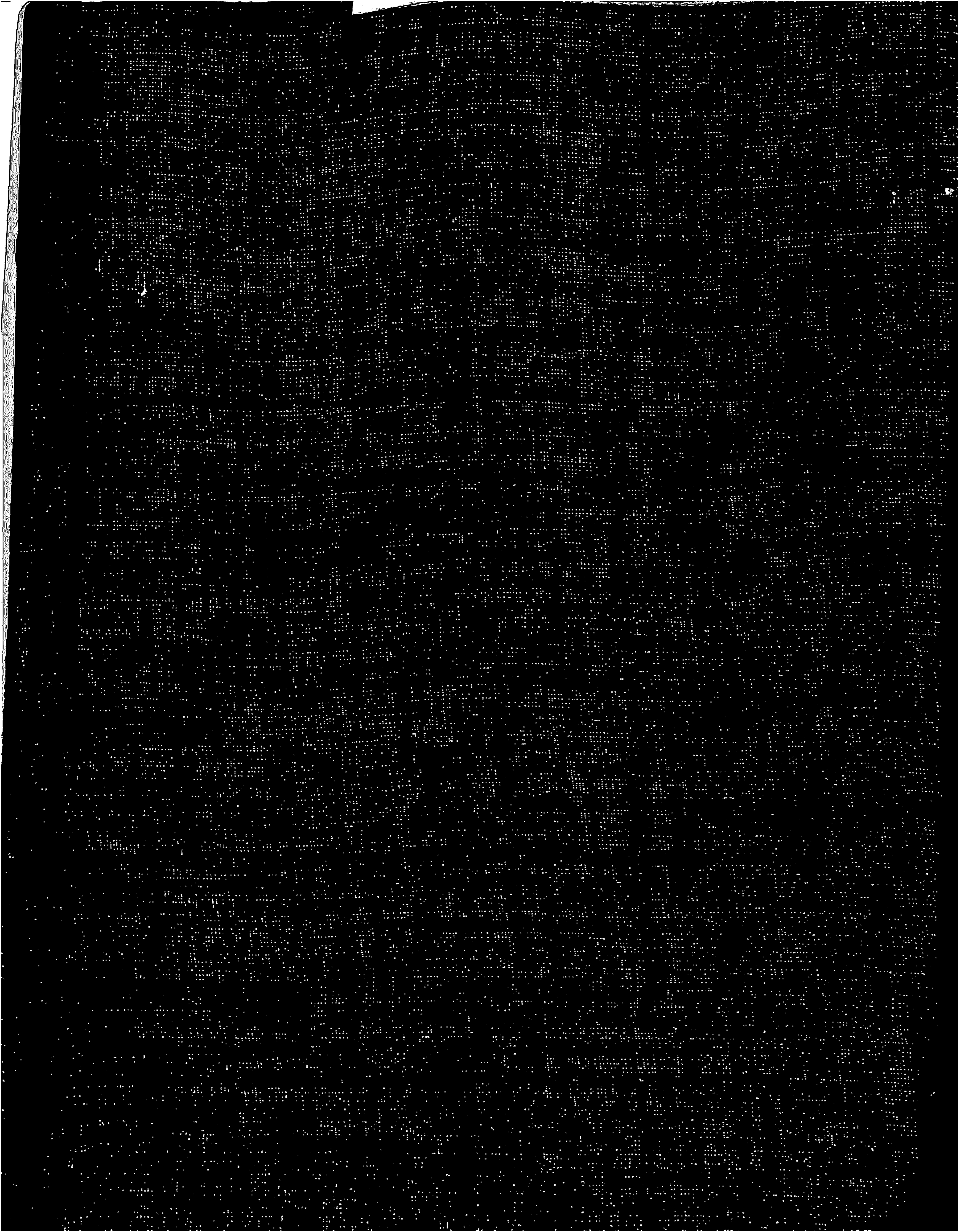
Notices of Sanskrit Manuscripts

Rājā Rājendralāla Mitra
MM. Haraprasāda Śāstrī

NOTICES
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS

NOTICES
OF
SANSKRIT MANUSCRIPTS

Vol. II

RAJA RAJENDRALALA MITRA
MM. HARAPRASADA SASTRI

Biographical Sketches
SATKARI MUKHOPADHYAYA

Sharada Prakashan
DELHI-110052

The Publication has been brought out with the financial assistance from Government of India, Ministry of Human Resource Development

If any defect is found in this book, please return the copy by V.V.P. to the publisher for exchange free of cost of postage.

It is a reproduction of 1872 edition of
Notices of Sanskrit Manuscripts, Vol. II

Reprinted : 1991

Price: 3 Vols (I, II, & III) Rs. 109/-

Published by :
SHARADA PRAKASHAN
E-239, Shastri Nagar,
DELHI - 110052

Printed at :
NEW GIAN OFFSET PRINTERS
495, D.D.A. Complex, Shahzada Bagh,
Inderlok, DELHI - 110035

PREFACE.

The circumstances under which these Notices have been taken in hand, have already been explained in the Preface to the first volume; and as the general plan which was originally adopted, has been strictly followed in the present issue, little need be said by way of preface to it. Some alterations, however, have been made in the details, which call for a few remarks.

In the first volume, the names of the persons in whose possession the different MSS. noticed were found, and the extent, size, appearance, and character of the MSS. were given in Sanskrit; but this was found objectionable, as many persons, who did not read Sanskrit, but took an interest in the Indian classics, could not make use of the information to advantage. The whole of the information under those heads has accordingly been given in the present volume in English. The analytical portion has also been in many instances greatly amplified.

Advantage has also been taken of a suggestion some time ago made by the learned Dr. A. C. Burnell of Mangalore, to supply facsimiles of some of the MSS. that have come under examination. The object of these facsimiles is not to give the finest specimens of writing available, but to afford typical examples of the styles of writing which were current at different times, and in different localities, in order that it may be possible to ascertain the date of a manuscript from its appearance in those cases where dates are wanting. For this purpose it is necessary that a great number of samples should be placed

before the reader, so that sufficient materials may be at hand to distinguish local styles of different times from individual peculiarities. Accordingly a large number of specimens have been collected, and photozincograph facsimiles are in course of preparation for publication in the next volume.

NOTICES OF SANSKRIT MSS.

No. 520. पद्मपुराणीयसृष्टिखण्डं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 212. Lines, 9 on a page. Extent, 8347 s'lokas. Character, Bengali. Date — ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur, K. C. S. I. Appearance, old. Verse. Tolerably correct.

Padma Puráṇíya Srishṭi khaṇḍa. This is the first part of one of the great Puráṇas attributed to Vyása. The Padma is divided into five parts; 1st, Srishṭi khaṇḍa; 2nd, Bhúmi khaṇḍa; 3rd, Svarga khaṇḍa; 4th, Pátála Khaṇḍa; 5th, Uttara Khaṇḍa. In the first, the work under notice, Ugras'ravas describes, in reply to the enquiry of the sages assembled at the Naimisha hermitage, the origin of the universe, and the development of the creation, relating at the same time detached accounts of the geography of India. The translators under Dr. Wilson rendered a great portion of it into English, a MS. of which exists in the Asiatic Society of Bengal, and another in the India House Library. A full analysis of the work occurs in the Journal of the Royal Asiatic Society, V, 280. See also Preface to the Vishṇu Puráṇa.

Beginning. स्वच्छं चन्द्रावदातं करिकरमकरक्षोभसञ्जातफेनं
ब्रह्मोद्भूतिप्रसक्तिव्रतनियमपरैः सेवितं विप्रमुख्यैः ।
ॐकारालङ्कृतेन त्रिभुवनगुरुणा ब्रह्मणा दृष्टभूतं
सम्भोगाभोगरम्यं जलमशुभहरं पौरुषं वः पुनातु ॥

End. कल्पकोटिशतं साग्रं ब्रह्मलोके महीयते ॥

Colophon. इत्यादिपुराणे पाद्मे पञ्चचत्वारिंशत्तमोऽध्यायः । सृष्टिखण्डं समाप्तं ॥

विषयः । सृष्टिप्रकारकथनं पृथ्वीस्थाननिरूपणादिकञ्च ॥

No. 521. रामगुणाकरः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 10. Lines, 8 on a page. Extent, 240 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur, K. C. S. I. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Rámaguṇákara. A poem on the marriage and exile of Ráma. By Rámadeva Nyáyálaṅkára.

Beginning. भूम्द्वंशावतीर्णा सजलजलधरश्रेणिविद्वेषिवर्णा
पूर्णानन्दार्द्धचन्द्राभरणहृदयगा द्योतयन्ती दिगन्तान् ।
या वैदेहीपस्थितार्थं वितरति सरसा कल्पवल्लीव नित्या
शान्तं भूयान्ममान्तःकरणमविरतं तत्त्वमूर्त्तौ नितान्तं ॥

End. भुक्ता राज्यं चिराय त्रिभिरनुजनिभिः स्वस्थलीमारुरोह ॥

Colophon. श्रीमद्रामगुणाकराख्यललितग्रन्थः समाप्तिं गतः ।

विषयः । रामविवाहरामवनवासादिवर्णनं ॥

No. 522. आसत्तिविचारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 428 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur, K. C. S. I. Appearance, old. Prose. Generally correct.

A'satti vichára. The natural relation of words in composition. This is a Nyáya treatise—probably a part of Mathuránátha's commentary on the S'abdakhaṇḍa of the *Chintámaṇi.*

Beginning. एककार्य्यकारित्वसङ्गत्या योग्यतानिरूपणानन्तरमासत्तिं निरूपयति आसत्तिश्चेति ।

End. इत्यध्याहारपक्ष एव सम्यगित्यवधेयं ॥

Colophon. शब्दपरिच्छेदरहस्ये आसत्तिग्रन्थरहस्यम् ।

विषयः । शाब्दबोधकारणादिकथनं ।

No. 523. कृत्यचन्द्रिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 2. Lines, 12 on a page. Extent, 96 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur, K. C. S. I. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kritya-chandriká. On ceremonials, diurnal and casual. By Rámachandra Chakravartí. The MS. is imperfect, and contains only that portion which is devoted to the duties to be observed at the end of the month of Chaitra, or *Sivayátrá, i. e.*, the Charakpújá. The deity to be adored, is a form of S'iva, and bears the name of Kálárkarudra.

Beginning. तत्र चैत्रसङ्क्रान्त्यां कर्त्ता सामान्योक्तं कृत्वा अद्येत्यादि चैत्रे मासि मीनराशिस्थे भास्करे अमुके पक्षे अमुकतिथौ षड़शीतिसङ्क्रान्त्यामारभ्य महाविषुवसङ्क्रान्तिं यावत् प्रत्यहं अमुकगोत्रोऽमुकः सर्व्वार्थसिद्धिकामो गणेशादिकालार्करुद्रपूजापूर्व्वक-शिवयात्रामहं करिष्ये ।

End. एतैस्तुष्यति शङ्करः ॥

Colophon. इति रामचन्द्रचक्रवर्त्तिविरचितायां कृत्यचन्द्रिकायां मासविवरणं ।

विषयः । शिवोपासनाविधानादि ।

No. 524. सिद्धान्तसूक्तिमञ्जरी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 23. Lines, 5—8, on a page. Extent, 337 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur, K. C. S. I. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Siddhánta-súktimanjarí. A Vedánta dissertation on life, soul, the deity, salvation, &c. By Gaṅgádhara Sarasvatí, disciple of the Paramahaṅsa Rámachandra Sarasvatí. The author styles himself a *Bhikshu,* whereby he evidently means to call himself a mendicant, and not a Buddhist. He quotes most of the leading authors on the Vedánta.

Beginning. तरणिशतसुवर्णं कर्णपूर्णद्विरेफावलिवलितकपोलोद्दामदानाभिरामं ।
गिरिशगिरिसुताभ्यां लालितं नित्यमङ्के स्वजनभरणशीलं विघ्नराजं नमामि ॥

End. रञ्जयत्वखिलान् बुधान् ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीरामचन्द्रसरस्वतीपूज्यशिष्येण गङ्गाधरसरस्वत्याख्यभिक्षुणा विरचितायां वेदान्तसिद्धान्तसूक्तिमञ्जर्य्यां चतुर्थपरिच्छेदः । सम्पूर्णोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । आत्मवर्णनं, श्रवणादिज्ञानकथनञ्च । बहुविधग्रन्थकारमतमपि दर्शितमत्र ।

No. 525. कुसुमाञ्जलिकारिकाव्याख्या ।

Substance, country yellow paper. Folia, 50. Lines, 10 on a page. Extent, 1911, s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Cal cutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur, K. C. S. I. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kusumánjali Kárikávyákhyá. A commentary on the *Kusumánjali*, a Vais'eshika treatise on the existence of a supreme Being by Udayana A'chárya. By Rámabhadra Sárvabhauma. The text with a commentary by Haridasá Bhaṭṭácharya, has been translated into English by professor E. B. Cowell. Dr. Hall notices the works of eleven commentators on the Kusumánjali, but not that of Rámachandra. *Contributions*, p. 83.

Beginning. आमोदैः परितोषिता परिषदः प्रत्येकमाशाभ्टतां
सान्द्रैः पिञ्जरिताः परागपटलैराशावकाशा इम ॥

End. ईश्वरः स प्रीतो भवत्वनेन । इति पञ्चमः स्तवकः ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायरामभद्रसार्वभौमीया कुसुमाञ्जलिकारिकाव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । परमात्मनिरूपणयुक्तिसहितं कुसुमाञ्जलिकारिकाव्याख्यानम् ।

No. 526. कर्म्मविपाकः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 96. Lines, 6 on a page. Extent, 2376 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Karmavipáka. A treatise on rewards and punishments in a future life for virtuous and sinful acts of this life. By S'átátapa.—The MS. terminates with the 87th chapter on the rewards of virtuous women. The work is in the form of a dialogue between Vas'ishṭha and Bhṛigu.

Beginning. शातातपः। प्रायश्चित्तविहीनानां महापातकिनां न्टणां ।
नरकान्ते भवेज्जन्म चिह्नं किन्तु शरीरिणां ॥

End. सञ्ज्ञया पार्वती उक्ता तस्मात्तां पूजयेद् बुधः ॥

Colophon. इति कर्म्मविपाके वशिष्ठभ्टगुसंवादे नानाधर्म्मपतिव्रतामाहात्म्ये सप्ताशीतितमोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । पापजनितरोगादीनां कारणं, तत्प्रायश्चित्तविधानञ्च ॥

No. 527. महाभारततात्पर्य्यदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 38. Lines, 11 on a page. Extent, 2215 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mahábhárata-tátparya-dípiká. A gloss on the *A'di* or first volume of the Mahábhárata. By Devabodha, the disciple of Satyabodha ; both were hermits or paramahañsas. The author seems to have never completed his work. The gloss best known is by Nílakaṇṭha.

Beginning. प्राग् देवेभ्यः प्रयान्त्याः शतमखसदनं हनमम्भोधिजायाः

End. पायान्नारायणी यश्चिरचरितचरस्थावराभीष्टदा वः ।

Colophon. इति परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यभट्टारकसत्यबोधशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्य-श्रीदेवबोधकृतौ महाभारततात्पर्य्यदीपिकायां टीकायामादिपर्व्वसमाप्तं ।

विषयः । महाभारतविवरणं, अर्थात् महाभारतीयतात्पर्य्यसहिता टीका । आदिपर्व्वटीका-मात्रं प्राप्तं ॥

No. 528. दशकर्म्मदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 573 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Das'akarma-dípiká. The principal ceremonials to be observed by those pious Hindus, who follow the Yajur Veda. By Pas'upati, the chief judge and head paṇḍit of the Court of Lákshmaṇeya, the last Hindu king of Bengal. (A. D. 1200.) He was a descendant of Bhaṭṭa Náráyaṇa, one of the five Bráhmaṇs who came to Bengal from Kanauj in the reign of A'disúra.

Beginning. शास्त्रज्ञानविवेकनिर्म्मलधियां प्रज्ञावतामग्रणीः
पाण्डित्येन विखण्डितामरगुरुः प्राज्ञातिसुज्ञः स्मृतौ ।
विप्राणान्दशकर्म्मपद्धतिमिमामुद्धृत्य वेदादसौ
चक्रे भूपतिपण्डितः पशुपतिः स्वर्गापवर्गप्रदां ॥

End. शान्त्याशीर्वादं कृत्वाच्छिद्रावधारयेत् (?) ॥

Colophon. इति शालाकर्म्मपद्धतिः समाप्ता । इति दशकर्म्मदीपिका ।

विषयः । यजुर्वेदिनां दशकर्म्मविधानं ॥

No. 529. लिङ्गादिसङ्ग्रहः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 45. Lines, 5 on a page. Extent, 825 slokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Liñgádisañgraha. Annotations on the Amarakosha. By Bharata Sena *alias* Bharata Mallika. The author points out in detail the genders of all the words in the Amarakosha.—(*Vide* ante I p. 223.)

Beginning. सन्नादिकृत्तद्धितसमासजैर्नशब्दैरिह वर्गसङ्ग्रहः ।

End. वेदाः प्रमाणमेवमन्यत् प्रयोगानुसारात् ॥

विषयः । अमरकोषव्याख्यानं ।

No. 530. भूरिप्रयोगः ॥

Substance, country yellow paper. Folia, 70. Lines, 8 on a page. Extent, 1972 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Bhúriprayoga. Annotations on the Amarakosha. By Padmanábha Datta. The author supplies a great number of synonyms. The MS. is incomplete, extending only to the third chapter of the text.

Beginning. मुदे हरिं तन्नमतैकनाथं ।

End. इदमत्रोदितं शेषं ज्ञेयं शिष्टप्रयोगतः ॥

Colophon. श्रीपद्मनाभदत्तसङ्गृहीते भूरिप्रयोगाभिधाने नामलिङ्गानुशासने सामान्यकाण्डस्तृतीयः समाप्तः ।

विषयः । शब्दसमूहसङ्ग्रहः । अमरकोषोभिधानस्यटीका ।

No. 531. हारावली ।

Substance, country yellow paper. Folia, 9. Lines, 10 on a page. Extent, 315 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Háráralí. A Sanskrit Dictionary. By Purushottama Datta. Dr. Wilson, in noticing this work, says: "the *Háráralí* is a collection almost exclusively of uncommon words :—It is divided into two parts, the one containing synonymous words, and the other words of various

meanings. The first part is again divided into three portions, according to the extent of the synonyms and their recapitulation through a whole stanza, or a half, or a quarter. The work is of very limited extent, but it is the product, according to the author's own averment, of twelve years' reading. He states also that it was compiled at the suggestion and with the aid of his spiritual preceptor, S'rí Dhṛiti Siñha, an atithi or religious ascetic, known in the spoken dialects by the appellation Atit, and he mentions Janmejaya, a Paṇḍit, as having contributed to the compilation. The age of Purushottama, according to the order of Mediní, should be earlier than that of the Vis'va, and he may probably have written in the 10th or 11th century." Preface, Sanskrit Dictionary, 1st Ed.

Beginning. भुजगपतिविमुक्तस्रधु(?)निर्मोकवल्ली-
विलसितमनुकुर्व्वन् यस्य गङ्गाप्रवाहः ।
शिरसि सरसभास्वन्मालतीदामलक्ष्मी(?)
लघयति त्रिमगोरः सांशुवः (?) साध्यसिद्वा ॥

End. प्रथमान् नव पञ्चाषि प्रासानि, ततः खण्डितं ॥

विषयः । नानार्थशब्दसमूहसङ्ग्रहः ।

No. 532. शब्दमाला ।

Substance, country yellow paper. Folia, 60. Lines, 7 on a page. Extent, 1365 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

S'abdamálá. A Sanskrit glossary compiled from the *S'abdárṇava* and other ancient works. By Rámes'vara S'armá.

Beginning. जगदीशं हरिं नत्वा श्रीरामेश्वरशर्म्मणा ।
शब्दार्णवादिकोषेभ्यः शब्दमाला वितन्यते ॥

End. रामेश्वरेण रचितां परिपालयन्तु सन्तः परोपकृतिरता हि भवन्ति लोके ॥

विषयः । शब्दसमूहकथनं ।

No. 533. कूर्मचक्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 67 s'lokas. Character, Bengali. Date — ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kúrmachakra. On a mystic diagram shaped like a tortoise. It is of great importance in certain forms of S'ákta worship. This is probably a fragment of one of the Tantras.

Beginning. कूर्माकारं लिखेच्चक्रं सर्वावयवसंयुतं ।

End. दुष्टस्थानगते चन्द्रे शान्तिकं यत्नतश्चरेत् ॥

Colophon. इति कूर्मचक्रं ।

विषयः । कूर्मचक्रप्रमाणम्, उक्तचक्रस्थवर्णादिक्रमानुसारेण क्रियादिशुभाशुभं ।

No. 534. कोटचक्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 119 s'lokas. Character, Bengali. Date —? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Koṭachakra. Ground plans of eight kinds of forts and their descriptions. This too is apparently a fragment of one of the Tantras.

Beginning. अथातः सम्प्रवक्ष्यामि कोटचक्रमिहाष्टधा ।

End. तद्दिने प्रभवद् युक्तं दुर्गं सिद्ध्यति नान्यथा ॥

Colophon. इति कोटचक्रं ।

विषयः । ग्रहवारविशेषेण युद्धादिक्रमकथनं ।

No. 535. शकुनार्णवः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 95. Lines, 8 on a page. Extent 3040 lokas. Character, Bengali. Date, Saka 1773. Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'akunárṇava. A manual of divination. By Vasantarája. The divinations are made by the peculiarities in the flow of breath, (austromancy); by the sight of particular objects when starting on an expedition, such as curds, durva grass, rice, a handsome man, a fair woman with a flower, which are auspicious; by the voice of jackals and other animals, &c., &c. Means of divining answers to recondite questions are also described.

Beginning. विरिञ्चिनारायणशङ्करेभ्यः शचीपतिस्कन्दविनायकेभ्यः ।
लक्ष्मीभवानीपतिदेवताभ्यः नमो नवभ्योपि सदा ग्रहेभ्यः ॥

End. समस्तसत्यकौतुके कृतं प्रभाववर्णनं ॥

Colophon. इति वसन्तराजकृते शकुनार्णवे शकुनशास्त्रं समाप्तम् ।

विषयः । शुभाशुभसंश्चि निमित्तं यात्रादिसमये द्रव्यविशेषदर्शनं । दधिदुर्वाचतादिश्वेत-पुष्पयुक्तगौराङ्गीस्त्रीदर्शने शुभं, शृगालादिरवेण शुभाशुभप्रश्नादिकथनञ्च । एवं पच्चिरवादितः शुभाशुभं कथितं ।

No. 536. शान्तिकतत्त्वामृतं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 61. Lines, 8-9 on a page. Extent, 1475 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'ántika-tattrámṛita. Ceremonials to be observed to overcome evils consequent on adverse conjunctions of planets. By Náráyaṇa Chakravartí.

Beginning. नत्वा गोपीकान्तं नत्वा विविधमुनिवाक्यानि ।
श्रीनारायणशर्म्मा शान्तिकतत्त्वामृतं तनुते ॥

End. धेनुसुवर्णञ्च दक्षिणां दद्यात् ॥

Colophon. इति नारायणचक्रवर्त्तिकृतं शान्तिकतत्त्वामृतं समाप्तं ।

विषयः । ग्रहवैगुण्यादिदोषशान्तिः ॥

No. 537. पुराणार्थप्रकाशकः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 16. Lines, 10 on a page. Extent, ? s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rája Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Puráṇártha-prakás'aka. 'An epitome of Puránic knowledge, containing brief summaries of the six schools of Philosophy, of Solar, Lunar, and other calendars, of the planetary system, Ancient History, &c., &c. By Rádhákánta Tarkavágís'a.

Beginning. यो ब्रह्मविष्णुशिवरूपधरः करोति सृष्टिस्थितिप्रलयमस्य चराचरस्य ।

End. राजराजेश्वरश्रीलश्रीयोनस्य निदेशतः ।।

Colophon. इति श्रीराधाकान्ततर्कवागीशकृतपुराणार्थप्रकाशकः समाप्तः ।

विषयः । सङ्क्षेपतः षड्दर्शनमतं, सौरादिमासकथनं, मेषादिराशिकथनं, पुरातनराजवंशादिकथनञ्च ॥

No. 538. नाददीपकं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 15. Lines, 9 on a page. Extent, 599 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse and prose. Generally correct.

Nádadípaka. A treatise on Hindu music,—origin of sounds, musical and non-musical; musical modes, harmony, &c. By — (?) Bhaṭṭácháṛya.

Beginning. विचरति परिशुद्धिर्वैद्सामारदाय (?) ॥ पादत्रयस्यासम्पूर्णत्वात् शेषपादे
लिखितः ।

End. वाराधरा धर्धरा ... ... ॥

Colophon. इति श्रीभट्टाचार्य्यविरचितनाददीपकं सम्पूर्णं ।

विषयः । शब्दनादस्वराद्युत्पत्तिकथनं, रागरागिण्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 539. चतुरङ्गक्रीडनं ।

Substance, country yellow paper. Folium, 1. Lines, 10 on a page. Extent, 45 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Chaturañga Kríḍana. A treatise on the Chess as formerly played by the Hindus. Anonymous.

Beginning. अथक्रीडायां व्यासयुधिष्ठिरसंवादः प्रचरति । यथा, युधिष्ठिर उवाच ।
अष्टकोष्ठ्याञ्च या क्रीडा तां मे ब्रूहि तपोधन ।

End. प्राप्ते गजद्वये राजन् हन्तव्यो वामतो गजः ।
प्रकर्षणैव मे नाथ चतुरङ्गी यतो भवेत् ॥

विषयः । चतुरङ्गक्रीडाकथनं ।

No. 540. सारसंहिता ।

Substance, country yellow paper. Folia, 7. Lines, 8 on a page. Extent, 213 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Sárasañhitá. Hindu instrumental music, in four chapters. By Nárada.

Beginning. चिदानन्दरसोल्लासमिदानं श्यामसुन्दरं ।
End. शिवलोके महीयते ॥
Colophon. इति नारदकृतायां सारसंहितायां चतुर्थोऽध्यायः ।
विषयः । सङ्गीतकारण-तालवलयादिनिरूपणम् ॥

No. 541. वृन्दावनयमकं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 5 on a page. Extent, 18 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Correct.

Vrindávana-yamaka. A poem on the early life of Krishṇa during his sojourn in Vríndávana. Every verse of the poem has the same word twice in different senses, and is otherwise full of alliterations. By Málánka. The MS. is incomplete.

Beginning. वरदाय नमो हरये पतति जनोऽयं स्मरन्नपि न मोहरये ।
बकुप्रसक्रन्द हता मनसि येन दैत्यचक्रन्दहता ॥
End. प्रथमस्तोकादिद्विपञ्चाशच्छ्लोकाः प्राप्ताः । ततः खण्डितं ।
विषयः । पादान्तयमकादिना वृन्दावनवर्णनं, कृष्णं प्रति बलरामवाक्यं, ग्रन्थकारपरिचयकथनञ्च ॥

No. 542. कर्म्मलोचनं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 10. Lines, 9 on a page. Extent, 225 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Correct.

Karmalochana. A work of some repute on modern religious observances, the mode of performing them, and the fruits thereof. The MS. is a mere fragment.

Beginning. व्रतानामुपवासानां श्राद्धादीनाञ्च संयमे ।
न करोति चौरकर्म्म सोऽशुचिः सर्वकर्म्मसु ॥
End. हत्वा नरकमाप्नुयात् ॥ प्रथमपत्रात् दशपत्रं प्राप्तं । ततः खण्डितं ।
विषयः । नानाविधपुराणप्रभृतिवचनानुसारेण व्रतयज्ञदानस्नानपूजनादीनां कर्म्मणां कर्त्तव्याकर्त्तव्यं, तत्तत्कर्म्मकृतपापपुण्यकथनञ्च ॥

No. 543. गीतासारं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 175 s'lokas. Character, Bengali. Date 1736. Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Gítására. An abstract of the Bhagavadgitá, by an unknown author. It is devoted to an exposition of the Yoga form of meditation with the aid of the mystic *Om*, and the identification of the different regions (lokas) of the universe with different parts of the human body.

Beginning. अर्जुन उवाच । ॐकारस्य च माहात्म्यं रूपं स्थानं परं तथा ।
सतत्त्वं श्रोतुमिच्छामि ब्रूहि मे पुरुषोत्तम ॥

End. गीता सुगीता कर्त्तव्या किमन्यैः शास्त्रविस्तरैः ।
या स्वयं पद्मनाभस्य मुखपद्माद् विनिर्गता ॥

Colophon. इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे गीतासारं समाप्तम् ।

विषयः । ओमितिप्रणवमाहात्म्यवर्णनं, तस्याकारकथनं, समाधिलक्षणं, गीतामाहात्म्यादिवर्णनं, देहस्थतलादिसप्तपातालभूरादिलोककथनञ्च ॥

No. 544. रूपचिन्तामणिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 6. Lines, 3 on a page. Extent, 60 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Rúpachintámaṇi. Praises of Rádhá and Kṛishṇa, enumerating the different peculiar marks on their persons, especially noticing those on the palms of their hands and the soles of their feet. Anonymous.

Beginning. चन्द्रार्द्धं कलसं त्रिकोणधनुषी खं गोष्पदं प्रोष्ठिकां
शङ्खं सव्यपदेऽथ दक्षिणपदे कोणाष्टकं स्वस्तिकं ।
चक्रं छत्रयवाङ्कुशं ध्वजपवी जम्बूर्द्ध्वरेखाम्बुजं
विभ्राणं हरिमूनविंशतिमहालक्ष्मार्च्चिताङ्घ्रिं भजे ॥

End. श्रीराधिकामाधवरूपचिन्तामणौ मनो द्विखिरयो चतुर्वा ।
आवर्त्तयेद् यो धृतिमान पठन स प्राप्नोति तद्दर्शनमाशु साक्षात् ॥

Colophon. इति श्रीरूपनिरूपिनरूपचिन्तामणिः समाप्तः ।

विषयः । श्रीकृष्णस्य श्रीराधायाश्च पादादिसर्वाङ्गवर्णनरूपं स्तवः ॥

No. 545. गौरगणोद्देशदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 10. Lines, 6 on a page. Extent, 225 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Gaura-ganoddes'a-dípiká. Notices of the principal followers of Chaitanya, the Vaishnaviti reformer. By Kavikarnapúra, author of the *Chaitanya-chandrodaya Náṭaka*, *Alaṅkára kaustubha* and other works of repute on the Vaishnava doctrine.

Beginning. यः श्रीवृन्दावनभुवि पुरा सच्चिदानन्दसान्द्रो
गौराङ्गीभिः सहचरचिभिः श्यामधामा ननर्त्त ।
प्रेमाणं स्वद् दृढभरपरीरम्भसम्भेदतः किं
गौराङ्गः सन् जयति स नवद्वीपमालम्बमानः ॥

End. श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका रचिता मया ।
दीयतां परमानन्दसन्दोहभक्तवेश्मनि ॥

Colophon. इति कविकर्णपूरविरचिता श्रीगौराङ्गगणोद्देशदीपिका समाप्ता ।

विषयः । गौराङ्गदेव-जन्मविवरणं, तदीयभक्तगणजन्मविवरणञ्च । अर्थात् अन्ययुगस्थाः ये ये महात्मानः प्रसिद्धास्ते एव श्रीकृष्णाभिधेन गौराङ्गेन सह कलाववतीर्णा इति कथितं ॥

No. 549. तुलसीचन्द्रिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 64. Lines, 10 on a page. Extent, 1647 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Correct.

Tulasichandriká. A treatise on the sanctity and religious uses of the Tulasí plant, *(Ocæmum sanctum,)* the Bel and the Amla. By Rájanáráyaṇa Mukhopádhyáya.

Contents: origin of the Tulasí plant,—proofs of its sanctity—advantage of planting it—praise of the Tulasí bush—merit of clearing the ground about it—mode of plucking its leaves—time when they should not be plucked—proofs of the leaves being fit to be offered to all the gods with the exception of Gaṇes'a—proofs of the propriety of putting on rosaries made of Tulasí wood. Origin of the Vilva (Bel) plant, *ægle marmelos*. Time when its leaves should not be plucked—mantra to be repeated when plucking the leaves. Origin of the Ámalaka tree, *Terminalia emblika*, its merits. Injury to Brahmans forbidden. The use of flesh meat at S'ráddhas in the present age forbidden. Considerations regarding lawful sacrifice. Praise of Vaishṇavas.

Beginning. वन्दे विघ्नेश्वरं तारं विघ्नव्यूहहरं परं ।
चतुर्वर्गैकदातारं भास्वरं विततोदरं ॥

End. सङ्क्षेपतो मया प्रोक्ता तुलसीचन्द्रिका शुभा ।
दोषादिकं विविच्य ज्ञैः क्षन्तव्यं मदनुग्रहात् ॥

Colophon. इति श्रीराजनारायणमुखोपाध्यायकृता तुलसीचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । तुलस्युत्पत्तिः, तुलसीपूजाप्रमाणं, तुलसीरोपणमाहात्म्यं, तुलसीकाननमाहात्म्यं, तुलसीमार्जनादिमाहात्म्यं, तुलसीचयनप्रमाणं, तुलसीचयननिषेधकालः, सर्वदेवपूजायां तुलसीदानप्रमाणं । गणेशपूजायां तुलसीदाननिषेधः, तुलसीकाष्ठमालाधारणप्रमाणं । विल्ववृक्षोत्पत्तिः, विल्वपत्रचयनकालनिषेधः, तच्चयनमन्त्रश्च । आमलक्युत्पत्तिः, तन्माहात्म्यञ्च । ब्राह्मणानां हिंसानिषेधः । कलौ श्राद्धादिषु मांसदाननिषेधः । वैधहिंसाविचारः । वैष्णवमाहात्म्यादिकथनं ॥

No. 547. व्याकरणसङ्ग्रहः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 705 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vyákaraṇa-saṅgraha. A paraphrase of the Sanskrit Grammar called *Mugdhabodha.* By Gaṅgádhara S'armá. The MS. is incomplete, and ends with the Káraka.

Beginning. दुर्बोधमुग्धबोधस्य सुखबोधाय सङ्ग्रहं ।
तनोति सम्प्रणम्येशं दीनो गङ्गाधरो द्विजः ॥

End. अन्ये स्थितो धावति पश्य खगो धावति ॥

Colophon. इति गङ्गाधरकृतव्याकरणसङ्ग्रहे कारकः पादः। अतः परं शेषं खण्डितं।

विषयः। मुग्धबोधव्याकरणस्य सारसङ्ग्रहः।

No. 548. वर्णसङ्करजातिमाला।

Substance, country yellow paper. Folia, 2. Lines, 10 on a page. Extent, 336 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Correct.

Varnasankarajátimálá. An account of the various mixed castes of the Hindus. By Bhárgavaráma.

Beginning. ब्राह्मणाः क्षत्रियाः वैश्याः शूद्रा वर्णाश्चतुर्विधाः।
वर्णानां सङ्करोत्पत्तिं निशामय महाशय ॥

End. इमां क्रियां भार्गवरामगीतां योऽप्यन्यथा मूढजनः करोति।
तस्योत्तमाङ्गे खलु वज्रकल्पः पतेत् सदा देवभृगोः कुठारः ॥

Colophon. इति भार्गवरामकृता वर्णसङ्करजातिमाला समाप्ता।

विषयः। वर्णानां सङ्करोत्पत्तिकथनं ॥

No. 549. आचारार्कः।

Substance, country yellow paper. Folia, 61. Lines, 8 on a page. Extent, 1403 slokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

A'chárárka.—The daily religious duties of a strict Hindu, commencing with rising from bed and ending with the evening prayers. By Divákara, son of Bharadvája Mahádeva.

Beginning. The first five folia wanting.

End. उक्तं नाच मया स्वयं स्वरचितं यद् याज्ञवल्क्यादिभिः
प्रोक्तं धर्मविनिर्णये सदखिलं स्पष्टं परज्ञप्तये।
सन्दिष्टं गुरुदत्तमत्र कृपया शार्दूलविक्रीडितं
तेन श्रीरविमण्डलान्तरगतो नारायणः प्रीयतां ॥

Colophon. इति श्रीमद्भरद्वाजमहादेवभरद्वाजात्मजदिवाकरकृते आचारार्के अष्टमभाग-कृत्यं समाप्तं ।

विषयः । प्रातरवधिः मनुष्याणां यादृशः आचारः कर्त्तव्यः स सङ्गृहीतः । मलमूत्र-त्यागविधिः, प्रातः कृत्यं, दन्तधावनविधिः, स्नानविधिः, पूजनविधिः । भोजनविधिः । सन्ध्यादिविधिः ।

No. 550. धर्म्मघटव्रतकथा ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 45 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádákánta Deva Bahadur. Appearance, old. Prose. Correct.

Dharmaghaṭa-vratakathá. Directions for performing a ceremony called *Dharmaghaṭa* or the sacred pitcher. It consists in consecrating and giving away a pitcher full of water daily to a Bráhmaṇa in the month of *Vaisákha* (April—May), and offering adorations to Vishṇu. This is an extract from the *Vishnudharmottara Purána*, a work not included among either the *Mahá*, or the *Upa*, Puráṇas.

Beginning. स्वस्तिवाचनपूर्व्वकं सूर्य्यः सोम इति पठित्वा सङ्कल्पं कुर्य्यात् ।

End. आयुरारोग्यकीर्त्तिञ्च देयञ्च लभते सदा ।
अन्ते याति परं स्थानं यत्र देवो निरञ्जनः ॥

Colophon. इति विष्णुधर्म्मोत्तरपुराणे लोमशमालावतीसंवादे धर्म्मघटव्रतकथा समाप्ता ।

विषयः । महाविषुवसङ्क्रान्त्यामारभ्य वैशाखे मासि प्रत्यहं जलपूर्णघटं दद्यात्, विष्णु-पूजनादिकं कार्य्यं, व्रतकथाश्रवणञ्च कार्य्यं ।

No. 551. प्राकृतव्याकरणं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 26. Lines, 9 on a page. Extent, 731 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Correct.

Prákṛita Vyákaraṇa.—A Grammar of the Prákṛita language. It is different from the works of this class which have already come under notice, such as those of Vararuchi, Kramadis'vara and Márkaṇḍeya. The MS. being incomplete, breaking off at the 26th leaf, the author's name cannot be ascertained.

Beginning. प्राक् सर्गादेक एकस्मिन् यश्चधा योऽवभासते ।
तं वन्दे नित्यमानन्दं नन्दनन्दनमीश्वरं ॥

End. प्रथमपत्रात् २६ पत्रपर्य्यन्तं प्राप्तम्, ततः खण्डितं ।

विषयः । प्राकृतव्याकरणं, अर्थात् संस्कृतशब्दस्य विकारिभावः साधितः ।

No. 552. विश्वकर्म्मप्रकाशः ।

Substance, country yellow paper. Folia,- 74. Lines, 8 on a page. Extent, 1480 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, modern. Prose. Generally correct.

Vis'vakarmaprakás'a.—Rules and directions for building houses, excavating tanks, &c., and the most appropriate stellar conjunctions when such works should be undertaken. The work is attributed to Vis'vakarmá, but it is evidently a modern compilation.

Contents: c. I. Introduction, selection of different kinds of land for building houses for Bráhmans, Kshatriyas, &c. II. Months appropriate for commencing building, the area whereof is to be regulated by the cubit of the owner, or of his wife, or of his son. III. Astral influence on buildings. IV. Bedsteads, shoes, houses, roads, Maṇḍapa and other objects. V. Offerings to certain gods. VI. Various kinds of houses, and making of bricks and other building materials. VII. Size of doors to be regulated by the planet which presided on the natal hour of the owner. VIII. Directions for making houses, tanks, wells, &c. lucky. IX. Ditto for cutting down trees. X. Ditto for entering a new house. XI. Rules for building fortifications. XII. Removal of bones, &c., from the ground before building thereon. XIII. Characteristics of houses of different kinds and their appurtenances.

Beginning. जयति वरदमूर्त्तिर्मङ्गलं मङ्गलानां
जयति सकलवन्द्या भारती ब्रह्मरूपा ।

जयति भुवनमाता चिन्मयी मोक्षरूपा
दिशतु मम महेशो वाङ्मयः शब्दरूपं ॥

End. अथ स विमलविद्यो विश्वकर्म्मा महात्मा
सकलगुणगरिष्ठः सर्व्वशास्त्रार्थवेत्ता ।
सकलसुरगणानां सूत्रधारः कृतात्मा
भुवननिवसतां शक्कास्त्रमेतत् चकार ॥

Colophon. इति ब्रह्मोक्तविश्वकर्म्मप्रकाशे वास्तुशास्त्रे त्रयोदशोऽध्यायः ।

विषयः । १, वास्तुपुरुषोत्पत्तिः, तस्य गृहारम्भगृहप्रवेशादिशुभकर्म्मणि पूजनकथनं, श्वेतरक्तपीतकृष्णादिभेदात् ब्राह्मणादिवर्णवत् भूमिप्रशंसा, भूमिपरीक्षणकथनञ्च । २, स्तम्भविधिः चैत्रादिमासभेदेन गृहारम्भे शुभाशुभकथनं, स्वस्य अथवा पत्न्या वा ज्येष्ठपुत्रस्य हस्तप्रमाणेन गृहनिर्म्माणादिकथनं । ३, गृहनिर्म्माणकालनक्षत्रादिकथनं । ४, शय्योपानद्गृहरथ्यामण्डपादिनिर्म्माणलक्षणं । ५, वास्तुदेहलक्षणगणेशादिपूजनबलिदानशिलान्यासादिकथनं । ६, विविधप्रासादविधानेष्टकादिलक्षणादिकथनं । ७, राश्यादिभेदेन विविधगृहद्वारनिर्माणकथनं । ८, कूपजलाशयादिनिर्म्माणविधिः । ९, वृक्षच्छेदनादिविधानं । १०, गृहप्रवेशादिविधानं । ११ दुर्गनिर्म्माणलक्षणं । १२, शल्योद्धारकथनं । १३, गृहवेधनिर्णयः ।

No. 553. आदिपुराणं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 91. Lines, 8 on a page. Extent, 2604 s'lokas. Character, Bengali. Date. ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

A'di Puráṇa.—One of the *Upa* or minor Puráṇas. The greater portion of this work was translated into English by the late Dr. H. H. Wilson's assistants, and manuscript copies of their version exist in the India House, and the Bengal Asiatic Society's libraries. The following account of the work by Dr. Wilson is taken from the Asiatic Society's MS. "It is a work of little interest or importance, although it claims to take precedence of all the works of this class, whence its appellation *A'di* or First. It is supposed to be related by Nárada to the *Rishis* at *Naimisháraṇya*, and is dedicated to the promulgation of faith in Vishṇu. The other gods, Nárada observes, punish their contemners, and neglect their worshipers, but Kṛishṇa is kind to both friends and foes,

and those who constantly meditate upon him, no matter with what intent, are absorbed into his essence.

"The doctrine and the references to the personage and incidents connected with the life of the juvenile Kṛishṇa, clearly point out the school to which this *Puráṇa* belongs, and afford evidence of its modern origin. It is not impossible that an older work may have existed under the same title, but the Ádi Puráṇa now met with, cannot boast more than two or three centuries of antiquity, if it bear even so remote a date.

"The Ádi Puráṇa comprehends but 25 Sections, and about—(?) stanzas, and the subject is restricted to the sports of the infant Kṛishṇa. After some general observations on the merit of *Bhakti* or faith, and the superior virtue of *Bhaktas* or those devoted to Hari, some legendary accounts of the celestial Kṛishṇa and Rádhá, similar to those in the *Brahma-vaivartta Puráṇa*, are given, which are followed by the birth of Kṛishṇa, and his education in the house of Nanda. Some of his infant feats, such as the destruction of Pútaná and Triṇávartta and his childish sports with the *Gopis* or cowherdesses of Vṛindavana, are then narrated, and the work closes with the legend of the two sons of Kuvera, who, having been transformed to trees, were restored to their original shape by Kṛishṇa's contact. The youthful deity, who had been tied to these trees by his foster-mother, Yaśodá, preparatory to his getting a whipping, casting them both down to earth, and thus liberating their heavenly tenants. The *Puráṇa* closes before Kṛishṇa's quitting the groves of Vrindávana for Mathurá, and his more momentous achievements at that city."

Professor Wilson's guess about the date is not reliable, as the work was quoted as an authority by Vaishṇava writers three and a half centuries ago, and it was then of sufficient age to pass for an authority.

Beginning. जयति यशोदासूनुः यो हि समस्ताश्रयः साक्षी ।
भवभयनिश्चयनिवृत्तौ शरणागतानां वाञ्छकश्चेति (?) ॥

End. इदं मया ते कथितं महाद्भुतं बाल्ये रहस्ये चरितं मया यत् ।
शृणोति यत् श्रावयते च भक्तिरनुग्रहो मे भवतीति सत्यं ॥

Colophon. इति आदिपुराणे नारदकृष्णसंवादे पञ्चविंशोऽध्यायः । समाप्तमादिपुराणं ।

विषयः । १, स्त्रीनिन्दाकथनं, संसारिणां गर्भवासादिजन्मपर्य्यन्तविवरणं, श्रीहरिप्रशंसनञ्च । २, हरिभक्तानां लक्षणं, तेषां क्रियादिकथनञ्च । ३, नारदवृत्तान्तः, मथुरालक्षणं, वृन्दावनवर्णनं, तस्य माहात्म्यकथनं, वृन्दावनाविर्भावः । ४,

विषयः । तत्र हरिक्रीडाकारणादिकथनं । ५, गोपिकानां नामविशेषः । ६, कृष्णपारिषदोक्तिः । ७, राधाजन्मादिवृत्तान्तः, श्रीकृष्णमित्राणां नामकथनञ्च । ८, श्रीकृष्णरूपादिवर्णनं । ९, वृन्दावनस्य तद्वासिनामपि नित्यत्वप्रतिपादनं । १०, ११, राधाकृष्णकेलिकथनं । १२, राधिकायाः पुरुषरूपधारणं, कृष्णविवरणञ्च । १३, कृष्णजन्मविषयककृष्णनारदसंवादः, नन्दनारदसंवादश्च । १४, कृष्णजन्मोत्सवः, रामायणमङ्गचिह्नविवरणञ्च । १५,१६, पूतनावृत्तान्तकथनं । १७, कृष्णनन्दसंवादः, वृकोदरीविवरणञ्च । १८, शिवस्य गोकुले आगमनं गोकुललीलाप्रशंसा पूतनावधश्च । १९,२०, तृणावर्त्तबधः । २१, गर्गनन्दसंवादः, यशोदानिकटे गोपीनामाभियोगश्च । २२, कृष्णबाल्यलीलाकथनं, गोपिकानां गृहे कृष्णकृतोपद्रवोक्तिः, यशोदासमीपे गोपिकाभियोगः, यशोदाकृतकृष्णताडनादि । २३, निकुञ्जवनविहारः । २४, यशोदाविवरणं, कुवेरकृतकृष्णप्रशंसा च । २५, कुवेरपुत्रमुक्तिः, अन्यप्रशंसा च ।

No. 554. ताजिकभूषणं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 32. Lines, 7 on a page. Extent, 700 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Tájikabhushaṇa.—An astrological dissertation, founded on the Tájika, on the effects of particular astral conjunctions at the natal hour. By Ḍhunḍirája.

Beginning. शाके जन्मशकोनिते भवति यच्छेषं गताब्दव्रजोऽ-
घोघः सङ्गुणितः शरैश्च यमलैरङ्कैरगैर्भाजितः ।
लब्धं तज्जननोत्थवारघटिकाद्येनाढ्यतं सप्तभिः
पूर्व्वाङ्को विकृतोऽत्र शेषकमितो वर्षप्रवेशध्रुवः ॥

End. सूर्य्ये च वीर्य्यैः सहिते कलत्रं चारं तथेन्दौ चितिजे च तिक्तं ॥

Colophon. इति श्रीदैवज्ञढुण्ढिराजकृतं ताजिकभूषणं समाप्तं ।

विषयः । ग्रहादिजन्यशुभाशुभं, अशुभशान्तिकथनादिकञ्च ।

No. 555. रामगीताटीका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 15 on a page. Extent, 159 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit,

Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Rámagítá Ṭíká.—A commentary on the *Rámagítá*. By Mahídhara. The Rámagítá constitutes the fifth canto of the *Adhyátma Rámáyaṇa*, which itself is an episode of the *Brahmáṇḍa Puráṇa*. The Adhyátma Rámáyaṇa has lately been printed in Calcutta with a commentary by Rámavarma.

Beginning. गणेशं कमलाकान्तं प्रणिपत्य गुरोः पदं ।
करिष्ये रामगीताया व्याख्यानं बालबुद्धये ॥

End. मय्येव प्रलीयते मुक्तो भवति ।

Colophon. इति श्रीमहीधरविरचिता रामगीताटीका समाप्ता ।

विषयः । रामगीतायाः तात्पर्यव्याख्यानं टीकेति श्रुतं ।

No. 556. राजधर्मकौस्तुभीयव्यवहारदीधितिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 68. Lines, 7 on a page. Extent, 973 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, fresh. Prose. Incorrect.

Vyavahára-dídhiti.—A treatise on jurisprudence. By Ananta Deva, son of Vásudeva. This is a part of the *Rájadharma-Kaustubha*, but is not included in the MS. noticed under No. 346. The work is said to have been compiled under the auspices of Mahárájádhirája Rájá Bahádur Chandra; but who this potentate was, cannot be ascertained.

Beginning. अथ राजधर्म्म उच्यते, तत्र राज्याभिषेकदीधित्युक्तलक्षणलक्षितो राजा प्रासाद-प्रतिष्ठादीधित्युक्तप्रकारेण दुर्गस्थं भद्रासनञ्च निर्म्माय सभां समन्त्रिपुरोहित-पण्डितैः सह प्रजापालनप्रवृत्तस्य व्यवहारमन्तरेण न सम्यग् भवतीति व्यवहारा निरूप्यन्ते इति ।

End. पूर्व्वसाक्षिनः शब्दविप्लवाभावात् ।

Colophon. इति श्रीभूमण्डलायतमानश्रीवासुदेवसुतानन्तदेवकृते राजधर्म्मकौस्तुभे व्यवहार-दीधितिः समाप्ता ।

विषयः । राजव्यवहारनिरूपणं, प्रजाप्रतिपालनादिनियमः, सभास्थाननियमादिकञ्च । पापिनां परीक्षार्थं विषादिदानविधिः, विचविधिः, तप्तमाषविधिः, तप्तमाष-विधिः, फालविधिः, इत्यादि ।

No. 557. अमरुशतकटीका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 38. Lines, 8 on a page. Extent, 1254 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Amaruas'taka Tíká.—A commentary on the *Amaruas'taka*, a collection of miscellaneous verses by Amaru, a celebrated poet. By Kaládhara Sena.

Beginning. विद्या वितरति मुक्तिं भक्तिमविन्तया ।
चरमाद चरमवशात् या शक्तिः सा वः शिवं दिशतु ॥

End. परकोर्त्तिपरिष्कारधिया यल्लिखितं मया ।
तत् सन्तः शोधयिष्यन्ति तत्र विगतमत्सराः ॥

Colophon. इति ज्ञानानन्दननकालिदासकवीन्द्रमान्यकलाधरसेनकृता अमरुशतकटीका समाप्ता ।

विषयः । प्रत्येककवितानां शृङ्गारशान्तिरसाभ्यां प्रसिद्धामरुशतककाव्यस्य तात्पर्य्यप्रकाशिका टीका ॥

No. 558. जगद्धात्रीपूजाविधिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 40 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Prose and Verse. Correct, but incomplete.

Jagaddhátrí-pújá-vidhi.—A manual for the performance of the annual ceremony of *Jagaddhátripújá*, which is celebrated on the 8th of the waxing moon in Kártika, (October—November).

Beginning. निगमकल्पसार-सारस्वतग्रन्थे दुर्गाकल्पे । श्रीशिव उवाच ।
प्रसीद जगतां मातर्जगन्निस्तारकारिणि ।
अत एव महेशानि तवाहं शरणागतः ॥

End. कार्त्तिकस्य युगाद्यायामष्टिकामोऽर्चयेदुमां । प्रथमात् तृतीयपत्रपर्य्यन्तं प्राप्तं, ततः खण्डितं ।

विषयः । जगद्धात्रीपूजनविधानं, तत्पूजनफलकथनञ्च ॥

No. 559. राजावली ।

Substance, country yellow paper. Folia, 77. Lines, 8 on a page. Extent, 2849 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Partly verse and partly prose. Generally correct.

Rájávali.—Chronicles of the sovereigns of Hindustan from Vichitravírya the head of the Pándu races at the beginning of the Kali Yuga, to Warren Hastings. By Vijayagovinda Siñha, a Mahárájá of Nasirávada in Kusira, on the banks of the Kausikí river, the modern Kusí in Behar. Some of the dynasties noticed in this work have already been summarised by Wilford and Prinsep.

Beginning. यस्येच्छा जगदादिकारणतया यावीयुतेजोमहद्‌-
भेदाभेदविवेककारणधिया तावमनोमूम्बहत् (?) ।
ज्ञानोच्चोसितत्त्वरोजमनिशं ध्येयं लभेदाप्तये
नित्यानन्दमसन्दधाम तदहं वन्दे महः शाश्वतं ॥

End. श्रीमद्विजयगोविन्दसिंहः सिंहपराक्रमः ॥
तेनेयं रचिता चितोचितपदा राजावली विश्रुता
दिल्लीस्थाननिवासिभूपचरितैश्चित्रैर्विचित्रा परा ।
सङ्क्षिप्ताचरकोमलामलपदप्रख्यातकोर्त्तिव्रजे-
राचन्द्रार्कमियं विराजतुतरां भूमीपतीनां मुदे ॥

Colophon. इति कौशिकोतीरविलसद्भूशिरादेशपालकमहाराजश्रीविजयगोविन्दसिंहविरचिता राजावली षोड़शपरिच्छेदमिता समाप्ता ।

विषयः । धृतराष्ट्रावधिपूर्ब्बतनविक्रमादित्य-शकादित्य-बल्लालसेनप्रभृतिहिन्दुराजवंशानां विवरणं, दिल्लीस्थम्लेच्छराजानां विवरणञ्च ॥

No. 560. वर्णाभिधानं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 11. Lines, 7 on a page, Extent, 178 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Varnábhidhána.—The various meanings of the syllable Om and of the different letters of the Sanskrit alphabet. By S'rínandana Bhattáchárya.

Beginning. ॐकारं वर्त्तुलं तारं वामश्च हंसकारणं ।
मन्त्राद्यः प्रणवः सत्यं विन्दुशक्तिस्त्रिदैवतं ॥
End. छायापुत्रस्य सञ्जातो मलयः श्रीललाटकः ॥
Colophon. इति श्रीनन्दनभट्टाचार्य्यविरचितं वर्णाभिधानं समाप्तं ।
विषयः । वर्णाभिधानं, अर्थात् ॐकारस्य विवरणं, अकारादि चकारान्तवर्णानां नानार्थताप्रतिपादनञ्च ॥

No. 561. उणादिकोषः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 46. Lines, 8 on a page. Extent, 1572 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Uṇádikosha.—A vocabulary of words formed irregularly with the class of affixes called *Uṇádi*, with explanations. By Ráma S'armá. The following is Professor Wilson's account of the work: "The Uṇádikosha is an explanation of the irregular derivatives formed with the affixes Uṇ and others, or Uṇádi, the construction and import reducible to no positive system, they have been formed into a class by themselves. The vocabulary I now speak of has the advantage of being elucidated by a comment written by the author, and I have therefore found it sometimes usefully consulted; but as the comment is constructed according to Vopadeva's system of grammar, I have preferred, in all cases where I had a choice, the five Uṇádi chapters of the Siddhânta Kaumudí." (Essays &c., III, 237). The most approved comment on the Uṇádi Sútras is by Ujjvaladatta, of which Professor Aufrecht has published an edition in London.

Beginning. ब्रह्मादिदेवासुरराजवन्दिते पद्मालये साच्चिसरोजराजिते ।
कन्दर्पदर्पान्तकपादनीरजे सन्तु प्रणामा वरदोहदव्रजे ॥
भगवान् पाणिनिर्यानि फणिकात्यायनादयः ।
उज्ज्वगुस्तानि रूपाणि तन्यन्ते रामशर्म्मणा ॥
End. दशादित्यन्तकाण्डोऽत्र कृतः श्रीरामशर्म्मणा ।
नानाशास्त्रं समालम्ब्य बालानां बुद्धिवृद्धये ॥
विषयः । उणादिकोषीय-नानार्थशब्दाभिधानं ॥

No. 562. शब्दचन्द्रिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 46. Lines, 7 on a page. Extent, 1470 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Incorrrct.

S'abdachandriká. "A vocabulary of vegetable and mineral substances, with a tolerably copious list of animals, and a chapter on compounds, both in medicine and diet. It is accompanied by an interpretation in Bengali, and is a useful work. The author is Chakrapáṇi Datta, and the compilation is comparatively modern." Wilson's Essays, III, 237.

Beginning. देवं प्रणम्य हेरम्बं वैद्यश्रीचक्रपाणिना ।
भैषज्यशब्दबोधाय क्रियते शब्दचन्द्रिका ॥
अमरादिप्रसिद्धानि यानि नामानि तानि च ।
नानातन्त्रप्रयोगेन कथ्यते वीचितानि च ॥

End. अलाभाद्धिकाख्याया मयोक्तं नेह यत् क्वचित् ।
शब्दार्णवादिकोषेभ्यः तज्ज्ञातव्यं भिषग्वरैः ॥

Colophon. इति त्रिफलादिवर्गः । श्रीचक्रपाणिदत्तविरचिता शब्दचन्द्रिका समाप्ता ।

विषयः । वैद्यशास्त्रोक्तपारिभाषिकशब्दाभिधानं ॥

No. 563. वैष्णवामृतं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 133. Lines, 8 on a page. Extent, 3059 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Correct.

Vaisṇavámṛita. A manual for Vaishṇavas. By Bholánáṭha S'armá. The MS. is incomplete. The fragment found is devoted to the following subjects; the necessity of appointing a spiritual guide (*guru*); the characteristics of a proper guru; persons who should not be accepted as gurus; derivation of the word guru; characteristics of a neophyte; the right to initiation in the mystic mantra; origin of the word mantra; origin of the word *díkshá* (initiation); the necessity of initiation; meaning of the word *ágama;* astrological considerations in connexion with initiation; avoidance of hostile mantras; months, days of the week

and ages of the moon proper for initiation; rosaries; articles proper to be used as counters for reckoning the number of times a mantra is repeated; the mode of worshiping Vishṇu; the quarters to be faced when worshiping; purification of rosaries; various seats for worship; the rules for receiving the name of Hari as a mantra from the guru; initiation in the mantra of Vishṇu; the six acts proper for Brahmans, *viz.*, study of the Vedas, teaching of the Vedas, offering of sacrifices, officiating at sacrifices celebrated by others, and giving and accepting gifts, should not be neglected by Vaishṇavas.

Beginning. श्रीदामोदरपादपङ्कजयुगं नित्यं मुनीन्द्रैः स्तुतं
देवानामपि दुर्लभं किमपरं धर्म्मार्थमुक्तिप्रदं ।
संसारार्णवतारणाय तरणौ यः कर्णधारः स्वयं
सानन्दं स्मरतो ममास्तु हृदये स्वाभीष्टसिद्धौ सदा ॥

End. १ प्रथमपत्रावधि १२४ सङ्ख्यकपत्रपर्य्यन्तं प्राप्तं, ततः खण्डितं ।

विषयः । गुरुकरणावश्यकत्वं, सद्गुरुलक्षणं, निषिद्धगुरुलक्षणं, गुरुशब्दव्युत्पत्तिः, शिष्यलक्षणं, दीक्षायामधिकारिनिर्णयः, मन्त्रशब्दव्युत्पत्तिः दीक्षाशब्दव्युत्पत्तिः, दीक्षाया अवश्यकर्त्तव्यत्वं, आगमशब्दार्थः, नक्षत्रराशिचक्रादिविचारः, वैरिमन्त्रपरित्यागप्रकारः, दीक्षायां मासतिथिवारप्रभृतिकथनं, जपमालानिर्णयादिकं, जपसङ्ख्यायां विहिताविहितद्रव्यादिकथनं, विष्णुपूजाविधिः, तत्र दिङ्निर्णयः, मालासंस्कारविधिः, आसनभेदः, हरिनामग्रहणविधिः, विष्णुमन्त्रोपदेशः, वैष्णवानां षट्कर्म्मविधिः ॥

No. 564. ज्ञानसङ्कुली ।

Substance, country yellow paper. Folia 9. Lines, 7 on a page. Extent, 208 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Jñánasaṅkuli. The MS. is very defective; wanting the first six leaves out of a total of nine. The colophon makes it to be a distinct work by itself, but it seems to be an extract from some Tantra. The portion examined is devoted to the description of a Tantric modification of the Yoga meditation with the aid of the mystic Om.

Beginning. प्राक् चत्वारि पत्राणि न सन्ति ।

End. शेषं २ पत्रमात्रं प्राप्तम् ।

वेदान्तसारसर्वस्वं समाप्तं शिवभाषितं ।

सिद्ध्यन्ति सर्वयोगिनां नात्र कार्य्या विचारणा ॥

Colophon. इति उमामहेश्वरसंवादे ज्ञानसङ्कुली समाप्ता ।

विषयः । प्रणवप्रशंसनं, स्थूलदेहादिलक्षणञ्च ॥

No. 565. अर्कप्रकाशः ।

Substance, country yellow paper. Folia 35. Lines, 9 on a page. Extent, 945 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Arkaprakás'a. A treatise on the practice of medicine; and on the preparation of various compound medicines; attributed to the giant Rávana, king of Lanká, who recounted it for the edification of his wife, Mandodarí, soon after her confinement.

Beginning. औषधीपतिनेत्राय पद्मिनीपतिमूर्त्तये ।

कालकालाय नीलाय पार्वतीपतये नमः ॥

गर्भभारपरिक्लान्ता कन्या मन्दोदरी शुभा ।

रावणं परिपप्रच्छ पूजान्ते तुष्टमानसं ॥

End. एवमुक्ता तु भैषज्यरहस्यं स दशाननः ।

सायंसन्ध्याविधिं कर्त्तुमुत्थितो मन्दिरं ययौ ॥

Colophon. इति श्रीलङ्केश्वररावणकृतेऽर्कप्रकाशे धातुशुद्धिशतकं पूर्णं ।

विषयः । मन्दोदरीपृष्टरावणकर्त्तृकं नानाविधौषधिकथनं, नानाविधचिकित्साकथनञ्च ।

No. 566. राजनिघण्टुः ।

Substance, country yellow paper. Folia 132. Lines, 10 on a page. Extent, 4702 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance old. Verse. Generally correct.

Rájanirghanṭa—"is the work of Narahari Paṇḍita, who states himself to be descended from a family of Kashmirian Bráhmaṇs; from the frequent occurrence of Dakshiṇí terms in explanation of his Sanskrit text, it is inferred, however, that he was an inhabitant of the south of India. Besides the medical works which he refers to, he comprises amongst his authorities Amara, Haláyudha and the Vis'vaprakás'a, and by his stopping at the latter, it appears probable that he wrote during the interval between the appearance of that work and the Medini, or some time in the twelfth or thirteenth century. The compilation is almost wholly limited to the Materia Medica of Hindu physicians, or the synonyms and properties of various vegetable and mineral products considered to possess medicinal virtue." Wilson's Essays, III, 236.

Beginning. श्रीकण्ठावलमेखलापरिणमत्कुम्भीन्द्रवुद्ध्या रद-
प्रान्तस्तम्भितसम्भृताब्दगणितैः शीतैरपां शीत्करैः ।
निर्वाणे मदसज्ज्वरे प्रमुदितस्तेनातपत्रश्रियं
विधाणेन निरत्ययं दिशतु वः श्रीविघ्नराजो मुदं ॥

End. तस्येङ्गाप्येकविंशः (?) श्रयति खलु कृतौ नामनिर्म्माणचूड़ा
रत्नापीड़े प्रशान्ते नरहरिकृतिनः कोऽपि सत्त्वादिसर्गः ।

Colophon. इति नरहरिपण्डितकृतराजनिर्घण्टाभिधाने सत्त्वादिरेकविंशोऽध्यायः ।

विषयः । द्रव्यगुणादिकथनं, नानाविधभैषज्याभिधानञ्च ।

No. 567. पथ्यापथ्यं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 25. Lines, 6 on a page. Extent, 459 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Correct.

Pathyápathya. Diet and regimen during illness, a medical treatise. By Raghudeva.

Beginning. अथ सर्व्वगदानां यत् पथ्यं नोपथ्यमेव यत् ।
तदत्र विस्तरेणैव रघुदेवेन लिख्यते ॥

End. गुरुदेवप्रसादेन पितृदेवप्रसादतः ।
रघुदेवेन निर्णीतं पथ्यापथ्यं गदातुरे ॥

विषयः । ज्वरार्शोऽग्निमान्द्य-कृमि-पाण्डु-रक्तपित्त-हिक्का-कासप्रभृतिबहुविधरोगे पथ्या-
पथ्यकथनं ।

No. 568. सुखलेखनं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 238 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Sukhalekhana. A guide to correct writing, giving rules for easily knowing the proper spelling of words, the alterations of the lingual and the dental nasals and of the three sibilants under particular circumstances. By Bharata Sena, son of Gauránga Sena. The author was a Vaida by caste, and wrote several works on medicine, grammar and lexicography, of high repute in Bengal. The following is Professor Wilson's account of this author. "The commentary of Bharata Malla (on the Amarakosha) is the favorite authority of the Bengal school, and of all others in which the grammar of Vopadeva is received : it is an able performance, and is particularly full on the subject of various readings. The author has also compiled a kosha on this topic, or a vocabulary of words which vary in their ortheopy, styled by the Hindus a Dvirúpa Kosha, a compilation rendered very necessary by the fluctuations in the forms of words which arise from the arbitrary application of those letters that are considered interchangeable, and from the varieties introduced by different modes of pronunciation, in different provinces, and caused, in many cases no doubt, by the blunders of copyists, the multiplication and repetition of which, have given to different modes of spelling currency and sanction. Bharata Malla is considered to have flourished in the middle of the last century, and has written commentaries on many celebrated compositions.' Essays, VI, 207. For some of his works, vide ante I, pp. 117, 223.

Beginning. सविद्युच्चारदाम्भोदप्रभाभाजं धृताद्रिजं ।
शम्भुं प्रणम्य भरतः कुरुते सुखलेखनं ॥
यत्नेनाल्पेन विज्ञातुं षत्वादीच्छति योजनः ।
तस्य मानसमानन्दमुत्पादयतु मत्कृतिः ॥

End. कुलवितरणविद्या-वैभवश्रेष्ठगोष्ठो वरद्धरिद्धरखालख्यातवंशप्रसूतः ।
विदितचरितधीरः श्रीलगौराङ्गसूनुर्व्यधित भरतसेनो बालबोधार्थमेतत् ॥

विषयः । षत्वणत्वादिनिरूपणं, सुखलेखनाय वर्णानां निरूपताकथनञ्च ।

No. 569. जारणमारणादिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 67 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Járaṉa máraṉádi. On the preparation of sublimates, oxides and other metalic medicines. This is a fragment of three leaves only ; the concluding part being wanting, the name of the author has not been ascertained.

Beginning. ऊर्द्धजापस्थले (?) वह्निर्मध्ये च रससङ्गृहः ।
पातालयन्त्रमेतद्धि शोषयेत् सूतकादिकं ॥
वालुकापूरितं भाण्डं तन्मध्ये सूतकं क्षिपेत् ।
वज्रमूषागतञ्चैव भाण्डं स्रावेण बोधयेत् ॥

End. प्रथमपत्रावधि पत्रत्रयं प्राप्तं शेषं खण्डितं ।

विषयः । रसकज्जलीप्रभृत्यौषधप्रस्तुतसङ्केतकथनं ।

No. 570. परिभाषा ।

Substance, country yellow paper. Folia, 20. Lines, 8 on a page. Extent, 510 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Paribhásha. This is the first chapter of a work styled Kaṇádi Sañhitá, and is devoted to the diagnosis of disease by the character of the pulse.

Beginning. अव्यक्तानुक्तलेशोक्तसन्दिग्धार्थप्रकाशिकाः ।
परिभाषाः प्रवक्ष्यन्ते दीपीभूताः सुनिश्चिताः ॥

End. इत्युक्तं नाड़िकाज्ञानं निदानं कथ्यतेऽधुना ।

Colophon. इति श्रीकणादि(?)संहितायां प्रथमं नाड़ीप्रकरणं ॥

विषयः । नाड़ीज्ञानं, रोगादिलक्षणकथनञ्च ।

No. 571. गोविन्दलीलामृतं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 169. Lines, 9 on a page. Extent, 3887 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Govindalílámṛita. A poem on the pastimes and amours of Kṛishṇa in Vraja. By Raghunátha Bhaṭṭa, a pious and learned Vaishṇava, who was a contemporary of Chaitanya, and flourished about the end of the 15th century.

Beginning. श्रीगोविन्दं व्रजानन्दसन्दोहानन्दमन्दिरं ।
वन्दे वृन्दावनाधीशं श्रीराधासङ्गनन्दितं ॥

End. काव्ये श्रीरघुनाथभट्टवरजे गोविन्दलीलामृते
सर्गोऽयं रजनीविलासवलितः पूर्णस्त्रयोविंशतिः ।

विषयः । श्रीकृष्णस्य नानाविधरसभावयुक्तव्रजलीलावर्णनं ।

No. 572. शारदासुन्दरी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 278. Lines, 10 on a page. Extent, 11,645 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Sáradásundarì. A commentary on the Amarakosha. By Mathures'a Vidyálaṅkára, son of Sivaráma Chakravartí. Wilson describes the work as a "useful one," and, adverting to the author's Sabdaratnávalí, adds, "it is chiefly useful for its introduction of various readings amongst the synonyms; but he has made very little addition of any other kind. This work was composed, according to the date, in S'aka 1588, or A. D. 1666, and under the patronage of a Musalman chief whose name, as written in the manuscript, appears to be Murchán Khán. It should be more probably Músá Khán, a name common amongst the Musalman chiefs of the seventeenth century." Essays, III, 233.

Beginning. ब्रह्मोपेन्द्रमहेशशक्रवरुणादित्येज्यपादद्वयां
देवद्वेषिपिशाचदानवचमूसन्मूलयन्तीं परां ।
वन्देऽहं परमेश्वरीं प्रभजतां संसारपीडाहरा-
मुग्रां सूर्य्यशतप्रभां त्रिनयनां भक्त्यार्त्तिहामम्बिकां ॥

End. शिवरामचक्रवर्त्ती जनकः पार्व्वती प्रसूः ।
यस्य श्रीमथुरेशोऽयं चकार सारसुन्दरीं ॥

Colophon. इति वन्द्यवटोयश्रीमथुरेशविद्यालङ्कारविरचितायां नामलिङ्गानुशासनटीकायां लिङ्गादिसङ्ग्रहः ।

विषयः । अमरसिंहकृतनामलिङ्गानुशासनटोका ।

No. 573. तीर्थमहेश्वरः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 53. Lines, 10 on a page. Extent, 2285 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Tírtha-mahes'vara. A Vedanta treatise on liberation in this life. The MS. is probably incomplete. The opening and the concluding verses occurring in it, are invariably introduced in Mádhava's works, and from that circumstance it may be presumed that that great Vedic commentator was the author of this work.

Beginning. यस्य निश्वसितं वेदा मायया योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥

End. जीवन्मुक्तिविवेकेन बन्धं हार्द्दं निवारयन् ।
पुमर्थमखिलं देयाद् विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

Colophon. इति जीवन्मुक्तिः समाप्ता ।

विषयः । जीवन्मुक्तलक्षणं, विद्वत्सन्न्यासः, तीव्रातीव्रभेदेन द्विविधविरक्तिकथनञ्च ।

No. 574. लिङ्गप्रकाशः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 9. Lines, 5 on a page. Extent, 95 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Liṅgaprakás'a. On the genders of words, a vocabulary. By Sures'vara Paṇḍita. From his salutation to Munja Ghosha, and Jines'vara, the author appears to have been a Jain.

Beginning. शाब्दिराजं (?) नमस्कृत्य मञ्जुघोषं जिनेश्वरं ।
कृतो लिङ्गप्रकाशोऽयं सारेश्वरमनीषिणा ॥

End. विषाणश्च विषाणञ्च द्वयमेतदुदाहृतं ।

Colophon. इति पण्डितसारेश्वरविरचितो लिङ्गप्रकाशः समाप्तः ।

विषयः । शब्दानामर्थविशेषेण लिङ्गप्रभेदकथनं ।

No. 575. उत्तरकामाख्यातन्त्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 9. Lines, 10 on a page. Extent, 315 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Uttara-kámákhyá Tantra. This MS. is a mere fragment and contains only four chapters of the second part of the work. Contents: Chapter X. The characteristics of the four Yugas. XI. Worship of particular divinities on particular months. XII. Intellectual sacrifice. XIII. Descriptions of mystic diagrams and bhairavas.

Beginning. श्रीपार्व्वत्युवाच । एकं ब्रह्मैवाद्वितीयं यत् त्वया कथितं पुरा ।
अचिन्त्याव्यक्तरूपस्य कथं वा रूपकल्पना ॥

End. शठाय क्रूरकर्म्माय दत्वा मृत्युमवाप्नुयात् ।
दद्यात् शान्ताय शिष्याय मन्त्री मन्त्रार्थसिद्धये ॥

Colophon. इति उत्तरकामाख्यातन्त्रे उत्तरखण्डे पार्व्वतीश्वरसंवादे एकपञ्चाशद्विद्योत्पत्तौ पीठनिर्णयस्त्रयोदशः पटलः ।
दशमपटलादित्रयोदशपटलपर्य्यन्तं प्राप्तं, अन्यत् खण्डितं ।

विषयः । १०, पटले चतुर्युगधर्म्मकथनं । ११, मासभेदेन देवविशेषपूजनफलं । १२, अन्तर्यागकथनं । १३, विष्णुचक्रक्षतपतितसत्यङ्गप्रत्यङ्गप्रभवपीठशक्तिभैरवनामनिर्द्देशः ।

No. 576. नीतिनिबन्धः, नीतिभाजनभाजनं वा ।

Substance, country yellow paper. Folia, 40. Lines, 10 on a page. Extent, 1125 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse Incorrect.

Nítinibandha alias *Nítibhájana-bhájana*. A treatise on polity, dedicated to Bhoja Rájá. The MS. is incomplete, breaking off at the 40th leaf. Contents: Characteristics of kings; of kingdoms; of princes, ministers, secretaries and priests; of courtiers; of envoys and spys; of guards; of commanders of armies; of servants and maids; of officials; of superintendents of cattle, horses, and elephants. The work follows the rules given on these topics in the Rájadharma chapter of the Mahábhárata and the Kámandakíya Nítisára.

Beginning. प्रपञ्चरूपाय सते निष्प्रपञ्चैकरूपिणे ।
सच्चिदानन्दरूपाय तस्मै तत्त्वात्मने नमः ॥
स भारतीं भजन् भाजन् (?) नीतिभाजनभाजनं ।
भोजो विभाजयामास सभाजनसभाजनः ॥

End. इरिरितो इरादेश ग्रजभ्यानात् श्रुतः स्मृतः ।
चत्वारिंशत् पचात् परं खण्डितं ।

विषयः । राजलक्षणं, राष्ट्रलक्षणं, युवराजलक्षणं, राज्ञां मन्त्रिलेखकर्त्विजां लक्षणं, सभासदानां लक्षणं, दूतानां लक्षणं, चराणां लक्षणं, रक्षिणां लक्षणं, सेनापतीनां लक्षणं, दासदासीनां लक्षणं, कारूणां सूपकारिणाश्च लक्षणं, गोगजाश्वरक्षकाणां लक्षणं ।

No. 577. केवलान्वयीव्याख्यानं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 33. Lines, 8 on a page. Extent, 1485 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kevalánvayí-vyákhyána. Annotations on the *Kevalánvayí* portion of the *Chintámaṇí* of Ganges'a. Anonymous.

Beginning. अनुमानविभाजकमूलग्रन्थे केवलान्वयिपदस्य प्रसिद्धार्थपरत्वे ज्ञानकरणतापत्ते तज्ज्ञानस्य केवलान्वयित्वानुपपत्तिः ।

End. विशिष्टहेतुकस्थले साधिकरणेत्यादि व्याप्तिरेव निर्वहतीति ।

Colophon. इति केवलान्वयिव्याख्यानं समाप्तं ।

विषयः । केवलान्वय्यनुमानलक्षण टीका ।

No. 578. भक्तामृतं ।

Substanco, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 67 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákanta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Bhaktámṛita. Praises of Vrindávana, of Rádhá, and of faith in Kṛishṇa. A work of some repute among the Vaishṇavas.

Beginning. आराधनं मुकुन्दस्य भवेद्यावश्यकं यथा ।
तथा तदीयभक्तानां नोचेद्दोषोऽस्ति दुस्तरः ॥

End. त्रैलोक्ये पृथिवी धन्या तत्र वृन्दावनं परं ।
तत्रापि गोपिका पार्थ यत्र राधाभिधा मता ॥

Colophon. इति भक्तामृतं समाप्तं ।

विषयः । वृन्दावनमाहात्म्यं, राधामाहात्म्यं, कृष्णभक्तिकथनञ्च ।

No. 579. भक्तिरसामृतविन्दुः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 12. Lines, 8 on a page. Extent, 282 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Bhakti-rasámṛita-vindu. This also is a Vaishṇava work, and treats of faith in Kṛishṇa, who, it recommends, should be looked upon as a master, a friend, a son, a parent, or a lover, according to one's feelings and depth of devotion. It is an abridgement, by Vis'vanátha Chakravarti, of the great work of Jíva Gos'vámí on the subject—the *Bhakti-rasámṛita-sindhu* or the " ocean of the nectar of faith." Under instruction from Sanátana Gosvámi, Rúpa Gosvámí wrote the first work on the topic, the *Bhágavatámṛita*, which describes the amours of Kṛishṇa at Vrindávana as the most perfect manifestation of divine love on earth, and says that the effect of the highest faith in man developes itself in the form of love which the milkmaids of Vrindávana evinced towards Kṛishṇa. Jíva Gosvámi and Raghunátha Dása compiled an abridgment of this work, under the name of *Bhágavatámrita kaṇá*, and Visvánátha Kavirája prepared a brief epitome of it, which is called *Bágavatámṛita-kaṇá-lesa.* By the advice of Rúpa, Jíva also wrote a separate work,

the *Bhakti-rasámṛita-sindhu*, in which he describes faith to manifest itself in three forms, first *Sádhanabhakti* or service, under which a man is propelled to please the divinity by doing meritorious works. The second is called *Bhávabhakti* in which the devotee remains in perfect resignation and entire devotion to the will of the Godhead. The third is called *Premabhakti* or the love of faith, in which inaction is followed by an energetic and ardent yearning, like that of carnal love, for the affection of Kṛishṇa. Under the same advice, Jíva composed a second work on the subject, which bears the name of *Ujjvalanílamaṇi* in which the principles of the *alankáva* (Rhetoric) as bearing on love are illustrated by references to the amours of the pastoral maidens of the sacred land of Vraja with Kṛishṇa. Vis'vanátha Chakravartí published an abstract of this also, and it is known under the name of *Ujjvalanílamaṇikisaṇa*. For an epitome of the last, vide No. 580.

Beginning. अन्याभिलाषिताशून्यं ज्ञानकर्म्माद्यनावृतं ।
आनुकूल्येन कृष्णानुशीलनं भक्तिरुत्तमा ॥

End. यदि कृष्णवैरिषु भवन्ति तदा अतिरसाभासाः ।

Colophon. इति श्रीभक्तिरसामृतविन्दुः समाप्तः ।

विषयः । भगवद्भक्तिविस्तारकथनं, शान्तिदास्यसख्य-वात्सल्यादिभावकथनं, प्रणयानुराग-महाभावादिलक्षणञ्च ।

No. 580. उज्ज्वलनीलमणिकिरणलेशः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 168 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ujjvala-nílamaṇi-kiraṇa-les'a. Another work of the same character as the above. It is an epitome or a condensed paraphrase, or as the author himself designates it " the shadow of a ray, of the *Ujjvalanílamaṇi kiraṇa* of Visvanátha Chakravartí, on the amours of Kṛishṇa in Vṛindávana, describing him and his associates, male and female, according to the rules of the Kámas'ástra. In fact it is a treatise on Erotics sanctified in the eyes of the faithful by the examples being taken from the life of the Cupid of Vríndavana. Anonymous.

Beginning. तत्र विषयालम्बनो नायकचूडामणिः कृष्णः प्रथमं गोकुलमथुराद्वारकासु पूर्णतमः पूर्णतरः पूर्ण इति त्रिविधः ।

End. लीलामधुपानाद्योऽनन्ता एव ॥

Colophon. इत्युज्ज्वलनीलमणिकिरणलेशः समाप्तः ।

विषयः । व्रजलीलावर्णनं, कृष्णादिनायकभेदकथनं, राधादिनायिकाभेदादिकथनञ्च ।

No. 581. भागवतामृतकणिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 8 on a page. Extent, 86 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Bhágavatámritakaṇiká. The divinity of Kṛishṇa established by the evidence of various s'ástras. The various incarnations of the divinity are arranged into two classes, *viz.*, *liláv atara* or manifestation for enjoyment, and *gunávatára* or incarnation of the three qualities of *satva*, *rajas* and *tamas*. Kṛishṇa belongs to the first class, and was manifest in the entirety of the divine spirit, Purṇávatára. The work is founded on the *Bhágavatámṛiṭa* of Rúpa Gos'vámí.

Beginning. श्रीभागवतामृतनिर्णीतसर्व्वप्राधान्योऽनन्यापेक्षितमहैश्वर्य्यमाधुर्य्यः श्रीकृष्ण एव स्वयं रूपः ।

End. भागवतामृतकणिका मणिकाञ्चनमालिकेव स्यात् ॥

Colophon. इति भागवतामृतकणिका समाप्ता ।

विषयः । लीलावतारकथनं, सत्त्वादिगुणावतारकथनं, प्रह्लादस्य वैष्णवश्रेष्ठत्वकथनञ्च ।

No. 582. विष्णुसिद्धान्तः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 24. Lines, 6 on a page. Extent, 439 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vishṇu Siddhánta. A treatise on astrology and astronomy. The MS. is a mere fragment, and contains descriptions of the several astronomical cycles, directions for pacifying hostile planets, transmigration through various forms of animal life according to one's acts, effects of years and months commencing under particular circumstances, and several arithmetical formulæ.—Anonymous.

Beginning. अथ वैकुण्ठसंस्थान श्रीलनारायण प्रभो ।
श्रीलक्ष्मीसेत् प्रियाहन्ते ज्योतिषां चरितं वद ॥

End. पञ्चकार्षापणं धेनौ चतुःकार्षापणं मणौ ।
प्रथमावधिचतुर्विंशतिपत्रप्राप्तिः, ततः खण्डितम् ।

विषयः । सत्ययुगादिमानकथनं, ग्रहदोषशान्तिविधानं, अशीतिकोटियोनौ क्रमेण भ्रमण-कथनं, वर्षप्रवेशसूत्रं, मासप्रवेशसूत्रं, द्रव्याणां मूल्यनिर्णयः ।

No. 583. प्रवरखण्डं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 7. Lines, 5 on a page. Extent, 962 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Pravara-khaṇḍa. Genealogy of various *gotras* and *pravaras ;* as also rules regarding marriage among them and expiations for marriages among forbidden relations.—The work is evidently a part of a larger work on the subject of marriage. Anonymous.

Beginning. असगोत्रामसपिण्डामसमानप्रवरां वरवध्वोः पितृसन्ताने सप्तमादूर्द्ध्वं

End. प्रजा इति हि ब्राह्मणमिति ब्राह्मणं ॥

Colophon. इति प्रवरखण्डं समाप्तं ।

विषयः । समानगोत्र-समानप्रवराविवाहे प्रायश्चित्तविधानं, गोत्रप्रवरकथनञ्च ।

No. 584. मुक्तिचिन्तामणिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 44. Lines, 7 on a page. Extent, 4350 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Mukti-chintámaṇi. An easy method of attaining salvation by visiting the temple of Jagannátha and other sacred places at Puri. Jagannátha partaking of the remnant of food offered to the idol, of seeing it bathed, &c. It is a compilation from the Puráṇas by a pious Vaishṇava, who supports the Bhakti dogma of Chaitanya, which maintains the superiority of faith and love over philosophic knowledge.

Beginning. नीलाद्रौ तत्पदर्थिभ्यः दातुमर्थचतुष्टयं ।
अदृश्यो नेत्रपद्वीं याता यस्तं हरिं नुमः ॥

End. व्रतोपवासनियमाः सहस्राब्दार्जिता अपि ।
समूह एषामेकत्र गुणितः कोटिकोटिभिः ।
विष्णुभक्तेः सहस्रांशसमोऽपि न हि कीर्त्तितः ॥

Colophon. इति मुक्तिचिन्तामणौ प्रसादकाण्डः समाप्तः ।

विषयः । पुरुषोत्तमक्षेत्रमाहात्म्यं, जगन्नाथस्य स्नानदर्शनप्रसादमाहात्म्यञ्च ।

No. 585. सारस्वताभिधानं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 1. Lines, 5 on a page. Extent, 11 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Sárasvatábhidhána. A list of synonyms. This is a fragment of one leaf only. I introduce it here with a view to attract attention to a vocabulary, which has not yet been noticed by any European orientalist.

Beginning. सारस्वताभिधानन्तु प्रवक्ष्यामि प्रयत्नतः ।
गोपनीयं कवीन्द्राणां आयुषोऽपि कलत्रतः ॥

End. ब्रह्मणोऽपि भवेन्मोहो यस्य हस्ते कदापि न ॥

Colophon. इति सारस्वताभिधानं समाप्तं ।

विषयः । अभिधानं । ?

No. 586. लक्ष्मीचरित्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 6 on a page. Extent, 67 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Lákshmí Charitra. The best means of securing the favour of the goddess of fortune—Lakshmí. The means recommended by the goddess in reply to a query of her consort Kesava, are strict, personal and domestic cleanliness; respect for seniors and women, attention to the daily religious duties, as enjoined in the s'ástra, unswerving attachments to truth, cultivation of morality, and other social duties.

Beginning. मेरुपृष्ठे सुखासीनं लक्ष्मीं पृच्छति केशवः ।
केनोपायेन लक्ष्मीस्त्वं नृणां भवसि निश्चला ॥
End. आपदस्तस्य नश्यन्ति तमः सूर्य्योदये यथा ।
Colophon. इति लक्ष्मीकेशवसंवादे लक्ष्मीचरित्रं समाप्तम् ।
विषयः । लक्ष्मीयुक्तस्यायुक्तस्य च लक्षणं ।

No. 587. वानराष्टकं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 1. Lines, on a page. Extent, 16 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vánaráshṭaka. An ode in praise of morality. By Bánara, commonly supposed to be the same with Hanumána, but probably, a human poet of no distinction.

Beginning. येन दृचक्रतो रूपं सव्यग्रज्ञोऽध्वने यवः ।
दुर्म्मन्त्रिणमिति प्रोक्ताः कथिता वानराष्टके ॥
End. दुर्म्मन्त्रिणं कमुपयान्ति न नीतिदोषाः
सन्तापयन्ति कमपथ्यभुजं न रोगाः ।
कं श्रीर्न दर्पयति कं न निहन्ति मृत्युः
कं स्त्रीकृतार्थविषयाः परितापयन्ति ॥
Colophon. इति वानरेण कृतमष्टकं समाप्तम् ।
विषयः । नीतिगर्भोपदेशः ।

No. 588. वकारभेदः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 45 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vakárabheda. A vocabulary of words containing the letters b. and v. In Bengal the two letters are written and pronounced alike, and a work of this description showing their distinction is of great use.

Beginning. पवर्गीयवकारोऽथ बकवाल्मीकबर्गकाः ।
बन्धकी बन्धकं वीरो बन्धूकश्च बलाहकं ॥
End. विभावो वैष्णवो विष्णो वासुदेवो विभावसुः ।
विषयः । वार्गिकान्त्यस्थ्यवकारभेदकथनं ।

No. 589. सारात्सारसुसङ्ग्रहः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 367. Lines, 8 on a page. Extent, 9175 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Sárátsára-susañagraha. A Tántric compilation. By Rámásañkara. Contents: Description and praise of a figure, the right half of which is male (S'iva), and the left half female (Durgá); salvation of sages; the number of original Tantras; Káliká's exposition of the nature of Brahma; praise of Durgá; names of Tantras; sacred spots where the severed body of Satí fell; characteristics of a Mahávidyá; origin of the Vedas; the alphabet; the monosyllabic mantra of Ádyá S'aktí; various names of Mahávidyá; the different forms of gods; morning service; characteristics of religious instructors and neophytes; various astrological diagrams; mystic diagrams; expiations; measure of cloth for dress; rules regarding worship; vessel for offering *Arghya;* adoration with the Gáyatri; ordinary worship; purification of the elements; purification of seats; gesticulation during worship; sacrifice of animals; self-sanctification; mode of attaining power over mantras; rules for repeating mantras a great number of times; altars; articles proper for burnt offerings (homa); purification of rosaries; praise of S'iva; proofs regarding the eightfold forms of Durgá; mystic mantra of S'iva; do. of Gaurí; do. of Ganes'a; do. of Vaṭukabhairava; do. of Mahishamardiní; do. of Mrityuñjaya; various incantations for overcoming enemies, and securing the affection of unyielding females; sacrifices meet for S'iva.

Beginning. आद्या या तारतारा सृजति गुणधारा गुणगणा-
द्दृग्धारा यस्याः स्रवति गुणधारा गुणाधारा (?) ।
महामाया माया लसति हरजाया दनसुदा
स्वयं या श्रीः श्रेयस्करणवरदा दुःखितजने ॥ १ ॥
स्वयं वाणी बाला मुखरयति बालानपि जडा-
नुमा धूमा वायोः प्रलयलयदा वीजवपुषा ।

End. शुभं यदि भवेत्तच भुज्यते तद्शेषतः ।
एवं ज्ञात्वा महेशानि शान्तिस्वस्त्ययनञ्चरेत् ॥

Colophon. इति श्रीयुक्तरायरामशङ्करविरचिते सारात्सारसुसङ्ग्रहे भवादिनिर्णयो नाम द्वादशपरिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । अर्द्धनारीश्वरमूर्त्तिकथनं, मुनीनां निर्व्वाणकथनं, तन्त्राणामसङ्ख्यताकथनं, इन्द्रादीनां कालिकायां ब्रह्मसंशयस्य छेदकथनं, श्रीदुर्गामाहात्म्यं, तन्त्राणां नामकथनं, पीठनिर्णयः, महाविद्यानिर्णयः, वेदोत्पत्तिः, वर्णमालाकथनं, आद्याया एकाक्षरमन्त्रार्थः, महाविद्यानां विशेषनामानि, देवतानां विशेषरूपकल्पना, प्रातःकृत्यादि, गुरुशिष्यलक्षणं, राशिचक्र-नक्षत्रचक्रादि, सर्व्वतोभद्रमण्डलं, मन्त्रविद्ययोर्दोषशान्तिः, परिधेयवस्त्रप्रमाणं, आराधनविधिः, अर्घ्यपात्रनिरूपणं, गायत्रीविधिः, पूजाविधिः, भूतशुद्धिः, आसनविधिः, मुद्राप्रमाणं, छागादिबलिः, पुरश्चरणविधिः, मन्त्रसिद्धिलक्षणं, जपविधिः, कुण्डविधिः, होमद्रव्यं, मालासंस्कारः, शिवमाहात्म्यं, अष्टमूर्त्तिप्रमाणं, शिवमन्त्रः, गौरीमन्त्रः, गणेशमन्त्रः, वटुकभैरवमन्त्रः, महिषमर्द्दिनीमन्त्रः, मृत्युञ्जयमन्त्रः, शान्तिपुष्टिवश्याकर्षणनिग्रहनिधनरूपषट्कर्म्मणां लक्षणं, शिवाबलिः ।

No. 590. संहितावृत्तिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 448. Lines, 10 on a page. Extent, 12,320 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Prose. Corrupt.

Sañhitávritti. An astronomico-astrological treatise. Contents: Origin of the planets; measure of the earth; measure of the four Yugas; months, seasons, and particular conjunctions of planets and stars; muhurtas, a measure of time; distinction of solar and ordinary months; winter and summer solstices; ascent and descent of planets; motions of planets; differences in the commencement of the day in different parts of India; effects of looking at the rainbow under different circumstances; time meet for making idols; characteristics of Maṇḍapas; particular marks on the body indicative of the nature of the life and career of the person; months appropriate for marriages; effect of birth under the influences of the different constellations (nakshatras); effects of the influences of the different planets on ones life. The MS. being incomplete, the name of the author has not been ascertained.

Beginning. ब्रह्माजशङ्करवीन्दुकुजज्ञजीवशुक्रार्कपुत्रगणनाथगुरून् प्रणम्य ॥
यच्छास्त्रं सविता प्रकारविपुलैः स्कन्दैस्त्रिभिर्ज्योतिषं
तस्योच्छित्तिभयात् पुनः कलियुगे संसृज्य यो भूतलं ।

भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरख्यातेन सर्व्वं यथा-
दित्थं यं प्रवदन्ति मोक्षकुशलास्तस्मै नमो भास्वते ॥ २ ॥

End. चन्द्रस्तृतीये दशमे षष्ठे सप्तमे आद्ये जन्मनि स्थितः शुभः। इतःपरं खण्डितं। अतः समाप्तिवाक्यं न लिखितं।

विषयः। रव्यादिनवग्रहोत्पत्तिकथनं, पृथिवीमानकथनं, सत्यादिचतुर्युगमानकथनं, मासकथनं, ऋतुकथनं, लग्नकथनं, मुहूर्त्तकथनं, सौरसावनादिभेदकथनं, दक्षिणायनोत्तरायणकथनं, ग्रहाणामुच्चनीचभावकथनं, ग्रहादीनां गतिकथनं, नर्म्मदादिनदीकथनं, शोणादिनदकथनं, पौण्ड्रादिजनकथनं, वङ्गादिदेश-कथनं, इन्द्रधनुर्दर्शने शुभाशुभकथनं, प्रतिमाप्रतिष्ठापनादिकथनं, खण्डप-लक्षणकथनं, पुरुषाणां नारीणाञ्च शरीरचिह्नतः शुभाशुभकथनं, विवाह-विहितमासादिकथनं, अश्विन्यादिनक्षत्रेषु जन्मनः फलकथनं, ग्रहगोचर-फलकथनञ्च।

No. 591. श्यामारहस्यं।

Substance, country yellow paper. Folia, 135. Lines, 7 on a page. Extent, 2835 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

S'yámárahasya. A Tantric compilation, by Púrṇánanda, a Paramahañsa mendicant of high repute as a profound scholar and devoted follower of the S'ákta faith. Contents: Praise of Káliká; her mantras; praise of repeating those mantras; matin duties of S'áktas; the kind of kus'a grass which should be used for worship; the three diurnal prayers of Tántrics; meditation of Káliká; her worship; charms bearing her name; sanctification of her mantra; worship of women as the representative of the S'ákti; impropriety of treating with disfavour wine, flesh-meat and other articles used in S'ákta worship; offering of tila; adoration of S'ákti while seated on a corpse; prayers during eclipses; making of altars for ceremonies with a worldly object; killing of enemies by magical incantations; subjugating them by the same means; causing ruin by the same means; bringing demons under subjugation by charms; expiations appropriate for Kaulas; evils of rejecting mantras and gurus; worship of Tariní, a form of Durgá; charms, bearing the name of Tárá; praise of gurus of good families; proper time for first receiving the mantra of Tárá from a guru; derivation of the mystic mantra of thirty-four syllables appropriate for the worship of Nílasarasvatí.

Beginning. देवीं दानवदैत्यदर्पनिवहानुन्मूलयन्तीं परां
ब्रह्मानन्तमहेशमौलिमणिभिः संसेविताङ्घ्रिद्वयां ।
नत्वा श्रीगुरुपादपद्मपरमामोदाम्रुतस्नावितः
पूर्णानन्दमतिस्तनोति विमलां श्यामारहस्याभिधां ॥

End. लक्षमेकं जपेद्विद्यां दशांशमभितोत्पलैः ।
ध्यानपूजापुरश्चर्य्यां सर्व्वां नीलासमं भवेत् ॥

Colophon. इति वेदान्तागमतत्त्वविशारदश्रीपूर्णानन्दपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यविरचिते श्यामारहस्ये द्वाविंशतितमः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । कालिकाया माहात्म्यकथनं, तस्या मन्त्रकथनं, तन्मन्त्रजपप्रशंसन, प्रातःकृत्यं, कुशलक्षणं, तान्त्रिकी सन्ध्या, कालिकाया ध्यानं, तस्याः पूजनादिकं, तस्याः कवचं, तस्या मन्त्रपुरश्चरणं, शक्तिरूपस्त्रीसाधनं, मद्यादौ घृणायां दोषकथनं, नीलसाधनं, शवसाधनं, ग्रहणपुरश्चरणं. काम्यकर्म्मार्थं कुण्डविधानं, शत्रुमारणं, वशीकरणं, उच्चाटनं, वेतालादिसिद्धिः, कौलानां प्रायश्चित्तं, मन्त्रत्यागिनां गुरुत्यागिनाञ्च दोषकथनं, तारिण्याः पूजनादिकं. ताराकवचं, कुलीनगुरुप्रशंसा, तारामन्त्रग्रहणे वारतिथिनक्षत्रादिनिर्णयः, नीलसरस्वत्याश्चतुस्त्रिंशद्वर्णात्मक-मन्त्रोद्धारः ।

No. 592. अभिधानतन्त्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 112. Lines, 7 on a page. Extent, 2072 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, decayed. Verse. Generally correct.

Abhidhánatantra alias *Jaṭádharakosha*. A Sanskrit vocabulary, forming a sort of supplement to the Amarakosha, the arrangement of which it follows. By Jaṭádhara A'chárya. Wilson classes it with the *Bhúriprayoga* and the *Sabda-ratnámálá* (Essays III. 232). It is useful only in so far as it supplies a few new synonyms and uncommon words.

Beginning. भागीरथीं जलमयीं जगतामधीशां मन्दोदरीरघुपती पितरौ च नत्वा ।
दिण्डीयविप्रकुलजः स जटाधरोऽसौ आचार्य्य एतदकरोदभिधानतन्त्रं ॥

End. जटाधरकवेरस्मिन् नामलिङ्गानुशासने ।
काण्डस्तृतीयः पर्य्याप्तः सामान्याख्यः कविप्रियः ॥ समाप्तोऽयं ग्रन्थः ॥

विषयः । अत्र अमरसिंहोक्तरीत्या प्रायो विविधपदार्थनामपर्यायसङ्ग्रहः ।

No. 593. वानर्य्यष्टकं ।

Substance, country yellow paper. Folium, 1. Lines, 6 on a page. Extent, 10 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, modern. Verse. Generally correct.

Vánaryashṭaka. Eight stanzas on sweetness of temper, quietude, health, ignorance, the twice-born class, physicians, and decayed trees, said to have been composed by a she monkey.

Beginning. माधुर्य्यं शान्तमारोग्यं दानं मूर्खद्विजातिभिः ।
वैद्यं सुजीर्णवृक्षञ्च वानर्य्याश्चाष्टकं तु वै ॥

End. वृक्षं क्षीनफलं त्यजन्ति विहगाः शुष्कं रसः सारसाः
पुष्पं पर्य्युसितं त्यजन्ति मधुपाः दग्धं वनान्तं मृगाः ।
निर्द्रव्यं पुरुषं त्यजन्ति गणिका भ्रष्टश्रियं मन्त्रिणः
सर्व्वं कार्य्यवशाज्जनो हि भजते कस्यापि को बान्धवः ॥

विषयः । अत्रोपदेशयुक्ताः कविताः सन्ति ।

No. 594. चैतन्यकल्पः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 157 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Chaitanyakalpa. An apocryphal Tantra, said to be a part of the *Brahmayámala Tantra*, but evidently compiled by a Vaishṇava, with a view to prove the divinity of Chaitanya by Tántric evidence, and thereby overcome the opposition of the S'ákta sect. Contents: Birth of Chaitanya; his merits; mystic mantra for worshiping him; hymn to the river Yamuná; details of worshiping Chaitanya.

Beginning. कैलासशिखरे रम्ये भक्तिसाधनतत्परा ।
पप्रच्छ पार्व्वती भक्त्या शङ्करं परमेश्वरं ॥

End. भक्तप्रियो गौरचन्द्रो भक्तवश्यः सचीसुतः ।
तस्मात् गौरं ये भजन्ति तेषां वश्यो जनार्द्दनः ॥

Colophon. इति ब्रह्मयामले शिवदुर्गासंवादे चैतन्यकल्पे षष्ठः पटलः ।

विषयः । गौराङ्गदेवजन्मकथनं, गौराङ्गदेवमाहात्म्यकथनं, गौराङ्गमन्त्रोद्धारकथनं, यमुनास्तवकथनं, गौराङ्गपूजाकथनञ्च ।

No. 595. अग्निसंहिता ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 7 on a page. Extent, 63 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Agni Sañhitá. This is another spurious revelation regarding the divinity of Chaitanya, *alias* Gauránga, *alias* Gaurachandra. Pṛithivi, the earth personified, oppressed by the sins of mankind, with tearful eyes besought Brahmá, the lotus-born, to devise a remedy, and that divinity, says the Sañhitá, pacified the weeping lady by assuring her that relief was at hand, as the Divine Spirit would ere long appear incarnate on earth to afford a sovereign specific for the malady of sin. In reply to further enquiries, he foretold the whole history of the life of Chaitanya. The work, I suspect, was not well received even by the Vaishṇavas, for it is rarely quoted. The MS. has 24 chapters, but the absence of the word *samápta* in the colophon, induces me to think that the work in its entirety comprised some more chapters.

Beginning. रोदमाना च पृथिवी गत्वा च ब्रह्मणोऽन्तिकम् ।
सन्नम्य पद्मयोनिन्तु वेपमानाब्रवीद्वचः ॥

End. इति निगदितमिदं नेहमन्यद्विशेषं
सकलनिगमवल्लीशीर्षकैकप्रकाशम् ।
अखिलभुवननाथप्रेमपीयूषधारः
सरभसमपि तद्वद् गौरचन्द्रोऽवतीर्णः ॥

Colophon. इति अग्निसंहितायां गौराङ्गप्रादुर्भावो नाम चतुर्विंशतितमोऽध्यायः ।
चतुर्विंशतितमाध्यायमात्रं प्राप्तं ।

विषयः । धरण्या ब्रह्मसमीपे गमनं, ब्रह्मकर्तृकचरित्रस्तवः, गौराङ्गप्रादुर्भावश्च ।

No. 596. उद्बोधचन्द्रिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 74. Lines, 8 on a page. Extent, 1660 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Udbodha-chandriká. An astrological work comprising rules for the preparation of horoscopes, &c. Some of Khaná's astrological maxims occur at the end; but the MS. is incomplete.

Beginning. आदित्यादिग्रहाः सर्व्वे नक्षत्राणि च राशयः ।
दीर्घमायुः प्रकुर्व्वन्तु यस्येयं जन्मपत्रिका ॥
विधात्रा लिखिता या तु कपालेऽक्षरमालिका ।
ज्योतिर्वित् तां विजानीते होरानिर्णयचक्षुषा ॥

End. ७४ पत्रपर्य्यन्तं प्राप्तं, ततः खण्डितं ।

Colophon. इत्युद्बोधचन्द्रिकायां खनावचननिर्णयो नामोनविंशोऽध्यायः ।

विषयः । ज्योतिषसारसङ्ग्रहः, जन्मपत्रिकादिकृतिसङ्केतं, वर्षगणनं, नित्यदशा, अन्तर्दशा, खनावचननिर्णयश्च ।

No. 597. मुक्ताफलं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 105. Lines, 2 on a page. Extent, 157 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Muktáphala. A synopsis of the Vaishṇava doctrines of the Bhágavata Puráṇa. By Vopadeva, son of Kesava, *alias* Bhishakkesava, the physician, and disciple of Dhanes'a. The author describes himself as the protegé of Hemádri, king of Deoghar. This work and another lately found by me in which the same author gives an abstract of the contents of the Bhágavata, afford strong presumptive evidence against the opinion, now generally received by European orientalists, that the Bhágavata was written by Vopadeva. A much stronger proof, however, is afforded by the *Dánaságara* of Ballála Sena, king of Bengal, in which the Bhágavata is repeatedly quoted. That work also quotes from the A'di Puráṇa, which Wilson supposed was composed within the last three centuries. Vopadeva, according to Colebrooke and Wilson, flourished between the 12th and the 13th centuries; Ballála lived in the 11th.

Beginning. विष्णुपञ्चात्मकं वन्दे भक्त्याद्यादग्रभेदया ।
सद्भिर्वर्गानविंशत्या भक्तैर्नवभिराश्रितं ॥
विष्णुप्रीत्या चतुर्वर्गचिन्तामल्पप्रजीगणत् ।
भेदान् व्रतानां दानानां तीर्थानां मोक्षवर्त्मनां ॥
मूर्त्तिप्रासादपूजानां हेमाद्रिर्गणकाग्रणीः ।
विष्णुभक्त्यङ्गभक्तानां गणयत्युक्तसारधीः ॥
मुक्ताफलेन ग्रन्थेन सद्भागवतसूक्तिना ।
भक्तिख्यात्यम्बुना मुग्धमार्कण्डेयशिशुश्रिया ॥ ४ ॥

End. विद्वज्जनेशशिष्येण भिषक्केशवसूनुना ।
हेमाद्रिर्वोपदेवेन मुक्ताफलमचीकरत् ॥
स्वर्गे गीर्वाणनाथः सुरपतिसभितः शाब्दिकानां वरेण्यं
पाताले नागराजः फणिपतिसदृशो यस्य गायन्ति कीर्त्तिं ।
यच्छीर्णः शास्त्रपाथोनिधिमखिलमदो ग्रन्थरत्नं सुवृत्तं
चक्रे शिष्यो धनेशः कविकुलतिलकः केशविर्वोपदेवः ॥

Colophon. इति वोपदेवकृतं मुक्ताफलं समाप्तम् ।

विषयः । निराकारब्रह्मलक्षणं, साकाराणां शतधृतिविष्णुरुद्राणां लक्षणं, श्रीकृष्णस्य विश्वरूपवर्णनञ्च ।

No. 598. गायत्रीतन्त्रम् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 10 on a page. Extent, 195 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Gáyatrí Tantra. A Tantra in praise of the Gáyatrí as the only means of adoration of the deity. It is written in the usual Tántric style, and gives in detail the rules to be observed in worshiping with the aid of the Gáyatrí. The MS. is a mere fragment, and I suspect it is a part of one of the larger Tantras.

Beginning. अधुना सम्प्रवक्ष्यामि गायत्रीं परमाक्षरीं ।
स्मरणात् सर्व्वपापेभ्यो मुक्तो भवति तत्क्षणात् ॥

End. पञ्चाशन्मातृकावर्णपठितां तत्र कारयेत् ।
प्रथमपटलात् नवमपटलपर्य्यन्तं प्राप्तं । ततः खण्डितं ।

विषयः । गायत्रीमाहात्म्यं, गायत्रीध्यानं, गायत्रीन्यासः, गायत्रीहीनब्राह्मणनिन्दा, यज्ञोपवीतलक्षणं, सन्ध्यालक्षणं, गायत्रीतन्त्रप्रशंसा, तिथीनां ध्यानं मन्त्रश्च, पञ्चयोध्यानं मन्त्रश्च, गायत्रीकवचञ्च ।

No. 599. आचारनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 66 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Incorrect.

A'cháranirṇaya. A Tantra. Contents: Origin of the Káyasthas; duties of Bráhmaṇs; anecdote of Sutapas, a Brahman, and Suyajña, a king, on the conduct of Bráhmans; propriety of the Sudras assuming the profession of Kshatríyas in the Kali Yuga; curse of Bráhmaṇs on Chitráñgada; encomiastic recommendations of the mantra of Vagalá.

Beginning. भूयश्चाहं प्रवक्ष्यामि वगलेति मनूत्तमं ।
यस्य ग्रहणमात्रेण कायस्थो विप्रमेव च ॥

End. केवलं पटलमिदं पठन् शृण्वन् मनोरथं ।
लभेत् कालीवपुः स्तुत्वा वगलाश्च न संशयः ॥

Colophon. इति आचारनिर्णये वासुदेवसम्मते हरपार्व्वतीसंवादे पञ्चत्रिंशत्तमः पटलः ।
पञ्चत्रिंशत्पटलमात्रं प्राप्तम् ।

विषयः । कायस्थोत्पत्तिकथनं, विप्रकर्त्तव्यनिरूपणं, सुयज्ञराजानं प्रति सुतपोविप्रस्योपदेशः, कलियुगे शूद्रस्य क्षत्रियकर्म्मकारित्वकथनं, चित्राङ्गदं प्रति ब्राह्मणानामभिशापः, वगलामन्त्रजपमाहात्म्यं ।

No. 600. मूर्खहा ।

Substance, country yellow paper. Folia, 160. Lines, 6 on a page. Extent, 1120 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Múrkhahá. A Smárta treatise, comprising dissertations regarding various penances, expiations and religious observances. The MS. is incomplete, and the author's name is not ascertainable.

Beginning. प्रायः सङ्कल्पानामेव कर्म्मणामारम्भः । तत्रादौ स एव निरूप्यते ।

End. इति गोवधप्रायश्चित्तपत्रलेखनप्रकारः। इतः परं खण्डितं।

विषयः। स्मृतीनां सङ्ग्रहः, अर्थात् नानाविधवचनप्रदर्शनैर्नानाविधव्रतपूजाश्राद्धादीनां प्रायश्चित्तानाञ्च व्यवस्थापनं।

No. 601. उपमानखण्डं।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 8 on a page, Extent, 90 s lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Upamánakhanda. The third part of the great work of Ganges'a Upadhyáya, on the Nyáya. It comprises the portion on comparison. Vide ante I. p. 285.

Beginning. अथोपमानं निरूप्यते। तत्र सादृश्यप्रमाकरणमुपमानमिति केचित्। सादृश्यञ्च पदार्थान्तरं।

End. अथ वाक्यादेवानेन परिच्छिन्नः केवलमग्रेऽप्यभिजातियोगेनेदृशगवयपदवाच्यत्वेनावगतः।

Colophon. इति

विषयः। उपमानखण्डस्य मूललक्षणादि।

No. 602. न्यायरत्नावली।

Substance, country yellow paper. Folia, 121. Lines, 7 on a page. Extent, 1957 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, modern. Prose. Corrupt.

Nyáyaratnávalí. An elementary treatise on the principles of the Nyáya Philosophy. By Krishnakánta Vidyávágís'a. This is a very different work from the one of this name by Brahmánanda Sarasvatí, noticed by Mr. Hall. *Contributions*, 109.

Beginning. नव्यप्राचीनतार्कीनसर्वार्थाधीनधीमता।
तन्यते कृष्णकान्तेन न्यायरत्नावली मता॥

End. संसर्गाभावो द्विविधः, अत्यन्ताभावध्वंसभेदात्। इत्यभाववादः समाप्तः।

Colophon. श्रीकृष्णकान्तविद्यावागीशविरचिता न्यायरत्नावली समाप्ता।

विषयः। न्यायशास्त्रीयसारसङ्ग्रहः।

No. 603. न्यायरत्नप्रकाशिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 21. Lines, 7 on a page. Extent, 420 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Râjá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Nyáyaratnaprakás'iká. Annotations on the scholia of Brahmánanda Sarasvatí, entitled *Nyáyaratnávalí,* on Madhusúdana Sarasvatí's commentary on S'añkara's essence of the Vedanta, the Das'as'lokí. By Kṛishńakánta Nyáyaratna. The MS. is incomplete.

Beginning. योगेशं क्व गतं चिरं हिमवचः शृङ्गे कुटीरे प्रिये
योगार्थं किमुतास्ति कोचरमणी तचेति सम्भाषणं ।
श्रुत्वा हासममन्वितं गिरिसुतागौरीशयोर्मैनका
तचास्तीति वदन् सलज्जवदनो मां पातु लम्बोदरः ॥
न्यायरत्नावलीटीकां तनुं नत्वा च नीलिकां ।
तनोति श्रीकृष्णकान्तो न्यायरत्नप्रकाशिकां ॥

End. २१ पचमाचं प्राप्तं । ततः खण्डितं ।

विषयः । न्यायरत्नावलीग्रन्थस्य टीका ।

No. 604. शब्दरूपप्रकाशिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 25. Lines, 7 on a page. Extent, 525 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Prose. Generally correct.

S'abdarúpaprakás'iká. Sanskrit declensions. Anonymous.

Beginning. श्रीरामचरणौ नत्वा नामानि लिखति क्रमात् ।
शब्दानामजन्तानां रूपाण्यल्पधियां कृते ॥
रामशब्दः श्रीरामचन्द्रवाचो पुंसि । रामः रामौ रामाः ।

End. च वा हाहो वेति ।

Colophon. शब्दरूपप्रकाशिका समाप्ता ।

विषयः । साधिताजन्तपदानां सङ्ग्रहः ।

No. 605. चन्द्रालोकः।

Substance, country yellow paper. Folia, 14. Lines, 4 on a page. Extent, 168 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Chandráloka. An elementary treatise on Rhetoric. By Jayadeva. A MS. in the possession of Bábu Píyárimohana Prabhu of Dacca contains short annotations on the text, said to be by the author himself.

Beginning. परस्परतपःसम्पत्फलायितपरस्परौ।
प्रपञ्चमातापितरौ प्राञ्चौ जयापती स्तुमः॥
अलङ्कारेषु बालानामवगाहनसिद्धये।
ललितः क्रियते तेषां लक्षलक्षणसङ्ग्रहः॥

End. चन्द्रालोकाभिधानोऽयं जयदेवेन निर्म्मितः।
विपश्चितां मुदे भूयादलङ्कारस्य सङ्ग्रहः॥

Colophon. समाप्तोऽयं चन्द्रालोकालङ्कारः।

विषयः। अलङ्काराणां लक्षणं, उदाहरणञ्च।

No. 606. शृङ्गारादिरसः।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 6 on a page. Extent, 108 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

S'ṛiñgárádirasa. The eight passions described. Anonymous. The MS. is incomplete.

Beginning. शृङ्गारहास्यकरुणरौद्रवीरभयानकाः।
वीभत्साद्भुतसञ्ज्ञौ चेत्यष्टौ नाट्ये रसाः स्मृताः॥

End. ८ पत्रमात्रं प्राप्तं, शेषं नास्ति।

विषयः। शृङ्गाराद्यष्टविधरसानां लक्षणमुदाहरणञ्च।

No. 607. शूद्रधर्म्मतत्त्वं।

Substance, country yellow paper. Folia, 97. Lines, 9 on a page. Extent, 2619 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Partly verse and partly prose. Generally correct.

S'údradharma Tattva. A manual of the whole religious and social duties of Súdras. By Kamalákara Bhaṭṭa, son of Rámkṛishna. The work is of considerable repute, but of rare occurrence.

Beginning. प्रणम्य रामं पितरं कमलाकरशर्म्मणा ।

रामकृष्णतनूजेन शूद्रधर्म्मो वितन्यते ॥

End. योऽत्र श्रमः किल कृतः कमलाकरेण प्रीतोऽमुनास्तु सुकृतीषु च रामकृष्णः ।

Colophon. इति रामकृष्णभट्टात्मजकमलाकरभट्टकृते शूद्रधर्म्मतत्त्वे शूद्रसमसङ्करजस्वरूपनिरूपणं ।

विषयः । शूद्राणां समस्तधर्म्माणां विवरणं, अर्थात् अन्नप्राशन-विवाह-प्रायश्चित्तादिषु शूद्रेतिकर्त्तव्यतानिरूपणं ।

No. 608. मत्स्यसूक्ततन्त्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 99. Lines, 10 on a page. Extent, 3960 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Matsyasúkta Tantra. A Tantric compilation. Contents: Rules regarding mourning; expiations and aliment; rice cooked by S'údras, forbidden as food for Bráhmaṇs; effect of certain conjunctions during particular days of the moon's age; vessels of particular metals recommended to be used when eating while facing particular quarters; duties before meals; purification of houses rendered impure by corpses and other offensive objects; the worship of Bhadrakáli and other divinities in the month of Vais'ákha; rules for the celebration of a ceremony called *Annantavrata,* on the 14th of the waxing moon in the month of Bhádra; do. of the *Rohinívrata,* on the 9th of the waxing moon in the same month; praise of particular forms of sacrificial knives; proper mode of sacrificing animals; prognostications from the flow of blood from the carcass of sacrificed animals; adoration of Durgá; celebration of the ceremony called *Gaurívrata;* mantra for saluting the wag-tail *(motacilla alba);* mantra for offering oblations of water to the manes on the 8th of the waxing moon in the month of Mágha; salutary verses called *Mangaláshṭaka;* origin of the Mandára mountain. The MS. is a fragment, and contains from the 35th to the 60th sections. The contents above given refer to the sections examined.

Beginning. सद्यस्जापात् दृवेषि नाशौचं मृतसूतके ।

जनने मरणे नित्यमशौचमनुधावति ॥

End. पञ्चत्रिंशत्पटलावधिषष्टिपटलपर्य्यन्तं प्राप्तं, ततः खण्डितं ।

विषयः । अशौचव्यवस्था, प्रायश्चित्तविधानं, द्रव्याणां भक्ष्याभक्ष्यविधानं, शूद्राद्यन्नादि-भोजने ब्राह्मणानां पापकथनं, तिथीनां युग्मायुग्मभेदेन व्यवस्थाकथनं, पूर्व्वादिदिग्भेदेन स्वर्णादिपात्रभेदेन भोजने दोषादोषकथनं, भोजनस्यादौ कर्त्तव्यकर्म्मनिरूपणं, शवादिदूषितगृहशुद्धिकथनं, कुश्माण्डिकानिरूपणं, वैशाख मासादौ भद्रकाल्यादिदेवतापूजनफलं, अनन्तव्रतं, रोहिणीव्रतं, खड्गस्य विशेषप्रशंसा, पशुच्छेदनप्रकारः, रुधिराधारनिर्णयः, दुर्गाध्यानं, तस्याः स्तवः, तस्याः शारदीयपूजनञ्च, गौरीव्रतं, खञ्जनप्रणाममन्त्रः, भीष्मतर्पणमन्त्रः, मङ्गलाष्टकं, मन्दरपर्वतोत्पत्तिकारणं ।

No. 609. सप्तशतीव्याख्यानं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 40. Lines, 9 on a page. Extent, 1230 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Saptas'ati-vyákhyána. A commentary on the Saptas'atí or Chaṇḍi section of the Márkaṇḍeya Puráṇa. By S'iva Bhaṭṭa Kála. The most approved commentary on the Chaṇḍi is by Nágoji Bhaṭṭa, who has appended to his work a dissertation on the rules regarding the reading of the Chaṇḍi and the details of the Durgá pujá.

Beginning. (प्रारम्भे खण्डितं)

End. कीलकोक्तप्रकारेण ज्ञानं सूचितं, सर्वेष्टसिद्धिः ।

Colophon. इति कालोपनामकश्रीशिवभट्टकृते सप्तशतीव्याख्याने त्रयोदशोऽध्यायः ।

विषयः । सप्तशत्यभिधायाश्चण्ड्याष्टीका ।

No. 610. व्रजभक्तिविलासः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 14 on a page. Extent, 4435 s'lokas. Character, Bengali. Date S. K. 1762. Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vrajabhaktivilása. The topography of Vraja, describing its groves, pools, bowers, and all places of note in connection with the career of Kṛishṇa in that town; and the religious merit of visiting its sacred spots. By Náráyana Bhaṭṭa, son of Bháskara.

Beginning. राधया सहितं कृष्णं ललितेयं समिष्टकं ।
रेवतीसहितं देवं बलदेवं हलायुधं ॥
कुर्वेऽहं पञ्चमं गोप्यं वनयात्राशुभप्रदं ।
व्रजभक्तिविलासाख्यं व्रजमाहात्म्यदर्शितं ।

End. माहात्म्यपूर्वञ्च परिक्रमं शुभं ग्रन्थः प्रपूर्णो व्रजभक्तिभासकः ।

Colophon. इति श्रीमद्भास्करात्मजश्रीनारायणभट्टविरचिते व्रजभक्तिविलासे परमहंससंहितोदाहरणे व्रजमाहात्म्यनिरूपणे वनयात्राप्रसङ्गिके त्रयोदशोऽध्यायः ।

विषयः । वृन्दावनस्थानां काम्यादिद्वादशवनानां सञ्ज्ञा माहात्म्यञ्च, द्वादशोपवनतदधिदेवताकथनं, तत्तद्वनाधिपतिदेवानां मन्त्राः, मथुरोत्पत्तिः, गोवर्द्धनोत्पत्तिमाहात्म्यं, नानाविधपुराणवचनैर्व्रजधामान्तर्गतस्थानादिमाहात्म्यकथनं ।

No. 611. वैद्यकुलतत्त्वं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 40. Lines, 8 on a page. Extent, 960 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Vaidyakula-tattva. Genealogy and history of the Vaidyas of Bengal. By Bharata Mallika, son of Gauráṅga. Vide ante Vol. I. for several works of this author and remarks on his life.

Beginning. नत्वा शिवं शिवकरं शिवया समेतं वाणीं गुरुं द्विजगणं भिषजां गुरुञ्च ।
गौराङ्गमल्लिकसुतो भरतो विनीतो वैद्याज्ञया वदति वैद्यकुलस्य तत्त्वं ॥

End. ४० पत्रमात्रं प्राप्तं, शेषं खण्डितं ।

विषयः । वैद्यानां कुलकथनं ।

No. 612. कुलदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 570 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Kuladípiká. Genealogy and history of the Kulina Káyasthas of Bengal. By Rámánanda S'armá. The MS. is incomplete.

Beginning. नत्वा तां भारतीं देवीं तथैव कुलदेवतां ।
क्रियतेऽतिप्रयत्नेन शूद्राणां कुलदीपिका ॥

नानाशास्त्रं समालोक्य तथैव कुलशास्त्रकं ।
शिष्याणां प्रति बोधाय श्रीरामानन्दशर्म्मणा ॥

End. १९ पत्रमात्रं प्राप्तं, शेषं खण्डितं ।

विषयः । शूद्राणां कुलकथनं, तेषामुत्पत्तिश्च ।

No. 613. मनोदूतः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 7 on a page. Extent, 209 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Manodúta. A poem in imitation of the "Messenger Cloud" of Kálidása, in which the poet directs his own mind to go to the feet of Kṛishṇa and relate his feelings and aspirations. Anonymous. The first leaf of the MS. is wanting.

Beginning. १ (पत्रं नास्ति)

End. बन्धुस्त्वमेव हृदयाख्यपथप्रपन्नं सत्यं रिपुर्विपथगामितया त्वमेव ।
तत्कातरे मयि विधेहि कृपां यदेतदुक्तं कुरुष्व सुरवैरिपदे रमस्व ॥

Colophon. इति मनोदूताख्यकाव्यं समाप्तम् ।

विषयः । कश्चिज्ज्ञानी मनो दूतं कृत्वा कृष्णचरणसमीपे गन्तुं तत्प्रति उपदिशति ।

No. 614. मन्त्रसारीयकौतूहलविद्या ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 9 on a page. Extent, 149 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Generally correct.

Kautúhala-vidyá. On *Indrajála* or magic. By Nítyanátha, son of Párbatí. This is a chapter of the author's *Mantrasára,* "the Essence of Mantras," a tantric compilation. The author depends mainly on incantations to effect his magical experiments.

Beginning. अथातः सम्प्रवक्ष्यामि ऐन्द्रजालमनुत्तमं ।
व्याधिदारिद्र्यहरणं जरामरणनाशनं ॥

End. ॐ ऐं ह्रीं क्रीं श्रीं फट् स्वाहा अनेन मन्त्रेण सर्व्वयोगानभिगम्य मन्त्रसिद्धिः ।

Colophon. इति श्रीपार्व्वतीपुत्रश्रीनित्यनाथविरचिते सिद्धखण्डे मन्त्रसारे कौतूहलविद्या नाम ऐन्द्रजालं समाप्तम् ।

विषयः कपोत-च्छाग-मयूर-जनकनानाविधौषधकथनं, वशीकरणमन्त्रादिकथनञ्च ।

No. 615. कीचकवधमहाकाव्यम् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 11. Lines, 7 on a page. Extent, 226 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Calcutta, Sir Rájá Rádhákánta Deva Bahádur. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Kíchaka-badha. An epic poem founded on an episode of the Mahábhárata. By Nítavarmá. During the sojourn of the Páṇḍus in the court of Viráṭa, king of Matsya, Kíchaka, the brother of the queen, attempted to commit a criminal assault on Draupadí, the wife of the Páṇḍus, and Bhíma, resenting the affront, killed him. This forms the subject of the poem. The work is written in a highly artificial style, and is full of alliterations, besides having the same word used in different senses at the end of every two lines.

Beginning. जितः सुचरितच्छेदोश्वरोऽयं दुःसहो मया ।
इतीव देहमकरोद्भिन्नं यः सहोमया ॥ १ ॥
बिभर्त्ति हारमलयं यो भस्मभिरहिंसितं ।
तेजस मन्मथशरैरिन्द्रियार्थैरहिंसितं ॥ २ ॥
या त्रिलोकनता मूर्त्तिरुपायेन जुगोप तां ।
योऽवहत् कंसनिधनप्रयुक्तात्मजुगोपतां ॥

End. इति भवतु दृशा तवाहितानां सकलमहोजयभूतवाहितानां ।
रससुखमुदयाद्दहीयमानः सकलधराधरधारणाद्दहीयमानः ॥

Colophon. श्रीनीतवर्म्मविरचिते कीचकवधे महाकाव्ये पञ्चमः सर्गः ।

विषयः । अत्र यमकेन रचिताधिकांशः । द्रौपदीरूपवर्णनं, कीचकदमनं, उत्तरगोग्रह-युद्धविवरणञ्च ।

No. 616. सङ्ग्रहः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 124. Lines, 5—6 on a page. Extent, 1511 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Rámakṛishṇa Majumdár. Appearance, old. Incorrect.

Sañgraha. A collection of formulas for the preparation of various kinds of compound medicines; in short, a native pharmacopæa. Anonymous.

Beginning. पृथ्वी कीलालवह्निश्वसनखतनुभिस्तिष्ठति व्याप्य विश्वं
विश्वेषां विघ्नपूतानतिविपुलबलन्दो(?)नरेन्द्रान् विद्दन्नु ।
यो धत्ते मूर्त्तिमम्भोरुहजविदुराद्यामरैः संस्तुताद्या
तामीडे स्वेष्टसिद्ध्यै तनुपिहितमष्टद्वे यान्ति दीपाग्नितुल्या ॥
ईषद्धास्यं वदति मधुरं बान्धवैः श्लिष्यमाणो
वारं वारं लुठति धरणौ मध्यतो या तु जान्तु ।
माता तस्य प्रवदति गुडः षष्ठिषष्ठीति वाणी-
मेवं गोपीगणपरिवृतं बालगोपालमीडे ॥

End. चन्द्रप्रभागुटिका । (परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति) ।

विषयः । पञ्चभद्रः, अमृताष्टका, अश्वावलेहः, दशमूलं, अष्टादशाङ्गं, भैरवेश्वरः, उन्मत्ताख्यरसः, निदिग्धिकादि, भाग्यादि, हिङ्गुलेश्वरः, शीतभञ्जिरसः, ज्वरमुरारिः, मधुकादिप्रभृतय औषधा निरूपिताः ।

No. 617. सारचन्द्रिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 32. Lines, 6—7 on a page. Extent, 784 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Rámakrishṇa Majumdár. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Sárachandriká. General principles of pathology and therapeutics. Contents: Disease defined; diagnosis; infection and contagion; symptomatology; examination of the tongue; examination of the urine; examination of the nostrils; examination of the pulse; duration of diseases; actual cautery; purgation; enemas; fumigation, &c. Anonymous.

Beginning. प्रणम्य परमानन्दवृन्दकन्दं गुरोः पदं ।
मन्दधीसाधुबोधाय साध्यते सारचन्द्रिका ॥
धर्म्मार्थकाममोक्षाणामारोग्यं मूलमुत्तमं ।
रोगास्तस्यापहर्त्तारः श्रेयसो जीवितस्य च ॥

End. बालस्य नारिकेलस्य जलं प्रायो विरेचनं ।
नारिकेलोदकं जीर्णं विष्टाम्भि शुक्र...... ॥ इत्यतः खण्डितम् ।

विषयः । रोगनिरूपणं, ज्ञातव्यानि, सङ्कीर्णाधिकारः, शारीरिकाधिकारः, जिह्वापरीक्षा, मूत्रपरीक्षा, नासिकापरीक्षा, नाडीपरीक्षा, परिमाणनिरूपणं, दाहकर्म्म, भेदिका वटिका, वस्तिकर्म्मनिरूपणं, धूमपाननिरूपणं, इत्यादयो निरूपिताः ।

No. 618. आयुर्वेदागमनं।

Substance, country yellow paper. Folia, 18. Lines, 5—6 on a page, Extent, 433 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Rámakrishṇa Majumdár. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Ayurvedágamana. History of Hindu medicine from its origin, to the day of the author. The earliest professors of the art, according to this work, were successively Brahmá, Daksha, Indra, Átreya, Bháradvája and Dhanvantari. The MS. is incomplete, and the author's name is not ascertainable.

Beginning. गजमुखममरप्रवरं सिद्धिकरं विघ्नहर्त्तारं।
गुरुमागमनयनप्रदमिष्टकरीमिष्टदेवतां वन्दे॥
आयुर्वेदागमनं क्रमेण येनाभवत् भूमौ।
प्रथमं लिखामि तमहं नानातन्त्राणि संदृश्य॥

End. रजोगुणमयः सूक्ष्मः शीतो रूक्षो(?) लघुश्चलः।
खरो मृदुर्योगवाही संयोगा............॥ इत्यतः खण्डितं।

विषयः। आयुर्वेदस्य लक्षणं, ब्रह्मप्रादुर्भावः, दक्षप्रादुर्भावः, इन्द्रप्रादुर्भावः, आत्रेयप्रादुर्भावः, भारद्वाजप्रादुर्भावः, धन्वन्तरिप्रादुर्भावः, सृष्टिप्रकरणादिश्च वर्त्तते।

No. 619. ऋग्वेदीयाभ्युदयिकश्राद्धम्।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent, 234 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, old. Prose. Correct.

Rigvedíyábhyudayíka-s'rádha. A manual of the s'ráddha to be performed on the marriage day for the gratification of the manes. It follows the ordinances of the Ṛig Veda. Anonymous.

Beginning. तत्र पूर्व्वदिने निरामिषं सकृद् भुक्का स्नातः प्रातर्निर्वर्तितनित्यकृत्यो धौते वाससी परिधाय उपवीती प्रक्षालितपाणिपादः प्राङ्मुख आसने उपविश्य द्विराचम्य मृज्जलेन आद्वीयद्रव्यप्रोक्षणं कृत्वा पुण्डरीकाक्षं स्मृत्वेत्यादि।

End. ततस्तद्विष्णोरिति विष्णुं स्मरेत्।

Colophon. इति ऋग्वेदिनां नान्दीमुखश्राद्धं समाप्तं।

विषयः। नान्दीमुखश्राद्धानुष्ठानविधानं।

No. 620. आत्मानात्मविवेकः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 3—8 on a page. Extent, 110 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Krishnanagar, Pandit Nímachandra S'iromani. Appearance, old. Verse. Correct.

A'tmánátmaviveka. A concise epitome of the distinctive characters of matter and spirit. By S'ankara A'chárya. Mr. Hall notices a work of this name and nature by Svayam-prakás'a Yogindra. *Contributions*, 131.

Beginning. दृश्यं सर्व्वमनात्मा स्याद् दृगेवात्मा विवेकिनः ।
आत्मानात्मविवेकोऽयं कथ्यते ग्रन्थकोटिभिः ॥
आत्मानात्मविवेकः कथ्यते । आत्मनः किं निमित्तं दुःखं शरीरपरिग्रहनिमित्तं ॥

End. एवं नित्यशुद्धबुद्धिमुक्तस्वभावब्रह्माहमस्मीति संशयसम्भावना-विपरीतभावना-राहित्येन यस्तु जानाति स जीवन्मुक्तो भवति ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्य्यविरचित आत्मानात्मविवेकः समाप्तः ॥

विषयः । बन्धमोक्षजीवन्मुक्त्यादिव्यवस्थापनम् ।

No. 621. कविरहस्यं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 20. Lines, 3—5 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Pandit Nímachandra S'iromani. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Kavirahasya. Conjugation of the verbs of the first class, *Bhádigani.* It is intended to serve as a hand-book to poets in search of synonyms and optional forms. By Haláyudha, minister of king Lakshmana Sena of Bengal.

Beginning. जयन्ति मुरजित्पादनखदीधितिदीपिकाः ।
मोहान्धकारविध्वंसान्मुक्तेर्मार्गप्रकाशिकाः ॥
लोकेषु शास्त्रेषु च ये प्रसिद्धाः काव्येषु ये सत्कविभिः प्रयुक्ताः ।
उद्दिश्य तांश्चित्तविनोदनाय शब्दानहं धातुभिरुद्धरामि ॥

End. परिसमाप्तमवाप्तगुणोदयं कविरहस्यमिदं रसिकप्रियं ।
सदभिधानविधानहलायुधद्विजवरस्य कृतिः सुकृतात्मनः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीहलायुधकृतं कविरहस्याख्यं समाप्तं ॥

विषयः । वैयाकरणसम्मतभ्वादिगणपठितधातुविवेकः ।

No. 622. ऋग्वेदीयदशकर्म्मपद्धतिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 60. Lines, 3—6 on a page. Extent, 1012 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Pandit Nimachandra S'iromani. Appearance, old. Prose. Correct.

Rigvediya-das'akarma-paddhati. A guide to the performance of the ten sacraments or sanskáras enjoined in the Rig Veda. The work follows the rules of A's'valáyana. By Káles'a.

Beginning. नारायणं नमस्कृत्य नमस्कृत्य गुरोः पदं ।
निरूप्य यत्नतः सूत्रमाश्वलायनसञ्चितं ॥
कालेशिना पण्डितेन स्मृतिन्यायार्थदर्शिना ।
ऋग्वेदिनां निषेकादौ पद्धतिः क्रियते शुभा ॥

End. स्वयं यथासुखं भुञ्जीत एतस्यावश्यकम् ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीकालेशिविरचिता ऋग्वेदिनां दशकर्म्मपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । गर्भाधानादिदशविधसंस्कारीयानुष्ठानविधानं ।

No. 623. विधिस्वरूपविचारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 14. Lines, 6—7 on a page. Extent, 388 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Pandit Nimachandra S'iromani. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vidhi-svarúpa-vichára. A dissertation on the nature and characteristics of ordinances or rules enjoining actions. Speech is divided into three classes; viz. 1st, such as enjoin an action, *vidhi*, injunctive; 2nd, such as prohibit an action, *nisbedha*, prohibition; and 3rd, such as describe an action, *arthaváda*, descriptive. The first class is surveyed from a Nyáya stand-point. Anonymous.

Beginning. विधिनिषेधार्थवादभेदेन वाक्यं त्रिविधं । तत्र प्रवर्त्तकवाक्यं विधिः । ओदनकामः पचेत् स्वर्गकामो यजेदित्यादौ लौकिकालौकिकवाक्यानां प्रवर्त्तककर्त्तव्यताज्ञानेन प्रवर्त्तकत्वाद् विधित्वं ॥

End. सामान्याङ्गतया तद्विधायकवाक्यस्य एकवाक्यतानुरोधात् उक्तैकीभावरूपाङ्गविधायकत्वमुपेयतामिति दिक् ।

Colophon. इति विधिस्वरूपविचारः ॥

विषयः । नैयायिकाभिप्रेतविधिवाक्यतात्पर्य्यार्थविवरणं ।

No. 624. बालबोधकः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 19. Lines, 5—6 on a page. Extent, 46 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bálabodhaka. A compendium of expiations or *práyaschitta.* Expiations for the following offences are particularly noticed: murder of Bráhmaṇs; drinking of spirituous liquors; theft of gold; incest with the wife of a spiritual guide; association with outcasts; venial offences called *anupátaka;* destruction of cows; murder of Kshatríyas, &c.; murder of women; causing of miscarriage or abortion; killing of elephants, horses, &c.; killing of cats, &c.; killing of birds; killing of vertebrate and invertebrate animals; felling of trees; destruction of gardens, houses, temples, &c.; killing of animals for food; eating of forbidden food; eating of rice cooked by S'údras; eating of rice cooked by Chaṇḍálas; eating of improper rice; eating of meat not duly sacrificed, or unfit to be used; eating of meat on forbidden days; eating of fish. By Ánándachandra. The MS. is incomplete.

Beginning. प्रणम्य पार्व्वतीनाथं प्रायश्चित्तोपसारकं ।

आनन्दचन्द्रो विप्रेन्द्रः कुरुते बालबोधकम् ॥

पापक्षयमात्रसाधनं कर्म्म प्रायश्चित्तम्। तथा च निश्चितपापक्षेतरसाधनत्वा-प्रयोज्यत्वे सति पापक्षयसाधनता प्रयोज्या या क्षतिस्तद्विषयत्वं । अथवा निश्चित-पापक्षयेतरविषयकेच्छाजन्यप्रवृत्त्यविषयकत्वे सति पापक्षयविषयकेच्छाजन्य-प्रवृत्तिजन्यत्वं वा प्रायश्चित्तं ॥

End. क्षत्रियादीनां स्वजातीयाशौचे षड्भेनूनां पादपादहानिः ।

परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति ।

विषयः । प्रायश्चित्तलक्षणं, ब्रह्मबधप्रायश्चित्तं, सुरापानप्रायश्चित्तं, सुवर्णस्तेयप्रायश्चित्तं, गुर्व्वङ्गनागमनप्रायश्चित्तं, पतितसंसर्गप्रायश्चित्तं, अनुपातकप्रायश्चित्तं, गोबधप्रायश्चित्तं, क्षत्रियादिबधप्रायश्चित्तं, स्त्रीबधप्रायश्चित्तं, गर्भबधप्रायश्चित्तं, गजाश्वादिबधप्रायश्चित्तं, मार्जारादिबधप्रायश्चित्तं, पक्षिबधप्रायश्चित्तं, सास्थ्यनस्थिबधप्रायश्चित्तं, वृक्षच्छेदनप्रायश्चित्तं, मण्डपोद्यानदेवतागारादिभेदनप्रायश्चित्तं, हिंसाप्रायश्चित्तं, भक्ष्याभक्ष्यप्रायश्चित्तं, शूद्रान्नभक्षणप्रायश्चित्तं, चाण्डालान्नभक्षणप्रायश्चित्तं, कुभोज्यान्नभक्षणप्रायश्चित्तं, वृथामांसादिभक्षणप्रायश्चित्तं, सामान्याभक्ष्यमांसभक्षणप्रायश्चित्तं, निषिद्धतिथिमांसभक्षणप्रायश्चित्तं, मत्स्यभक्षणप्रायश्चित्तादिकञ्च अभिहितं ॥

No. 625. तत्त्वार्थकौमुदी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 38. Lines, 5—7 on a page. Extent, 1197 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, rotten. Prose. Incorrect.

Tattvártha-kaumudí. A commentary on the *Práyas'chitta Viveka* of Súlapáṇí. By Govindánanda, brother of Gaṇapati Bhaṭṭa. The MS. is incomplete.

Beginning. श्रीगोविन्दपदद्वन्द्वमिन्दिरानन्दमन्दिरं ।
वन्दे वृन्दारकावृन्दशिरोमन्दारसुन्दरम् ॥
येन ज्योतिषपङ्कजेषु नितरां मार्त्तण्डविद्यायितं
श्रीगोविन्दपदारविन्दयुगले लीलामवालायितं ।
वेदान्तश्रुतिसन्ततित्रिपथगान्भे हि(?) माद्रायितं
केषां ना पारसीलितो गणपतिर्भट्टः सतामग्रिमः ॥
गोविन्दानन्दकृतिना तत्तनूजेन तन्यते ।
प्रायश्चित्तविवेकस्य टीकातत्त्वार्थकौमुदी ॥

End. उक्ता हि साहित्ये हि द्विवचनबहुवचने द्वन्द्वसमासः । इतः परं खण्डितं ।

विषयः । शूलपाणिमहामहोपाध्यायकृतप्रायश्चित्तविवेकतात्पर्य्यार्थव्याख्यानं ।

No. 626. यजुर्वेदीयमासिकश्राद्धप्रयोगः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 6—8 on a page. Extent, 64 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Yajurvedi-másika-s'ráddha-prayoga. A guide to the performance of the mensual s'ráddhas, or offering of funeral cakes to the manes, according to the rules of the Yajur Veda. This work follows the directions of Váchaspatí Mis'ra.

Beginning. अथ वाचस्पतिमिश्रसम्मतः यजुर्वेदिनां मासिकश्राद्धप्रयोगः । तत्रादौ भोज्योत्सर्गं कृत्वा एष गन्ध ॐ यज्ञेश्वराय श्रीविष्णवे नमः, इत्यादिक्रमेणाग्रभागं दत्वा ॐशङ्खचक्रधरं विष्णुमित्यादि ।

End. ॐ देवताभ्यः पितृभ्यश्च इति त्रिः पठेत् । दक्षिणपाणिना दीपं निर्व्वाप्याच्छिद्रावधारणं कुर्य्यात् ॥ (परिसमाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति) ।

विषयः । श्राद्धीयमन्त्राद्यनुष्ठानकथनं ।

No. 627. सपिण्डनप्रयोगः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 7. Lines, 5—6 on a page. Extent, 160 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, rotten. Prose. Incorrect.

Sapiṇḍa-prayoga. Directions for performing the first anniversary s'ráddha, according to the rules of Váchaspatí Mis'ra. Anonymous.

Beginning. अथ वाचस्पतिमिश्रसम्मतः यजुषां सपिण्डनप्रयोगः । एटद्वं प्रविश्योपविश्याचम्य प्राङ्मुखः ॐसिद्धमिति पाचिकां स्पृष्ट्वा पुण्डरीकाचं यथोक्तलचणं स्मृत्वा कुशत्रयतिलजलान्यादाय अद्यामुकगोचस्येति ।

End. ततो विष्णुं स्मरेत् ॥

Colophon. इति वाचस्पतिमिश्रसम्मतः यजुषां सपिण्डनश्राद्धप्रयोगः समाप्तः ॥

विषयः । सपिण्डनमन्त्रानुष्ठानकथनं ।

No. 628. कुक्कुटीव्रतकथा ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 4—6 on a page. Extent, 64 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Kukkuṭí-vrata-kathá. A story in praise of a fast called *Kukkuṭivrata*, or fowl fast. Chandramukhí, wife of Nahusa, is said to have first originated this fast, and Krishṇa is described as having taken his birth in the womb of Devakí to reward her piety in having observed it. A modification of it under the name of Lalitásaptamí is now observed by Hindu women, on the 7th of the waxing moon in the month of Bhádra, the forbidden bird being omitted. Anonymous.

Beginning. अथ कुक्कुटीव्रतकथा । युधिष्ठिर उवाच । देवकीजठरे केन व्रतेन तपसाथवा ।
उत्पन्नः श्रीजगन्नाथस्तन्मे ब्रूहि जनार्द्दन ॥
श्रीकृष्ण उवाच । लोमशो नाम देवर्षिर्मथुरामागतः पुरा ।
सोऽर्च्चितो वसुदेवेन देवक्या च युधिष्ठिर ॥

End. या कुक्कुटीव्रतचयं * * * * * * देवं चराचरगुरुं हृदये निधाय ।
भक्त्या करोति कलुषौघनिघातदचं सावाप्नुयात् सकलसन्ततिभोगवृद्धिं ॥

Colophon. इति कुक्कुटीव्रतकथा समाप्ता ॥

विषयः । श्रीकृष्णजन्मनः पूर्व्वविवरणं । वस्तुतस्तु अस्य व्रतस्य प्रसादेन देवकीगर्भे श्रीकृष्णो जात इति वर्ण्यते । नकुषप्रियया चन्द्रमुख्या प्रकाशितमिदं व्रतवरमिति ।

No. 629. ब्रह्मयज्ञः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 5—6 on a page. Extent, 78 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Brahma-yajña. Directions for performing the ordinary daily worship of Brahma by Bráhmaṇas. Anonymous.

Beginning. स तु मध्याह्नसन्ध्यानन्तरं सूर्य्यार्घ्यात् प्राक् कार्य्यः । यथा, प्रागग्रकुशेषु प्राङ्मुखः साग्रकुशपत्रद्वयं गृहीत्वा ॐपवित्रेस्थो वैष्णव्यौ इत्यनेन प्रादेशप्रमाणं छित्वा ॐ विष्णोर्मनसा पूते स्थः, इत्यनेन अभ्युक्ष्य इत्यादि ।

End. कृष्णचतुर्दश्यां नद्यां यमुनायाञ्च कार्य्यम् । ततो धौते वाससी परिधाय मृद्भिश्च ऊरू जङ्घे च प्रक्षाल्य यथावत् । इतः खण्डितम् ।

विषयः । ब्राह्मणस्य नित्यमवश्यकर्त्तव्यकर्म्मविशेषः ।

No. 630. वृषोत्सर्गप्रयोगः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 15. Lines, 6 on a page, Extent, 337 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Vṛishotsarga-prayoga. Directions for performing the ceremony called *Vṛishotsarga*, or consecrating a bull and four young heifers, and letting them loose. The work follows the rules of Váchaspati Mis'ra.

Beginning. अथ यजुर्वेदिनां वृषोत्सर्गप्रयोगः । तत्रादौ सङ्कल्पं कुर्य्यात्

End. ततो रुद्राग्रे बहुसर्पिष्कं पायसं ब्राह्मणान् भोजयेत् ।

Colophon. इति वाचस्पतिमिश्रसम्मतवृषोत्सर्गप्रयोगः ।

विषयः । वृषोत्सर्गानुष्ठानविधानम् ।

No. 631. यजुर्वेदिसांवत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धप्रयोगः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 6. Lines, 3—5 on a page. Extent, 83 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Yajurvedi-s'áṅvatsarikaikoddishṭa s'ráddha-prayoga. Directions for offering the funeral cake on the first anniversary, according to the ordinance of the Yajur Veda.

Beginning. अथ यजुषां सांवत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धप्रयोगः। ततः पाके कृते गृहं प्रविश्य हस्तपादौ च प्रक्षाल्य द्विराचम्य दीपं प्रज्वाल्य पूर्वाभिमुखः भोज्यमुत्सृज्य दक्षिणां दद्यात्।

End. ततो हस्तपादौ प्रक्षाल्य गृहं प्रविशेत्। -

Colophon. इति यजुर्व्विदां सांवत्सरिकैकोद्दिष्टश्राद्धपद्धतिः समाप्ता।

विषयः। सांवत्सरिकश्राद्धानुष्ठानमन्त्रादिकथनम्।

No. 632. प्रतिष्ठाप्रयोगः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 3—7 on a page. Extent, 130 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Pratishṭhá-prayoga. General rules for entering into a vowed austerity according to the Yajur Veda.

Beginning. अथ यजुर्वेदिनां साधारणव्रतप्रतिष्ठाप्रयोगः। तत्र कथान्तं व्रतं समाप्य तत्तद्देवताप्रीतिकामो यथाशक्ति दानादि कृत्वा पुण्याहं स्वस्ति ऋद्धिम वाचयित्वा ओं स्वस्ति न इत्यादि।

End. तत एतत्कर्म्मणा भगवान् विष्णुः प्रीयतामिति समर्पयेत्।

Colophon. इति साधारणव्रतप्रतिष्ठा समाप्ता॥

विषयः। व्रतप्रतिष्ठानुष्ठानविधानं।

No. 633. द्विजनयनं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 98. Lines, 6 on a page. Extent, 1692 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, decayed. Verse. Incorrect.

Dvija-nayana. Astrological rules for determining the exact time of the passage of the sun from one sign of the zodiac to another, and the moment most appropriate for performing such ceremonies as are enjoined on such occasions. By Haláyudha. The MS. is incomplete.

Beginning. जयति श्रीसरस्वत्यास्यासोऽसुरदारणः ।
सर्व्वगः सर्व्वभूतेशः सर्व्वात्मा सर्व्वभावनः ॥
सन्ध्यावरोधकमतुष्टविकाशकारि निस्तारकं किमपि भूषितकर्णदेशं ।
एतद्गिराविलसकारि हलायुधेन नेत्रद्वयं विसदृशं नयनं द्विजानां ॥
अथ सङ्क्रान्तिनिरूपणम् । अयने द्वे विषुवे द्वे चतस्रः षडशीतयः ।
चतस्रो विष्णुपद्यश्च सङ्क्रान्त्यो द्वादश स्मृताः ॥
मृगकर्कटसङ्क्रान्ती द्वे तूदग्दक्षिणायने ।
तुलामेषे विषुवती गोलमध्ये ततोपराः ॥

End. तथा उपवासनिषेधे तु भक्ष्यं किञ्चित् । (इतः खण्डितम् ।)

विषयः । सङ्क्रान्त्यादिव्यवस्थाकथनं ॥

No. 634. अधिकरणकौमुदी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 18. Lines, 6—7 on a page. Extent, 685 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, decayed. Prose. Incorrect.

Adhikaraṇa-kaumudí. Various kinds of topics reduced to Mímáńsá syllogisms, each comprehending five members, or the subject, the doubt, the prima facie argument, the conclusion, and the application. By Rámakṛíshṇa.

Beginning. नन्दसूनुं नमस्कृत्य सर्व्वलोकेश्वरेश्वरं ।
निरूप्यतेऽधिकरणं रामकृष्णेन विश्रुतम् ॥
अधिकृत्य क्रियतेऽर्थाद्विचारो यस्मिंस्तदधिकरणं मीमांसाविद्भिर्यत्तः। यदाह भट्टः ॥
विषयो विषयश्चैव पूर्व्वपक्षस्तथोत्तरं ।
निर्णयश्चेति पञ्चाङ्गं शास्त्रेऽधिकरणं स्मृतम् ॥

End. अयमर्थः, काले कुर्य्यात् शुचिः कुर्य्यात् ।

Colophon. इति भुत्याशेषस...... । इतः खण्डितम् ।

विषयः । १, परिषदधिकरणं । २, रात्रिसत्राधिकरणं । ३, विश्वजिदधिकरणं । ४, सर्व्वस्वदक्षिणाधिकरणं । ५, होलाकाधिकरणं । ६, सर्व्वपिण्डाधिकरणं । ७, हविरभयत्वाधिकरणं । ८, ग्रहैकत्वाधिकरणं । ९, तदर्थशास्त्राधिकरणं । १०, निषादस्थपत्यधिकरणं । ११, रथकाराधिकरणं । १२, तन्त्रन्यायः । १३, प्रसङ्ग-न्यायः । १४, अङ्गस्य प्रधानवत्ते प्रयोजकत्वन्यायः । १५, योगसिद्ध्यधिकरणं । १६, कर्म्मण्यारम्भाधिकरणं । १७, षष्ठाधिकरणं । १८, देवताधिकरणं । १९, कौण्डपायिनामयनाधिकरणं । २०, यागदानहोमाधिकरणं । २१, पदाहर-णीयन्यायः । २२, पदिन्यायः । २३, आर्कांग्निष्टोमाधिकरणं । २४, छागन-न्यायः । २५, कपालाधिकरणं । २६, अर्थवादाधिकरणं । २७, विरोधा-धिकरणं । २८, प्रतिनिध्यधिकरणं । २९, फलभूमा । ३०, अघानुषङ्गाधि-करणं । ३१, देवतासाहित्याधिकरणं । ३२, विकल्पाः । ३३, यावज्जीवाधि-करणं । ३४, काम्यस्य नित्यापेक्षया विलम्बित्वाधिकरणं । ३५, तदन्तापकर्ष-न्यायः । ३६, तदुत्कर्षन्यायः । ३७, संयोगपृथक्त्वन्यायः । ३८, व्यक्तिवचनीय-न्यायः । ३९, पणपुराणन्यायः । ४०, दण्डापूपन्याय इत्यादयो निरूपिताः ॥

No. 635. कर्म्मविपाकः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 85. Lines, 5—6 on a page. Extent, 1657 s'lokas. Character, Bengali. Date SK. 1687 ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Rájá Satis'achandra Ráya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Karmavipáka. Diseases and evils resulting in this life for sins committed in a former one, and the expiations meet for their removal. The causes and cures of the following evils are especially mentioned, *viz.* :— Loss of sexual power; giving birth to dead infants; poverty; separation from loved objects; diseases of the eye; hunch-backedness; lameness; slit in the nostrils; amputation of hands and feet; diseases of the eyes; widowhood; barrenness; miscarriage; widowerhood; death of many children; misfortune; getting rival wives; loss of caste; dumbness; boils; diseases of the mouth; diseases of the ears; stench of the skin; loss of wealth; fears; dispepsia; indigestion; diarrhœa, dysentry; jaundice; cough; asthma; pthisis; hemorrhages; biliousness; spleen; colic; piles; fistula in ano; diabetes. This is an extract from the *Bhrigu Sañhitá* section of the *Vrihaddharma Puráṇa.*

Beginning. अथ कर्म्मविपाक उच्यते। भरत उवाच।
कृतौषधेन यो व्याधिर्न यात्युपशमं मुने।
तद्विशेषं विशेषज्ञ वक्तुं नान्यस्त्वया क्षते॥
भृगुरुवाच। वातपित्तादिभिर्द्दोषैर्यदुत्पन्नं प्रशाम्यति।
अगदेन सुवैद्येन कर्म्मजं नोपशाम्यति॥
तस्मात् कर्म्म परिज्ञाय प्रायश्चित्तं करोति यः।
स तु दोषैर्विनिर्म्मुक्तो रोगी च कष्टकोज्झितः॥

End. इति पतिव्रतामाहात्म्यं।

Colophon. इति वृहद्विष्णुपुराणे शकुन्तल-भरत-भृगुसंवादे भृगुसंहितायां कर्म्मविपाकः समाप्तः।

विषयः। षण्ढत्वोपशमनं, मृतप्रजत्वं, दारिद्र्योपशमनं, वियोगोपशमनं, नेत्रपीड़ा, कुब्जत्वं, खञ्जत्वं, छिन्ननासिकत्वं, हस्तपादच्छेदः, चक्षूरोगः, गवड़दानमाहात्म्यं, वैधव्यं, वैधव्यध्वंसनं, उमामहेश्वरदानं, बन्ध्यात्वं, गर्भस्रावः, सुवर्णयज्ञोपवीतदानं, मृतभार्य्यत्वं, प्रसूतबहुपुत्रत्वं, घृतधेनुदानमाहात्म्यं, दौर्भाग्योपशमनं, सापत्न्यसम्भवः, जात्यन्तररोगशमनं, मूकत्वं, गण्डदोषशमनं, मुखरोगः, कर्णरोगः, गात्रगन्धः, दारिद्र्यधनचयः, माहेश्वरकवचं, ज्वरोपशमनं, दाहज्वरविनाशाय सप्तार्चिदानं, अग्निमान्द्यं, अजीर्णं, अतीसारः, ग्रहणीरोगः, पाण्डुरोगः कामलारोगः, कासरोगः, विपुलगृहदानं, धान्यकूटदानं. श्वासकासः, यक्ष्मारोगः, रक्तपित्तं, शय्यादानं, गुल्मरोगः, गणाधिपदानमाहात्म्यं, शूलरोगः, परिणामशूलः, चर्म्मरोगः, भगन्दरः, मूत्राघात इत्यादयो निरूपिताः॥

No. 636. कुमारीपूजा।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 5—7 on a page. Extent, 55 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bhaṭṭácharjyá. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Kumárípújá. A Tántric compilation, giving directions for worshipping virgins of various castes, ages and characteristics.

Beginning. अथ कुमारीपूजा। एकवर्षा भवेत् सन्ध्या द्विवर्षा च सरस्वती।
त्रिवर्षा च त्रिधामूर्त्तिः चतुर्वर्षा च कालिका ॥
सुभगा पञ्चवर्षा च षड्वर्षा च उमा भवेत्।
सप्तभिर्मालिनी साक्षात् अष्टवर्षा च कुब्जिका ॥
नवभिः कालसन्दर्भा दशभिश्चापराजिता।
त्रयोदशे महालक्ष्मीर्द्विसप्ता पीठनायिका ॥
क्षेत्रज्ञा पञ्चदशभिः षोडशे चाम्बिका भवेत् ॥ अथ पूजाक्रमः।

End. हस्ते वलयं धारयेत्। परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति।

विषयः। कुमार्य्या अवस्थाभेदेनाभिधानान्तरकथनं, तदीयपूजानुष्ठानप्रतिपादनञ्च।

No. 637. दत्तकनिर्णयः।

Substance, country yellow paper. Folia, 2. Lines, 3—5 on a page. Extent, 40 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Nímachandra S'iromaṇi. Appearance, old. Verse and prose. Generally correct.

Dattaka-nirṇaya. An exposition of the law of adoption. By S'úlapáṇi. This work forms a part of the author's great digest of the Hindu Law, the *Smṛitiviveka.* Nearly the whole of it has been printed in Professor Bharatachandra S'iromaṇi's *Dattaka s'iromaṇi.*

Beginning. अथ दत्तकविवेकः। याज्ञवल्क्यः।
दद्यात् माता पिता वायं स पुत्रो दत्तको भवेत्। इति।

End. अथ देया तु कन्या स्यात्तद्वर्णस्य युधिष्ठिर।

Colophon. इति श्रीशूलपाणिमहामहोपाध्यायकृतदत्तकनिर्णयः समाप्तः ॥

विषयः। दत्तकपुत्रकरणविचारः।

No. 638. चिकित्साकल्पद्रुमः।

Substance, country yellow paper. Folia, 71. Lines, 6—7 on a page. Extent, 1810 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Rámakṛishṇa Majumdár. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Chikitsá-sañgraha alias *Gúḍhavákyabodhaka.* A treatise on Hindu medicine and therapeutics. By Chakrapáṇi Datta. The author, though modern, has considerable reputation and wrote several works on medicine. Vide ante p. 25.

Beginning. गुणत्रयविभेदेन मूर्त्तित्रयमुपेयुषे। त्रयीमयाय त्रिनेत्राय त्रिलोकीपतये नमः॥
नानायुर्वेदविख्यातसद्वैद्यचक्रपाणिना।
क्रियते सङ्ग्रहो गूढवाक्यबोधकराचरः॥
रोगमादौ परीक्षेत ततोऽनन्तरमौषधं।
ततः कर्म्म भिषक् पश्चात् ज्ञानपूर्व्वं समाचरेत्॥

End. चतुः क्षेत्रे * * भावान। इतः खण्डितम्।

विषयः। षडङ्गपानीयं, सर्व्वज्वरः, पैत्तिकज्वरः, चातुर्भद्रिकावलेहिका, नवाङ्ग, वातपित्ताधिकारप्रभृतयो निरूपिताः।

No. 639. काव्यचन्द्रिका।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 4—5 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Rájá Satis'achandra Ráya. Appearance, old. Verse. Correct.

Kávya-chandriká alias *Gunálañkára-dosha.* An elementary treatise on rhetoric, embracing a summary of the ornaments and defects, of literary compositions, as also a classification of poetical writings. By Nyáyavágís'a, son of Vídyánidhi.

Beginning. सगुणा सालङ्कारा रसभावा दोषपरीहारा।
जगदनुरञ्जनशीला कविकृतलीला सरस्वती जयति॥
विद्यानिधितनुजेन न्यायवागीशधीमता।
गुणालङ्कारदोषाख्या क्रियते काव्यचन्द्रिका॥

End. अलङ्कारमहाग्राहं समुद्रं रससागरं।
बालकस्य प्रबोधाय रचितं कतिचित् पदैः॥ परिसमाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति।

विषयः। काव्यप्रभेदरसदोषगुणालङ्कारादिनिरूपणं।

No. 640. तोषणी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 5 on a page. Extent, 186 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishnanagar, Rájá Satis'achandra Ráya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Toshaṇí. A Tántric compilation, on mystical rites called *Kullukásetu*, *Mahá-setu* and *Nirvána-setu.* Anonymous.

Beginning. अथातो मया कुल्लुकासेतुवर्षैर्महासेतुनिर्व्वाणयुक्तः सुगुप्तः ।
अनेकेषु तन्त्रेषु मन्त्रप्रदीपे सतां तोषणी वक्ष्यते भुक्तिमुक्तौ (?) ॥
कुल्लुकां मूर्ध्नि संजप्य हृदि सेतुं विचिन्तयेत् ।
महासेतुं विशुद्धौ तु सहस्रारे समुद्धरेत् ॥

End. कण्ठे दीपशिखाकारं घण्टां वैदूर्य्यसन्निभं ।
नैष्ठिके चन्द्रविम्बाभं भ्रूमध्ये रत्नवद्रुचिः ॥ परिसमाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । कुल्लुका-सेतु-महासेतु-निर्व्वाणादिकथनं ।

No. 641. अमरुशतकं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 12. Lines, 2—6 on a page. Extent, 222 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanná Bhaṭṭáchárjyá. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Amarus'ataka. A collection of miscellaneous mostly amatory poetical pieces by Amaru. The author is held in high esteem as one of the greatest poets of mediæval times. A Bengali translation of this work has lately been published in Calcutta.

Beginning. ज्याकृष्टिबद्धखटकामुखपाणिपृष्ठ-प्रेङ्खन्नखांशुचयसम्बलितोऽम्बिकायाः ।
त्वां पातु मञ्जरितपल्लवकर्णपूर-लोभभ्रमद्भ्रमरविभ्रमभृत् कटाक्षः ॥ १ ॥

End. शृङ्गारसारपरमं रसदं कवीनां काव्यं मनोज्ञमनवद्यमिति प्रसादम् ।
चक्रेऽमरुः कविगुरुः सुधियाश्च सन्तः सन्तोषसन्ततिसुधाप्रकरं पिबन्तु ॥ १०१ ॥
इत्यमरुशतकं समाप्तम् ॥

विषयः । रसभावादिप्रोद्दीपकाश्लेषरहस्यार्थप्रतिपादनं ।

No. 642. महातन्त्रराजः ।

Substance, country yellow papar. Folia, 9. Lines, 6 on a page. Extent, 243 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bhaṭṭácharya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Mahátantrarája. The essence of the Vedánta doctrine of salvation discussed from a Tántric stand-point.

Beginning. कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुं ।
पृच्छत्येवमुमा देवी ब्रह्मज्ञानं महेश्वरं ॥
कुतः सृष्टिर्भवेद् देव ! कुतः सृष्टिर्विनश्यति ।
ब्रह्मज्ञानं कथं देव सृष्टिसंहारवर्ज्जितं ॥

End. पुण्याख्यानमिदं देवि विचार्य्य ब्रह्मविद्भवेत् ।
निन्दया यान्ति नरकं नाहं चापि (?) महेश्वरि ॥

Colophon. इति पार्व्वतीशिवसंवादे ब्रह्मज्ञानमहातन्त्रराजे पञ्चमः पटलः । समाप्तश्चायं ॥

विषयः । तान्त्रिकसम्मतब्रह्मविद्या ।

No. 643. तन्त्रोक्तचिकित्सा ।

Substance, country yellow paper. Folia, 23. Lines, 6 on a page. Extent, 448 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bhaṭṭácharya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Tantrokta-chikitsá. A Tántric compilation on medicine, charms, &c. Contents: medicinal herbs; treatment of fevers; do. of diabetes; do. of pthisis; do. of dysentery; do. of diseases of the mouth; do. of diseases of the nostrils; do. of dryness of the mouth; do. of diseases of the teeth; do. of colic; do. of boils; sleep; generative organs; conception, and diseases incident to that condition; conjugal love; sweetness of breath; charms for subjugating mankind; aphrodisiacs; means for promoting corpulency; antidotes to snake poison; cure for barrenness, &c.

Beginning. देव्युवाच । ज्ञातं भवत्प्रसादेन यथा कालस्य वञ्चनं ।
मन्त्रस्य सारसम्भूतमिदानीमौषधं वद ॥
येन सिद्ध्यन्ति देहानि सर्व्वकामप्रदानि च ।
जरारोगहरं कल्पं तद्वद त्रिपुरान्तक ॥

सन्त्यौषधान्यनेकानि मनुष्याणां हिताय च।
पूर्व्वं तु यत् त्वया प्रोक्तं प्रत्यक्षं कथयस्व मे॥

End. ॐ ह्रीं रक्ष चामुण्डे कुरु २ अमुकी। इतः खण्डिता।

विषयः। औषधौषधिकथनम्, ज्वरचिकित्सा, बहुमूत्रचिकित्सा, कासचिकित्सा, रक्तातीसारचिकित्सा, मुखचिकित्सा, नासारोगचिकित्सा, मुखशुष्कताचिकित्सा, दन्तचिकित्सा, शूलचिकित्सा, व्रणविस्फोटकचिकित्सा, निद्राचिकित्सा, मैथुनचिकित्सा, गर्भोत्पादनं, गर्भचिकित्सा, दम्पतीप्रणयः, मुखवासः, जगद्वशीकरणं, वीर्य्यकरणं, स्थूलीकरणं, सर्पविषहरणं, स्त्रीवन्ध्यात्वहरणप्रभृतयः।

No. 644. विवाहादिपद्धतिः।

Substance, country yellow paper. Folia, 72. Lines, 5—6 on a page. Extent, 888 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Pandit Táráprasanna Bhattáchárya. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Viváhádipaddhati. A manual of domestic rites. By Rámadatta. Contents: *S'ráddha* before an auspucious occasion, such as marriage &c.; marriage; first religious rites on the third month after conception; second religious rites on the fourth month after conception; a purificatory rite observed on the seventh month of pregnancy; do. on the 8th month, rites after birth; naming; rite of bringing a child out of the house on the 4th month after birth to see the sun; first feeding with rice; tonsure; puncture of the lobes of the ear; putting on the sacrificial thread; commencement of education; return home from the tutor after the completion of religious education.

Beginning. अथ यजुषामाभ्युदयिकश्राद्धं। तत्र प्रातःस्नानादिकं कृत्वा कृतनित्यक्रियः सुप्रक्षालितपाणिपादः कृताचमनो गोमयोपलिप्तदेशे आसने उपविश्य दीपं प्रज्वाल्य प्राङ्मुखः शालग्रामे घटे वा विष्णुं सम्पूज्य स्वस्तिवाचनं कृत्वा एते गन्धपुष्पे ओं आदित्यादिनवग्रहेभ्यो नम इत्यनेन सम्पूज्य सङ्कल्पं कुर्य्यात्।

End. गुरवे वृषं तन्मूल्योपकल्पितं वा दक्षिणां दद्यात्।

Colophon. इति श्रीराजपण्डितरामदत्तविरचितविवाहादिपद्धतिः समाप्ता।

विषयः। १, आभ्युदयिकश्राद्धं। २, विवाहः। ३, चतुर्थीकर्म्म। ४, पुंसवनं। ५, सीमन्तकर्म्म। ६, नक्तःकरणं। ७, जातकर्म्म। ८, नामकरणं। ९, निष्क्रामणं। १०, अन्नप्राशनं। ११, चूडाकरणं। १२, कर्णवेधः। १३, उपनयनं। १४, विद्यारम्भः। १५, समावर्त्तनं।

No. 645. देवीमाहात्म्यटीका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 41. Lines, 7—9 on a page. Extent, 1645 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Devímáhátmya Ṭiká. A commentary on the Chaṇḍí section of the Márkaṇḍeya Puráṇa. By Gadádhara Tarkáchárya. Vide ante, p. 202.

Beginning. अथ चण्डीविवरणम्। चण्डी त्रिशक्तिरूपा कृष्यादिषु व्यक्ता पूजापद्धतौ च त्रीणि ध्यानानि सात्विकादीनि । वाच्यवाचकयोरैक्यात् चण्डीति । चण्ड्याः शतार्द्धपाठेनेत्यादि यत्रचण्डीपाठनियत इत्यादि ज्ञेयं । रुद्रचण्डी चास्ति तत्राप्यस्या नाम ।

End. मन्वन्तराधिप इत्यर्थः ।

Colophon. इति गदाधरतर्काचार्य्यकृता देवीमाहात्म्यटीका समाप्ता ।

विषयः । मार्कण्डेयपुराणान्तर्गतचण्डीस्तोत्रतात्पर्य्यार्थविवरणं ।

No. 646. प्रेतकृत्यादिनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 15. Lines, 6 on a page. Extent, 303 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Pretakṛityádinirṇaya. Funeral rites, mourning and s'ráddhas. The MS. is incomplete.

Beginning. संसारकारानिःसारकेतवे धर्म्मसेतवे ।
प्रणम्य विष्णवे वक्ष्ये प्रेतकृत्यादि निर्णयं ॥
तत्र प्रकरणानुक्रमणिका । प्रेतक्रियाशौचधर्म्मा जाते शौचं मृते तथा ।
अशौचसङ्करश्चैव गर्भस्रावे ततः परं ॥

End. सा तिथिः सकला ज्ञेया दानाध्ययनकर्म्मसु ।
एतयोरद ।इत्यतः खण्डितः ।

विषयः । मरणोत्तरकर्त्तव्योदकपिण्डदानादिव्यवस्थापनं ।

No. 647. स्मृतिसारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 49. Lines, 6—7 on a page. Extent, 1359 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bhaṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Smṛiti-sára. Rites proper to be observed on the different lunations. By Kes'ava S'armá.

Beginning. जगतीहेतुं नत्वा श्रीकेशवशर्म्मणा लिखितश्चैतत् ।
स्मृतिसारं मणिहारं कुरु तारं स्मृतिसारं पारं यत् ॥
वृद्धयाज्ञवल्क्यः । कर्म्मणो यस्य यः कालस्तत्कालव्यापिनी तिथिः ।
तया कर्म्माणि कुर्व्वीत ह्रासवृद्धी न कारणं ॥
ह्रासवृद्धी शुक्लकृष्णपत्तौ तत्र पक्षभेदेन व्यवस्था इत्यर्थः । तत्कालः श्रुतिः ।

End. विष्णुः । अशीतिर्यस्य वर्षाणि बालो वाप्यूनषोडशः । इत्यतः खण्डितः ।

विषयः । तिथ्यादिविचारः, प्रतिपदादितिथिकर्त्तव्यदेवकृत्यादिनिरूपणञ्च ।

No. 648. स्मार्त्तव्यवस्थार्णवः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 7. Lines, 9 on a page. Extent, 332 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bháṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Smártavyavasthárṇava. A Smṛiti treatise. By (?) Sárvabhauma. Contents: The origin of the four principal castes; origin of the mixed castes; impropriety of marrying before an elder brother; forbidden relationships in marriage; collateral relations; collateral relations on the father's side; collateral relations on the mother's side; gotras, &c. This is apparently different from No. 320.

Beginning. आदौ प्रजापतिमुखाज् जाता विप्रा * * * ।
बाह्वोश्च क्षत्रिया जाता ऊर्व्वोर्वैश्या बभूविरे ॥
पादाच्छूद्राश्च सम्भूतास्त्रिवर्णस्य हि सेवकाः ।
सत्यत्रेताद्वापरेषु वर्णाश्चत्वार एव च ॥

End. इति प्रसक्तं उचितवा कन्या विवाहकार्य्ये लिखितश्च सप्तमः (?) ।

Colophon. स्मार्त्तव्यवस्थार्णव उत्तराङ्गः श्रीसार्व्वभौमेन कृते समाप्तः ।

विषयः । वर्णपरिचयः, वर्णसंस्कारोत्पत्तिः, विवाहे परिवेदनादोषः, वैवाहिकसम्बन्ध-निर्णयः, बन्धुसन्निपातव्यवस्था, पितृबन्धुसन्निपातः, मातृबन्धुसन्निपातः, गोत्र-विचारप्रभृतयः ।

No. 649. उद्वाहव्यवस्था ।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 5—6 on a page. Extent, 351 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bháṭṭáchárya. Appearance, old. Prose. Corrupt.

Udváhavyavasthá. A dissertation on the laws relating to marriage. Anonymous. The MS. is incomplete.

Beginning. तत्रोद्वाहलक्षणं । भार्य्यात्वसम्पादकग्रहणं विवाहः । तत्र ग्रहणं उत्सर्गानन्तरं वरस्य ममेयमिति ज्ञानरूपं । तस्य समवायविषयताभ्यां वरकन्ययोः सत्वात् वरकन्ययोर्विवाह इति प्रतीतिरुपपद्यते । भार्य्यात्वस्य स्वरूपविशेषणहेतुना-न्योन्याश्रयः । स च विवाहोऽष्टविधो भवति ।

End. स्वर्थपरिष्कारपूर्बकं पक्षमं निरस्यति न चेति । इत्यतः खण्डिता ।

विषयः । विवाहलक्षणतत्प्रभेदादिविचारः ।

No. 650. धर्म्मदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 11. Lines, 6—7 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Táráprasanna Bhaṭṭácharya. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dharmadípiká. Reconciliations of discordant opinions on points of law. By Chandras'ekhara Váchaspati.

Beginning. नत्वा शिवपदद्वन्द्वं ताततत्तातसेवितं ।
तत्प्रभा वर्द्धिताऽस्माभिः क्रियते धर्म्मदीपिका ॥
विद्याभूषणविख्यातः षड्दर्शनमते सुधीः ।
तत्सुतस्ताहशो मीमांसतोऽधीती च तत्सुतः ॥

श्रीचन्द्रशेखरो नाम्ना ख्यातो वाचस्पतिः चितौ ।
स्मृतीनाञ्च प्रकाशार्थं तनोतीमां प्रदीपिकां ॥
तत्र मीमांसातर्क एव वेदः, तन्मूलकशास्त्रार्थप्रकाशकः ।

End. एषामेकत्र प्रशक्ता पूर्वां द्रष्टव्यः, यतोऽ । इत्यतः खण्डिता ।

विषयः । विविधव्यवस्थानिर्णयेन नानावचनमीमांसासङ्ग्रहः ।

No. 651. सारसङ्ग्रहः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 149. Lines, 6—7 on a page. Extent, 4581 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Krishnanagar, Bábu Vámácharana Datta. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Sárasañgraha. Practice of medicine and therapeutics. The MS. is imperfect.

Beginning. संसारसिन्धुतरणप्लवमद्रिकन्यावक्त्रप्रफुल्लसरसीरुहसद्द्विरेफं ।
कन्दर्पदर्पपरिदर्पविदर्पताचं वन्दे सदा त्रिपुरमेकगतिं महेशम् ॥
आलोक्य बहुतन्त्राणि सारं समाहृत्यान्यतः ।
लोकानामुपकाराय क्रियते सारसङ्ग्रहः ॥
प्रायश्चित्तं चिकित्साञ्च ज्योतिषं धर्म्मनिर्णयं ।
विना शास्त्रेण यो ब्रूयात् तमाहुर्ब्रह्मघातकं ॥
कुचेलः कर्कशोऽलुब्धः कुग्रामी स्वयमागतः ।
पञ्च वैद्या न पूज्यन्ते धन्वन्तरिसमा यदि ॥

End. दुर्व्वानिशायुतो लेपः कण्डुपामाविनाशनः ।
कृमिदद्रुहरश्चैव (इत्यतः खण्डितः)

विषयः । ज्वरादिनानाविधरोगाणां तदुपशमकौषधादीनाञ्च व्यवस्थापनं ।

No. 652. ब्राह्मणसर्व्वस्वं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 124. Lines, 6—7 on a page. Extent, 5750 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Krishnanagar, Pandit Nímchandra S'iromani. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Bráhmaṇa-sarvasva. On the duties of Bráhmaṇas, from the commencement of their religious study to funeral. By Haláyudha, minister of justice of Lakshmaṇa Sena of Bengal. He is the author of several works of great repute, including among others the *Mimañsá-sarvasva,* or a summary of the Mimáñsá philosophy; the *Vaishṇava-sarvasva,* or the duties of Vaishṇavas; the *S'iva-sarvasva,* or the whole circle of duties of S'aivas; the *Paṇḍita-sarvasva,* or the duty of the learned; the *Muni-sarvasva,* or the duty of ascetics; the *Nyáya-sarvasva,* or a summary of Nyáya philosophy; the *Matsyasukata Tantra,* or theology; the *Abidhána ratnamálá,* or a vocabulary of Sanskrit words; the *Kavi-rahasya,* (No. 639); and the *Mrita-sanjivani* (No. 1). The brother of the author, Pashupati, was the prime minister of Lakshmaṇa Sena, and several works of great repute are attributed to him. The work under notice treats of seventy-six subjects, the Sanskrit names of which are noted below. It quotes largely from the Kalpa and the Gṛihya Sútras of Kátyáyana, Baudháyana, Ásvaláyana, Gobhila and Páraskara, as also from Manu, and most of the leading Purápas.

Beginning. दीपवत् द्योतयति यो भूर्भुवःस्वर्जगत्त्रयं ।
सवितुस्तं वयं भर्गमपवर्गकरं स्तुमः ॥
दधानं चतुराम्नायपूतां मुखचतुष्टयीं ।
मुनिमाद्यं नमामस्तं पङ्कजोटजवासिनां ॥
त्रिदिवाभरणं कालत्रयहेतुस्त्रयीमयः ।
त्रिवर्गप्राप्तिसरणिस्तरणिः श्रेयसेऽस्तु नः ॥
त्रिलोकपूज्यां रमति त्रिसन्ध्यायां त्रिलोचनः ।
त्रिवेदीफलनिर्म्माचीं गायत्रीं तामुपास्महे ॥

End. ब्रह्मणे वरदानं, ब्राह्मणभोजनं, अच्छिद्रावधारणञ्च शतपरिमिताध्यसनं कुर्य्यात् । इत्यावसथिकमहाधर्माध्यक्षहलायुधकृतौ ब्राह्मणसर्वस्वाभिधानपुस्तकं समाप्तम् ।

Colophon. इत्यावसथिकमहाधर्म्माधिकाध्यक्षहलायुधकृते ब्राह्मणसर्वस्वे अग्न्याधानादि अन्त्येष्ट्यन्तं कर्म्म समाप्तं ।

विषयः । १, वेदाध्ययनं । २, वेदार्थावगमनं । ३, ऋष्यादिज्ञानं । ४, दन्तधावनं । ५, प्राभातिकस्नानं । ६, प्रातःस्नानमन्त्राः । ७, प्रातःसन्ध्या । ८, ॐकारमाहात्म्यं । ९, प्राणायामः । १०, गायत्र्यर्थव्याख्या । ११, प्राणायामप्रकारः । १२, पूरकादिप्राणायामभेदाः । १३, काम्यप्राणायामाः । १४, प्राणायाममाहात्म्यं ।

१५, प्रणवादिजपफलं। १६, गायत्रीमाहात्म्यं। १७, प्राणयामान्तराचमनं तन्मन्त्रादिश्च। १८, द्रुपदादिमन्त्रार्थः। १९, सूर्योपस्थानमन्त्रार्थः। २०, गायत्रीजपानुष्ठानं। २१, गायत्रीमाहात्म्यं। २२, गायत्रीव्याख्या। २३, गायत्रीस्वरूपं। २४, गायत्रीजपफलं। २५, अक्षमाला। २६, वृषभमन्त्रव्याख्या। २७, जपयज्ञादि। २८, मध्याह्नस्नानविधिः। २९, मध्याह्नस्नानमन्त्राः। ३०, तत्र विष्णुमन्त्रादयः। ३१, सूर्यार्घ्यदानं। ३२, नवग्रहमन्त्रार्थः। ३३, पुरुषसूक्तव्याख्या। ३४, सहस्रशीर्षाव्याख्या। ३५, त्र्यम्बकमन्त्रार्थः। ३६, चण्डीपूजामन्त्राः। ३७, निरग्नेर्वैश्वदेवः। ३८, शान्त्यध्यायः। ३९, शान्त्यध्यायव्याख्या। ४०, अतिथिपूजामन्त्राः। ४१, श्राद्धमन्त्रव्याख्या। ४२, पार्वणश्राद्धमन्त्राः। ४३, वृद्धिश्राद्धमन्त्राः। ४४, भोजनविधिः। ४५, पुंसवनं। ४६, सीमन्तोन्नयनं। ४७, जातकमन्त्राः। ४८, बालग्रहशान्तिः। ४९, नामकरणमन्त्राः। ५०, निष्क्रामणमन्त्राः। ५१, अन्नप्राशनविधिः। ५२, चूड़ाकरणं। ५३, उपनयनमन्त्राः। ५४, समावर्त्तनमन्त्रार्थः। ५५, विवाहमन्त्रार्थः। ५६, दशकर्ममन्त्रार्थः। ५७, आवसथ्याधानमन्त्राः, अग्न्याधानमन्त्राश्च। ५८, अरण्यादिनिर्माणं। ५९, कुण्डनिर्माणं, दक्षिणाग्निश्च। ६०, पितृयज्ञः, वृद्धिश्राद्धञ्च। ६१, कुण्डसंस्कारादिः। ६२, मणिकाधानं। ६३, वैश्वदेवविधिः। ६४, सायंप्रातर्होमादि। ६५, पत्रादिकर्म। ६६. पाकयज्ञादिः। ६७, पुनराधाननिमित्तानि। ६८, अशौचं। ६९, अशौचे निषेधविधी। ७०, अस्थिसञ्चयनं। ७१, अन्त्येष्टिकर्मनिबन्धः। ७२, आवसथ्याद्यन्त्येष्टिकर्मणां मन्त्राः। ७३, नवान्नप्राशनमन्त्राः। ७४, रुद्रोपस्थानं। ७५, आवसथ्याधानपद्धतिश्च।

No. 653. गङ्गाष्टकं।

Substance, country yellow paper. Folium, 1. Lines, 9 on the first page and 5 on the second. Extent, 25 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kṛishṇanagar, Paṇḍit Nímchandra Síromaṇi. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Gaṅgáshṭaka. Eight stanzas in praise of the river Ganges. By Kálidása. Two other hymns of this class have already been noticed. Ante, Nos. 455. and 458.

Beginning. कत्यत्रीणि करोटयः कति कति द्वीपिद्विपानां त्वचः
काकोलाः कति पन्नगाः कति सुधान्धश्च (?) खण्डाः कति।
मातस्त्वञ्च कति त्रिलोकजननि त्वद्वारिपूरोदरे
मज्जज्जन्तुकदम्बकं समुदयत्येकैकमादाय यत्॥

End. श्लेष्मश्लेष्मकुले गले हृतविले कामाकुले व्याकुले
कण्ठे घर्घरघेरिघोषमिलिते काये च सम्मीलिते ।
यां ध्यायन्नपि भारभङ्गुरतया प्राप्नोति मुक्तिः सरः
सा मे चेतसि जाह्नवी निवसतां संसारसन्तापहृत् ॥ ८ ॥

Colophon. इति श्रीकालिदासविरचितं गङ्गाष्टकं समाप्तम् ।

विषयः । गङ्गास्तुतिः ।

No. 654. कल्पसूत्रम् ।

Substance, country paper, 7 × 4 inches. Folia, 64. Lines, 10 on a page. Extent, 1275 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Remarkably correct.

Kalpa Sútra. The rituals of the Sáma Veda in eleven chapters, (Adhyáyas). The author's name is not given in the text, but the work is evidently a complete text of the Másaka Sútra noticed under No. 113. Contents: 1. Práyaṇi and other ishṭis; 2. Abhijit, Svarasáma and Mahávrata ceremonies; 3. Vis'vajit, Vrátyastoma, &c.; 4. Vais'vadevika, Váruna, Praghára, Sákamedha, Sunásirá, &c.; 5. Punastoma, Sarvastoma, Upachiti, Indrastoma, &c. 6. Garga-trirátra, As'vamedha-trirátа, Chhandoga-pavamána-trirátra, &c.; 7. Chaturviráha, Jámadagnyáha, Jáhnaváha, Vás'ishṭáha, Panchasáradíya, Saptarátra, &c.; 8. Kakuvadas'arátráha, Vis'vajitatirátra-navamáha, Kusuruvindapancharátra, Chhandoga-das'arátra, &c.; 9. Trayodas'a rátra and other vidhṛitis; 10. Madhye-prishṭhyáha, Chhandoga das'áha, &c.; 11. Purastát-prishṭya, Chhandoga-prathamáha, &c.

Beginning. क्लृप्तो ज्योतिष्टोमोऽतिरात्रोऽषोडशिकः पवस्व वाचो अग्रियः पवस्वेन्दो वृषासुत उपास्मै गायता नर इत्यादि ।

End. क्लृप्तं विश्वसृजामयनं ज्योतिष्टोमेन वा क्लृप्तेन ज्योतिष्टोमेन वा यथास्तोमक्लृप्तेन यथास्तोमक्लृप्तेन ॥ १० ॥

इति विषुवानयैते एव पूर्वे अहनी आहृत्ते ताभ्यामाहृत्ताभ्यामुत्तरान् षण्मासाꣳस्तेषामेकाग्निचिꣳग्नी प्रथमस्त्रिसंवत्सरं प्रजापतेः सहस्रसंवत्सरं विश्वसृजामयनमिति सत्राणि ।

Colophon. इति कल्पसूत्रेष्वेकादशः प्रपाठकोऽध्यायश्च। समाप्तोऽयं ग्रन्थः।

विषयः। १ प्रपाठके, प्रायणभिन्नाह-पृष्ठ्यषडहकथनं। २, अभिजितत्स्वरसाम-महाव्रतोक्तिः। ३, विश्वजिद्-व्रात्यस्तोमादिकथनं। ४, वैश्वदेविकाह-वारुणप्रघासिकाह-शाकमेध-शुनासीर्य्योपहव्याभिषेचनीय-दशपेयादिकथनं। ५, पुनस्तोम-सर्वस्तोमोपचितीन्द्रस्तोमादिकथनं। ६, गर्गत्रिरात्राश्वमेधत्रिरात्र-वैदत्रिरात्र-छन्दोगपवमानत्रिरात्रादिकथनं। ७, चतुर्वीराह-जामदग्न्याह-जाकवाह-वाशिष्ठाहादिपञ्चशारदीयव्रत-सप्तरात्रादिकथनं। ८, ककुबद्दशरात्राह-विश्वजिदतिरात्र-नवमाहकुसुरुविन्द-पञ्चरात्र-छन्दोगदशरात्रादिकथनं। ९, त्रयोदशरात्र-विशालाहादि-विधृत्यादिकथनं। १०, मध्ये पृष्ठ्याह-छन्दोगदशाहादिकथनं। ११, पुरस्तात्पृष्ठ्य-छन्दोगप्रथमाहादि-सारस्वतत्रयादि-निर्द्देशश्च।

No. 655. शुल्वसूत्रम्, बोधायनीयम्।

Substance, country paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 8. Lines, 14 on a page. Extent, 329 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'ulva Sútra, Bodháyaníya. Bodháyana's aphorisms on the formation of various kinds of fire altars, and the positions which the priests and sacrificers are to occupy around them. The work embraces eight chapters (Paṭalas.) The MS. is imperfect, the latter portion of the 4th and the beginning of the 5th chapters being wanting. Contents: 1, Area meet for the altar; 2, the number of bricks necessary for the altar, and the proper places for the different priests around it; 3, the receptacle for the fire to be made of bricks in the form of a hawk; 4 and 5, formation of the altar like the nave of a wheel &c.; 6, formation of the altar like the wheel of a chariot; 7, formation of quadrangular altars; 8, altars for burning grounds.

Beginning. अथेमेऽग्निचयास्तेषां भूमेः परिमाणविहारान् व्याख्यास्यामः। अथाङ्गुलिप्रमाणं चतुर्दशाणवश्चतुस्त्रिंशत्तिला इत्यपरं दशाङ्गुलमित्यादि।

End. द्वादशेनेष्टकाः कारयेत्तासामर्ध्याः पाद्याश्चाश्वमेधिकस्याग्नेः पुरुषाभ्यासो नारत्नि-प्रादेशानां प्रकृतौ वा त्रिगुणस्त्रिस्तावोऽग्निर्भवत्येकविंशोऽग्निर्भवतीति तदुभयं ब्राह्मणमुभयं ब्राह्मणमिति। अष्टमः पटलः।

Colophon. बोधायनीयशुल्वाध्यायः ।

विषयः । १ पटलेऽग्निविहारप्रमाणनिर्देशादि । २, वेद्यां इष्टकाभिचयनं, होत्रादिस्थानविभागादिकथनं च । ३, इष्टकाभिः श्येनाकृत्यग्निचितिनिर्माणप्रकारादि । ४, वक्रपुच्छश्येनाकृत्यग्निचितिनिर्माणप्रकारादि । (चतुर्थशेषः पञ्चमादिर्न प्राप्तः) । रथेषासंयोगस्थानाकृत्यग्निचितिनिर्माणप्रकारादि । ६, रथचक्राकाराग्निचितिस्थाननिर्माणप्रकारादि । ७, चतुरस्राद्याकृत्यग्निचितिस्थाननिर्माणप्रकारः । ८, श्मशानचितिकर्मचित्याद्यग्निचयनस्थाननिर्देशः ।

No. 656. शुल्वसूत्रदीपिका, बोधायनीया ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 58. Lines, 12—13 on a page. Extent, 1533 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1666. Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'ulva-sútra-dípiká. A gloss on the last by Dvárkánáṭha, son of Ṭíká Bhaṭṭa.

Beginning. बोधायनीयशुल्वस्य प्रव्याख्याः प्रेक्ष्य यत्नना ।
टीका भट्टात्मजेनेयं क्रियते शुल्वदीपिका ॥
अथेमेऽग्निचयाः । अथ गार्हपत्यानन्तरमग्निचयग्रहणं वेद्या अप्युपलक्षणार्थम् ।
इत्यादि ।

End. उभयस्यापि ब्राह्मणार्थत्वादुभयमनुष्ठेयमिति भावः । वीप्सा समाप्तिख्यापनार्था ।

Colophon. टीकाभट्टात्मजस्य द्वारकानाथस्य कृता शुल्वसूत्रदीपिका समाप्ता ।

विषयः । बोधायनीयशुल्वसूत्रार्थविवरणं ।

No. 657. शुल्वसूत्रभाष्यम्, आपस्तम्बीयं ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 42. Lines, 10 on a page. Extent, 1260 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1885. Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'ulva-sútra-bháshya. A commentary on A'pastamba's aphorisms on the formation of fire altars. By Kapardí S'vámí. The work comprises six paṭalas.

Beginning. उक्ता यज्ञास्तेषामायतनानि नियतप्रमाणानि नियतदेशानि तेषामायामविस्तारान् वक्तुकाम आह । विहारयोगान् व्याख्यास्यामः । विह्रियन्तेऽस्मिन्नग्नय इति विहाराः प्राग्वंशादरो गार्हपत्याद्यस्येत्यादि ।

End. नारत्निप्रदेशानां, तत्र श्लोकः, विघे नरः

* * * * * प्रोक्ताचित्यावति विभावसोः (?) ।

एकविंशे ततो न्यूनं तिलानाञ्चैव सन्नतिः ॥

द्विचत्वारिंशद्गलार्था । षष्ठः पटलः ।

Colophon. इत्यापस्तम्बीयशुल्वभाष्यं कपर्दिस्वामिकृतं समाप्तम् ।

विषयः । आपस्तम्बीयशुल्वसूत्रार्थव्याख्यानं ।

No. 658. गृह्यसूत्रं, कात्यायनीयं ।

Substance, country paper, 10 × 4½ inches. Folia, 36. Lines, 10 on a page. Extent, 720 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1724. Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Gṛihya Sútra. Aphorisms on the rites and ceremonies appropriate for householders. By Kátyáyana. Contents: 1. Cooking of rice as a ceremonial rite at marriage, conception, quickening, birth, first eating of rice, and tonsure; 2. Observances at the time of investiture with the sacred thread, and after it; 3. Observances on return home from the tutor; 4. Mensual and first anniversary s'ráddhas, offering of water to the manes, agriculture; 5,6. Rites for overcoming evils at the consecration of tanks, lakes, gardens, &c.

Beginning. अथातः पाकयज्ञान् व्याख्यास्यामोऽभिसमावर्त्तमाने यत्रान्त्यां समिधमभ्यादध्यात्तमग्निमिन्धीत वैदाह्यं वादायेत्यादि ।

End. सर्वस्मात् स्वस्ति देवऋषिभ्यश्च ब्रह्म सत्यञ्च पातु मामिति ब्रह्म सत्यञ्च पातु मामिति ।

Colophon. इति षष्ठाध्यायः । समाप्तमिदं गृह्यसूत्रम् ॥

विषयः । अत्र षडध्यायाः । तत्र १ अध्याये, विवाह-गर्भाधान-सीमन्तोन्नयन-जातकर्म्मान्नप्राशन-चूडादि कर्त्तव्यचरुपाकयज्ञकर्म्मकथनं । २, उपनयनोपनीतकर्त्तव्यकथनं । ३, गुरुकुलात्समावर्त्तन कर्त्तव्यकर्म्मकथनं । ४, मासिकश्राद्धसपिण्डीकरण-तर्पणकृषिकर्म्मादिकथनं । ५, ६, पुष्करिणी-तडागारामाद्भुतशान्त्यादिकर्म्मकथनं । (२४ पत्रं नास्ति)

No. 659. श्रौतसूत्रं, बौधायनीयं ।

Substance, country paper, 11 × 5 inches. Folia, 79. Lines, 11 on a page. Extent, 1896 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1646. Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Srauta Sútra. This is an incomplete MS. of the aphorisms of Bodháyana on the rites of the Yajur Veda. It includes the Agnishṭoma, Pravargya and the Mahávira rites.

Beginning. अग्निष्टोमेन यक्ष्यमाणो भवति स उपकल्पयते कृष्णाजिनञ्च कृष्णविषाणञ्च वासश्च मेखला चेत्यादि ।

End. ओषण्न्ते तिष्ठन्नग्निमभिसंमृत्यग्निरसि वैश्वानरोऽसीत्येतेनानुवाकेनाचाध्वर्यवेऽग्निदक्षिणां ददाति शतꣳ सहस्र * * * * कं वा ॥ १० ॥ (समाप्तिवाक्यं नास्ति)

विषयः । अग्निष्टोमप्रवर्ग्यमहावीरादिकर्मकथनं ।

No. 660. पितृमेधसूत्रं ।

Substance, country paper, 9 × 5 inches. Folia, 7. Lines, 9—10 on a page. Extent, 130 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Pitṛimedha Sútra. This is a mere fragment of either Bodháyana's or Bharadvája's aphorisms on the ceremony of cremation. I have not the necessary MSS. at hand to identify the work.

Beginning. अथ पितृमेधं व्याख्यास्यामो दहननिधानदेशपरिदृष्टचाणि निधानकाल इति ब्राह्मणोक्तं दुर्बलीभवन्तं शालातृणेषु दर्भानास्तीर्य स्योनासीभव * वरोहनिति मन्त्रोक्तावनुमन्त्रयते ।

End. पालाशं परिददाति शन्तुश्च निष्टतत्यमासीत्यनुमन्त्रयते चूपालोहितश्च— । (इतःपरं खण्डितत्वात् समाप्तिवाक्यं नास्ति)

विषयः । शवदाहनाद्यन्त्येष्टिकृत्यकथनं ।

No. 661. प्रवर्ग्यप्रश्नः ।

Substance, country paper, 10 × 3½ inches. Folia, 16. Lines, 8 on a page. Extent, 360 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Correct.

Pravargya-pras'na. The ninth chapter of the Srauta Sútra of Bodháyana, (No. 659), and contains the rules regarding the Pravargya ceremony.

Beginning. प्रवर्ग्यं सम्भरिष्यन्नुकल्पयते खादिरीमौदुम्बरीं कङ्कतीं वा अभ्रिं व्याममात्रीं वोभयतस्तीक्ष्णां स्तद्य भावितां, इत्यादि ।

End. उदुत्यं चित्रमित्यथाहवनीयमुपतिष्ठते, इममूषु त्वं नवीयांसं वोच इत्यथाग्निप्रदेशं गत्वाऽग्नीध्रदेश उत्तरां शान्तिमुपयन्ति, शन्नो वातः पवता मातरिश्वेति । इति बोधायनसूत्रे नवमः प्रवर्ग्यप्रश्नः ॥

विषयः । प्रवर्ग्यविधिः ।

No. 662. गार्ह्यकर्मप्रयोगः, आपस्तम्बीयः ।

Substance, country paper, 11 × 3½ inches. Folia, 46. Lines, 10 on a page. Extent, 1150 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Gárhya-karma-prayoga. A manual for the performance of the domestic rites enjoined in the Gṛihya Sútra of Ápastamba. The rites are nearly the same as those noticed under No. 658.

Beginning. हरेःपदाम्बुजं नत्वा कपर्द्यादिभिरीडितं ।
आपस्तम्बगार्ह्यकर्मप्रयोगः प्रवितन्यते ॥

End. अमुकाद्भुतनिमित्तं शान्तिं करिष्ये इत्यर्थः । अमुकोत्पातनिमित्तमित्युत्पातेषु सर्वतः ॥ (इतःपरं खण्डितं)

विषयः । विवाहोपनयनगर्भाधानजातकर्मादीनां आद्याद्भुतशान्त्योश्च कथनं ॥

No. 663. भाषिकसूत्रं ।

Substance, country paper, 10⅓ × 4⅓ inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 45 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Bháshika Sútra. Vedic phonetics. Anonymous.

Beginning. अथ ब्राह्मणस्वरसंस्कारनियमः । उदात्तानुदात्तौ भाषिकस्वरास्त्रिः । आप्रपूर्वं आख्यातपरो न ।

End. क्रियावाचकमाख्यातं लिङ्गतो न विशिष्यते ।
त्रीनत्र पुरुषान् वक्ति कालतस्तु विशिष्यते ॥
इति भाषिकसूत्रं समाप्तम् ।

विषयः । वैदिकवाक्येषु उदात्तादिस्वरप्रयोगविधिः ।

No. 664. कल्पसूत्रव्याख्या, वरदराजीया ।

Substance, country paper, 10 × 4 inches. Folia, 225. Lines, 10 on a page. Extent, 4500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Kalpa-sútra-vyákhyá. A commentary on the Kalpa Sútra of Másaka, (No. 654). By Varadarája. The MS. is incomplete, and the author's name does not occur, except in the title of the work as given on the cover.

Beginning. अथाषयकल्पो व्याख्यातव्यस्तस्य त्वचः सर्वक्रतुप्रकृतिभूतस्य त्रिसुपर्णं ज्योतिष्टोमस्य सर्वाहर्गणप्रकृतिभूतस्य च व्यूढद्वादशाहस्य ब्राह्मणेनैव क्लृप्तिरुक्तेति तदुपजीवनेन क्रत्वन्तराण्येव कल्पितानि अस्माभिस्तस्य प्रबन्धस्य कार्त्स्न्यार्थं तयोस्तावत् प्रयोगः सूत्रब्राह्मणानुसारेण प्रदर्श्यते ।

End. तत्र विशेषमाह । राथन्तरेणाक्ता त्रिवृद् * * पद्यते । वार्हतेन पञ्चदशराचाद्राथान्तरेण सप्तदशान् वार्हतेनैकविंशानिति * * * * । आरभत इत्यर्थः । एतदुक्तं भवति । विष्टुति——— । (इतःपरं खण्डितम्)

विषयः । ज्योतिष्टोमाग्निष्टोमादिश्रौतकर्मविनियोज्यानां साम्नां तेषामृषिदेवतादीनां च प्रख्यापकस्य कल्पसूत्रस्य व्याख्यानम् ।

No. 665. कल्पसूत्रभाष्यम्, शाङ्खायनीयं ।

Substance, country paper, 11 × 4¼ inches. Folia, 110. Lines, 10 on a page. Extent, 3368 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1645 Place of deposit, Queen's College, Benares. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kalpa-sútra-bháshya. A commentary on the Kalpa Sútra of Sáñkháyana, by Anartiya, son of Varadatta. Contents: (1) Dars'a, (2) Paurṇamása, (3) Saumika, (4) Yajamána, ceremonies.

Beginning. पुरुषस्य बुद्धिपूर्वकारिणोऽभ्युदयनिःश्रेयससमुपादित्सितं। तच्च विशिष्टं क्रियासाध्यं। सा च वैदिकी क्रिया नान्या या काचित्। कुत एव तत्।

End. कूर्चादीनि यथाकालमर्घ्यार्थप्रदो वेदयेत्। तिस्रो वेदयेदिति तन्त्रान्तरात्। द्विरभ्यासोऽध्यायपरिसमाप्तौ शिष्टाचारसदाचरणं चायुष्यमिति ॥ इति शाङ्खायनसूत्रभाष्ये चतुर्थोऽध्यायः समाप्तः।

(इतोपि सप्तपङ्क्त्यात्मकः पाठोऽस्ति, तस्याद्यः)

शाङ्खायनसूत्रस्य सम्यं शिष्यहितेच्छया। वरदत्तसुतो भाष्यमानर्त्तीयोऽकरोन्नवम् ॥

(तस्यान्त्यः)

चतुरः सर्वान् वा चतुरो महर्त्विजो वृणीते सर्वान्वा। सदस्यसप्तदशानुतया(?) शाखान्तरात्। चन्द्रमा मे दैवो ब्रह्मेत्युपांशु त्वं मानुष इत्युच्चैस्चन्द्रमा मे दैवो ब्रह्मा एतदुपांशु च।

(खण्डितमिति भाति)

विषयः। चतुरध्यायनिबद्धस्य दर्शपौर्णमाससौमिकयाजमानादिकर्मबोधकस्य शाङ्खायनसूत्रस्य व्याख्यानम्।

No. 666. कात्यायनसूत्रपद्धतिः।

Substance, country paper. 9½ by 4 inches. Folia 205, lines, 7 on a page. Extent, 2870 s'lokas. Character Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kátyáyana-sútra-paddhati. This is a very imperfect MS. of Yájnikadeva's summary of Kátyáyana's aphorisms on the ceremonials of the White Yajur Veda. The MS. comprehends the concluding portion of

the VI only, and Chapters VII, XVI, and XVIII, complete. The 7th treats of the S'atarudríya homa; the 16th, of expiations in connection with the collection of fire for a Soma sacrifice; and the 18th of the sacrifice of the horse and other animals. The author was the son of Prajápati, and celebrated as a great sacrificer of his time. The work is in great repute, but scarce.

Beginning. प्रारम्भे खण्डितं। अत्र ७,१६,१८ अध्यायाः सन्ति, इतोधिकं ७, पत्रावधि ९२, पत्रपर्य्यन्तमन्य एको भागोस्ति। अत्राध्यायसङ्ख्या नास्ति। तत्र ७ अध्यायारम्भे, अथ शतरुद्रियहोमसञ्ज्ञो जुहोतिरुच्यते। तत्र सङ्ग्रामात्राद्दिषु (?) तिष्ठत्सु परिश्रित्सु अग्न्यन्वाधानम्।

१६ अध्यायारम्भे, अथ सोमाङ्गभूतस्याग्निचयनस्य पद्धतिर्लिख्यते, तदग्निचयनं सोमयागमात्रे विकल्पेन भवति।

१८ अध्यायारम्भे, अथ गवामयनस्य पद्धतिर्लिख्यते। तत्र दीक्षा द्वादश। द्वादशोपसदः। अपरस्य आद्यन्तखण्डितत्वात्प्रारम्भसमाप्तिवाक्ये न स्तः।

End. ७ अध्यायसमाप्तौ। अत्र केवलैर्हिरण्यशकलैः प्रोक्षणासम्भवादुदकवति पूर्णपात्रे द्वे शते हिरण्यहिरण्यशकलानां प्रक्षिप्योदकमिश्रितैः प्रोक्षणं कर्त्तव्यम्। इति सम्राट्स्थपतिचिरग्निचिन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ सप्तदशोध्यायः समाप्तः।

१६ अध्यायसमाप्तौ, अत एवैकैकप्रकारस्यावृत्तिः कर्त्तुं शक्यते, क्रमनियमाभावादिति। इति श्रीचिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ षोडशोध्यायः।

---

१८ अध्यायसमाप्तौ। * * * मैत्रावरुणाः पयस्याया उपांशुत्वं देवसूहविषां क्रमश्चाध्वर्युस्तु * यत् अव * * *। इति श्रीचिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतेन याज्ञिकदेवेन कृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ अष्टादशोध्यायः।

विषयः। ७ अध्याये, शतरुद्रियपुरस्सरणाङ्गीभूतहोमप्रकारः। १६, सोमाङ्गीभूताग्निचयनस्य तत्र विकलाङ्गप्रायश्चित्तस्य चोक्तिः। १८, द्वादशाहीय-गवामयनेष्ट्यङ्गीभूतत्रिशतसूत्येष्टिप्रकारकथनादि।

No. 667. साधनपञ्चकं, सटीकं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 26—27 on a page. Extent,—s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose and Verse. Generally correct.

Sádhana-panchaka. Five stanzas, by S'añkara A'chárya, on the duties of a Vedánta neophyte, with a commentary by Bhúdhara.

Beginning. वेदो नित्यमधीयतां तदुदितं कर्म्म स्वनुष्ठीयतां तेनेशस्य विधीयतामपचितिः काम्ये मतिस्त्यज्यतां । पापौघः परिधूयतां भवसुखे दोषोऽनुसन्धीयतामात्मेच्छा व्यवसीयतां निजगृहात् तूर्णं विनिर्गम्यतां ॥ १ ॥

(टी०)

करं धूनयन्तं मुखं स्वादयन्तं स्वतेजोभिभूताविवर्गं गणेशं । स्वभक्तेष्टदातारमाद्यं सुराणां गणेशानमीशानमहं नमामि ॥ १ ॥

श्रीशङ्कराचार्य्यविनिर्म्मितस्य करोम्यहं साधनपञ्चकस्य ।

टीकां मनोज्ञां बुधमोदवीजां सुयुक्तियुक्तां किल भूधराख्यः ॥

इह खलु परमकारुणिका भगवान् सकललोकहितावतारो भवभयनिकिर-दुस्तरसमुद्रनिजमूर्त्तितारणे कैवर्त्तको द्रविडावंशरत्नाकरचन्द्रमाः श्रीमच्छङ्करा-चार्य्यः स्वदेहमुत्स्रिस्वुः शिष्यान प्रति उपदिशति वेदो नित्यमित्यादि ॥

End. यः श्लोकपञ्चकमिमं पठते मनुष्यः सञ्चिन्तयत्यनुदिनं स्थिरतामुपेत्य । तस्याशु संहृतिदवानलतीव्रघोरतापः प्रशान्तिमुपयाति चितिप्रसादात् ॥ ६ ॥

साधनपञ्चकं सम्पूर्णं ॥ ० ॥

(टी०)

अधुना श्लोकपञ्चकपठने फलं दर्शयति, यः इति । यः मनुष्यः इमं श्लोकपञ्चकं पठति, स अनुदिनं स्थिरतामुपेत्य सञ्चिन्तयति, तस्याशु शीघ्रं संहृतिदवा-नलतीव्रघोरतापश्चितिप्रसादात् शान्तिमुपयातीत्यन्वयः ॥ ६ ॥

विषयः । श्रीमच्छङ्कराचार्य्येण स्वशिष्याय पञ्चभिः श्लोकैः साधनोपदेशः कृतः ।

No. 668. तत्त्वसारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 17. Lines, 11—14 on a page. Extent, 773 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vasur Bazar, Dháká, Dínabandhu Gos'vámí. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Tattvasára. A concise epitome of the philosophy of the Bhágavat Puráṇa. By Rádhámohana S'armá.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाम्भोजे परानन्दामृताम्बुधौ ।
मनो मधुव्रतो नित्यं रमतां ममताङ्कितः ॥
श्रीकृष्णभावलुब्धेन राधामोहनशर्म्मणा ।
श्रीमद्भागवतस्यायं तत्त्वसारः प्रकाश्यते ॥
अथ द्वापरे ज्ञानवैकल्ये पुनर्ज्ञानरत्नप्रदर्शनाय ब्रह्मादिदेवतैरर्थितो भगवान नारायणो व्यासत्वेनावततार। ततश्च वेदान् बहुधा विभज्यापि तज्ज्ञानशक्तिविहीनमन्दबुद्धिजना अल्पायुषो कलौ भविष्यन्तीति निश्चित्य स्त्रीशूद्रद्विजबन्धूनामपि निःश्रेयसाय च भारतपुराणान्तराणि कृत्वेत्यादि।

End. मुनीनां मननशीलानां मुक्तस्यापि शुकस्य श्रीमद्भागवत—इत्यतः खण्डितः ।

विषयः । भागवतसारार्थवर्णनं ।

No. 669. अवधूतगीता ।

Substance, country yellow paper. Folia, 21. Lines, 6 on a page. Extent, 362 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Avadhútagítá. A poem inculcating dispassion, and the Vedanta scheme of salvation. By Dattátreya.

Beginning. अस्य श्रीअवधूतगीतामालामन्त्रस्य अवधूत ऋषिरनुष्टुप्छन्दः श्रीभगवान् निरञ्जनो देवता निरञ्जनप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः ।
ईश्वरानुग्रहादेव पुंसामद्वैतवासना ।
महाभयपरित्राणा विप्राणां चोपजायते ॥
येनेदं पूरितं सर्वं आत्मनेवात्मनात्मनि ।
निराकारं कथं वन्दे ह्यभिन्नं शिवमव्ययम् ॥

End. चिन्ताक्रान्तं धातुबद्धं शरीरं नष्टे चित्ते धातवो यान्ति नाशं ।
तस्मात् चित्तं सर्व्वतो रक्षणीयं सुस्थे चित्ते बुद्धयः सम्भवन्ति ॥
इति श्रीदत्तात्रेयविरचितायामवधूतगीतायां स्वात्मशान्त्युपदेशे अष्टमप्रकरणं समाप्तम् ॥

विषयः । आत्मज्ञानोपदेशः ।

No. 670. पुण्डरीकोपनिषत् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 16 on a page. Extent, 80 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Verse. Correct.

Puṇḍaríka Upanishad. Pippaláyana's instructions to Puṇḍaríka on the knowledge of Brahma.

Beginning. ॐ अथ हैापेत्य तत्त्वज्ञं महर्षिं पिप्पलायनं ।

प्रश्रयावनतः शान्तः पुण्डरीको बभाष ह ॥

पुण्डरीक उवाच ।

किं स्वित् ब्रह्म क उ आत्मा किं ज्ञेयं ध्येयमच्युत ।

किं भयं वाभयं किं स्वित् कस्माच्चेतन्निवर्त्तते ॥

को बन्धः कस्य वै मोक्षः ब्रूहि निःश्रेयसाय मे ।

End. य इदं पठते नित्यं श्रद्धावान् संयतेन्द्रियः ।

मुच्यते स हि पापेभ्यो यो विष्णुं नाभ्यसूयति ॥

इति पुण्डरीकोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः महर्षिपिप्पलायनेन पुण्डरीकायाध्यात्मविद्योपदेशः, विशेषतस्तु ब्रह्मोपदेशः कृतः ।

No. 671. वैखानसीयोपनिषत् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 72 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Verse. Correct.

Vaikhánasíya Upanishad. An apocryphal Upanishad of the Atharva Veda on the divinity of Kṛishṇa. It is alleged to have been first expounded by Nárada to Vádaráyaṇa.

Beginning. ॐ सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकर्म्मणे ।

स्वात्मज्योतिःप्रकाशाय विश्वरूपाय वै नमः ॥

अथ वादरायणो ह वै भगवन्तं नारदमनुससार । कः परमो देवः किंस्विद् ब्रह्म कस्मिन्नोतं प्रोतञ्च सर्व्वं । तस्मै स होवाच कृष्णो वै परमं दैवतं ब्रह्मेति । तमाहिमानमामनन्ति तस्मिन्नोतं प्रोतञ्च सर्व्वं ॥

End. तदेच्छासनं वैखानसं पवित्रं शिष्येभ्यः प्रदेयं दीक्षितेभ्यो विप्रेभ्यः। नाशिष्येभ्यो-
नापुत्रेभ्यो न हेतुकेभ्यः पशुभ्यः। ॐ तत सदिति॥

विषयः। श्रीकृष्णमाहात्म्यकथनं, यन्माहात्म्यं नारदेन बादरायणाय कथितं।

No. 672. पिशाचभाष्यं।

Substance, country yellow paper. Folia, 38. Lines, 17—18 on a page. Extent, 2588 s'lokas. Character, Bengali, well written. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábú Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Very incorrect.

Pís'achabháshya. A commentary on the Bhagavad Gítá, attributed to a demon of the name of Pís'ácha.

Beginning. सर्व्वं रमं गढ़रविद्दरासभा नागासरा वेगरवीश्रमन्नरा (?)।
वेलान्सरोतीरकराजहंसा स्तोकान्ततं सप्तशतेन पूरितं (?)॥
प्रपन्नपारिजाताय स्तोत्रवेत्रैकपाणये।
ज्ञानमुद्राय कृष्णाय गीतामृतदुहे नमः॥

End. किं बहुना यत्र मम यस्मिन् पक्षे योगेश्वरः कृष्णः स्थितः यत्र पार्थः धनुर्द्धरः
उद्यद्गाण्डीवश्च तस्मिन् पक्षे श्रीर्देवता विजयार्थं विजयः शत्रूणां धर्षणं
भूतिर्नीतिर्नयः प्रज्ञा जयसाधिका इति। इत्थं मतिर्निश्चयः। इतिकरणं गीता-
शास्त्रपरिसमाप्त्यर्थं॥ इति पैशाचभाष्ये अष्टादशोऽध्यायः॥

विषयः। श्रीमद्भगवद्गीताया व्याख्येयं।

No 673. राधातापनी।

Substance, country yellow paper. Folia, 2. Lines, 7—21 on a page. Extent, 47 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Rádhá Tápaní. An apocryphal Upanishad on the divinity of Rádhá, a mistress of Krishna. Though running over very much the same subject, the work is distinct from No. CXIV.

Beginning. ॐ आसीन्नियमानन्दं स ब्रह्म यद्दृष्टमस्पृष्टमश्रुतमग्राह्यमव्यवहार्य्यमग्राह्यमवाच्य-
मध्ययमवक्तेयमतर्क्यमबोध्यमचिन्त्यमसङ्गमेकं न तमो न गन्धवती नोष्टं न शून्यं

न वायुर्न नाग्निर्नापो न पृथ्वी न तत्त्वं, तत् केवलं सिद्धं शुद्धं वुद्धं, स ईशः स कालः स सुखद आदिर्गुरुरनादिर्निधनः शिवः पिता स्वयम्भूः स ह्यद्वयः अव्ययधाम त्रिगुणात् परः। इत्यत्र श्लोका भवन्ति,

ज्ञाने सरस्वतीनिष्ठं सकामे रुक्मिणीप्रियं।

लीलारूपं राधिकायाः सिद्धं सद्ब्रह्मसमुत्तमं॥

End. वशिष्ठश्च दृहस्पत्यं चार्व्वाकमध्यापयन्ति यजमानस्य वार्हस्पत्यं, ॐ नमः ॐ नमो मूलधात्रे।

Colophon. इत्याद्यष्टोत्तरभागे रहस्यवर्णने राधोत्तरतापनीयोपनिषत् समाप्ता।

विषयः। श्रीराधिकायास्तत्त्वरहस्यवर्णनं।

No. 674. गीताभूषणभाष्यं।

Substance, country yellow paper. Folia, 101. Lines, 11—12 on a page, Extent, 5188 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Gítábhushaṇa Bháshya. A commentary on the Bhagavadgítá. By Baladeva Vidyábhushaṇa.

Beginning. सत्यानन्ताचिन्त्यशक्त्येकपत्ते सर्वाध्यत्ते भक्तरत्तातिदत्ते।

श्रीगोविन्दे विश्वसर्गादिकन्दे पूर्णानन्दे नित्यमास्तां मतिर्नः॥

अज्ञाननीरधिरुपैति यया विशोषं भक्तिः परा विभजते परिपोषमुच्चैः।

तत्त्वं परं स्फुरति दुर्गममप्यजस्रं षाड्गुण्यष्टत्सरुचितां (?) प्रणमामि गीतां॥

अथ सुखचिद्घनः स्वयं भगवान् अचिन्त्यशक्तिः पुरुषोत्तमः स्वच्छन्दत्वायत्तविचित्रजगदुदयादिर्विरिञ्चिचिन्त्यचरणः स्वजन्मादिलीलया स्वतुल्यान् सहाविर्भूतान् पारिषदान् प्रहर्षयन् तयैव जीवान् बहून् अविद्येत्यादि।

End. श्रीमद्गीताभूषणनामभाष्यं यत्नात् विद्याभूषणेनोपचीर्णं। श्रीगोविन्दप्रेममाधुर्य्यलुब्धाः कारुण्यार्द्राः साधवः शोधयध्वं।

Colophon. इति श्रीभगवद्गीतोपनिषद्भाष्ये अष्टादशोऽध्यायः॥

विषयः। श्रीमद्भगवद्गीताया व्याख्येयं।

No. 675. निरालम्बोपनिषत् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 16 on a page. Extent, 64 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Nirálamba Upanishad. An elementary treatise on the Vedánta doctrine, comprising thirty questions, such as: Who is Brahma? who the Creator? who I's'vara? what is duty? &c., &c., propounded by Bharadvája, and their appropriate answers by Brahmá.

Beginning. भरद्वाज उवाच । १ प्रश्नः । किं ब्रह्मेति । ब्रह्मोवाच । उत्तरं । अचिन्त्योपाधिविनिर्म्मुक्तमनाद्यन्तं शुद्धं शान्तं निर्गुणं निरवयवं नित्यानन्दमखण्डैकरसमद्वितीयं चैतन्यं ब्रह्म ॥ २ प्रश्नः । किं सकलं ब्रह्म । २ उत्तरं । अव्यक्तात्ममहदहङ्कारपृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशात्मकं । तेन वृहद्रूपेणाण्डकोषेण कर्म्मज्ञानार्थरूपतया भासमानं सकलशक्त्युपवृंहितं सकलं ब्रह्म । ३० प्रश्नः । को ब्राह्मणः । ३० उत्तरं । ब्रह्मवित् स एव ब्राह्मणः ।

End. इति निरालम्बोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । १, किं ब्रह्म । २, किं सकलं ब्रह्म । ३, क ईश्वरः । ४, को जीवः । ५, का प्रकृतिः । ६, कः परमात्मा । ७, के ब्रह्माद्याः । ८, का जातिः । ९, किमकर्म्म । १०, किं कर्म्म । ११, किं तपः । १२, किमासुरं । १३, किं ज्ञानं । १४, किमज्ञानं । १५, कः संसारः । १६, को बन्धः । १७, को मोक्षः । १८, किं सुखं । १९, किं दुःखं । २०, कः स्वर्गः । २१, को नरकः । २२, किं परमपदं । २३, क उपास्यः । २४, को विद्वान् । २५, को मूढः । २६, कः सन्न्यासी । २७, किं ग्राह्यं । २८, किमग्राह्यं । २९, कः समाधिः । ३०, को ब्राह्मणः । भरद्वाजपृष्टानामतत्त्रिंशत्प्रश्नानामुत्तरवर्णनं ।

No. 676. पञ्चीकरणमहावाक्यार्थबोधप्रकारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 16. Lines, 12—14 on a page. Extent, 353 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Panchikarana-mahávákyártha-bodha-prakára. A Vedánta treatise founded on the *Panchikaranaprakriyá* of S'añkara Ácharya. From its abrupt commencement I suspect the MS. is imperfect, and does not contain the beginning of the work.

Beginning. अथ शिष्येण सप्त प्रश्नाः कृताः। ते कथं, ततः प्रोवाच। शिष्यस्तु ब्रह्मशब्देन शब्दितो जीवशब्देन च, तथा क उक्तः स्यात्, तदुच्यतां।

माया वा कस्य शक्तिः स्यात् तत्स्वरूपञ्च कीदृशं।

अविद्यायाः कथं रीतिः किमात्मासौ तथा भवेत्॥

End. महावाक्यप्रबन्धो हि सारात् सारतरं महत्।

श्रवणान्मुच्यते जन्तुर्मृत्युसंसारसागरात्॥

Colophon. इति वेदान्तसारासारपञ्चीकरणंमहावाक्यावोधः समाप्तः।

विषयः। गुरुशिष्ययोः कथोपकथनच्छलेनाध्यात्मविद्योपदेशः।

No. 677. स्वानुभवादर्शः, सटीकः।

Substance, country yellow paper. Folia, 72. Lines, 10 on a page. Extent, 2193 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Verse and prose. Generally correct.

Svánubhavádars'a. Dissertation on the dualistic or Vaishnava form of the Vedánta; the text in verse with a commentary in prose. Both anonymous.

Beginning. (मू॰प्रा॰) यस्मात् परं किमपि नास्ति नमोऽस्तु तस्मै

सच्चित्सुखाय विभवे पुरुषोत्तमाय।

नो यत्र वागपि मनो न विरोधनाय

कृष्णाय पूर्णमहसे यदुनन्दनाय॥

अतिदूरतरं निजं स्वयं गुरुशास्त्राणविचार्यते यदि।

निकटं गुरुशास्त्रबोधनात् प्रकटं स्यात् वत नोरवयं (?) हि तत्॥

(टी॰प्रा॰) चिकीर्षितस्य ग्रन्थस्य निर्व्विघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनशिष्टाचारपरिपालनकामं, विशिष्टशिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधितकर्त्तव्यताकं स्वेष्टदेवतानमस्कारात्मकं मङ्गलमाचरन् प्रकरणप्रतिपाद्यमर्थं सङ्क्षेपेण दर्शयति यस्मादित्यादि।

End. पूर्वाचार्य्यादिष्टलेशोऽयमुक्तो बुद्धिस्तोच स्वस्य न प्रौढ़िवादः।
विद्वांसो येऽनुग्राह्यार्थं समर्थाः तेभ्यो भक्त्या मे प्रणामोऽयमस्तु ॥ २१५ ॥
इति श्रीमन्नारायणाश्रमशिष्यमाधवाश्रमविरचितं स्वानुभवादर्शाख्यं प्रकरणं समाप्तं ॥
इदानीं ग्रन्थकर्तृत्वाभिमानपरिहारपूर्व्वं सम्प्रदायकर्त्राचार्य्यनमस्काररूपं मङ्गलमाचरति पूर्वाचार्य्येति । स्पष्टार्थः ।

Colophon. इति (परिसमाप्तिसूचकवाक्यं नास्ति)।

विषयः। आत्मतत्त्वानुभवकथनं ।

No. 678. अज्ञानबोधिनी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 20. Lines, 12 on a page. Extent, 375 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Ajnána-bodhiní, alias *Adhyátma-vidyopades'a-vidhi*, alias *Sankshipta-vedánta-s'ástra-prakriyá*. A commentary on the *A'tmabodha*, a metrical summary of the Vedánta doctrine. By Sankara A'chárya. Hall's *Contributions*, 105.

Beginning. चित्सदानन्दरूपाय सर्वधीवृत्तिसाक्षिणे ।
नमो वेदान्तवेद्याय ब्रह्मणेऽनन्तरूपिणे ॥
यदज्ञानादिदं भाति यज्ज्ञानाद् विनिवर्त्तते ।
नमस्तस्मै चिदानन्दवपुषे परमात्मने ॥
अथाध्यात्मविद्योपदेशविधिं व्याख्यास्यामः । मुमुक्षवे, श्रद्धधानाय ।

End. क्रियाद्वैतं न कर्त्तव्यं भावाद्वैतं सदा कुरु ।
अद्वैतं त्रिषु लोकेषु नाद्वैतं गुरुणा सह ॥

Colophon. इति सङ्क्षिप्तवेदान्तशास्त्रप्रक्रिया। इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छङ्करकृतौ बहिर्मुखान्तःप्रकरणमज्ञानबोधिनी समाप्ता ।

विषयः। वेदान्ततात्पर्य्यस्वरूपात्मबोधार्थविवरणं ।

No. 679. विन्दुसन्दीपनं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 40. Lines, 13—15 on a page. Extent, 2233 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vindusandípana. A commentary on the *Siddhánta-vindu* of Madhusúdana Sarasvatí. By Purusottama Sarasvatí, pupil of Madhusúdana Sarasvatí and S'rídhara Sarasvatí. The *Siddhánta-vindu,* otherwise called *Siddhánta-tattva-vindu,* is itself a commentary on the *Das'as'loki,* a metrical abstract of the Vedánta in ten stanzas, by S'ankàra A'chárya. Hall's *Contributions*, 108.

Beginning. यद्बोधादिदं भाति शुक्तिकारजतं यथा ।
यद्बोधादस्तमायाति न चोदेति तदस्म्यहं ॥
श्रीरामं मुकुरानम्य वक्ति श्रीपुरुषोत्तमः ।
सिद्धान्तविन्दौ तत्त्वार्थसाधकं किमपि स्फुटम् ॥

End. मद्व्याख्याननिरस्तदोषमचिरादुलङ्घ्यमानं बुधै-
र्यत्सिद्धान्तदुरन्तसिन्धुमकरोदाहृत्य विन्दूपमं ।
सम्यगलब्धसुदर्शनाय विलसद्वाणीप्रणीतश्रिये
निर्व्याजं मधुसूदनाय गुरवे तस्मै परस्मै नमः ॥
अलमन्याम्बुधिर्धान्तिर्दृष्टतां विबुधैरिह ।
विन्दुसन्दीपनाभ्यासे युक्तिमौक्तिकपङ्क्तयः ॥

Colophon. इति श्रीमधुसूदनसरस्वतीश्रीधरसरस्वतीपूज्यपादशिष्यपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीपुरुषोत्तमसरस्वतीविरचितो विन्दुसन्दीपनाख्यो ग्रन्थः समाप्तः ।

विषयः । श्रीमधुसूदनसरस्वतीकृतसिद्धान्तविन्दुव्याख्यानं ।

No. 680. भावार्थदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 84. Lines, 12—13 on a page, Extent, s'lokas. Character, Bengali. Date S. 1909. Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Bhávártha-dípiká. A commentary on the *Bhagavad-gítá.* By Mukunda Dása.

Beginning. श्रीमुकुन्दं नमस्कृत्य तद्दासेन विनिर्म्मिता ।
गीतायाः शास्त्रसारायाः भावार्थस्य प्रदीपिका ॥
वितनुतां सतां मोदं साधकानां विमुक्तिदा ।
यस्य देवस्य दासोऽहं स एव शरणं मम ॥
युद्धार्थं कुरुक्षेत्रं गतानां कौरवपाण्डवानां वृत्तं व्यासप्रसादेन लब्धदिव्यदृष्टिं सञ्जयं प्रति धृतराष्ट्रः पृष्टवानिति जनमेजयं प्रति वैशम्पायनो दर्शयति, धृतराष्ट्र उवाचेति ।

End. शरणागतदीनार्त्तपरित्राणपरायणः ।
यः प्रसिद्धः स एवास्तु मम त्राणपरायणः ॥

Colophon. इति श्रीमुकुन्दविरचितायां भगवद्गीताया भावार्थदीपिकायामष्टादशोऽध्यायः ।

विषयः । श्रीमद्भगवद्गीताया व्याख्येयं ।

No. 681. भागवतप्रकाशः ।

Substance, English paper. Folia, 14. Lines, 10 on a page. Extent, 296 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Poetry. Incorrect.

Bhágavataprakás'a. An exposition of the doctrine of faith as an element of devotion, as elaborated in the Bhágavata Puráṇa. By Priyádása.

Beginning. वन्दे सुवृन्दारकवृन्दवन्द्यं वृन्दाटवीकुञ्जविराजमानं ।
वेदैश्च सर्व्वैरनुगीयमानं श्रीराधिकावल्लभमिष्टदेवं ॥
हृदब्जं स्त्रीयानां विकसति समन्तादुदयाच्छ्रिया-
तुल्या माया कुमुदवदना याति शमनं ।
कुमार्गस्यालोको भवति तमसुं व्यासतनयं
नमामो भास्वन्तं सकलहितरूपं गुरुवरं ॥
नत्वा मुकुन्दभागवताङ्घ्रिरेणून्पुंसः समस्तार्थसुसिद्धिहेतून् ।
कुतर्कमायावरणं निवार्य्य करोम्यहं भागवतप्रकाशं ॥

अथ खलु भक्तिरेवैनं नयति भक्तिरेवैमं दर्शयति भक्तिवशः पुरुषो भक्तिरेव भूयसीत्यादिश्रुतिवाक्येभ्यो भक्त्या मामभिजानातीत्यादि ।

End. अयं सदा भागवतप्रकाशः प्रकाशतां श्रीहरिभक्तिमार्गं ।
धुनोतु धान्त्यं (?) हृदयान्धकारं तनोतु साधुषु सुखं सदैव ॥

Colophon. इति श्रीमद्भागवतरसरसिकहृदयहृदानन्दकन्दश्री+सदपदारविन्दामन्दमकरन्दमधुव्रतानुव्रतप्रियादासकृतः श्रीभागवतप्रकाशः सम्पूर्णः ।

विषयः । श्रीमद्भागवतगूढार्थविवरणं ।

No. 682. मण्डलब्राह्मणोपनिषत् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 16 on a page. Extent, 76 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Correct.

Mandala-bráhmana Upanishad. An Upanishad on the adoration of the spirit of the sun as the supreme deity, the mode of meditating on it, and the fruit thereof.

Beginning. ॐ यदेतन् मण्डलं तपति तन् महत् उक्थं ता ऋचः स ऋचां लोकोऽथ यदेतदर्चिर्दीप्यते तन् महाव्रतं तानि समानानि स साम्नां लोकोऽथ य एष एतस्मिन् मण्डले पुरुषः सोऽग्निस्तानि यजूंषि यजुषां लोकः ।

End. स एष एव मृत्युर्य एष एतस्मिन् मण्डले पुरुषो यश्चायं दक्षिणेऽक्षपुरुषः (?) स एष एवंविदात्मा भवति स यद्देवं विदन् स्वाल्लोकात् प्रेत्यैतमेवात्मानमभिसम्भवति सोऽमृतो भवति मृत्युर्ह्यस्यात्मा (?) भवति ॥

Colophon. इति मण्डलब्राह्मणोपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । सूर्यमण्डलमुपलक्षीकृत्याध्यात्मविद्याकथनं, तद्ध्यानं, फलश्रुतिश्च ।

No. 683. सन्न्यासपद्धतिः, सन्न्यासविधिः, वा विरजापद्धतिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 6. Lines 11—17 on a page. Extent, 121 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Sannyása-vidhi, alias *Sannyása-paddhati*, alias *Virajá-paddhati*. A manual for the performance of the ceremonies necessary for assuming the condition of a Sannyásí. The work is attributed to S'aunaka, but it is apparently a compilation.

Beginning. अथ स्नानादिकं कृत्वा निमन्त्रितान् ब्राह्मणान् आहूय पादौ प्रक्षाल्याचम्य प्राङ्मुख उपविश्य विष्णुस्मरणपूर्वकं प्राणायामतिथिप्रवणस्य (?) कृत्वा मत्सन्न्यासाङ्गभूतनान्दीमुखश्राद्धमहं करिष्ये इति सङ्कल्प्य येताशायेत्यादिभिरक्षतैर्भूमिशोधनं कृत्वा ।

End. गुरोर्व्वाक्यं कार्य्यं गुरुसमीपे स्थातव्यं। न गुरोरवधीरणं कार्य्यं ॥

Colophon. इति शौनकप्रोक्तः सन्न्यासविधिः समाप्तः ।

विषयः । सन्न्यासपरिग्रहणविधिकथनं ।

No. 684. प्रकीर्णमन्त्रोपनिषत् ।

Substance, country yellow paper. Folium, 1. Line, 14—15 on a page. Extent, 33 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, New. Verse. Correct.

Prakírṇamantra Upanishad. Minor mystic mantras for the adoration of the Supreme Soul, and the advantages of worshiping therewith.

Beginning. ॐ सर्वेषां खलु भूतानां आत्मा सत्ये प्रतिष्ठितः ।
तेनात्मानमनुज्ञाय न किञ्चित् पापमिच्छति ॥
आत्मसत्यात्मसाक्षी यः सतां वन्द्यः प्रतापवान् ।
स पापानि न कुरुते यस्यात्मा भवति प्रियः ॥
जायत्येको म्रियत्येको अश्नात्येकः शुभाशुभं ।
सर्वभूतात्मभूतेभ्यः सम्यग्भूतानि पश्यति ॥

End. इन्द्रं मित्रं वरुणमग्निमाहुरथो दिव्यः स सुपर्णो गरुत्मान् ।
एकं सद्विप्रा बहुधा वदन्ति अग्नीयमं मातरिश्वानमाहुः ॥

Colophon. एते प्रकीर्णमन्त्राः समाप्ताः ।

विषयः । अध्यात्मविषयकमन्त्राः ।

No. 685. दक्षिणकालिकासहस्रनामस्तोत्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 15. Lines, 6—7 on a page. Extent, 367 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vanagráma, Ḍháká, Rámachandra Chakravartí. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dakshiṇakáliká-sahasranáma-stotra. A hymn in praise of a form of Durgá named Dakshiṇa-káliká, in which a thousand epithets are strung in verse. The work professes to be a part of the Kálíkula-sarvasva, a Tántric compilation. Almost all the leading divinities of modern Hinduism have hymns of this description sung in their praise. The epithets are usually accepted as so many names of the divinity.

Beginning. कथितोऽयं महामन्त्रः सर्वमन्त्रोत्तमोत्तमः ।
यमासाद्य मया प्राप्तमैश्वर्य्यपदमुत्तमम् ॥
संयुक्तः परया भक्त्या यथोक्तविधिना भवान् ।
कुरुतामर्चनं देव्यास्त्रैलोक्यविजिगीषया ॥

End. श्रीमत्सद्गुरुभक्तिपूर्वकमहाकालीपराध्यायिनो
मुक्तिर्भुक्तिजयस्तुतिपरा भक्तिः करस्थायिनी ॥

Colophon. इति श्रीकालीकुलसर्वस्वे शिवपरशुरामसंवादे श्रीदक्षिणकालिकासहस्रनाम-
स्तोत्रं समाप्तम् ।

विषयः । दक्षिणकाल्याः सहस्रनामकथनं । पूर्वं यदुक्तं, तन्महाकालसंवादयुक्तम् । इदन्तु
परशुरामसंवादवत् ।

No. 686. हरिनामोपनिषत्, वा कलिसन्तरणोपनिषत् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 2. Lines, 6—11 on a page. Extent, 27 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mís'ra. Appearance, new. Prose. Correct.

Harináma Upanishad, alias *Kalisantarana Upanishad.* An apocryphal Upanishad affiliated to the Atharva Veda in which the word *Hari,* a name of Vishṇu, is described as the only specific for salvation in the present Kali age. It professes to have been first imparted by Brahmá

to Nárada; but from its language and style, it appears to be a very modern composition, probably not so old as the time of Chaitanya.

Beginning. द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं प्रतिजगाम कथं नु भवयोगं पर्य्यटन् कलिं सन्तरेयमिति। सहोवाच। साधु पृष्टोऽस्मि सर्वश्रुतिरहस्यं गोप्यं तत् शृणु येन कलिं संसारं तरिष्यसि, भगवदादिविष्णोर्नारायणस्य नाम्नेति। नारदः पुनः पप्रच्छ किं नामेति। स होवाच। हरे राम हरे राम राम राम हरे हरे। हरे कृष्ण हरे कृष्ण कृष्ण कृष्ण हरे हरे।

इति षोडशकं नाम्नां कलिकलुषनाशनं।

नातः परतरोपायः सर्ववेदेषु दृश्यते॥

End. स्वधर्म्मपरित्यागपापात् सद्यः शुचितामाप्नुयात् सद्यो मुच्यते सद्यो मुच्यत।

Colophon. इत्यथर्व्वणोपनिषदि हरिनामोपनिषत् समाप्ता।

विषयः। ब्रह्मनारदकथोपकथनप्रसङ्गेन हरिनाममाहात्म्यं सूचितं।

No. 687. समञ्जसा वृत्तिः।

Substance, country yellow paper. Folia, 109. Lines, 20—21 on a page. Extent, 3052 s'lokas. Character Bengali. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Correct.

Samanjasávritti. Annotations on the original aphorisms of the Vedánta. By Anupanáráyana Tarkas'iromani.

Beginning. ब्रह्मजिज्ञासा। सूत्रार्थसूचकश्चाग्रयकृत्सूक्तिसमञ्जसां।

वृत्तिं श्रीमान् वक्त्यनूपनारायणशिरोमणिः॥

समन्वयाविरोधसाधनफलान्यध्यायार्थाः। तात्पर्य्यनिर्णायकन्यायसूचकत्वाद् ब्रह्मविचारात्मकशास्त्रस्य स्वार्थनिर्णयापेक्षत्वात् श्रुतीनां समन्वयादिविचारोपोद्घातकत्वादस्य सूत्रस्य चात्र सङ्गतिः।

End. कायेन मनसा वाचा यत् किञ्चित् सुकृतं कृतं।

कर्त्तव्यं क्रियमाणं वा सर्व्वं कृष्णार्पितं पुरा॥

Colophon. इति श्रीकृष्णद्वैपायनाभिधानमहर्षिवेदव्यासप्रोक्तजयाख्यब्रह्मसूत्रे श्रीमदनूपनारायणतर्कशिरोमणिभट्टाचार्य्यविरचितायां समञ्जसायां वृत्तौ चतुर्थाध्याय चतुर्थपादः। समाप्तश्चायं ग्रन्थः।

विषयः। ब्रह्मसूत्रस्य व्याख्येयं।

No. 683. तत्त्वसङ्ग्रहः ।

Substance, country yellow paper .Folia, 54. Lines, 17—22 on a page. Extent, 1930 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vasur Bájára, Ḍháká, Dínabandhu Gos'vámí. Appearance, old. Prose. Correct.

Tattvasañgraha. A Vaishṇavite exposition of the Vedánta doctrine. By Rádhámohana Gos'vámí Bhaṭṭácharya, of the family of Advaita, the colleague of Chaitanya. The work is divided into two parts, the first comprising 8 chapters, and the second 6. Contents : First Part, I. Introduction. II. Tattva defined. III. Creation. IV. The influence of Prakrití on creation. V. VI. VII. The nondual theory and its varieties. VIII. Creation according to the Tridaṇḍis. Second Part, I. Introduction. II Pratishṭhá. III. Meaning of the word Bhagavat. IV. The sátvata theory. V. The suddhatattva theory. VI. Reconciliations of the different theories.

Beginning. श्रीमदद्वैतवंशेन राधामोहनशर्म्मणा ।
प्रणम्य राधिकाकान्तं क्रियते तत्त्वसङ्ग्रहः ॥
अथ तत्त्वनिर्णयः ।
तत्र परापरभेदेन द्विविधं । तत्राद्यमाह, प्रथमे—
"वदन्ति तत् तत्त्वविदस्तत्त्वं यज्ज्ञानमद्वयं ।
ब्रह्मेति परमात्मेति भगवानिति शब्द्यते" ॥
अद्वयं सजातीयनिष्ठाभावप्रतियोगिज्ञानं स्वप्रकाशरूपं तत्त्वं परमार्थसद्वस्तु ॥

End. अत्राप्युद्देश्यं श्रीकृष्णप्रेममेवाद्गिकं फलं न तु सम्भोगादि । तत्फलस्य न्यूनत्वात् सम्भोगाकाङ्क्षायामैकान्तिकभक्तित्वानुपपत्तेरित्यादिकमालोचनीयम् ।

Colophon. इति कलियुगपावनावतारश्रीमदद्वैतवंश्यश्रीराधामोहनगोस्वामिभट्टाचार्य्यकृत-तत्त्वसङ्ग्रहः समाप्तः ।

विषयः । पुस्तकमिदं पूर्व्वोत्तरभागद्वयेन विभक्तं परिसमाप्तिं गतञ्च । तत्र पूर्व्वभागे । १, विभागारम्भः । २, तत्त्वनिर्णयः । ३, सृष्टिप्रक्रिया । ४, प्रकृतिः । ५, अद्वैतवादिमतम् । ६, विशिष्टाद्वैतवादिमतम् । ७, त्रिदण्डिनां द्वैताद्वैतवादिनां मतम् । ८, तन्मते सृष्टिक्रमश्च । उत्तरविभागे—१, उत्तरविभागारम्भः । २, प्रतिष्ठा । ३, भगवत्शब्दार्थः । ४, सात्वतमतं । ५, शुद्धसत्त्वं । ६, मतसमन्वयश्च ।

No. 689. अद्वैतमकरन्दः, सटीकः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 10. Lines, 16—18 on a page. Extent, 518 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Advaitamakaranda. A Vedánta treatise on the nondual theory, in verse. By Lakshmídhara Kaví. Attached to it is a commentary on the text by Svayamprakás'a Yatí, the disciple of Kaivalyánanda Yogindra.—Hall's *Contributions*, 102.

Beginning. (मू॰) कटाक्षकिरणाचान्तनमन्मोहाब्धये नमः ।
अनन्तानन्दकृष्णाय जगन्मङ्गलमूर्त्तये ॥ १ ॥
अहमस्मि सदा भामि कदाचिन्नाहमप्रियः ।
ब्रह्मैवाहमतः सिद्धः सच्चिदानन्दलक्षणः ॥ २ ॥
(टी॰) नित्यं निरन्तरानन्दचिद्घनं ब्रह्मनिर्णयः ।
श्रुत्या तर्कानुभूतिभ्यामहमस्म्यद्वयं परं ॥ १ ॥
अम्बाघटितवामार्द्धं वन्दे चन्द्रकलाधरं ।
लावण्यमधुरासारं कारुण्यरसवारिधिं ॥ २ ॥

End. (मू॰) लक्ष्मीधरकवेः सूक्तिशरदम्भोजसम्भृतः ।
अद्वैतमकरन्दोयं विद्वद्भृङ्गैर्निपीयतां ॥
इति श्रीलक्ष्मीधरपण्डितविरचिताद्वैतमकरन्दः समाप्तिमगमत् ।
(टी॰) ब्रह्मानन्दरसास्वादमिच्छद्भिर्विबुधोत्तमैः ।
रसाभिव्यञ्जिका ह्येषा परिशील्या सदादरात् ॥

Colophon. इति परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यकैवल्यानन्दयोगीन्द्रपादकमलभृङ्गायमानस्वयम्प्रकाशाख्ययतिविरचिताऽद्वैतमकरन्दव्याख्या रसाभिव्यञ्जिका नाम समाप्तिमगमत् ।

विषयः । ब्रह्मतत्त्वं ।

No. 690. परमामृतं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, —13 on a page. Extent, 155 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Paramámṛita. A Vedántic disquisition on the supreme soul, and the mode of adoring him. By Mahádevendra Sarasvatí, a disciple of Prajñánendra.

Beginning. प्रज्ञानमेकं ब्रह्मैव वासुदेवोऽच्युतः शिवः ।
इत्यादिनामधेयैर्यत् तस्मै ज्ञानात्मने नमः ॥ १ ॥
अथ परागदृष्टिविषयप्रवणानां शास्त्रेण पूर्व्वाचार्य्यैश्च शिचितं कथमिति चेत उच्यते, शृणु यस्यात्मबुद्धिः कुणपे त्रिधातुके सुधीः कलत्रादिषु भोग्यसत्यधीः । यत्तीर्थबुद्धिः सलिलेषु कर्हिचिज् जनेष्वभिज्ञेषु स एव गोखरः ।

End. काश्यां परमामृताख्यं प्रकरणमिदं सुष्ठु सङ्गृह्य कृत्स्नं
श्रीमुखसंवत्सरेऽस्मिन् सुरगुर्वदर्माघकृष्णे दशम्यां ।
ध्यात्वा नत्वा गुरूणां विकसितप्रभुदार्पितं तच्छिवाया-
नेन प्रीणातु देवो मम धीविलसत्पूर्णप्रत्यक्स्वरूपः ॥

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमत्प्रज्ञानेन्द्रगुरुवर्य्यपूज्यपादशिष्यमहादेवेन्द्रसरस्वतीसङ्गृहीतं परमामृताख्यप्रकरणं सम्पूर्णं ।

विषयः । अध्यात्मविद्याविभासः ।

No. 691. ब्रह्मसंहिता, सटीका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 18. Lines, 18 on a page. Extent, s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Kágjitolá, Ḍháká, Bábu Krishnagovinda Ghosha. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Brahma Sañhitá. An epitome of a large work of this name on the divinity of Kṛishṇa, with a metrical commentary. By Rupá, brother of Vallabha and Sanátana, immediate followers of Chaitanya.

Beginning. ईश्वरः परमः कृष्णः सच्चिदानन्दविग्रहः ।
अनादिरादिर्गोविन्दः सर्वकारणकारणं ॥
सहस्रपत्रं कमलं गोकुलाख्यं महत्पदं ।
तत्कर्णिकारं तद्धाम तदनन्तांशसम्भवम् ॥

(टी॰) श्रीकृष्णरूपमहिमा मम चित्ते महीयतां ।
यस्य प्रसादाद् व्याकुर्वमिच्छामि ब्रह्मसंहितां ॥
दुर्योजनापि युक्तार्थो सुचिरादपिलाञ्छतिः ।
विचारे तु मयाच स्यादषोषां स मतिर्मतिः ॥
यद्यप्यध्यायशतयुक् संहिता सा तथाप्यसौ ।
अध्यायः सूचरूपत्वात् तस्याः सर्वाङ्गतां मतः ॥

End. अध्यायशतसम्पन्ना भगवद्ब्रह्मसंहिता ।
कृष्णोपनिषदां सारैः सम्भिता ब्रह्मणोदिता ॥
इति श्रीब्रह्मसंहितायां भगवत्सिद्धान्तसङ्ग्रहे मूलसूत्राख्यः पञ्चमोऽध्यायः ।

(टी॰) सनातनसमो यस्य ज्यायान् श्रीमान् सनातनः ।
श्रीवल्लभानुजः सोऽसौ श्रीरूपो जीवसद्गतिः ॥

Colophon. परिसमाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । श्रीवासुदेवस्य ब्रह्मताप्रकाशिनी इयद्ब्रह्मसंहिता विद्यते । तत्प्रतिपाद्यभाव-द्योतिकासौ सङ्क्षिप्ता ब्रह्मसंहिता ६५ श्लोकात्मिका च ।

No. 692. पल्लवदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 9. Lines 6—7 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vanagráma, Ḍháká, Bábu Vríndávanchandra Gaṅgopádhyáya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Pallavadípiká. A short treatise on incantations for killing, subjugating, and bewitching rivals, &c. By S'ríkṛishṇa Vidyávágís'a Bhaṭṭácharya.

Beginning. कृष्णां देवीं नमस्कृत्य तथा त्रिपुरसुन्दरीं ।
भद्रकालीं च देवेशीं तथा षट्कर्मदेवताम् ॥
श्रीकृष्णविद्यावागीशभट्टाचार्य्येण धीमता ।
क्रियते विदुषां प्रीत्यै कृता पल्लवदीपिका ॥
क्रोधाक्तं ज्वलन्तीं ज्वलनं वहन्तीं दृष्टिं दहन्तीं द्विरिजं ग्रसन्तीं ।
भीमं नदन्तीं प्रणमामि कृष्णां रोरूयमानां चुम्बयोयकेशीम् ॥

End. निवेश्य पिष्टपामादि तत्फलानि तथा तथा ।

Colophon. परिसमाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति ।

विषयः । मारणमोहनादिविधिकथनं ।

No. 693. वेदस्तुतिटीका ।

Substance, country yellow paper. Folia 31. Lines, 17—18 on a page. Extent, 2093 s'lokas. Character. Nágara. Date S. 1920. Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vedastuti Ṭíká. Annotations on the Tenth Book of the Bhágavata Purána, in accordance with the exposition of S'rídhara Sámí. By Chakra Chuḍámaṇi.

Beginning. सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकर्म्मणे ।
नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥
अथ श्रीवेदस्तुतिव्याख्या श्रीधरपूज्यपादैर्या कृता सैव तदनुकूलाधिकपदकदम्ब-संवर्द्धिता व्यक्तार्था यथा स्यात् तथा स्वीयानां सुखबोधाय मयात्र लिख्यते ।

End. वृन्दारण्ये निकुञ्जस्थः कविचूडामणिर्द्विजः ।
श्रुतिस्तुतिश्रुतिव्याख्यामकरोत् सर्वसम्मतां ॥

Colophon. इति श्रीवेदस्तुतिटीका चक्रचूडामणिकृता समाप्ता ।

विषयः । श्रीमद्भागवतदशमस्कन्धान्तर्गतश्रुत्यध्यायव्याख्यानं ।

No. 694. कुब्जिकातन्त्रं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 33. Lines, 4 on a page. Extent, 453 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vanagráma, Ḍháká, Bábu Kásinátha Chakravartí. Appearance, old. Verse. Incorrect, and defective.

Kubjiká Tantra. This is an original Tantra; but the MS. was in so disordered a state, that the Paṇḍit who examined it, could not make much of it. According to his report, the MS. comprises fourteen paṭalas, of which the first treats of the faults of women; 2nd the worship of Raktamátriká; 3rd the purification of the centres of the body; 4th worship of Shashṭhí, the protectress of new born infants; 5th worship of Dánkura-kumára; 6th worship of Jayakumára; 7th infructuousness in man; 8th directions for bathing; the rest unintelligible.

Beginning. अथाहं सम्प्रवक्ष्यामि कुब्जिकातन्त्रमुत्तमं ।
रत्नमाची च षष्ठी च डाकुरा जयकुमारकः ॥
चतुर्व्विधः बाधकः स्यात् मुनिभिः परिकीर्त्तितः ।
तेषां स्वभावं वक्ष्यामि यथाशास्त्रं निशामय ॥
एतेषां सकलं कार्य्यं जनैः सन्ततिकाङ्क्षिभिः ।
निःशरणं स्थापनञ्च बलिदानं विशेषतः ॥
कर्त्तव्यं गुरुवाक्येन ज्ञात्वा शास्त्रस्य लक्षणं ।
चतुर्व्विधो बाधकः स्यात् जायते ऋतुकालतः ॥

End. सिद्धि गुरु श्रीरामेर आज्ञा ।

Colophon. इति कुब्जिकातन्त्रे देवीश्वरसंवादे चतुर्द्दशः पटलः समाप्तः ।

विषयः । अत्रेयं विशृङ्खला दृश्यते । यद् वङ्गलाभाषया ग्रन्थशेषवाक्यकथनं । परन्तु अस्य विषयाः शुभा इति लिखितोऽयं ग्रन्थः । विषयास्तु यथा—
१, प्रथमपटले स्त्रीदोषलक्षणं । २, द्वितीये रत्नमातृकापूजा । ३, नाड़ीशुद्धिः । ४, षष्ठीदेवीपूजा । ५, डाकुरकुमारपूजा । ६, जयकुमारपूजा । ७, पुं-बन्ध्यात्वप्रशमनं । ८, स्नानविधिः । एतत्प्रभृतयः ।

No 695. कृत्यकौमुदी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 131. Lines, 6 on a page. Extent, 2848 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vanagráma Ḍháká, Kásinátha Chakravartí. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Krityakaumudí. A compilation on Smriti rites. By Jagadánanda. The account furnished of the MS. by the Paṇḍit who examined it, is imperfect.

Beginning. नत्वा दिनपतिं पुंसां चतुर्वर्गफलप्रदं ।
धीरः श्रीजगदानन्दो निर्म्ममे कृत्यकौमुदीं ॥
इह खलु सकलेषु कर्म्मसु कालशुद्धिरावश्यकी । सा च मुनिभिरशुद्ध(?)-भिन्नतयैव निरुक्तेति प्रथमं कालशुद्धिरेव निरुच्यते ।
तत्र शुद्धिदीपिकायां । गुर्वादित्ये गुरौ सिंहे नष्टे शुक्रे मलिम्लुचे ।
याम्यायने हरौ सुप्ते सर्वकर्म्माणि वर्जयेत् ॥

End. आतः कनकरेखायां कृष्णपादाब्जषट्पदः ।
मधः सर्व्वेषु धीरेषु परनिन्दापराङ्मुखः ।
धीरः श्रीजगदानन्दो निर्म्मम कृत्यकौमुदीं । समाप्तोयं ग्रन्थः ॥

विषयः । विवाहादिकर्म्मणां दिवसशुद्ध्यादिकथनं ।

No. 696. रथयात्राप्रयोगः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 5 on a page. Extent, 84 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vanagráma, Ḍháká, Vrindávanachandra Gaṅgopádhyáya. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Rathayátrá Prayoga. A manual for the performance of the ceremonial rites necessary to be observed before taking out an image of Vishṇu, particularly Jagannátha, for airing on a car on the 2nd of the waxing moon in the month of A'sháḍha, June-July.

Beginning. पूर्व्वदिने अधिवासं कृत्वा अपरदिने कृतप्रातःकृत्यः कृतनित्यक्रियो यजमानः पूर्व्वमुख आचम्य स्वस्तिवाचनपूर्व्वं सङ्कल्पं कुर्य्यात् ।

End. इति स्तुत्वा प्रणम्य दक्षिणाच्छिद्रावधारणं कुर्य्यादिति रथयात्राप्रयोगः, समाप्तः ।

विषयः । रथयात्राविधिः ।

No. 697. शारीरकसूत्रार्थसङ्ग्रहः ।

Substance, English paper. Folia, 54. Lines, 7—10 on a page, Extent 2058 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1770. Place of deposit, Sútrapura, Ḍháká, Bhagavánachandra Chakravartí. Appearance, new, Prose. Correct.

S'áriraka-sutrártha-saṅgraha. A commentary on the Vedánta Sútras of Vyása. By Rádhráramaṇadása Gos'vámí, son of Govardhanalála Gos'vámí.—This work is from the pen of a Dacca Pandit of no repute.

Beginning. श्रीराधारमणं नत्वा राधारमणदासकः ।
ब्रह्मसूत्रप्रवेशाय कुर्व्वे सूत्रार्थसङ्ग्रहं ॥
अथातो ब्रह्मजिज्ञासा । कर्म्मज्ञानानन्तरं कर्म्मणामल्पास्थिरफलत्वाद् ब्रह्मज्ञान्‌ कर्त्तव्यं ।

End. चनाहत्तिः शब्दादनाहत्तिः शब्दात् ॥ १२ ॥ इति चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थः पादः समाप्तः ॥

(टी॰) भाष्यालोचनशालस्यैर्वैष्णवैः शास्त्रसम्मतः ।

सूत्रार्थसङ्ग्रहः पाथः पाठनीयो मुमुक्षुभिः ॥ ४ ॥

Colophon. इति श्रीगोस्वामिश्रीमद्वर्द्धनलालतनूजराधारमणदासगोस्वामिकृते शारीरक-सूत्रार्थसङ्ग्रहे चतुर्थाध्यायस्य चतुर्थपादः समाप्तः ॥

विषयः । ब्रह्मसूत्रव्याख्यानं ।

No. 698 परमार्थसारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 10—20 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit Vasur Bájára, Ḍháká, Dínabandhu Gos'vámí. Appearance, old. Prose, Generally correct.

Paramárthasára. Eighty-five verses in the *Áryá* metre on the elements of the Vedánta, apparently an imitation of the *Sáñkhya Káriká* of Ís'vara krishṇa. By Sesha Nága.

Beginning. अव्यक्तादण्डमभूदण्डाद् ब्रह्मा ततः प्रजासर्गः ।

मायामयी प्रवृत्तिः संक्षियत इयं पुनः पुनः(?) ॥

मायामयोऽप्यचेता गुणकरणगणः करोति कर्म्माणि ।

तदधिष्ठाता देवो सचेतनोऽपि न करोति किञ्चिदपि ॥

End. वेदान्तशास्त्रमखिलं विलोक्य शेषोऽखिलाधारः ।

आर्य्यापञ्चाशीत्या बबन्ध परमार्थसारमिदं ॥

Colophon. इति श्रीशेषनागविरचितः परमार्थसारः समाप्तः ।

विषयः । वेदान्तार्थसारनिरूपणं ।

No. 699. निगमलता ।

Substance, country yellow paper. Folia, 32. Lines, 8 on a page, Extent, 784 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit. Vanagráma, Ḍháká, Rámachandra Chakravartí. Appearance, old. Prose. Correct.

Nigamalatá. A Tántric compilation on the attainment of perfection through the adoration of women, according to the Kuláchára system. The MS. is incomplete, the first three chapters being wanting.

Beginning. (तृतीयपटलपर्य्यन्तं नास्ति। चतुर्थपटलात्)

श्रीपार्व्वत्युवाच। इतोऽधिकं महादेव सङ्क्षेपाच्छृणु यत्नतः।

जातिविचारणं वात्र सधवां विधवां विना॥

वृद्धां वा यौवनोन्मत्तां कुत्सितां नास्ति वत्सल(?)।

भक्तैर्दर्शनमात्रेण भाक्तानान्तु महोत्सवम्॥ इत्यतो विद्यते॥

End. कवचं वा तदर्द्धं वा तदर्द्धं वा महेश्वर।

जानाति स गुरुः साचान् मत्समस्तत्समोऽपि वा॥

इति निगमलतायां पार्वतीश्वरसंवादे पञ्चविंशतितमः पटलः। समाप्तश्चायं ग्रन्थः।

विषयः। अत्र सर्वत्र नायिकासाधनव्यवस्था, तन्मन्त्राणि च विद्यन्ते।

No. 700. अद्वैतामृतं।

Substance, country yellow paper. Folia, 22. Lines, 14—15 on a page. Extent, 776 s'lokas. Character, Nágara. Dated S. 1807. Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, old. Verse. Correct.

Advaitámrita. The preeminence of the Vidánta as a means of salvation. By Jagannátha Sarasvatí, disciple of Harihara Sarasvatí. The subject of the work is treated in the form of a dialogue. Vivekás'rama Yáti, or the saint of the hermitage of dispassion, in course of his search for a peaceful hermitage, encounters Chittavritti, (mind), who calls herself his elder sister, and enters into conversation on the subject of salvation. The work is divided into five kavala or mouthfuls of nectar. Contents: I introduction. II Átma defined, its character. The power of the Godávari, and other rivers to afford salvation; the story of Andhaka. III Proofs of the felicitous character of the soul. IV. Impermanence of worldly pleasures, and nonduality of the soul. V. The difference between spirit, and matter; a quotation on the subject from the Chhándogya Upanishad. Dr. Hall states (Contributions, p. 14) that the work "purports to have been written for the use of one Vivekásrama;" that personage, however, is entirely imaginary, and plays the part of the tutor and not the taught.

Beginning. हरिहरसरस्वती यद्गुरुरीशः परमहंसानां ।
स जगन्नाथपदोत्तरसरस्वतीशब्दसंवेद्यः ॥ १ ॥
कर्म्मादिकण्ठालङ्कारं सारं वेदान्तवारिधेः ।
रचयत्यमलं ग्रन्थमद्वैतामृतसञ्ज्ञकं ॥ २ ॥
आसीत् यतिवरः कश्चिद् विवेकाश्रमसञ्ज्ञकः ।
यत्प्रसादेन बहवो मुक्तिमार्गमुपागताः ॥ ३ ॥

End. जिताहारो जितक्रोधो जगन्नाथसरस्वती ।
तेनायं रचितो ग्रन्थो अद्वैतामृतसञ्ज्ञकः ॥
एतस्य कवलान् पञ्चाश्नन्तोन्नादवतां गताः ।
अमृतत्वं प्रयान्त्याशु विबुधा यतिसत्तमाः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यहरिहरसरस्वतीप्रियशिष्यश्रीजगन्नाथसरस्वतीविरचिताद्वैतामृते पञ्चमः कवलः समाप्तः ॥

विषयः । अध्यात्मविद्याभ्यासः ।

No. 701. प्रवासकृत्यम् ।

Substance, country paper, 9 × 5 inches. Folia, 10. Lines, 11 on a page. Extent, 160 s'lokas. Character, Nágara. Date of compilation, S. 1663; that of MS. S. 1739. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Correct.

Pravásakṛitya. The duties of a Ságnika Bráhmaṇa, driven to a foreign country for the sake of earning a livelihood or other cause. By Gaṅgádhara, son of Rámachandra.

Beginning. स्वप्रकाशविमर्शाख्यवीजाङ्कुरलतां पराम् ।
शृङ्गाटपीठनिलयां ब्रह्मानन्दमयीं नुमः ॥
धनार्जने तथापत्तौ प्रवासे समुपस्थिते ।
अग्नेर्भारं प्रतिष्ठाप्य पत्न्यामृत्विक्षु धर्म्मवित् ॥
प्रवसेद्विधिना सम्यक् तत्र कृत्यमिहोच्यते ।—इत्यादि ।

End. यदत्र सौष्ठवं किञ्चित् तद्गुरोरेव केवलम् ।
यदत्रासौष्ठवं किञ्चित् तन्ममैव गुरोर्न हि ॥ ४८ ॥
संवत् षोड़शके त्रिषष्टिसमये वासन्तिके माधवे
पूर्णेन्दौ रविवासरे वृषगते मार्त्तण्डके मण्डले ।

श्रीमद्गुर्जरमण्डले द्विजयुते श्रीस्तम्भतीर्थे शुभे
श्रीमत्पाठकरामचन्द्रतनयो गङ्गाधरोऽलीलिखत् ॥ ४९ ॥

Colophon. इति श्रीमन्महायाज्ञिकदीक्षितहरिशङ्करानुगतश्रीमन्महायाज्ञिकपाठकरामचन्द्रसूनुगङ्गाधरविरचितं प्रवासकृत्यं समाप्तम् ।

विषयः । धनार्जनार्थं आपत्तौ च प्रवासे समुपस्थिते, तत्र साग्निककर्तव्यकृत्यकथनं ।

No. 702 अच्छावाकप्रयोगः ।

Substance, country paper, 9 × 4 inches. Folia, 38. Lines, 12 on a page. Extent, 750 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1793. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Achchhāvāka Prayoga. Directions for the performance of the Achchhávāka rite, which constitutes a part of the Dvádas'áha sacrifice. By the Yájñika Raghunátha, son of Rudra Bhaṭṭa.

Beginning. अथवा द्वादशाहस्याच्छावाकप्रयोग उच्यते । तस्य सर्वमग्निष्टोमवत् । द्वादश दीक्षा । द्वादशोपसदः । द्वादश सुत्याः । एवं षट्त्रिंशदहो वा एष यद् द्वादशाहः ।—इत्यादि ।

End. अरङ्गमाम ते वयमरङ्गमाम ते वयो३शों० माघाये अग्निमिन्धतेत्यादि समानमुक्थम् । ये३प्रोद्गो०स्य राजा३वै० सोम० । इति तृतीयः पर्यायः । समाप्तो दयनीयातिरात्रः ।

Colophon. इति श्रीमद्याचितोपनामकश्रीरुद्रभट्टात्मजयाज्ञिकरघुनाथेन द्वादशाहस्याच्छावाकप्रयोगो विरचितः ।

विषयः । द्वादशाहीयप्रातःसवनमाध्यान्दिनसवनादिकर्मानुष्ठानविधिः ।

No. 703. आशौचकाण्डः ।

Substance, country paper, 10 × 5 inches. Folia, 36. Lines, 11 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

A's'auchakáṇḍa. Rules regarding mourning among the different castes. This is a chapter of a great, but scarce, work on the Smriti,

called the *Dinakaradyota.* It was commenced by Divákara Bhaṭṭa, son of Rámakrishṇa and grandson of Náráyana, and completed by his son Vis'ves'vara *alias* Gágá Bhaṭṭa.

Beginning. सारं यच्छ्रुतिशिरसामगोचरं यन्मनोवचसाम्।
तत् कौशा वचसां शिवापाचं महो वन्दे ॥ १ ॥
मीमांसैकधुरन्धरः श्रुतिधरो न्यायेपि वागीश्वरः
साहित्यामृतसागरः सुजनतावश्योरसालद्रुमः।
यं विद्वन्मणिशेखरो दिनकरः प्रासूत विश्वेश्वरं
तेनाशौचनिबन्धनो दिनकरोद्योतोधुना पूर्यते ॥ २ ॥

End. अथापद्य समाध्यचनिवहानन्ददायिनी।
शिवच्छत्रपतेर्भूयाच्छिवद्युमणिदीपिका ॥

Colophon. इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यमरीचिमञ्जरीपुञ्जपिञ्जरितपदद्वन्द्वारविन्दश्रीनारायणभट्टसूरिसूनुरामकृष्णभट्टात्मजभट्टदिनकरतनयगागाभट्टापरनामकविश्वेश्वरभट्टपरिपूरिते दिनकरोद्योते अशौचकाण्डे द्रव्यशुद्धिविचारः शुद्ध्युद्योतः समाप्तः।

विषयः। आशौचपदार्थनिरूपणं। वर्णाशौचातिक्रान्ताशौचानुगमनाशौचादिविविधस्तताशौचविषयकव्यवस्थाकथनं।

No. 704. छन्दोगमन्त्रपाठः।

Substance, country paper, 10 × 4 inches. Folia 12. Lines, 9 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Chhándoya-mantrapátha. A collection of the Sáma Vedic mantras required to be recited at the Vrashotsarga ceremony.

Beginning. देव सवितः प्रसुव यज्ञं प्रसुव यज्ञपतिं भगाय दिव्यो गन्धर्वः केतपूः केतं नः पुनातु वाचस्पतिर्वाचं नः स्वदतु ॥ १ ॥—

End. माता रुद्राणां दुहिता वसूनां स्वसादित्यानाममृतस्य नाभिः।
प्रण वोच चिकितुषे जनाय मागामनागामदितिं वधिष्ठ ॥ अमूमुत्सृजत।

Colophon. इति छन्दोगमन्त्रपाठः समाप्तः।

विषयः। वृषोत्सर्गे पठनीयाः छन्दोगमन्त्राः। अत्र चतुर्दशखण्डाः सन्ति। तत्र द्वतीयखण्डो न मिलति।

No. 705. वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकरः ।

Substance, country paper, 10 × 4½ inches. Folia, 99. Lines 11 on a page. Extent, 3275 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vaiyákarana siddhánta ratnákara. A commentary on the grammar called the Síddhánta Kaumudi. By Rámakṛishṇa Bhaṭṭa. The MS. is incomplete, and contains only a portion of *Subanta* or declension.

Beginning. विश्वेशं सच्चिदानन्दं लक्ष्मीकान्तमजं विभुम् ।
प्रणम्याथ मुनीन्नत्वा पाणिन्यादींस्तथागुरून् ॥ १ ॥
वेदशास्त्रार्थनिष्णातं तातं तिरुमलाभिधम् ।
शेषाशेषार्थसिद्धान्तकौमुदीमतिगह्वराम् ॥ २ ॥
व्याचिख्यासुर्विधास्येहं रामकृष्णो यथागमम् ।
वैयाकरणसिद्धान्तरत्नाकरमिमं सुधीः ॥ ३ ॥

End. (यतः खण्डितं, तच्छेषो लिख्यते,) अमसे इत्यस्यां दशायां प्रवृत्तायाः पदसञ्ज्ञाया लुप्तप्रकृतिके प्रत्यये एकदेशविकृतन्यायेन प्रवृत्तौ चत्यभावादिति सङ्क्षेपः ।

विषयः । सिद्धान्तकौमुदीव्याख्या सुबन्तारम्भस्थादेशप्रत्यययोरितिसूत्रपर्यन्ता ।

No. 706. पद्धतिसङ्ग्रहः ।

Substance, country paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 108. Lines, 8 on a page. Extent, 1900 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Paddhati-sañgraha. A collection of manuals for the performance of Smṛiti rites. By Bhartrihari Yogindra.

Beginning. दिक्कालाद्यनवच्छिन्नानन्तचिन्मात्रमूर्त्तये ।
स्वानुभूत्येकमानाय नमः शान्ताय तेजसे ॥ १ ॥
बोद्धारो मत्सरग्रस्ताः प्रभविस्मयदूषिताः ।
अबोधोपहताश्चान्ये जीर्णं मन्ये सुभाषितम् ॥ २ ॥ अथपद्धतिरुच्यते ।

End. (यतः खण्डितं तच्छेषा लिख्यते) अस्मिन् संवत्सरे अस्माकं देशे तावद् वरूपे(?) नास्ति। अस्यादिकमधिकमधिकप्रकारेण।

विषयः। अस्मिन् ग्रन्थे अन्न-विद्वच्-चौर्यार्थ-सुजन-धैर्य-शील-दैव-शृङ्गार-सम्भोग-सुविरक्त-वसन्ताद्यृतु-वर्षा-वैराग्य-तृष्णा-याञ्चा-दैन्य-कालमहिमा-शौर्वादेश्वरस्तुति-संसार-चतुर्युगधर्म्म विप्रप्रशंसा-कविप्रशंसा-विद्याप्रशंसा-भाग्य सज्जन-दुर्जनान्यापदेश-सत्सङ्गतिविधिप्रभाव-याचक-लाघव कुपुत्र-धनिक-दरिद्र-परोपकार-दत्तवस्तु-देश-काल-स्वर्ग-नरक लोभ-नीतिप्रभृतिविविधपदार्थवर्णनविषयकपद्यसङ्ग्रहोऽस्ति।

No. 707. स्कन्दपुराणीयपातालखण्डः।

Substance, country paper, 9⅓ × 4 inches. Folia, 151. Lines, 9 on a page. Extent, 3000 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1799 Sk. 1664. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Skandapuráṇíya Pátála-khaṇḍa. This name is taken from the colophon of the MS., but it is evidently incorrect. According to the Nárada Puráṇa, the Skanda Purána embraces seven khaṇḍas, *viz.*, 1, Máhes'vara; 2, Vaishṇava; 3, Brahma; 4, Kás'í; 5, Avanti; 6, Nágara; and 7, Prabhása, and none of these includes the subjects treated of in this work. The Padma Puráṇa has a Pátála-khaṇḍa, but it treats principally of the history of Ráma and of his ancestors, as given in the Raghuvaṅsa, and devotes a great portion of its space to a detailed description of Ráma's horse-sacrifice; whereas this work, although beginning with a eulogium on Ráma's house, notices Ráma but casually, and has nothing to say about his horse-sacrifice. What the correct name of the work is, I cannot ascertain. The contents of the Puráṇas given in the Nárada Puráṇa, do not shew that any part of the Puráṇas treats of the Dharmáraṇya Kshetra, the principal subject of the work under notice, and I am, therefore, driven to the conclusion that it is either spurious, or an episode of one of the Upapuráṇas, the contents of which are not on record. The MS. includes 32 chapters as follow: 1, Enquiry about the Dharmáraṇya tírtha. 2, Origin of its name. 3, Yama performs a penance at the place. 4, Vardhaní, a heavenly courtezan, sent to disturb the penance, and its consequences. 5, Duties of the inhabitants

of Dharmáranya. 6, Sráddha to be performed at a well there. 7, Origin of Brahmá, and the creation of the universe by him. 8, A'treya, Vas'ishṭha and other Gotras and Pravavas. 9, Story of a marriage between a banker of Dharmáraṇya with a Gandarva nymph. 10, Dedication of a temple to Dharmes'vara by Vishṇu to overcome a Rákshasa who infested Dharmáraṇya. 11, Assignment of the southern gate of the temple to the protection of Gaṇes'a. 12, The dedication of a temple to Vakulárka. 13, Penance by Hayagriva to beautify his equine face. 14, Story of Hayagriva. 15, Temple of A'nandá Deví. 16, Praise of Srímátrí Deví. 17, Story of Karnáṭa, a Daitya. 18, Praise of Indres'-vara, and Jayantes'vara. 19, The sacred pools of Dharmáraṇya described. 20, Genealogy of Bhaṭṭáriká, Chhatrá, and Ambiká. 21, The celestial guards of Dharmáraṇya. 22, Investment of the place by Daityas. 23, Anecdotes of Ráma, and his pilgrimages. 25, Ráma requested by the Deví to repair the sacred temples of the place. 26, Land grants by Ráma recorded on copper plates. 27, Sacrifices performed by Ráma at the place. 28, Characteristics of the Káli Yuga, and anecdotes of Kumárapála. 29, Resumption of lands granted to Brahmaṇas by Ráma, and Hanumana's imprecations on the subject. 30, The aforesaid resumed lands restored. 31, Disputes among the donees. 32, Account of the donees, and who they were in their former births; merit of hearing this Puráṇa.

Beginning. जयति रघुवंशतिलकः कौशल्याहृदयनन्दनो रामः ।
दशवदननिधनकारी दाशरथिः पुण्डरीकाक्षः ॥ १ ॥
धन्यायोध्या दशरथनृपः सा च मातापि धन्या
धन्यो वंशो रघुकुलभवो यत्र रामावतारः ।
धन्या वाणी कविवरमुखे रामनामप्रपन्ना धन्यो
लोकः प्रतिदिनमसौ रामवृत्तं शृणोति ॥ २ ॥
नैमिषेऽनिमिषक्षेत्रे ऋषयः शौनकादयः ।
सत्रं स्वर्गाय लोकाय सहस्रसममासत ॥ ३ ॥
एकदा सूतमायान्तं दृष्ट्वा तं शौनकादयः ।
परं हर्षसमाविष्टाः पपुर्नैचैकचेतसा ॥ ४ ॥
चित्राः श्रोतुं कथास्तत्र परिवव्रुस्तपस्विनः ।
अथ तेषूपविष्टेषु तपस्विषु महात्मसु ॥ ५ ॥
निर्दिष्टमासनं भेजे विनयाल्लोमहर्षणिः ।
सुखासीनन्ततस्तं च विश्रान्तमुपलक्ष्य च ॥ ६ ॥

अथाष्टच्छंसे ऋषयः काश्चित् प्रास्तावयन् कथाः।
पुराणमखिलं तात पुरातेऽधीतवान् पिता ॥ ७ ॥
कच्चित् त्वमपि तत्सर्वमधीषे लोमहर्षणे।
कथयस्व कथां सूत पुण्यां पापनिसूदनीम् ॥ ८ ॥

End. इदमाख्यानकं सर्वं कथितं पाण्डुनन्दन।
यच्छ्रुत्वा गोसहस्रस्य फलं प्राप्नोति मानवः ॥
अपुत्रो लभते पुत्रान् निर्धनो धनवान् भवेत्।
रोगी रोगात् प्रमुच्येत बद्धो मुच्येत बन्धनात् ॥
विद्यार्थी लभते विद्यामुत्तमां कर्मसाधनीम्।
तीर्थयात्राफलं तस्य कोटिकन्याफलं भवेत् ॥ ८३ ॥
यः शृणोति नरो भक्त्या नारी वाथ नृपोत्तम।
निरयं नैव पश्येत् स एकोत्तरशतैः सह ॥ ८४ ॥
शुभे देशे निवेश्याथ क्षौमवस्त्रादिभिस्तथा।
पुराणपुस्तकं राजन् प्रयतः शिष्टसम्मतः ॥ ८५ ॥
अर्चयेच्च यथान्यायं गन्धमाल्यैः पृथक् पृथक्।
समाप्तौ नृप ग्रन्थस्य वाचकस्यानुपूजनम् ॥ ८६ ॥
दानादिभिर्यथान्यायं सम्पूर्णफलहेतवे।
मुद्रिकाकुण्डले चैव ब्रह्मसूत्रं हिरण्मयम् ॥ ८७ ॥
वस्त्राणि च विचित्राणि गन्धमाल्यानुलेपनम्।
देववत् पूजनं कृत्वा गाश्चदद्यात्पयस्विनीम् ॥ ८८ ॥

Colophon. इति श्रीस्कन्दपुराणे पातालखण्डे धर्म्मारण्यं समाप्तम्।

विषयः। अत्र द्वात्रिंशदध्यायाः सन्ति। तत्र १, अध्याये धर्म्मारण्यकथाकथनविषयको सूतनारदादिप्रसङ्गः, धर्म्मारण्यकथाप्रसङ्गप्रोद्घाटनं च। २, धर्म्मारण्यस्य वर्णनं, तस्य माहात्म्यकथनं, धर्म्मारण्यनामार्थकथनं च। ३, धर्म्मारण्ये धर्म्मराजस्य तपश्चरणं, धर्म्मराजतपोभीतब्रह्मादिदेवकृता महादेवस्तुतिः, धर्म्मराजतपोविघ्नकरणाय इन्द्रकर्तृकाप्सरःप्रेषणं, वीणाहस्ताया भूषिताया वर्द्धनीनाम्न्या अप्सरसो धर्म्मराजं प्रति गमनं, स्त्रीमाहात्म्यवर्णनादि च। ४, वर्द्धन्यप्सरोयमसंवादः, धर्म्मराजस्य पुनस्तपः, महादेवाद् धर्म्मस्य वरप्राप्तिः, धर्म्मकृतमहादेवस्तुतिः, धर्म्मारण्यमाहात्म्यादि च। ५, धर्म्मारण्यनिवासिजनकर्त्तव्यम्। ६, धर्म्मवाप्यां श्राद्धस्य कर्त्तव्यता, युगधर्म्मकथनादि च। ७, ब्रह्मण उत्पत्तिः, तत्कृतसृष्टिश्च। ८, विष्णुना सह देवतासंवादः, आत्रेयवशिष्ठकौशिकादिगोत्राणां

तत्प्रवरादीनाञ्चोक्तिः। ९, विश्वावसुगन्धर्वकन्यानां धर्म्मारण्यस्थवणिग्भिः सह विवाहः। १०, लोलजिह्वाख्यनाम्ना रक्षसा धर्म्मारण्ये उपद्रवे कृते देवप्रार्थितेन विष्णुना तच्छान्तिः कृता, अतस्तत्र सत्यमन्दिरे धर्म्मेश्वरसंस्थापनं कृतमिति वृत्तान्तोक्तिः। ११, सत्यमन्दिररक्षार्थं दक्षिणद्वारे गणेशस्थापनं। १२, सत्यमन्दिरपश्चिमे वकुलार्कस्थापनं रविकुण्डोत्पत्त्यादि च। १३, हयग्रीवदेवस्य हयमुखस्य रमणीयतासिद्ध्यर्थं धर्म्मारण्ये तपश्चरणं, हयमुखोत्पत्तिवृत्तान्तादिकथनञ्च। १४, हयग्रीवोपाख्यानं। १५, राक्षसादिभयनाशार्थमानन्दादेवीस्थापनं। १६, श्रीमातृदेवीमाहात्म्यकथनादि। १७, कर्णाटकनामदैत्योपाख्यानं, देवीकर्तृकदैत्यवधादि च। १८, इन्द्रेश्वरजयन्तेश्वरमहिमावर्णनादि। १९, धर्म्मारण्यस्थशिवतीर्थधराक्षेत्रतीर्थवर्णनादि। २०, भट्टारिकाच्छत्राम्बिकादिकुलदेवीनां गोत्रप्रवरकथनं। २१, धर्म्मारण्यदिग्देवतास्थापनं। २२, देवासुरयुद्धे, देवपराजयः, धर्म्मारण्यस्थब्राह्मणादीनां पलायनं, धर्म्मारण्ये लोहासुरादिदैत्यप्रवेशकथनादि च। २३, रामचरित्रवर्णनं। २४, रामस्य तीर्थयात्रा, तत्तत्तीर्थस्नानफलकथनादि च। २५, धर्म्मारण्यस्थदेवमन्दिरादिजीर्णोद्धारकरणार्थं रामं प्रति देवीप्रेरणादि। २६, ताम्रपत्रे धर्म्मशासनपत्रलेखनादि। २७, धर्म्मारण्ये रामकर्तृकं दानयज्ञादिकरणं। २८, कलिधर्म्मकथनं रामदत्तब्रह्मस्वहरणोद्यतेन कुमारपालेन राज्ञा सह विप्रसंभाषणं, सेतुबन्धे विप्रगमनं, तत्र हनूमदागमनं हनूमद्द्विजभाषणादि च। २९, ब्राह्मणवृत्त्युद्धारार्थं हनुमत्कर्तृकोपायादिकरणं। ३०, ब्राह्मणवृत्तिप्राप्तिः। ३१, रामदत्तवृत्तिभोगिब्राह्मणानां परस्परविरोधोत्पत्तिकथनादि। ३२, तेषां द्विजानां भूतवृत्तान्तकथनं एतद्ग्रन्थश्रवणादिफलकथनञ्च।

No. 708. कुण्डार्कमरीचिमाला।

Substance, country paper, 10 × 4½ inches. Folia, 18. Lines, 10 on a page. Extent, 360 s'lokas. Character, Nágra. Date, S. 1885. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and Verse. Generally correct.

Kuṇḍárka-maríchimálá. A commentary on a metrical treatise on the construction of ten kinds of fire altars. The text is by S'aṅkara son of Nílakaṇṭha, and the commentary by Raghuvíra, son of Viṭhṭhala of the clan Kṛishṇátri.

Beginning. श्रव्याचिगोचोद्भववृवस्मिंथोः समुद्गतो चिठ्ठलपूर्णचन्द्रः।
तस्यात्मजः श्रीरघुवीरसञ्ज्ञः करोति कुण्डार्कमरीचिमालाम्॥
अत्र भगवान् श्रीभट्टनीलकण्ठसुतो भट्टशङ्करनामानुपपत्तिप्रधानं सुकरोपायञ्च
कुण्डप्रकाशकं ग्रन्थमाविष्कर्तुं प्रतिजानीते।
भास्वन्तं नीलकण्ठं पितरमनुसरञ्छङ्करो वक्ति कुण्डं
भू१द्वा२ब्धा४ङ्गा६ष्टदन्दस्तं दशशतहवनाद्दशघ्नोत्तरे स्यात्।
हस्तः स्यादूर्ध्वबाह्वोः प्रपदगमखिनः पञ्चमांशोऽङ्गुलं त-
स्मिन्नंशस्तद्गजांशो यव उरगलवस्तस्य यूकाष्टलीचा॥ १॥
भास्वन्तं कीटभृङ्गन्यायेन ध्यानवशाङ्गाखङ्गावप्राप्तं कुण्डं दशविध साङ्गोपाङ्गमित्य-
र्थाद् ज्ञेयम्।

End. उपसंहरति। यासदोष्णमिति शवदलङ्करोनैकण्ठरिति (?)। दशविधकुण्ड-
प्रकृतिंव्यासानामेकहस्तद्विहस्तादिमानभेदेन प्रत्येकं दशविधानां तथा दोष्णां
वाह्वनां शतसङ्ख्यानामित्यनेन प्रकारेण मितिप्रमाणम्। भट्टशङ्करनामा श्रीमन्नी-
लकण्ठसुतः अवदत् उक्तवान्। न परैरवगाहिता स्फुटं कुण्डाक निखिलशाङ्करी
कृतिः। विहता रघुवीरदीचितैः कुतुकादेव न कामकाम्यया॥

Colophon. इति कुण्डार्कटीका समाप्ता।
ॐ अद्येत्यादि गायत्रीपुरश्चरणहवनोपयोगिकुण्डमण्डपनिर्माणं कर्तुं गणेश-
कूर्मशेषवसुधाविश्वकर्मद्विजपूजनं भूम्यर्घदानानि करिष्ये। निर्विघ्नसिद्ध्यर्थं
गणपतिपूजनं स्वस्तिपुण्याहवाचनं कल्पिष्ये। ततः गणपत्यादयः प्रीयन्तामिति
विशेषः। मन्त्रः,
आगच्छ सर्वकल्याणि वसुधे लोकधारिणि।
उद्धृतासि वराहेण सशैलवनकानना॥
मण्डपं कारयाम्यद्य त्वदूर्द्ध्वं शुभलक्षणम्।
गृहाणार्घ्यं मया दत्तं प्रसन्ना शुभदा भव॥ (इतः परं पाठो नास्ति।)

विषयः। दशविधहोमकुण्डनिर्माणप्रकारोद्योतकस्य शङ्करभट्टकृतस्य कुण्डार्कनामग्रन्थस्य
व्याख्यानं।

No. 709. उपाङ्गललितापूजनं, ललिताकल्पोक्तं।

Substance, country paper, 7¾ × 4½ inches. Folia, 26. Lines, 7 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and Verse. Generally correct.

Upáñgalalitá-pújana. Directions for the adoration of Upáñgalalitá, a form of Durgá. Founded on the *Lalitákalpa.*

Beginning. अथोपाङ्गललितापूजनं। तत्रादौ प्रातःस्नानादिकं विधाय वनस्पतिं प्रार्थयेत्।
आयुर्बलं यशोवर्चः प्रजापशुवसूनि च ।
ब्रह्म प्रज्ञाञ्च मेधाञ्च तन्नो धेहि वनस्पते ॥ इति वनस्पतिप्रार्थना ।—इत्यादि ।

End. व्रतमेतत्तु यः कुर्यात्पुत्रवान् धनवान् भवेत् ।
विद्यावान् रोगनिर्मुक्तः सुखी भोगी च जायते ॥ ९ ॥
सौभाग्यं लभते नित्यं स्त्रीकन्याव्रतमुत्तमं ।
विजयं पुष्टिमारोग्यं यच्चान्यदपि काङ्क्षितम् ॥ १० ॥
तत्सर्वं समवाप्नोति महादेव्याः प्रसादतः ।
इत्येतद् व्रतमाख्यातं सेतिहासं महर्षयः ।
शृण्वन् पश्यन्नरो भक्त्या नित्यं सुखमवाप्नुयात् ॥ ११ ॥

Colophon. इति उपाङ्गललितापूजनं समाप्तम् ।

विषयः । उपाङ्गललिताया व्रताङ्गीभूतपूजनस्य व्रतकथायाश्च कथनं ।

No. 710. सप्तपाकयज्ञशेषः ।

Substance, country paper, 10 × 4¾ inches. Folia, 65. Lines, 10 on a page. Extent, 1600 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Saptapákayajna-s'esha. This work is divided into four chapters or *Prasnas*, each comprising from 18 to 23 sections or *adhyáyas*. The sections are generally very short, and give very brief descriptions of matters, apparently, with a view to supply omissions in some original work. From the repeated use of the words *evamáha bhagaván Bodháyana*, both at the ends of sections and in other parts, it would seem that the work is a supplement or *paris'ishṭa* to the Sútras of Bodháyana, by a pupil of his. But looking to its contents, which are of a most miscellaneous character, including almost all the Grihya domestic rites, as also various acts and expiations on particular sacred days, rules regarding domestic economy, and adorations to different divinities, such as are nowhere mentioned in the Grihya Sútra of Bodháyana,

and do not form parts of Grihya rituals, and bearing in mind that the work is written in the Sútra style, I am disposed to think that it is a *Samaya-chárika Dharma Sútra*. Its name, as given above, is not the right one, as it has been obviously formed by putting together the two principal words of the first sentence *athátah saptapákayajñán uktam, tats'esham vyákhyásyáma.* The colophon gives no name, nor is there any at the beginning. Contents: arrangement of altars; making of altars; sand for altars; spreading of kús'a grass on altars; articles required for the Sarvadarvi homa; presiding divinities of auspicious days; addresses to Bráhmaṇs on such days; piercing of the lobes of the ears on the 7th or 8th month after birth; duties on the day on which the natal constellation presides; certain Vedic mantras for the preservation of children; charity to beggars; rites for assuaging adverse supernatural influences on a house; ceremony for the welfare of elephants; coronation; ceremonial bathing for longevity; rites after conception; do. after birth; homa for getting children; duties on the 7th of the waxing moon in Mágha; adoption of children; investiture of Bráhmaṇs with the sacrificial thread; do. of Kshatríyas and Vaisyas; offering of rice to crows and to the fire; investiture for emasculated, deaf and dumb persons; worship of the As'vattha tree; establishing of a figure of Vishṇu; daily worship of ditto; bathing of ditto; establishing of a figure of Rudra; daily worship of ditto; bathing, &c., of ditto; establishment of gods; adoration of the íshṭa-devatá in effigy, or in water, worship through the Gáyatri; worship of Durgá; worship of Kálarátrí on certain specified days; worship of S'rí; worship of Sarasvatí; worship of Vishṇu on certain specified months; worship of the Sun on Sundays; do. of Jyeshṭhá and Kanishṭhá Devís; do. of Viṇáyaka; do. of gods on the day when the natal constellation is on the ascendant; expiatory rites meet when unfortunate accidents occur; do. on the birth of twins; do. for recovery from ill-health; duties on the full-moons of Ás'vina and Kártika; feeding of a thousand Bráhmaṇs to overcome disease, or attack of devils; addresses to Bráhmaṇs after feeding them; s'ráddha for one's ownself; expiation for death by accident; sacrifice of crows; minor balís; cremation and other funeral rites for one's ownself; offerings on the tenth day after death; rites with special prayers; use of water after calls of nature; washing of the face; Dars'a and Paurnamása rites by persons who have not established the sacred

household fire; Agnihotra rite by persons having two wives; payment of debts to gods, men and manes; worship of Agni; duties of persons who have established the sacred household fire on the death of two wives; details of the mode of using fire borrowed from another; duties of Sannyásis; funeral for Yatis; offering of durba grass to Vishṇu; Nándimukha S'ráddha; annual s'ráddha; first anniversary s'ráddha.

Beginning. ॐ अथातः सप्तपाकयज्ञानामुक्तं तच्छेषं व्याख्यास्यामः। पवित्रकरणं प्रोक्षणसंस्कारप्रणीताप्रणयनं स्रुक्सम्मार्जनमिति दर्शपूर्णमासवत्तूष्णीमथाग्निं परिस्तीर्य दक्षिणेनाग्निमावाह्यत्यादि।

End. अथैनामुपतिष्ठते ये समाना ये सजाता इति द्वाभ्यामुपस्थायैकं वा पात्रमस्मै पितृभिः पितामहैः प्रपितामहैः सहैतत्ते तिलोदकं प्रदानमग्नौकरणमन्नप्रदाने यथार्थमूर्ध्वंदासेचनेन सपिण्डो व्याख्यातः। समाप्तश्च चतुर्थः प्रश्नः। संवत्सरे सपिण्डीकरणं। एकादशे मासि संवत्सरे सपिण्डीकरणम्। अथैकोद्दिष्टेषु। अथातो नान्दीमुखं। अथातोकृतोङ्कुरार्पणविधिं (?)। अथातः सम्प्रवक्ष्यामि। अथातः कपिलसन्न्यासविधिं। अथप आहिताग्निः (?)। अथ गृहस्थस्योपासनं। अथातो लौकिकोपासनविधिं। अथ वै भवति जायमानो वै। अथ यदि गृहस्थस्य द्वे भार्ये विन्देत। कथमु खल्वनादिमग्नेः (?)। अथ गृहस्थस्यापासनपक्षासानजुहुवुः। अथ वै भवत्यापो वै। अथात आचमनविधिं। अथातः काम्यविधिं। प्रकृतानुकृतिधर्मोपभोगः (?)। अथातो हुतबलिं। आकृतानुकृति-हरणानुकृति-धूर्त्तबलिं। इतः खण्डितम्।

विषयः। आसादनसामग्र्यादिकथनं। स्थण्डिलविधिः। सिकतादोषकथनं। परिस्तरणविधिः। सर्वदर्वीहोमसामग्रीकथनादि। पुण्याहदेवताकथनं। पुण्याहवाचनं। सप्तमेऽष्टमे वा मासि कर्णवेधविधिः। जन्मनक्षत्रे आगते कर्त्तव्यनक्षत्रहोमः। वेदमन्त्रविशेषैर्बालकस्य रक्षाकरणविधिः। ग्रहातिथ्यबलिकर्मोपहारादिकथनं। गृहशान्तिविधिः। गजशान्तिविशेषकथनं। राजाभिषेकविधिः। मृताभिषकविधिः। गर्भाधानजातकर्मविधिः। प्रजार्थहोमः। माघशुक्लसप्तम्यां कर्त्तव्यम्। दत्तकपुत्रविधिः। यज्ञोपवीतविधिः। राजन्यवैश्ययोरुपनयनविधिः। देवतार्चनबलिवैश्वदेवादिविधिः। षण्डबधिरमूकानामुपनयनसंस्कारप्रकारः। अश्वत्थपूजनविधिः। विष्णुप्रतिष्ठाविधिः। महापुरुषाभिधस्य विष्णोरहरहःपरिचर्याविधिः। वेदोक्तमन्त्रविशेषैर्विष्णोः स्नपनं। रुद्रप्रतिष्ठाविधिः। महादेवस्याहरहःपरिचर्याविधिः। रुद्रस्नपनार्चनविधिः।

विषयः। पुना रुद्रस्य स्नपनविधिः। पुनः प्रतिष्ठाकल्पकथनादि। प्रतिमायां जले स्थले वाऽपि स्वेष्टदेवतापूजनस्यावश्यकर्त्तव्यतोक्तिः। पूर्वोक्तकतिपयविध्युल्लेखादि। व्याहृतिजपस्य तदङ्गस्य होमस्य च विधिः। मासि मासि कृत्तिकानक्षत्रदिन दुर्गापूजनविधिः। आदित्यवारेऽङ्गारकवारे वा चतुर्थ्यामष्टम्यां चतुर्दश्यां वा भरण्यां कृत्तिकायां वा कर्त्तव्यस्योपश्रुतिमहाकालराज्याद्याख्यदेवीपूजनविधिः। शुक्लपञ्चम्यां पौर्णमास्यां वा श्रीपूजनविधिः। शुक्लत्रयोदश्यामुत्तराफल्गुनी-नक्षत्रदिने वा पुण्यनक्षत्रदिने वा सरस्वतीपूजनविधिः। आषाढकार्त्तिक-फाल्गुनशुक्लपक्षेषु द्वादश्यां विष्णुपूजनविधिः। रविवारे सूर्यपूजाविधिः। ज्येष्ठाकनिष्ठादेवीपूजनविधिः। मासि मासि चतुर्थ्यां शुक्लपक्षस्य पञ्चम्यां शुभफलप्राप्त्यर्थं विनायकपूजनविधिः। जन्मनक्षत्रदिवसे अपमृत्युजयार्थं देवपूजनविधिः। अशुभकरघटनाविशेषशान्तिः। यमकजन्मशान्तिः। आ-रोग्यकामादीष्टिविधिः। कार्त्तिक्यां पौर्णमास्यां वाश्वयुज्यां कर्त्तव्यवृषोत्सर्गविधिः। आपूर्यमाणपक्षे पुण्ये नक्षत्रे जन्मनक्षत्रे ग्रहगृहीते व्याधिग्रस्ते वा सहस्रब्राह्मण-भोजनादिविधिः। भोजनस्तुत्यविधिः। जीवच्छ्राद्धविधिः। अपघातमरण-कर्त्तव्यनारायणबलिविधिः। वायसबलिविधिः। पूर्वोक्तविषयोल्लेखादि। अनु-कृत्याद्याख्यबल्यादिविधिः। जीवतापि दहनप्रभृतिसपिण्डीकरणान्तकर्मणः कर्त्तव्यतोक्तिः। दशदिनेषु मृतबलिविधिः। कृतानुकृतिधर्मोपभोगविधिः। काम्यकर्मविधिः। विष्ठात्यागे शौचविधिः। आचमनविधिः। अनाहिताग्नि-दर्शपूर्णमासादिकथनं। गृहस्थोपास्यकर्मकथनं। अग्निहोत्रादिकर्मसु द्विभार्येण कथमनुष्ठेयं, तदुक्तिः। ऋणत्रयमोचनप्रकारः। अग्न्युपासनाविच्छेदे कर्त्तव्यं। आहिताग्नेर्भार्यादयमरणे कर्त्तव्यं। लौकिकाग्निग्रहणादिविधिः। कपिलसन्न्यास-विशेषविधिः। प्रमीतयतिसंस्कारविधिः। विष्णवे दूर्वाद्यङ्कुरार्पणादि-विधिः। नान्दीमुखश्राद्धविधिः। एकोद्दिष्टश्राद्धादिविधिः। सपिण्डीकरण-विधिश्च॥

No. 711. सूर्यादिपञ्चायतनप्रतिष्ठापद्धतिः।

Substance, country paper, 8½ × 4 inches. Folia, 40. Lines, 7 on a page. Extent, 470 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1866. Place of deposit, Government of India. Appearance, new; the leaves quite fresh. Prose. Generally correct.

Súryádipañcháyatanapratishṭhá Paddhati. Guide to the rituals for the installation of Súrya, S'iva, Gaṇes'a, Durgá and Vishṇu, in a temple or altar. By Divákara, son of Bháradvája Mahádeva.

Beginning. इहैके शैवाः सन्त्यपर उदिताः शक्तिपरमा-
स्ततोऽन्ये गाणेशाः कतिचिदपरे वैष्णवतमाः ।
त एते मार्त्तण्डं प्रतिपरमुखेन स्तत उत
प्रयान्ति त्वामेवाखिलसुसरितो वारिधिमिव ॥
दिवाकरेण विदुषा प्रणम्य तरणिं परं ।
तन्यते सर्वदेवानां प्रतिष्ठापनपद्धतिः ॥

End. ततः स्थण्डिलात्पूर्वस्यामश्वत्थपर्णेषु हुतशेषं दत्वा विश्वभुजे नमः, सर्वभुजे नमः, आत्मभुजे नमः, परमात्मने नमः, इति चतुर्भिः प्रदक्षिणाः कृत्वा दण्डवन्नमस्कारञ्च विधाय द्वादशब्राह्मणान् भोजयेदिति दिक् ।
उक्तमात्रं मया किञ्चिद् यदुक्तं तन्महात्मभिः ।
अतो निरीक्षितव्येयं प्रतिष्ठापनपद्धतिः ॥

Colophon. इति श्रीभारद्वाजमहादेवसूनुदिवाकरकृता सूर्यादिपञ्चायतनप्रतिष्ठापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । सूर्यमहादेवगणपतिदुर्गाविष्ण्वादिदेवप्रतिष्ठापनप्रकारकथनं ।

No. 712. वृत्तरत्नाकरसेतुः ।

Substance, country paper, $10\frac{3}{4}$ × $5\frac{3}{4}$ inches. Folia, 30. Lines, 14 on a page. Extent, 900 s lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, the leaves nearly new. Prose. Generally correct.

Vritta-ratnákarásetu. A commentary on the Vritta-ratnákara, a short treatise or versification. By Haribháshkara, son of A'pójí Bhaṭṭa, grandson of Hari Bhaṭṭa, and great grandson of Purusottama Bhaṭṭa. The work was compiled at Benares in the Samvat year 1733. The Vrittaratnákara has been printed several times in Calcutta.

Beginning. टी० । प्रस्फुरन्मधुपचुम्बितपद्मापङ्कजातजनिपङ्कजनोयम् ।
बध्यते किल जडापि च यस्मात्तावणं तदिह(?) धाम नमामः ॥

श्रीगुरून् पितरौ चापि नत्वा भास्करशर्मणा ।
वृत्तरत्नाकरे सेतुर्यथामति विरच्यते ॥

ग्रन्थारम्भे यमर्थमधिकृत्य प्रवर्त्तते तत्प्रयोजनमिति गौतमसूत्रोक्तः, सप्रयोजनं शिवप्रणामरूपं मङ्गलं निर्विघ्नग्रन्थस्य सम्बन्धप्रयोजने श्लोकद्वयेणाह । सुख-सन्तानेति ॥

End. टी० । त्र्यम्बकेश्वरपुरीकृतवासादग्निहोत्रिकुलनीरधिचन्द्रात् ।
पुण्यपूर्वपुरुषोत्तमभट्टादुद्बभूव सुकृती हरिभट्टः ॥ १ ॥
वेदवाक्यनिचयावचयेन प्रोचितो विधिरिवेह बुधौघैः ।
लोकगीतविमलायतकीर्त्तिः सोऽपि सज्जनमणिर्जयति स्म ॥ २ ॥
तस्मादुद्भूतकीर्त्तिः कृतसुकृतभराक्रान्ततन्त्रः स्वतन्त्रः
साधूनामग्रगण्यो गदद्लनविधौ मानवानां शरण्यः ।
काशीक्षेत्राधिवासी हृतकठिनमहच्चक्षुषड्वर्गदक्षः
श्रीमानापाजिभट्टः सुरयजनरतः शुद्धधीराविरासीत् ॥ ३ ॥
सेतुस्तत्तनयेन शैवनगरे सद्वृत्तरत्नाकरे
नेतुं भास्करशर्मणा विरचितः पारं बुधानां गणं ।
तेनायं ससुरेन्द्रनिकरव्यालोलमौलिस्खल-
च्चञ्चच्चन्द्रमरीचिरञ्जितपदो देवो रविः प्रीयताम् ॥ ४ ॥
तरीतुमचिरीकरं यदिह वृत्तरत्नाकरं
महात्मुमनसामहं मननहेतुसेतुं जडः ।
हरेरिव महोदधौ कपिनिबद्धसेतौ स्फुर-
न्नयन्तु महिमा गुरोस्तरयोः समुज्जृम्भते ॥ ५ ॥
ऋचिवह्निहयभूमितवर्षे सद्वसन्तसमये मधुशुक्ले ।
आगतः प्रतिपदीह समाप्तिं सेतुरेष बुधसङ्गमुदेऽस्तु ॥ ६ ॥

Colophon. इति श्रीमदग्निहोत्रिकुलतिलकायमानश्रीमदापाजीभट्टसूरिसूनुपराभिधान-हरिभास्करविरचितो वृत्तरत्नाकरसेतुः समाप्तिमगात् ॥

विषयः । वृत्तरत्नाकरव्याख्यानं ।

No. 713. रत्नदीपकम् ।

Substance, country paper, 12¾ × 5 inches. Folia, 25. Lines, 9 on a page. Extent, 450 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1861. Place of deposit, Calcutta Asiatic Society. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Ratnadípaka. Influences of the planets under particular circumstances on the destiny of man. By Gaṇapati, disciple of Gopála.

Beginning. सिद्धिश्रीगुरुगणपतिसारदाप्रसादाज्जयो मङ्गलाभ्युदयश्च ।
प्रणम्य सारदां देवीं गणेशं शिवनन्दनं ।
ब्रह्मविष्णुमहेशाख्यं वच्मेहं जन्मजं फलम् ॥
विलोक्य नानामुनीनां मतानि सर्वार्थदं जन्मफलं प्रकाशं ।
नत्वा गुरोः पादयुगञ्च मातुः करोमि रम्यं किलरत्नदीपं ॥
श्रीमद्वायकवानवंशविभवः श्रीरामसेवारतः
श्रीतस्मार्त्तविशेषधर्मनिरतो विद्याद्यावारिधिः ।
बुद्ध्या वै जितचन्द्रजोतयशसो(?) विद्याजितो वाक्पतिः
कान्त्या वै जितचन्द्रमा भुवि तले गोपालनामा गुरुः ॥ ३ ॥
तस्य प्रसादात् खलु रत्नदीपं वक्ति द्विजोयं किल नार्मदेयः ।
देवद्विजानां परिदासभूतः सौम्यात्मबुद्धिर्द्विजदेवभक्तः ॥ ४ ॥
अथ प्रवच्याम्यथ वर्णभावमयं(?) स्वभावं खलु उच्चनीचं ।
सूर्यादिकानां मृदु वा कठोरं तेनैव भावेन नरो हि योज्यः ॥ ५ ॥

End. एतत्पादपसङ्चिते खलखगैः संसेवितव्या परं
दृष्टं वै खलु मानसोपरिगतो जातोथवा पङ्गुकः ।
कुब्जो वा विकलोवलम्बधरणो क्षण्णोऽथ वाश्मियुतो (?)
खञ्जो अङ्गुलिवर्जितो भवति वा वक्रोप्यपादोऽथवा ॥ ८ ॥

Colophon. इति श्रीगणपतिकृतेरत्नदीपके शुभमस्तु सिद्धिरस्तु (?) ।

विषयः । १ अध्याये, मङ्गलाचरणग्रन्थरचनाप्रतिज्ञादि । २, तन्वादिभावस्थितरविफलं । ३, तन्वादिभावस्थचन्द्रफलं । ४, तन्वादिभावस्थभौमफलं । ५, तन्वादिभावस्थबुधफलं । ६, तन्वादिभावस्थगुरुफलं । ७, तन्वादिभावस्थशुक्रफलं । ८, तन्वादिभावस्थशनिफलं । ८, तन्वादिभावस्थराहुफलं । १०, रविचन्द्ररविभौमादिद्विग्रहयोगफलं । ११, सूर्यचन्द्रभौमादित्रिग्रहयोगफलं । १२, चतुर्ग्रहयोगफलं । १३, राजयोगकथनं । १४, लाभदयोगकथनं । १५, सुखदयोगचयनं । १६, दारिद्र्ययोगकथनं । १७, रोगदयोगकथनं । १८, चौरयोगकथनं । १९. पापयोगकथनं । २०, २१, जातिभ्रंशयोगतल्लक्षणकथनं । २२, काणयोगकथनं । २३, कुष्ठयोगकथनं च ।

No. 714. सत्योपाख्यानम् ।

Substance, country paper, 13 × 5 inches. Folia, 79. Lines, 7 on a page. Extent, 1185 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, modern. Verse. Generally correct.

Satyopákhyána. The MS. examined is incomplete, and embraces only a portion of the work (chapters 50 to 79), which has the distinctive title of *Rámarahasya khanda.* Apparently the work is a compilation from one of the Purāṇas. The contents of the fragment examined are as follow: L. A musical entertainment in Vaikuṇṭha, laws of dancing, origin of the names of Ráma, Kṛishṇa, &c. LI. Birth and early life of S'ítá, preparations for her marriage. LII. Festal hall of Janaka where many princes arrive in hopes of securing the hands of S'ítá. LIII. Vis'vámitra deputed to bring Ráma to the place. LIV. Ráma's arrival at the coart of Janaka, LV. Janaka's hospitality to his guests. LVII. Ráma's breaking the monster bow. LVIII. Das'aratha's arrival at the coart of Janaka. LIX. Reception given him. LXI. LX. Marriage of Ráma and Lakshmaṇa. Heavenly damsels pay their respects to the newly married couple. LXI. Ráma's return home. LXIII. His reception at Kos'ala. LXIV. Nárada's interview with Ráma, LXIV. Reception of Sitá. LXVI. A feast given to Vas'isṭha and other sages by S'ítá. LXVII. Ráma's cruise on the Sarayu. LXVIII. He visits Pávakasara, a sacred pool. A picnic there. LXIX. He is roused from his sleep. LXX. Sports with Guhaka. LXXI. A trip to the banks of the Manoramá River. LXXII. A visit to the temple of Vilvahari. LXXIII. A trip to the Ramaṇaka forest. LXXIV to LXXVIII. Ráma and S'ítá's recreations. LXXIX. Description of Ayodhyá.

Beginning. शौनक उवाच। सूत सूत महाबुद्धे श्रीरामचरितं वद ।
यस्य श्रवणमात्रेण भवेन्मुक्तो न संशयः ॥
उत्पन्ना च कथं सीता साचाल्लक्ष्मीः चितेस्तलात् ।
कारणं वद मे विद्वन् रामेणोद्वाहिता पुनः ॥

End. इदन्तु चरितं रम्यं सीताराघवयोः शुभम् ।
श्रुत्वा व्यासान्मया तुभ्यं शौनकेदं प्रकीर्त्तितं ॥
धन्यं यशस्यमायुष्यं पुण्यं वंशविवर्द्धनं ।

सदैव श्रूयतां लोके मङ्गलप्रदमुत्तमं ॥
चतुर्वर्गप्रदं ह्येतच्छ्रोतॄणां मुदकारकम्।
यश्चैतच्छृणुयाद्वापि वाचयेद्वा समाहितः ॥
उभौ तौ सुखमेधेते व्यासवाक्यमिदं शुभं।
वाचकस्य यथाशक्ति पूजां कुर्यान्महामनाः ॥
मङ्गलानि प्रजाभ्यस्तु नृपेभ्यस्तु सदैव हि।
साधुगोविप्रभूमिभ्यः श्रीशो दिशतु मङ्गलम् ॥

Colophon. इति श्रीसत्योपाख्याने सूतशौनकसंवादे रामबालचरित्रे एकोनाशी०——
(इतः परं पाठो नास्ति।)

विषयः। ५० अध्याये, शौनकस्य सूतं प्रति श्रीरामचरित्रप्रश्नः, वैकुण्ठवर्णनं, महालक्ष्म्या अग्रतो वासन्तिकाया अप्सरसो नर्त्तनं, नाट्यधर्मोक्तिः, लक्ष्म्याः सकाशात् तस्या अप्सरसो वरप्राप्तिः, भुवि अवतरिष्यमाणानां रामकृष्णादीनां नामनिर्देशश्च। ५१, जनकयज्ञशालातो जानक्युत्पत्तिविवरणं, श्रुतकीर्त्तिमाण्डव्याद्युत्पत्तिविवरणं, जानक्या बाल्यलीलादिवर्णनं, सीताविवाहदाने चिन्तायुक्तं जनकं प्रति स्वप्ने महादेवोपदेशः, सीतास्वयम्बरसभानिर्माणादि, तत्सभायां भूपादीनां समागमनं, सीतादर्शनजातभूपति-नानाचेष्टावर्णनञ्च। ५२, धनुर्भङ्गार्थं गतानां भूभुजां वैमुख्यकथनादि, रावणाय सीताप्रदानविषये प्रहस्तस्य जनकेन कथोपकथनञ्च। ५३, सीतावैवाहिकोत्सवे रामस्यानयनार्थं विश्वामित्रमुनेरयोध्यायां गमनादि, रामलक्ष्मणौ नीत्वा विश्वामित्रस्य प्रत्यागमनादि, रामलक्ष्मणरूपलावण्यं दृष्ट्वा विश्वामित्रं प्रति पौरजनप्रश्नादि, ताडकारूपवर्णनं, रामकर्तृकतद्वधादिकथनञ्च। ५४, विश्वामित्रनिकटे जनकदूतागमनादि, रामपादरजःस्पर्शादहल्यामोचः, सरामलक्ष्मणेन ऋषिवृन्देन सह विश्वामित्रस्य जनकालयगमनादि, परस्परं कुशलप्रश्नानन्तरं रामलक्ष्मणयो रूपवेशादिवर्णनं, कस्येमौ कुमारावित्यादिजनकप्रश्नस्य विश्वामित्रकर्तृकोत्तरदानादि च। ५५, रामादिसमागमे जनकस्य शिष्टाचारवाक्यादि। ५६, भोजनार्थं निमन्त्रितस्य सरामलक्ष्मणमुनिवृन्दस्य विश्वामित्रस्य जनकगृहे गमनं, रामलक्ष्मणवेशभूषादिवर्णनञ्च। ५७, धनुर्भङ्गोत्सववर्णनादि। ५८, दशरथानयनार्थं दूतप्रेरणानन्तरं दशरथस्य जनकालये ससज्जमागमनादि। ५९, दशरथानयनार्थं जनकस्य स्वपुरान्निर्गमनम्, उभयसमागमे परस्परं यथाविहितशिष्टाचारकरणादि। ६०, रामलक्ष्मणादिविवाहोत्सववर्णनादि। ६१, सीतासहितरामदर्शनार्थं ब्रह्माणादीनामागमनादि, कौतुकदानादि च।

६२, रामलक्ष्मणादिभिः सह दशरथस्य स्वपुर आगमनं। ६३, रामाद्यागमने अयोध्यापुरवासिप्रभृतिकृतमङ्गलोत्सवकथनादि। ६४, इन्द्रप्रेषितनारदस्याप्सरः-प्रभृतीनाञ्चायोध्यायामागमनं, रामस्य पुरतो नारदस्याप्सरसञ्च नर्त्तनादिकथनञ्च। ६५, पुरस्त्रीणां सीतादर्शनार्थमागमनं, रामसीतारहस्यकथावर्णनञ्च। ६६, जानकीकृतपाकेन वशिष्ठादिद्विजादीनां भोजनं। ६७, रामलक्ष्मणादीनां सपरिवाराणां ससैनिकादीनाञ्च सरय्वां नौकासु गमनादि। ६८, ततो रामस्य सैनिकादिसहितस्य पार्वतीसरोदर्शनार्थगमनादि, रामादीनां वनविहारादिवृत्तान्तकथनं च। ६९, रामनिद्राभङ्गान्तरं वनभ्रमणादि। ७०, रामादीनां गुहेन सह वनविहारादिवृत्तान्तकथनादि। ७१, मनोरमानदीप्रदेशे रामादीनां गमनादि। ७२, रामादीनां विल्वहरिसमीपे गमनादिवृत्तान्तकथनं। ७३, रामादीनां रमणकवनगमनादिवृत्तान्तकथनं। ७४, ७५, ७६, ७७, ७८, सीतारामयो रहस्यकेलिवृत्तान्तकथनं। ७९, अयोध्यावर्णनादि॥

No. 715. वेदान्तविज्ञाननौका।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 2—9 on a page. Extent, 25 s'lokas. Character, Bengali. Date ?. Place of deposit, Mánakara, Bardhamána, Bábu Hitalála Mis'ra. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Vedánta-vijñána-nauká. The essence of the Vedánta in nine stanzas. By S'añkara Ácharya.

Beginning. तपोयज्ञदानादिभिः शुद्धबुद्धिर्विरक्तो नृपादौ पदे तुच्छबुद्ध्या।
परित्यज्य सर्वं यदाप्नोति तत्त्वं परं ब्रह्म नित्यं तदेवाहमस्मि॥ १॥
दयालुं गुरुं ब्रह्मनिष्ठं प्रशान्तं समाराध्य भक्त्या विचार्य्यस्वरूपं।
यदाप्नोति तत्त्वं निदिध्यास्य विद्वान् परं ब्रह्म नित्यं तदेवाहमस्मि॥ २॥
सदानन्दरूपं प्रकाशस्वरूपं निरस्तप्रपञ्चं परिच्छेदशून्यं।
अहं ब्रह्मविद्यैकगम्यं तुरीयं परं ब्रह्म नित्यं तदेवाहमस्मि॥ ३॥

End. स्वरूपानुसन्धानरूपां स्तुतिं यः पठेदादराद् भक्तिभावान्मनुष्यः।
शृणोतीह वा नित्यमुद्युक्तचित्तो भवेद् विष्णुरत्रैव वेदप्रमाणात्॥ ९॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचितं वेदान्तविज्ञाननौकाख्यं प्रकरणं सम्पूर्णम्॥

विषयः। ब्रह्मतत्त्वविषयकाः श्लोका एव॥

No. 716. लघुशब्देन्दुशेखरं ।

Substance, country paper, 9¾ × 4¼ inches. Folia, 475. Lines, 10 on a page. Extent, 11520 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Laghus'abdendu-s'ekhara. A commentary on the *Siddhánta Kaumudí* of Bhaṭṭojí Dikshita. By Náges'a, son of S'iva Bhaṭṭa and Satí Deví. The MS. is incomplete.

Beginning. पातञ्जले महाभाष्ये कृतभूरिपरिश्रमः ।
शिवभट्टसुतो धीमान् सतीदेव्यास्तु गर्भजः ॥
याचकानां कल्पतरोररिकक्षहुताशनात् ।
शृङ्गवेरपुराधीशाद्रामतो लब्धजीविकः ॥
नत्वा फणीशं नागेशस्तनुतेऽर्थप्रकाशकं ।
मनोरमोमार्द्धदेहं लघुशब्देन्दुशेखरम् ॥

End. खण्डितत्वात् शेषवाक्यं नास्ति ।

विषयः । सिद्धान्तकौमुदीस्थानां सन्ध्यादिकृदन्तपर्यन्तानां प्रकरणानां व्याख्यानं । अत्र प्रायशस्तत्तत्प्रकरणानां व्याख्यानं न सम्पूर्णं,पत्राण्यपि नैकतः क्रमशः संलग्नानि ।

No. 717. पद्यत्रयीव्याख्यानं, सटीकम् ।

Substance, country paper, 12½ × 5 inches. Folia, 38. Lines, 14 on a page. Extent, 1400 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Padyatrayivyákhyána. A dissertation in verse on the first three stanzas of the *Bhágavata Purána*, designed to establish the divinity of Krishṇa and the preeminence of the Bhakti doctrine. By Sadánanda. Attached to the text is a prose commentary by an unknown author.

Beginning. (टीका॰) सकलरसनिवासं सर्वसौन्दर्यसारं मधुरमधुरमूर्त्तिं सर्वदा प्रेमगम्यम् ।
रतिमतिगतिशान्तिश्रीजयाशक्तिसेव्यं व्रजपतिसुतमेकं कृष्णमेव श्रयेहम् ॥
श्रीमद्भागवताद्यपद्यत्रयीं व्याख्यातुकामो मङ्गलमाचरति ।

(मू॰) नत्वा श्रीमाधवं भक्त्या सुखबोधाय सद्गृणाम्।
श्रीमद्भागवते पद्यत्रयव्याख्यां करोम्यहम् ॥

End. (टीका॰) पुमर्थं इति तत्प्रवृत्तिचये न पृथक् यतितव्यमिति अभिप्रायः।
इतं पद्यत्रयव्याख्यानं भगवति समर्पयति श्रीमदिति त्रिभिः।
इति श्रीमन्मुकुन्दपदारविन्दरसाभिलाषिसदानन्दविरचितं पद्यत्रयीव्याख्यानं समाप्तिमगमत्।
(मू॰) श्रीमद्भागवतं पुराणमतुलं तस्याद्यपद्यत्रयं
सारांशो निखिलोऽत्र सूचित इतः काण्डत्रये सम्मतः।
व्याख्यातं तत एतदेव विमलैः पद्यैरुदारचणै-

Colophon. रेतेनैव हरिः कृपानिधिरसौ प्रीणातु सद्भक्तिदः ॥ ४५ ॥

विषयः। जन्माद्यस्येत्यादीनां भागवताद्यपद्यत्रयाणां पद्यैर्व्याख्यानम्।

No. 718 आत्मषट्कभाष्यटीका, वा ऐतरेयभाष्यटीका।

Substance, country paper, 10 × 4½ inches. Folia, 57. Lines, 11 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Correct.

A'tmashatka-bháshya Tíká. A gloss on S'aṅkara's commentary on the Aitareya Upanishad. By Abhinava-naráyanendra.

Beginning. ॐ आत्मा वा इदमित्यादिना केवलात्मविद्यारम्भस्यावसरं वक्तुं वृत्तं कीर्त्तयति।
परिसमाप्तमिति। इत्यादि।

End. एवतु वक्तारमित्यभ्यासोऽध्यायपरिसमाप्त्यर्थो द्वितीयारण्यकपरिसमाप्त्यर्थश्च।
हरिः ॐ।

Colophon. इति श्रीमदभिनवनारायणेन्द्रविरचितात्मषट्कभाष्यटीका समाप्ता।

विषयः। ऐतरेयभाष्यतत्तत्स्थलार्थविवरणम्॥

No. 719. तन्त्ररत्नम्।

Substance, country paper, 10½ × 4½ inches. Folia, 622. Lines, 11 on a page. Extent, 18,650 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Tantra-ratna alias *Ṭup Ṭíká.* A commentary on the Mímáṅsá Sútras of Jaimini. By Pártha sárathi Mis'ra. The MS. is imperfect, and contains only Chapters IV, V, VI, VII, IX and X of the work. This work, in common with four others, bears the generic name of *Vártika.* Hall's *Contributions*, 170-180.

Beginning. (चतुर्थाध्यायस्य प्रथमपत्रं नास्ति, द्वितीयपत्रस्यादौ लिखितं, यथा—)
र्थं इति वेदितव्यं। पदाङ्के इत्येवमादिष्वप्येवं योज्यमित्यादि।

End. (दशमाध्यायस्य शेषवाक्यं, यथा—)
श्रूयते यस्त्वसौ कालः सौगमेतस्य कर्मणः।
स च तत्रापि नापेतो यत्राग्नेयोऽस्ति केवलः॥
तस्मात् तत्राप्यवैगुण्याद्बाधो नोपांशुकर्म्मणः॥

Colophon. इति श्रीपार्थसारथिमिश्रविरचिते तन्त्ररत्ने दशमाध्यायस्याष्टमः पादः।
समाप्तो दशमः॥

विषयः। जैमिनीयमीमांसासूत्रार्थविवरणं। मूलसूत्रग्रन्थे १२ अध्यायाः सन्ति। तत्र प्रत्यध्यायविषयस्तु न्यायमाला १५ सूचीपत्रे उक्तः। अस्य तन्त्ररत्नस्य ४, ५, ६, ७, ९, १० एते अध्यायाः वर्त्तन्ते, अन्ये १, २, ३, ८, ११, १२ एते अध्याया न सन्ति। (अतः खण्डितं)।

No. 720. शारीरकन्यायरक्षामणिः।

Substance, country paper, 10 × 5 inches. Folia, 132. Lines, 12—13 on a page. Extent, 2500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'áríraka-nyáya-rakshámaṇi. A gloss on the commentary of S'aṅkara Áchárya, on the Vedánta aphorisms of Vyása. By Apya Dikshita. The MS. is incomplete, containing only the second and the fourth chapters. Hall's *Contributions*, p. 90.

Beginning. (चतुष्पादावच्छिन्नोऽयं ग्रन्थः, तत्रास्माभिरस्य द्वितीय-चतुर्थपादौ प्राप्तौ, तत्र द्वितीयस्याद्यन्तवाक्यानि,) प्रथमे पादे स्पष्टं ब्रह्मलिङ्गानि वाक्यानि निर्णीतानि, अथास्य ब्रह्मलिङ्गानि वाक्यानि निर्णेतुं पादान्तरारम्भः। इदञ्च तत्र तत्र स्फुटीकरिष्यते इत्यादि।

(चतुर्थस्यादिवाक्यादि०)। आनुमानिकमप्येकेषामिति चेन्न शरीररूपकविन्यस्तगृहीतेर्दर्शयति च, इत्यादि।

End. आदेशमाचलाश्रवणेनोपासकमूर्धादिषूपर्यं कृतत्वप्रतीतेर्वै दिवर्हिंगार्ह्पत्यादिकल्पनप्रतिनिरुद्धत्वाचासङ्गता॥

Colophon. इति श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिकौस्तुभ-श्रीमदद्वैतविद्याचार्य-श्रीविश्वजिच्छोरङ्गराजाध्वरिवरसूनो रप्पिदीचितस्य कृतौ शारीरकन्यायरक्षामणौ प्रथमाध्यायस्य द्वितीयः पादः।

तस्मात्सिद्धं ब्रह्मजगतो निमित्तमुपादानञ्चेति युक्तं ब्रह्मण उपलक्षणम्।

इति न्यायरक्षामणौ चतुर्थः पादः।

विषयः। द्वितीये ब्रह्मणो जत्कारणत्वं तदाश्रितत्वं सर्वज्ञत्वं सर्वात्मत्वं व्यापित्वं नित्यत्वमित्येवमादिधर्म्मात्मकानां स्पष्टब्रह्मलिङ्गवाक्यानां निर्णयः।

चतुर्थे, ब्रह्मप्राधान्यत्वप्रतिपादकवेदान्तवाक्योत्पन्नशङ्कानिरासपूर्वकप्रसाधितसमन्वयदृढीकरणम्।

No. 721. कठवल्लीभाष्यविवरणं।

Substance, country paper, 11 × 4¾ inches. Folia, 34. Lines, 16 on a page. Extent, 1500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Correct.

Kaṭhavallíbháshya-vivaraṇa. A gloss on the commentary of S'añkara Achárya, on the Kaṭha Upanishad. By Gopála Yogí.

Beginning. ब्रह्माद्वयं परानन्दं धर्म्मादीनामगोचरं।
कार्यकारणनिर्मुक्तं शिवं परमुपास्महे॥
नत्वा देवमुमाजानिं स्मृत्वा गुरुपदाम्बुजम्।
ध्यात्वा गौरीमहं कुर्वे कठभाष्यविवेचनम्॥

End. ॐ शब्दो मङ्गलप्रयोजनः कृत्स्नोपनिषदर्थस्मारकः। इतिशब्दो भाष्यसमाप्तिद्योतनप्रयोजन इति बोध्यम्।
कठवल्लीभाष्यटीका कृता गोपालयोगिना।
अनया प्रीयतां देवो दक्षिणामामुखः शिवः॥

Colophon. इति कठवल्लीभाष्यविवरणेऽन्तिमा वल्ली समाप्ता।

विषयः। षट्कठवल्लीभाष्यतत्तत्स्थलविशेषार्थव्याख्यानम्।

No. 722. सुकृत्यप्रकाशः ।

Substance, country paper, 11 × 4¾ inches. Folia, 48. Lines, 11 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Sukṛitya-prakás'a alias *Kritya-prakás'a.* A Smṛiti compilation. By Jválánạtha Mis'ra. Contents : I *Achára,* or the daily duties of washing the face, bathing, morning, noon and evening prayers, charity, sacrifices. II. *As'aucha,* or impurities resulting from death, birth, &c., among different castes and orders. III. *Sráddha,* or offerings to the manes. IV. *Asatpratigraha,* or receipt of gifts from persons not religiously qualified to make them. The work in its complete form probably includes several other chapters.

Beginning. वन्देऽहं पदपङ्कजं रसभरं नित्यं विभुं श्रीप्रदं
विघ्नध्वंसपटीयसस्तव विभो देवाग्रपूजाग्रहम् ।
जुष्टं विद्वदुपासकैः प्रतिदिनं मुक्तिक्रमान्वेषिभि-
स्तुष्टेत्सकलं मनोभिलषितं पूर्णं फलं दास्यति ॥ इत्यादि ।

End. स्वप्ने केवलज्योतिषं स्वपिति हि स्वं यान्ति जातं सता
तस्मै सर्वसुसाक्षिणे नम इति कुर्वे सुकृत्यार्पणम् ।

Colophon. इति ज्वालानाथमिश्रकृतधर्म्मशास्त्रे सुकृत्यप्रकाशे असत्प्रतिग्रहप्रकरणम् ।

विषयः । १, आचारप्रकरणे आचारनिर्णयः, तत्प्रशंसा । दन्तधावन-स्नानसन्ध्यादि-तर्पण-बलिकर्मातिथिपूजाभोजन-दारागमनादिव्यवस्था च । २, अशौचप्रकरणे, सार्ववर्णिकमृताशौचनिर्णयः । ३, श्राद्धप्रकरणे, नानाविधश्राद्धलक्षणविधि-नियमादिकथनं । ४, असत्प्रतिग्रहप्रकरणे, मृतकसूतकग्रहणादौ प्रतिग्रह-निषेधः ।

No. 723. लक्ष्मीनिवासाभिधानं ।

Substance, country paper, 10¾ × 4¼ inches. Folia, 26. Lines, 8 on a page. Extent, 650 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Correct.

Lakshminivásábhidhána. A Sanskrit vocabulary, in verse, of words formed with the Unádi affixes. By Sivaráma, son of Kṛishṇaráma, and grandson of Trilokachandra. The first seven folia of the MS. are wanting.

Beginning. (प्रथमतः सन्नपत्राणि न सन्ति) ।

End. काव्यानि पञ्च नुतयो युगसम्मितास्च टीकाद्वयोदश तथैव उणादिकोषः ।
भूपालभूषणमयो रसरत्नहारो विद्याविलास इतिपूर्वफलान्निरव्दे ॥ ११ ॥
ग्रन्थान्मया विरचितान् परिशीलयन्तु शीलान्विताः सुमनसो मनसो मुदे मे ।
यद्वक्तिशाधितमनल्पवचा समेतं जाम्बूनदं भवति मूल्यविशेषलभ्यं ॥ १२ ॥
परिश्रमो व्याकणे काव्यादावपि यः कृतः ।
दिगियं दर्शिता तस्य शिवरामेण सन्मुदे ॥ १३ ॥
लक्ष्मीःकीर्त्तीरसा मध्ये (?) शिवरामप्रसादतः ।
कुरुतां वसतिं शक्रातुल्यभूपालपालिते ॥ १४ ॥
शिवरामकृतौ कोष उणाद्यन्तिकसङ्ग्रहः ।
लक्ष्मीनिवासे सम्पूर्णः पादोऽयं पञ्चमोभवत् ॥

Colophon. इति श्रीमत्त्रिपाठ्युपनामकत्रिलोकचन्द्रात्मजकृष्णरामकृतौ लक्ष्मीनिवासाभिधाने उणादिप्रत्ययान्तशब्दकोषे पञ्चमः पादः ।

विषयः । उणादिप्रत्ययान्तशब्दानां पञ्चभिः पादैर्नामलिङ्गाद्यनुशासनम् ।

No. 724. माधवानलकथा ।

Substance, country paper, 7¾ × 3½ inches. Folia, 20. Lines, 8—9 on a page. Extent, 323 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1587. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mádhavánala-kathá. The amours of Madhávánala, and Kámakandalá, a tale. The lovers are said to have resided at Pushpavati, in the neighbourhood of the palace of King Govinda Chandra. Fol. 3rd, 4th, 7th and 12th wanting.

Beginning. प्रणम्य परया भक्त्या हंसयानां सरस्वतीम् ।
तस्याः प्रसादमासाद्य करिष्यामि कथामिमाम् ॥

End. राजा सन्तोषं ज्ञातः । उक्तञ्च ।
विजेतव्या लङ्का चरणतरणीयो जलनिधिर्विपक्षः
पौलस्त्यो रणभुवि सहायाश्च कपयः ॥
तथाप्येको रामः सकलमवधीद्राक्षसकुलं
क्रिया सिद्धिः सत्त्वे वसति महतां नोपकरणे ॥
ततो राजा माधवानलस्य कामकन्दला जाता ॥ ७ ॥

Colophon. इति माधवानलकथा समाप्ता ।

विषयः । पुष्पावतीनगरीश्वरस्य गोविन्दचन्द्रस्य राज्ञो दृत्तवर्त्तिनो माधवानलस्य ब्राह्मण-
वटोः कामकन्दलावेश्यायाश्च वृत्तान्तविशेषकथनं । अत्र तृतीय-चतुर्थ-सप्तम-
द्वादशपत्राणि न सन्ति । अतः खण्डितम् ।

No. 725 मुण्डकभाष्यटिप्पणं ।

Substance, country paper, 10 × 4½ inches. Folia, 11. Lines, 13 on a page. Extent, 400 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Muṇḍaka-bháshya-ṭippaṇa. A gloss on S'aṅkara's commentary on the Muṇḍaka Upanishad. Anonymous.

Beginning. यदक्षरं परं ब्रह्म विद्यागम्यमितीरितं ।
यस्मिन् ज्ञाते भवेज् ज्ञातं सर्वं तत्स्यामसंशयम् ॥
ब्रह्मोपनिषद्भोपनिषदाद्या अथर्वणवेदस्य बह्वा उपनिषदः सन्ति । तासां
शारीरके अनुपयोगित्वेनाव्याचिख्यासितत्वाद्दृश्यत्वादिगुणको धर्मोक्तेरित्याद्य-
धिकरणोपयोगितया मुण्डकस्य व्याचिख्यासितस्य प्रतीकमादत्ते, ब्रह्मा देवानां
इत्यादि ।

End. ग्रन्थद्वारेण विद्यायाः प्रकृतत्वमक्षवात् न सर्वत्र ब्रह्मविद्याप्रदानमिति सूचय-
न्नाह, एतां ब्रह्मविद्यां वदेतेति ।

Colophon. इति मुण्डकभाष्यटिप्पणं ।

विषयः । मुण्डकभाष्यतत्तत्स्थलविशेषार्थविवरणं ।

No. 726. श्यामापूजापद्धतिः ।

Substance, country paper, 9½ × 3¼ inches. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'yámápújá Paddhati. A manual for the worship of Dakshiṇákálí. Anonymous.

Beginning. अथ श्यामापूजापद्धतिः। पादौ प्रक्षाल्याचम्य मन्त्राचमनं कुर्यात्। तद्यथा, क्रींमिति त्रिर्जलं पीत्वा, इत्यादि।

End. ततो मूलमन्त्रेण पूर्णाहुतिं दत्वा संहारमुद्रया स्वेष्टदेवतां हृदये समानीय क्षमस्वेति विसृज्य दक्षिणां दत्वाच्छिद्रावधारणं कुर्यात्।

Colophon. इति सङ्क्षेपहोमपद्धतिः॥

विषयः। दक्षिणकालिकापूजनाद्यङ्गीभूतविधिकथनं।

No. 727. न्यायसारः।

Substance, country paper, 10 × 3½ inches. Folia, 18. Lines, 9 on a page. Extent, 370 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Nyáya-sára. An elementary treatise on the Nyáya. By Bhásarvajña. Dr. Hall notices a commentary on this work by Bhaṭṭa Rághava, *Contributions*, 26.

Beginning. प्रणम्य शम्भुं जगतः पतिं परं समस्ततत्त्वार्थविदं स्वभावतः।
शिष्यप्रबोधाय मयाभिधास्यते प्रमाणतद्भेदतदन्यलक्षणम्।
सम्यगनुभवसाधनं प्रमाणम्। इत्यादि।

End. तत्सिद्धमेतत्। नित्यसंवेद्यसुखे न विशेषः। आत्यन्तिकी दुःखनिवृत्तिः पुरुषस्य मोक्ष इति।

Colophon. इति श्रीभासर्वज्ञविरचिते न्यायसारे तृतीयः परिच्छेदः। समाप्तोयं न्यायसारः॥

विषयः। प्रमाणप्रमेयानुमानजात्यादिकतिपयपदार्थानां नैयायिकनयेन सङ्क्षिप्तलक्षणकथनं।

No. 728. नारायणप्रबोधोत्सवः वा प्रबोधोत्सवः।

Substance, country paper, 9½ × 4¼ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Náráyaṇa-prabodhotsava. Rules for the celebration of a feast on the 12th of the waxing moon in the month of Kártika, that is on the day after the close of the *Cháturmásyá* fast, which commences on the 11th of the waxing moon in the month of Áshádha, and lasts for four months, terminating on the 11th of the waxing moon in Kártika. The first day is called *S'ayana ekádas'í* or the day on which Vishṇu, according to the Puráṇas, falls asleep, and the last, *Utthána ekádas'í* or the day of his waking. This is evidently a Hindu adaptation of the Buddhist *Vassá*, which lasted for four months of the rainy season, during which the monks were permitted to reside in hermitages and cells, and to abstain from peregrination and begging. There is every reason to believe that the Buddhists copied it from the Vedic ceremony of *Cháturmásya*, which lasted for four months, but not always during the rains. The most prominent features of the fast as now observed are continence, abstinence from certain rich articles of food, bedding, shaving and other luxuries, eating on the bare earth, and other privations; each devotee fixing his own course of observances. The feast which the MS. describes, is intended to mark the termination of the fast by rejoicing, like the *Rámzán* of the Muhammadans, or the last day of the Lent among Roman Catholic Christians. Annexed to the work is a ritual for the celebration of the marriage of Náráyaṇa with the Tulasí plant on the day preceding the feast. Anonymous.

Beginning. अथ कार्त्तिकशुक्लद्वादश्यां पारणाविचारस्तथा प्रबोधोत्सवस्य विचार्यते ।
कार्त्तिकशुक्लद्वादश्यां रेवतीयोगरहितायां पारणं कार्यम् ।

End. चातुर्मास्यव्रतसमाप्तिरप्यत्रैवेति केचित् । कार्त्तिकमासव्रतोद्यापनं चातुर्मास्यव्रतोद्यापनं च चतुर्दश्यां पूर्णिमायां वेत्यपरे ।

Colophon. इति श्रीनारायणप्रबोधोत्सवो व्रतनिवेदनं सङ्क्षेपतस्तुलसीविवाहप्रयोगश्च समाप्तः ।

विषयः । हरिप्रबोधनाङ्गीभूतकर्त्तव्यानुष्ठानकथनादि, तुलसी विवाहप्रयोगकथनं च ।

No. 729. व्रतोद्यापनविधिः, शालग्रामदानविधिः ।

Substance, country paper, 11 × 5 inches. Folia, 45. Lines, 11 on a page. Extent, 1125 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1890, SK. 1755. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Vratodyápanavidhi. Rituals to be observed on the last or concluding day of certain prescribed penances, as also what are to be gone through on the occasion of giving away an ammonite stone (*s'álagráma*).

Beginning. अथ सङ्क्षेपतो व्रतोक्तानि व्रतोद्यापनानि प्रयोगरीत्या उच्यन्ते। तत्रादौ सर्वतोभद्रकारिका।

End. (खण्डितत्वात्परिसमाप्तिवाक्यादिकं नास्ति)।

विषयः। सर्वतोभद्रादिचक्रनिर्माणविधिः। सङ्कटचतुर्थीनागपञ्चमीजन्माष्टम्यादिविविध-व्रतोद्यापनविधिः। शालग्रामदानविधिश्च। (इतःपरं खण्डितं)।

No. 730. आचारमयूखः।

Substance, country paper, 11 × 4¾ inches. Folia, 80. Lines, 9 on a page. Extent, 1800 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. K. 1729. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

A'chάramayúkha. A compendium of diurnal religious duties which should be observed by all strict Hindus. By Nílakaṇṭha Bhaṭṭa, son of S'aṅkara Bhaṭṭa. The author has treated of the whole circle of the Smṛiti, in separate compendia under the generic title of *Mayúkha* or the Mirror, and this is one of them.

Beginning. पादौ दिवाकरस्याद्यमवलम्बे मुहुर्मुहुः।
यत्पादालम्बितं पद्मं पद्मारोहति सम्प्रति॥
श्रुतीः स्मृतीर्वीक्ष्य पुराणजातं तत्तन्निबन्धानपि सन्निबन्धान्।
चिरन्तनाचारचयं च बध्नात्यथाह्निकं सम्प्रति नीलकण्ठः॥

End. अनेन विधिना यस्तु शान्तिं कुर्वीत शक्तितः।
तस्य वर्षशतायुष्यं भवत्येव न संशयः॥ १४॥

Colophon. इति श्रीमीमांसापारावारपारीणधुरीणभट्टशङ्करसूनोर्भट्टनीलकण्ठस्य कृता आचारमयूखः समाप्तः।

विषयः। शयनादुत्थाय प्रातःस्मरणदन्तधावनमलमूत्रत्यागस्नानसन्ध्यातर्पणपूजनबलिवैश्वदेवादिदैनन्दिनाचारानुष्ठानव्यवस्थाकथनं।

No. 731. विश्वकर्मीयशिल्पं ।

Substance, English paper, 9¾ × 7½ inches: a 4to. volume. Folia, 63. Lines, 20 on a page. Extent, 1224 s'lokas. Character, Nágara. Date, 1872. A. D. Place of deposit, Calcutta, Bábu Rájendralála Mitra. Appearance, new. Verse. Incorrect, and corrupt.

Vis'vakarmíya S'ilpa. A treatise on the manual arts attributed to Vis'vakarmá, the divine architect; but apparently a compilation, as it is written in the Tántric style, having S'iva for its narrator. The MS. has been copied for me from an old Codex in the Library of the Rájá of Tanjore. There are in it many lacunæ and several Tamil words which, I understand from Mr. Burnell, through whose kind aid I have got the copy, have crept in, owing to the circumstance of the original, in the Hala-kánáḍá character, having short notes interspersed in the Tamil language. This peculiarity characterises almost all the S'ilpa MSS. in the Tanjore Library. None of the MSS. examined by Mr. Burnell is perfect, or even tolerably correct. Contents: I. Origin of Vis'vakarma; derivation of the words *Takshaka* (carpenter) *vardhaki* (sculptor) &c. II. Height of man in different ages of the world; wood and stone for the formation of images. III. Sacraments for sculptors and carpenters. IV. Halls for the consecration of S'iva and other gods. V. Proportions of images of the planets and lingams. VI. Formation of cars. VII. Consecration of cars. VIII. Forms of Bráhmi, Mahes'vari and other goddesses. IX. Sacrificial or Brahmanical thread. X. Sacrificial threads of gold, silver, and munja fibre; the different sides where images of gods and goddesses are to be placed; qualities of a kind of stone called *Hemas'ilá* or "golden stone" to be found to the south of the Meru mountain. XI. Images of Indra, Máhes'vari, and other gods and goddesses. XII.—XIII. Crowns, crests and other head ornaments. XIV. Movable and fixed thrones for images; crests and other ornaments for the head; repairs of temples. XV. Proportions of doors of temples for lingams. XVI. Proportion, of doors for other temples. XVII. Temples for Vighnes'a. Most of these chapters appear imperfect and fragmentary, and the work is obviously incomplete.

Beginning. कैलासशिखरे रम्ये नानारत्नसमाकुले ।
नानाद्रुमगणाकीर्णे नानापुष्पसमाकुले ॥

नानाप्सरोभिरुषिते नानासुरगणाद्दत ।
नानारक्षाभिराकोर्णे नानागन्धर्वसेविते ॥
नानामुनिगणाकोर्णे नानापुष्पसमाकुले ।
किन्नरैर्नारदेनापि स्तुत्ये तुम्बुरुभिः सह ॥
दिव्याङ्गनासमागीते सर्वदा देवसन्निधौ ।
आकाशगङ्गासलिलैः शीतलैरुपशोभिते ॥
श्रुतिस्मृतिपुराणाद्यैरितिहासैः सुविस्तलैः (?) ।
स्तूयमानैस्तु ऋषिभिः सनन्दसनकादिभिः ॥
+सयवसप्तद्वीपा च समुद्राश्च विनीयते (?) ।
एतषान्तु समाकर्त्तुं समर्थस्त्वमनाः शिवः (?) ॥
इत्युक्तो देवदेवेशो भुवनाधिपतिः शिवः ।
समीक्ष्य विश्वकर्माणं तस्य मे स्रजतीश्वरः (?) ॥ इत्यादि ।

End. द्वारस्तम्भस्य दोर्घेण द्वभनवाष्टभागतः ।
एवं भागशिरोत्सेधं द्वारस्तम्भस्य योजयेत् ॥

Colophon. शिवमयं शिल्पग्रन्थः सम्पूर्णः ॥

विषयः । १, अध्याये विश्वकर्मोत्पत्तिः, कर्मविशेषभेदेन व्यवहृततचकवर्द्धक्यादिशब्दव्युत्पत्तिश्च । २, सत्यादियुगजातनरोच्चताप्रमाणं, यज्ञीयकाष्ठेन प्रस्तरेण, वा देवप्रतिमानिर्माणे मानादि । ३, तचकस्य गर्भाधानादि संस्कारकथनं, गर्भोत्पत्तिकथनादि च । ४, शिवलिङ्गादिप्रतिष्ठार्थं सभानिर्माणादि । ५, प्रस्तप्रतिमानिर्माणप्रमाणं, लिङ्गपीठनिर्माणप्रमाणादि च । ६, रथनिर्माणविशेषः कथनं । ७, रथप्रतिष्ठाविधिः । ८, ब्राह्मीमाहेश्वर्यादीनां स्वरूपादिवर्णनादि । ९, यज्ञोपवीतलक्षणं । १०, सुवर्णरजतमौञ्ज्यादिनिर्मितयज्ञोपवीतकथनं, दिग्भेदेन देवस्थापनप्रकारादि, मेरुदक्षिणस्थितहेमशिलाकथनादि च । ११, लक्ष्मीब्राह्मीमाहेश्वर्यादिदेवीन्द्रादिदिक्पालग्रहादिमूर्त्तिनिर्माणप्रकारः । १२, १३, मुकुटकिरीटजटामुकुटादिनिर्माणप्रकारादि । १४, स्थावरास्थावरसिंहासननिर्माणप्रकारादि । पुनर्विशेषेण किरीटललाटपट्टिकादिनिर्माणप्रकारः । देवताया मन्दिरस्य च जीर्णोद्धारप्रकारः । १५, लिङ्गमूर्त्तिमन्दिरद्वारादिकथनं । १६, प्रतिमामूर्त्तिमन्दिरद्वारादिकथनं । १७, विघ्नेशमूर्त्तिमन्दिरादिनिर्माणादिविधिः ।

No. 732. सामयाचारिकसूत्रं ।

Substance, country paper, 11 × 4¾ inches. Folia, 24. Lines, 11—12 on a page. Extent, 840 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Correct.

Sámayáchárika Sútra. This is a fragment of the S'rauta Sútra of Ápastamba of which it forms, according to Mr. Burnell, chapters XXVI and XXVII. It treats of *Upanayana*, or the investiture of the sacrificial thread; *Brahmacharya*, or the study of the Vedas by a tutor, including the duties of the teacher and the taught; proper and improper food; the domestic duties of the four orders; and funeral. An excellent edition of this work has been published by Professor Buhler of Bombay.

Beginning. अथातः सामयाचारिकान् धर्मान् व्याख्यास्यामः ॥ १ ॥ धर्मज्ञसमयः प्रमाणम् । वेदाश्चत्वारो वर्णा ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राः । इत्यादि ।

End. पाणिग्रहणाद्धार्यजात्यायेन भिक्षणे सवर्णा सह विलयन (?) चत्वारो आम्नाताः । चेत्रमेकादश ।

Colophon. इति द्वितीयः प्रश्नः ।

विषयः । १, पटले वर्णाश्रमधर्मः । उपनयनं । उपनीतधर्माः । उपनयनकालः । काल अनुपनीते प्रायश्चित्तादि । आचार्यकुलवासकालनिर्द्धारणं । त्रैवर्णिकब्रह्मचर्यविधिः । त्रैवर्णिकभैक्ष्यचर्याः । भोजनविधिः । समिदाद्याहरणादि । २, तपःकरणाकरणफलादि । त्रैवर्णिकाभिवादनं । अध्ययननियमादि । गुरुस्थापनविधिः । स्नानयनविधिः । आचार्योपासना । ब्रह्मचारिनियमाः । गुरुदक्षिणादि । आत्मप्रशंसावर्जनादि । आचरणनियमादि । शिष्यं प्रत्याचार्यकर्त्तव्यता । ३, उपाकर्मकृत्यम् । अनध्यायः । वपनादि । पुनरनध्यायादि । ४, स्वाध्यायनियमादि । महायज्ञब्रह्मयज्ञकर्त्तव्यादि । मातृपित्रादिगुरुजनशुश्रूषादि । भूतबलिप्रभृति । अभिवादनयोग्यादि । कुशलप्रश्नादि । ५, कर्मविशेषेषु उपवीतिभवनं । आचमननियमादि । भोजनपाननिर्देशः । भोज्यान्नशाकादि । मद्यपाननिषेधः । पेयापेयक्षीरादि । करञ्जपलाण्ड्वाद्यभक्ष्यमूलादि । भक्ष्याभक्ष्यपशुपमत्स्यादि । ६, भोज्याभोज्यान्नादिकथनं । ७, धर्माधर्मविचारः, अशुचिकरपदार्थादि । ८, आध्यात्मिकयोगानुष्ठानादि । ९, क्षत्रियादिहननप्रायश्चित्तकथनादि । १०, पतितापतितादिकथनं । ११, मूत्रपुरीषादिविधिः ।

(इति प्रथमप्रश्नस्य)। द्वितीयप्रथमपटले गृहमेधिव्रताद्युक्तिः। २, बलिवैश्व-देवादिकर्मकथनं। ३, अतिथिपूजनादिकथनं। ४, मधुपर्कादिकथनादि। ५, त्रैवर्णिककर्त्तव्याध्ययनाध्यापनादिकर्मोपदेशादि। ६, दायार्हपुत्रादिकथनं। ७, पितृमेधादि। ८, नित्यश्राद्धभोजननियमादि। ९, चतुराश्रमादिकीर्त्तनादि। १०, ११, राज्ञो विशेषधर्मकथनादि। (इति द्वितीयप्रश्नः)।

No. 733. शारदातिलकं।

Substance, country paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 134. Lines, 14 on a page. Extent, 3100 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Bábu Rájendralála Mitra. Appearance, old. Verse. Generally correct.

S'áradátilaka. A Tántric compilation of great repute in Bengal. By Lakshmaṇa Des'ikendra, son of S'ríkṛishṇa, and grandson of Vijaya A'chárya, of the Várendra clan. The work comprises 25 chapters. Contents: 1. Víjamantras of different divinities; 2, different divinities and their appropriate S'aktís; 3, 4, initiation in mystic mantras; 5, eighteen appropriate Sañskáras or sacraments for neophytes; 6, caste; 7, 42 letters of the alphabet; 8, worship with mystic mantras; 9, mantra and adoration of Jagaddhátrí; 10, do. of Tvaritá Deví; 11, do. of Durgá; 12, do. of Tripurá; 13, do. of Gaṇes'a; 14, do. of Chandramá; 15, do. of Vishṇu; 16, do. of Nṛisiñha; 17, do. of Purushottama; 18, do. of Mahes'a; 19, mystic mantra for the attainment of every desirable object; 20, do. of Aghora; 21, Gáyatrí as a mystic mantra, and the mode of adoring with it; 22, mystic mantra of Atidurgá; 23, do. of Traiyambaka; 24, mystic diagrams; 25, various forms of Yoga meditation.

Beginning. नित्यानन्दवपुर्निरन्तरगलत्पञ्चाशदर्णैः क्रमा-
व्याप्तं येन चराचरात्मकमिदं शब्दार्थरूपं जगत्।
शब्दब्रह्म यदूचिरे सुकृतिनश्चैतन्यमन्तर्गतं
तद्वोऽव्यादनिशं शशाङ्कसदनं वाचामधीशं महः॥
अन्तस्मितोल्लसितमिन्दुकलावतंसमिन्दीवरोदरसहोदरनेत्रशोभि।
हेतुस्त्रिलोकविभवस्य नवेन्दुमौलेरन्तः परं दिशतु मङ्गलमादराद्वः॥
संसारसिन्धोस्तरणैकहेतून् वन्दे गुरून् मूर्द्ध्नि शिवस्वरूपान्।
रजांसि येषां पदपङ्कजानां तीर्थाभिषेकश्रियमावहन्ति॥

सारं वक्ष्यामि तन्त्राणां शारदातिलकं शुभम्।
धर्मार्थकाममोक्षाणां प्राप्तेः प्रथमकारणम्॥

End. महाबलाय प्रणतोस्मि तस्मै मंविज्ञताल्लिङ्गनशीतलाय।
येनार्पितं मुक्तिफलं विपक्कमाम्नायशाखाभिरुपाश्रितेभ्यः॥
तस्मादभूदखिलदेशिकवारणेन्द्रः षट्कर्म्मसागरविहारविनोदशीलः।
यस्य त्रिलोकविततं विजयाभिधानमाचार्यपण्डित इति प्रथयन्ति सन्तः॥
तन्नन्दनो देशिकदशिकोऽभूच्छ्रीकृष्ण इत्यभ्युदितप्रभावः।
यत्पादकारुण्यसुधाभिषेकाल्लक्ष्मीं परामश्नुवते कृतार्थाः॥
आचार्यविद्याविभवस्य तस्य जातः प्रभोर्लक्ष्मणदेशिकेन्द्रः।
विद्यास्वशेषासु कलासु सर्वास्वपि प्रथां यो महतीं प्रपेदे॥
आदाय सारमखिलं निखिलागमेभ्यः श्रीसारदातिलकनाम चकार तन्त्रं।
प्राज्ञः स एष पटलैरिह तत्त्व (२५) सङ्ख्यैः प्रीतिप्रदानविषये विदुषां चिराय॥
अनाद्यन्ता शम्भोर्वपुषि कलितार्द्धेन वपुषा
जगद्रूपं शश्वत् सृजति महनीयामपि गिरम्।
सदर्था शब्दार्थस्तनभरनता शङ्करवधू-
र्भवद्भूत्यै भूयाद्भवजनितदुःखौघशमनी।

Colophon. इति श्रीशारदातिलके पञ्चविंशतितमः पटलः।

विषयः। १ पटले देवदेवीनां पृथङ्मन्त्राक्षरसङ्ख्यानिर्देशादि। २, देवतच्छक्तीनां नाम्नां मन्त्राणाञ्च कथनादि। ३, दीक्षाङ्गकर्म्मकथनादि। ४, दीक्षाकरणप्रकारादि। ५, साधकस्याष्टादशसंस्कारकथनादि। ६, वर्णतत्त्वादिकथनादि। ७, द्वि-चत्वारिंशदक्षरकभूतलिपिकथनादि। ८, श्रीमन्त्रतज्जपध्यानपूजनादिकथ-नादि। ९, जगद्धात्रीमन्त्रतज्जपध्यानपूजनादिकथनादि। १०, ललितादेवी-मन्त्रतज्जप०कथनादि। ११, दुर्गामन्त्रतज्जप०कथनादि। १२, त्रिपुरामन्त्र-तज्जप०कथनादि। १३, गणपतिमन्त्रतज्जप०कथनादि। १४, चन्द्रमोमन्त्र-तज्जप०कथनादि। १५, विष्णुमहामन्त्रतज्जप०कथनादि। १६, नृसिंहमन्त्र-तज्जप०कथनादि। १७, श्रीपुरुषोत्तममन्त्रतज्जप०कथनादि। १८, महेश-मन्त्रतज्जप०कथनादि। १९, समस्तपुरुषार्थदमन्त्रतज्जप०कथनादि। २०, अघोरमन्त्रतज्जप०कथनादि। २१, गायत्रीरूपमन्त्रतज्जप०कथनादि। २२, अतिदुर्गामन्त्रतज्जप०कथनादि। २३, त्र्यम्बकमन्त्रतज्जप०कथनादि। २४, यन्त्रभेदकथनादि। २५, योगसाधनप्रकारादि।

No. 734. श्राद्धचन्द्रिकाप्रकाशः, अनुक्रमणिकासहितः।

Substance, country paper, 9¾ × 4½ inches. Folia, 125. Lines, 9 on a page. Extent, 2233 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1866, SK. 1731. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse and prose. Correct.

S'ráddha-chandriká-prakás'a. A dissertation on S'ráddhas or offerings of the funeral cake to the manes at stated times, the merit thereof, the persons who should make the offerings, the proper times when they should be made, and general rules for making them. By Divákara Bhaṭṭa, son of Mahádeva, and grandson of Bálakṛishṇa. Appended to the work is a short index by the author's son, Vaidyanátha.

Beginning. जानकीनयनयुग्मगोचरं मानिनां नयनयोरगोचरं।
नीलमेघरुचिरच्छविं सदा भावयेन्मनसि राघवं मुदा॥
यत्कीर्त्या धवलीकृतं त्रिभुवनं नाम्ना जगत्पावितं
यन्मूर्त्त्या विनिवारितं बहुतरं पापं महापापिनाम्।
यद्ग्रन्थैः कठिनं जगाम कृशतां द्वैतं व्रतादिस्थले
तस्याहं शिरसा नमामि चरणौ श्रीनीलकण्ठप्रभोः॥
नत्वा साम्बं तथा तातं जनयित्रीं गुरूनपि।
दिवाकरेण विदुषा तन्यते श्राद्धचन्द्रिका॥
तत्रादौ श्राद्धप्रशंसा हेमाद्रौ कूर्मपुराणे। (इत्यादि)

End. भारद्वाजकुलोद्भवो समभवच्छ्रीबालकृष्णाभिधः
सोमो लाञ्छनवर्जितः प्रतिदिनं सन्तोषवृद्धिङ्गतां।
तत्सूनुः प्रथमो महामणिरिव प्रख्यातकीर्त्तिर्गुणै-
राशीच्छास्त्रवने मृगेन्द्ररचनो नाम्ना महादेवकः॥
तत्पुत्रेण दिवाकरेण विदुषा निष्पादिता चन्द्रिका
त्यक्त्वाहङ्कृतिमुन्नतां सुमनसः सम्पश्यतां हे बुधाः॥
यद्यस्ति स्वयमेतदीयकृतिनो वाच्यः कथं निर्णय-
स्तर्ह्येवं निपुणं विभाव्य हृदये दूष्यं वचो मामकं।
उक्तं नात्र मया स्वयं स्वरचितं यद्रुद्रपादादिभिः
प्रोक्तः श्राद्धविनिर्णये तदखिलं स्पष्टं परं ज्ञप्तये॥
सन्दिष्टं गुरुदत्तमन्त्रकृपया शार्दूलविक्रीडितं
तेन श्रीरविमण्डलान्तरगतो नारायणः प्रीयताम्॥

Colophon. इति श्रीभारद्वाजमहादेवभट्टात्मजदिवाकरविरचिते धर्म्मशास्त्रसुधानिधौ श्राद्ध-चन्द्रिकाप्रकाशः समाप्तिमकारि। (इतः परं पत्रचतुष्टयात्मकः पाठ एतद्ग्रन्थानुक्रमणिकाभूतो दिवाकरात्मजवैद्यनाथविरचितोऽस्ति ।)

विषयः । पितुद्देशेन कर्त्तव्यस्य श्राद्धकर्म्मणः प्रशंसालक्षणाधिकारिदेशकालपात्रादीनां निर्णयकथनं ।

No. 735. विख्यादपुराणं ।

Substance, country paper, 10 × 4¼ inches. Folia, 47. Lines, 9 on a page. Extent, 1100 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. 1775. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vikhyáda Puráṇa. I suspect this to be a Tántric compilation. In it Mahádeva, in reply to a query of Kártika, describes the journey of the pious from India to the region of S'iva. The MS. is apparently incomplete, and comprises only 14 chapters.—Contents: 1. Praise of those who desire to follow the great journey *Maháprasthána;* the terminus of that journey. 2. Proceeding northwards the traveller first sees the Hemavat Liṅga and its temple, and there attains perfect juvenescence. 3. Rivers, hermitages, and mansions to the north thereof. 4—5. Next, a mountain named Aprasáda, and certain villages around it, 6—7. Next, Chandravegá River, and certain temples of Kedára, Nandís'vara, Hemastamba, &c. 8. Next, a mansion containing several forms of Mahádeva. 9. Next, Mandákiní River and the foot of the Kailás'a mountain. 10. The road to the north of it branches into three, leading respectively to the regions of Brahmá, Vishṇu, and S'iva; praise of those three regions. 11. Arrival at the peak of the Kailása mountain. 12 to 14. The sights to be seen there, and the blessings which S'iva bestows on the traveller.

Beginning. कार्त्तिकेय उवाच । अहं इच्छामि देवेश साधकानां हिताय च ।
महापन्थेन पश्यन्ति कथं सत्यञ्च मानवाः ॥
तस्यार्थं च फलं ब्रूहि सत्यं देव सदाशिव ।
गच्छन्ति साधकाः सर्वे स्वयं देहेन शङ्कर ॥

End. पश्चिमे च दिशाभागे उदयं शशिभास्करौ ।
वह्निवाहिमघायान्ति नैव कल्प च नान्यथा(?) ॥

Colophon. इति श्रीविश्वाद्पुराणे शम्भुस्कन्दसंवादे स्वर्गवासो नाम चतुर्दशः पटलः। (इतः परमेकपचात्मकः पाठोऽस्ति। अतः खण्डितमिदमित्यनुमीयते)।

विषयः। साधकस्य शिवलोकगमनस्य पन्थैव महापन्थेत्युच्यते। तत्र मार्गे यानि यानि वस्तूनि दृश्यन्ते तेषां शिवस्कन्दसंवादच्छलेन चतुर्दशपटलेषु प्रपञ्चः। तत्र १, पटले महापन्थगामिसाधकप्रशंसा, महापन्थं गच्छन्ति तत् कुत्र महापन्थोऽस्तीति कार्त्तिकप्रश्नोत्तरञ्च। २, शिवलोकं गन्तुमुत्तरतो गच्छता प्रथमं हेमवल्लिङ्गो यो दृश्यत ततो या पुरी दृश्यते यथा च शरीरकल्पो भवति, इत्यादेवर्णनं। ३, ततोऽप्युत्तरं गते यद्यन्नवद्याश्रमपुरादिदर्शनं भवति, तद्वर्णनादि। ४, ५, ततोऽप्युत्तरं गते अप्रसादनामकमहागिरेः पुरादेर्दर्शनं भवति, तद्वर्णनादि। ६, ७, ततोऽप्युत्तरं गते यच्चन्द्रवेगातटस्थदिव्यर्षिपुरीकेदारनन्दीश्वरहेमस्तम्भादिदर्शनं भवति, तद्वर्णनादि। ८, ततोऽप्युत्तरं गते यत् पुरीचिनेत्रदशभुजमहादेवादिदर्शनं जायते, तद्वर्णनादि। ९, ततोऽप्युत्तरं गते मन्दाकिनीगङ्गाकैलासपर्वतादि यद् दृश्यते, तद्वर्णनादि। १०, ततोऽप्युत्तरं गते दृष्टस्य मार्गत्रयस्य शिवब्रह्मविष्णुलोकभोगादेश्च वर्णनं। ११, साधकस्य कैलासप्राप्तिः, कैलासवर्णनं, महादेवकर्तृकं साधकाय वरदानमेवमादि। १२, १३, १४, साधकानां यमेन्द्रब्रह्मविष्णुलोकदर्शनादि, तत्तल्लोकवर्णनं च। १४ पटलात्परं सिद्धिदायकमन्त्रकथनं। (ततः पटलसमाप्तिर्नास्तीति खण्डितमेतदित्यनुमीयते)।

No. 736. प्रेमामृतं।

Substance, Palm leaf. Folia, 18. Lines, 2—3 on a page. Extent, 223 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Maṇḍalakhaṇḍa, Vikramapura, Ḍháká, Vaikuṇṭhanátha Chakravartí. Appearance, old. Prose and Verse. Generally correct.

Premámṛita. This is a miscellany in prose and verse, on the early career of Kṛishṇa, and on love for him, or the highest manifestation of faith in the divinity. The work is written in the form of a Chámpu, and is attributed to Chaitanya Deva, the great Vaishṇavite reformer of Nadiyá.

Beginning. यं ब्रह्मा वरुणेन्द्ररुद्रमरुतस्तुन्वन्ति दिव्यैः स्तवैः
वेदैः साङ्गपदक्रमोपनिषदैर्गायन्ति यं सामगाः।

ध्यानावस्थिततद्गतेन मनसा पश्यन्ति यं योगिना
यस्यान्तं न विदुः सुरासुरगणा देवाय तस्मै नमः ॥

अपिच। जयति जननिवासो देवकीजन्मवादो
यदुवरपरिषद्भिर्दोभिरस्यन्दधर्म्मं ।
स्थिरचरवृजिनघ्नः सस्मितश्रीमुखेन
व्रजपुरवनितानां वर्द्धयन् कामदेवम् ॥

End. ततस्तत्र विविधमन्मथक्रीड़ामनुभूय द्विजभवनगमनं चक्र ।
राधा सखीजनैः सह भावमादाय मथुरां गतवती ॥ इति दानखण्डः ॥

Colophon. इति चैतन्यदेवविरचितं प्रेमामृतं समाप्तम् ।

विषयः। गद्येन पद्येन च श्रीकृष्णस्य कतिपयलीलारसभावा वर्णिताः ।

No. 737. धातुरहस्यं ।

Substance, yellow country paper. Folia, 82. Lines, 6 on a page. Extent, 1322 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Maṇḍalakhaṇḍa, Vikramapura, Ḍháká, Vaikuṇṭhanátha Chakravartí. Appearance, old. Prose. Correct.

Dháturahasya. An elementary treatise on Sanskrit roots and the class of grammatical affixes called *Krit.* By Rámakánta. The MS. is incomplete, and the work is rare, but of no great importance.

Beginning. नत्वा गुरुपदद्वन्द्वं रामकान्तेन यत्नतः ।
बालावबुद्धये धातुरहस्यं सङ्गृह्यते ॥
वाच्याभ्यासा द्यण्ङादौ इनन्तामाः पुनश्च ते(?) ।
छदन्ताश्च ततो वाच्यमखिलं चर्करीतकं(?) ॥
वाच्यः कर्त्रादिभेदेन त्यासुत्पत्तिर्विनिर्णयः(?) ।
उक्तानुक्तविचायश्च क्तिषष्ठाश्च निर्णयः(?) ॥

End. यथा जाम्बनीति सङ्गृहे न जा घटो(?) ।

Colophon. इत्यतः खण्डितम् ।

विषयः। छदादिप्रत्ययविवरणं ।

No. 738. गुप्तसाधनतन्त्रं ।

Substance, yellow country paper. Folia, 21. Lines, 6—7 on a page. Extent, 484 s'lokas. Date ? Place of deposit, Mandalakhanda, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkumára Bhaṭṭácharya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Guptasádhana Tantra. An original Tantra on the esoteric, secret adoration of S'aktí, according to the Kaula cult. The MS. examined comprises twelve chapters, but the work in its entirety is probably much larger.

Beginning. कैलासशिखरे रम्ये नानारत्नोपशोभिते ।
तं कदाचित् सुखासीनं भगवन्तं त्रिलोचनं ॥
पप्रच्छ परया भक्त्या देवी लोकहिताय वै ।
देव्युवाच । देव देव महादेव लोकानुग्रहकारक ।
कुलाचारस्य माहात्म्यं पूर्वं वै सूचितं मया ॥
तत् कथं गोपितं देव मम प्राणेश्वर प्रभो ।
कथयस्व महाभाग यद्यहं तव वल्लभा ॥

End. नित्यं नित्य महेशानि यः स्मरेत् (?) मन्त्रमुत्तमं ।
स पूतः सर्वपापेभ्यः सदाशिवसमो भवेत् ॥

Colophon. इति गुप्तसाधनतन्त्रे द्वादशः पटलः ।

विषयः । १, पटले । कुलाचारतत्साधनकथनं । २, ३, पञ्चाङ्गोपासनादि । ४, आत्मसिद्ध्युपायः । ५, मासिकजपविवरणं । ६, दक्षिणायाः प्रकारादि । ७, मन्त्रोद्धारप्रभृति ।

No. 739. जातिमाला ।

Substance, yellow country paper. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent 67 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Maṇḍalakhaṇḍa, Vikramapura, Dháká, Bábu Vaikunṭhanátha Chakravartí. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Játimálá. An account of the origin of the different Hindu castes, differing in some respects from the well-known work of this name which forms a part of the *Rudra Yámala Tantra.* The MS. is imperfect and the author's name cannot be ascertained.

Beginning. ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्रा वर्णाश्चतुर्विधाः ।
वर्णानां सङ्करोत्पत्तिं निशामय महामुने ॥
आदौ विष्णोर्मुखाज्जाता ब्राह्मणा वेदपारगाः ।
तद्बाह्वोः क्षत्रिया जाता ऊर्व्वोर्वैश्या धनान्विताः ॥

End. तैलङ्गाय ततो देयं ततस्तु चर्म्मकारिणे(?) ।
नाथलाय प्रदातव्यं चाण्डालाय ततः परम् (?) ॥ इत्यतः खण्डितः ॥

विषयः । जातिनिर्णयकथनं ॥

No. 740. मुण्डमालातन्त्रम् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 15. Lines, 5—8 on a page. Extent, 416 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Maṇḍalakhaṇḍa. Vikramapura, Dhaká. Bábu Vaikuṇṭhanátha Chakravartí. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Muṇḍamálá Tantra. This is one of the original Tantras of the Kaula class, but the MS. is incomplete, and contains only the first six chapters. Contents: 1. The science of one syllable, or a mystic mantra of one syllable with which Indra worshipped the Devi. 2. The alphabet. 3. Places most appropriate for worship. 4. Articles of offering. 5. Initiation. 6. Mystic diagrams for worship.

Beginning. सर्वानन्दमयीं नित्यां सर्वाम्नायनमस्कृतां ।
सर्वसिद्धिप्रदां देवीं नमामि सकलेश्वरीं ॥
देव्युवाच । देव देव महादेव परमानन्दनन्दन ।
प्रसीद गुह्यवक्तान्तः(?) कथयस्व प्रियंवद ॥

End. इह लोके सुखं सर्वं देवो गणमतन्यत(?) ।
गोप्तव्यं तत् प्रयत्नेन यस्मै कस्मै न विश्वसेत् ॥

Colophon. इति मुण्डमालातन्त्रे षष्ठः पटलः समाप्तः ॥

विषयः । १ पटले, एकाक्षरीविद्या, या च देवराजेन साधिता पूर्वं । २, अक्षमालाया नामानि फलानि च । ३, साधनस्थानानि । ४, निवेद्यवस्तूनि, बलिदानि च । ५, दीक्षाविधिः, गुरुलक्षणानि च । ६, पूजायन्त्रप्रभृतयः । पुस्तकमिदं समाप्तिं न प्राप्तम् । प्रथमपटलात् षष्ठपटलपर्य्यन्तं विद्यते ॥

No. 741. मृतवत्सा-चिकित्सा ।

Substance, palm leaf. Folia, 11. Lines, 4—5 on a page. Extent, 241 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mandalkhaṇḍa, Vikramapura, Ḍháká, Bábu Vaikuṇṭhanátha Chakravartí. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mṛitavatsá chikitsá. Treatment of women who miscarry, or suffer abortion, or whose children die soon after birth. Anonymous.

Beginning. गर्भस्थमृतं जातमृतं वा पञ्चान्मासार्द्धवत्सरात् ।
म्रियते चिद्विवर्षै वा यस्याः सा मृतवत्सिका ॥

End. इत्यनेन वंशपत्रे लिखित्वा सिरसि बाहौ वा रक्तवस्त्रेण बध्वा धारयेत् ।

विषयः । मृतवत्सात्वप्रशमनोपायः ।

No. 742. दशकर्मदीपिकीया विवाहपद्धतिः ।

Substance, palm leaf. Folia, 20. Lines, 3 on a page. Extent, 285 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mandalkhaṇḍa, Vikramapura, Ḍháká, Bábu Vaikuṇṭhanátha Chakravartí. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Viváhapaddhati. A treatise on marriage, forming a part of a large work on the ten principal sacraments or Saṅskáras, and entitled *Das'a-karma-dípiká.* By Pas'upati, the elder brother of Haláyudha, who lived in the court of Lakshmaṇa Sena of Bengal.

Beginning. प्रथमं स्वस्तिवाचनपूर्वकं सूर्य्यः सोम इति पठित्वा । इत्यादि ।

End. ततः शान्तिं कृत्वात्मानमभिषिच्याच्छिद्रावधारणं कुर्य्यात् ।

Colophon. इति राजपण्डितपशुपतिकृतायां दशकर्मदीपिकायां विवाहपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । यजुषां वैवाहिककर्मप्रयोगकथनं ।

No. 743. भुवनेश्वरीसहस्रनामस्तोत्रम्।

Substance, country yellow paper. Folia, 10. Lines, 5—6 on a page. Extent, 179 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mandalkhanda. Vikramapura, Ḍháká, Vaikunṭhanátha Chakravartí. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Bhuvanes'varí-sahasranáma-stotra. A hymn to Bhuvanes'varí, a form of Durgá, in which a thousand epithets are strung together in her praise. The work is acknowledged to be a section of the Meruviraha Tantra.

Beginning. श्रीपार्वत्युवाच। देवदेव महादेव सर्वशास्त्रविशारद।
कपालखट्वाङ्गधर चिताभस्माङ्गलेपक॥
या आद्या प्रकृतिर्नित्या सर्वशास्त्रेषु गोपिता।
अस्याः श्रीभुवनेश्वर्य्या नामाष्टकसहस्रकम्॥

End. भयमपि मधुसिक्तैः कुङ्कुमाद्यैर्विशेषात्॥

Colophon. इति शिवपार्वतीसंवादे मेरुविरहतन्त्रे श्रीभुवनेश्वरीसहस्रनामस्तोत्रं समाप्तम्॥

विषयः। भुवनेश्वरीसहस्रनामकथनादि।

No. 744. त्रिपुरसुन्दरीमन्त्रनामसहस्रम्।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 3—5 on a page. Extent, 201 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mandalkhanda., Vikramapura, Ḍháká, Bábu Vaikunṭhanátha Chakravarti. Appearance, old. Correct.

Tripurasúndarí-mantra-námasahasra. A hymn, similar to the last, in praise of Tripurasundarí, another form of Durgá. It is an extract from the Vámakes'vara Tantra of Púrṇánanda Paramahaṅsa.

Beginning. कैलासशिखरे रम्ये नानारत्नोपशोभिते।
कल्पपादपमध्यस्थे सिद्धगन्धर्वसेविते॥
मणिमण्डपमध्यस्थे नानापुष्पोपशोभिते।
तं कदाचित् सुखासीनं भगवन्तं जगद्गुरुं॥

End. देहान्ते परमं स्थानं यत् सुरैरपि दुर्लभं।
स यास्यति न सन्देहः स्तवराजस्य कीर्त्तनात्॥

Colophon. इति वामकेश्वरतन्त्रे पूर्णानन्दपरमहंसविरचिते श्रीकार्त्तिकेयशिवसंवादे श्री-
महात्रिपुरसुन्दरीमन्त्रनामसहस्रं समाप्तम् ॥

विषयः । त्रिपुरसुन्दर्य्याः सहस्रनामस्तवकथनं ।

No. 745. व्यवस्थासारसङ्ग्रहः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 17. Lines, 5—6 on a page. Extent, 307 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mandalkhanda, Vikramapura, Dháká, Vaikunthanátha Chakravarti. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vyavasthá-sára sañgraha. Dissertations on the ages of the moon and astral conjunctions favorable for particular ceremonial observances. The MS. is incomplete, and the author's name is not ascertainable.

Beginning. गुरोः पादयुगं नत्वा रामगोविन्दशर्म्मणा ।
क्रियते बालबोधाय व्यवस्थासारसङ्ग्रहः ॥
तत्रादौ तिथिव्यवस्था निरूप्यते ।

End. वचनात् सौरभाद्रे उभयोरपि पक्षयोश्चतुर्थीतिथिमात्रे चन्द्रो नेक्षितव्यः ।
इत्यतः खण्डितः ॥

विषयः । तिथ्यादिव्यवस्थानिरूपणं ।

No. 746. पराभिधानं, अथवा अनेकार्थध्वनिमञ्जरी ।

Substance, country yellow paper. Folia 7. Lines 6, on a page. Extent, 139 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mandalkhanda, Vikrampur, Dháká, Vaikunthanátha Chakravarti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Parábhidhána alias *Nánártha-dhvanimañjarí.* A Sanskrit vocabulary of words having various meanings, compiled from the works of Amara, Rudra, and Gañgádhara, and the Dharaní Kosha and Ratra Kosha. By Gada Siñha. The work is sometimes called Nánárthadhvanimañjarí.

Beginning. शब्दाम्भोधिर्यतोऽनन्तो यतो व्याख्या प्रवर्त्तते .
गुरवे शम्भवे तस्मै नित्यं वागात्मने नमः ॥

End. अमरहद्रगङ्गाधरधरणीरत्नकोषानालोक्य सङ्क्षेपात् ।
नानार्थध्वनिमञ्जरीयमभिहिता श्रीगदसिंहेन परमयत्नात् ॥

Colophon. इति श्रीगदसिंहविरचिता अनेकार्थध्वनिमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । नानार्थशब्दकथनं ।

No. 747. मन्त्रप्रदीपः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 71. Lines, 6 on a page. Extent, 1207 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Mandalagad, Vikramapura, Ḍháká, Vaikunṭhanátha Chakravarti. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Mantra-pradípa. A dissertation on mystic mantras, their derivations, meanings, and uses, as also the uses of mystic diagrams in the adoration of S'ákta divinities. By Kás'ínátha Bhaṭṭácharya.

Beginning. यामासाद्य विधीयते विधिवत्निर्ध्वंसीशदेवादिभिः
स्वीयं स्वीयमतीव दुष्करतरं कर्म्म चणाल्लीलया ।
सा दुर्गा भवदुर्गदुर्गतिहरा सर्वान्तरस्थायिनी
पूर्णं वो विदधातु सर्वमनिशं चेतोगतं यद्भवेत् ॥
वार्द्धक्यादिति सर्वभूधरधवो मेना तु शैत्यादिति
प्रोवाच स्मरशासनादिति पुनर्मेनाकसीमन्तिनी ।
इत्थं संशयकोटिभिः कवलितः कोऽप्येष कल्पः कवेः,
शम्भोः शैलसुताकरप्रणयने भूयाद्दिवं भूतये ॥

End. पशुभावात् परो भावो नास्ति चास्मिन् कलौ युगे ।
तस्मात् सर्वं परित्यज्य चनास्थामं विभावय ॥

Colophon. इति काशीनाथभट्टाचार्य्यविरचिते मन्त्रप्रदीपे वामाचारनिरूपणं नाम चतुर्थः परिच्छेदः ।

विषयः । मन्त्रार्थमन्त्रचैतन्यकरणयोनिमुद्रानिरूपणप्रभृतयः ॥

No. 748. शब्दमाला ।

Substance, country yellow paper. Folia, 61. Lines, 6—7 on a page. Extent, 1666 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Maṇḍalgaḍa, Vikramapura, Ḍháká, Vaikunthanáth Chakravarti. Appearance, old. Verse. Correct.

S'abdamálá. A Sanskrit vocabulary. By Gopínátha S'armá. A work of this name by Rámesvara Sarmá is noticed by Wilson, which he describes as " a work of limited extent and value, and is little better than a supplement to the Amarakosha." He takes its date to be prior to that of the *Medini.* Essays III, 231.

Beginning. अमन्दानन्दवृन्दारवृन्दारकशिरोमणि,—
सेव्यमानमहं वन्दे भवान्याश्चरणाम्बुजम् ॥
प्रणम्य चरणाम्भोजं भवान्या बालबोधिनी ।
क्रियते शब्दमाला वै श्रीगोपीनाथशर्म्मणा ॥
पुंस्त्रीनपुंसकान् शब्दान् वाच्यलिङ्गांश्च वाचकान् ।
यथाप्रज्ञं प्रवक्ष्यामि समासांश्च समासतः ॥

End. शब्दवत्साधनं लिङ्गचये (इत्यतः खण्डिता)

विषयः । शब्दानां वाच्यलिङ्गाद्यनुशासनं ।

No. 749. वटाश्वत्थविवाहः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 4. Lines, 5—6 on a page. Extent, 65 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Maṇḍalagaḍa, Vikramapura, Ḍháká, Vaikunthanátha Chakravarti. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vaṭás'vattha-viváha. A manual for the celebration of marriage between the *Ficus religiosa* and the *Ficus indicá*, a religious ceremony of some merit in the estimation of modern Hindus. Anonymous.

Beginning. तत्र विवाहपूर्वदिने सायं संयम्य कृतनित्यक्रियः सुहृद्भिः सहितः अश्वत्थ-
वटयोः समीपं गत्वा घटं संस्थाप्य स्वस्तिवाचनं कृत्वा सङ्कल्पं कुर्यात् ।
विष्णुरों तत्सत अद्येत्यादि ।

End. वटमूले हस्तं दत्वा पठेत् । वटवृक्ष महाभाग सर्वप्राणिहितो भव ।
पुत्रायुर्धनवृद्ध्यर्थं तुभ्यं नित्यं नमो नमः ॥ (परिसमाप्तिसूचकं वाक्यं नास्ति) ।

विषयः । वटाश्वत्थयोर्विवाहदानप्रकारः ।

No. 750. आनन्दलहरीतत्त्वदीपिका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 8. Lines, 8 on a page. Extent, 276 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit-Maṇḍalagaḍa, Vikramapura, Ḍháká, Vaikunthanátha Chakravarti. Appearance, old. Correct.

A'nandalaharí-tattvadípiká. A commentary on the *A'nandalaharí*, a hymn in praise of S'iva, by S'añkara A'chárya.—By Gañgahari.

Beginning. नत्वा गुरुं गणपतिं देवीं त्रिपुरसुन्दरीं ।
तन्त्राण्यथ समालोक्य ज्ञात्वा गुरुमतं तथा ॥
युक्त्या च स्वयमारोप्य श्रीगङ्गहरिधीमता ।
आनन्दलहरीतत्त्वदीपिका क्रियते मुदा ॥
इह खलु शक्तिखण्डनं कुर्वतः श्रीशङ्कराचार्य्यस्य सर्वाणीन्द्रियाणि विकुण्ठितानि आसन् पुनरपि इत्यादि ।

End. सर्वदेवमयं ब्रह्म सर्ववेदमयं तथा ।
सर्वयोगमयं तद्धि सर्वज्ञानमयं तथा ॥ इत्यतः खण्डिता ।

विषयः । आनन्दलहरीवाक्यार्थव्याख्यानं ।

No. 751. धीररञ्जिका ।

Substance, country yellow paper. Folia 35. Lines, 6—8 on a page. Extent, 1054 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Maṇḍalagaḍ, Vikramapura, Ḍháká, Vaikunthanátha Chakravarti. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Dhíraranjiká. A commentary on the *Kumára sambhava* of Kálidása. By Govindaráma S'armá.

Beginning. यल्लीलया स्मरहरोऽपि बभूव मुग्धो योगीन्द्रवृन्दपरिवन्द्यपदारविन्दं ।
तस्या गिरीन्द्रदुहितुः पदपद्मयुग्ममातिष्ठतां हृदि सतां चिदशेषसेव्यम् ॥
सानन्दं चरणाभिवन्दनभवत्प्रोद्गाढहर्षाश्रुभिः
संक्लिन्नाननभूरिगद्गदवचा देवेन्द्रवृन्दार्चितं ।
पादाब्जं परिवन्द्य शङ्करविभोर्गोविन्दरामो द्विजः
व्याख्यातं वितनोति पण्डितमुदे यत्नात् कुमारीयकम् ॥

End. घटजलरूपस्तन्यदानवर्द्धितत्वादित्यपि पुत्रवत् वत्सलाः ॥ इत्यतः खण्डिता ।

विषयः । कुमारसम्भवस्य व्याख्यानं ।

No. 752. वाजपेयपद्धतिः, वा वाजपेयक्रतोरुद्गातृप्रयोगः ।

Substance, country paper, 9½ × 4 inches. Folia, 34. Lines, 9 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Nágara. Date, S. M. 1846. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vájapeya-paddhati. A manual for the performance of a ceremony called *Vájapeya*, in which spirituous libations form the most important offerings. The work describes the duties of the Udgátri priest.

Beginning. उद्यत्कोटिसहस्ररश्मिकिरणन्यक्कारकारिच्छवि-
प्रध्वस्ताखिलभक्तमानसगुहाज्ञानान्धकारावलिः ।
यो वृन्दारकवृन्दवन्दनगिरःसङ्घुष्टनखीकृता-
लक्ताखच्छपदाम्बुजद्वयतलो विघ्नेश्वरोऽव्यात्स नः ॥
अथ वाजपेयक्रतोरुद्गातृप्रयोगो लिख्यते ।

End. प्रस्तोता उद्वसानीये प्रधानयागकाले गायन्ति त्वत्युद्दँ ग्रीयं सामहचं गायेत् । उद्दँ ग्रीय ऋषिः अनुष्टुप्छन्दः इन्द्रो देवता उद्वसानीयायं सामगान विनियोगः ॥

Colophon. इति वाजपेयस्य पद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । वाजपेययज्ञानुष्ठानप्रयोगः ।

No. 753. शुल्वसूत्रविवरण कात्यायनीयं ।

Substance, country paper, 9¾ × 4¾ inches. Folia, 32. Lines, 10 on a page. Extent, 700 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'ulvasútravivarana. A commentary on the *S'ulvasútra* of Kátyázana. The work treats of the formation of altars. By Mahidhara, who says he compiled it in the Samvat year 1846, in compliance with an order to that effect of his tutor Ratnes'vara Mis'ra.

Beginning. यस्य लीलावशेनेदं जन्मस्थितिलयं व्रजत् ।
आनन्दैकरसं वन्दे तमुमासहितं शिवम् ॥
श्रीदृसिंहं नमस्कृत्य रमेशं भक्तवत्सलं ।
शुल्वस्य विद्वतिं वच्मि भाष्यवृत्त्यनुसारिणीम् ॥
श्रीमान् कात्यायनः पञ्चदशशाखासाधारणं कल्पसूत्रं विरच्य तत्र कथित-वेद्यादिमानोपयोगितया शुल्वं परिशिष्टं चिकीर्षुः प्रतिजानीते । रज्जुसमासं वच्यामः ।

End. तत्र दोषदरिद्रस्य गूढमन्तमधीयता ।
समाप्तेयं क्रिया शैल्वा कात्यायनमहात्मनः ॥
इत्यादयोऽन्येऽपि स्लोका द्रष्टव्याः ।

Colophon. इति शैल्वे विवरणे महीधरविनिर्म्मिते वेदीष्टकान्ता इवा षष्ठीयं कण्डिका-गमत् । समाप्तं शुल्वसूत्रविवरणं ॥
रसवेदाङ्कभूवर्षे (१८४६) मास्यन्त्ये धवले दले ।
त्रयोदश्यां रवेर्वारे वाराणस्यां महीधरः ॥
श्रीरत्नेश्वरमिश्रस्य गुरोः केशवजन्मनः ।
आज्ञया विवृतिं शैल्वीं भाष्यवृत्त्यनुसारिणीं ॥
विदुषां सुखबोधाय यथाबुद्ध्यनुसारतः ।
भाष्यं रामकृतां वृत्तिं सूत्राण्यालोच्य तत्त्वतः ॥
नीलकण्ठो रामनाथः सिताभश्चन्द्रशेखरः ।
भैरवेशः कृपासिन्धुस्तेन तुष्येन्न केशरी ॥
इति श्रीमन्महीधरविरचितं शुल्वसूत्रविवरणं समाप्तम् ॥

विषयः । १ कण्डिकायां, शालावेदीनिर्माणार्थं शङ्कुनिखातपूर्वकं प्राच्यादिदिक्साधनं । २, चतुरस्रादिकथनं । ३, दीर्घचतुरस्रसमचतुरस्रादिभेदः । ४, वेद्युक्तर-श्रोण्यादिभागमानं । ५, वेदिभागविशेषेषु एकद्व्यादिपुरुषप्रमाणं । ६, वेद्यामि-ष्टकाचयनादि ॥

No. 754. दर्शपूर्णमासः ।

Substance, country paper, 9½ × 4 inches. Folia, 61. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally corrrect.

Darsapúrṇamása. Directions for the performance of the Darsa Paurṇamása rites according to the rules of As'valáyana and Apastamba.

Beginning. अथातो दर्श्रपूर्णमासौ व्याख्यास्यामः । प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीनो दर्भान् धारयमाणः पवित्रपाणिः पत्न्या सह प्राणानायम्य दर्शेन यक्ष्ये पूर्णमासेन यक्ष्य इति सङ्कल्प्य ।

End. भूः स्वाहा भुवः स्वाहा सुवः स्वाहा भूर्भुवः सुवः स्वाहा । इत्यापस्तम्बशाखायां दर्श्रपूर्णमासौ समाप्तौ ॥

विषयः । आश्वलायनापस्तम्बानुयायी दर्श्रपूर्णमासष्टिप्रयोगः ।

No. 755. समयाचारतन्त्रं ।

Substance, country yellow paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 16. Lines, 9 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Samayáchára Tantra. An original Tantra treating the details of the Kaula cult. Contents: meaning of the word *Samayáchára;* a mantra of Sarasvatí; a hymn to Vijayá; Tántric duties, and the necessity of observing them; the fourteen articles of offering necessary for S'ákta worship, and their purification; the five daily prayers; various kinds of gesticulation for effecting pacification, subjugation, paralysis, disputes, absence of mind, and destruction; eastern, western, northern and southern sects of Kaulas, their special divinities, and their rosaries; various kinds of seats for worship with special objects; places meet for counting the rosaries; sacraments for mantras; two classes of Kaulas, the Vámáchára and the Dakshiṇáchára; enumeration of Tantras and Yámalas; the five essentials of Tantra worship—fish, flesh, gesticulation, wine, and female society; procedure for acquiring influence over S'aktí; places sacred to S'aktí; sacrifices; special mantras; special sacraments for mantras, on their birth, vivification, &c.; females to be accepted as S'aktí and males as S'iva; wet and dry forms of worship.

Beginning. श्रीपार्वत्युवाच । भगवंस्त्वं गुणाधार सर्वज्ञ करुणानिधे ।

इदानीं श्रोतुमिच्छामि समयाचारमुत्तमम् ॥
यः पुरा समयाचारः पूर्वाम्नायेषु कीर्त्तितः ।
तं पुनः श्रोतुमिच्छामि षडाम्नायेषु यद्भवेत् ॥

End. षडाम्नायषु कथितं तन्त्रं सर्वत्र दुर्लभं ।

तथा गोप्यञ्च सुभगे मातृजारपदं यथा ॥ ७१ ॥

यदि चेद्दै वरारोहे मया तुभ्यं प्रकाशितं ।

अतस्तद्गापयेन्नित्यं यतस्त्वं मम वल्लभा ॥

Colophon. इति श्रीउमामहेश्वरसंवादे समयाचारतन्त्रं समाप्तम् ॥

विषयः । समयाचारशब्दार्थः । वागवादिनीमन्त्रः । विजयास्तोत्रं । तन्त्रोक्तकर्म्मणो यथोक्तकाले कर्त्तव्यतोक्तिः । क्षीरदधितक्रादिचतुर्द्रव्योक्तिः । तच्छोधनप्रकारः । प्रातर्मध्याह्नादिपञ्चजपकालः । शान्तिवश्यस्तम्भनद्वेषणोच्चाटनमारणादिषट्कर्म्मानुकूलमुद्राकथनादि । पूर्वदक्षिणपश्चिमोत्तराद्याम्नायकथनं । पूर्वादितत्तदाम्नायदेवताकथनं । उक्ताम्नायमालाभेदः । शान्त्यादिकर्मसु आसनभेदः । जपस्थानं । मन्त्राणां पुन्नपुंसकादिकथनं । वामदक्षिणाचारादि । तन्त्रयामलादिपरिसङ्ख्याकथनं । मत्स्यमांसमुद्रामैथुनमद्यादिपञ्चमकारकथनादि । शक्तिसाधनादि । पीठस्थानकथनादि । सात्त्विकराजसादिवलिः । मन्त्रविशेषाः । मन्त्राणां जननजीवनताडनबोधनादिसंस्काराः । स्त्रीपुरुषादौ शक्तिशिवभावनादि । आर्द्रशुष्काचारकथनादि ।

No. 756. कात्यायनप्रयोगसारः ।

Substance, country yellow paper, 9½ × 4 inches. Folia, 91. Lines, 9 on a page. Extent, 1500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kátyáyana prayogasára. Easy rules for the performance of the ceremonies recommended in the Kalpa Sútra of Kátyáyana. By Devabhadra Páṭhaka, son of Balabhadra and Bhágírathí. The author says that he has followed the Karkabháshya and the Daivabhásya, with their Paddhatis, by Ananta, Ráma, and Padmanábha. The MS. is incomplete.

Beginning. श्रीविघ्नेशं याज्ञवल्क्यं मुनिं कात्यायनं गुरुम् ।

अस्मद्वृद्धजनानां सद्गुरुञ्च हरिशङ्करम् ॥

गङ्गाधरं पाठकञ्च यागकालविवेचकम् ।

भागीरथीं मातरञ्च पितरं बलभद्रकम् ॥

पितृभूतिं भर्तृयज्ञं वासुदेवञ्च शङ्करं ।
गर्गं कर्कमनन्तञ्च श्रीहरिस्वामिमाधवौ ॥
सम्प्रदायप्रणेतॄंश्च रामं शुल्वप्रकाशकम् ।
यज्ञविद्याप्रणेतारं परमं वेदयाज्ञिकम् ॥
दीक्षितं श्रीधरं रेणुं पद्मनाभं गदाधरम् ।
महादेवं हरिहरमित्यादीन् पूर्वयाज्ञिकान् ॥
प्रणम्य मनसा वाचा कर्मणापि च भक्तितः ।
सूत्रं कातीयं तद्भाष्यं कार्कं देवं सपद्धतिं ॥
अनन्तकृतं रामपद्धतिं याज्ञिकप्रियाम् ।
अन्ययष्टिं पद्मनाभं सम्प्रदायाख्यपद्धतिम् ॥
ग्रन्थानेतान् सुसङ्गृह्य निजबुद्ध्या विमृश्य च ।
ततोऽपि याज्ञिकानाञ्च सम्प्रदायो यथाधुना ॥
तथा कर्कानुसारेण ज्योतिष्टोमक्रतोर्यजुः ।
प्रयोगसारनामासौ प्रयोगो रच्यते यतः ॥
सूत्रवाक्यं समुल्लिख्य प्रयोगलेखनं न हि ।
कृतं पूर्वैरतस्तस्य लेखनं क्रियते मया ॥

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति ।)

विषयः । (अथ एकादशीकृत्यं, तत्र) सोमेष्टिविचारः । अग्नीषोमीयपशुः । वपायागः । विमितादिमानार्थं शालारज्जुप्रमाणकथनादि । दीक्षादिकालः । दीक्षाप्रयोगः । दीक्षणीयेष्टिः । कृष्णाजिनदीक्षा । प्रवर्ग्यं महावीरसम्भारः । यूपच्छेदनादि । (अथ द्वादशीकृत्यं, तत्र) प्रायणीयेष्टिः । सोमक्रयः । इडान्तातिथ्येष्टिः । अवान्तरदीक्षा । प्रवर्ग्यप्रचरः । उपसदिष्टिः । (अथ त्रयोदशीकृत्यं,) द्वितीयोपसदिष्टिः । (अथ चतुर्दशीकृत्यं, तत्र) तृतीयोपसदिष्टिः । अग्नीषोमीयपशुः । पशुपुरोडाशनिर्णयः । अवदानलक्षणादि । (खण्डितत्वान्न सर्वविषयः प्राप्तः)

No. 757. वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषा ।

Substance, country yellow paper, 12 × 5 inches. Folia, 380. Lines, 9 on a page. Extent, 8360 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1906. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vaiyákaraṇa-siddhánta-manjúshá. A dissertation on the Syntax of Sanskrit Grammar. By Nages'a Bhaṭṭa, son of S'iva Bhaṭṭa and Satí Deví. This work enjoys a high and well-deserved repute.

Beginning. नागेशभट्टविदुषा नत्वा साम्बशिवं लघु ।
वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषैषा विरच्यते ॥
तत्र वाक्यस्फोटो मुख्यः । लोके तस्यैवार्थबोधकत्वात् ।

End. अधीत्य फणिभाष्याब्धिं सुधीन्द्रहरिदीक्षितात् ।
न्यायतन्त्रं रामरामाद्वादिरक्षोघरामतः ? ॥
याचकानां कल्पतरोररिकक्षहुताशनात् ।
शृङ्गवेरपुराधीशाद्रामतो लब्धजीविकः ॥
वैयाकरणनागेशः स्फोटायनऋषेर्मतम् ।
परिष्कृ (चिं) त्योक्तवांस्तेन प्रीयतामुमया शिवः ॥
कृतस्तर्केऽस्य नाभ्यास इति चिन्त्यं न पण्डितैः ।
दृषदोऽपि हि सन्तीर्णा पयोधौ रामयोगतः ॥

Colophon. इति श्रीमदुपाध्यायोपनामकसतीगर्भजशिवभट्टसुतनागेशकृतौ वैयाकरणसिद्धान्तमञ्जूषाख्यस्फोटकः ॥

विषयः । शक्तिलक्षणाव्यञ्जनात्मिकशाब्दबोधजनिकवृत्तेर्विचारादि । वर्णध्वन्यात्मकशब्दविचारादि । जातिस्फोटनिष्कर्षः । धातुनिपातार्थनिर्णयः । तिङर्थविचारः । कृदर्थविचारः । प्रातिपदिकार्थनिरूपणम् । प्रथमादिविभक्त्यर्थनिरूपणम् । समस्यमानशब्दार्थविचारादि च ।

No. 758. बौधायनाग्न्याधानं ।

Substance, country yellow paper, 10 × 4½ inches. Folia, 39. Lines, 9 on a page. Extent, 780 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Baudháyanágnyádhána. A guide to the Agnyádhána ceremony according to the rules of Bodháyana. Contents: Proper times for the ceremony; Madhuparka; altar; auspicious days; mantras to be muttered by the Adhvaryu and others; rites for the manes and cattle; Brahmodana rite; Paramána rite; Agnihotra homa; Anvárambhaníya ishṭi.

Beginning. अथाग्न्याधानं निरूप्यते। तस्य कालः शिशिरवसन्तग्रीष्मर्तवः।

End. यथादैवतमुज्जितिवाचनं(?) यजमानभागप्राशने प्रजापतेरित्येतस्य स्थाने भद्राम्न० स्योनः। प्राश्नन्तर्पणान्तं समानं। समिन्धते ग्रीष्मारयणं। (समाप्तिवाक्यं नास्तीत्यतः खण्डितमनुमीयते)

विषयः। आधानोपयोगिमासतिथिनक्षत्रादिकथनं। मधुपर्ककथनं। अग्न्यायतनं। पुण्याहवाचनं। अध्वर्युप्रभृतिजपः। गोपितृयज्ञः। अग्न्योद्धनादि। पवमानेष्टिः। अग्निहोत्रहोमः। अन्वारम्भणीयेष्ट्यादि।

No. 759. जगच्चन्द्रिका, वृहज्जातकमूलसहिता।

Substance, country yellow paper, 9 × 3¾ inches. Folia, 321. Lines, 9 on a page. Extent, 5451 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1531. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Jagachchandriká. A commentary on the Brihajjátaka, a treatise on astronomy and astrology. By Bhaṭṭotpala. The work was completed by the author, on Thursday the 5th of the waxing moon, in the month of Chaitra. Saka year 788.

Beginning. ब्रह्माजशङ्करवीन्दुकुजज्ञजीवशुक्रार्कपुत्रगणनाथगुरून् प्रणम्य।
यः सङ्ग्रहोऽर्कवरलाभविहद्वबुद्धेरावन्तिकस्य तमहं विवृणोमि कृत्स्नं॥
यच्छास्त्रं सविता चकार विपुलैः स्कन्धैस्त्रिभिर्ज्योतिषं
तस्योच्छित्तिभयात् पुनः कलियुगे संश्रित्य यो भूतलं।
भूयः स्वल्पतरं वराहमिहिरव्याजेन सर्वं यथा-
दित्थं यं प्रवदन्ति मोक्षकुशला स्तस्मै नमो भास्वते॥
वराहमिहिराद्धो श्रुवजभेदतोयाकुले
महर्चगणयादसि प्रचुरयुक्तिरत्नाकरे।
भ्रमन्ति परितो यतो लघुधियोऽर्थलुब्धास्ततः
करोमि विवृतिप्लवं निजधियाऽहमत्रोत्पलः॥

End. दिनकरोऽर्कः, तदादिकाः सर्वे एव ग्रहाः, मुनयो वसिष्ठादयः, गुरवादिद्वासः, तेषां चरणप्रणिपातकरणेन पादपादं नमस्कारकरणेन यः कृतप्रसादोऽनुग्रहः तेन मतिर्बुद्धिर्यस्य तेन दिनकरमुनिमुखचरणप्रणिपातकृतप्रसादभाजिना मयेदं

शास्त्रमुपसंहृतं सङ्क्षिप्तं कृतं। तस्मात् प्रणेतृभ्यः पूर्वशास्त्रकारिभ्यो नमस्करणेन यः कृतप्रसादः।

Colophon. इति श्रीभट्टोत्पलविरचितायां जगच्चन्द्रिकाभिधानायां बृहज्जातकविवृतौ उपसंहाराध्यायः षड्विंशः॥

पुरा विहितकर्मपाकभवसन्दर्शने जनोपचारितिप्रविशय सर्वविपध्यामहमिपा-दर्ष्ये(?)।

अर्थिनामुत्पलं(?) चक्रे वृत्तये विवृतिस्तवम्।

चिन्तामणीति विख्याता टीकेयं शास्त्रवल्लभा॥

सप्तसार्द्धसहस्राणि मानमस्या ह्यनुष्टुभाम्।

प्रीतिद्विष्टेः(?) परित्यज्य टीकाः सम्यक् विचार्य च॥

उपयोगेश्वरे शास्त्रे चेत्यक्ष्याद्यः कृतेपराधतः।

व्याख्येयं यन्मया त्यक्तं यच्च युक्तिविवर्जितं।

भ्रान्त्या च लिखितं यच्च तत्सर्वं स्पष्टतां न यत्॥

चैत्रमासस्य पञ्चम्यां सितायां गुरुवासरे।

वसवष्टाश्वमिते शाके कृतेयं विवृतिर्मया॥

विधाय टीकां शास्त्रेऽस्मिन् यत् क्वचित् पुण्यमर्जितम्।

तेन निर्मत्सरी भूयात् सौजन्यालङ्कृतो जनः॥

विषयः। १ अध्याये, राशिप्रभेदः। २, ग्रहयोनिभेदः। ३, तिर्यक्पक्षिस्थावरादीनामुत्पत्तिः। ४, गर्भाधानकालः। ५, जन्मविधिः। ६, सद्योमरणारिष्टयोगः। ७, आयुर्गणना। ८, दशाविभागः। ९, तनुधनसहजाद्यष्टस्थानविशेषस्थितग्रहशुभाशुभकथनं। १०, कर्मविशेषेण जीविका। ११, राजयोगकथनं। १२, ग्रहयोगविशेषादिकथनं। १३, सुनफादिचन्द्रयोगाः। १४, द्विग्रहयोगाः। १५, प्रव्रज्यायोगाः। १६, राश्यनुसारिशीलादिकथनं। १७, ग्रहदृष्टिफलम्। १८, तन्वादिभावस्थरव्यादिप्रत्येकग्रहफलकथनं। १९, मिश्रफलविचारः। २०, राशिचेत्रस्थानादिभिर्ग्रहाणां प्रकीर्णभावविचारः। २१, अनिष्टयोगः। २२, स्त्रीजातकनिर्णयादि। २३, मृत्युयोगाः। २४, नष्टजातकप्रकारः। २५, द्रेक्काणविचारः। २६, प्रश्नतिथिबलाबलादिकथनं।

No. 760. अद्वैतब्रह्मसिद्धिः ।

Substance, country yellow paper, 10 × 4½ inches. Folia, 182. Lines, 10 on a page. Extent, 8500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Adraita-brahma-siddhi. An essay on the non-dual Vedánta theory, designed to establish the identity of the human and the divine souls. By Madhusúdana Sarasvatí pupil of Náráyana A'chárya. The MS. is incomplete. It is, I believe, a portion of the work which is described in Dr. Hall's catalogue under the name of *Advaita-siddhi.* *Contributions,* p. 157.

Beginning. ॐ नमामि सद्गुरुं शान्तं ब्रह्मानन्दमुनीश्वरं ।
यत्कृपालवलेशेन सत्तर्कस्फुरणं मम ॥
श्रीमन्नारायणाचार्य्यं सनातनशिवं सदा ।
वन्देऽहं वाङ्मनःकायैर्द्वैतध्वान्तनिवृत्तये ॥
श्रुतिसिद्धश्च यद् ब्रह्म सच्चिदानन्दमद्वयम् ।
तदत्र चिन्त्यते तर्कैर्मनोमलनिवृत्तये ॥

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यं नास्ति)

विषयः । १ मुद्गरे, द्वैततत्त्वनिरूपणादि । २, नास्तिकषड्दर्शनमतखण्डनम् । ३, जीवतत्त्वशोधनच्छलेन तत्त्वाद्यवान्तरवाक्याखण्डार्थतोपपत्तिः । ४, सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्मेत्यवान्तरवाक्याखण्डार्थतोपपत्तिः । ५, तत्त्वमस्यादिमहावाक्याखण्डार्थतोपपत्तिः । ६, ब्रह्मणो निर्गुणत्वापपत्तिः । ७, ब्रह्मणो निर्गुणत्वे प्रमाणोपपत्तिः । ८, ब्रह्मणो निराकारत्वसिद्धिः । ९, ब्रह्मणो ज्ञानत्वानन्दत्वाद्वितीयत्वनित्यत्वसाचित्वोपपत्तिः । १०, ब्रह्मणो जगदुपादानत्वोपपत्तिः । ११, ब्रह्मणो जगन्निमित्तत्वोपपत्तिः । १२, ब्रह्मणो जगदुपादानत्वे प्रमाणत्वोपपत्तिः । १३, स्वप्रकाशलक्षणोपपत्तिः । १४, स्वप्रकाशत्वोपपत्तिः । १५, आत्मनः स्वप्रकाशत्वोपपत्तिः । १६, ब्रह्मणः शब्दावाच्यत्वं । १७, सामान्यतो भेदखण्डनं । १८, विशेषतो भेदखण्डनं । १९, भेदप्रतिनिधिविशेषखण्डनं । २०, भेदपक्षके प्रत्यक्षभङ्गः । २१, जीवब्रह्मभेदानुमानभङ्गः । २२, जीवभेदानुमानभङ्गः । २३, जीवभेदानुकूलतर्कभङ्गः । २४, भेदपक्षकेऽनुमानभङ्गः । २५, २६, भेदश्रुतेरनुवादकत्वादि । २७, भेदश्रुतेः षड्विधतात्पर्यलिङ्गभङ्गः । २८, ऐक्यस्वरूपोपपत्तिः । २९, जीव-

अक्षाभेदे प्रमाणं । १०, एकश्रुतेरपजीव्यबाधाभावः । ११, तत्त्वमसिवाक्यार्थ-निरूपणम् । १२, अहं ब्रह्मास्मीत्याद्यनेकश्रुतिस्मृत्यर्थकथनं । १३, जीवब्रह्मा-भेदानुमानं । १४, बिम्बप्रतिबिम्बन्यायेनैक्यसिद्धिः । १५, अखण्डितत्वाप्राप्तान्ये विषया लिखिताः ॥

No. 761. दानमयूखः ।

Substance, country yellow paper, 11 × 4 inches. Folia, 44. Lines, 13 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Verse and prose. Generally correct.

Dánamayúkha. On the sixteen great religious gifts. By Níla-kaṇṭha, son of S'aṅkara Bhaṭṭa. Contents: (1) gift of silver of the weight of the donor; (2) gift of a golden globe, (3) gift of a thousand heads of cattle; (4) gift of a cow made of gold; (5) gift of a horse made of gold; (6) gift of a horse attached to a golden car; (7) gift of a golden elephant attached to a similar car; (8) gift of five ploughs, with bullocks and an area of land in which the same may be used; (9) gift of gold and land; (10) gift of a golden wheel; (11) gift of a jewelled creeper; (12) gift of seven rats made of gold; (13) gift of a jewelled cow; (14) gift of a golden jar decorated with jewels; (15) gift of the five elements represented by golden images; (16) gift of golden flights of steps. The advantages of making the above gifts and the ceremonial rites to be observed in giving them away are also described in detail. For another work of this author, vide No. 730.

Beginning. अथ तुलादानपुरुषप्रकारः । अथ तुलापुरुषदानप्रयोगः । तत्राधिवासनात् पूर्वेद्युर्न्ने कृतैकभक्तादिरधिवासनदिने यजमानो देशकालौ सङ्कीर्त्य ब्रह्म-हत्यादिसर्वपापनाशपूर्वकसर्वमन्वन्तरकालावच्छिन्नसर्वलोकपालस्थानाधिकरण-कवासोत्तर—इत्यादि ।

End. विप्रागस्तु तुलापुरुषवधागतः पुण्याहवाचन-ब्रह्मादिपूजनविसर्जनमण्डपादि-प्रतिपादन-ब्राह्मणभोजनाशीर्वादग्रहण-मङ्गलाचारादीनि । इति महाभूत-घटदानं ।

Colophon. इति श्रीमीमांसकशङ्करभट्टात्मजभट्टनीलकण्ठकृते दानमयूखे षोडशमहादानानि समाप्तानि ॥

विषयः। तुलापुरुष—रजतादिमयतुला—हिरण्यगर्भ—सुवर्णादिनिर्मितब्रह्माण्ड—सुवर्ण-निर्मितकल्पवृक्ष—गोसहस्र—हिरण्यनिर्मितकामधेनु—हिरण्यनिर्मिताश्व—हिरण्यनिर्मिताश्वयुक्तरथ—हेमनिर्मितहस्तियुक्तरथ—सप्तसारदारुमयपञ्चलाङ्गलमण्डितभूमि—सुवर्णमयभूमि—सुवर्णमयषोडशारविश्वचक्र—चामीकरनिर्मितकल्पलता—काञ्चननिर्मितप्रादेशमात्रसप्तकुण्ड—रत्नमयीधेनु—रत्नगुप्तकाञ्चनघट—सुवर्णमयमहाभूतघटादिषोडशमहादानफलविधिप्रयोगकथनं।

No. 762. भुवनदीपकटीका।

Substance, country paper, 11 × 5 inches. Folia, 31. Lines, 10 on a page. Extent, 1100 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1816. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Incorrect.

Bhuvanadípakaṭíká. A commentary on the Bhuvanadípaka, a treatise on astronomy and astrology.

Beginning. सारस्वतमित्यादि। व्या०। सरस्वत्याः सम्बन्धि सारस्वतं तच्च तत् महस्र तन्नमस्कृत्य मया ज्ञानमुच्यते प्रकटीक्रियते।

End. शीघ्र एकराशौ तथा दृशि(?) प्राग्वच्चातभवद्योगो मध्यो मुसरिकाभिधः। मिथो दृश विना खेटा द्वायान्तः(?) शीघ्रगो ग्रहः॥

Colophon. इति श्रीभुवनदीपकस्य टीका समाप्ता।

विषयः। भुवनदीपके वक्ष्यमाणानि २६ द्वाराणि सन्ति, तद्व्याख्यानं। तत्र द्वाराणि यथा, १ द्वारे, मेषादिलग्नाधिपाः। २, उच्चनीचविचारः। ३, ग्रहाणां परस्परं मित्रशत्रुत्वादिविचारः। ४, राहोरुच्चनीचगृहाणि। ५, राहुतः सप्तमस्थस्य केतोर्विचारः। ६, ग्रहस्वरूपस्वभावादि। ७, द्वादशस्वपि भावेषु कुत्र किं विचार्यं। ८, अभीष्टकालनिर्णयः। ९, लग्नाधिपादिविचारः। १०, विनष्टो ग्रहः कीदृश उच्यते। ११, राजयोगचतुष्टयं। १२, लाभालाभविचारः। १३, लग्नेशावतिष्ठितिसद्भावफलं। १४, अस्य गर्भस्य चेममस्ति वा न वा। १५, गर्भिण्याः प्रसवकालादिविचारः। १६, युगलबालकस्य प्रसवज्ञानं। १७, गर्भस्य माससङ्ख्या। १८, विवाहिताऽविवाहितापरीक्षा। १९, विषस्वरूप-कन्यालक्षणं। २०, भावविशेषस्थग्रहफलं। २१, विवाहादिविचारणा। २२, वादिप्रतिवादिविवादादौ जयपराजयविचारः। २३, ग्रहसङ्कीर्णभावादि निर्णयः। २४, विदेशस्थप्रश्नादि। २५, पथिकस्य आगमनप्रश्ना। २६, मृत्यु-

योगः २७, दुर्गभङ्गः। २८, चौर्यकर्मविचारः। २९, महर्घविचारः। ३०, नौकागमनकुशलतादि। ३१, इष्टलाभालाभादिविचारः। ३२, लग्नपतेः सकाशात् कस्मिन् मासि लाभः। ३३, द्रेःकाणादिफलं। ३४, अद्भुतदोषज्ञानं। ३५, राजादीनां कस्मिन् दिने किं भवतीति। ३६, अस्मिन् गर्भे पुत्रपुत्रिकास्तीत्यादि॥ (प्रश्नग्रन्थोयम्)

No. 763. मल्लारिमाहात्म्यं, ब्रह्माण्डपुराणान्तर्गतक्षेत्रखण्डीयं।

Substance, country yellow paper, 9¾ × 4½ inches. Folia, 63. Lines, 9 on a page. Extent, 550 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance old. Verse. Generally correct.

Mallárimáhátmya. Legendary account of a place of pilgrimage called Mallári. This professes to be an episode of the *Khetra Khaṇḍa* of the Brahmáṇḍa Puráṇa. Contents : 1. A hermitage assailed by a demon of the name of Malla. 2. The sages of the hermitage repair to Indra for aid. 3. Thence they go to Vaikuṇṭha; thence to Kailása. 4. Description of Kailása. 5. Description of the court of S'ambhu. 6. Description of the person of S'iva. 7. The sages relate to S'iva their grievance. 8. The army of S'iva. 9. The encampment of the demon. 10. Defeat of the demon's forces. 11. Destruction of Khadgadańshṭrá by Saḍánana. 12. Destruction of Ulkámukha and Kuṇṭaloma by Nandi. 13. Destruction of Manikásúra by Mártaṇḍa Bhairava. 14. Vishṇu's embassy to Malla. 15. Combat between Malla and Ghritamárí. 16. Overthrow of Malla by S'ambhu. 17. Prayer of Malla to S'iva. 18. Praise of S'iva by the Devas. 19-20. Kapila and other places of pilgrimage described. 21. Directions for worshipping the image of S'iva at Mallári. 22. Speech of the Enemy of Mallári (S'iva) to the sages. 23. Mantras of Mallári.

Beginning. वाग्वल्लीपल्लवोल्लोलसरागकरभासुरं।
गजास्यं सुन्दरं वन्दे वृन्दारकगणार्चितं॥
विघ्नेशचरणाम्भोजमकरन्दोदविन्दवः।
सिञ्चन्तु भारतीं वल्लीं नतानां वदनालये॥
कैलासाचलचूडाग्रे मणिसुन्दरमन्दिरे।

पप्रच्छ पार्वती कान्तं रहस्यानन्दसुन्दरं ॥
श्रीपार्वत्युवाच । प्रियं किं दुर्लभं लोके किमाश्चर्यकरं परम् ।
क्षेत्रं तीर्थं सदा नृणां भुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ॥
अवतारेण केन त्वं सर्वेषां सुलभः सदा ।
कैर्व्रतैस्त्वं समाराध्यः कथयाशु मम प्रभो ॥

End. नित्यं नमामि भवसागरतारणाय मल्लारिपादयुगलं परमार्थरूपम् ।
इन्द्रादिवन्दितमशेषसुखप्रदेयं चिन्तामणिं सकलमङ्गलकामधेनुनम् ॥

Colophon. इति श्रीब्रह्माण्डपुराणे क्षेत्रखण्डे मल्लारिमाहात्म्ये त्रयोविंशतितमोऽध्यायः ॥ २३ ॥

विषयः। १ अध्याये, मल्लाख्यदैत्यकृतर्ष्याश्रमपीडनं । २, दैत्यभयभीतानां ऋषीणां शक्रभवने गमनादि । ३, ऋषीणां वैकुण्ठे गमनादि । ४, कैलासवर्णनं । ५, शम्भुसभावर्णनं । ६, शिवमूर्त्तिवर्णनं । ७, शिवस्य निकटे मणिकमल्लाख्ययोर्दैत्ययोरुपद्रवनिवेदनं । ८, शिवसैन्यवर्णनं । ९, दैत्यचमूवर्णनं । १०, मार्त्तण्डभैरवसैन्यकर्त्तृकमल्लासुरसैन्यवधः । ११, षडाननकर्त्तृकखड्गदंष्ट्रवधः । १२, जयनन्दिकर्त्तृकोल्कामुखकुन्तलोमदैत्यवधः । १३, मार्त्तण्डभैरवकर्त्तृकमणिकासुरवधः । १४, युद्धनिवृत्तौ प्रबोधनार्थं मल्लदैत्यनिकटे शिवकर्त्तृकं विष्णुप्रेरणादि । १५, मल्लदैत्येन सह घृतमारीयुद्धं । १६, शम्भुकर्त्तृकमल्लासुरवधः । १७, किञ्चिज्जीवितशेषमल्लदैत्यकृतशिवस्तुतिः । १८, देवकृतशिवस्तुत्यादि । १९, २०, कपिलतीर्थादिकतिपयप्रधानतीर्थकथनं । २१, मल्लारिशिवपूजनविधिः । २२, ऋषीन् प्रति मल्लारिवाक्यं । २३, मल्लारिमन्त्रकथनादि ।

No. 764. अग्निष्टोमपद्धतिः, कात्यायनसूत्रपद्धत्यन्तर्गता ।

Substance, country paper, 9½ × 4½ inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 580 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Agnishṭomapaddhati. Directions for the performance of the Agnishṭoma sacrifice, according to the rules of Kátyáyana, founded on the Mádhyndini S'ákhá of the White Yajur Veda. By Yájñika Deva, son of Prajápati. The work is a fragment of the author's *Kátyáyana-sútra-paddhati.*

Beginning. अथ माध्यन्दिनसवनमुच्यते, तत्र पूर्वमाग्नीध्रीयस्य पश्चादुदङ्मुखोपविष्टस्य यजमानस्य लोकद्वारीयसामगानं(?) होमस्य। ततः सर्वे ऋत्विजः सयजमानाः स्नाताः सवनवद्धिष्ण्योपस्थानादिधिष्ण्याभिमन्त्रणान्तं समर्पणं कुर्वन्ति।

End. तदानीमेव पुनरुद्धृत्य स्वयमेवाग्निहोत्रहोमः। प्रातर्होमस्तु स्वकाल एव। अत ऊर्द्धं सन्ध्यातर्पणवैश्वदेवक्रिया नातः प्राक्।

Colophon. इति श्रीचिरग्निचित्सम्राट्स्थपतिमहायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतयाज्ञिकदेवकृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतौ अग्निष्टोमपद्धतिः।

विषयः। आग्निष्टोमीयमाध्यन्दिनसवनप्रयोगकथनम्।

No. 765. वाराणसीदर्पणकारिकाप्रकाशिका, वा दर्पणप्रकाशिका।

Substance, country paper, 12 × 5 inches. Folia, 45. Lines, 10 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sм. 1898. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Váráṇasídarpaṇ-kás'ikáaprakás'iká, alias *Darpaṇaprakás'iká*. A commentary on his poem in eleven cantos on Benares. By Vatsarája, son of Rághava Tripáṭhí, and grandson of Gaṇesa Agnihotrí.

Beginning. भट्टोजिदीक्षितं नत्वा रामाश्रमगुरुं पुनः।
वत्सराजः करोत्येतां काशीदर्पणकाशिकां॥
गुरुपादरजःपूरस्फूरत्तेजस्त्वजः स्रजः।
राजन्ते वत्सराजस्य मानसे सच्छिरःस्रजः॥
वाराणसी दर्पणकाशिकाख्य प्रकाशिकाख्यां प्रतनोति धीमान्।
श्रीवत्सराजः किल विश्वनाथकृपाकटाक्षाङ्कुरितप्रसादः॥

End. चरमप्रसादसमाप्तिं ज्ञापयन्नाह। श्रीति। प्रत्यक्षभावसमुद्रे। एकादशरुद्राः, तत्सङ्ख्याक इति यावत्। कालेशः, रुद्रः, तस्य यः कण्ठः, तस्य रुचिरिव रुचिर्यस्य सः। दर्पणस्य श्यामप्रभत्वादित्यर्थः। शोभा कान्तिर्द्युतिरित्यमरः। प्रसादात्मकस्य महारुद्रस्य नाम विश्वेश इति सर्वेषु एकादशस्तु अन्तिमः। एकादशरुद्रात्मकोऽयं ग्रन्थः॥ १६॥ ग्रन्थसमाप्त्युत्तरं संवत्सरादिकं निबध्नन्नाह। विश्वेशोत्तमेति। अष्टमूर्त्तिर्महादेवः। ताभिर्गणितं चाब्दे संवत्सरे। अङ्कानां वामतो गतिरित्युक्तः। देवाः, महः, उत्सवः, तस्य भावः, तया। द्विषे-

र्दिवसैः। मङ्गलु सप्तमासद्देति विश्वः। नवदिवसा इति नवाङ्कः। रसाः षट् षडङ्कः। विश्वनाथ एक एवेत्येकाङ्कः। अन्यत् स्पष्टम्। संवत् षोडषाष्टनवतिमिते वर्षे इति फलितोऽर्थः। अङ्कतोऽपि १६९८।

Colophon. इति श्रीमद्वाराणसीवासित्रिपाठिकुलतिलकसामवेदोपाध्यायश्रीगणेशाग्निहोत्रिसूनुसूरित्रिपाठिश्रीमद्भावदसूनुश्रीवत्सराजकृते प्रकाशश्वरमः काशं समाप्तिमगाच्छुभम्॥

विषयः। मङ्गलाचरणं, शिववर्णनं, नारदविश्वेश्वरकथोपकथनं, विश्वनाथकर्तृकदेवताभ्यो वरदानं, शिवस्य मन्दराचलेन सह साक्षात्कारः, मन्दरकर्तृकशिवस्थापनं दिवोदासस्य विश्वनाथसाक्षात्कारः, काशीमाहात्म्य, वाराणसीवर्णनं, दिवोदासराज्यस्थापनप्रपञ्चः, शृङ्गारादिवर्णनं इत्यादिविषयगर्भितस्यैकादशप्रकाशपरिच्छिन्नस्य वाराणसीदर्पणकाव्यस्य व्याख्यानं।

No. 766. हठदीपिका।

Substance, country paper, 9¾ × 4 inches. Folia, 20. Lines, 20 on a page. Extent 500 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1689. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Haṭhadípiká alias *Haṭhapradípiká*. An essay on a peculiar form of Yoga meditation called *Haṭhayoga*. By Svátmáráma. Contents: 1. Introduction; Yoga teachers; importance of the Yoga proved; place for its performance; the mode of sitting; rules regarding food. 2. Use of the Práṇáyáma; six ways of washing and purifying the guts. 3. Various forms of gesticulation and diverse postures. 4. Procedure for Samádhi. Signs of perfection, &c. Hall's *Contributions*, p. 15. This is a more complete and correct text than No. 250.

Beginning. नमामि त्रैपुरं धाम। श्रीआदिनाथाय नमोऽस्तु तस्मै येनोपदिष्टा हठयोगविद्या।
विराजते प्रोन्नतराजयोगमारोढुमिच्छोरधिरोहणीव॥
प्रणम्य श्रीगुरुं नाथं स्वात्मारामेण योगिना।
केवलं राजयोगाय हठयोगोऽनुदिश्यते॥

End. विद्यातीर्थं जगति विबुधाः साधवः सत्यतीर्थं
गङ्गातीर्थं मलिनमनसो योगिनो ज्ञानतीर्थं।

राधानीर्थे(?) धरणिपतयो दाननीर्थे धनाढ्या
लज्जातीर्थे कुलयुवतयः पातकं चालयन्ति ॥

Colophon. इति श्रीस्वात्मारामविरचितायां हठदीपिकायां चतुर्थोऽध्यायः ॥

विषयः। १ अध्याये, हठयोगेन संसिद्धानां गोरचनाथादीनां कथनं, हठयोगसाधन-स्थलनिर्देशः, हठयोगप्रथमाङ्गीभूतस्वस्तिकाद्यासनोक्तिः, आहारनियमश्च। २, प्राणायामाभ्यासप्रकारकथनं, नाडीशोधकधौतीवस्तिनेतित्राटकनौलिककपा-लभस्तीतिषट्कर्मकथनं, प्राणायामाभ्यासारम्भः, पूरककुम्भकादिफलोक्तिश्च। ३, खेचर्यादिनानाविधमुद्राबन्धादिकथनं, शक्त्यादिसम्भफलकथनं, कुण्डलि-न्यादियोगिशक्तिकथनादि च। ४, समाधिक्रमकथनं, लयप्रकारः, नादानु-सन्धानादि च ॥

No. 767. श्राद्धसूत्रपद्धतिः, कातीया।

Substance, country paper, 9½ × 4¼ inches. Folia, 41. Lines, 7 on a page. Extent, 500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'ráddhasútra paddhati. Directions for performing Párvaṇa s'rádhha according to the rules of Kátyáyana. The MS. is incomplete, and the author's name is unknown.

Beginning. शिवञ्च विघ्नहर्त्तारं गुरुञ्च वामनं तथा।
अम्बिकां शारदां चापि वन्दे विघ्नोपशान्तये ॥
कात्यायनकृते श्राद्धसूत्रे व्याख्यापुरःसरम्।
प्रयोगपद्धतिं कुर्वे याज्ञवल्क्यादिसम्मताम् ॥

End. (खण्डितत्वात् समाप्तिवाक्यं नास्ति।)

विषयः। पार्वणश्राद्धप्रयोगविधायककातीयसूत्रव्याख्यानं।

No. 768. आश्वलायनब्राह्मणपञ्जिका।

Substance, country paper, 10 × 5½ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 574 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

A's'valáyana-brahmana-pañchiká, alias *Aitareya Bráhmana*. This is an imperfect MS. containing only the 5th Book. Professor Haug has published an edition of the text together with an English translation.

Beginning. विश्वं वै देवा देवतास्तृतीमहर्वहन्ति सप्तदशस्तोमो वै रूपं साम जगतीच्छन्दो यथादेवतमेतेन यथास्तोमं यथासाम यथाछन्दसं राध्नोति ।

End. यज्ञस्य देवता मेन्द्रमेव तदुद्गीथं करोतीन्द्रो वै यज्ञ इन्द्रो यज्ञ इन्द्रान्मानागा-दिन्द्रवन्तष्टुध्वमित्येवैनंस्तदाह तदाह ।

Colophon. इत्याश्वलायनब्राह्मणस्य पञ्चमपञ्चिकायां पञ्चमोऽध्यायः । पञ्चमपञ्चिका समाप्ता ।

विषयः । १ अध्याये, द्वादशाहस्य तृतीयचतुर्थाहकर्त्तव्यसूचनं । २, पञ्चमषष्ठाहकर्त्त-व्योक्तिः । ३, सप्तमाष्टमाहकृत्यसूचनं । ४, नवमाहकृत्यष्टष्ठ्यषडहाङ्गत्यादि-कथनं । ५, प्रायश्चित्तहोमकथनं ॥

No. 769. आश्वलायनगृह्यकारिका ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 26. Lines, 11 on a page. Extent, 780 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

A's'valáyana-grihya-káriká. Memorial verses containing the rules of the Gríhya Sútra of A's'valáyana. The MS. is defective at the end and the author's name cannot be ascertained. Contents: Technical terms; sthálipáka; the rites after conception, &c.; sacrifice to Vaísvadeva; the sandhyá prayers; *Upákarma* or putting on of new sacrificial thread, &c. in the month of S'rávaṅa; offerings to the manes; vástuhoma, &c.

Beginning. आश्वलायनमाचार्यं नत्वा तद्गृह्यकर्मणाम् ।
प्रयोगं वच्मि केषाञ्चिद् वृत्तिकारादिभाषितं ॥

End. (खण्डितत्वात् शेषवाक्यं नास्ति) ।

विषयः । सर्वकर्मसाधारणपरिभाषा, स्थालीपाककथनं, गर्भाधानादिसंस्कारोक्तिः, बलि-वैश्वदेवादिकथनं, सन्ध्योपासनोपाककर्मादिकथनं, पितृयज्ञः, क्षेत्रकर्षणवास्तु-कर्मादिकथनञ्च ॥

No. 770. ब्रह्मसिद्धान्तं वा ब्रह्मसिद्धान्तपद्धतिः।

Substance, country paper, 10 × 4 inches. Folia, 61. Lines, 5 on a page. Extent, 500 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1806. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. .Prose and verse. Incorrect.

Brahma-siddhánta alias *Brahma-siddhánta-paddhati*. A Tántric miscellany on theology, metaphysics, cosmogony, &c. Contents: Brahma a void, its character; the cosmic mass, its character; generation from that mass of S'iva, from him of Bhairava, and from him of S'ríkaṇtha, &c. The origin of Prakṛití consisting of the five primary elements from the last; the organic and sensuous faculties—sleep, dreaming, and waking; will and the other four sensuous faculties; their agency in the creation of the world. Iḍá, piṅgalá, and other arterial paths to those faculties; thirteen vital airs, including Práṇa, samána, &c.; growth of the different members of the body; the essential elements of the body; the principal receptacles in the body; the proper mode of performing *práṇáyáma* and the advantage thereof; praise of Yógis.

Beginning. ——————त्रिविधं गर्भसम्भवेत् (?)।

यदा नास्ति स्वयं कर्त्ता कारणं न कुलाकुलं।

अव्यक्तपरमं तत्त्वमनामा विद्यते तदा॥

End. वैद्या रोगिणे तुर्वादिदरिद्रशूरोभीरुधार्म्मिका। पापकारी ज्ञानी रागी तत्त्वविकर्मशीलोपायेन ते दास्यकामे वयान्तिति(?)॥

Colophon. इति योगशास्त्रब्रह्मसिद्धान्तपद्धतिः सम्पूर्णम् (?)।

विषयः। शून्यब्रह्मनिरूपणं, तस्य गुणाः, ब्रह्माण्डपिण्डस्य तद्गुणानाञ्च कथनं, तत्पिण्डात् शिवस्य तस्माद् भैरवस्य तस्मात् श्रीकण्ठादीनामुत्पत्तिः, ततः पञ्चतत्त्वात्मकप्रकृतिपिण्डोत्पत्तिः, क्षुत्तृष्णादिकथनं, अन्तःकरणस्य तद्गुणानाञ्च कीर्त्तनं, सत्त्वरजस्तमो महाकालजीवात्मकपञ्चकुलशस्य तद्गुणानाञ्च कीर्त्तनं, जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्याद्यवस्थाकथनं, इच्छाक्रियादिशक्तिपञ्चकस्य प्रत्यकस्य पञ्चपञ्चगुणकथनं, कर्म्मकामचन्द्रसूर्य्याग्निस्वरूपप्रत्यचाचरणपञ्चकस्य तद्गुणानां कलानाञ्च कीर्त्तनं, इडापिङ्गलादिनाडीनां तद्द्वारस्य च कथनं, प्राणसमानादिदशवायुकथनं, शरीराङ्गप्रत्यङ्गोत्पत्तिकथनं, शुक्रमज्जादीनां प्रमाणं, आधारस्वाधिष्ठानादिचक्रकथनं, प्राणायामप्रकारस्तत्फलकथनादि, अवधूतलक्षणयोगमार्गप्रशंसादिकथनं।

No. 771. कोशलागमः ।

Substance, country paper, 10 × $4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 28. Lines, 10 on a page. Extent, 500 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1816. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Kos'alágama. This is a very defective MS. wanting both the beginning and end. It supplies a series of diagrams, and gives directions how to calculate therefrom the probable good and evil effects, and astrological influences under particular circumstances, of villages, houses, vehicles, dwellings, wells, wheels, commencement of journeys, &c.

Beginning. गजखरर्त्तयुगाश्वमहीगुणा दिसहिता मघवा दिशि क्रमात् ।
गृहपतेरभिधा पुरद्दिङ्मितो वसुहृता भवनस्य दशा च सा ॥
अथ ग्रामवासचक्रम् ।

End. इष्टलयस्तिं२१शद्युताख्ततो भक्ताः पञ्च१५५शद्गेषात्काल्घटी फल । चय-वित्तसुखोत्साह भो ५क्लेशा९ जयो मृत्यु ८ जयः ९ सुखं १० । नन्दा च मित्रलाभः १२ सुखं १४ दुःखं १४ क्रमात् ।

Colophon. इति गृहप्रकारं समाप्तम् । (अस्य नाम्नि प्रारम्भे च सन्देहः । प्रारम्भे प्रतिज्ञा-वाक्यं नास्ति, खण्डितत्वात् समाप्तिवाक्यञ्च नास्ति ।)

विषयः । ग्रामवास-वाहन-वास्तु-कूपचक्र-यात्राचिनालोचक्र-सेवाचक्रादिकतिपयचक्रा-दिद्वारा शुभाशुभगणना ।

No. 772. चन्द्रालोकः ।

Substance, country paper, 9 × 4 inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 360 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1733. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Chandráloka. A treatise on Rhetoric in ten chapters. By Jayadeva, son of Mahádeva. The work is held in high repute by Vaishṇavas, but it is rare.

Beginning. उच्चैरस्यति मन्दतामरसतां आमम्बलक्ष्मैरव-
ध्वंसं चलयते च यासु मनसामुल्लासिनो मानसे ।

दुष्टोद्यत्कंदनाशनर्चिरमलालोकत्रयीदर्शिका
सा नेत्रत्रितयीव खण्डपरशोर्वाग्देवता दीव्यतु ॥
हंहो चिन्मयचित्तचन्द्रमणयः संवर्द्धयध्वं रसान्
रे रे खैरिणि निर्विचारवनिते मास्मत्प्रकाशीभव ।
उल्लासाय विचारवीचिनिचयालङ्कारवारां निधे-
श्चन्द्रालोकमयं स्वयं वितनुते पीयूषवर्षः कृती ॥

End. पीयूषवर्षप्रभवं चन्द्रालोकमनोहरं ।
सुधानिधानमासाद्य श्रयध्वं विबुधा मुदम् ॥
जयन्ति याजकश्रीमन्महादेवाङ्गजन्मनः ।
सूक्तपीयूषवर्षस्य जयदेवकवेर्गिरः ॥
महादेवः सत्रप्रमुखमखविद्यैकचतुरः
सुमित्रातद्भक्तिप्रणिहितमतिर्यस्य पितरौ ।
प्रणीतस्तेनासौ सुकविजयदेवेन दशभि-
श्चिरं चन्द्रालोकः सुखयतु मयूखैर्दशदिशः ।

Colophon. इति श्रीपीयूषवर्षपण्डितश्रीजयदेवविरचिते चन्द्रालोकालङ्कारे अभिधास्वरूपाभिधानो नाम दशमो मयूखः ॥

विषयः। १मयूखे, शब्दवाक्यप्रकारकथनं । २, शब्दवाक्यादिगतदूषणनिर्णयः । ३, काव्यलक्षणोक्तिः । ४, आलङ्कारिकगुणोक्तिः । ५, उपमापरिकरादिविविधालङ्काराणां लक्षणोदाहरणयोः कथनं । ६, करुणादिरसस्य वैदर्भ्यादिरीतेश्च कथनं । ७, ८, वस्त्वलङ्काणां भेदकथनं । ९, लक्षणनिरूपणं । १०, नामनिर्देशादिकथनं ।

No. 773. धर्मसिन्धुसारः, अनुक्रमणिकासहितः ।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. some of the leaves are yellow. Folia, 467. Lines, 12—14 on a page. Extent, 12575 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1910, Sk. 1775. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Dharmasindhusára. A compendium of modern ceremonial rites on the model of the *Nirṇayasindhu.* By Kás'inátha Upádhyáya, son of Ananta Upádhyáya, who was the younger brother of Yajñes'vara Upádhyáya, and son of Kás'í Upádhyáya Súri.—The work comprises

three books, of which the last is divided into two parts. Contents: I. Calculations of proper times for ceremonies. II. Calendar of ceremonies for the twelve months of the year beginning with Chaitra; diurnal duties of religious people; imperative duties; Sthálipáka, Balivais'vya homa; consecration of wells, tanks, &c.; consecration of rosaries; consecration of images of gods; coronation; starting on journeys; influence of planets on mortals; pacification of adverse supernatural influences. III. Duties of persons whose parents are living; persons who should perform s'ráddhas; time meet for s'ráddhas; ritual for s'ráddhas; mourning; cremation; expiatory rites; duties of hermits.

Beginning. श्रीविट्ठलं सुकरुणार्णवमाश्रुतोषं दीनेष्टपोषमघसंहतिसिन्धुशोषम्।
श्रीरुक्मिणीमितिमुषं पुरुषं परं तं वन्दे दुरन्तचरितं हृदि सञ्चरन्तम्॥
वन्दे प्रतिघ्नन्तमघानि शङ्करं धत्तां स मे मूर्द्ध्नि दिवानिशं करं।
शिवाञ्च विघ्नेशमथो पितामहं सरस्वतीमाशु भजेऽपि तामहम्॥
श्रीलक्ष्मीं गरुडं सहस्रशिरसं प्रद्युम्नमीशं कपिं
श्रीसूर्यं विधुभौमविद्गुरुकविच्छायासुतान् षण्मुखं।
इन्द्राद्यान् विबुधान् गुरूंश्च जननीं तातं त्वनन्ताभिधं
नत्वार्यान् वितनोमि माधवमुखान् धर्माब्धिसारं मितं॥
दृष्ट्वा पूर्वनिबन्धान्निर्णयसिन्धुक्रमेण सिद्धार्थान्।
प्रायेण मूलवचनान्युज्झित्य लिखामि बालबोधाय॥
तत्र कालः षड्विधः। वत्सरः, अयनं, ऋतुः, मासः, पक्षः, दिवस इति।

End. मूलभूतानि पद्यानि विकृतानि क्वचित् क्वचित्।
निर्विकाराण्यपि नवान्यप्युक्तान्यत्र कानिचित्॥
मीमांसाधर्मशास्त्रज्ञाः सुधियोऽनलसा बुधाः।
कृतकार्याः प्राङ्निबन्धैस्तदर्थं नायमुद्यमः॥
य पुनर्मन्दमतयोऽलसा अज्ञाश्च निर्णयम्।
धर्मं वेदितुमिच्छन्ति रचितस्तदपेक्षया॥
निबन्धोऽयं धर्मसिन्धुसारनामा सुबोधनः।
अमुना प्रीयतां श्रीमद्विट्ठलो भक्तवत्सलः॥
प्रेम्णा सद्भिर्ग्रन्थः सेव्यः शब्दार्थतः सदोषोऽपि।
संशोध्य(?) वापि हरिणा सुदामसुनिसतुषपृथुकमुष्टिरिव॥
श्रीकाश्युपाध्यायवरो महात्मा बभूव विद्वद्द्विजराजराजः।

तस्मादुपाध्यायकुलावतंसो यज्ञेश्वरोऽनन्त इमावभूतां ॥
यज्ञेश्वरो यज्ञविधानदक्षो देवज्ञवेदाङ्गसुशास्त्रमिश्रः ।
भक्तोत्तमोऽनन्तगुणैकधामानन्ताङ्कयोऽनन्तकलावतारः ॥
एषोऽत्यजज्जन्मभुवं स्वकीयां तां कोङ्कणाख्यां सुविरक्तशाली ।
श्रीपाण्डुरङ्गे वसतिं विधाय भीमातटे मुक्तिमगात्सुभक्त्या ॥
तस्यानन्ताभिधानस्योपाध्यायस्य सुतः कृती ।
काशीनाथाभिधो धर्मसिन्धुसारं समातनोत् ॥

Colophon. श्रीमत्काश्युपाध्यायहरिसूनुयज्ञेश्वरोपाध्यायानुजानन्तोपाध्यायहरिसुतकाशीनाथोपाध्यायविरचिते धर्मसिन्धुसारे तृतीयपरिच्छेदोत्तरार्द्धं समाप्तम् ॥

विषयः। १ परिच्छेदे, काल-सङ्क्रान्ति-व्रत-तिथीष्टि-याग-श्राद्ध-ग्रहणादिनिर्णयः। २, तृतीयाचतुर्थ्यादितिथिव्रतविशेषमन्वादि-दशावतारजयन्ती-दमनोत्सव-चैत्रवैशाखादिद्वादशमासकृत्य-प्रकीर्णकनिर्णयः। ३, पूर्वार्द्धे, गर्भाधानाद्युद्वाहान्तसंस्कारदन्तधावनस्नानहोमादिनित्यकृत्य-स्थालीपाक-बलिवैश्वदेवादि-वापीकूपतडागाद्युत्सर्ग-मालासंस्कार-स्थिरदेवप्रतिष्ठादि-राजाभिषेक-याचा-गोचरफलाङ्कितशांत्यादिनिर्णयः। ४ उत्तरार्द्धे, जीवत्पितृकर्त्तव्यकर्म-श्राद्धाधिकारिश्राद्धकाल-श्राद्धपद्धति-मृतकान्त्येष्टि-प्रायश्चित्त-सन्यासग्रहणादिनिर्णयः ॥

No. 774. प्रयोगरत्नीयचरकसौत्रामणी, वा बोधायनचरकसौत्रामणी।

Substance, country paper, 10 × 4¾ inches. Folia, 3. Lines, 16 on a page. Extent, 150 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Prayogaratníya-charaka-sautrámaṇi alias *Bodháyana-charakasautrámaṇi*. This is a chapter of a comprehensive work called *Prayogaratna*, or a manual for the performance of religious rites. The chapter under notice treats of the ceremony named *Sautrámaṇi*, in which the principal offering is a spirituous liquor made from rice, *i. e.*, a kind of arrack. By S'eshanáráyaṇa. The author follows the rules of Bodháyana.

Beginning. सौत्रामणीं व्याख्यास्यामः। पूर्वेद्युर्नान्दीश्राद्धाद्यपरेद्युः स्नानादिनिविष्टमित्यन्ते चरकसौत्रामण्या यचे इत्युपव्याहरणम्।

End. इति पूर्णाहुतिं हुत्वा समारोप्यायतने मथित्वा विहृत्य मनस्वतीं हुत्वा सायमग्निहोत्रं जुहोति। सन्तिष्ठते सौत्रामणी।

Colophon. इति श्रीम० शेषनारायणोक्ते प्रयोगरत्ने चतुर्थः।
इति बोधायनचरकसौत्रामणी समाप्ता ॥

विषयः। सौत्रामणीष्टिप्रयोगः ॥

No. 775. अग्निप्रयोगः।

Substance, country paper, 10¼ × 4½ inches. Folia, 29. Lines, 11 on a page. Extent, 750 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Agniprayoga. A manual for the performance of the Agnishṭoma rite, according to the rules of Bodháyana. Anonymous.

Beginning. बोधायनं नमस्कृत्य व्याख्याहृंश्च पुरातनान्।
अग्निप्रयोगं वक्ष्यामि विष्णुरुद्रान्वयोऽग्निचित् ॥
उक्तः सर्वप्रकृतिभूतो ज्योतिष्टोमोऽग्निष्टोमः। अथेदानीं सर्वप्रकृतिविकृति-
साधारणमग्निष्टोमेन सह व्याख्यातुमारभते।

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति)।

विषयः। अग्निष्टोमप्रयोगः ॥

No. 776. रसहेमः, वा कङ्कालीरसहेमः।

Substance, country paper, 12 × 5 inches. Folia, 16. Lines, 20 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Rasahema alias *Kañkálírasahema.* A pharmacopœia of mercurial and other metallic preparations. The MS. is incomplete. It gives receipts for upwards of two hundred kinds of metallic compounds.

Beginning. श्रीभैरवं प्रणम्यादौ सर्वज्ञं त्रिजगत्प्रभुम्।
श्रीभारतीश्च विघ्नेशं वन्दे प्रत्यूहशान्तये ॥
अथ ध्यायन् समायातः श्रीकङ्कालीययोगिनः।
हविष्यान्नं भवि स्वापं हविष्यस्यापि भोजनम् ॥

क्रियाभ्रष्टे न सिध्यन्ति तपोनिष्ठे फलन्ति हि ।
स्तद्दोषांस्ततः शुद्धिं संस्कारान् प्राग् वदाम्यहम् ॥

End. (खण्डितत्वात्परिसमाप्तिवाक्यादि नास्ति ।)

विषयः । पारदलौहादिद्रव्यद्वारा नानाविधरसायनौषधनिर्माणप्रकारः ।

No. 777. उपग्रन्थसूत्रम् ।

Substance, country paper, 10½ × 4 inches. Folia, 36. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1600 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1642. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Upagrantha Sútra. A sútra work treating of expiations and details in connexion with various Kalpa rites.

Beginning. अथ सम्पत्सिद्धिरनादेशे स्तोचीयातः शते विशेषसङ्ख्यासमस्ताख्ये प्रत्येकमच्छा- द्विनियमो ज्योतिष्टोमेन वतमुक्थे त्रिपञ्चाशे—इत्यादि(?) ।

End. पुरीषपदशेषाणि निधानान्याचार्याः स्वरितान्तानि यथाधीतं वा तेषु दीपाश्च विध्यश्चेद्दोधिकाराद्दागन्तोवागतः(?) ॥ १२ ॥

Colophon. इत्युपग्रन्थसूत्रे चतुर्थः प्रपाठकः । इत्युपग्रन्थसूत्रं समाप्तम् ॥

विषयः । १ प्रपाठके, गायत्र्यादिच्छन्दःकथनं, यज्ञत्रुटिनिमित्तकप्रायश्चित्तोक्तिः; सत्राय दीक्षितेन कर्त्तव्यादि च । २, अक्रीतसोमापहरणप्रायश्चित्तं, सोमकलशे भग्ने प्रायश्चित्तादि, सोमे दग्धे प्रायश्चित्तं, पृष्ठानुकल्पादि च । ३, वैश्यवर्णकल्पोक्तिः प्रवर्ग्यसंशये कर्त्तव्यम्, एकाहस्तोत्राणि, षड्हकृत्यं, द्वादशाह-दृहद्रथन्तरपृष्ठ- स्तोत्रीयादिकथनं, गानेचरद्धिर्लोपश्च तन्न्यायसमुद्देशव्याख्यादि । ४, प्रति- हारोदाहरणकथनादि ॥

No. 778. उत्सर्गमयूखः ।

Substance, country paper, 10 × 5 inches. Folia, 26. Lines, 8—9 on a page. Extent, 520 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Utsarga Mayúkha. Directions for consecrating tanks, wells, &c., and purifying them should they happen to be polluted by the death of a monkey, or a cat, or by other cause. By Nílakaṇṭha Bhaṭṭa. *Vide* No. 761 for another work of this author.

Beginning. उक्त्वा दानविधिन्नाम राममाराध्य भास्करं ।
उत्सर्गविषये भट्टनीलकण्ठो वदत्यथ ॥ तत्र जलाशयोत्सर्गप्रशंसा विष्णुधर्मोत्तरे।

End. ततोऽभिषेकग्रहपूजाग्निपूजाविसर्जनशय्यादानमण्डपाद्युपस्करप्रतिपत्तिविप्रभोजनभूयसीदानकर्मेश्वरार्पणानि जलाशयोत्सर्गवत् ॥

Colophon. इति श्रीमीमांसकभट्टनीलकण्ठकृते भास्करे जलाशयारामोत्सर्गमयूखः ।
इति उत्सर्गमयूखः समाप्तः ॥

विषयः । वापीकूपतड़ागाद्युत्सर्गस्य विधिः प्रयोगश्च, वाप्यादिषु मार्जारवानरादिमृतकाद्युपघाते तत्प्रायश्चित्तकथनं च ।

No. 779. मोमहणविलासः, व्याख्यासहितः ।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 160. Lines, 9—10 on a page. Extent, 8000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Momahaṇavilása. A treatise on the diseases peculiar to women and children, and on aphrodisiacs. By Momahaṇa, son of Prayágadása, a Kshatríya of Kálpi. The work was completed on Saturday, the 4th of the month of Chaitra, 1468, during the reign of Muhammad Sháh, son of Firuz Sháh.

Beginning. यं स्मृत्वा ललितां प्रजापतिरिमां सृष्टिं व्यधान्मानवीं
श्रीकण्ठस्त्रिपुरकान्यदनुजश्रेणीं जघान द्रुतम् ।
चक्रे रणमरुर्दुर्हृदा सुरहा चक्रे च्युतसञ्चयं (?)
तं प्रत्यूहनिवृत्तये गणपतिं वन्देऽहमिष्टप्रदं ॥
यत्कर्णतालपवनादुद्धता(?) वारिराशयः सप्त ।
एकीयन्ति युगान्ते तमहं वन्दे गणेशानं ॥
यच्चान्वये वीहलगोत्रजन्मा प्रख्यातकीर्त्तिः किल वाघलाख्यः ।
आसीद्यदाख्यां बिभराम्बभूवुस्तद्वंशजाः सन्ति हि वाघलाख्याः ॥
यद्वंशजानां भूत्यर्थं बभूव कुलदेवताः ।

मरोह्ववासिनी देवी सर्वदुर्हन्निषूदनी ॥
तस्य कुलेऽतिथिभक्तः प्रसिद्धनामा बभूव हरिवाघलः ।
यस्य दानस्य तुलायां लघुतां भजतीह कर्णदानमपि ॥
तस्यात्मजोऽभूदभिरामकान्तिः प्रयागदासो गुणवान् वदान्यः ॥
विरुदावली यस्य बभूव मह्यां मर्यादमेरुर्महिमसमुद्रः ।
तदङ्गजो सोमह्लणः प्रसिद्धो गुरुद्विजन्मातिथिदेवभक्तः ॥
बभूव यस्यार्थिजनाः प्रशंसां कुर्वन्ति सर्वत्र बहुप्रदस्य ।
सोमह्लणः कुतुकादिह सोमह्लणविलासनामानं ।
सकलजनहृदयद्रापितं(?) चकार सद्योगसङ्ग्रहं रम्यम् ॥

End. अब्दे नागरसश्रुतीन्दुरचिते १४६८ पक्षेऽसिते चैत्रके
हेरम्बस्य तिथौ विकर्त्तनसुतस्याह्नि न्यलोक(?) वै प्रजानां पतेः ।
ग्रन्थे सोमह्लणो व्यधाद्भुजजनुः सद्योगचूड़ामणिं
ग्रन्थं सद्भिषजां मतानि च बहून्यालोक्य वैद्यागमान् ॥
कालिन्द्या रुचिरे सुदक्षिणतटे सद्रत्नविद्युद्युता
नाम्नाभूत् किल कालपीतिनगरी ख्याता धरामण्डले ।
तस्यां कालपिदैवतं निवसति प्रायः स्वयं सर्वदा
लोकानामभिलाषदं सुरजनैः संसेवितं सत्प्रभं ॥
भूपालो महमूदसाहिरभवत्पीरोजाषानात्मजः
सार्द्धं योद्धुमलं न हिन्दुकजनास्तेनाभवन् सङ्गरे ।
तस्योर्जत्करिवृन्दबृंहितमिहाश्वानाञ्च ह्रेषारवं
श्रुत्वा यान्त्यरयो ध्रुवं जलनिधेः पारस्य तीरे ध्रुवं ॥

Colophon. इति कालपीग्रामवस्तव्यक्षत्रियप्रयागदासात्मजसोमह्लणविरचिते महमूदसाहिराज्ये सोमह्लणविलासनामग्रन्थः समाप्तः ।

विषयः । १ प्रथमे अधिकारे, शुक्रवृद्धिकरौषधादिकथनं । २, शुक्रस्तम्भकौषधकथनं । ३, लिङ्गवृद्धिदार्ढ्यकथनं, स्त्रीकुचनितम्बवृद्धिकथनञ्च । ४, लिङ्गस्तब्धकारकौषधकथनं । ५, षण्ढत्वनाशकौषधकथनं । ६, बन्ध्यात्वनाशकौषधकथनं, गर्भरक्षार्थं मन्त्रौषधप्रयोगः, भगसङ्कोचविधिः, स्त्रीरोगचिकित्सादि च । ७, बालरोगचिकित्सोपयोग्यौषधमन्त्रादिकथनं । ८, बालग्रहचिकित्साप्रकारः । ९, १०, डाकिनीचिकित्सादिप्रकारः । ११, बालग्रहादिनिवारणार्थं कतिपयमन्त्रोक्तिः, माहेश्वरादिधूपनिर्माणविधिश्च ॥

No. 780. कात्यायनसूत्रपद्धतिः ।

Substance, country paper, 12 × 4¾ inches. Folia, 55. Lines, 14 on a page. Extent, 3000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Kátyáyana-Sútra-Paddhati. A guide to the performance of the ceremonies described in the Kalpa Sútra of Kátyáyana. By Deva-yájñika, son of Prajápati. The MS. is incomplete and contains only the first portion of the work. The first two folia are wanting.

Beginning. (प्रथमतः पत्रद्वयं खण्डितं) ।

End. प्रातर्होमस्तु स्वकाल एव । अत ऊर्द्ध्वं सन्ध्यातर्पणवैश्वदेवादिनित्यक्रियायामधिकारः । नातः प्राग् भवतीति शिवम् ।

Colophon. इति श्रीचिरग्निचिन्महायाज्ञिकश्रीप्रजापतिसुतश्रीदेवयाज्ञिककृतायां कात्यायनसूत्रपद्धतावग्निष्टोमः समाप्तः ।

विषयः । दीक्षितकर्त्तव्येष्टिः, अवभृथपर्यन्तदीक्षितनियमाः, महावीरसम्भरणं, प्रायणीयेष्टिः, आतिथ्येष्टिः, प्रवर्ग्यचरणं, प्रैषमन्त्रविशेषाः, अध्वर्य्यागीदोहनार्थं, गमनादि, प्रवर्ग्यकरणे घर्महोमः, उपसदिष्टिः, प्रवर्ग्यशान्तिः हविर्धाननिष्पादनं, उपरवखननं, सदःकरणं, सदोमानादि, अग्निस्थाननिष्पादनं, आग्नीध्रीयादिस्थानकरणं, अग्नीषोमीयेष्टिः, अभिषवेष्टिः, प्रातःसवनं, माध्यन्दिनसवनं, तृतीयसवनं, अवभृथेष्टिः, उदयनीयेष्टिः, अनुबन्ध्येष्टिः, पयस्[illegible]ष्टिः, इत्यादीनां विवरणम् ॥

No. 781. अनुमानमणिदीधितिव्याख्या, शिरोमणिमूलसहिता ।

Substance, country paper, 13 × 5¼ inches; some of the leaves are yellow. Folia, 460. Lines, 12-14 on a page. Extent, 18,130 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sм. 1828. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Anumána-maṇi-didhiti-vyákhyá. A commentary on Ragh[illegible]nátha S'iromaṇi's *Anumána-maṇi-didhiti.* By Bhavánanda Siddhánta[illegible]is'a. *Vide* ante I, p. 285.

Beginning. श्रीगोविन्दपदाम्भोजनखचन्द्रमरीचयः ।
सच्चरित्रोत्तमस्यान्धे मम सन्त्ववलम्बनम् ॥
नमस्कृत्य गुरून् सर्वान् निगूढं मणिदीधितौ ।
श्रीभवानन्दसिद्धान्तवागीशेन प्रकाशिता ॥

शिरोम०प्रा० ॐ नमः सर्वभूतानि विष्टभ्यपरितिष्ठते ।
अखण्डानन्दबोधाय पूर्णाय परमात्मने ॥ १ ॥
अध्ययनभावनाभ्यां सारं निर्णीय निखिलतन्त्राणां ।
दीधितिमधिचिन्तामणि तनुते तार्किकशिरोमणिः श्रीमान् ॥

मू०प्रा० प्रत्यक्षोपजीवकत्वात् प्रत्यक्षानन्तरं बहुवादिसम्मतत्वादुपमानात् प्रागनुमानं निरूप्यते ।

End. कालविशिष्टे धूमेऽपि विशेष्यत्वस्योपाधेः सत्त्वेन निरुपाधित्वं साधनव्यापकत्वा-दिति विशेष्यत्वयाटस्य(?) प्रामाणिकत्वात्तदपेक्षितं भट्टाचार्यशिरोमणिभिरिति ।

Colophon. इति श्रीमद्धामहोध्यायसिद्धान्तवागीशभवानन्दविरचितानुमानमणिदीधिति-व्याख्या समाप्तिं पफाण ।

शि० स० तथापि जन्यत्वशरीरजन्यत्वावच्छिन्नप्रतियोगिताकावतिरिक्तावेवाभावाविति न तत्र बकत्वभावसम्भव इत्यत्र तात्पर्यम् ।
इति श्रीमन्भट्टाभट्टोपाध्यायशिरोमणिकृतानुमानमणिदीधितिः सम्पूर्णा ।

मू० स० एकवृत्तित्वात् अवच्छेदेन वृत्तिरचापि तुल्या तत्र देशभेदेनात्र समयभेद इति ॥

विषयः । अनुमानमणिदीधितिव्याख्यानम् ।

No. 782. राक्षसकाव्यं, सटीकं ।

Substance, country paper, 9¼ × 4¼ inches. Folia, 6. Lines, 13—14 on a page. Extent, 175 s'lokas. Character, Nágara, Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Rákshasa-kávya. A poem of 20 stanzas in which a forester describes various pastoral objects for the gratification of his mistress. By Vararuchi Kavindra. The author is said to be the same person who formed one of the "nine jewels" of Vikramáditya. The MS. is in the *trivallí* form, and has a running commentary on the text.

Beginning. टीका० कश्चिदित्यनिर्दिष्टनामा पुरुषः इमां वक्ष्यमाणां गां वाचं वनितां बभाष उक्तवान्। किं कुर्वन् वनं काननं विचरन्। इत्यादि।

मूल० कश्चिद्वनं बहुवनं विचरन् वयस्थो वश्यां वनात्मवदानां वनितां वनार्द्धाम्। इत्यादि।

End. टीका०। उत्तमवच उक्तं कथमपि त्वां भूयः किं कृत्वा दिनं दिवसं तया प्रियया सह रमित्वा, कथम्भूतः अभीक्ष्णः पुष्टाङ्ग इत्यर्थः। होति पादपूरणे ॥ २० ॥

Colophon. इति श्रीवररुचिकवीन्द्रेण विरचितेन(?) राक्षसकाव्यं समाप्तं। शुभं। टीका समाप्ता।

मू० एतावदुत्तमवचः सुमनाः स उक्त्वा रन्त्वा दिनं सह तया प्रियया ह्यभीक्ष्णम्। युक्तश्चतुर्भिरनडुद्भिरदीनवद्भिरारुह्य यानमथ सम्प्रययौ खगेहे ॥ २० ॥

टीका० इति श्रीवररुचिकवीन्द्रेण कृतं राक्षसकाव्यं समाप्तम्।

विषयः। कश्चिद्वयस्थो वनस्थः पुरुषो विचरन् वनजान् वृक्षादीन् प्रदर्शयन् तद्दर्शनं वनितां आदयति।

No. 783. यज्ञप्रायश्चित्तविवरणं।

Substance, country paper, 9¼ × 4 inches. Folia, 42. Lines, 13 on a page. Extent, 1250 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1783. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose, Generally correct.

Yajñapráyas'chitta vivaraṇa. A treatise on expiations for flaws in the performance of the Darsa, Paurṇamása and other ceremonies. By Gopála. The MS. comprises three Prasnas, the first having 11, the 2nd 10, and the 3rd 8 chapters; but from the style of its commencement and end, it would seem that this is only a part of a larger work. Contents: I. 1, General expiations necessary where no special expiation has been ordained. 2, Expiation for not using the ordained number of pots. 3, Expiation for breakage of the wood used in producing fire by friction. 4, Expiation for defects in Agnihotras, &c. 5—6, Expiations for defilement of the wood for producing fire. 7—11, Expiations for defilement of oblatory articles; do. for suspicion of such defilement or for their use irregularly; and for their being spoiled in cooking.—II. 1, Expiation for rites performed by a consumptive person. 2, Expiation for absence from home for more than a year. 3, Expiation for defects in the Purodás'a for the Nakshatra íshṭi. 4, Expiation for

substitutes. 5, Expiations for animals intended for sacrifice. 6, Expiation for Cháturmásyá vrata, or the quadrimensial fast. 7, Expiation for defects in the initiation of the Adhvaryu. 8, Expiation for accidents in cooking offerings. 9. Expiation for defects in the use of mantras. 10, Optional courses. III. 1, Expiation for accidents to the cooking pot. 2, Expiation for irregularities in the actions of the priests. 4, Expiation for accidental omission of oblations. 5, Expiation for accidental blowing out of the fire when produced by friction. 6, Expiation for use of ordinary fire in rites. 7, Expiation for omission of particular rites. 8, Duties of persons who have established the sacred fire, when they are about to start on a journey.

Beginning. अथातो मन्त्रगणाम्नातानि प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः। उक्तानि दर्शपूर्णमासादीनि कर्माण्यनन्तरं तेषामकरणेऽन्यथाकरणे प्रायश्चित्तानि व्याख्यास्यामः।

End. एवं हि श्रूयते, मलवद्वाससमानसंवदेत न सहासीत नास्या अन्नमद्यादित्यारभ्याभ्यञ्जनप्रभृतिरष्टत्र्यकासमन्यदित्युक्तम्। अन्यत्सहासनादिति भवस्वामिना व्याख्यातम्।

Colophon. इति श्रीगोपालकृते यज्ञप्रायश्चित्तविवरणे तृतीयप्रश्नस्याष्टमोऽध्यायः।
त्रुटितोऽयं ग्रन्थः। खण्डः २ (आदर्शे लिखितमित्यम्)

विषयः। १ प्रश्ने।—१ अध्याये, अनुक्तप्रायश्चित्तस्थलकर्तव्यसाधारणप्रायश्चित्तं। २, कपालविधिन्यूनाधिक्ये प्रायश्चित्तानि। ३, अरणिभङ्गादिप्रायश्चित्तं। ४, अग्निहोत्रादिप्रायश्चित्तं। ५, ६, अरण्यमेध्यस्पर्शप्रायश्चित्तं। ७, ८ हविषि दुष्टे प्रायश्चित्तं। ९, हविर्दोषशङ्कायां हविर्द्रव्यहोमव्यतिक्रमे च प्रायश्चित्तं। १०, सान्नाय्यप्रायश्चित्तं। ११, हविर्विकृत्यादिप्रायश्चित्तम्।

२ प्रश्ने।—१ अध्याये, चयरोगग्रस्तान्यदारासक्ताहिताग्निकर्तव्यप्रायश्चित्तं। २, संवत्सरातिरिक्तप्रवासे प्रायश्चित्तं। ३, पुरोडाशभेदेन हुता आयुष्मत्या नचचेष्टयः। ४, आग्रयणानुकल्पहरितयवादिद्रव्यकथनं। ५, पशुप्रायश्चित्तं। ६, चातुर्मास्यव्रतानि। ७, अध्वरदीक्षानियमभङ्गप्रायश्चित्तकथनं। ८, सर्वयज्ञानां स्कन्नभिन्नदुष्टादिगुणविशिष्टहविःप्रायश्चित्तं। ९, मन्त्रहीनादिप्रायश्चित्तं। १०, विहितकालद्रव्याद्यनुकल्पकथनं।

३ प्रश्ने।—१ अध्याये, हविर्धानीभग्नादिप्रायश्चित्तं। २, होतृमैत्रावरुणादीनां स्वस्वकर्तव्यकर्मव्यतिक्रमे प्रायश्चित्तं। ३, होमाहुतिविस्मृतिप्रायश्चित्तं। ४, हुताहुतसोमसंसर्गप्रायश्चित्तं। ५, अरणिसमारूढाग्निनाशप्रायश्चित्तं। ६, लौकिकाग्निहोत्रविधिः। ७, अग्निहोत्रकालेऽग्निहोत्रक्रियाऽकरणे प्रायश्चित्तं। ८, आहिताग्नेः प्रयाणे कर्तव्यम्।

No. 784. प्रश्नवैष्णवः ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 24. Lines, 9 on a page. Extent, 480 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, nearly new. Verse, Generally correct.

Prasnavaishṇava. Astrological questions and answers founded on the Váráhi Sañhitá, the Tájika and other standard works. By Nárá-yaṇa Gosáiñ Nṛipatí. The MS. is imperfect.

Beginning. नारायणं परमपूरुषमादिदेवं ज्योतिर्मयं शुभकरञ्च चराचरेशम् ।
शान्तं प्रणम्य शिरसा द्विजपुङ्गवानां प्रश्नार्णवप्लवमहं प्रकरोमि शास्त्रम् ॥ १ ॥
श्रीब्रह्मदासतनयजाततनयः सुविद्वान् श्रीमान् गुसांयिन्टपतिर्यदुनाथभक्तः ।
वाराहताजिकमुकुन्दमतं समीच्य नारायणः परमशास्त्रमिदं चकार ॥ २ ॥
प्रष्टा प्रणम्य हरिमिन्द्रककुप्सुखस्थो ज्योतिर्विदं सकलशास्त्रकलाविदग्धं ।
आहूय सद्भुवि हितं फलपुष्परत्नहस्तः प्रसन्नवदनः सकृदेव पृच्छेत् ॥ ३ ॥
लग्ने चरे च हृतलाभ ऋणास्पदार्थनाशो गदत्रयगमागमबन्धमोत्ताः ।
प्रष्टुर्भवन्ति परचक्रमुपैति शीघ्रं रोगी च जीवति कलिः शमते नु भूयः ॥ ४ ॥

End. (खण्डितत्वात् परिसमाप्तिवाक्यं नास्ति) ।

विषये। १ अध्याये, प्रश्नकालीनलग्नादिभावस्थितरव्यादिग्रहद्वारा शुभाशुभकार्यसिद्धि-कथनं । २, धनलाभ-राज्यलाभ-न्टपमन्त्रिस्नेह-राज्यचलाचल-न्टपदर्शनादि-प्रश्नफलकथनं । ३, ४, जयपराजयप्रश्नफलकथनं । ५, ग्रहवधादिज्ञानार्थं सङ्कटचक्रकथनं । ६, राज्यभंशकरनिमित्तकथनादि । परचक्रागमनादिप्रश्न-फलम् ।

(२४ पत्रेषु एते विषयाः सन्ति । इतः परं खण्डितत्वात् परग्रन्थविषया न प्राप्ताः ।)

No. 785. भास्वती, टीकासहिता ।

Substance, country paper, $11\frac{3}{4} \times 6$ inches. Folia, 64. Lines, 11 on a page. Extent, 1920 s'lokas. Character, Nágara, badly written. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Incorrect.

Bhásvatí. A treatise on astronomy and astrology. By Satá-nanda, son of S'añkara by Sarasvatí. Attached to the work is a com-

mentary entitled *Bálabodhiní* by Balabhadra, son of Vasanta, and grandson of Vimalákara of the Kaus'ika gotra. The text was written in the S'aka year 1021, = A. D. 1099 and the commentary was completed on Thursday, the 2nd of the wane in the month of Chaitra, Samvat year of Víkramaditya, 1465, = A. D. 1521, in the town of Umá, in the country of Jạ́mila, during the reign of the Sháhi dynasty.

Beginning. टीका प्रा० । आदिमध्यान्तशून्याय त्रिधाविग्रहधारिणे ।
शब्दार्थादिस्वरूपाय नित्याय हरये नमः ॥ १ ॥
आसीद् द्विजन्मा विमलाकराख्यः ख्यातः सुशीलो द्विजदेवभक्तः ।
तस्यात्मजः श्रीहरिपादभक्तो नित्यं हराराधनसक्तचित्तः ॥ २ ॥
त्रिस्कन्धज्ञः श्रीमान् दैवज्ञः श्रीवसन्त इति नामा ।
शास्त्रार्थविद्गुणवान् गुरुपादार्चने सदा निरतः ॥ ३ ॥
बलभद्रस्तस्य सुतो हरिगुरुचरणारविन्दकृतसेवः ।
कुरुते गुणोपयुक्तां सङ्क्षिप्तां भास्वतीं टीकां ॥ ४ ॥
इह तावद् ग्रन्थारम्भे निर्विघ्नपरिसमाप्तिमुद्दिश्य स्वेष्टदेवतानमस्कारपूर्वकं मङ्गलाचरणमात्मनामकथनमङ्कपिण्डानयनञ्च श्लोकेनैकेनाह । नत्वेति ।

मूलप्रा० नत्वा मुरारेश्चरणारविन्दं श्रीमाञ्छतानन्द इति प्रसिद्धः ।
तां भास्वतीं शिष्यहितार्थमाह शाके विहीने शशिपक्षखेकैः ॥ १ ॥

End. टीका स० । श्रीमान् शतानन्दनामा गणितसिद्धान्तवित् सरस्वतीशङ्करयोस्तनूजः ।
सरस्वती मातुर्नाम, शङ्करः पितुर्नाम, तयोस्तनूजः पुत्रः, इमां भास्वतीं कृतवान् ।
व्याख्यायां यन्मयात्युक्तं यच्च युक्तिविवर्जितं ।
भ्रान्त्या वा लिखितं यच्च तत्कार्यं क्षम्यतां बुधैः ॥

Colophon. इति बलभद्रविरचितायां प्रतिलेखाधिकारोऽष्टमः ।
रसवह्नितिथौ शाके मार्गशीर्षमासे शुक्लेऽष्टम्यां सोमवासरेण ।
लिखितं बलभद्रेण—
शररसमनुमितशाके चैत्रे शुक्लेतरद्वितीयायां ।
गुरुवासरे सम्पूर्णा कृतवान् बलभद्रकेण सा टीका ॥
स्वरशशिशकसमेते शाकेऽजातोऽघताकुले जन्म(?) ।
वसुयुगवर्षेण मया रचिता बालावबोधिनी विमला ॥
श्रीविक्रमादित्यशाके १४६५ चैत्रमासस्य कृष्णद्वितीयायां तिथौ जीववासर
श्रीमहाराजाधिराजश्रीमानमाहिभुज्यमाने श्रीमज्जुमिलादेशे उमास्थलकनगरे

श्रीमत्सकलविद्याविशारदकौशिकान्वयजन्मादैवज्ञसत्यात्मजो बलभद्रनामा ज्योतिर्वित्तेने इमां बालबोधिनीं भास्वतीटीकां कृतवान्।

इति श्रीवसन्तात्मजबलभद्रदैवज्ञविरचितायां भास्वतीटीकायां परिलेखाधिकारो ऽष्टमः समाप्तः॥

मूलस० खखाश्विवेदाब्दगते युगाब्दे द्विग्रोक्तितः श्रीपुरुषोत्तमस्य।
श्रीमान् शतानन्द इतीदमाह सरस्वतीशङ्करयोस्तनूजः॥ १०॥

विषयः। १ अधिकार तिथिध्रुवानयनं। २, ग्रहध्रुवानयनं। ३, तिथिनक्षत्रानयनं। ४, ग्रहस्फुटकरणं। ५, प्रश्नफलकथनं। ६, ७, ग्रहणविवरणं। ८, स्पर्शमोक्षसमयनिर्द्धारणादि।

No. 786. पदगाढः।

Substance, country paper, 8½ × 3½ inches. Folia, 74. Lines, 7 on a page. Extent, 740 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, nearly new. Prose. Generally correct.

Padagáḍha. Vedic measures. Anonymous.

Beginning. इदानीं सर्वसामानि। अमितौजा अङ्गिरा नोवया गभीरवेपा इहच्छ्रवा नोधादमूना नवेदा अद्वया दीर्घतमाः पृथुपाजा त्वमणा त्वतमाः सुमना विमनाः सुवासा ग्टभ्रग्रा नग्ना उषाः पन्था भोजा ऋभुचास्चन्द्रमा अप्सराः सजोषा जातवेदा इति सर्वत्र विसर्जनीयाः।

End. राजन् राज्ञश्च राज्ञिश्च राये रायरयर्यसि॥
ररातिं रपमो राज्ञो रभसद्रस्तभसान्।
रसरराथाय रराव्ण रवथेन ररपांसि च॥ रयो सप्तविंशतिः।

Colophon. इति पदगाढः समाप्तः।

विषयः। सर्वसमान-सर्वहत्तवाच्यानामृचां कथनं, द्विसङ्ख्यादिपञ्चाशत्सङ्ख्यान्वितत्तन्नामवाच्यानामृचां कथनं, पूर्वापराख्यनामवाच्यानामृचां कथनं, अखण्डितनामवाच्यानामृचां कथनं, खण्डितनामवाच्यानामृचां कथनं, द्वैपदनामवाच्यानामृचां कथनं, पदच्छेदप्रकारदर्शनं, अथशब्दवतीनां सप्ताशीत्यृचां कथनञ्च।

No. 787. दैवज्ञचिन्तामणिः ।

Substance, country paper, 7¾ × 4¾ inches. Folia, 63. Lines, 11—12 on a page. Extent, 950 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1870. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, nearly new. Verse. Generally correct.

Daivajña chintámaṇi. A treatise on judicial astrology. By Yasodhara, son of Kañsárí Mis'ra. The MS. is incomplete.

Beginning. अथान्यं सम्प्रवक्ष्यामि फलं योगसमुद्भवं ।
मासवारतिथीनाञ्च सम्यग् ज्ञानप्रकाशकं ॥ १ ॥
प्रतिपदि रविवारे चैत्रमासे यदि स्यात्
न्न भवति बहुवृष्टिर्दुःखिता लोकसङ्घाः ।
अमृतकिरणवारे ज्ञस्फुजिद्वाक्पतीनां
भवति न तु धरित्री शस्यतोयाभिपूर्णा ॥ २ ॥

End. यदा च जायते पक्षस्त्रयोदशदिनात्मकः ।
तदा लोकातिघोराः स्यान्मण्डला च × मेदिनी (?) ॥ ५८ ॥

Colophon. इति श्रीकंसारिमिश्रात्मजमिश्रयशोधरविरचिते दैवज्ञचिन्तामणौ सामान्यग्रहकथनो नाम प्रकाशश्चतुर्दश ॥ १४ ॥

विषयः । १ प्रकाशे, वैशाखादिद्वादशमासानां तिथिविशेषेषु वारनक्षत्रादिविशेषयोगे वृष्ट्यादियोगे च वा सति दुर्भिक्ष-राजविद्रोह-प्रजासुखदुःख-मारीभय-शस्य-महर्घसमहर्घतादिविविधशुभाशुभफलकथनं । २, प्रभवादिषष्टिसंवत्सरशुभाशुभफलं । ३, ततन्नक्षत्रविशेषकथनं । ४, रव्यादिग्रहाणां स्वभावादिवर्णनं । ५, नक्षत्रादिविशेषगतस्य सूर्यस्य ताम्रहरितादिवर्णदर्शने शुभाशुभफलं । ६, नक्षत्रराशिविशेषगतस्य वैवर्णादिमतस्य चन्द्रस्य शुभाशुभफलं । ७, नक्षत्रविशेषराशिविशेषगतस्य किंशुकादिवर्णान्तरं गतस्य भौमस्य शुभाशुभफलं । ८, नक्षत्रविशेषराशिविशेषगतस्य आश्विनादिमासदृष्टस्य बुधस्य शुभाशुभफलं । ९, नक्षत्रविशेषराशिविशेषगतस्य गुरोः शुभाशुभफलं । १०, नक्षत्रराशिविशेषगतस्य ग्रहविशेषादियुक्तस्य शुक्रस्य शुभाशुभफलं । ११, नक्षत्रराशिविशेषगतस्य शनैश्चरस्य शुभाशुभफलं । १२, राशित्रिशेषादिगतस्य राहोः शुभाशुभफलं । १३, नक्षत्रविशेषदिग्विशेषगतस्य केतोः शुभाशुभफलं । १४, सूर्यादिग्रहाणां दिव्यायगादिजनितशुभाशुभफलकथनं ।

No. 788. जानक्यानन्दबोधनं ।

Substance, country paper, 10 × 3¾ inches. Folia, 264. Lines, 7 on a page. Extent, 2544 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Jánakyánanda-bodhana. A poem in twenty cantos, in which the river Ganges appears in human form before Sitá, during her exile in the hermitage of Válmíki, and consoles her by religious advice. By S'rípatigovinda.

Beginning. (प्रथमतः ५२ पत्राणि न सन्ति ।)

End. यथाशास्त्रं मया चित्ते जानकीजगदीशितुः ।
कृतं तेन सदा रामः प्रसन्नोऽस्तु गुरुर्मम ॥ ७१ ॥
यदस्मिन् सौष्ठवं भाति तद्गुरोरेव मे न हि ।
यच्च निन्द्यं भवेदत्र तन्ममैव गुरोर्न हि ॥ ७२ ॥
इति गोविन्दमङ्गीते जानक्यानन्दबोधने ।
लयाख्यो विंशतितमस्तरङ्गो रङ्गदायकः ॥ ७४ ॥

Colophon. इति श्रीपतिगोविन्दविरचिते जानक्यानन्दबोधने भागीरथीजानकीसंवादे विंशतितमस्तरङ्गः ।

विषयः । अस्मिन् ग्रन्थे वाल्मीक्याश्रमे परित्यक्तया जानक्या सह मूर्त्तिमत्या गङ्गायाः प्रबोधवाक्योक्तिः । अत्र २० तरङ्गाः सन्ति । तत्र ५२ पत्राणां खण्डितत्वात्तरङ्गत्रयस्य विषयो न प्राप्तः । ४, तरङ्गे, आत्मानात्मादिकतिपयपदार्थनिर्णयं वेदान्तमतेन नैयायिकं बोधयन् कथयति । ५, श्रुतिस्मृतिपुराणादिवाक्योपन्यासेन ज्ञानस्यैव मोक्षकारणत्वोपपादनं । ६, वेदपुराणादिवाक्यैर्नारायणस्यैव मोक्षकारणत्वोपपादनं । ७, वेदपुराणादिवाक्यैर्हरस्य हर्यभिन्नत्वस्य जगत्कारणत्वादेश्च प्रतिपादनं । ८, मनोलयप्रकारकथनं । ९, बन्धमोक्षकारणकथनादि । १०, अहन्तोत्पत्तिनिरासकवाक्योक्तिः । ११, पञ्चवटीवृत्तान्तकथनादि । १२, सीतारामयोः पूर्वकृतरहस्यरासलीलाकथनं । १३, रामस्य सखीगणपरिवृतया सीतया जलकेलिकथनादि । १४, १५, १६, नानाविधशान्तिवाक्यैर्जानक्याः पुनः प्रबोधनादि । १७, वासनाह्रासप्रकारकथनादि । १८, सर्वत्र रामभावनाकथनादि । १९, रामस्य सर्वात्मकादिवर्णनं । २०, परमात्मभावनादिकथनञ्च ।

No. 789. काव्यकामधेनुः ।

Substance, country paper, 10¼ × 4½ inches. Folia, 30. Lines, 14 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1671. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Kávyakámadhenu. This work has already been noticed in the first volume, (No. 358,) but the MS. examined for that notice having been very defective, the initial and the final words there given, are not correct. The following supplies many details about the work and its author.

Beginning. येनाऽवियद्विकरणैराख्यातैर्दातुलोच्चितैः ।

प्रकाशैः सम्प्रकाशन्ते क्रियास्तन्नौमि गोपितम् ॥ १ ॥

कविकल्पद्रुमं धातुपाठं विरचितुं निजं ।

धातुवृत्तिः काव्यकामधेनुर्नाम विधीयते ॥ २ ॥

तत्र प्रयोगा धातूनामित्क्रमादित्फलान्विताः (?) ।

अपिपोस्तनितां तुल्यप्रयोगाणां सभेदकाः ॥ ३ ॥

तत्रादौ ग्रन्थकृदुचितेष्टदेवतामादित्यमुपास्ते ।———

शब्दाकरकरग्राममर्थमण्डलमण्डलं ।

ज्ञानात्माजमनाद्यन्तमादित्यं तमुपास्महे ॥

तमिति, तच्छब्दः प्रतिसमाधिसमयसङ्कचसमर्थकत्वेनानुभूतस्य स्वरूपस्य प्रतिपादनाद्यच्छब्दं नापचते । यथा, सेयं ममाङ्गेषु सुधारसच्छदेत्यादौ । अथ पूर्वाचार्यान् जयवादेन धिनोति ।

इन्द्रश्चन्द्रः काशकृत्स्नापिशली शाकटायनः ।

पाणिन्यमरजैनेन्द्रा जयन्त्यष्टादिशाब्दिकाः ॥

अथ ग्रन्थस्वरूपं निरूपयति ।

मतानि तेषामालोच्य सर्वसाधारणः स्फुटः ।

धातुपाठस्वराद्याद्यक्रमादन्तादिमक्रमः ॥

कविकल्पद्रुमो नाम पद्यैर्निष्पाद्यते (मया) ।

End. धूतूना (धातूना) मिह सोचाणां द्विचत्वारिंशदीरिताः ।

धूतूब्रिर्दार्थैपसंचरन्ति ।

इति स्फीतः सप्तदशशत्या षट्कोनषष्ट्या ।

धातुस्कन्धैर्बुधाः सेव्यः कविकल्पद्रुमः फलन् ॥

सप्तदशशतानां समाहारः सप्तदशशती, षट्कोनषष्ट्याऽधिका षट्कोनषष्टा तया। धातव एव स्कन्धास्तैः। फलन् प्रतिस्कन्धं प्रयोगरूपाणि फलानि स(म,र्पयन्॥

अथ ग्रन्थकृदात्मानं व्याख्यापयति :——

विद्वद्धनेशशिष्येण भिषक्केशवसूनुना।

तेने वेदपदस्थेन बोपदेवद्विजेन यः।

यः कविकल्पद्रुमो वोपदेवद्विजेन तेने व्यस्तारि स मेव्य इति पूर्व्वेणान्वयः।

सम्पादयन्तीमक्लादौ कार्त्तस्वरलसन्निधिं।

श्रयध्वं विबुधाः कामकामधेनुमतन्द्रिताः॥ १॥

व्युत्पादयन्तु शब्दज्ञास्तैस्तैः सूत्रैरुदाहृतीः।

सर्व्वव्याकरणार्थायां नास्यां तान्यलिखं स्फुटं॥ २॥

य एनामविदित्वेच्छेत्कर्त्तुं धात्वर्थनिर्णयम्।

स वै मूढो विदां मध्ये ह्युपहासमवाप्नुयात्॥ ३॥

Colophon. इति श्रीपण्डितबोपदेवविरचिता काव्यकामधेनुर्नाम धातुवृत्तिः समाप्ता।

स्वर्गे गीर्वाणनार्यः सुरपतिमभितः शाब्दिकानां वरेण्यं

पाताले शेषदेवं भुजगयुवतयो यस्य गायन्ति कीर्त्तिं।

यस्तीर्णः शास्त्रपाथोनिधिमखिलमिमं गोष्पदं वा सुराद्रै।

शिष्योऽकार्षीद्धनेशः कविकुलतिलकः केशविर्बोपदेवः॥

गजाननं भूतगणाधिसेवितं कपित्थजम्बूफलसारभक्षितम्॥

उमासुतं शोकविनाशकारणान्नमामि विघ्नेश्वरपादपङ्कजम्॥

विषयः। इकाराद्यनुबन्धद्वारा सेड्वेण्नेड्धातुनिर्देशः। अकारादिहकारपर्यन्तवर्णान्त-विन्यासक्रमेण दशगणिधातूनां कथनं, सौत्रधातुकथनञ्च। (कविकल्पद्रुमनाम्नो धातुपाठग्रन्थस्य वृत्तिः काव्यकामधेनुनाम्नी। उभयोः कर्त्ता बोपदेव एव। ग्रन्थशेषे सर्व्वधातुपरिगणना च कृतास्ति।)

No. 790. शार्ङ्गधरसंहिता।

Substance, country paper, 12 × 5½ inches. Folia, 96. Lines, 13 on a page. Extent, 2470 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1725. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

S'árñgadhara Sañhitá. Materia Medica and pharmacopœia in three parts. By S'árñgadhara, son of Dámodara. Contents : Part I, Chapter 1, Weights and measures. 2, Dissertation on physicians. 3, Pulse, dreams, character of messengers who are to go for physicians ; effects of particular omens when proceeding to treat a case. 4, Infusions and decoctions. 5, Nerves, arteries, veins, &c. 6, Alimentation ; treatment of infants ; humours of the body. 7, Nosology and enumeration of diseases. Part II. 8, Extracts, decoctions, levigates, &c. 9, Certain extracts recommended for particular diseases. 10, Churning of infusions. 11, Cooling applications. 12, Levigation. 13, Powders. 14, Pills, boluses and conserves. 15, Electuaries. 16, Pomades or medicines boiled in ghi. 17, Medicated oils. 18, Asavárishṭa medicines. 19, Preparation of oxides and metallic compounds. 20, Mercurials. Part III. 21, Uses of oils, ghi, fat and marrow. 22, Fomentations, 23, Emetics. 24, Purgation. 25, 26—27, Injections, 28, Snuffs. 29, Fumigation. 30, Gargles. 31, Plasters. 32, Bleeding, 33, Collyrium, &c.

Beginning. श्रियं सदद्याद्भवतां पुरारिर्यदङ्गतेजःप्रसरे भवानी।
विराजते निर्मलचन्द्रिकायां महौषधीव ज्वलिता हिमाद्रौ ॥ १ ॥
प्रसिद्धयोगा मुनिभिः प्रयुक्ताश्चिकित्सकैर्ये बहुशोऽनुभूताः।
विधीयते शार्ङ्गधरेण तेषां सत्सङ्ग्रहः सज्जनरञ्जनाय ॥ २ ॥
हेत्वादिरूपात्मकजातिभेदैः * * समीच्यातुरसर्वरोगान्।
चिकित्सितं कर्म न बृंहणाख्यं कुर्वीत वैद्यो विधिवत् सुयोगैः ॥ ३ ॥
दिव्यौषधीनां बहवः प्रभेदा वृन्दारकाणामिव विस्फुरन्ति।
ज्ञात्वेति सन्देहमपास्य धीरैः सम्भावनीया विविधप्रभावाः ॥ ४ ॥
स्वाभाविकागन्तुककायिकान्तरा रोगा भवेयुः किल कर्मदोषजाः।
तच्छेदनार्थं दुरितापहारिणः श्रेयोमयान् योगवरान् नियोजयेत् ॥ ५ ॥
प्रयोगानागमात् सिद्धान् प्रत्यक्षादनुमानतः।
सर्वलोकहितार्थाय वक्ष्याम्यनतिविस्तरात् ॥ ६ ॥
अथानुक्रमणिका।——
प्रथमं परिभाषा स्याद्भैषज्याख्यानकं तथा।
नाडीपरीक्षादिविधिस्ततो दीपनपाचनं ॥ ७ ॥
ततः कलादिकाख्यानमाहारादिगतिस्तथा।
रोगाणां गणना चैव पूर्वखण्डोऽयमीरितः ॥ ८ ॥

स्वरसः क्वाथफाण्टौ च हिमः कल्कश्च चूर्णकम् ।
तथैव गुटिकालेहौ स्नेहः संधानमेव च ॥ ९ ॥
धातुशुद्धी रसाश्चैव खण्डोऽयं मध्यमः स्मृतः ।
स्नेहपानं स्वेदविधिर्वमनञ्च विरेचनं ॥ १० ॥
ततस्तु स्नेहवास्तिः स्यात् ततश्चापि निरूहनं ।
ततश्चाप्युत्तरो वास्तिस्ततो नस्यविधिर्मतः ॥ ११ ॥
धूमपानविधिश्चैव गण्डूषादिविधिस्तथा ।
* * दीनां विधिः ख्यातस्तथा शोणितविस्रुतिः ॥ १२ ॥
नेत्रकर्मप्रकारश्च खण्डः स्यादुत्तरत्रयम् ।
द्वाविंशत्सम्मिताध्यायैर्युक्तेयं संहिता स्मृता ॥ १२ ॥
षड्विंशतिशतान्यत्र श्लोकानां गणितानि च ॥

End. आयुर्वेदसमुद्रस्य गूढार्थपदसंशयम् ।
ज्ञातः कैश्चिद्बुधैस्तैस्तु कृता विविधसंहिताः ॥
कश्चिदर्थं ततो नीत्वा कृतेयं संहिता मया ।
कृपाकटाक्षविक्षेपमस्यां कुर्वन्तु साधवः ॥
विविध * या * * दरिद्रनाशनं हरिरमणीव करोति योगरत्नैः ।
विलसतु शार्ङ्गधरस्य संहिता (क)विहृदयेषु सरोजनिर्मलेषु ॥

Colophon. इति श्रीदामोदरसूनुना शार्ङ्गधरेण विरचितायां संहितायां चिकित्सास्थाने नेत्राञ्जनविधिर्नाम त्रयस्त्रिंशत्तमोऽध्यायः । समाप्तोऽयं ग्रन्थः ।

विषयः । पूर्वखण्डे ।—१ अध्याये, माषटङ्कादिमानकथनं । २, भैषज्यकालगुणवीर्यादिकथनं । ३, नाडीपरीक्षा । स्वप्नदर्शनप्रतीकारः । वैद्याकारकदूतलक्षणादि । रोगिचिकित्सार्थं गमनकालीनशकुनस्य शुभाशुभफलम् । ४, दीपनपाचनादिगुणोक्तिः । ५, शरीरस्थस्नायुमज्जानाड्यस्थ्यादिसङ्ख्यास्वरूपादिकथनं । विश्वसृष्टिकथनम् । ६, आहारपाकप्रकारः । गर्भोत्पत्तिप्रकारः । कुमारपोषणप्रकारः । नरस्य वातपित्तादिप्रकृतिज्ञानकथनम् । ७, रोगगणना ।

२ खण्डे ।—८, स्वरसकल्कक्वाथादिरसकथनं । पुटपाकयोग्यद्रव्यविशेषकथनम् । ९, रोगविशेषे गुडूच्यादिविविधक्वाथविशेषोक्तिः । १०, फाण्टमन्थादिकथनं । ११, रोगविशेषे हिमौषधकथनं । १२, कल्कस्वरूपगुणकथनादि । १३, चूर्णौषधकथनं । १४, वटकमोदकगुटिकौषधकल्पना । १५, अवलेहौषधकथनं । १६, घृतपाचौषधकथनं । १७, नारायणतैलादिविविधतैलविशेषकथनं । १८, असवारिष्टनामकौषधकल्पना । १९, नानाविधधातुशोधनमारणकल्पना । २०, पारदादिनानारसशोधनमारणप्रकारः ।

२ खण्डे ।—२१, घृततैलवसामज्जादिचतुर्विधस्नेहपदार्थपानविधिः । २२, स्वेदविधिः । २३, वमनविधिः । २४, विरेचनविधिः । २५, वस्तिविधिः । २६, निरूहवस्तिविधिः । २७, उत्तरवस्तिविधिः । २८, नस्यविधिः । २९, धूमपानविधिः । ३०, गण्डूषविधिः । ३१, प्रलेपादिविधिः । ३२, रक्तस्रावविधिः । ३३, नेत्राञ्जनविधिः ॥

No. 791. प्रौढमनोरमा सविवरणा ।

Substance, country paper, 14½ × 5 inches. Folia, 141. Lines, 10 on a page. Extent, 6204 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1834. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Praudhamanoramá. A commentary on the *Siddhánta Kaumudí.* By Bhaṭṭojí Dikshita, son of Lakshmídhara Súrí. Attached is a gloss on the commentary, by Harihara Dikshita, son of Víres'vara, and grandson of Bhaṭṭoji Dikshita. The name of the gloss is *Laghus'abda-ratna.*

Beginning. टी॰ प्रा॰ । इत्यनुवर्त्तत इति । भवादीनां सार्वधातुकत्वाद्यर्थमिति भावः तेन न सार्वधातुकानुदात्तत्वसिद्धिरिति दिगिति ।

मू॰ प्रा॰ । धातोः । यद्यपि धातोरेकाचोहलादेरिति सूत्राद्धातोरित्यनुवर्त्तत एव तथापि आर्द्धधातुकसञ्ज्ञाया आश्रितशब्दव्यापारत्वलाभाय पुनर्धातुग्रहणम् ।

End. टी॰ समा॰ । व्यवस्थिततयेति । छन्दसि सर्वविधीनां वैकल्पिकत्वादिति भावः । विकल्पव्यवस्थयेति व्यवस्थितविकल्पनेति यावत् । इत्यष्टमोऽध्यायः समाप्तः ।

Colophon. इति श्रीमद्दीक्षितभट्टोजिपौत्रदीक्षितवीरेश्वरपुत्रदीक्षितहरिहरविरचिते लघुशब्दरत्ने वैदिकी समाप्ता ॥

मू॰ स॰ । चकारोऽनुक्तसमुच्चयार्थ इत्याशयेनाह । चिदिति । कृतीसाहमिति । अतिशब्दस्यान्येषामपीति दीर्घः । इत्यष्टमः ।

इति पदवाक्यप्रमाणज्ञश्रीलक्ष्मीधरसूरेः सूनुना भट्टोजिदीक्षितेन रचितायां प्रौढमनोरमायां वैदिकी समाप्ता ।

विषयः । सिद्धान्तकौमुद्याः कृदन्तभागस्य व्याख्यानं । पुनस्तस्या एव स्त्रीलिङ्गावधि-स्त्रीप्रत्ययपर्यन्तस्य व्याख्यानं । पुनः स्वरवैदिकीप्रक्रियाख्यशेषभागस्य व्याख्या च । (आदौ मध्ये च खण्डितमेतत्)

No. 792. कूटमुद्गरः, सटीकः ।

Substance, country paper, 14 × $5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 12 on a page. Extent, 140 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Kúṭamudgara. Essays on Digestion and Dietetics. By Mádhava. Attached to the text is an anonymous commentary.

Beginning. टी॰ प्रा॰ । ॐ मधुराम्ललवणकटुतिक्तकषायाः षड्रसाः । तत्र त्रिभिराद्यै-
मधुराम्ललवणैः कफवातौ यथाक्रमं वृद्धिसमौ यातः । कफो वृद्धिं याति वातः
शमं यातीत्यर्थः ।

मू॰ प्रा॰ । कफवातौ वातकफौ यातः पित्तञ्च वृद्धिसमौ ।
त्रिभिराद्यैस्त्रिभिरन्त्यैस्त्रिभिराद्यपरैस्तदन्यैश्च ॥ १ ॥

End. टी॰परि॰ । किं ज्ञानेन निन्द्यज्ञानेनेत्यर्थः । अल्पदर्शिना अल्पाध्ययनेन एतेन
आत्मनः सविनयत्वमुक्तम् ॥ २० ॥
क्षीरमिव वारिविमिश्रं भव्यहेमेन(?) पीयते यद्वत् ।
हित्वा दोषमशेषं गुणमिह गुणिनो ग्रहीष्यन्ति ॥

मूलपरि॰ । भिषजा माधवेनेदं किं ज्ञानेनाल्पदर्शिना ।
यत्किञ्चिदुक्तमज्ञानात्तत् क्षमध्वं मनीषिणः ॥

Colophon. इति श्रीमाधवविरचितः कूटमुद्गरः समाप्तः ।

विषयः । मधुराम्लादिषड्रसगुणदोषकथनं । जीर्णाजीर्णान्नगुणदोषः । पानीयापानीयजल-
निर्णयः । सन्निपातभेदादि । व्रणचिकित्साप्रकारः । पथ्यापथ्यनिर्देशश्च ।

No. 793. ज्योतिरतिरात्रं ।

Substance, country paper, $6\frac{3}{4}$ × 4 inches. Folia, 25. Lines, 7 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Jyotiratirátra. Hymns and mantras for the performance of the Atirátra sacrifice.

१२ २ १ २ २ १ २। २ १ २ २ १ २ २ १।
Beginning. अथोक्थ्या लिख्यते । पवस्व वाचो अग्निं यः साम ।चत्राभिक्रातभिः । अभि-
२। २ १ २
विश्वानि काव्या ॥ १ ॥

End. ॐ वायिम्रा३ हि गच्छथो युवं चित्रं हृदयुभोजनान्नर। वोदेया३ स्तुत-
तावते अर्वाग्रथॅ समनसा नियाऽऽच्छताम्। पार्थिवतॅ सोऽऽमाऽ।
यांमा २३४ धा ॐ वा ६ हा उवा॥ अस्॥ आश्विनशस्त्रान्ते भक्ष्यः।

Colophon. इति ज्योतिरतिरात्रः समाप्तः॥

विषयः। १, उक्थ्यजपः। २, वहिष्पवमानं। ३, आज्यानि। ४, माध्यन्दिनपवमानं।
५; रात्रिपर्यायः। ६, सन्धिः।

No. 794. श्रीमद्भागवतस्कन्धार्थनिरूपणं, वा हरिलीलाविवरणसङ्ग्रहः सूचीसहितः।

Substance, country paper, $12\frac{3}{4} \times 5$ inches. Folia, 33. Lines, 15 on a page. Extent, 1650 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

S'rímadbhágavata-skandhártha-nirúpaṇa, alias *Harililáv-ivaraṇa-saṅgraha*. An abstract of the Bhágavata Puráṇa. By Vopadeva. The MS. is incomplete and comprises abstracts of the first five books only. Vide ante, p. 47.

Beginning. श्रीमद्भागवतस्कन्धाध्यायार्थादि निरूप्यते।
विदुषा बोपदेवेन मन्त्रिहेमाद्रितुष्टये॥ १॥
तत्र भागवतार्थमाह। आनन्दस्य हरेर्लीलावक्ता भागवतागमः।
स्कन्धैर्द्वादशभिः शाखाः प्रतन्वद्द्विजसेविताः॥ २॥

End. (पञ्चमस्कन्धपर्यन्तं वर्त्तते। अतः खण्डितत्वाच्छेषवाक्यं नास्ति)।

विषयः। श्रीभागवतस्य प्रथमस्कन्धावधिपञ्चमस्कन्धपर्यन्तानां पञ्चस्कन्धानामध्यायानामर्थः सङ्क्षेपेणात्र सङ्गृहीतः।

No. 795. अनुभवसारः।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 12. Lines, 12 on a page. Extent, 350 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1872. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Correct.

Anubhavasára. The essence of the Vedánta, or a treatise on salvation, according to the Vedánta doctrine. By Sachchidánanda Yati.

Beginning. जय जय सकलनिषेधशेषा । जय जय मायादिगुणस्वशेषा ॥
जय जय जडचैतन्यपरेशा । श्रीसद्गानन्द गुरुवरा ॥ १ ॥

End. तथा अचि त्यास चतुरानन । त्यालागि श्रीनारायण ॥
स्वयें उपदेशि आपण । चतुः श्लोकी भागवत ॥

Colophon. इति अनुभवसारग्रन्थे सच्चिदानन्दयतिविरचिते पञ्चमप्रकरणं समाप्तम् ।
(अतःपरं) अर्थादर्थे यदा वृत्तिं गन्तुं चलति चान्तरे ।
निराधारा निर्विकारा या दशा सोन्मनी स्मृता ॥ (इत्यादयः)
काशी ब्रह्मेति विख्यातं तद्विवर्त्तो जगद्भ्रमः ।
अविवर्त्तं ततस्त्वाऽऽहुः काशीति ब्रह्मवादिनः ॥ (इत्यन्याः पञ्चश्लोकाः सन्ति)

विषयः । शारीरिकतत्त्व-ब्रह्मतत्त्व-जीवब्रह्मैक्यमोक्षोपायमुमुक्षुकर्त्तव्यादिकथनं ।

No. 796. नैगेयानां ऋक्षुदैवतं ।

Substance, country paper, 9 × 4 inches. Folia, 17. Lines, 10 on a page. Extent, 400 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1674. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Naigeyánám rikshu-daivatam or simply *Naigeya.* An Index to the Sáma Veda, giving " the names of the poets, and the deities for the verses composing the Árchika of the Chhandogas according to the Sákhá of the Naigeyas, a subdivision of the Kauthumas." Max Muller, Ancient Sanskrit Literature, p. 227. The work comprises two prapáthakas, the first giving the poets and deities of the richás, and the second the same of trichás, ardharichás, &c.

Beginning. अथार्षमार्चिकस्याग्ने त्वमग्नेऽग्निरेह्नि त्वामग्ने भरद्वाजो वार्हस्पत्योऽग्निर्मेधातिथिः
काण्वः प्रेष्ठमुशना काव्यस्त्वग्नः सुदीतिर्वार्हङ्गिरसः सोहोत्रः पुरुमीढो वाते वत्सः
काण्वोऽग्ने सुमित्रो वाध्र्यश्वो वध्र्यश्वो वानुरूपः ॥ १ ॥

End. आग्नरध्याय ऐन्द्रो वृहस्पते वृहस्पतिः प्रथमेऽभिगोत्राणि वृहस्पतिः पञ्चमे
दक्षिणा षष्ठे मरुतोऽष्टमे वरुणो नवम आदित्या दशम उदर्षय देवा अष्टमे
मारुत्युत्तमोमोषां प्रथमाग्नी देवीकङ्का अष्टमे विरचलृतीया सङ्ग्रामाशोर्मर्मा।णु-

नरे सङ्क्रामाग्निषामैन्द्री मध्यमे वर्म प्रथमे सोमो द्वितीये वरीयस्तृतीये देवा-श्चतुर्थ एकादशे चाग्निः सप्तमे भद्रं वैश्वदेव्यो ।

Colophon. इति नैगेयानाम्चुदैवतं समाप्तम् । द्वितीयः प्रपाठकः ।

विषयः । १ प्रपाठके, नैगेयानामृचामृषिदैवतनिर्णयः । २, तेषामेव द्वचार्द्धर्चपादाना-मृचामृषिदैवतनिर्णयः ।

No. 797. त्रिस्थलीसेतुः ।

Substance, country paper, 11 × 4¾ inches. Folia, 103. Lines, 9 on a page. Extent, 2600 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Tristhalísetu. A treatise on pilgrimage. By Náráyana Bhatta, son of Rámes'vara Súrí. The work is of some antiquity and great repute, having been extensively quoted by all subsequent writers on the subject. The MS. is incomplete, and breaks off at the end of the 10th chapter. Contents: 1. Propriety of pilgrimage to sacred pools or *tírthas*; tírthas defined. 2. Secondary tírthas; persons who should perform pilgrimage; difference in the merit of pilgrimages according to the conveyance used, &c. 3. Comparison of the merits of pilgrimages with penances; proper times for pilgrimages. 4. Rules for starting on pilgrimages. 5. Do. to be observed in the way; duties on arrival at a place of pilgrimage; fasts, and shedding of the hair of the head at tírthas. 6. Bathing at tírthas. 7. Offering of water to the manes; s'ráddhas; what to be offered and what forbidden at such s'ráddhas. 8. Who are fit to perform such s'ráddhas. 9. Gifts at such s'ráddhas &c. Throwing of the bones of the dead in tírthas. 10. General observations on the various topics above set forth.

Beginning. सरस्वतीं नमस्यामः प्रत्यूहव्यूहहानये।
यदेकतानचित्तानां चित्ते संवित्तिरुत्तमा ॥
विघ्नाधिप नमस्तुभ्यं विघ्नसङ्घं विघातय ।
प्रचयं रचयात्युच्चं बुद्धिशुद्धिं विधेहि मे ॥
उन्निद्रपद्मशतपत्रसगोत्रनेत्रं सुग्रीवमित्रमतिचित्रपवित्रपात्रं ।
उन्नीलनीलमणिवर्णसवर्णगात्रं रामं भजे कुलपतिं कमलाकलत्रं ॥

विश्वामित्रकुलोद्भवो विधुरिवाखण्डः कलानां निधि-
र्वाग्गुम्फे निखिलेऽपि यस्य वसुधा शिष्यप्रशिष्यैश्रिता ।
विद्या पद्मविकाशनैकतरणिः श्रीभट्टगोविन्दजः
सद्भावद्गुणनाग्रणीर्विजयते श्रीभट्टरामेश्वरः ॥
श्रिता वाराणसी तेन नगरी नगरीयसी ।
यतोऽन्यनगरीहेमनगरीतिमुपेयुषी ॥
शास्त्रेष्वधीती पितुरेव यः श्रुतीः स्मृतीः समालोच्य च देशरीतीः ।
नारायणस्तत्तनयो विमुक्तौ तीर्थत्रयीसेतुममौ विधत्ते ॥
ग्रन्थेऽस्मिन् गुणगणवत्त्वमुच्यते चेत् स्वं ग्रन्थं गुणगणवन्तमाह को न ।
तत्सन्तः शिरसि कृताञ्जलिस्तु याचे शोध्यं तत्सदसदिहोच्यते मया यत् ॥
खलानां प्रार्थनैषेह खलताखलतास्तु वः ॥
भवतां भूषणेऽप्यत्र दूषणे मास्तु मानसं ॥

End. यत्र यत्र दृढा भक्तिर्यदा यस्य महात्मनः ।
तत्र तस्य महादेवः प्रसादमुपगच्छति ॥ इत्यादि बहुनालम् ।

Colophon. इति श्रीमद्विद्वन्मुकुटमाणिक्यश्रीमद्रामेश्वरसूरिसूनुनारायणभट्टविरचिते त्रिस्थ-
लीसेतौ सामान्यप्रघट्टके प्रकीर्णकतीर्थधर्मप्रकरणं समाप्तं । समाप्तश्च प्रघट्टकः ।
इतः परं प्रयागप्रकरणं भविष्यति । (अत इदं पुस्तकमसम्पूर्णं)

विषयः । १ प्रघट्टके, तीर्थयात्राकर्त्तव्यतानिरूपणं । सामान्यतस्तीर्थप्रशंसा । तीर्थस्वरूपं । २, गोगुर्वादिगौणतीर्थं । तीर्थयात्राधिकारिणः । तीर्थफलतारतम्यं । यानवि-शेषेण तीर्थयात्रायां फलतारतम्यादि । ३, तीर्थस्नानफलविशेषेण सह कृच्छ्रा-दिप्रायश्चित्तेन तुल्यता । तीर्थयात्रायां कालः । ४, तीर्थगमनविधिः । ५, तीर्थ-यात्रायां नियमाः । तीर्थप्राप्तिदिनकृत्यं । तीर्थोपवासविधिविचारः । तीर्थ-मुण्डनविधिविचारः । ६, तीर्थस्नानविधिः । ७, तीर्थतर्पणं । तर्पणीयव्यक्ति-क्रमोल्लेखः । नदीरजोदोषोद्भवमासदिननिर्देशः . तीर्थश्राद्धविधिः । तीर्थश्राद्धे निषिद्धद्रव्याणि । आमान्नहेमश्राद्धादिविचारः । तीर्थश्राद्धे एकोद्दिष्टादिश्राद्धान्त-समवाये निर्णयः । ८, तीर्थश्राद्धाधिकारिणः । ९, तीर्थश्राद्धे दानकालपार्वण-श्राद्धादिनिर्णयः । तीर्थेऽस्थिनिक्षेपविधिः । १०, प्रकीर्णकतीर्थधर्मः । पुनरस्थि-प्रक्षेपविधिः । प्रतिग्रहप्रतिषेधार्थं तीर्थगर्भनिर्णयादि ।
(साधारणस्तीर्थविधिः प्रथममुक्तः, प्रयागादित्रयविधिः पश्चात्, इत्यत्र सङ्ग्रहः ।)

No. 798. खण्डप्रशस्तिटीका ।

Substance, country paper, 8 × 3 inches. Folia, 131. Lines, 8 on a page. Extent, 2000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose and verse. Generally correct.

Khaṇḍa-pras'asti Ṭíká. A commentary on the Khaṇḍapras'asti, of Náráyaṇa, a poem in praise of the ten incarnations of Vishṇu. By Raghunátha.

Beginning. श्रीरामविश्वेशगजाननादीन् प्रणम्य मातापितरौ पितृव्यं ।
नारायणश्च प्रकरोति टीकां खण्डप्रशस्ते रघुनाथनामा ॥

End. प्रख्यात इति । कल्की देवः वः कल्मषान् पापान् । पापं किल्बिषकल्मषमित्यमरः । चायतां रक्षतां । किं विधः । पुरी मथुरा तत्प्रभवतः प्रख्यातः प्रसिद्धः । प्रावृट् पयोदः वर्षाकालमेघः तद्द्युतिः तत्कान्तिः मेघश्यामः । बालः अल्पवयाः । दैत्येश्वराणां द्विषां वैरिणां काल इव दलयिता मारयिता किलेति पुराणादौ श्रूयते ।

पाठीनः कमठः किटिर्नरहरिः खर्वाकृतिर्भार्गवो
रामः कंसनिसूदनो हलबलः कल्की च नारायणः ।
अस्माकं सविभूतयेऽस्तु भगवान् सेतुर्भवाम्भोनिधा-
वुत्ताराय युगे युगे युगपतिस्त्रैलोक्यनाथो हरिः ॥

अत्र परिसमाप्तिसूचकं शेषवाक्यं नास्ति। (९२, पत्रात्परमग्रंलग्नपत्राङ्कत्वात् खण्डितमित्यनुमीयते ।)

विषयः । मत्स्य-कूर्म-वराह-नृसिंह-वामन-परशुराम-राम-कृष्ण-कल्क्याद्यवतारवर्णनं ।

No. 799. समरसारः, सटीकः ।

Substance, country paper, 13¾ × 5¼ inches. Folia, 24. Lines, 11 on a page. Extent, 816 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Samarasára. An essay in verse on supernatural means for success in warfare. By Rámachandra. Attached is a commentary in prose by S'ivadása, son of S'úryadása Yati by Vis'álákshá. Contents. Calculations

to be made from the names of the belligerents as to the probability of success, onomancy. The same from those of the day of the week, the age of the moon and of the Nakshatra when war is declared. Calculation from initial letters of names. Do. from the letters, accents, &c., of do. Do. from the positions of armies on the different sides ; obnoxious sides ; calculations from the directions of the wind austromancy. Peculiar stellar conjunctions. Times improper for war. The snake diagram for calculating success in war. Knowledge of nakshatras from names. Calculations from the breath ; considerations about the left and right sides. Connexion with women. Success of embassy by the nature of the breath. Success by putting on particular drugs. Various diagrams for assaults, blockade, &c. Reduction of forts, &c. Ornithomancy.

Beginning. मूलप्रा॰ । नत्वा गुरून् समालोच्य स्वरशास्त्राणि भूरिशः ।
वक्ष्ये युद्धजयोपायं धार्मिकानां मत्तोचितम् ॥

टीकाप्रा॰ । अभिवन्द्य रामचन्द्रं गुरुं तदुक्तस्वरग्रन्थम् ।
विष्टणोमि यथाप्रज्ञं तदभिहितार्थानुसारेण ॥
तत्र श्रीरामचन्द्रनामा ग्रन्थकृत् प्रारीप्सितग्रन्थपरिसमाप्तिपरिपन्थिप्रत्यूहापो-पहाय शिष्टाचारपरिपालनाय गुरुप्रणामं चिकीर्षितं प्रतिजानीते। नत्वेति भूरिस्वरशास्त्राणि रुद्रयामलादीनि। युद्धशब्द उपलक्षणार्थः । तेन वादिप्रति-वादिदम्पतीसुभटद्यूतकृन्मल्लादीनां जयपराजयोपायप्रतिपादकत्वमस्य ग्रन्थस्य । धार्मिकानामिति ग्रन्थाप्रामाण्यशङ्कानिवारणाय। यतस्तूपायप्रवृत्तोपायो नृपतिः परिपन्थिभिः पराभूयत एव रावणदुर्योधनवत्। नानामतबहुतरस्वग्रन्था-विरोधं गुरुमतमनुसृत्य परिहरति तत्र शमेङ्गेत्यादि ॥

End. टीकापरि॰ । वंशे वत्समुनीश्वरस्य शिवदासाख्याद्दुरुख्यातितः
सघाडग्निचिदाप यस्य जनकः श्रीसूर्यदासोऽजनि ।
यन्मातुर्यशसा दिशो दश विशालाक्षा वलक्षा व्यधात्
स प्राज्यं स्वरशास्त्रसारविचितं रामोऽवसन्नैमिषे ॥

विषयः । युद्धादौ वादिप्रतिवादिनोर्नामलब्धाङ्कमादाय जयपराजयविचारप्रकारः । नक्षत्रतिथिवारादिद्वारा जयपराजयप्रकारः । अकारादिस्वराणां बालयुवा-द्यवस्था । अकारादिस्वराणां ग्रहराशीशादिकथनं । मात्रावर्णादिस्वरसमूह-कथनं। नामाक्षराङ्कन्यूनाधिकभावेन जयपराजयविचारः । भटानां पूर्वादि-दिगवस्थितिद्वारा जयपराजयकथनादि। केतुहतदिग्विचारः । वायुबल-ज्ञानं। राहुयोगिनीबलकथनादि । युद्धे वर्ज्यकालादि । युद्धे जयपराजय-

ज्ञानार्थं सर्पचक्रोक्तिः। दिक्शूलादि। नामाक्षरात् नक्षत्रज्ञानं। निश्वास-प्रश्वासाहत्तिसङ्ख्याविशेषैः पृथिव्यादिपञ्चभूतकथनं। पञ्चभूतफलं। वामदक्षिण-श्वासवहनद्वारा जयपराजयः। स्वरविशेषवहनकाले नारीसंसर्गे कृते नारी-वशीकरणं। नासास्वरबलद्वारा द्यूतजयः। ओषधिविशेषधारणेन जयपरा-जयः। स्थाय्यस्थायिनोर्जयपराजयज्ञानार्थककोटचक्रोक्तिः। दुर्गादौ ग्रह-वेधज्ञानार्थं सर्वतोभद्रचक्रं। आतुरसाध्यासाध्यज्ञानार्थं कृणिधनिचक्रोक्तिः। शकुनोक्तिश्च।

No. 800. गणपत्यादिपूजनपद्धतिः।

Substance, country paper, $10\frac{3}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 20. Lines, 9 on a page. Extent, 400 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Gaṇapatyádipújana-paddhati. Manual for the worship of Gaṇes'a and other deities on particular auspicious occasions. Anonymous. The MS. is defective.

Beginning. अथ श्रौतस्मार्त्तादिकर्माङ्गसाधारणगणपतिपूजनादिपद्धतिरुच्यते। महत्कर्मसु पूर्वेद्युरल्पेषु तु तस्मिन्नहनि पूर्वाह्णे निर्णेजनान्तपञ्चमहायज्ञान्तकृतनित्यक्रिय-यजमानः सपत्नीकः स्वासने प्राङ्मुख उदङ्मुखो वोपविश्य द्विराचम्य प्राणाना-यम्य देशकालौ सङ्कीर्त्त्य करिष्यमाणामुककर्माङ्गतया स्नानं करिष्ये।

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति।

विषयः। शुभकर्मारम्भे कर्त्तव्यगणपतिपूजनवसोर्धारानान्दीमुखश्राद्धप्रयोगकथनं। (खण्डितत्वादित उत्तराः पुण्याहवाचनादिविषया न प्राप्ताः।)

No. 801. अश्वमेधः, वा, अश्वमेधप्रयोगः।

Substance, country paper, 11×5 inches. Folia, 38. Lines, 10 on a page. Extent, 1300 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

As'vamedha Prayoga. A manual for the performance of the horse sacrifice. Anonymous. The MS. is defective.

Beginning. अश्वौदनं पचति। रेत एव तद्धत्ते। यदाज्यम् * * ते तेन रश्मनामुभाभ्यामा-
दत्ते। तेजो वा आज्यं, प्राजापत्योऽश्वः, प्रजापतिमेव तेजसा समर्द्धयत्यपनेता
वा एषो मेध्यो यदश्वः॥

End. खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति।

विषयः। अश्वमेधयज्ञकर्त्तव्यानुष्ठानकथनं, इष्टकाचयनारम्भपर्यन्तं।

No. 802. चातुर्मास्यप्रयोगः।

Substance, country paper, 9¾ × 4 inches. Folia, 50. Lines, 9 on a page. Extent, 800 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Cháturmásya Prayoga. A manual for the performance of the Cháturmásya or the quadrimensial fast. By Tryambaka. The MS. is incomplete.

Beginning. नत्वा गणेशपादाब्जं गुरूनपि मदीयशान्।
कुर्वे त्र्यम्बकनामाहं चातुर्मास्याख्यमादितः।
प्रयोगं सर्वथा ग्रन्थाननुसृत्यैव सिद्धये॥
अक्षय्यꣳ ह वै चातुर्मास्ययाजिनः सुकृतं भवति।

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति।)

विषयः। चातुर्मास्येष्टिकर्त्तव्यानुष्ठानकथनं। चातुर्मास्येष्ट्यारम्भकर्त्तव्यविश्वदेवेष्टिकथनं।
आपस्तम्भीयाग्निहोत्रकथनं। आश्वलायनीयवरुणप्रघासेष्ट्यादि।
(खण्डितत्वाद्विषयान्तराप्राप्तिः)

No. 803. रुद्रानुष्ठानपद्धतिः वा, रुद्रानुष्ठानदीपिका।

Substance, country paper, 11 × 5 inches. Folia, 91. Lines, 10 on a page. Extent, 1850 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Rudránushṭhána Paddhati. Directions for performing the *Mahárudránushṭhána* ceremony. By Meṅgnátha. This is different from No. 187, ante I, p. 100.

Beginning. अथ महारुद्रानुष्ठानक्रमो लिख्यते । मन्त्रादिरहितं पूर्वं केवलः क्रम ईरितः ।
अधुना सेतिकर्त्तव्यः सर्वच्छन्दोधिदैवताः ॥
समन्त्रविनियोगश्च जपहोमादिकर्मसु ।
निरूप्यते क्रमस्तस्मान्न शङ्क्या पुनरुक्तिता ॥
अवमेव(?) वक्तव्यं मन्त्राणामृषिदैवतं ।
ऋष्यादिना विना मन्त्रः प्रयुक्तो निष्फलो भवेत् ॥
यतः । तदुक्तं व्यासेन । ऋषिच्छन्दोऽधिदैवञ्च विनियोगादिकञ्च यत् ।
अज्ञात्वा यदि कुर्वीत तत्सर्वं निष्फलं भवेत् ॥
निरूपितमिदं विशेषतः परिभाषायां । एवमत्र महारुद्रानुष्ठानक्रमः ।

End. अनेन विधिना यस्तु रुद्रानुष्ठानमाचरेत् ।
सर्वान् कामानवाप्नोति मुच्यते सर्वपातकैः ॥
नानेन सदृशं किञ्चित् त्रिषु लोकेषु विद्यते ।
ऐहिकामुष्मिकार्थानां प्रायशः साधनं परं ॥
महार्णवमुखान् ग्रन्थानवलोक्य विनिर्मिता ।
सर्वज्ञमेङ्गनाथेन (?) रुद्रानुष्ठानदीपिका ॥
कृता विश्वोपकाराय रुद्रानुष्ठानपद्धतिः ।
अनया प्रीयतां देवः परमात्मा सदाशिवः ॥

Colophon. इति सर्वज्ञान्वयसम्भूतमेङ्गनाथविरचिता रुद्रानुष्ठानपद्धतिः ।

विषयः । ऐहिकामुष्मिककामनासिद्ध्यर्थं रुद्रपूजनरुद्रमन्त्रजपहोमाद्यनुष्ठानप्रयोगकथनं ।

No. 804. सप्तसोमसंस्थापद्धतिः ।

Substance, country paper, 10 × 4½ inches. Folia, 38. Lines, 9 on a page. Extent, 760 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Saptasoma-saństhá Paddhati. Rules for the performance of the Agnishṭoma rite. By Govardhana Tripáthi.

Beginning. अथाग्निष्टोमादिसप्तसंस्था लिख्यते । अथ विध्यं व्यपदेशे सर्वक्रत्वधिकारः । तत्रादौ मातृपूजा वृद्धिश्राद्धं । एकश्रुतिविधानान्मन्त्रान् कर्माणि चोद्गातेव कुर्यादनादेशे । सर्वेषां यज्ञोपवीतोदकाचमने नित्ये कर्मोपयतां । अव्यवायो व्यावृत्तिश्च यज्ञाङ्गैः । प्राङ्मुखकरणञ्चानादेशे । तत्र प्राङ्मुखोपविष्टा ऋत्विजः । उदङ्मुखो यजमानः स्वस्त्यादिमाङ्गल्यं कृत्वा देवर्त्विग्वरणं ।

End. सप्तदश आभैव एकविंशोऽग्निष्टोमः। द्वादशशतं दक्षिणा। प्रथमायां पूर्वपक्षस्य दीक्षितैकादेभ्यः। दृष्ट्वा वा नक्षत्रयोगमिति दीक्षाकालः।

Colophon. इति श्रीदीक्षितत्रिपाठिगोवर्द्धनेन विरचितायां सप्तसोमसंस्थापद्धतौ प्रथमोऽग्निष्टोमः समाप्तः।

विषयः। अग्निष्टोमयागानुष्ठानविधिः।

No. 805. दर्शपूर्णमासयोराध्वर्यवप्रयोगः।

Substance, country paper, 10¼ × 4 inches. Folia, 27. Lines, 9 on a page. Extent, 462 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Dars'a-púrṇa-másayorádhvarya Prayoga. The duties of the Adhvaryus in the Dars'a and Púrṇamása rites. Anonymous. The MS. is incomplete.

Beginning. अथ दर्शपूर्णमासयोराध्वर्यवप्रयोगः। प्रातरग्निहोत्रानन्तरमध्वर्युः कृतसन्ध्योपास्त्याचमनो यजमानेन वृतोस्मि करिष्यामीति वदति।

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति)

विषयः। दर्शपूर्णमासयोः कर्त्तव्यानुष्ठानप्रयोगविधिः।

No. 806. छन्दोगापरसूत्रं।

Substance, country paper, 9½ × 4 inches. Folia, 9. Lines, 9 on a page. Extent, 225 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Chhandogápara-sútra. A treatise on the funeral rites according to the Chhandogas. Anonymous.

Beginning. प्रयाणकाले प्राक्स्मृतिवियोगात्पितरं मातरं भ्रातरं गुरुमन्यं सुहृदय ब्राह्मणं तत्स्वर्गार्थेन निमित्तेनेमानि छन्दांसि संस्कर्त्ता श्रावयेत्।

End. तस्मात्त्वमधिजातोऽसि त्वदयं जायतां पुनः।
असौ स्वर्गाय लोकाय स्वधा नम इति शान्तिर्वै वामदेव्यं शान्तिर्वै वामदेव्यं।

Colophon. इति छन्दोगापरसूत्रं समाप्तम्।

विषयः। अन्त्येष्टिक्रियाप्रयोगः।

No. 807. सत्यनाथाभ्युदयः, सटीकः ।

Substance, country paper, 11¾ × 4¼ inches. Folia, 164. Lines 9 on a page. Extent, 5000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Satyanáthábhyudaya. A poem, in eleven cantos, in praise of *Satyanátha.* By S'esháchárya. Attached is a commentary in prose by a disciple of the author, named Sañkarshaṇa.

Beginning. टीका॰प्रा॰ । श्रीरामचन्द्रं गुरुं पूर्णबोधं श्रीसत्यनाथेन्द्रमपि प्रणम्य ।
श्रीमत्प्रसन्नै विवृणोमि सम्यक् श्रीसत्यनाथाभ्युदयाख्यकाव्यं ॥
अथ कविः स्वचिकीर्षितकाव्यस्य निरन्तरताय समाप्त्यार्थं स्वेष्टदेवतानतिलक्षणमङ्गलमनुष्ठाय ग्रन्थादौ निबध्नाति श्रीरामेति ।

मूल॰प्रा॰ श्रीरामचन्द्रं प्रभवज्ञचन्द्रं गुणौघसान्द्रं जनकात्मजेन्द्रं ।
निरस्ततन्त्रं प्रणमामि वीन्द्रं धनुर्द्धरेन्द्रं त्रिजगन्नरेन्द्रं ॥

End. इदानीं स्वकृतकाव्यं काव्यनायकगुर्वन्तर्यामिश्रीरामचन्द्राय समर्पयेत् तत्प्रसादरूपं मङ्गलमन्ते करोति मयार्पितामिति । श्रीसत्यनाथेन्द्रहृद्ब्जवासो रामः आदरतः भक्तितो मयार्पितां अभिनवां नवीनां प्रसिद्धसुवर्णमालापेक्षया विलक्षणत्वेनाभिनवां सुवर्णमालां शोभनाः वर्णा येषु काव्यगतपद्येषु तानि सुवर्णानि तेषां माला काव्यरूपेत्यर्थः । तां कनकमालामिति ध्वनिः । स्वे हृदि मनसि वक्षसीति ध्वनिः । हृदयस्मि च मानस इति सज्जनः । स्वीकृत्य प्रसन्नो भवतु । इत्यशेषमतिमङ्गलं । श्रीसत्याभिनवीनेति ॥ ९१ ॥

Colophon. इति श्रीसत्यनाथाभ्युदयटीकायामेकादशः सर्गः । श्रीसत्यनाथाभ्युदयकाव्यस्य
टीकया कृतया प्रियतां रामः सत्यनाथेन्द्रहृद्गतः ।
सत्याभिनवतीर्थार्यं पितरं मातरं गुरुं ।
सुहृदं सद्गुणाम्बोधिं भूयो भू॰ ॥

मूल॰ शेष॰ । श्रीसत्याभिनवीनतीर्थयतिराट् शिष्येण तत्प्रीतये
शेषाचार्यतनूद्भवेन रचिते सङ्कर्षणेनादरात् ।
काव्ये श्राव्यपदे महागुणनिधे श्रीसत्यनाथोदये
श्लाघ्येऽसद्गुणसागरे सुकविभिः सर्गोऽयमेकादशः ॥
इति श्रीसत्यनाथाभ्युदये एकादशः सर्गः ।

विषयः । श्रीसत्यनाथयतेः ब्रह्माचार्यादारभ्य वंशानुकीर्त्तनं तत्तद्गुणादिवर्णनञ्च ।

No. 808. वाजपेयपद्धतिः ।

Substance, country paper, 9¾ × 4 inches. Folia, 17. Lines, 11 on a page. Extent, 450 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1655. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Vájapeya-paddhati. Directions for the performance of the Vájapeya rite. By Yajñika Deva.

Beginning. अथ वाजपेयप्रयोगः। ब्राह्मणक्षत्रिययोरेव शरदि वाजपेयो भवति न वैश्यस्य। तत्र वाजपेयस्य पुरस्तादनन्तरं शुक्लपक्षे वृहस्पतिसवो भवति ॥

End. सापि विस्तारेण द्वादशाहे उक्ता। तदन्ते यूपवेष्टनान्यध्वर्यवे दानं। हिरण्यमालास्य या यावेन बद्धा सा तस्मै देया। ? पञ्चमी कण्डिका। इति वाजपेयः।

Colophon. इति याज्ञिकदेवकृता वाजपेयपद्धतिः समाप्ता।

विषयः। वाजपेययज्ञानुष्ठानपद्धतिः।

No. 809. पञ्चपादिकाविवरणं ।

Substance, country paper, 10 × 4¾ inches. Folia, 220. Lines, 11 on a page. Extent, 5500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Panchapádiká-vivarana. The *Panchapádiká* is a gloss on the whole of the first, and a fourth of the second, chapter of the commentary of S'añkara on the Vedánta aphorisms. By Pádapadma Ácharya, a desciple of S'añkara. The *Vivarana* is a commentary on this gloss. The object of the author is to prove the identity of the supreme and the human souls, or the superiority of the nondual theory. By Prakás'átmá Yati. Hall's Contributions, p. 88.

Beginning. पालने विमलसत्त्ववृत्तये जन्मकर्मणि रजोजुषे लये।
तामसाय जगतः प्रकाशकृद् द्वैतजालवपुषे नमः सते ॥
यस्याः प्रसादमवलम्ब्य जगद्गुरूणामप्यस्खलद्गुणगुणाः प्रसरन्ति वाचः।
सा वेदशास्त्रपरिनिर्मितवन्द्यदेहा भूयात्समप्रवरदैव सरस्वती नः ॥
विघ्नाभितापमपहृत्य मदीयकृत्यबीजं प्रवृद्धमदनुग्रहवर्षपातैः।
सम्प्रार्थितः सिततरोऽपि गणेशमेघः सिद्ध्यभीष्टफलमङ्कुरयत्वमोघं ॥

शमोऽपि श्रुतिकमलावबोधरागः * * सन्नयति तमोविनाशमन्तः ।
नीरूपं प्रथयति योऽपि गोसहस्रैस्तं व्यासं नमत जगत्यपूर्वभानुम् ॥
उद्धृत्य वेदपयसः कमलामिवाब्धेरालिङ्गिताखिलजगत्प्रभवैकमूर्त्तिम् ।
विद्यामशेषजगतां सुखदामदाद्यस्तं शङ्करं विमलभाष्यकृतं नमामि ॥
वन्दे तमात्मसम्बुद्धस्फुरद्ब्रह्मावबोधतः ।
अर्थतोऽपि न नाम्नैव योऽनन्यानुभवो गुरुः ।
प्रकाशात्मा यतिः सम्यक् प्राप्तविद्या शशुनमया (?) ॥
यथाश्रुतं यथाशक्ति व्याख्यास्ये पञ्चपादिकां ॥

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति) ।

विषयः । मोक्षोपयोगिब्रह्मज्ञानसाधनोपयोगिवेदान्तवाक्यविचारगर्भितबादरायणसूत्र-भाष्यस्य विवरणं ।

No. 810. अजामिलोपाख्यानं, स्तवमालादिस्तोत्रद्वयसहितं ।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 6. Lines 17 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Nágara, Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Ajámilopákhyána. Life of Ajámila, a Bráhman who obtained salvation by unconsciously repeating the word Náráyaṇa when calling his son at his death bed. By Jayakṛishṇa. Attached to the work are two short hymns in praise of Náráyaṇa by an unknown author.

Beginning. अवशोऽप्यघवान् * * यस्य नाम सुमङ्गलं ।
मुक्तिं प्रयाति तं वन्दे * श्रीनारायणं प्रभुं ॥ १ ॥
मलिनोऽप्यजामिलोऽन्ते पुत्रस्नेहाकुलीकृतान्तः ।
यन्नामरटन्मुक्तः सोऽयं नारायणो वसत्वन्तः ॥ २ ॥
कान्यकुब्जभुवि कश्चिदपूर्वः शीलवृत्तगुणवानतिमान्यः ।
देवतातिथिपरः पितृसेवी भूसुरोऽभवदजामिलसञ्ज्ञः ॥ ३ ॥ इत्यादि ।

End. सम्प्रेष्य पार्षदवरान् सदयेन येन
नारायणेति सुतनाम रटन् किलान्तः ।
दासीपतिः पतित इत्यमजामिलोऽपि
सम्मोचितो निजधिया भजयत्यनन्तः ॥ ६२ ॥
श्रीकृष्णपादाब्जधिया कृतं यत् बालेन बाल्याज्जयकृष्णनाम्ना ।
नाम्नो महिम्ना विलसन्मुरारेरजामिलाख्यानमिदं मुदेस्तु ॥ ६३ ॥

Colophon. श्रीमत्परिचारकसत्कुलप्रसूतजयकृष्णकृतमजामिलोपाख्यानं सतां मुदे भूयात्।

विषयः। अजामिलनाम्नो विप्रस्य जन्मावध्यामरणान्तविवरणं।

No. 811. वामनचित्रचरित्रं, विष्णुस्तवद्वयसहितं।

Substance, country paper, 10 × $4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 5. Lines 16 on a page. Extent, 200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Vámanachitracharitra. A poetical description of the dwarf incarnation of Vishṇu. By Jayakṛishṇa. Attached to the work are two short hymns in praise of Vishṇu.

Beginning. मन्तुमतोऽप्यतनोत्तां स्वजनस्योत्तुङ्गतामतन्द्रोयः (?)।
तं वन्दे श्रीकान्तं लीलावामनमवामनं विभवैः॥ १॥
विधिमुखैरमरैर्विमतार्द्दितैः (?) सविनयं नयशालिभिरर्थितः।
सकरुणः शरणागतशर्मदः स हरिराविरभूत् किल कश्यपात्॥

End. परिचारकवंशजन्मना जयकृष्णेन कृता स्तवात्मिका।
वटुवेशपटाहरेर्मुदे रचना स्वीक्रियतां महात्मभिः॥ ५९॥

Colophon. श्रीमत्परिचारकसत्कुलप्रसूतजयकृष्णरचिता श्रीमद्भगवद्वामनचित्रचरित्ररचना सतां मुदे भूयात्।

विषयः। वामनावतारलीलावर्णनं।

No. 812. गोवर्द्धनधृतकृष्णचरित्रं।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4}$ × $4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 3. Lines 16 on a page. Extent, 100 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit. Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Govardhanadhrita Kṛishṇa Charitra. A poetical description of a miracle performed by Kṛishṇa by holding up the mount Govardhana near Vrindávana like an umbrella over the cowherds and their flock of that place to protect them from a monstrous shower of rain with which Indra wished to destroy them. A legend occurs in the Trittiriya Áraṇyaka in which Vishṇu is said to have performed a similar feat. By Jayakṛishṇa.

Beginning. स श्रीकृष्णः पायाद्भुवि यः स्तीयमानवन्मद्दापायात्।
पूजां नन्दारब्धां जग्राह पुरा बलारिणा लब्धाम्॥ १॥
एकदा सकलगोकुलगोपैरर्थितो व्रजपतिः किल नन्दः।
गोकुलस्य कुशलार्थमुपेतं गोपतेरचिरमर्हणमैच्छत्॥ २॥

End. या भगवत्परिचारकजयकृष्णेन रचिता हरेस्तुष्ट्यै।
सा गिरिधरहरिलीलावर्णनरचना प्रमोदयतनघान्॥ ५२॥

Colophon. श्रीभगवत्परिचारकजयकृष्णकृतं गोवर्द्धनधृतकृष्णचरित्रं सदा सतां मुदे भूयात्॥

विषयः। श्रीकृष्णस्य गिरिवरोद्धरणलीलावर्णनं।

No. 813. लघुजातकमूलसहिता शिष्यहिताभिधा, लघुजातकटीका।

Substance, country paper, $10\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 74. Lines 6 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit. Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Laghujátaka. An astrological treatise on the influence of astral conjunctions on the life of man, and on calculating nativities, being an abridgement of a work on the subject called *Játaka*, or, to distinguish it from the work now under notice, Vṛihajjátaka. By Bhaṭṭotpala. There is a commentary by this author on the larger work. The text of the Laghujátaka in the codex before me has a commentary entitled *S'ishyahitábhidhá Ṭíká*, by an unknown author. The MS. is incomplete.

Beginning. टी॰प्रा॰। प्रणिपत्य महादेवं भुवनगुरुञ्च दिनकरञ्च लोकेशं।
अद्वित्यलेन लघुतरजातकटीकां * * रोमि हितां॥ १॥
सतामयमाचारो यच्छास्त्रप्रारम्भेष्वभिमतदेवतानमस्कारं कुर्वन्ति, तदयमवन्तिकाचार्यवराहमिहिराभिधस्य (?) वरप्रसादः ज्योतिःशास्त्रमङ्कुरं कृत्वा तदेव पठनभीरुजनकृते सङ्क्षिप्तं गणितसङ्कुरं कृत्वा होराशास्त्रमूर्त्तिं प्रवक्तुकामोऽशेषविघ्नोपशान्तये। भगवन्तं सूर्यमादावेव प्रणमति।

मूल॰प्रा॰। यस्योदयास्तसमये सुर(मु)कुटनिघृष्टचरणकमलोऽपि।
कुरुतेऽञ्जलिं त्रिनेत्रः स जयति धाम्नां निधिः सूर्यः॥

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति।)

विषयः। १ अध्याये, राशिप्रभेदकथनादि। २, ग्रहयोनिभेदकथनादि। ३, गर्भाधानमुहूर्त्तादिकथनं। ४, सूतिकाद्दत्तान्तकथनं। ५, शिशुसूतिकयोररिष्टयोगकथनं। ६, शिशोरायुर्दायकथनं। ७, ग्रहदशान्तर्दशादिविभागकथनं। ८, राश्यष्टवर्गशुभाशुभफलं। ९, ग्रहयोगफलकथनादि। १०, राजयोगादिकथनं। ११, स्त्रीजातककथनं। १२, मरणज्ञानकथनादि। (इतः परं खण्डितं)

No. 814. काशिकावृत्तिः।—५, ६, ७, ८ अध्यायस्य च।

Substance, country paper. The Fifth Chapter 9 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 49. Lines 15 on a page. The sixth Chapters $11\frac{3}{4}$ × $3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 175. Lines, 8 on a page. The seventh and eight Chapters $11\frac{3}{4}$ × $3\frac{3}{4}$ inches. Folia, 180. Line 9 on a page. Extent of the 4 chapters 12000 s'lokas. Character Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance. Fifth Chapter old and smudgy, the remainder, old but not smudgy. Prose. Generally correct.

Kás'iká-vṛitti. A commentary on the grammatical aphorisms of Páṇini. By Vámana. The MS. is incomplete containing the last four chapters only; but it is old and correct. There is a good MS. of this work in the library of the Asiatic Society, and codices are available in the Libraries of the Sanskrit Colleges of Calcutta and Benares. Next to the Mahábháshya of Patañjali, this work enjoys the highest repute.

Beginning. ५ अध्यायारम्भः। प्राक् क्रीताच्छः। तेन क्रीतमिति वक्ष्यति।

६ अध्यायप्रा०। एकाचो द्वे प्रथमस्य। अधिकारोऽयम्। एकाच इति च द्वे इति च प्रथमस्येति च त्रितयमेतदधिकृतं वेदितव्यं।

७ अध्यायप्रा०। युवोरनाकौ। अङ्गस्येत्येव। युव इत्येतयोरुभयोर्विशेषणयोरनुनासिकयणोप्रत्यययोर्ग्रहणम् (?)। तयोः स्थाने अन् अक् इत्येतावादेशौ भवतः।

८ अध्यायप्रा०। सर्वस्य द्वे। सर्वस्येति च द्वे इति च एतदधिकृतं वेदितव्यं।

End. ५ अध्यायसमा०। निर्गता प्रवाणी अस्मिन्निष्प्रवाणिः। सूर्यादिभ्यो चिरादपहृत इत्यर्थः।

Colophon. इति काशिकायां वृत्तौ पञ्चमाध्यायस्य चतुर्थः पादः।

६ अध्यायसमा० । हिरण्यशब्दादुत्तरस्य मयटो मशब्दलोपो निपात्यते हिरण्ययः ।

इति काशिकायां वृत्तौ षष्ठाध्यायस्य तुरीयचरणः समाप्तः ।

७ अध्यायसमा० । ई च गणः । गणेरभ्यासस्य ईकारादेशो भवति चङ्परे णौ परतः । चकारादत्व । अजीगणत् अजगणत् ९७ ।

इति वामनकाशिकायां वृत्तौ सप्तमाध्यायस्य चतुर्थः पादः । समाप्तः सप्तमोऽध्यायः ।

८ अध्यायसमा० । उदात्त उदये यस्य स उदात्तोदयः उदात्तपर इत्यर्थः । एवं प्रत्यापद्यते ।

इति वामनकाशिकायां वृत्तौ अष्टमाध्यायस्य चतुर्थः पादः समाप्तः ।

विषयः । पाणिनिकृताया अष्टाध्याय्याः पञ्चमाध्यायगतानां 'प्राक्क्रीताच्छः' इत्यादि-सूत्राणां व्याख्या ।

तस्या एवाष्टाध्याय्याः षष्ठाध्यायगतानां "एकाचो द्वे प्रथमस्य" इत्यादि-सूत्राणां व्याख्या ।

तस्या एवाष्टाध्याय्याः सप्तमाध्यायगतानां "युवोरनाकौ" इत्यादिसूत्राणां व्याख्यानं ।

तस्या एवाष्टाध्याय्या अष्टमाध्यायगतानां 'सर्वस्य द्वे' इत्यादिसूत्राणां व्याख्यानं ।

No. 815. कवीन्द्रचन्द्रोदयः ।

Substance, country paper, 11½ × 4 inches. Folia 31. Lines 10 on a page. Extent, 900 s'lokas. Character, Nágara. Date S. 1734. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and Verse. Incorrect.

Kavíndra-chandrodaya. A miscellany in prose and verse, containing notices of nearly a hundred different poets of the middle ages. By Vidyánidhi Kavíndra.

Beginning. पुण्डरीकाक्षचण्डांशुचण्डीं चण्डीश्वरं तथा ।
वेतण्डतुण्डमानम्य निबन्धोऽयं निबध्यते ॥ १ ॥
तमस्तमःसङ्घविघातकारी समस्तविद्वत्परितापहारी ।
कवीन्द्रचन्द्रोदयनामधारी प्रबन्ध एषोऽस्तु जगत्प्रचारी ॥ २ ॥
विद्यानुकृतफणीन्द्रो विजितमतीन्द्रो यतीन्द्रो यः ।
सवशीकृतपृथिवीन्द्रो जयति कवीन्द्रो यतिर्जगति ॥ ३ ॥

गोदातीरनिवासो पश्चाद्येनाश्रिता काशी ।
ऋगवेदीयाध्यस्ता साङ्गा शाखाश्वलायनी शस्ता ॥ ४ ॥
निःस्पृहता विषयेभ्यः परनिजजनताभिमानेभ्यः ।
प्राप्ता शैशवसमये विश्वेशानुग्रह(ह)हृदये ॥ ५ ॥
लघुवयसा गततमसा * * लाधिक्याद्भिद्रवद्रजसा ।
यन च विद्या तरसा तपसा सर्वा वशीकृतैव रसा ॥ ६ ॥
बुद्धा विबुधाधिकृतां दत्ता यस्मै कवीन्द्रसम्पद्वो ।
यवनकरग्रहणाब्धौ मग्ना येनोद्धृता पृथिवी ॥ ७ ॥
विजितमहीतल तस्मै (?) दत्तं विद्यानिधानपदमस्मै ।
आचार्याङ्कयसहितं यतिबुधवृन्दैर्महीतले महितं ॥ ८ ॥ इति कवीचन्द्रवर्णनं ।
श्रीमत्काशिविकाशिभिः सुकविभिस्तद्वत्प्रयागाश्रिभिः(?)
नानादेशनिवासिभिश्च रचिता विद्यागणोल्लासिभिः ।
श्रीकृष्णेन सरस्वतीपद्युताचार्योपनामश्रित-
श्रीविद्यानिधिसत्कवीन्द्रविषया पद्यावली लिख्यते ॥ १ ॥ तत्रादौ कवीन्द्राष्टकं ।

End. प्रयागतः स्नानपुण्याम्बुपूरैः समुत्पाद्य सत्कीर्त्तिवल्लीमतल्लीः ।
पवित्रोरुगोत्रा सुरत्राणकारी सदाकीन्द्रसंसत्कविन्द्रो(?) विभाति ॥
* * सद्रसालङ्कृतिवद्रसन्नी वसत्प्रमदारलीलयैव (?) वाणी ।
कवीन्द्रस्य मुनेः कवीन्द्रशिरोमणेरेति शिरोमणित्वं ॥ ९ ॥
दैत्या * वोपचितोचितश्रीसुखाय यो दक्षिणसम्मुखस्थः ।
दनांनिके(?)ष्युत्कटकायकान्तिर्जीयात्कवीन्द्रः कविरद्भुतोऽयम् ॥१०॥
एते रघुनाथभट्टगुर्जरस्य ।

Colophon. श्रीसर्वविद्यानिधानकवीन्द्राचार्यसरस्वतीकवीन्द्रचन्द्रोदयपुस्तकं ।

विषयः । हेमराजमिश्र—माधवभट्ट—खड्गमिश्र—रघुनाथदीक्षित—क्षमानन्दवाजपेयि—भय्याभट्ट—केशवमिश्र—मीमांसकसिद्धेश्वरभट्ट—चक्रपाणिपण्डित—गणेशभट्टधर्मा-धिकारि—परमेश्वराचार्य—रामकृष्णनागर—मैथिलोपाध्यायविश्वम्भर—जगदीश-जानि—श्रीरामेश्वरपञ्चाननभट्टाचार्य—जयकृष्णोपाध्याय—गौरीपतिमिश्र—दा-मोदरभट्टकालोपनामका—ऽग्निहोत्रिधर्मेश्वर—व्रजभूषणकवि—कृष्णचन्द्रभट्टा-ऽनिरुद्धमिश्र—बालकृष्णज्योतिर्वित्—पूर्णानन्दब्रह्मचारि—कालिदासमिश्रपौत्र-मुरलीधर—कृष्णाचार्य—पट्टवर्द्धनमहादेवभट्ट—दाक्षिणात्यलीलाधरभट्ट—मैथि-लवद्रीनाथोपाध्याय—हीरारामकवि—गणेशभट्ट—मौनिविश्वेश्वरभट्ट—श्रीमही-पत्युपाध्याय—शिवदत्तमिश्र—कविशेखर—रघुनाथोपाध्याय—तिलभाण्डेश्वर—ब्र-

ब्रह्मेन्द्रसरस्वती—ब्रह्मेन्द्रस्वामि—नारायणचतुर्वेदि—गङ्गाराममिश्र—जगन्नाथपञ्चाननाचार्य—मैथिलकायस्थ—दयालमिश्र—वीरेश्वरभट्ट—कमलनयनदीक्षित—परमेश्वराचार्य—त्वरितगतिकवि—रामभद्रवाजपेयि—दिवाकरभट्ट—रघुनाथभट्ट-गुर्जरप्रभृतिभिः कृतानां श्रीसर्वविद्यानिधानकवीन्द्राचार्यप्रशंसापराणां गद्यपद्यानां सङ्ग्रहः ।

No. 816. सङ्क्षिप्तप्रयोगः ।

Substance, country paper, 9¾ × 4¼ inches. Folia, 78. Lines 9 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1871. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, soiled and old. Prose. Generally correct.

Sañkshipta Prayoga. A manual of sacramentary rites from conception to marriage, founded on the rules of Ás'valáyana. Anonymous.

Beginning. श्रीरामं सपरीवारं गणेशं च सरस्वतीम् ।
आश्वलायन-तच्छिष्यान् प्रणम्य पितरं गुरुम् ॥
अथ किञ्चित् सङ्क्षेपेण प्रयोगमात्रमुच्यते ।

End. ततो गृहप्रवेशनीयहोमः कार्यः । ततः शुभदिने स्वस्त्यादि वाचयित्वा स्वलङ्कृतः स्वलङ्कृतां रात्रावुपगच्छेत् ।

Colophon. इति वधूसहितस्य गृहप्रवेशविधिः ।

विषयः । दुष्टप्रथमरजोदर्शनशान्तिविधिः । गर्भाधानविधिः । पुंसवन-सीमन्तोन्नयनविधिः । जातकर्मनामकरणादिविधिः । चूडाकर्मोपनयनविवाहवधूप्रवेशादिकर्मविधिश्च ।

No. 817. ऋषितर्पणं ।

Substance, country paper, 9 × 4 inches. Folia, 27. Lines 9 on a page. Extent, 500 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1802. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Rishitarpaṇa. Directions for offering water to the first seven saintly progenitors of the human race, now identified with the stars

of Ursa Major. The names of the sages are Maríchi, Atri, Añgiras, Pulastya, Pulaha, Kratu, and Vasishṭha.—Anonymous.

Beginning. अथ ऋषीणामावाहनप्रतिष्ठाषोडशोपचारैः पञ्चामृतेन पूजातर्पणं। आच०
प्रा० अद्याद्य० सप्तर्षीणां प्रीत्यर्थं छन्दसां सामसञ्ज्ञिकानां यातयामत्वनिवृत्त्यर्थं
वेदस्याध्यापननिमित्तमुपाकर्मोत्सर्गकर्माहं करिष्ये इत्यादि।

End. अद्य पूर्वो० वेदस्याध्यापननिमित्तमृषीणां पूजनतर्पणकर्मणो यन्न्यूनातिरिक्तं
तत्सर्वं भवतां ब्राह्मणानां वचनात् तीर्थविष्णोः प्रसादात् सर्वं परिपूर्णमस्तु
उत्तरे कर्मणि निर्विघ्नमस्तु इष्टपुत्र० वाञ्छितार्थफलप्राप्तिरस्तु।

विषयः। सप्तर्षीणां पूजनतर्पणादिकथनं।

No. 818. बालतन्त्रं।

Substance, country paper, 9½ × 4¼ inches. Folia, 43. Lines 10 on a page. Extent, 900. s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, soiled and old. Verse. Generally correct.

Bála Tántra. A treatise on the diseases of women and children, founded on the *Prayogas'ara*, and other Tantras. By Kalyána, son of Mahidhara, and grandson of Rámadása. The author was born in Ahichhatrá, but the work was completed at Benares on Sunday the full moon of Srávana in the S'aka year 644.=A. D. 720. Contents I—III. Treatment of barrenness. IV. Treatment of females during pregnancy. V. Prevention of miscarriage and abortion. VI. Means for promoting easy delivery. VII—XI. Directions for rearing children. XII. Infantile fevers. XIII. Infantile piles, cough, convulsions and boils. Treatment of diseases in the eyes, nostrils, head and other organs of children.

Beginning. विघ्नव्रततिविध्वंसकारिणं विघ्नहारिणं।
कल्याणोऽहं नमस्कुर्वे विघ्नेशं ग्रन्थसिद्धये॥ १॥
प्रयोगसारप्रमुखागमेषु प्रोक्तेषु शास्त्रेषु च सुश्रुताद्यैः।
यदुक्तमेकत्र निबध्यतेऽस्मिन् ग्रन्थे मया तत् खलु बालतन्त्रे॥ २॥

End. पश्चात् विलोक्य प्रचुरप्रयोगान् पद्यैः स्वकीयैः कतिचित् प्रदोषैः।
प्रोक्ता चिकित्सा रचिता शिशूनां सदेशकालादिसमीक्ष्य कुर्यात्॥ १०॥

धर्म्मिच्छचास्य यो जातः पण्डितैकशिरोमणिः ।
रामचन्द्रार्चनरतो रामदासः सतां प्रियः ॥ २८ ॥
विद्वज्जनाह्लादकरोऽतिमानी महीधरः सर्वजनाभिवन्द्यः ।
लक्ष्मीन्द्रसिंहाङ्घ्रिसरोजषट्पदस्तदात्मजोऽभूद्विदितागमार्थः ॥ २९ ॥
कल्याण इत्युक्तत्वात् (?) नामधेयस्तदात्मजो ग्रन्थवरान् विलोक्य ।
परोपकाराय प्रबन्धतन्त्रं सतां समालोकनयोग्यमेतत् ॥ ३० ॥
युगवेदरसाकाशमिते वर्षे नभे रवौ ।
पौर्णिमायां चकारेदं लिलेख च शिवालये ॥ ३१ ॥
स्वभावात् कृशकायो यः स्वभावादल्पपावकः ।
स्वभावादवलो यस्य तस्य नास्ति चिकित्सितम् ॥ ३२ ॥

Colophon. इति श्रीकल्याणेन कृते बालतन्त्रे नानाप्रयोगकथनं नाम चतुर्दशः पटलः ।

विषयः । १ पटले, बन्ध्यात्वप्रतीकारः । २, साधारणासाधारणबन्ध्यात्वनिवारकौषधकथनं । ३, पुरुषवीर्यनिरोधनं । ४, गर्भाधानदिवसीयस्त्रीकर्त्तव्यस्नानविधिः । ५, गर्भरक्षाप्रकारः । ६, सुखप्रसवोपायः । ७, ८, ९, १०, ११, नानाविधबाल-ग्रहनिवारणादिप्रकारः । १२, बालकज्वरचिकित्सा । १३, कर्षकाशमूर्च्छा विस्फोटकादिबालरोगचिकित्सा । १४, बालकनेत्रनासिकाशिरःप्रभृतिषु जात-रोगचिकित्सा ।

No. 819. जैमिनिसंहिता, मध्यमखण्डात्मिका ।

Substance, country paper, 11 × 6 inches. Folia, 234. Lines 11 on a page. Extent, 5000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Jaimini Sañhitá. The name of this MS. is doubtful. At the ends of the 2nd and the 3rd chapters, it is called Brahmáṇḍa Puráṇa, and the colophon at the end of the work likewise has the same name, but it is in a different handwriting from that of the body of the text. The epigraph of the first chapter calls the chapter "the first of the middle part *(madhya bhága)* of the Jaimini Sañhita, a Mahá Puraṇa of 50,000 s'lokas." *Ityádi mahápuráṇe pañchás'ití sáhasrikáyám jaimini-sañhitáyám madhyabhágé prathamodhyáyah.* The epigraphs of the other chapters have only *iti s'rí* and the numbers of the chapters. According

to the Nárada Puráṇa, the Brahmáṇḍa P. contains only 12,000 verses, whereas the MS. under notice in its entirety should embrace 50,000 verses. The Brahmaṇḍa P. is divided into three parts; but the contents of its 2nd part, as given in the Nárada P. appears to be different from those of the MS. I am disposed therefore to take it as a part of the Jaimini Sañhitá, and not that of the Brahmáṇḍa P. It should be added, however, that the middle part of the latter has no where yet been found, and according to Wilson (*Vishṇu Puráṇa*, p. liv) the entire work " is considered to be in much the same predicament as the Skánda, no longer procurable in a collective body, but represented by a variety of Khaṇḍas and Máhátmyas, professing to be derived from it," and this may be one of them.

Contents, I. Description of Ayodhyá and the genealogy of the Iksh//áku race. II. Account of Nahusa, Yajáti &c., III. Story of Bhadras'reṇya and Urvasí. IV to XIV wanting in the MS. XV. Story of Kás'irája. XVI to XVIII. Do of Tálajañgha. XIX. Do of Garuḍa. XX—XXI. Sagara's establishment of a kingdom in Ayodhyá. XXII. Nárada's visit to Náráyaṇa sleeping on the primeval waters. XXIII. Conversation of Nárada and Náráyaṇa. XXIV—XXV. Story of King Bali. XXVI. Prahláda's advice to Bali. XXVII—XXVIII. Story of Kártavírya. XXIX to XXXIII. Do of Ila Rája. XXXIV to XXXVII. Merit of dedicating lamps to the glory of various gods. XXXVIII—XIL. Do. of a saint in the court of Kártavírya. XL to XLIII. Do of Sílavatí, a chaste lady. XLIV. Birth of the sage Durbásas. XLV—XLVI. Destruction, by Rávana, of a sacrifice celebrated by Marutta, and its consequences. XLVII. Dislike of worldly pleasures by Kártavírya. XLVIII. Origin of the human frame, XIL—LII. Asita's advice to Kártavírya. LIII—LIV. Description of the court of Kártavírya. LV. Kusámba's obtaining a son by penance. LVI. Birth of Vis'vámitra. LVII—LXXXIV. Life of Paras'uráma. LXXXV—XCII. Story of Sagara. XCIII. Description of Bhárata-varsha. XLIV. Parasuráma visited by certain sages.

Beginning. विश्वोत्पत्त्यादिषु गुणतया यत्कलां प्राप्य मूर्त्ति-
रन्तर्व्यामोहयति सततं प्रक्लिशो यदीयः ।
प्रत्यच्छन्नं सकलभुवनव्यापि नारायणाख्यं
प्रत्यग्ज्योतिः स्फुरतु हृदये सच्चिदानन्दरूपम् ॥

इमाभोवदकेसरावणवचामालोलदुर्वादल-
श्यामानावकरोतु (?) यात्र गतयो श्रेयांसि गात्रे त्विषाम्।
श्रीभूम्योरितरेतरव्यतिकरव्यक्तं वपुर्वो निशं
तत्पीनस्तनचूचुकाम्बुदर * स्यासक्तहस्तं हरेः (?) ॥
ऋषय ऊचुः। विचित्रार्थकथोपेता ब्रह्माण्डीया सुविस्तरा।
पुराणसंहिता सूत सम्यगिहोच्यते ॥
भूयोऽप्याचक्ष्व नः सम्यग् विस्तरेण महामते।
हिरण्यनाभः किं भूयो जैमिनिं पर्यपृच्छत ॥
सूत उवाच। श्रुत्वा बहुविधा रम्याः कथा मुनिमुखोद्गताः।
हिरण्यनाभो विप्रेन्द्रो जैमिनिं पुनरब्रवीत् ॥
भगवन् यन्मया पृष्टं त्वया तत्सम्यगीरितं।
महदाद्यं हि जगतो नवधा सृष्टिलक्षणं ॥
नक्षत्राणां ग्रहाणाञ्च ज्योतिषां मरुतां तथा।
स्थितिश्चारक्रमश्चैव लोकानाञ्च सहामरैः ॥
संस्थानं द्वीपवर्षाणां पर्वतानाञ्च भूतले ॥
नदीनदसमुद्राणां नामानि च यथाक्रमम्।
कथितानि त्वया सम्यग् ब्रह्मर्षे पृच्छतो मम ॥
नानाकथामृतमिदं भवद्वक्त्रेन्दुमण्डलात्।
श्रूयमाणं श्रुतिपुटैर्न तृप्यामि पिबन्नपि ॥
सोऽहमिच्छामि भगवन् खण्डोऽयं नवमः कथम्।
चतुःशतं योजनानां सहस्रत्वमुपागतः।
खण्डानामुत्तमो ह्येष कर्मभूमिश्च कर्मिणाम् ॥
अत्रैव पुरुषार्थाश्च साध्यन्ते त्व * मानवैः।
* यं सगरपुत्रैः स (?) योजनानां चतुःशतं ॥
समुद्रो योजितः कस्मात् पश्चिमे ब्रूहि मेऽखिलं।
सगरः स महीपालः कस्य वंशसमुद्भवः ॥
तस्य पुत्रैरयं द्वीपः सङ्‌क्षिप्तः पयसां निधौ।
खण्डोऽयं कतिसङ्ख्यानि योजनानि विलोपितः ॥
रामेणाभूत् पुनः सृष्टं कियद्भ्यो महामुने।
रामनामा च को यस्य समुद्रो सोरणं मतः (?) ॥
ऽभावोऽद्यापि लोकेषु कीर्त्यते तत्र से मुदा।

सगरस्य च मे शंस जन्म कर्म च विस्तरात् ।
यन्नाम्नाद्यापि लोकेषु प्रख्यातोऽभूदपान्निधिः ॥
जैमिनिरुवाच । शृणुष्व मत्तः सकलं यत्पृष्टोऽहमिह त्वया ।
भार्गवं खण्डमुद्दिश्य सगरस्य महीपतिं ॥ इत्यादि ।

End. ततः सरभसं रामश्चापे कालानलोपमे ।
सुवर्णपुङ्खनिशितं सन्दधे शरमुत्तमम् ॥
तस्मिन्नस्त्रं महाघोरं भार्गवं वह्निदैवतं ।
युयुजे भृगुशार्दूलः समन्त्राभ्यासतत्परः ।
ततश्चचाल वसुधा सशैलवनकानना ॥

Colophon. इति ब्रह्माण्डपुराणं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । १ अध्याये, अयोध्यावर्णनं, इक्ष्वाकुवंशवर्णनारम्भश्च । २, नहुषययात्यादिराजवृत्तान्तकथनं । ३, भद्रश्रेण्यौर्वशाद्यस्य वृत्तान्तकथनं । (४ अध्यायावधि १४ अध्यायपर्यन्तपाठो नास्तीत्यनुमीयते ।) १५, काशिराजादिवृत्तान्तः । १६, शकुतालजङ्घादिराजवृत्तान्तकथनादि । १७, १८, तालजङ्घपराजितस्य सुबाहुराजस्य सभार्यस्य और्वमुनेराश्रमवासादवैनतेयस्य और्वाश्रमागमनवृत्तान्तस्य च कथनं । (अत्र सप्तदशाध्यायसमाप्तिर्नदृश्यते । एकदैवाष्टादशाध्यायसमाप्तिः ।) १९, गरुडस्य पुनरौर्वमहर्षिनिकटे गमनादि । २०, सगरस्य अयोध्यापुरीगमनादिकथनं । २१, सगरकर्तृकराज्यशासनादि । २२, नारदस्य क्षीरसमुद्रशायिनो भगवतो निकटे गमनादि । २३, नारदभगवत्कथोपकथनादि । २४, २५, बलिप्रह्लादवृत्तान्तकथनादि । २६, २७, २८, बलिं प्रति हरिसमाराधनविषये प्रह्लादकर्तृकं व्रताद्यनुष्ठानोपायकथनं । कार्त्तवीर्यतपःकरणं, नारदकार्त्तवीर्यसंवादादिकथनञ्च । (२६ शेषभागः २७ अध्यायश्च न दृश्यते) । २९, ३०, ३१, पुत्रकामनार्थमिलराजकृतपितृयज्ञकथनं । इलस्य राज्ञः स्त्रीभावप्राप्त्यादि च । ३२, शिवप्रसादात्तस्य स्त्रीत्वमोचनादि । ३३, गोकर्णतीर्थे इलस्य गमनकथनादि । ३४, ३५, ३६, केशवाराधनाङ्गीभूतदीपप्रतिष्ठाप्रकारः । ३७, भद्रदीपप्रतिष्ठाख्यव्रतविधिकथनादि । ३८, कार्त्तवीर्यदृष्टापूर्वमुनिरूपवर्णनादि । ३९, मुनिदर्शनतः कार्त्तवीर्यविस्मयभवनादिकथनं । ४०, ४१, ४२, ४३, पतिव्रतायाः शीलवत्या उपाख्यानं । ४४, वह्निक्रोधाद्दुर्वाससो मुनेरुत्पत्तिकथनादि । ४५, रावणकृतमरुत्तराजयज्ञभङ्गो रावणमरुत्तयुद्धादि च । ४६, रावणकार्त्तवीर्ययोर्युद्धवर्णनादि । ४७, कार्त्तवीर्यस्य वैराग्योदयादिकथनं । ४८, शरीरोत्पत्तिवर्णनादि । ४९, ५०, ५१,

५२, असितमुनिः कार्त्तवीर्याय तत्त्वज्ञानमुपदिशति। ५३, विविधजनैरुपास्यमानस्य कार्त्तवीर्यस्य राज्ञः सभावर्णनादि। ५४, सभायामागतस्य कस्यचिद् द्विजवरस्य पूजनं परस्परकुशलप्रश्नादि च। ५५, कुशाम्बराजस्य तपस्यादिना पुत्रोत्पत्तेर्वृत्तान्तादि। ५६, विश्वामित्राद्युत्पत्तिवर्णनादि। ५७, अवधि ८४, पर्यन्तं परशुरामजन्मकर्मकथनादि। ८५, अवधि ९२, पर्यन्तं सगरजन्मकर्मादिकथनं। ९३, भारतवर्षवर्णनादि। ९४, महेन्द्राचलवासिपरशुरामदर्शनार्थं मुनीनां गमनादिवृत्तान्तवर्णनं। (असंलग्नासमाप्तवृत्तान्तत्वात् खण्डितमिदमिति भाति। अत्र प्रायोऽसंलग्ना अध्यायाङ्काः।)

No. 820. मध्यमनोरमा, आरम्भावधिलकारार्थप्रक्रियापर्यन्ता।

Substance, country paper, first Chapter $9\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 37. Lines 13 on a page. Second Chapter, $12\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 85. Lines 12 on a page. Extent, 5400 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1850. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Madhyamanoramá. A commentary on the *Madhya-siddhánta-kaumudí*, an abridgment of the Sanskrit Grammar of Páṇini. By Ráma S'armá. There are three abridgments of Páṇini; the most elementary is called *Laghukaumudí*, the next *Madhya-kaumudí* alias *Madhya-siddhánta-Kaumudí* and the most elaborate, *Síddhánta-Kaumudí*, which embraces the whole of the aphorisms of Paṇini arranged in a convenient form. The first two are by Varadáṛája, a disciple of Bhaṭṭoji Dikshita, who compiled the last. Each of these abridgments has a host of commentators. I have heard of a fourth abridgment under the name of *Sárakaumudí*, but I have not yet seen it. Aufrecht's Bodleyan Catalogue, p. 165.

Beginning. महेश्वरं नमस्कृत्य पाणिन्यादीन् गुरूनपि।
करोमि मध्यकौमुद्या व्याख्यां मध्यमनोरमां॥
ग्रन्थारम्भे विघ्नविघाताय कृतं मङ्गलं शिष्यशिक्षायै निबध्नाति, महेति। वरदराजनामा ग्रन्थकारकः पाणिनीयानां मध्यसिद्धान्तकौमुदीं करोति।

End. इत्थं शब्दन बुध्यते अत एवाह। अवस्कन्दनलवनरूपेति द्वित्वापत्तेरिति। क्रियासमभिव्याहारे द्वे वाच्ये इत्यनेनेत्यर्थः।

Colophon. इति लकारार्थप्रक्रिया । श्रीशिवानन्दभट्टानामाज्ञया रामशर्मणा व्याख्यातं मध्यसिद्धान्तकौमुद्याटीकाया मध्यमनारमायाः सुप्तिङन्तं समाप्तम् ॥

विषयः । मध्यसिद्धान्तकौमुद्या प्रथमत आरभ्य लकारार्थप्रक्रियापर्यन्तानां प्रकरणानां व्याख्यानम् ।

No. 821. शिवपूजापद्धतिः ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 20. Lines 10 on a page. Extent, 500 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1843. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

S'ivapújá-paddhati. Directions for worshipping Siva. Anonymous.

Beginning. अथ शिव(पूजा)पद्धतिर्लिख्यते । ब्राह्मे मुहूर्त्ते चोत्थाय यामिनोचैलमुत्सृजेत् । सहस्रदलकमलमध्यस्थस्य(?) मूर्द्धि ध्यायेद् गुरुं समं ॥ ततो ध्यानं ।

End. निर्माल्यं मस्तके धारयेत् । मूलं । पादोदकं पिबेत् । नैवेद्यं तद्भक्ताय विभजेत् । स्वयं भुक्त्वा तन्मयो विचरेत् ।

Colophon. इति शिवपूजापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । शिवमूर्त्तिपूजनविधिः ।

No. 822. पराशरोपपुराणं ।

Substance, country paper, $11 \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 57. Lines 8 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Parásara Upapuráṇa. An Upa or minor Puráṇa. Contents, 1. Descriptions of Upapuráṇas, 2. Origin of the universe. 3. Relative importance of the various objects of creation. 4. Sectarial marks. 5—6. Meaning of S'rutis. 7. Praise of Bráhmaṇs, 8. Knowledge of the Divinity. 9. Daily religious duties. 10. Occasional religious ceremonies. 11. Conduct of the sinful. 12. Forbidden food. 13 to 15. Expiations for various offences. The MS. is probably incomplete.

Beginning. सौरमण्डलमध्यस्थं साम्बं संसारभेषजम् ।
नीलग्रीवं विरूपाक्षं नमामि शिवमव्ययम् ॥ १ ॥

मन्दराङ्के समासीनं संसारोद्धितारकं ।
शुकं प्रणम्य सर्वज्ञं श्रीपराशरमादरात् ॥ २ ॥
पप्रच्छ परमं गुह्यं भक्त्या परमया मुदा ।
भवपाशेन बद्धानां भवपाशविमोचनं ॥ ३ ॥
पराशरोऽपि भगवान् भवानीपतिवल्लभः ।
प्राह कारुणिकः श्रीमान् ध्यात्वा साम्बं त्रिलोचनम् ॥ ४ ॥

End. अवश्यमनुभोक्तव्यं पापानां फलमाखिल ।
प्रायश्चित्तविहीनेन प्रायश्चित्तमथाचरेत् ॥ १०१ ॥
सर्वमुक्तं समासेन प्रायश्चित्तं शुकानघ ।
अश्रद्धानस्य दातव्यं न देयं यस्य कस्यचित् ॥ १०२ ॥

Colophon. इत्युपपुराणे पाराशरे पञ्चदशोऽध्यायः ।

विषयः । १ अध्याये, मुनिकृतशिवस्तुतिः । मुनिकृतसनत्कुमार-नारसिंहाद्युपपुराणादि-रचनादि । २, सृष्टिक्रमकथनं । ३, अपेक्षाकृतपदार्थाधिक्यवर्णनं । ४, उपासनानुसारेण त्रिपुण्ड्रोर्द्ध्वपुण्ड्रादिचिह्नधारणवर्णनं । ५, ६, श्रुत्यर्थसङ्ग्रहकथनादि । ७, ब्राह्मणवैभवकथनं । ८, ज्ञानतत्त्वकथनं । ९, प्रातःकृत्याद्याह्निककृत्यकथनं । १०, श्रुतिस्मृत्युक्तधर्मानुष्ठानकथनं । ११, पापिचरितादिकथनं । १२, अभक्ष्यान्नकथनं । १३, १४, १५, प्रायश्चित्तादिकथनं ।

No. 823. निघण्टुः ।

Substance, country paper, $7\frac{3}{4} \times 5$ inches. Folia, 78. Lines 23 on a page. Extent, 1350 s'lokas. Character, Nágara. Date ? place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Nighaṇṭu. A list of synonyms of medicinal drugs. Anonymous.

Beginning. नमामि धन्वन्तरिमादिदेवं सुरासुरैर्वन्दितपादपद्मं ।
लोके जरारुग्भयमृत्युनाशं धातारमीशं विविधौषधीनाम् ॥ १ ॥
अनेकदेशान्तरभाषितेषु सर्वेष्वथ प्राकृतसंस्कृतेषु ।
गूढेष्वगूढेषु च नास्ति सङ्ख्या द्रव्याभिधानेषु तथौषधीनां ॥ २ ॥
प्रयोजनं यस्य तु यावता स्यात् तावत्समादत्ति यथाम्बु कूपात् ।
तस्मान्निघण्ट्वम्बुनिधेरनन्तात् समाहृतं किञ्चिदिहैकदेशं ॥

End. (खण्डितत्वात्समाप्तिवाक्यादिकं नास्ति ।)

विषयः । गुडूच्यादिनानौषधीनां नामानि गुणाश्चोक्ताः ।

No. 824. आह्निकप्रकाशः, वीरमित्रोदयीयः ।

Substance, country paper, 14¾ × 6 inches. Folia, 174. Lines 11 on a page. Extent, 6000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Correct.

A'hnikaprakás'a. The proper daily duties of Bráhmaṇs from sunrise to the time of retiring for rest at night. By Mitra Mis'ra, son of Paras'uráma Mis'ra, and grandson of Hañsa Paṇḍita. This is a part of the well known Smṛiti compilation called *Viramitrodaya*, which was compiled under the auspices of Vira Siñha a king of Kás'í, who belonged to the Bundelá clan. He was the son of Madhukara Sháh and grandson of Prataparudra. The part of the work which treats of inheritance is a leading authority on the subject in the North Western provinces.

Beginning. सिन्दूरारुणगण्डमण्डलगलद्दानाम्भसां धारया
सिक्तं पट्सक्तभक्तजनताविघ्नौघधूलीरिव ।
धम्मिल्लालिमिवालिवृन्दमनिशं मूर्द्ना दधानं हर-
प्रेयांसं गिरिजाङ्गजं गजमुखं वन्देऽरविन्देक्षणम् ॥ १ ॥ इत्यादि ।

End. प्रत्याशं परिवर्द्धितेऽर्थिजनता दैन्यान्धवारापहे
श्रीमद्वीरनृगेन्द्रदानजलधिर्यद्वत्सचन्द्रोदये ।
राज्ञादेशितमित्रमिश्रविदुषस्तस्योक्तिभिर्निर्मिते
ग्रन्थेऽस्मिन् परमाह्निकोक्तिभणितः पूर्त्तिं प्रकाशोऽगमत् ॥

Colophon. इति श्रीमत्सकलसामन्तचक्रचूडामणिमरीचिमञ्जरीनीराजितचरणकमलश्रीमन्महाराजाधिराजप्रतापरुद्रतनूजश्रीमन्महाराजमधुकरसाहसूनुश्रीमहाराजाधिराजचतुरुदधिवलयवसुन्धराहृदयपुण्डरीकविकासदिनकरश्रीवीरसिंहदेवोद्योतितश्रीहंसपण्डितात्मजश्रीपरशुराममिश्रसूनुसकलविद्यापारावारीणजगद्दारिद्र्यमहागजपारीन्द्रविद्वज्जनजीवातुश्रीमन्मित्रश्रीमिश्रकृते श्रीवीरमित्रोदयाभिधनिबन्धे आह्निकप्रकाशः पूर्त्तिमगात् ।

विषयः । ग्रन्थकारवंशकथनं । ब्राह्ममुहूर्त्तादिकृत्यं । स्वधर्मचिन्तनादि । गोश्रोत्रियादिमाङ्गल्यदर्शनं । विण्मूत्रोत्सर्गविधिः । मृत्तिकादिशौचक्रिया । आचमनद्विराचमनादिकथनं । दन्तधावनस्य स्नानस्य च विधिः । एतदह्नःप्रथमभागीयकृत्यं । ततो विद्याभ्यासस्याह्नो द्वितीयभागे कर्त्तव्यतोक्तिः । तृतीयभागे कुटुम्बपोषार्थमुपसर्पणं । चतुर्थभागे कात्यायनगोभिलादिमतानुयायिपृथक्पृथक्स्नानविधेः कथनं ।

स्नाननिमित्तकथनं । तिलकविधिः । सन्ध्यातदुपासनतद्देशनिरूपणादि । मार्जनप्राणायामाघमर्षणप्रकारकथनं । वसिष्ठपुराणोक्तसन्ध्याकल्पकथनं । शौनकोक्तसन्ध्यावन्दनविधिः । जपविधिः । कातीयबह्वृचादिब्रह्मयज्ञस्वरूपस्वशाखोक्तवेदमन्त्रपाठविधिः । कातीयादिप्रयोगानुसारितर्पणविधिः । तर्पणेतरकृत्यकथनञ्च । पञ्चमभागे सोम-वनस्पत्यग्नीषोमेन्द्राग्निद्यावापृथिवीधन्वन्तरीन्द्रविश्वेदेवोद्देशेन प्रस्तुतान्नस्याग्नौ होमात्मकस्य आश्वलायनादिशाखीयवैश्वदेवकर्मणः कथनं । नित्यश्राद्धातिथ्यभोजनविधिः । भोज्याभोज्यान्नादिनिर्णयः । अभक्ष्यमांसकथनं । पशुहिंसाविधिः । अभक्ष्यपशुकथनं, अपेयमद्यकथनं, पुराणश्रवणादिभोजनोत्तरकर्त्तव्यकर्मकथनं, सायंसन्ध्याशयनविधिकथनञ्च ।

No. 825. आधानविधिप्रयोगः ।

Substance, country paper, 10 × 4 inches. Folia, 53. Lines 7—8 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

A'dhánabidhi-prayoga. Directions for collecting and preserving the sacred household fire, or the rite of Agnyádhána, according to the rules of A'pastamba. By Tryambaka Bhaṭṭa, son of Kṛishṇa Bhaṭṭa. The work was composed at Benares.

Beginning. यदीक्षणादिदं विश्वं भवत्युभेत्यपैति च ।
तमक्षयमहं वन्दे वन्दे दाक्षायणीधवं ॥ १ ॥
यत्कृपालेशतोऽपि स्यान्मूको वाचस्पतिः स्वयं
तं गुरुं नौमि सर्वज्ञमाडवाशुक्लदीक्षितं ॥ २
नत्वा गणेशं प्रत्यूहमोहध्वान्तदिवाकरम् ।
यज्ञस्ववेदतत्त्वज्ञमापस्तम्बं महामुनिम् ॥ ३ ॥
मोल्हाख्यवंशामृतवारिधीन्दुश्रीकृष्णभट्टप्रवरात्मजोऽहं ।
सूत्रार्थवित् त्र्यम्बकभट्टनामा तन्वेऽमुमाधानविधिप्रयोगम् ॥ ४ ॥
अनेकग्रन्थसम्पादभोरुभिः सूरिभिस्त्वयम् ।
निर्मत्सरैर्दयोन्निद्रैराद्रीयेतेह्यमेव मे ॥ ५ ॥

End. अथारणीलक्षणं । चतुरङ्गुलोच्छ्रायः । विस्तारः षडङ्गुलः । अरत्निमात्रं दैर्घ्यं । इत्येके शाखिनः । चतुरङ्गुलोच्छ्रायः । उभयोररण्योरेकवृक्षादाहरणं । अन्यतराणि वृक्षान्तरादाहरणेनाग्न्युत्पत्तिः । इत्याधानं समाप्तं ।

इति श्रीमोक्षोपनाम्नः कृष्णभट्टस्य सूनुना त्र्यम्बकेन कार्य्यां कृतः प्रयोगः समाप्तः । (इतः परं सार्द्धपत्रद्वयात्मकः पाठोऽस्ति) । तदारम्भवाक्यं यथा, [गङ्गाभट्टकृता-धानपद्धतौ सर्वाधानसाधकं—इत्यादि । (परिसमाप्तिर्न दृश्यते)

विषयः । अग्न्याधानेऽधिकारी । अग्न्याधानकालः । आधानकर्त्तुरनाहिताग्नितापप्रयुक्त-दोषपरिहाराय देहशुद्ध्यर्थञ्च प्रायश्चित्तकथनं । भस्ममृत्तिकापञ्चगव्यादिस्नान-मन्त्राः । तर्पणधेनुदानादिकथनं । प्रायश्चित्ताङ्गीभूतकुष्माण्डहोमः । गार्हपत्या-द्यग्निस्थाननिर्माणविधिः । प्रकृताग्न्याधानप्रयोगकथनं । अन्वारम्भणीयेष्टिः । पृथिवीयुवद्रष्टहस्पत्यादिचतुर्होतृहोमः । वपनप्रकारः । सम्भारमङ्गलादिकथनं । (अग्न्याधानस्य कर्त्तव्यताकर्त्तव्यतादिविचारः ।)

No. 826. गूढार्थादर्शः ।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 55. Lines 15—16 on a page. Extent, 2500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Goverment of India. Appearance. New. Prose and verse. Correct.

Gúḍhárthádars'a. A commentary on the Jñánárṇava Tantra. By Kás'inátha alias Sivánandanátha, son of Jayaráma Bhaṭṭa.

Beginning. अनन्ताख्यं गुरुं नौमि कवित्वप्रतिभाकरम् ।
शास्त्रवल्लीजलधरं स्फुरत्कीर्त्तिकरं परं ॥ १ ॥
नमामि कामेश्वरपादपङ्कजं करोमि कामेश्वरपूजनं सदा ।
वदामि कामेश्वरनाम निर्मलं स्मरामि कामेश्वरतत्त्वमव्ययं ॥
या विद्येत्यभिधीयते श्रुतिपथे शक्तिः सदाद्या परा
सर्वज्ञा भवबन्धभित्तिनिपुणा सर्वाशये संस्थिता ।
दुर्ज्ञेया सुदुरात्मभिश्च मुनिभिर्ध्यानास्पदं प्रापिता
प्रत्यक्षा भवतीह सा भगवती बुद्धिप्रदा मेऽस्तु वै ॥
अनाद्यायाखिलाद्याय मायिने गतमायिने ।
अरूपाय सरूपाय दक्षिणामूर्त्तये नमः ॥
वाराणसीमहं वन्दे सच्चिदानन्दरूपिणीं ।
मातृरूपेण सततं सर्वकारेऽखिलेष्टदां ॥
ज्ञानार्णवे महातन्त्रे गुरूणामुपदेशतः ।
गूढार्थादर्शटीकेयं काशीनाथेन तन्यते ॥

End. राजराजेश्वरो गङ्गा माधवो मणिकर्णिका ।
अन्नपूर्णा च विश्वेशो ददतां मेनिशं शिवं ॥
श्रीमत्त्रिपुरसुन्दर्य्याः प्रीत्यर्थं लिखिता मया ।
प्रभवाब्दे लिपेः शुक्लपञ्चम्यां ललिताश्रये ॥
श्रीशिवानन्दनाथेन काशीनाथाख्यशर्मणा ।
कृता टीका गुरुप्रीत्यै भवन्तु सदुपासकाः ॥

Colophon. इति श्रीमच्छ्रुतिस्मृतिमतप्रमाणपारावारीणसर्वतन्त्रदक्षिणारतन्त्रधुरीणभडोपाख्यजयरामभट्टात्मजवाराणसीगर्भसम्भवकाशीनाथोख्यशिवानन्दनाथविरचितायां ज्ञानार्णवटीकायां त्रयोविंशतिः पटलः समाप्तः ।

विषयः । १ पटले, हे ईश किं त्वया जप्यते इत्यादि पार्वतीवाक्यस्य महादेवकर्तृकमुत्तरदानं । २, त्रिपुरामन्त्रोपासनाप्रकारादिकथनं । ३, अन्तर्यागप्रकारकथनं । ४, मन्त्रपूजाप्रकारः । ५, बलिदानप्रकारः । ६, ७, पञ्चसिंहासनस्थितत्रिपुराया विवरणं । ८, त्रिपुरभैरवीवीजादिकथनं । ९, महाविद्याया वीजादिकथनं । १०, त्रिपुरात्रिविधभेदतन्मन्त्रादिकथनं, श्रीविद्याया दशभेदकथनादि च । ११, चतुर्विधषोडशीकथनं । १२, आसनशुद्ध्यर्घ्यस्थापनं, देवताभेदेन मन्त्रन्यासादिप्रकारभेदश्च । १३, नित्यपूजाप्रकारः, गुरुपूजनप्रकारः, कामेश्वर्य्यादिपूजनादि च । १४, श्रीचक्रपूजावशीकरणादिकथनं । १५, स्वर्णपुष्पकृतपूजाफलकथनादि । १६, देवतासाधनप्रकारविशेषकथनं । १७, जप-होम-नानाविधकुण्डनिर्माणादीनां विधिः । १८, होमानन्तरं कर्त्तव्यकुमारीपूजनोक्तिः । १९, २०, दूतीपूजनविधिः । २१, मन्त्रदीक्षाविधिः । २२, सुवर्णरौप्यतन्त्वादिनिर्मितपवित्रपूजनविधिः । २३, दमनाख्यलतापूजनप्रकारादि ।

No. 827. होत्रप्रयोगवृत्तिः, वा आश्वलायनसूत्रप्रयोगवृत्तिः ।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 198. Lines 10 on a page. Extent, 3800 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Hotraprayoga-vritti. Directions for performing the rites mentioned in the Kalpa Sútra of A's'valáyana according to the commentary of Deva Svámí. By Tálavrintanivás'í. The MS. is incomplete, and extends only to *Paundaríkaikádas'a* rite.

Beginning. समस्तप्राणिजातस्य हृत्पद्मनिलये स्थितः ।

वेदार्थविदुषा ज्ञेयं यज्ञात्मानं नमाम्यहम् ॥

आश्वलायनसूत्रस्य देवस्वाम्यादिव्याख्यानानुसारेण प्रयोगवृत्तिः क्रियते ।

End. (यतः खण्डितं तच्छेषः) । आ नो मित्रा वरुणेति स्तोत्रियानुरूपौ, ऋजुनीति न इत्यारम्भणीया । मित्रं वयमित्यादिविश्वजिच्छस्त्रशेषः । ब्राह्मणाच्छंसिनः । सुरूपकृत्नुमूत ——

विषयः । दर्शपूर्णमासप्रयोगः । अग्निहोत्रहोमः । आहिताग्नेः प्रवासकालीनाग्न्युपस्थानम् । पिण्डपितृयज्ञः । अन्वारम्भणीयेष्टिः । पुनराधेयेष्टिप्रयोगादि । आग्रयणेष्ट्यादि । पुत्रादिकाम्येष्ट्यादि । चातुर्मास्येष्टिप्रयोगः । पशुबन्धप्रयोगः । एकादशिनां पशुगणानां देवतानां क्रमः । तत्तद्दग्देवतादि सौत्रामणीकर्म । हविर्यज्ञप्रायश्चित्तोक्तिः । सोमप्रयोगः । यज्ञशेषकृत्यं । अत्यग्निष्टोमप्रयोगः । षोडशिकर्म । विहृतषोडशी । वाजपेयप्रयोगः । अतिरात्रप्रयोगः । अप्तोर्यामस्य क्लृप्तिः । शस्त्रस्य प्रतिगरः । अतिरात्रपर्यायः । पौण्डरीकस्यैकादशप्रयोगः । (खण्डितत्वादितः परविषयो न प्राप्तः) ।

No. 828. पुरुषोत्तममाहात्म्यं ।

Substance, country paper, 10 × 4¼ inches. Folia, 59. Lines 8 on a page. Extent, 1100 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1889. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Purushottama-máhátmya. Description of the sacred places in Purusottama or Puri. It professes to be a part of the *Khetrakáṇḍa* of the *Vishṇu rahasya* section of a work named *Mahápurushavidyá*, probably a Tantra. Though its subject is the same as that of the well known *Purushottama Máhátmya* of the Skanda Puráṇa, the treatment thereof is entirely different. The MS. is incomplete, and comprises only nine chapters as follows: I. Incarnations of Vishṇu. II. Origin of Nílácbala, and the reasons why Vishṇu assumed the form of a wooden divinity. III—IV. Creation of the different regions of the universe and the guardians of Puri, (different forms of Mahádeva). V. The temples of Jagannátha, VI. The shape of Jagannátha. VII. Vyása's visit to Purí and praise of the locality. VIII. Merit of visiting Jagannátha at Puri. IX. The mantra of Jagannátha and the merit of tasting food offered to him.

Beginning. वन्देऽहं परमात्मानं नीलाचलपतिं प्रभुं ।
संसाराम्भोधिमग्नानामुद्धारणपरायणम् ॥
श्रीशौनक उवाच । सूत सूत महाभाग वेदतत्त्वार्थकोविद ।
व्यासशिष्य महाबुद्धे यत्पृच्छामि तदुच्यतां ॥
कस्माज्जातमिदं विश्वं कस्मिंश्च लयमेष्यति ।
कुत्र तिष्ठति कः कर्त्ता विश्वस्यास्य वदस्व मां ॥
संसाराम्भोधिमग्नानां कोऽहर्त्ता सृतिमाहतः ।
ब्रह्मादीनां परेशानां कः प्रभुस्तं वदस्व माम् ॥
सूत उवाच । आदिमध्यान्तरहितः सच्चिदानन्दरूपवान् ।
सर्ववेदान्तसारार्थो हरिरित्यभिधीयते ॥

End. सूत उवाच । इत्युक्त्वा भगवांस्तस्मै स्वप्रसादं सुदुर्लभं ।
ददौ विनयनम्राय कृपया परया मुने ॥
लब्ध्वा प्रसादं स मुनिर्जीवन्मुक्तो बभूव ह ।
उवास सुचिरं कालं गायंस्तस्य यशोऽमलं ॥
एवं सर्वं मयाख्यातं तुभ्यं शुश्रूषवे मुदा ।
मयापि नारदादेव विशालायां श्रुतं मुने ॥

Colophon. इति श्रीमहापुरुषविद्यायां विष्णुरहस्ये क्षेत्रकाण्डे श्रीपुरुषोत्तममाहात्म्ये प्रसादवैभवं नाम नवमोऽध्यायः ।

विषयः । १ अध्याये, रामकृष्णाद्यवतारकथनं । २, नीलाचलोत्पत्तिर्विष्णोर्दारुमयविग्रहधारणप्रयोजनकथनं स्वरूपव्याख्यानञ्च । ३, ४, श्रीजगन्नाथाज्ञप्तमायाकृतब्रह्माण्डभूलोकादिवर्णनम्, पुरुषोत्तमक्षेत्रस्य तत्तत्स्थाने क्षेत्रपालकमहादेवदेव्यास्थितिवर्णनादि च । ५, जगन्नाथस्य प्रासादस्थितिस्थलस्य तत्पार्षदादीनां च वर्णनं । ६, जगन्नाथमूर्त्तिवर्णनादि । ७, व्यासस्य श्रीक्षेत्रस्थदेवतादर्शनार्थं गमनं । व्यासकृतजगन्नाथस्तुतिवर्णनादि । ८, जगन्नाथदर्शनाराधनमाहात्म्यकथनादि । ९, जगन्नाथमन्त्रजपफलं प्रसादमाहात्म्यवर्णनादि च ।

No. 829. षाड्गुण्येष्टिः ।

Substance, country paper, $8\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 23. Lines 9 on a page. Extent, 400 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Sāṅgrahanyeshṭi. A collection of the mantras required in the performance of the rite of that name. Anonymous.

Beginning. साङ्ग्रहण्येष्ट्या यजते । इमा जनताः संग्रह्णानीति । द्वादशारत्निरग्ना भवति । द्वादश मासाः संवत्सरः । संवत्सरमेवावरुन्धे ।

End. साङ्ग्रहण्या, तस्मादश्वमेधयाजी यत्परिमिता यद्यज्ञमुखे यज्ञः मुखे यो दीर्घां देवानेव तेजय इमे लोकाः । मिताय प्राणापानावेवाश्विन्तआंद्राजन्ये एकनवतिः ॥ ९१ ॥

विषयः । अश्वमेधयागविधिः ।

No. 830. अन्त्येष्टिपद्धतिः ।

Substance, country paper, 10 × 3¾ inches. Folia, 21. Lines 8 on a page. Extent, 400 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, soiled, but not old. Prose. Generally correct.

Antyeshṭi-paddhati. Funeral ceremonies meet for Bráhmans who have kept up the sacred household fire. By Anantadeva.

Beginning. अथानन्तदेवस्यान्त्येष्टिप्रयोगः । अथाहिताग्नेः कृष्णपक्षे मरणच्छायामुपहोमन्यायेन अतिनैकटेन समस्यहोमन्यायेन वा अवशिष्टा होमाः कार्याः ।

End. अकृतारम्भसोमेज्यां भार्यामेवानुवर्त्तते ।
नास्ति माहेन्द्रमाम्नाय्यं सन्ति सारस्वतादयः ॥
केचित्पत्युः प्रधानत्वान्नाद्रियन्ते तु योषितां ।
तेनेष्टौ स्यान्महेन्द्रेज्या न स्युः सारस्वतादयः ॥

Colophon. इत्यनन्तदेवकृतान्त्येष्टिपद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । आहिताग्नेरन्त्येष्टिक्रियाप्रकारः ।

No. 831. विवरणतत्त्वदीपनं ।

Substance, country paper, 10 × 4¼ inches. Folia, 41. Lines 12 on each page. Extent, 1100 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Tolerably correct.

Vivarana-tattva-dípana. A gloss on the *Virarana* alias the *Vártika* of Súres'varácharya on Sañkara's great commentary—the *S'áriraka-mímámsá-bháshya.* By Akhaṇḍánanda Maṇi, disciple of Akhaṇḍánubhúti. The manuscript is defective both at the beginning and the end. Hall's *Contributions*, p. 90.

Beginning. अनुबन्धचतुष्टयं विचारप्रयोजकं तच्च सिद्धमित्युत्तरग्रन्थवैयर्थ्यमिति चेत् मैवं।
(प्रारम्भे मङ्गलाचरणाद्यभावे खण्डितमित्यनुमीयते)।

End. अनुबन्धचतुष्टयसम्भवाद्वेदान्तविचारकर्त्तव्यतायुक्ते अधिकरणार्थमुपसंहरति तस्मादिति। रमणीयमिति।

विषयः। विवरणनामकवेदान्तग्रन्थस्य व्याख्यानं।

No. 832. कात्यायनगृह्यसूत्रभाष्यं।

Substance, country paper, 9 × 5 inches. Folia, 44. Lines 10—11 on a page. Extent, 880 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old, decayed and worm-eaten. Prose. Generally correct.

Kátyáyana-grihya-sútra Bháshya. A commentary on the Gṛihya Sútra of Kátyáyana. By Gadádhara Dikshita, son of Vámana. The manuscript is incomplete, terminating with the 3rd chapter.

Beginning. आविर्भूतं चतुर्द्धायः कपिभिः परिवारितः।
हतवान् राक्षसानीकं रामं दाशरथिं भजे॥ १॥
स्वाभिप्रायेण हि मया किञ्चिदिह विलिख्यते
किन्तु वाचनिकं सर्वमतो ग्राह्यश्च निर्भयैः॥ २॥
अथातोऽधिकार इत्यादिना श्रौतानि कर्माण्युक्तानि। तदनन्तरं स्मार्त्तानि विधीयन्ते। तत्रैतत् प्रथमं सूत्रं। अथातो गृह्यस्थालीपाकानां कर्म। उच्यते इति शेषः।

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति।)

विषयः। प्रथमकाण्डीयप्रथमकण्डिकायां स्थालीपाकः कुत्र कर्त्तव्य इत्यत्र विचारः, पञ्च भूसंस्काराः। ब्रह्माद्यासनकल्पनादि। यज्ञपात्राद्यासादनविधिः। आज्याधिश्रयणानन्तराज्यहोमादिकथनादि। २, वैवाहिकाग्न्याधानादिकर्म। अस्मिन्नग्नौ निर्वाणे सति पुनराधाने शुभदिननिरूपणादि। अग्न्याधानेऽधिकारिणः।

अग्न्यानयनस्थाननिरूपणोक्तिः । अरणिप्रमाणोक्तिः । अरणिमन्थनादग्निसम्पाद-नोक्तिः । स्रुवादूखलमुसलादीनां परिमाणकथनं । इष्टिभेदेन चरुभेदकथनं । चरुहोमादिकथनं । इष्टिभेदेन भोज्यब्राह्मणसङ्ख्याभेदश्च । २, आवसथ्याग्न्याधाने कर्त्तव्यादि । पुण्याहवाचनविधिः । नान्दीमुखश्राद्धादिकथनं । स्मार्त्ताग्न्याधानप्रकारादिकथनं । आधानकाले प्रतिबन्धके सति तत्प्रतिप्रसवादि (खण्डितत्वादितः परविषयो न प्राप्तः)।

No. 833. आधानबौधायनः ।

Substance, country paper, $8\frac{3}{4}$ × 4 inches. Folia, 56. Lines 9 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1866 Sk, 1731. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, soiled. Prose. Generally correct.

A'dhánaprayoga alias *A'dhánabaudháyana.* A treatise on the collection and preservation of the sacred household fire, founded on the rules of Baudháyana. The manuscript is imperfect and the author's name is missing. This work is more detailed than No. 825.

Beginning. अथाग्न्याधानं निरूप्यते । तस्य कालः । शिशिरवसन्तग्रीष्मर्त्तवः । पौर्णमास्यमावास्या यजनीयास्तिथयः । कृत्तिकारोहिणीपुनर्वसुपूर्वोत्तरफल्गुनीचित्रा नक्षत्राणि । मृगशीर्षविप्रोष्ठपदश्रवणानुराधा अपीति केचित् ।

End. ब्रह्मविसर्जनं न कुर्यात् । पौर्णमासीयागपर्यन्तं त एवाग्नयः पौर्णमासीयागान्वाधानस्य(स्येष्ट)स्तत् ।

Colophon. इत्यन्वारम्भणीया । पौर्णमासीयागः तपदि कर्त्तव्यः ।
(परिसमाप्तिसूचकवाक्यादेः परमपि पाठोऽस्तीति समाप्तौ सन्देहः) ।

विषयः । अग्न्याधानकालनक्षत्रादिकथनं । ऋत्विगादिवरणं । ऋत्विगादिभ्यो बौधायनमतानुयायिमधुपर्कदानं । गार्हपत्याद्यायतननिर्माणकरणं । यज्ञपात्राणामायतननिर्माणप्रमाणादेः कथनं । गापित्र्यज्ञादिकरणकथनं । राष्ट्रभृतो राज्ञो मङ्गलार्थं अमात्यनामकहोमकथनादि । गोधूमकुलित्थादिहोमकथनादि । आहवनीयगार्हपत्यकर्त्तव्यहोमनिषेधकथनं । यजमानकर्त्तृकाग्न्युपस्थानं । पूर्णाहुतिदानप्रकारकथनादि । पवमानेष्टिकथनादि । पौर्णमासेष्टिकथनञ्च ।

No. 834. सावित्रचयनं ।

Substance, country paper, 10 × 3¾ inches. Folia, 12. Lines 9 on a page. Extent, 200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose, and verse. Correct.

Sávitrachayana. Rules for the collection and installation of the Sávítri fire in a household. The manuscript is incomplete, and the author's name is unascertainable.

Beginning. अथ सावित्रचयनमुच्यते। सावित्रमग्निं चेष्यमाण उपकल्पयति। पञ्चाशीत्यधिकमित्यादिशर्कराः। चतस्रः स्वयमातृणाः। दधिमधुघृतोदपात्रं सहस्रहिरण्यकलाश्च। चतुर्दश्यां प्रातरग्निहोत्रं हुत्वा दर्भेष्वासीन इत्यादि। विद्युदसीत्यप उपस्पृश्य। अथाग्निसङ्कल्पः।

End. होत्रे प्रयच्छति। होतारमुपह्वयते। वाजिनभक्षः। शेषं प्रकृतिवत्। सन्तिष्ठते मैत्रावरुणामिक्षाप्रयोगः। (परिसमाप्तिसूचकवाक्याभावात् खण्डितमिदमित्यनुमीयते।)

विषयः। सावित्राग्निस्थापनादिकथनं।

No. 835. महाशान्तिपद्धतिः ।

Substance, country paper, 10½ × 3¾ inches. Folia, 18. Lines 6 on a page. Extent, 260 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Mahás'ánti Paddhati. Rules for the performance of various Atharva Vedic rites for the pacification of adverse Rudras or fierce divinities. Anonymous.

Beginning. अथर्ववेदोक्त एकादशरुद्रो विशिष्टपरिशिष्टोक्तरुद्रविधानानुसारेण एकरुद्रविधिर्लिख्यते। आदौ यजमानः स्नानविधिना स्नानपूर्वकं सन्ध्यातर्पणादिकं देवतार्चनादिकं सर्वं कृत्वा आचमनप्राणायामपूर्वकं शरीरशुद्ध्यर्थं यथाशक्ति गायत्रीं जपेत्। पश्चान्मण्डपे रुद्रस्योपचारः।

End. ब्राह्मणो ब्रह्मयायां जुहुयात्। ततः पार्वणायुत्तरतन्त्रं। ततो दक्षिणा। ब्राह्मणे दद्या गा दद्यादनड्वाहं ततोऽधिकं।

गोराधिकं ततो वैश्यस्तथा प्रादेशिको ह्ययम् ॥
राजा दद्याद्वरं ग्रामं समूहो राज्ञावत्तथा (?) ।
यथोक्तां दक्षिणां दद्यात्सकलं फलमश्नुते ॥

Colophon. इति श्रीमहाशान्तिपद्धतिः समाप्ता ।
घत्वरनामश्लोका (?) ।
बलिं गृह्णन्त्विमं देवा आदित्या वसवस्तथा ।
मरुतोऽथाश्विनौ रुद्राः सुपर्णाः पन्नगा ग्रहाः ॥
असुरा यातुधानाश्च पिशाचा मातरो नगाः ।
शाकिन्यो यक्षवैताला योगिन्यः पूतनाः शिवाः ॥
जम्भकाः सिद्धगन्धर्वा माला विद्या वराननाः ।
दिक्पाला लोकपालाश्च ये च विघ्नविनायकाः ॥
जगतां शान्तिकर्त्तारो ब्रह्माद्याश्च महर्षयः ।
मा विघ्नो मा च मे पापं मा सन्तु परिपन्थिनः ॥
सौम्या भवन्तु तृप्ताश्च भूतप्रेतसुखावहाः ।
अस्य यागस्य निष्पत्ते (?) भवन्तोऽभ्यर्थिता मया ।
सप्रसादं प्रकर्त्तव्यं शान्तिकं विधिपूर्वकम् ॥ प्रार्थनामन्त्राः ।

विषयः । ग्रहमखरुद्रसूक्तादिभिः शान्तिकर्मानुष्ठानम् ।

No. 836. महाग्निप्रयोगः ।

Substance, country paper, 8 × 4 inches. Folia, 113. Lines 7—10 on a page. Extent, 2200 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, somewhat old. Prose. Generally correct.

Maháṅgní-proyoga. Rules for the performance of the rite called Mahágni. By Vásudeva Dikshita, son of Mahádeva Vájapeyi, disciple of Vis'ves vara Vájapeyi. The work was compiled under the patronage of the Chola king Sáhjí Sarabhaji Tukojí Bhoslá. The manuscript is incomplete, wanting ten leaves of the second chapter. The total number of chapters is 19.

Beginning. स्वाद्वीं त्वा स्वादुना । तीव्रां तीव्रेण । अमृतामृतेन । मधुमतीं मधुमता । सृजामि सं सोमेन । सोमोऽस्यश्विभ्यां पच्यस्व । सरस्वत्यै पच-

स। इन्द्राय सुत्रामणे पच्यस्व। परीतोषिञ्चता सुतं। सोमो य उत्तमम्
हविः ॥ १ ॥

End. अथ पूर्वाग्निमग्नौ शकले समारोपयतीत्यादि अथोदवसानीयमायजत। अथ देविकाहविर्भिर्यजते। अथाग्निकानीमानि देविकाहवींषि कुर्यादिति बोधायना न कुर्यादिति शालीकिः। अथ त्रैधातवीयया यजते। अथ सौत्रामण्या यजते। चरक्या सौत्रामण्या कौकिल्या वा। संवत्सरं न कश्चन प्रत्यवरोहति। न शीर्षमासं खादयति। न वयसां मांसं नाग्निं चित्वारामासुपेयान्नाग्निचिद्वर्षति धावेद्यदि धावेदुपावर्त्तेतान्नाद्यमेवाभ्युपावर्त्तत इति ब्राह्मणम्। विस्तारस्तु अस्मत्कृतमहाग्निसर्वस्वे द्रष्टव्यः। एकोनविंशः।

Colophon. इति श्रीमत्प्रत्नसन्नयमानश्येनकूर्मपोडशारस्थचक्राकाराद्यनेकगुणविराजमानमहाग्निविलसितप्रौढापरिमितमहाध्वरस्य श्रीमहजीगरभजित्तुकोजीभोसलघोलमहीपालचयामात्यधुरन्धरस्य श्रीमदानन्दरायविद्वत्सार्वभौमस्य पञ्चपुरुषीपोष्येण तदध्वर्युणा बाल्य एव तद्यानिर्वर्त्तितापरिमितमहाग्निविन्टभितमहाध्वरेणाग्रजन्मविश्वेश्वरवाजपेययाजिता(?) लब्धविद्यावैशद्येन महादेववाजपेययाजिसुतेनान्नपूर्णागर्भजातत्वाराणसीवास्तव्येन वासुदेवदीक्षितविदुषा विरचितो महाग्निप्रयोगः।

विषयः। १ प्रथमपत्रावधि १६ पत्रपर्यन्तं मन्त्रपाठः। (भिन्नमेतत्प्रकरणं।) (द्वितीयप्रकरणस्य प्रथमावधि १० पत्राणि न सन्ति।) २ अध्याये, वायव्यपशुयागविधिः। ४, तत इष्टकाचयनं, दीक्षाकथनं, आटव्यजननादिप्रकारः, पञ्चोदुम्बरसमिदाधानादि, यजमानार्थकृष्णाजिनास्तरणादि, उख्याग्निसमिन्धनादि च। ५, प्रयाणमीमांसादि, उख्याग्निजलनिक्षेपादि च। ६, वेदीमानसंस्कारकरणादि। ७, प्रायणेष्टिविधिकथनं। ८, महाग्निचयनविधिः। ९, १०, ११, १२, १३, १४, १५, १६, विविधदेवतोद्देशेन दिवसविशेषे वेद्यामिष्टकोपाधानं, तत्फलकथनञ्च। १७, प्रवर्ग्यहोमः। १८, अध्वरधिष्ण्यनिर्वापादि। १९, छागमेदवपावदनादिशेषकृत्यकथनं।

No. 837. अग्निहोत्रहोमः।

Substance, country paper, 9 × 4 inches. Folia, 66. Lines 8—9 on a page. Extent, 950 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, somewhat old. Prose. Generally correct.

Agnihotrahoma. Directions for offering oblations on the sacred perpetual household fire, the mode of establishing the fire, how to preserve it during mourning, and when away from home on business, the articles to be offered to it, &c. &c. By Rudra Deva, son of Teronáráyaṇa Deva.

Beginning. श्रीवृसिंहं श्रिया युक्तं गणेशञ्च सरस्वतीं ।
आपस्तम्बमुखान्मान्यान् प्रणम्य पितरं गुरुम् ॥
तारो नारायणसुतो रुद्रदेव इति श्रुतिः ।
तेनाग्निहोत्रहोमोऽयं तन्यते प्रीतये सताम् ॥

End. अथ दर्शपूर्णमासातिपत्तौ पथिकृते वैश्वानरी च समानतन्त्रे पूर्वमेवोक्ता आग्रयणमकृत्वा नवान्नाशने वैश्वानरी । अथ यस्मै पत्न्यां गवां जायेतां तदा मारुतं चयोदशकपालं निर्वपेत् । ऐन्द्राग्नविकारः । आमावास्यातन्त्रं पूर्वोक्तश्चाज्यानुवाक्ये ।

Colophon. इत्यापस्तम्बोक्ता इष्टयः समाप्ताः ।

विषयः । अग्निहोत्रहोमप्रतिज्ञासङ्कल्पादि । अग्निहोत्रहोमकाले होमद्रव्याद्युक्तिः । अग्निहोत्रद्रव्याधिश्रयणादिप्रकारः । हविःसंस्कारादि । हविर्होमः । समिद्धोमः । अग्निसंस्कारः । पर्वहोमद्रव्यकथनं । अशौचे ऋत्विजाभावे यजमानकर्त्तव्यं । पञ्चहोमविधिः । सायम्प्रातर्होमादि । अग्निभिः सह प्रवासे कर्त्तव्याग्निहोत्रहवनप्रकारादि । प्रवासगमने विधिः । प्रवासादागतस्य विधिकथनादि । अग्निप्रणयनकालातिक्रमप्रायश्चित्तं । होमकालातिक्रमप्रायश्चित्तं । होमलोपप्रायश्चित्तादि । गार्हपत्यादौ हवनक्रमः । अग्निनाशप्रायश्चित्तं । केशकीटाद्युपहतहविःसंस्कारप्रकारः । हविःस्कन्नप्रायश्चित्तादि । अङ्गारस्य बहिर्गमने प्रायश्चित्तादि । दर्शपौर्णमासेष्टितत्प्रायश्चित्तादिकथनञ्च ।

No. 838. लक्षहोमपद्धतिः ।

Substance, country paper, 8½ × 5 inches. Folia, 16. Lines 10 on a page. Extent, 260 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1672. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old, the writing faded. Prose. Generally correct.

Laksha-homa Paddhati. Directions for offering a hundred thousand oblations to the sacred fire. Anonymous.

Beginning. ॐ लक्षहोमपदार्थानुक्रमः। गणशान्तिः। यजमानाचार्यर्त्विजां प्राणायामादिना देहशुद्धिः। मातृस्थापनम्। इत्यादि।

End. अतिरिक्तो द्वे आहुती स्वयंमन्त्रेण अतिरिक्ते अन्ते निविशतीति न्यायात्।

Colophon. इति लक्षहे मपद्धतिः समाप्ता।

विषयः। लक्षहोमेऽनुष्ठेयप्रयोगकथनं।

No. 839. आरण्यगानं।

Substance, country paper, 7¾ × 8 inches. Folia, 110. Lines 6—7 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1974. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old, some of the leaves are torn. Verse. Correct.

A'ranyagána. A collection of hymns appropriate for singing in forests, being a section of the Sáma Veda Sañhitá.

Beginning. अथार्कपदो अङ्गो वै रूपं। यद्ध्याव ई। जताा२१ उवा२२ या उताा। हा हा२१ उवा२२। ई २३४ डा।

End. हाउ हाउ हाउ वा। सुवरसूँ तपन्तः। नवे दिन्द्र्वमं वसु। हाउ हाउ हाउ वा। सुवरसूँ तपन्तः। त्वं पुष्यसि मध्य।

Colophon. इति श्रीआरण्यगानसामसङ्ख्या २९१॥

विषयः। अरण्ये गीयमानानां २९१ साम्नां कीर्त्तनं।

No. 840. तर्कपरिभाषा।

Substance, country paper, 9¾ × 4½ inches. Folia 32. Lines 9—10 on a page. Extent, 650 s'lokas. Character, Nágara. Date Sm. 1682. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Tarkaparibháshá. The categories of the Nyáyá Philosophy. By Kes'ava Mis'ra. Hall's *Contributions*, page 22. Aufrecht's Bodleyan Catalogue, p. 244.

Beginning. बालोऽपि यो न्यायनये प्रवेशमल्पेन वाञ्छत्यल्पश्रुतेन ।
संक्षिप्तयुक्त्यन्वितर्कभाषा प्रकाश्यते तस्य कृते मयैषा ॥
प्रमाणप्रमेयसंशयप्रयोजनदृष्टान्तसिद्धान्तावयवतर्कनिर्णयवादजल्पवितण्डाहेत्वा-
भासच्छलजातिनिग्रहस्थानानां तत्त्वज्ञानान्निःश्रेयसाधिगम इति न्यायस्यादिमं
सूत्रम् । अस्यार्थः । प्रमाणादिषोडशपदार्थतत्त्वज्ञानान्मोक्षप्राप्तिर्भवतीति ।

End. इति व्रात्यन्तमनुपयुक्तानां स्वरूपभेदप्रतिपादकानामनतिप्रयोजनानां लच-
णाद्यभिमानदोषाय एतावतैव बालव्युत्पत्तिसिद्धेः ।

Colophon. इति श्रीकेशवमिश्रविरचिता तर्कपरिभाषा समाप्ता ।

विषयः । प्रमाणप्रमेयादिषोडशपदार्थविवरणं ।

No. 841. ऋषितर्पणं, मैत्रायणीयशाखीयं ।

Substance, country paper, 8¼ × 4½ inches. Folia, 23. Lines, 7 on a page. Extent, 290 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1827. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, somewhat old. Prose. Generally correct.

Rishi Tarpaṇa. Directions for worshipping the seven patriarchs identified with the seven stars of Ursa Major, according to the Maitṛáyani Sákhá of the Rig Veda. Anonymous.

Beginning. अथ मैत्रायणीयशाखायामृषितर्पणं लिख्यते । तत्र प्रथमं गृहात् सर्वां सामग्रीं
गृहीत्वा ऋषितर्पणार्थं गच्छेयुः । तत्र निकटवर्त्तिनि तीर्थे जाते सति उदेन
मूत्तीर्न्नयेति शान्तिः पठनीया । तीर्थे गत्वा दर्भानानीय दर्भविष्टरां कृत्वा
सप्तर्षिपटबन्धनं । तत्र क्रमः ।

End. स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः ।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

Colophon. इति ऋन्तरकल्पं सम्पूर्णं ।

विषयः । सप्तर्षिपूजनतर्पणादिकथनं ।

No. 842. लघुशौनकी ।

Substance, country paper, 8 × 4 inches. Folia, 29. Lines, 7 on a page. Extent, 350 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1730. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Laghus'aunakí. An abridgement of S'aunaka's astrology. The subject of the work is the adoration of the planets when they affect injuriously the destiny of man. The rules for the adoration are given in detail, and the author gives the heads of his topics at the end. Anonymous.

Beginning. नत्वा शौनकमाचार्य्यं तदुक्तस्य यथाविधि ।
नवग्रहमखस्याहं प्रयोगं वच्मि दीपवत् ॥ १ ॥
ग्रहताराबलं लब्ध्वा शुभलग्नं विलोकयेत् ।
नापविघ्ना न च व्याधिर्नाधिपीडा दरिद्रता ॥ २ ॥
नारिभिर्जीयते नित्यं ह्यत्वेमं स्वर्गमोक्षदं ।
विवाहोत्सवमाङ्गल्यैः शुभैश्चान्यैः प्रयोजकैः ॥ ३ ॥
प्रथमं शान्तिकं कुर्यात् पश्चात् कर्म समाचरेत् ।
ग्रहकर्म विना यज्ञं करोति भुवि मानवः ॥ ४ ॥
सत्सर्वं निष्फलं याति कृतघ्ने सुकृतं यथा ।
वर्षे वर्षे प्रकर्त्तव्यं श्रीमद्भिः शुभकाङ्क्षिभिः ॥ ५ ॥

End. नवग्रहमखे कार्यं मण्डपः कुण्डमेव च ।
स्थण्डिलं रुद्रकलशस्त्विजां वरणादिकं ॥ १ ॥
कुशण्डीभूमिसंस्कारपूर्वाधिश्रयणान्तिका ।
स्थापनं नवग्रहादीनां पूजा सङ्क्षेपतस्ततः ॥ २ ॥
घृताभिघारणाद्याज्यभागान्ता च कुशण्डिका ।
समिदाज्यचरूणाञ्च होमस्तिलयवैः क्रमात् ॥ ३ ॥
पश्चाद्रुद्रजपनं तद्धोमस्य दशांशकः ।
ग्रहपूजार्घ्यदानञ्च प्रार्थनार्चनकल्पनं ॥ ४ ॥
वह्निपूजा बलेर्दानं पूर्णाहुतिरतः परं ।
स्विष्टकृत्पूर्विकावर्हिर्होमान्ता च कुशण्डिका ॥ ५ ॥
होमस्य दक्षिणानाञ्च भूयस्यायैव कल्पनं ।

अभिषेकादिमाङ्गल्यं भार्यापुत्रान्वितस्य च ॥ ६ ॥
प्रणीतानां विमोकादि शान्त्यन्ता च कुशण्डिका ।
विसर्जनं ग्रहादीनां पदार्थानामयं क्रमः ॥ ७ ॥
वशिष्ठः सर्वकल्याणं नवग्रहमखं तथा ।
शान्तिदं राज्यदं श्रीदमायुरारोग्यवृद्धिदं ॥ ८ ॥
अभिषेकं मूर्द्धि होमं माङ्गल्यं स्वस्तिवाचनं ।
आशीर्वादान् क्रतोः प्रैषानूर्द्ध्वस्यैव कारयेत् ॥ ९ ॥
ब्रीहितण्डुलसम्पूर्णं दूर्वाङ्कुरशमीयुतं ।
कांस्यपात्रं सताम्बूलमाऊर्वदपिनं बुधाः (?) ॥ १० ॥
समिदाधानमेतेषां ग्रहयज्ञे विधीयते ।
दक्षिणादानमेतेषां तेषां ब्राह्मणभोजनं ॥ ११ ॥
यज्ञे शान्तिककल्याणे मृगी हंसी च कीर्त्तिता ।
अभिचारे तथा प्रेते शूकरी कथ्यते बुधैः ॥ १२ ॥
मुख्या कनिष्ठतर्जन्या हंसी मुक्तकनिष्ठिका ।
शूकरी करसङ्कोची मुद्रात्रयमुदाहृतम् ॥ १३ ॥
आवाहनस्थापनसन्निधापनसन्निरोधनसम्मुखीकरणसकलीकरणावगुण्ठनकरणा-
मृतीकरणपरमीकरणप्रार्थनमुद्राः प्रदर्श्य ॥

Colophon. इति श्रीलघुशौनकी समाप्ता ।

विषयः । कुण्डमण्डपस्थण्डिलकरण—कलशस्थापनदिग्वरण—कुशण्डिका—ग्रहस्थापन-पूजन—हविरभिघारण—समिदाज्यचरुतिलयवहोम—पञ्चाङ्गरुद्रजप—तद्-शांशहोम—ग्रहपूजार्घ्यदानप्रार्थना—वह्निपूजा—बलिदान—पूर्णाहुतिस्विष्टकृ-द्धोमादिकर्मणामनुष्ठानप्रयोगः ।

No. 843. रुद्रजपः ।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 19. Lines, 7 on a page. Extent, 259 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1897. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old; some of the leaves are torn. Prose. Generally correct.

Rudrajapa. Certain verses from the Vedas in praise of Rudra, arranged in the order in which they should be repeated. Anonymous.

२र १ २र २ २ १र र
Beginning. ॐ भाजाः २ भाजा २१ उधार अग्न आयूष्कृधि पवेस आसुवार्जमित्यघनः आरे बाधस्व दुधाटाम् भाजा २ भाजा २१ उवा २ स्वभाज ३ आम्राज ३।
(इत्यादि)।

End. स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदाः।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो वृहस्पतिर्दधातु ॐ स्वस्ति नो वृहस्पतिर्दधातु।

Colophon. इति बड़्जपः सम्पूर्णः।

विषयः। यज्ञादिमाहात्म्यद्योतककतिपयसाम्नां पाठक्रमः।

No. 844. हौत्रकल्पद्रुमः।

Substance, country paper, 11 × $4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 149. Lines, 9—10 on a page. Extent, 4500 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old; some of the leaves are torn. Prose. Correct.

Hautrakalpadruma. Directions for performing Homas. Compiled under orders of Bhávasiñha Deva of the Bághel clan, by Lakshmaṇa Bhaṭṭa, son of Náráyaṇa Bhaṭṭa. Contents; Dars'a and Paurṇamása homas, according to the rules of A's'valáyana. 2 A'dhána, A'grayana, Anvárambhaníya, Kámya, Cháturmásya, Varuṇapraghása, Sáyáhna-grahamedhíya, Kṛilaniya, and Máhendri Ishṭis. The concluding portion of the second chapter, and the whole of the 3rd and 4th chapters wanting in the MS. Then follow directions for performing the Pasubandha, Soma, Agnisomíya and other rites.

Beginning. नत्वा हेरम्बसोमं गिरिवरतनयां चेमहेतू गुरू तौ
लक्ष्मीनारायणाख्यावपि निजपितरौ लक्ष्मणः सत्सदर्थं।
प्रीत्यर्थं हौत्रकल्पद्रुममिह विबुधस्वान्तहर्त्तर्विधत्ते
लब्ध्वानुज्ञां वघेलान्वनयजलधिविधोर्भावसिंहस्य राज्ञः॥
प्रणम्य शारदां देवीं पितृव्यचरणौ तथा।
विचार्य स्त्रवहत्त्यादि कुर्वे हौत्रस्य सङ्ग्रहम्॥

End. यत्र मन्त्रस्यार्थसिद्धस्य पुनर्वचनात्स एषोदवसानीयया यष्टव्ये प्राप्तेऽप्यग्निहोत्रकाले तेनोदवसानीयायाः सोमाङ्गत्वादिष्टिं समाप्यैव सायमग्निहोत्रं होतव्यमिति सिद्धं॥

Colophon. इति श्रीमद्वघेलवंशावतंससिद्धिश्रीभावसिंहदेवकारिते षड्दर्शनिनारायणभट्टात्मजलक्ष्मणभट्टकृते हौत्रकल्पद्रुमे अग्निष्टोमे सुत्याकाण्डं नाम पञ्चमं कुसुमम्।

विषयः। १ प्रथमकुसुमे, आश्वलायनसूत्रानुसारिदर्शपौर्णमासहौत्रप्रयोगकथनं। २, आधानेष्टिः, आग्रयणेष्टिः, अन्वारम्भणीयेष्टिः, कतिपयकाम्येष्टिः, चातुर्मास्येष्टिः, वरुणप्रघासेष्टिः, साकमेधेष्टिः, शुनासीरीयेष्टिः, माहेन्द्रीष्टिः, पित्र्येष्टिः। (४४ पत्रे पित्र्येष्ट्यारम्भः। ततः पत्राणि न सन्ति।) पुनरपरखण्डस्यैकादशपत्राणि न सन्ति। (द्वादशपत्रावधि विषयः। द्वितीयकुसुमस्य शेषतृतीयचतुर्थौ पञ्चमारम्भश्च नास्ति।) आश्वलायनसूत्रानुसारिपशुबन्धप्रयोगकथनं, सोमप्रयोगकथनं, दीक्षणीयेष्ट्यादि। अग्नीषोमीयपशुप्रयोगस्य कथनं, सौत्याहप्रयोगस्य तदन्तर्गतानां प्रातःसवनमाध्यन्दिनसवनादीनाञ्च कथनं।

No. 845. आख्यातवादटीका।

Substance, country paper, 12 × 5¼ inches. Folia, 38. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1180 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

A'khyátaváda Ṭíká. A commentary on the *A'khyátaváda* or *A'khyátaviveka* of Raghunátha S'iromaṇi, a work on the logical powers of the Sanskrit affixes. By Jayaráma Nyáyapañchánana. Dr. Hall gives two aliases for the name of the work, *A'khyátaváda ṭippaní* and *A'khyátaváda-vyákhyá-sudhá*, noticed in MSS. examined by him. Contributions, 59.

Beginning. न्यायपञ्चाननः श्रीमान् जयरामः समासतः।
आख्यातवादव्याख्यानमातनोति मनोरमं॥ ०॥
अनुकूलव्यापारत्वमाख्यातशक्यतावच्छेदकमिति केचित्। अनुकूलत्वस्य संसर्गत्वात् व्यापारत्वमात्रं तथेत्येके।

End. तत्र चैत्रः पचति सुन्दरः पचतीत्यादौ मण्डनमतदूषणेनैवैतन्मतं दूषितप्रायमित्यस्मत्कृतशब्दालोकरहस्ये विस्तरः।
अपूरि जयरामेण विबुधानन्ददायिनी।
आख्यातवादव्याख्यानसुधा कण्ठे निधीयताम्॥

Colophon. इति श्रीजयरामन्यायपञ्चाननकृत आख्यातवादटीका समाप्ता।

विषयः। धातुतिबादीनां शक्यार्थनिष्पत्तिविचारः।

No. 846. बुधमनोहरा, अमरकोषटीका ।

Substance, country paper, 10 × 4¾ inches. Folia 97. Lines, 10—12 on a page. Extent, 2800 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1802. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Budhamanohará Ṭíká. A commentary on the Amarakosha. By Mahádeva, a disciple of Svayamprakás'a Tírtha. The MS. is incomplete, and contains only the 3rd Book.

Beginning. टीकाप्रा० । सामान्ये काण्डद्वयोक्तसाधारणात्सामान्यकाण्डेऽस्मिन् विशेष्यनिघ्नादिभिः पञ्चभिरुपलक्षिता वर्गा उच्यन्त इति शेषः । विशेष्यनिघ्नैर्विशेषणैः । लिङ्गादीत्यत्र आदिशब्दः प्रकार इति स्वामी । कीदृशा वर्गाः । वर्गान् अवान्तरवर्गान् संश्रयन्ति तथा । यथा, विशेष्यनिघ्नवर्गे प्राणिवर्गः । नानार्थवर्गे कान्तादिवर्गाः । अव्ययवर्गे अनेकार्थैकार्थवर्गौ । लिङ्गसङ्ग्रहवर्गे स्त्रीलिङ्गादिवर्गाः । वर्गसङ्ग्रह इति केचित् पठन्ति । सामान्यकाण्डे ये पञ्च वर्गाः स वर्गसङ्ग्रह इति योजयन्ति ।

मूलप्रा० विशेष्यनिघ्नः सङ्कीर्णैर्नानार्थैरव्ययैरपि ।
लिङ्गादिसङ्ग्रहे वर्गाः सामान्ये वर्गसंश्रयाः ॥ १ ॥

End. टीकास० । अपां द्वादशगण्डूषैरित्यादिस्मृतेर्गण्डूषशब्दस्य पुंस्त्वमपि कलिकाकोरकः पुमानित्युक्तेऽपि कोरकानीति माघप्रयोगान्नपुंसकत्वमपि ॥ ४६ ॥ इतीति स्पष्ट ।

Colophon. इति श्रीमत्स्वयम्प्रकाशतीर्थश्रीचरणसेवासमासादितवेदान्तिसत्पदेन महादेवेन विरचितायां बुधमनोहरायाममरसिंहकृतनामलिङ्गानुशासनव्याख्यायां तृतीयकाण्डः सम्पूर्णः ।

मूलस० षट्सञ्ज्ञकास्त्रिषु समा युष्मदस्मत्तिङव्ययं ।
परं विरोधे शेषं तु ज्ञेयं शिष्टप्रयोगतः ॥ ४६ ॥
इत्यमरसिंहकृतौ नामलिङ्गानुशासने ।
सामान्यकाण्डस्तृतीयः साङ्ग एव समर्थितः ॥ ४७ ॥

विषयः । १ प्राणिवर्गे, सुकृतादिगुणविशिष्टप्राणिनामानि । २, विशेष्यनिघ्नवर्गे विभिन्नार्थक-विशेषणशब्दादिकथनं । ३, सङ्कीर्णवर्गे सङ्कीर्णधर्मिकशब्दकथनं । ४, नानार्थवर्गे नानार्थकशब्दकथनं । ५, अव्ययवर्गे अव्ययशब्दकथनं । ६, लिङ्गादिसङ्ग्रहेऽनुक्तलिङ्गसङ्ग्रहः । (मध्ये खण्डितमिदं पुस्तकम्)

No. 847. चातुर्मास्यहोत्रं ।

Substance, country paper, 9 × 4 inches. Folia, 22. Lines, 7 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sм. 1707. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Cháturmásya-hotra. Directions for performing the quadrimensal rites which include Párjanya, Varuṇa-praghása, Sákamedha and Sunásíra ceremonies. Anonymous.

Beginning. अथ चातुर्मास्यानां होत्रम्। अन्वारम्भणीया वैश्वानरपार्जन्येष्टिर्वा । नमः प्रवक्त्र इत्यादि । पञ्चदश सामिधेन्यः । आवाहने प्रकृतं सर्वं ।

End. आहवनीये समिदाधानान्तं । इष्टिः सन्तिष्ठते सन्तिष्ठते। सन्तिष्ठन्ते चातुर्मास्यानि ।

Colophon. इति चातुर्मास्यानां होत्रं समाप्तम् । यजुर्वेदीनां हौत्रिकं समाप्तम् ।

विषयः । पार्जन्य—वरुणप्रघास—साकमेध—शुनासीरीयादीष्टयनुष्ठानकथनं ।

No. 848. कैवल्योपनिषद्दीपिका ।

Substance, country paper, 11 × $5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 8. Lines, 11—14 on a page. Extent, 195 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sм. 1892. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Kaivalyopanishad Dipiká. A commentary on the Kaivalya Upanishad of the Atharva Veda. By Vidyáraṇya. This is different from the work of this name noticed under No. 54, Ante I, p. 32.

Beginning. टीकाप्रार० । कैवल्याख्योपनिषदं कैवल्यार्थावबोधिनीं ।
व्याख्यास्ये केवलत्वेन कैवल्यात्मा प्रसीदतु ॥
भगवती श्रुतिर्मातेव सुखप्रतिपत्त्यर्थं कञ्चनाश्वलायनमुररीकृत्य निमित्तीकृत्य आख्यायिकामवतारयति ब्रह्मविद्यायामाश्विक्यं जनयितुं, अथ साधनचतुष्टयसम्पत्त्यनन्तरम् आश्वलायन ऋग्वेदाचार्यो भवन्तं पूजावन्तं परमेष्ठिनं सर्वोत्कृष्टस्थाननिवासिनं परिसमेत्य शास्त्रीयेण विधिना समीपमागत्य उवाच उक्तवान् । इत्यादि ।

मूलप्रा० अथाश्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं परिसमेत्योवाच । इत्यादि ।

End. कैवल्यं तत्फलं पुरुषाभिलाषविषयं सर्वपुरुषार्थसमाप्तभूतम् अश्नुते प्राप्नोति कैवल्यफलं कैवल्यफलमश्नुते व्याख्यातं, पदाभ्यास उपनिषत्परिसमाप्त्यर्थः ।

Colophon. इति श्रीपरमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्विद्यारण्यविरचिता कैवल्योपनिषद्दीपिका समाप्ता ।

मूलस० तस्मादेवं विदित्वैनं कैवल्यं पदमश्नुते कैवल्यं पदमश्नुते ॥
इति कैवल्योपनिषत् समाप्ता ।

विषयः । ऋग्वेदाचार्यायाश्वलायनाय परमेष्ठी ब्रह्माविंशत्युपनिषद्भिर्मोक्षप्रदां ब्रह्मविद्यामुपदिशति ।

No. 849. शिरोमणिपूर्वार्द्धव्याख्या ।

Substance, country paper, 13¾ × 5½ inches. Folia, 149. Lines, 13 on a page. Extent, 8500 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1827. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'iromaṇi-púrvárdha-vyákhyá alias *Bhavánandi.* A commentary on Raghunátha S'iromaṇi's commentary on the Chintámaṇí of Ganges'a Upádhyáya. By Bhavánanda Siddhántavágís'a. Hall's Contributions, &c., p. 33.

Beginning. नमस्कृत्य गुरून् सर्वान् निगूढं मणिदीधितौ ।
श्रीभवानन्दसिद्धान्तवागीशेन प्रकाश्यते ॥ १ ॥
ॐ नम इति परमात्मने नमः सर्वात्मकाय्यात्मने नमः । उत्कर्षस्य जगतः सृष्टिस्थितिप्रलयकर्तृत्वम् । एकस्य तस्य कथं सृष्ट्यादिविचित्रकार्यकारित्वं तत्र हेतुमाह । ओमिति । ब्रह्मविष्णुशिवात्मकायेत्यर्थः । ओङ्कारघटकैकारोकारमकारैर्ब्रह्मादीनां प्रतिपादनात् । इत्यादि ।

End. सर्वस्य सामान्यलक्षणया घटत्वप्रकारकज्ञानसम्भवेऽपि घटत्वांशेऽन्याप्रकारकतादृशज्ञानासम्भवेनान्यत्वं तादृशघटत्वप्रकारकज्ञानवत्वव्याप्यमिति विशेषदर्शनाभावात्तादृशज्ञानस्य संशयो नानुपपन्न इति सिद्धान्ततात्पर्यमिति वयं ब्रूमः ।

Colophon. इति श्रीभवानन्दभट्टाचार्यतर्कवागीशविरचिता शिरोमणिपूर्वार्द्धव्याख्या समाप्ता ।

विषयः । शिरोमणिपूर्वव्याख्यानं ।

No. 850. भुवनदीपिका, भावबोधिका टीकासहिता ।

Substance, country paper, 11 × 5¾ inches. Folia, 46. Lines, 9—10 on a page. Extent, 820 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Bhuvanadípiká. A treatise on astronomy. By Brahmaprabhu Súri. The work is written in the trivalli form, and the longer lines comprise a commentary, by Daivajña S'iromaṇi, entitled *Bhávabodhiká.* The commentary is the same which has been noticed under the name of *Bhuvanadípa-ṭíká.* No. 762, p. 169.

Beginning. अर्हदादीन् प्रणम्याथ गुरूनव्यास ते कृते (?) ।
श्रीमद्भुवनदीपस्य क्रियते विवृतिर्मया ॥ १ ॥
शास्त्रकारः सम्बन्धाभिधेयपूर्वकं सर्वदर्शनसाधारणसरस्वतीदेवतास्तववाचकं प्रथमश्लोकमाह । व्याख्या (?)। सारस्वतमिति सरस्वत्याः सम्बन्धि सारस्वतं, तच तन्महस्र तन्नमस्कृत्य मया ज्ञानम् उन्मील्यते प्रकटीक्रियते । इत्यादि ।

मूलग्र० । सारस्वतं नमस्कृत्य महः सर्वतमोपहम् ।
ग्रहभावप्रकाशेन ज्ञानमुन्मील्यते मया ॥ १ ॥

End. टीकाग्र० । तेषां प्रकाशाय हेत्वर्थं चतुर्थी, प्रकाशनिमित्तायेत्यर्थः । अत इति जगति भुवनदीपवत् प्रकाशकत्वाद् भुवनदीपकं शास्त्रमिति लोके प्रसिद्धं भविष्यतीति सूचितम् ॥ ६२ ॥
टीका भुवनदीपस्य प्रश्नशास्त्रस्य निर्मिता ।
केनापि कृतिना भावबोधिका बालबुद्धये ॥

Colophon. इत्यनेकज्योतिर्ग्रन्थतत्त्वविचारसारनिष्णातान्तःकरणदैवज्ञशिरोमणिनिर्मिता भुवनदीपिकाख्यप्रश्नग्रन्थार्थभावप्रकाशिका टीका समाप्ता ।

विषयः । सूर्यादिग्रहाणामुच्चनीचस्वगृहादिभावकथनं । ग्रहाणां परस्परं मित्रामित्रभावकथनं । जलस्थलचारिग्रहनिरूपणं । ग्रहस्वरूपविशेषकथनादि । ग्रहविशेषस्य कटुतिक्तादिरसविशेषप्रियतादिकथनं । पृच्छक-धातुमूलजीवचिन्ताविशेषपरिज्ञानोपायकथनं । ग्रहाणां जातिनिरूपणं । तेषां रक्तपीतादिवर्णादिकथनं । प्रश्नलग्नगतसूर्यादिग्रहफलं । चौरज्ञानप्रकारादि । धातुमूलादिचिन्तापरिज्ञानकथनं । तनुधनादिद्वादशभावस्थग्रहानुरूपशुभाशुभफलकथनादि ।

ग्रहदृष्टिविचारकथनादि । कार्यसिद्धिज्ञानोपयोगिराजयोगकथनादि । गर्भा-
दिप्रश्नविचारः । विवाहादिपृच्छाफलकथनं । देशान्तरगनादिपृच्छाफलकथनं ।
रोगिपृच्छाफलकथनं । दुर्गादिभङ्गपृच्छाफलकथनं । क्रयविक्रयलाभालाभ-
पृच्छाफलकथनादि । चेत्रपालादिकृतपीडापरिज्ञानकथनादि । अस्मिन्
गर्भे किं भविष्यतीत्यस्य विचारः । निधिप्रश्नविचारः । एककालीनकृतानेक-
प्रश्नविचारश्च ।

No. 851. सिद्धान्तचन्द्रोदयः ।

Substance, country paper, 10 × 4¼ inches. Folia, 45. Lines, 13—15 on a page. Extent, 1500 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Appearance, somewhat old. Prose. Generally correct.

Siddhánta-chandrodaya. A commentary on the Tarka-sangraha of Annam Bhaṭṭa. By Kṛishṇadhúrjaṭi Díkshita, son of Kekaṇṭes'a and S'eshí. The work was compiled in the Kali era 4875 = S'aka 1696, for the use of Maháṛája Ṛájasiñha, son of Gajasiñha of Vikramapaṭṭana or Oujain. Hall's *Contributions*, p. 70.

Beginning. यं वेदाः सततं स्तुवन्ति नितरां ध्यायन्ति यं योगिनो
यः सृष्ट्यादिनिदानमुख्यकिरणेन्द्वग्नीक्षणो यः पुमान् ।
तस्मिन्छैलसुताकृतार्द्धवपुषि प्रज्ञात्मके शाश्वते
मच्चित्तं रमतां सदा भयहरे श्रीमत्परब्रह्मणि ॥ १ ॥
चित्राभान्वयसागरे हिमरुचेर्विद्वन्मणेः श्रीगुरोः
काशीनाथशुभाभिधानलसतः कारुण्यबोधाम्बुधेः ।
स्वान्तः स्वान्तगतान्धकारतरणिं श्रीपादपङ्केरुह-
द्वन्द्वं सङ्कलयासि हृद्यममलं प्रत्यहदेवं शुभम् ॥ २ ॥
ज्ञात्वा तन्त्रमनेकं श्रीकृष्णधूर्जटिदीक्षितः ।
तर्कसङ्ग्रहगूढार्थान् विवृणोमि यथामति ॥ ३ ॥
श्रीमद्विक्रमपट्टणाधिपमहाराजाधिराजामित-
प्रज्ञश्रीगजसिंहभूपतनयश्रीराजसिंहप्रभोः ।
सुज्ञानाय विनिर्मितोऽतिसुगमः सिद्धान्तचन्द्रोदयो
रम्यः साधु तनोतु पण्डितमनोहर्षं तरङ्गायितम् ॥

ग्रन्थादौ निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थमन्नम्भट्टोपाध्यायः शिष्टाचारानुमितश्रुतिबोधित-कर्त्तव्यताकं नमस्कारात्मकं मङ्गलमाचरन् श्रोतृप्रवृत्तयेऽनुबन्धचतुष्टयं दर्शयन् शिष्याणामवधानाय चिकीर्षितग्रन्थप्रतिज्ञां कुर्वन् शिष्याणां मङ्गलप्रवृत्तये चा-स्तिकमार्गप्रवृत्तये वा तन्निबध्नाति। निधायेत्यादिना।

End. एवं सति तत्त्वज्ञाने जाते शरीरपुत्राद्यावात्मत्वस्वीयत्वाभिमानरूपमिथ्याज्ञानस्य नाशः। तेन दोषाभावः। तेन प्रवृत्त्यनुत्पत्तिः। तत्कालीनशरीरेण कायव्यूहेन वा भोगतत्त्वज्ञानाभ्यां सञ्चितप्रारब्धकर्मणां नाशः। ततो जन्माभावः। ततो मोच इति क्रमः।

नित्यनैमित्तिकैरेव कुर्वाणो दुरितचयम्।
ज्ञानी च विमलीकुर्वन्नभ्यासेन च पाचयेत्॥
अभ्यासात् पक्कविज्ञानः कैवल्यं लभते नरः।

इत्यादिवचनात्। तमेव विदित्वातिमृत्युमेति नान्यः पन्था विद्यते अयनायेति श्रुतेश्च सगुणोपासना काशीमरणादेरपि तत्त्वज्ञानद्वारा मुक्तिहेतुत्वं। अतएव परमेश्वरः काश्यां तारकमुपदिशतीति सारम्।

Colophon. इति श्री० मोचनिरूपणं नाम दशमः परिच्छेदः॥ १०॥

सामाम्नायगकौशिकान्वयभवश्रीवेङ्कटेशात्मजः
शेषीनामसतीजनिर्द्रविड़भूः कोर्यपुरीसंस्थितिः।
कृत्वान्याचरमाद्यभावममलं सिद्धान्तचन्द्रोदयं
+ + सार्द्धसहस्रपद्यकिरणं श्रीचन्द्रचूड़ार्पणं॥
सपादशतकन्यूनशरत्पञ्चसहस्रके।
भूते कलौ च सिद्धान्तचन्द्रोदय इहोदृतः।
इति श्रीसिद्धान्तचन्द्रोदये समाप्तिर्विलसति॥

विषयः। तर्कसङ्ग्रहव्याख्यानं।

No. 852. सुधाख्या, अमरकोषटीका।

Substance, country paper, 11½ × 5 inches. Folia, 154. Lines, 6—10 on a page. Extent, 3600 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Vyákyá-sudhá alias *Amarakoshaṭíká.* A commentary on the Amarakosha. By Bhánují Díkshita, son of Bhaṭṭoji Díkshita. The work was compiled by order of Rájá Kírti Siñha Deva of the Baghelá clan, The MS. is incomplete, and comprises only one-third of the work. Dr. Wilson is of opinion that "it is the ablest commentary on the Amarakosha that has yet appeared; the interpretations are full and distinct, and the etymological analyses are founded on the most thorough acquaintance with the system of Páṇini; the commentator is also a very laborious corrector of the mistakes of his brethren, and rectifies especially the grammatical errors of his predecessor Mukuṭa." Essays III, p. 204. According to some, the commentator's title was Rámás'rama or Bhadrarámás'arma, but others take that to be the name of his tutor. In Wilson's MS. the clan of the patron is Bundellá. Dow (III, 126) calls him "Hidgar Singh, Rájá of Bundelkhand, and his father Judger Singh."

Beginning. टीकाप्रा० । वल्लवीवल्लभं नत्वा गिरं भट्टोजिदीक्षितं ।
अमरे विद् + व्याख्यां मुनित्रयमतानुगाम् ॥
प्रारीप्सितप्रत्यूहापनुत्तये कृतं मङ्गलं शिष्यशिक्षार्थमादौ निबध्नाति । यस्येति ।

मूलप्रा० । यस्य ज्ञानदयासिन्धोरगाधस्यानघा गुणाः ।
सेव्यतामक्षयो धीराः स श्रिये चामृताय च ॥ १ ॥

End. टीकास० । उक्तायुगान् सङ्गृह्णाति । उक्तमिति । अचैकादशवर्गाः ।

Colophon. इति श्रीवघेलवंशोद्भवश्रीमहीपरविषयाधिपश्रीकीर्त्तिसिंहदेवाज्ञया श्रीभट्टोजिदीक्षितात्मजश्रीभानुजीदीक्षितविरचितायाममरटीकायां सुधाख्यायां प्रथमकाण्डः सम्पूर्णतामगात् ॥

विषयः । अमरकोषव्याख्यानं ।

No. 853. हरितत्त्वमुक्तावलिः ।

Substance, country paper, 8 × 4 inches. Folia, 78. Lines, 10 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old, some of the leaves are destroyed by worms. Prose and verse. Generally correct.

Haritattva-muktávalí. A commentary on a hymn, by S'añkara Acháraya, in praise of Hari. By Svayamprakás'a Yati, disciple of Brahmánanda Yogíndra.

Beginning. (प्रथमपत्रस्याभावात् प्रारम्भवाक्यं न प्राप्तम्) ।

End. इन्द्रूपलेन्द्रमणिसुन्दरमिन्दुचूडं वन्दारुवृन्दपरिवन्दितपादपद्मं ।
आनन्दमन्दहसितोल्लसदाननेन्दुं वन्दामहे वयममन्दमुदां विशेषं ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यब्रह्मानन्दयोगीन्द्रपादकमलभृङ्गायमानस्वयम्प्रकाशाख्ययतिविरचिता शङ्करभगवत्पादकृतहरिस्तुतिव्याख्या हरितत्त्वमुक्तावलिसमाख्या समाप्ता ।

विषयः । हरिगुणमहिमस्वरूपादिवर्णनपराणां शङ्कराचार्यविरचितानां द्विचत्वारिंशच्छ्लोकानां व्याख्यानं ।

No. 854. ब्रह्माण्डपुराणीयोत्तरखण्डः ।

Substance, country paper, 12 × 5¾ inches. Folia, 92. Lines, 14 on a page. Extent, 3438 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, 62 pages, old, the remainder new. Verse. The first 62 pages are generally correct, the remainder incorrect.

Brahmáṇḍa Puráṇa, Uttara khaṇḍa. The last part of the Brahmánda Puráṇa. The following is Dr. Wilson's account of this work. "Copies of what profess to be the entire Brahmánda Purána are sometimes, though rarely, procurable. I met with one in two portions, the former containing one hundred and twenty-four chapters, the latter, seventy-eight; and the whole containing about the number of stanzas assigned to the Puráṇa. The first and largest portion, however, proved to be the same as the Váyu Puráṇa, with a passage occasionally slightly varied, and at the end of each chapter the common phrase 'Iti Brahmáṇḍa Puráṇe' substituted for 'Iti Váyu Puráṇe.' I do not think there was any intended fraud in the substitution. The last section of the first part of the Váyu Puráṇa is termed the Brahmáṇḍa section, giving an account of the dissolution of the universe: and a careless or ignorant transcriber might have taken this for the title of the whole. The checks to the identity of the work have been honestly preserved, both in the index, and in the frequent specification of Váyu as the teacher or narrator of it.

"The second portion of this Brahmáṇḍa is not any part of the Váyu: it is, probably, current in the Dakhin as a Samhitá or Khaṇḍa. Agastya is represented as going to the city Khánchí (Conjeveram), where Vishṇu, as Hayagríva, appears to him, and, in answer to his inquiries, imparts to him the means of salvation, the worship of Paras'akti. In illustration of the efficacy of this form of adoration, the main subject of the work is an account of the exploits of Lalitá Deví, a form of Durgá, and her destruction of the demon Bháṇḍásura. Rules for her worship are also given, which are decidedly of a S'ákta or Tántrika description; and this work cannot be admitted, therefore, to be part of a genuine Puráṇa." Works VI. p. LXXXV. The contents of the MS. under notice corresponds with the above.

Beginning. ॐ चतुर्भुजे चन्द्रकलावतंसे कुचोन्नते कुङ्कुमरागशोणे ।
पुण्ड्रेक्षुपाशाङ्कुशपुष्पबाणहस्ते नमस्ते जगदेकमातः ॥ १ ॥
अस्तु नः श्रेयसे नित्यं वस्तु वामाङ्गसुन्दरं ।
यतस्तृतीयो विदुषां तुरीयस्तु परं महः ॥
सूत उवाच । अगस्त्यो नाम देवर्षिर्वेदवेदाङ्गपारगः ।
सर्वसिद्धान्तसारज्ञो ब्रह्मानन्दरसात्मकः ॥ २ ॥
चचाराद्भुतहेतूनि तीर्थान्यायतनानि च ।
शैलारण्यापगा मुख्याः सर्वान् जनपदानपि ॥ ३ ॥
तेषु तेष्वखिलाञ्जन्तूनज्ञानतिमिरावृतान् ।
शिश्नोदरपरान्दृष्ट्वा चिन्तयामास तान् प्रति ॥ ४ ॥
तस्य चिन्तयमानस्य चरतो वसुधामिमाम् ।
प्राप्तमासीन्महापुण्यं काञ्चीनगरमुत्तमम् ॥ ५ ॥
तत्र वारणशैलेन्द्रमेकाम्रनिलयं शिवम् ।
कामाक्षीं कलिदोषघ्नीमपूजयद्यात्मवान् ॥ ६ ॥
लोकहेतोरयार्द्रस्य चिन्तमानस्य धीमतः ।
चिरकालेन तपसा तोषितोऽभूज्जनार्दनः ॥ ७ ॥
हयग्रीवां तनुं कृत्वा साक्षाच्चिन्मात्रविग्रहाम् ।
शङ्खचक्राक्षवलयपुस्तकोज्ज्वलबाहुकाम् ॥ ८ ॥
पूरयित्रीं जगत् कृत्स्नं प्रभया देहजातया ।
प्रादुर्बभूव पुरतो मुनेरमिततेजसः ॥ ९ ॥
तं दृष्ट्वानन्दभरितः प्रणम्य च मुहुर्मुहुः ।

विनयावनतो भूत्वा सन्तुष्टाव जगत्पतिम् ॥ १० ॥
अथोवाच जगन्नाथस्तुष्टोऽस्मि तपसा तव ।
वरं वरय भद्रं ते भविता भूसुरोत्तम ।
इति पृष्टो भगवता प्रोवाच मुनिसत्तमः ।
अगस्त्य उवाच । यदि तुष्टोऽसि भगवन्निमे पामरजन्तवः ॥ ११ ॥
केनोपायेन मुक्ताः स्युरेतन्मे वक्तुमर्हसि ।
इति पृष्टो द्विजेनाह देवदेवो जनार्दनः ॥

End. चक्रेश्वरीं हृदि न्यस्य कृत्वा चक्रसमर्पणं ।
मुद्रां प्रदर्श्य योन्याख्यां सर्वानन्दमनुं न्यसेत् ।
इत्यात्मन्यस्तचक्रस्तु साक्षाद्देवी भविष्यति ॥ ११२ ॥

Colophon. इति ब्रह्माण्डपुराणे हयग्रीवागस्त्यसंवादे ललितोपाख्याने न्यासविधिर्नाम चतुस्त्रिंशोऽध्यायः ॥ ३४ ॥

विषयः । १ अध्याये, हयग्रीवकर्तृकागस्त्यप्रश्नोत्तरदानं । २, महादेव्या आविर्भावः, देवीविविधरूपान्तरादि च । ३, हिंसकादपि विश्वासघातकादेः पापाधिक्यं, वज्राख्यचोरोपाख्यानञ्च । ४, अगम्यागमनादिदोषनिष्कृतिकथनं, लशुनादिभक्षणजन्यपापक्षालनविधिश्च । ५, केन पापेनाहं निश्रीको जात इति इन्द्रप्रश्नस्य बृहस्पतिरुत्तरं ददाति, समुद्रमन्थनविवरणादि च । ६, देवेभ्योऽमृतदानार्थं भगवतो मोहिनीरूपधारणादि । महादेवस्य मोहिनीरूपदर्शनवृत्तान्तकथनादि च । ७, कन्दर्पोत्पत्तिध्वंसवृत्तान्तं, भण्डादिदैत्योत्पत्तिकथनादि च । ८, भण्डदैत्यश्रीवृद्धिसमयकथनं, भण्डदैत्यमोहनार्थं विष्णुकर्तृकमायाप्रेषणादि, इन्द्रं प्रति नारदकर्तृकभण्डदैत्यहननोपायकथनादि च । ९, देवताकृतदेवीस्तुतिः । देवीसकाशाद्देवतानां वरप्राप्तिश्च । १०, देवीदर्शनार्थं ब्रह्मविष्णुशिवादीनामागमनञ्च । ११, शिवदेवीविवाहोत्सववर्णनं । १२, भण्डदैत्यवधार्थं ललितादेव्यायुद्धसज्जादि । १३, देवीसैन्यवर्णनादि । १४, १५, देव्या युद्धयात्रादि । १६, जम्भिनीमोहिन्यादिदेवीप्रकाशकथनादि । १७, महेन्द्रपर्वतोपान्तस्थमहार्णवतटविराजमानभण्डपुरीवर्णनादि, भण्डासुराहङ्कारप्रकाशादि च । १८, देवीकर्तृकदुर्मदसैन्यवधः । १९, देवीकर्तृककरङ्कादिपञ्चसेनापतिवधः । २०, भण्डसप्तसेनापतिवधः । २१, विषङ्गदैत्यस्य युद्धक्षेत्रात् पलायनं । २२, भण्डदैत्यपुत्रवधादि । २३, दैत्यसैन्ये गणेशवीर्यप्रदर्शनादि । २४, विषङ्गदैत्यवधादि । २५, भण्डासुरवधः । २६, भण्डासुरसैन्यवधादि । २७, २८, ललितानिवासार्थं ललिताचक्रनिर्माणकथनादि । २९, ३०, ३१, ३२,

उप्ताचेनस्य स्थाने स्थाने देवताविशेषस्थापनादि। २२, मन्त्रसाधनप्रकारादि। २४, मन्त्रन्यासप्रकारादि।

(पुराणानुसारिमङ्गलाचरणं नास्त्यत्रातः किमिदं पुराणं वा न वेति सन्दिह्यते)।

No. 855. अष्टाध्यायीकाण्डं।

Substance, country paper, 11 × 5 inches. Folia, 56. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1219 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Ashṭádhyáyikáṇḍa. The eleventh Book of the S'atapatha Bráhmana. It contains descriptions and legends regarding various Vedic rites. Max Müller's Ancient Sanskrit Literature, p. 354. Weber's Catalogue, p. 44.

Beginning. संवत्सरो वै यज्ञः प्रजापतिः। तस्यैतद् द्वारं यदमावास्या चन्द्रमा एव द्वारपिधानः ॥ १ ॥

End. ततो हैव स उत्पपाद कैशिनी त्वेसा अप्येनर्हि प्रजा जायते। अयं वै यज्ञे योऽयं पवने ब्राह्मणं ॥ १५ ॥

Colophon. इति चतुर्थः प्रपाठकः समाप्तः। अष्टाध्यायीसञ्ज्ञं काण्डं समाप्तम्।

विषयः। १ प्रपाठके, अमावास्याग्न्याधानादि। पौर्णमास्येष्टिकथनादि। अग्निनिमित्तकद्वादशकपालपुरोडाशनिर्वपनादि। हिरण्यगर्भाद्युत्पत्तिः। होमविषये देवासुरविवादकथनादि। देवाग्निवाय्वादिसृष्टिः। प्राणापानादिवायुविवरणञ्च। २, अश्वमेधकथनादि। प्रणीताप्रणयनादि। अनुयाजादिकथनं। अर्द्धमासेष्ट्यादि, अग्निहोत्रविचारादि, ब्रह्मचारिकर्त्तव्यकथनादि, इड़ाप्राशनवर्हिस्तरणादिफलकथनादि च। ३, दर्शहविरिष्टिकथनादि। हविर्दोषगुणकथनादि। उर्वशीपुरूरवोवृत्तान्तकथनादि। अनीकवत्यादीष्टीनां मुखादितुलनादि, त्र्यंवेष्टिकथनादि, अग्निष्टोमकथनादि, पितृयज्ञादिकथनञ्च। ४, स्वाध्यायप्रशंसादि, त्रिलोकसृष्टिकथनादि, भृगुवरुणसंवादादि, अग्निहोत्रविषये पुनर्वदेहजनकयाज्ञवल्क्यप्रश्नोत्तरकथनादि, जनककृतयज्ञविवरणादि। पशुबन्धकथनादि, लोकधारणोपायकथनादि च।

No. 856. लग्नचन्द्रिका ।

Substance, country paper, 11 × 4¾ inches. Folia, 61. Lines, 9 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1918. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Lagna-chandriká. An astrological treatise, describing the influence of planetary conjunctions on the destiny of man, and the most auspicious moments for marriages, &c. By Kás'ínátha. The work comprises four chapters.

Beginning. नमिशाजमरमस्तं यो जीवयति भूतलं ।
तं वन्दे परमानन्दं सर्वसाक्षिणमीश्वरं ॥
तनुं धनञ्च भ्राता च सुहृत्पुत्ररिपुस्त्रियः ।
मृत्युश्च धर्मकर्मायुव्यया भावाः प्रकीर्त्तिताः ॥

End. सप्तविंशांशके शुक्रो विंशत्यंशे शनैश्चरः ।
सैंहिकेयस्य विंशांशे परमोच्चः प्रकीर्त्तितः ॥ ५२ ॥

Colophon. इति श्रीकाशीनाथकृतौ लग्नचन्द्रिकायां चतुर्थः परिच्छेदः समाप्तः ।

विषयः । १ परिच्छेदे, तनुधनादिद्वादशभावसञ्ज्ञाकरणादि । शृष्ठोदयादिराशिकथनं । उच्चनीचस्वग्टहस्थितग्रहनिर्णयः। राजयोगादिकथनं। स्त्रीराजयोगकथनं। लग्नादिद्वादशभावस्थितरव्यादिग्रहशुभाशुभफलं। जन्मनक्षत्रतिथिवारयोगकरणगणमासादिशुभाशुभफलं। उच्चनीचादिग्रहशुभाशुभफलं। प्रत्येकरव्यादिग्रहवद्द्वादशभावफलं। स्त्रीजन्मलग्नादिशुभाशुभफलञ्च। २ परिच्छेदे, नवग्रहाणां चक्राणि। जन्मलग्नज्ञानप्रकारः। अष्टोत्तरीदशाकथनादि। रव्यादिग्रहदशाशुभाशुभफलानि च। ३, ४, द्विन्यादिग्रहयोगफलकथनादि ।

No. 857. योगिनीदशाफलं ।

Substance, country paper, 11¼ × 5 inches. Folia, 14. Lines, 9—10 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Incorrect.

Yoginí-das'á-phala. The influence of certain fairies, called Yoginis, on the destiny of man. According to Tántric astrological works there

are eight such fairies, and their names are, Mañgalá, Piñgalá, Dhanyá, Bhrámarí, Bhadriká, Ulká, Siddhá, Sañkaṭá. Their ordinary occupation is to serve as maids of honour to the great goddess Durgá, but they also exercise, by turns, control on the destiny of man, and on certain hours of every day, some of them are malevolent, others benign. Their turns are dependent on the relation of certain Nakshatras to the moon. The work is written in the Tántric style, and quotes the Ádi Yámala Tantra, as its authority. Anonymous.

Beginning. अथ योगिनीदशा लिख्यते,—

अथातः सम्प्रवक्ष्यामि यदुक्तमादियामले ।
कथयिष्याम्यतो देवि ग्रहाणाञ्चादियोगिनीम् ॥ १ ॥
तासां दशाक्रमे चैव फलं प्रत्येकसंस्थिते ।
अन्तर्दशा च सर्वासां सर्वदा परिपूजनं ॥ २ ॥
विशेषेण विरुद्धानां पूजनं तन्मनूनपि ।
नातः परतरा रक्षा कश्चित् त्रिभुवनेष्वपि ॥ ३ ॥
एतासु च विरुद्धासु न ब्रह्मा न च शङ्करः ।
न विष्णुर्न च लोकेशो ग्रहा अपि न रक्षकाः ॥ ४ ॥
तासां दशाविशेषेण कर्त्तव्यं परिपूजनं ।
विद्या कीर्त्तिधनारोग्यराज्यसौभाग्यमिच्छता ॥ ५ ॥
मङ्गला पिङ्गला धन्या भ्रामरी भद्रिका तथा ।
योगिन्यष्टौ समाख्याता उल्का सिद्धा च सङ्कटा ॥ ६ ॥

End. प्रथमे विंशतिः सूर्यस्तृतीये शद चन्द्रमाः ।
चतुर्थे चाष्टभौमस्य षष्ठे बुधचतुर्थकम् ॥ २ ॥
सप्तमे शनिदिक्सङ्ख्या नवमे गुरुरष्टकम् ।
दशमे विंशती राहुः शेषाः शुक्रदशाः स्मृताः ॥ ३ ॥

Colophon. इति मासदशा समाप्ता । इति श्रीयोगिनीदशाफलं समाप्तं ।

सूर्यः	चन्द्रमाः	मङ्गल	बुधः	शनिः	गुरुः	राहुः	शुक्रः
२०	५०	२८	५६	३६	५८	४२	७०

विषयः । मङ्गलादियोगिनीदशानयनप्रकारः । मङ्गलादियोगिनीनां भोगकालनिरूपणं, तासां दशान्तर्दशासामदशादिशुभाशुभफलकथनञ्च ।

No. 858. केतूदयफलं ।

Substance, country paper, 10 × 4½ inches. Folia, 14. Lines, 7—8 on a page. Extent, 240 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Ketúdayaphala. The effect of comets on the affairs of the terrestrial globe. Various kinds of comets are described, such as bow-shaped, three-tailed, twenty-five-tailed, pearly-hued, twenty-five-tailed, many-coloured, dark-hued, curved-tailed, annular and watery, mildly brilliant like diamond, three-colored and having three tails, soothing white-coloured and formed of 84 stars, similarly coloured and formed of 60 stars; one-starred with a slender tail, white-starred of great brilliancy, ditto of a bright red colour, three-tailed and three starred, flaming and many-coloured, a hundred and twenty tailed, blackish red with 77 tails placed amidst a constellation of eight stars; white-coloured with 204 tails and square; bushy like 24 bamboo tufts put together; like a headless trunk and brown coloured; thick and transparent; having three nuclei; like a smoky mass; having a tail of smoke; having 13 tails; having a tail like that of a horse; annular with tails projecting from every side; spike-shaped, &c., &c. The times when these comets appear, their durations, and their effects on the earth are detailed at great length. Anonymous.

Beginning. उदयास्तमनं केतोर्गणिते तत् प्रकाश्यते ।
ज्ञातुं खद्दिव्यभौमाश्च यतस्ते त्रिविधा मताः ॥ १ ॥
एकोत्तरशतं केके सहस्रमयुतं विदुः ।
एकोऽपि बहुधा भाति प्राह वै नारदो मुनिः ॥ २ ॥
यावन्त्यहानि दृश्यते तावन्मासैः फलं भवेत् ।
मासाः समाश्च विज्ञेया इत्यूचुर्मुनयः किल ॥ ३ ॥
सुस्निग्धो रुचिरः सूक्ष्म ऋजुः शुक्लः शुभप्रदः ।
विपरीतस्त्वाशुभः केतुस्त्रिशिखेन्द्रधनुःप्रभः ॥ ४ ॥
मुक्ताकनकसङ्काशाः सशिखाः पञ्चविंशतिः ।
प्राक् परस्याञ्च तद्दृष्टाः सूर्यपुत्रा भयप्रदाः ॥ ५ ॥
बहुवर्णाग्निसङ्काशाः पञ्चविंशतिसङ्ख्यकाः ।
आग्नेय्यां दिशि सन्दृष्टास्तेऽग्निपुत्रा भयप्रदाः ॥ ६ ॥

याम्यायामंस्थिताः छण्यरक्ता वक्रशिखास्तथा ।
तावन्तो वै मृत्युसुताः प्रजाक्षयकराः स्मृताः ॥ ७ ॥
छत्राकाराश्च विशिखा जलतैलसमप्रभाः ।
द्वाविंशभूमितनया दुर्भिक्षायैशदिग्गताः ॥ ८ ॥
हिमरश्मिर्हिरण्याभास्त्रयश्चन्द्रसुताः स्मृताः ।
उत्तरस्यां यदा दृष्टास्तदा शुभफलप्रदाः ॥ ९ ॥
क्रूरस्त्रिवर्णस्त्रिशिख एको ब्रह्मसुतः स्मृतः ।
सर्वासामाशासु सन्दृष्टो ब्रह्मदण्डक्षयावहः ॥ १० ॥
विसर्पाख्याः शुक्रसुताः सुस्निग्धाः श्वेततारकाः ।
चतुरशीतिसङ्ख्याकाः पुरोदृष्टा भयप्रदाः ॥ ११ ॥
सुस्निग्धाः सुशिखाश्चैव षष्टिश्च कनकाकयाः (?) ।
शनैश्चरसुता घोरा केतवः श्वेततारकाः ॥ १२ ॥
एकतारा महास्तल्पाः श्वेततारा महाप्रभाः ।
विशिखाश्च गुरोः पुत्राः प्रायशो दक्षिणाश्रयाः ॥ १३ ॥
नामतोधिकचा घोराःषष्टिर्यदाधिकाः स्मृताः ।
सौम्यसुताः स्तारकाख्याः सर्वदिक्प्रभवाश्च ते ॥ १४ ॥
नातिव्यक्ताश्च रुक्षाश्च श्वेतरूपा भयप्रदाः ।
एकाधिकाश्च पञ्चाशत्केतवः परिकीर्त्तिताः ॥ १५ ॥
यदि कुजात्मजा रक्ताः कौङ्कुमाः सौम्यदिग्गताः ।
त्रिशिखाश्च त्रितारांश्च महापापफलप्रदा· ॥ १६ ॥
राहोः पुत्रास्त्रयस्त्रिंशत् ख्यातास्तमसकीलकाः ।
चन्द्रार्कमण्डलस्थास्ते लोकानां कष्टदायकाः ॥ १७ ॥
नानावर्णाग्निपुत्राश्च किरन्तोग्निं विचूडिनः ।
विंशोत्तरशतं विश्वरूपा वह्निभयप्रदाः ॥ १८ ॥
अरुणाख्या वायुपुत्रा वर्णतः श्यामलोहिताः ।
वितारास्तामरप्रख्या भयदाः सप्तसप्ततिः ॥ १९ ॥
प्रजापतिसुतास्त्वष्टौ तारामण्डलवर्त्तिनः ।
तारापुञ्जप्रतीकाशा गणका भयदायिनः ॥ २० ॥
द्वे शते द्वेव चत्वारः महिखाः श्वेतरश्मयः ।
चतुरस्रा ब्रह्मपुत्राः + + भयकरा मताः ॥ २१ ॥
षंशगुल्मसमाः प्रोक्ता द्वाविंशद्वरुणात्मजाः ।

घशिखप्रभाश्च काकाख्याः केतवः कष्टदायकाः ॥ २२ ॥
कालपुत्राः कबन्धाख्या कबन्धसदृशास्तथाः ।
पञ्चवतिश्च भयदा हिमरश्मिसमप्रभाः ॥ २३ ॥
विदिक्पुत्राश्चलकतारा विदिक्षु च समाश्रिताः ।
नवसङ्ख्याश्च विपुला महाभयनिवेदिनः ॥ २४ ॥
उत्तरस्यां महास्थूला निर्मलाश्चापरोदयाः ।
दृष्टः करोति मरणं पश्चाद्ब्रह्मसुतद्विकृत् ॥ २५ ॥
ध्रुवि केतुश्च चिचिक्रः + कर्कचुङ्गयावहः (?) ।
दृष्टः प्राच्यां च शस्त्राख्यस्ताहक्स्निग्धश्च पापदाः ॥ २६ ॥
कपालाख्या धूम्रशिखा दृष्टा मार्यां (?) जलापहाः ।
दृष्टाः प्राच्यां च शस्त्राख्यास्ताहक्स्निग्धाश्च पापदाः ॥ २७ ॥
प्राग्व्योमार्द्धविहारी स्यात्तया चुण्मृत्युकारकः ।
प्रागग्निमार्गे स्थूलाग्रो दृष्टः स्याद्वणप्रभः ॥ २८ ॥
व्यामत्रिभागगामी च रौद्रः चुद्भयमोहदः ।
पश्चिमाशाश्रितो यस्तु शिखास्याभ्यग्रसंस्थिता ॥ २९ ॥
यथायथो+दं परा (?) गच्छेत्तथा दैर्घ्यं प्रयाति च ।
संस्पृशन्नृमुनीन् सङ्कुं (?) ध्रुवं चाभिजितं तथा ॥ ३० ॥
व्योमार्द्धमात्रं गत्वा वै याम्येनास्तं प्रयाति च ।
चाप्रयागादवन्तीं च पुष्करारण्यमेव च ॥ ३१ ॥
मध्यदेशमुदग्भागं देविकाख्यान्तथैव च ।
धवलाख्यं निहन्त्याशु केतुर्दुःखभयप्रदः ॥ ३२ ॥
शेषेष्वन्येषु दुर्भिक्षं दशमासावधि स्मृतं ।
धूम्राकारा शिखा यस्य कृत्तिकायां समाश्रिता ॥ ३३ ॥
दृश्यते रश्मिकेतुः स्यात् सप्ताहान्यशुभप्रदः ।
त्रयोदशशिखी याम्यां दृष्टो धूमाह्वयः शिखी ॥ ३४ ॥
महाभयकरः प्रोक्तो ज्येष्ठायां वा समाश्रितः ।
सरामांशाभ्यधिको दृष्टो दशवर्षाणि दुःखदः ॥ ३५ ॥
उदयपर्वतदुर्गेषु सेनागोपुष्करेषु च ।
दिव्यन्तरिक्षभौमाख्यो धूमकेतुः प्रदृश्यते ॥ ३६ ॥
यदा तदा विनाशः स्यात् प्राणिनां भवति ध्रुवं ।
पुष्करयाम्यैकदृष्टश्च मणाषव्यः (?) हृच्छतारकः ॥ ३७ ॥

शिखास्य सूक्ष्मा ह्रस्वी च यदा मासान् सुभिक्षकृत् ।
जलकेतुर्महास्निग्धः शिखा यस्यापरोन्नता ॥ ३८ ॥
दृष्टः करोति शान्तिं च नवमासान् सुभिक्षकृत् ।
भवकेतोश्च सुस्निग्धा हरिपुच्छोपमा शिखा ॥ ३९ ॥
सूक्ष्मैकता + प्राग् दृष्टा लोकानां शुभदा मता ।
पद्मकेतुस्तृणालाभः पश्चिमस्यां प्रदृश्यते । ४० ॥
निशामेकान्तदा सप्तवर्षाणि च सुभिक्षकृत् ।
आवर्त्तकः सव्यशिखो निशार्द्धे सम्प्रदृश्यते ॥ ४१ ॥
यावत् सद्दतारनं आवर्त्तकं सक्ताभस्तावन्मासान् (?) सुभिक्षकृत् ।
सन्ध्याकाले पश्चिमायां शूलाकारो+सप्रभः ॥ ४२ ॥

End. (खण्डितत्वात् समाप्तिवाक्यादिकं नास्ति ।)

विषयः । उदितधूमकेतोः स्वरूपलक्षणाद्यनुसारेण शुभाशुभफलकथनं ।

No. 859. सारसङ्ग्रहः ।

Substance, country paper, 10¼ × 4½ inches. Folia, 96. Lines, 7 on a page. Extent, 1200 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1865. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Sárasañgraha. A manual for Vaishṇavas, comprising quotations from various Puráṇas, Smritis, &c., on the importance of putting on sectarial marks, of worshipping Vishṇu, of tasting water with which the feet of Vishṇu's image have been washed, or of food offered to him, of putting on beads made of tulasí wood, &c. About the end of the work there is a short note on the life of Rámá-nujá, according to which he was the son of Kes'ava Tripáṭhí and born after a Yajña performed by his father in which a child was prayed. He is said to have had in him a portion of the essence of Vishṇu, which became incarnate for the salvation of man in this sinful iron age.

Beginning. शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजं ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये ॥ १ ॥
यस्य द्विरदवक्त्राद्याः पारिषद्याः परं शतं ।

विघ्नं निघ्नन्ति सततं विष्वक्सेनं तमाश्रये ॥ २ ॥

वकुलाभरणं वन्दे जगदाभरणं मुनिं ।

यः श्रुतेरुत्तरं भागं चक्रे द्राविडभाषया ॥ ३ ॥

श्रीरङ्गमङ्गलमहोत्सववर्द्धनाय वेदान्तपाथपरमार्थसमर्थनाय ।

कैङ्कर्यलक्षणविलक्षणमोक्षभाजो रामानुजो विजयते यतिराजराजः ॥ ४ ॥

वेदे रामायणे चैव भारते भरतर्षभ ।

आदौ मध्ये तथा चान्ते हरिः सर्वत्र गीयते ॥ ५ ॥

श्रुतिस्मृतीतिहासाश्च पुराणं धर्मसंहिता ।

सर्वतः सारमादाय षट्पदः कुसुमाद् यथा ॥ ६ ॥

वैष्णवं नारदीयञ्च तथा भागवतं शुभम् ।

गारुडञ्च तथा पाद्मं वाराहं शुभदर्शनम् ॥ ७ ॥

ब्रह्माण्डं ब्रह्मवैवर्त्तं मार्कण्डेयं तथैव च ।

भविष्यं वामनं ब्राह्मं राजसानि निबोध मे ॥ ८ ॥

मात्स्यं कौर्म्यन्तथा लैङ्गं शैवं स्कान्दं तथैव च ।

आग्नेयञ्च षडेतानि तामसानि निबोध मे ॥ ९ ॥

तथैव स्मृतयः प्रोक्ता ऋषिभिस्त्रिगुणान्विताः ।

सात्त्विका राजसा चैव तामसाः शुभदर्शने ॥ १० ॥

वाशिष्ठञ्चैव हारीतं व्यासं पाराशरं तथा ।

भारद्वाजं काश्यपञ्च सात्त्विका मोक्षदाः शुभाः ॥ ११ ॥

वामनं याज्ञवल्क्यञ्च आत्रेयं दाक्षमेव च ।

कात्यायनं वैष्णवञ्च राजसाः स्वर्गदाः शुभाः ॥ १२ ॥

गौतमं बार्हस्पत्यञ्च सांवर्त्तञ्च यमस्मृतं ।

शाङ्खं चौशनसं देवि तामसा निरयप्रदाः ॥ १३ ॥

सात्त्विका मोक्षदाः प्रोक्ता राजसाः स्वर्गदाः शुभाः ।

तथैव तामसा देवि निरयप्राप्तिहेतवः ॥ १४ ॥

सात्त्विकानि पुराणानि तथैव स्मृतिरेव च ।

वैष्णवानां मुदर्थाय क्रियते सारसङ्ग्रहः ॥ १५ ॥

वैष्णवो नाम, तदुक्तं पाद्मे ।

ये कण्ठलग्नतुलसीनलिनाक्षमाला ये बाहुमूलपरिचिह्नितशङ्खचक्राः ।

ये वा ललाटपटले लसदूर्द्ध्वपुण्ड्रास्ते वैष्णवा भुवनमाशु पवित्रयन्ति ॥ १६ ॥

End. ये जनास्तान् प्रियान् विष्णोः पूजयन्ति स्मरन्त्यपि ।

तत्प्रसादादघं तेषां सर्वं नष्टमभूद्भटाः ॥ २१ ॥
यः पठेच्छृणुयाद्भक्त्या सन्दर्भमिदमुत्तमम् ।
सर्वार्थसिद्धिं सम्प्राप्य लभेदन्ते हरेः पदं ॥ २२ ॥

Colophon. इति श्रीसारसङ्ग्रहः समाप्तः ॥

विषय । १ संस्कारे, वैष्णवलक्षणकथनप्रसङ्गेन शङ्खचक्रादिधारणपरश्रुतिस्मृतिपुराणादिवचनप्रमाणकथनं, शङ्खचक्राद्यनङ्कितस्य निन्दाकथनं । २, ऊर्द्धपुण्ड्रधारणे श्रुतिस्मृत्यादिवचनप्रमाणतल्लक्षणतद्द्रव्यादिकथनं । ३, वैष्णवानां नामधेयस्थापनप्रकारः । ४, वैष्णवमन्त्रोपदेशप्रकारः । ५, वैष्णवाचरणशिक्षादिकथनं । ६, भगवदाराधनप्रकारतद्द्रव्यादिकथनं । भगवत्पादोदकमाहात्म्यं । भगवत्प्रसादमाहात्म्यादिकथनं । पूजाकाले तुलसीमालाधारणावश्यकतादिकथनं । आचमनविधिः । आश्रमधर्मादिकथनं । रामानुजोत्पत्तिकथनादि । प्रपन्नभक्तलक्षणं । भगवदाराधनमाहात्म्यकथनादि च ।

No. 860. मदनविनोदनिघण्टुः ।

Substance, country paper, 10 × 5¼ inches. Folia, 54. Lines, 13 on a page. Extent, 1620 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old, and smudgy. Verse. Generally incorrect.

Madanavinoda-nighaṇṭu. Indian materia medica, comprising descriptions of various articles of food, drink, and medicines, and their effect on the human system. The work is of considerable repute, and includes the names of almost all medicinal substances, vegetable, animal, and mineral, that are in common use. Among articles of diet, the flesh of horses, elephants, donkeys, sparrows, parrots, &c. are mentioned, and their qualities described. The effect of air on health is also noticed at some length. By Madana Pála, a King of Kanouj.

Beginning. बीजं श्रुतीनां सुखदं मुनीनां जीवं जडानां महदादिकानां ।
आद्यं यमलं भयपातकानां किञ्चिन्महः श्याममलमाश्रयामि ॥ १ ॥
लब्ध्वा कपोलमधुवारि मधुव्रतालिः कुम्भस्थलीमधुविभूषणलोहिताङ्गी ।
माणिक्यमौलिरिव राजति यस्य मौलौ विघ्नं स धूनयतु विघ्नपतिः सदा नः ॥२॥

योऽध्वान्त+ + +विशालपयोधिसध्याह्निःकासयत्यशरणं भुवनं निमज्जत् ।
दत्त्वा जगत्त्रयहितः स्वकरावलम्बं वाञ्छां स नो दिनकरः सफलीकरोतु ॥ ३ ॥
मिथ्याशनादिकृतदोषचयप्रकोपनद्यम्बुवर्द्धित उपद्रवनक्रमीने ॥
रोगाम्बुधौ भवजनस्य निमज्जतो यः पीतः प्रयच्छतु शुभानि च काशिराजः ॥४॥
केचित् सन्ति निघण्टवोऽतिलघवः केचिन्महान्तः परे
केचिद् दुर्गमनामकाः कतिपये भावस्वभावाहिताः ।
तस्मान्नातिलघुर्न चातिविपुलः ख्यातादिनामा सतां
प्रीत्यै द्रव्यगुणान्वितोऽयमधुना ग्रन्थो मया लिख्यते ॥ ५ ॥
सर्वकायन (?) संसाध्यं तस्यायुःस्थितिकारणं ।
आयुर्वेदोपदेशेन कस्य न स्यात्सुखावहः ॥ ६ ॥
तत्रापि पूर्वं ज्ञातव्या द्रव्यनामगुणागुणाः ।
अतस्त एव वक्ष्यन्ते योज्ञैर्न हि क्रियाक्रमाः ॥ ७ ॥
शिवा हरीतकी पथ्या चेतकी विजया जया ।
प्रमथ्या प्रमथामोघा कायस्था प्राणदाऽमृता ॥ ८ ॥ (इत्यादि)

End. जयति मदनपालः सर्वविद्याविशालः कृतसरसिजमित्रः कर्मधर्मैः पवित्रः ।
सुजनपिकरसालस्तुष्टगोपालवालो रुचिरतरचरित्रसारचातुर्यचित्रः ॥
तेन श्रीमदनेन्द्रेण निघण्टुरयमद्भुतः ।
कृतः सुकृतिना लोकहिताय महितात्मना ॥
अनवद्यानि पद्यानि दश द्वादश वा मया ।
परेषामपि केषाञ्चिल्लिखितानीह कौतुकात् ॥

Colophon. इति श्रीमदनपालविरचिते मदनविनोदनिघण्टौ प्रशस्तिवर्गश्चतुर्दशः ॥

विषयः । १ वर्गे, हरीतक्यादिनामानि तद्गुणाश्च । २, शुण्ठ्यादिनामानि तद्गुणाश्च । ३, कर्पूरादिनामानि तद्गुणाश्च । ४, हेमादिधातूनां नामानि गुणाश्च । ५, वटवृक्षादिनामानि तद्गुणाश्च । ६, द्राक्षादिनामानि तद्गुणाश्च । ७, शाकनामानि तद्गुणाश्च । ८, पानीयनामानि तद्गुणाश्च । ९, दुग्धनामानि तद्गुणाश्च । १०, दधिनामानि तद्गुणाश्च । ११, घृतनामानि तद्गुणाश्च । विविधतैलगुणाः । नानाप्रकारमद्यगुणाः । गोमहिषमनुष्यादिमूत्रगुणाः । इक्षुगुणाः । शर्कराखण्डकादिनामानि तद्गुणाश्च । शालिनामानि तद्गुणाश्च । गोधूमयवचणकमाषमस्वरतिलसर्षपादिनामानि तद्गुणाश्च । पायसशिखरिण्यादिनामानि तद्गुणाश्च । मण्डकौदनादिनामानि तद्गुणाश्च । घृतपक्वविविधभक्ष्यनामानि तद्गुणाश्च । अष्टद्रव्यगुणाः । १२, हस्तिघोटकादिपशूनां चटककपोतादिपक्षिणाश्च नामानि

मन्मांसगुणाश्च। मत्स्यसर्पादिनामानि तन्मांसगुणाश्च। १३, पथ्यापथ्यविचारः। १४, वायुगुणादिकथनञ्च।

No. 861. अमरकोषटीका, प्रथमकाण्डीया, द्वितीयकाण्डीया खण्डिता।

Substance, country paper, 10 × 4 inches. Folia, 131. Lines, 9—11 on a page. Extent, 3300 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old, decayed, and in some places obliterated. Prose. Incorrect.

Amarakosha Ṭíká. A commentary on the Amarakosha, by Ráyamukuṭa. The MS. is incomplete, and breaks off at the middle of the second book. The following is Professor Wilson's opinion of this work. "The next in the order of antiquity is the work of *Mukuṭa* or *Ráya Mukuṭa Maṇi*, compiled, according to the author's own account, from sixteen older commentaries to which he frequently refers: they seem, however, to be in many cases original compositions, and not merely glosses on the text of Amara. The list includes the work of *Kshíra Svámí*, *Subhúti*, *Haḍḍa Chandra*, *Kaliñga*, *Konkaṭa*, *Sarvadhara*, *Rájadeva*, *Govardhana*, *Dráviḍa* and *Bhoja Rája*, and the *Vyákhyámṛita*, *Ṭikásarvasva*, *Mádhaví*, *Madhu Mádhaví*, *Sarvánanda*, and *Abhinanda*. Mukuṭa also cites the names of the principal grammatical writers, and quotes many Koshas of which the titles are of frequent and familiar occurrence, amongst which some, as the Vis'va and Mediní, are still in existence. The commentary of Ráya Mukuṭa is full and satisfactory—it is erroneous sometimes in the etymological analysis of grammatical derivatives, but it is in general accurate, and in most of the schools is of high authority. The date of the composition is inferred from dates mentioned by the author, 1352 S'áka or A. D. 1430." Essays II, 203.

Beginning. दिश्याच्छिवं वि शिवयोस्खिलकायमानं गोरोचनारुचिललाटविलोचनं नः।

अन्योन्यगाढपरिरम्भनिपीडनेन पिण्डीभवद्वद्विरिव स्फुरितोऽनुरागः॥ १॥

यद्याप्यपीतमुद्रो योर्थार्थिभिरमरकोष एष बुधाः।

उद्घाट्यते यथेच्छं स्फलीच्छं नामरत्नानि॥ २॥

प्रकृतिप्रत्ययवाक्यैर्व्यस्तसमस्तैर्निरुक्तनिगदाख्यां।

इति सप्तप्रपथिभिर्नाम्नां पारायणं क्रमः॥ ३॥

(द्वितीका०प्रा०) अथ द्वितीयकाण्डे वर्गान् सङ्गृह्णीते। महान्तः, अङ्गैर्स्वर्गादिभिः, उपाङ्गैरखिलादिभिः, सह वर्त्तमानैः पृथिव्यादिभिः, सम्पादितवर्गा इह वक्ष्यमाणाः काण्डे वदितुमारब्धा उदिताः।

End. अत्रानुक्तमपि प्रसक्तानुप्रसक्ततया स+++++रिति आदिशब्देन पातालस्य ग्रहणं। पातालं स्यात् स्वर्गे तु स्वर्गतुल्यत्वात्। अत एव++रकथनं।

Clophon. इति काण्डप्रस्तावः। इति महत्तापीयकविचक्रवर्त्तिराजपण्डितश्रीरायमुकुटकृतायां टीकायां प्रथमकाण्डविवरणं समाप्तम्।

(द्वितीयकाण्डटीकायाः खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं नास्ति।)

विषयः। अमरसिंहकृतामरकोषप्रथमकाण्डव्याख्यानं। द्वितीयकाण्डव्याख्या त्वसम्पूर्णा।

No. 862. दत्तगीता।

Substance, country paper, 9½ × 3¾ inches. Folia, 27. Lines, 89 on a page. Extent, 350 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1857. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old, some leaves are destroyed by worms. Verse and Prose. Incorrect.

Datta-gítá. An imitation of the Bhagavadgítá, treating of the Vedánta doctrine. By Dattátreya. The work is similar in character to the Avadhúta-gítá noticed under No. 669.

Beginning. ॐ अस्य श्रीअवधूतगीतामालामन्त्रस्य योगीश्वरो ऋषिः श्रीदत्तात्रेयपरमपुरुषो देवता येनेदं पूरितं सर्वमात्मनैवात्मनोति वीजं ज्ञानामृतं समरसं गगनोपमोऽहमिति शक्तिर्गायत्र्यादीनि छन्दांसि किमरोदसि (?) मानससर्वसममिति कीलकं स्वरूपनिर्वाणमनामयोऽहं विधकं (?) योगमोक्षयोः स्वनिष्ठायाः परिपाकमित्यर्थं जपे विनियोगः।

End. विन्दति विन्दति नहि नहि मन्त्रो नहि नहि तन्त्रं लक्षणछन्दः।
समरसमग्नो भावितपूतः प्रलपति चैतत्परमवधूतः॥ २०॥

Colophon. इति श्रीदत्तात्रेयविरचिता दत्तगीता समाप्ता। प्रकरणमष्टमम्।

विषयः। १, २ प्रकरणे, आत्मज्ञानोपदेशः। ३, एतत्प्रकरणोक्तपद्यैर्ज्ञानस्यामृतत्वप्रतिपादनं। ४, ५, आत्मनो निर्वाणत्वादिभावप्रतिपादनं। ६, सङ्क्षेपेण वेदान्तिकसारवाक्यकथनं। ७, नित्यानित्यकतिपयपदार्थालोचकवाक्यविस्तृपदेशः। ८, देहादिमायिकपदार्थेषु हेयत्वासारत्वज्ञानकथनादि।

No. 863. शाकलसंहिता, प्रत्यध्यायानुक्रमणिकासहिता।

Substance, country paper, 8¾ × 4¼ inches. Folia, 54. Lines, 7 on a page. Extent, 800 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1856. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, modern. Prose. Generally correct.

S'ákala Sañhitá. The hymns of the Rig Veda according to the S'ákala school. The MS. is imperfect and contains only the last five chapters of the seventh book of the work. Every chapter has its Anukramaṇi attached to it.

Beginning. असर्जि कश्यपः परिसुवानः साकमुचः पञ्च नोधा अधि यत् कण्वः कनिक्रन्ति प्रस्कण्वः प्रसेनानीसतुर्विंशतिर्दैवोदासिः प्रतर्दनोऽस्त्रप्रेषाद्या पञ्चाशदाद्यं तृचं वशिष्ठोऽपश्यदुत्तरान्नतव इथम्वशिष्ठा इन्द्रप्रमतिर्देषगणो मन्युरुपमन्युर्व्याघ्रच्छक्तिः कर्णश्रुन्मृडीको वसुक्र इति चतुर्दशपराशरोऽन्त्याः कुत्सोऽभिनो द्वादशांवरीषऋत्स्वा चानुष्टुभं इहत्युपान्त्या ऊर्ध्वतायाष्टौ रेभस्नुकाश्यपौ इहत्याभोनवं ते नव ॥ ५१ ॥ हरिः ओम् ॥

असर्जि वक्का रथ्ये यथा जोधिया मनोता प्रथमो मनीषी।

End. अद्वेषे द्यावापृथिवी हुवेम देवा धत्त रयिमस्मेसु वीरं ॥ २९ ॥

Colophon. इति शाकलसंहितायां सप्तमाष्टके अष्टमोऽध्यायः॥ इति सप्तमाष्टकः समाप्तः।

विषयः। शाकलसंहितायाः सप्तमाष्टके अष्टावध्यायाः सन्ति, तत्रात्र पुस्तके (प्रथमतोऽध्यायत्रयं नास्ति। चतुर्थाध्यायावधिकोऽष्टमाध्यायसमाप्तिपर्यन्तः पाठोऽस्ति। तत्र) ४ अध्याये २८ दशतयः। ५।—२२ दशतयः। ६।—२८ दशतयः। ७।—३० दशतयः। ८।—२९ दशतयः सन्ति।

No. 864. सारसमुच्चयः।

Substance, country paper, 9½ × 5½ inches. Folia, 67. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Sára-samuchchaya alias *Yogasára Sañgraha.* A compendium of the Yoga system with details for performing various kinds of Yoga meditation. By Harisevaka Mis'ra. The work was compiled under the

patronage of Hridayaráma Deva, in the (Samvat ?) year 1770. This is different from the *Yoga-sára-sañgraha* of Vijñána Bhikshu noticed by Dr. Hall. Contributions, p. 12.

Beginning. सम्यगाराध्यतामीशं पञ्चविंशतिमप्रदम् (?) ।
गुणातीतं विभुं वन्दे चतुर्विंशतितः परम् ॥ १ ॥
श्रीयुक्तभवदेवाख्ये ग्रन्थे यो योगसङ्ग्रहः ।
तस्य सारं समुद्धृत्य कुर्वे सारसमुच्चयं ॥ २ ॥
श्रीस्तत्र (तत्र) को नाम योगः किं फलं चास्येत्यत आह ।
प्रज्ञासत्यवतीनाम्नि ग्रन्थे या ब्रह्मभावना ।
प्रोक्ता सा योगसंध्येति योगोऽत्र परिकीर्त्यते ॥
प्राधान्येन योगो नामान्तःकरणवृत्तिनिरोध एव । तदुक्तं पातञ्जले योगश्चित्त-वृत्तिनिरोधः । तदा द्रष्टुः स्वरूपेणावस्थानमिति अयं भ वः

End. गगनमुनिचिरायुश्चन्द्रयुक्ते शुभेऽब्दे प्रवरसहसि मासे कृष्णपक्षे चतुर्थ्यां ।
विबुधहृदयरामैर्दोचितैर्वीक्ष्य सारं रचितमखिलमेतद्योगशास्त्रे निबन्धम् ॥ १ ॥
निखिलगुणनिधानो ब्रह्मविद्याभिरीशो गुरुरखिलबुधानां लोकविख्यातकीर्त्तिः।
सततनिगममर्माचारसंलग्नबुद्धिर्विबुधहृदयरामो देवपूज्योऽथ वा किम् ॥ २ ॥
तस्याज्ञया श्रीहरिसेवकेन मिश्रेण योगस्य समीक्ष्य सारं ।
एकीकृतं तत्प्रविचार्य बुद्ध्या योगोक्तिविज्ञाः प्रतिशोधयन्तु ॥ ३ ॥

Colophon. इति योगसारसङ्ग्रहे समाध्युपदेशो नाम समाप्तः ।

विषयः । नानाप्रमाणद्वारा योगशब्दार्थप्रतिपादनं । योगिलक्षणतत्प्रसंशादि । ज्ञान-भूमिकासप्तककथनादि । अज्ञानभूमिकासप्तककथनं । चिरञ्जीविलसाधकोपा-योक्तिः । योगोपयोगिशरीररक्षादिकथनं । जरायुशरीरोत्पत्तिक्रमः । शरी-रस्थचक्रकथनं । इडापिङ्गलादिनाडीकथनं । मूर्द्धहृदयादौ अयोध्यामथुरादि-सप्तपुरीणां भावना । नासाग्रे प्रयागस्य, सुषुम्णायां सरस्वत्याः, अन्यनाडीषु नर्मदानदनदीनाञ्च भावना । मनोबुद्धिचित्तादौ चन्द्रचतुर्मुखवासुदेवादिदे-वताविशेषभावनादि । लिङ्गमूलस्थस्वाधिष्ठाननाम्नो नाभिस्थपूरकनाम्नो हृद-यस्थानाहतनाम्नः कण्ठस्थविशुद्धनाम्नो भ्रूमध्यस्थाज्ञानामकचक्रस्य मूर्द्धस्थसहस्र-दलचक्रस्य च स्वरूपादिवर्णनं । चिंशदादिश्वासवृत्तिविशेषक्रमेण आकाशा-दितत्त्वाश्रयपूर्वकजीवभ्रमणोक्तिः । अहोरात्रश्वासमसङ्ख्या । षड्भिः श्वासैरेकः पलः षष्ट्यधिकशतत्रयश्वासैरेका घटिका, एवं श्वासवृत्तिविशेषैरहोरात्रादि-मानकथनं । अष्टप्रकारमनोवृत्तिकथनादि । आकाशादितत्त्वाश्रितजीवावस्था-

विशेषकथनं । निर्विकल्पकसमाधिस्वरूपयोगराजाष्टाङ्गकथनं । शौचसन्तोषादियोगिनियमकथनं । स्वस्तिकगोमुखपद्मवीरादिपञ्चदशासनकथनं । प्राणायामप्रकारः । प्राणायामाष्टवायुधारणक्रमः । सूर्यभेदनाद्यष्टविधप्राणायामकथनं । योगस्यावस्थाचतुष्टयलक्षणानि । देहशुद्ध्यर्थं धौतीवस्तिप्रभृतिषट्कर्मकथनं । महामुद्रादिदशमुद्राकथनं । इन्द्रियवृत्तिनिरोधरूपप्रत्याहारकथनादि । ध्यानलक्षणादि । पञ्चप्रकारधारणालक्षणादि । समाधिप्रकारादिकथनञ्च ।

No. 865. बौधायनचातुर्मास्यसूत्रं ।

Substance, country paper, $9\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 15. Lines, 11—12 on a page. Extent, 375 s'lokas. Character, Nágara, Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, slightly soiled. Prose. Generally correct.

Baudháyana-Cháturmásya-sútra. A portion of the Kalpa Sútra of Baudháyana, treating of the quadrimensal fast, beginning from the full-moon of Phálguna, or Chaitra. This fast became the *Wasso* of the Buddhists, and was observed during the four months of the rainy season, beginning with the full-moon in A'shádha. In modern Hinduism, a similar fast is enjoined which commences on the eleventh of the waxing moon in A'sáḍha, and terminates on the eleventh of the waxing moon in Kártika, the period being sacred to Vishṇu, who is then supposed to be asleep on a fig leaf floating on the great ocean. It is known by the Vedic name of Cháturmásya.

Beginning. वैश्वदेवस्वविधिर्वक्ष्यमाणो भवति फाल्गुन्यां वा चैत्र्यां पौर्णमास्यां नक्षत्रयोग इत्येक आऊत्तरदगयने आपूर्यमाणपक्षस्य पुण्याहे प्रयुञ्जीतेति ।

End. तेन शकेयं तेन राध्यामिति पुरस्तादेवासेऽथ दक्षिणतोऽथ पश्चाद्योत्तरतोऽथोपरिष्टात् सन्तिष्ठते सुनासीरीया हवीꣳष्यनुवत्सरीणाꣳ स्वस्तिमाशास्त इत्याशास्ते ।

Colophon. इति बौधायनचातुर्मास्यसूत्रं ।

विषयः । फाल्गुनस्य चैत्रस्य वा पौर्णमासीमारभ्य चतुर्षु मासेषु कर्त्तव्यकतिपयविधेरनुक्रमेणोल्लेखः ।

No. 866. भावविशोधिनी, कातीयश्रौतसूत्रतृतीयाध्यायस्य कर्कभाष्यटीका।

Substance, country paper, 9¾ × 4½ inches. Folia, 42. Lines, 10—11 on a page. Extent, 1050 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Bháva-vis'odhini. A gloss on the commentary of Karka Upádhyáya, on the Kalpa Sútra of Kátyáyana. By A'tmaráma Bhaṭṭa, son of Jayakrishṇa Bhaṭṭa. The MS. is incomplete and comprises only the third chapter.

Beginning. होमासंमिश्रं कर्म द्वितीयेऽनुविधायेदानीं तत्संमिश्रमनुविधातुं तृतीयमारभते सूत्रकारः। हो० इ०। ननु होमशब्दनशब्दो न गवादिवत् क्वचिद्रूढ इत्यत आह। होतेति।

End. श्रीमदाचार्यवर्गाणां वरेण्येन विनिर्मितं।
सूत्रे कर्केण यद्भाष्यमभाणि न्यायसंयुतम्॥ १॥
तत्रात्मारामसङ्क्लृप्ता टीका भावविशोधिनी।
तृतीये विदुषा सृष्टा सन्त्यक्ता पक्षपातताम्॥ २॥
पुनर्दूष्याथवा भूष्या यथेच्छं न्यायवर्त्मनि।
गच्छतो न्यायमार्गेण खलनं नैव दोषदं॥ ३॥
दोष उद्भाव्यतां वात्र दोषो मे नास्ति तत्र तु।
का वा नोद्भाव्यते दोषो रागद्वेषविशारदैः॥ ४॥

Colophon. इति श्रीभट्टजयकृष्णात्मजभट्टात्मारामविरचितायां श्रौतकातीयसूत्रकर्कभाष्यटीकायां भावविशोधिन्यां तृतीयोऽध्यायः।

विषयः। कातीयश्रौतसूत्रतृतीयाध्यायकर्कभाष्यार्थविवरणम्।

No. 867. द्वैतनिर्णयसिद्धान्तसङ्ग्रहः, विधानमालासहितः।

Substance, country paper, 9½ × 4¼ inches. Folia, 123. Lines, 8 on a page. Extent, 2000 s'lokas. Character, Nágara. Date, SM. 1867. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, soiled. Prose and verse. Generally correct.

Dvaitanirṇaya-siddhánta-sañgraha. An epitome founded on the Dvaitanirṇaya, a treatise on various feasts and fasts, by the author's grand-

father. By Bhánu Bhaṭṭa, son of Nílakaṇṭha Bhaṭṭa. The feasts and fasts noticed are: Navarátra, or nine nights' fast; Chaturthí, fourth of the wane; Panchamí, 5th of the waxing moon; Janmáshṭamí, birthday of Krishna; Ekádas'í, fast on the eleventh of the moon; S'rávaṇa-s'ukla-chaturdas'í, tying of a thread on the arm on the 14th of the waxing moon in S'rávaṇa; Nrisiñha-chaturdasí, a fast in honor of the man-lion incarnation; Siva-rátri, fast of S'iva; S'rávaṇa-s'ukla-púrṇimá; Holi; Sávitri-vrata, a fast in celebration of the constancy of a celebrated female; Sañkránti, or conjunctions of months; duties during eclipses; mourning; impurity to relations caused by birth; S'ráddhas; Sapindikaraṇa; sacred fires at s'ráddhas; duty on the death of both parents on the same day; concremation; Agnyádhána; Nityahoma; adoption; pilgrimage; persons bound to offer the funeral cake; flesh meat for Brahmaṇs; gifts; expiations; various kinds of weights and measures, &c. Annexed to the work is a short abstract entitled Vidhánamálá, &c.

Beginning. लक्ष्मीनारायणं नत्वा सीतया सहितं रघुं ।
गङ्गायुतं नीलकण्ठं गुरोः पादाम्बुजं तथा ॥ १ ॥
पितामहकृतद्वैतनिर्णयार्थस्य सङ्ग्रहः ।
नीलकण्ठात्मजेनेह क्रियते भानुनाधुना ॥ २ ॥
तत्रादौ नवरात्रसिद्धान्तः ।

विधान॰प्रा॰। अथ द्वादशाब्दानवलोकनविधिर्वक्ष्यते ।
दम्पती पितृपुत्रौ च स्वसारौ भ्रातरौ तथा ।
पितृव्यमातुलादौ च दौहित्रो भागिनेयकः ॥
पुत्रिका पितरौ चैव भगिनी भ्रातरौ तथा ।
द्वादशाब्दे व्यतीते तु दूरदेशं गते यदि ।
एतेषामेकमेकोपि नान्योन्यमवलोकयेत् ॥

End. अपरे तु अग्निस्थापनानन्तरमेवाचार्यकुण्डादन्यकुण्डेषु अग्निप्रणयनं कार्यं ततश्च प्रतिकुण्डं पूर्वोत्तराङ्गाणां भेदेनानुष्ठानमित्याहुः। अत्र मध्यकुण्डात् प्रणयनं कार्यमिति केचित्। अन्ये तु नैर्ऋतकुण्डादित्याहुः ॥

Colophon. इति श्रीमन्मीमांसकभट्टनीलकण्ठात्मजभट्टभानुकृते द्वैतनिर्णयसिद्धान्तसङ्ग्रहे कोटिलक्षायुतहोमनिर्णयः समाप्तः ।

विधान॰म॰। पूर्वावलोकितानान्तु विधिरेष उदाहृतः ।
न चैवापूर्वदृष्टानामिति प्राज्ञमनीषिणः ॥
इति विधानमालायां स्वबन्धुजनानां द्वादशान्तरितावलोकनविधिः समाप्तः ।

विषयः । १ प्रकरणे, नवरात्रनिर्णयः । २, नवरात्रपारणाप्रकारः । ३, चतुर्थीपञ्चमीव्रतकथनादि । ४, जन्माष्टमीनिर्णयः । ५, जन्माष्टमीपारणानिर्णयः । ६, एकादशीवेधनिर्णयः । ७, श्रावणशुक्लचतुर्दशीनिर्णयः । ८, वैशाखशुक्लपञ्चीयन्टसिंहचतुर्दशीनिर्णयः । ९, शिवरात्रिनिर्णयः । १०, सावित्रीव्रतनिर्णयः । ११, श्रावणशुक्लपौर्णमासीकर्त्तव्योपाकर्मसिद्धान्तकथनं । १२, फाल्गुनशुक्लपौर्णमासीकर्त्तव्यहोलिकोत्सवनिर्णयः । १३, सङ्क्रान्तिनिर्णयः । १४, ग्रहणोपवासनिर्णयः । १५, १६, १७, म्रताशौचविशेषनिर्णयः । १८, दत्तकपुत्रमरणाशौचनिर्णयः । १९, देशान्तरम्रताशौचनिर्णयः । २०, अशौचसङ्करनिर्णयः । २१, जननाशौचनिर्णयः । २२, संसर्गाशौचनिर्णयः । २३, श्राद्धाधिकारिणः । २४, मासिकादिश्राद्धनिर्णयः । २५, सपिण्डीकरणकालः । २६, सपिण्डीकरणकर्त्तनिर्णयः । २७, सपिण्डाशौचनिर्णयादि । २८, पितामहपिण्डाशननिर्णयः । २९, अग्नौ करणेऽग्निनिर्णयः । ३०, मातापित्रोः क्षयाहसन्निपाते निर्णयः । ३१, सहम्रताश्राद्धनिर्णयः । ३२, मातामहश्राद्धं भाद्रशुक्लपौर्णमास्यां कार्यं न वेत्यस्य निर्णयः । ३३, नान्दीश्राद्धनिर्णयः । ३४, अग्न्याधाननिर्णयादि । ३५, आधानेऽधिकारिनिर्णयः । ३६, नित्यहोमविध्यादि । ३७, दत्तकपुत्रग्रहणविधिः । ३८, तीर्थयात्रानिर्णयः । ३९, सापिण्ड्यनिर्णयादि । ४०, ब्राह्मणस्य मांसभक्षण विचारः । ४१, दत्ताप्रदाननिर्णयादि । ४२, कर्तुः पत्न्यां रजस्वलायां क्षयाहश्राद्धनिर्णयः । ४३, स्तेयान्यमहापातके प्रायश्चित्तं । ४४, यवपल्लमाषादिमानद्रव्यनिर्णयः । ४५, कोटिहोमादिनिर्णयश्च ।

No. 868. मुक्तावलीप्रकाशः ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 197. Lines, 11 on a page. Extent, 5900 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Muktávalí-prakás'a, otherwise called *Siddhánta-muktávalí-prakás'a*, *Nyáyamuktávalí-prakás'a*, *Muktávalí-dípiká*, *Muktávalí-kiraṇa*, or *Dinakarí*. An exegesis on the Muktávalí, an elementary treatise on the Nyáya. By Bálakṛishṇa and his son Mahádeva Dinakara. Hall's Contributions, p. 74.

Beginning. लक्ष्मीपादयुगं प्रणम्य पितरं श्रीबालकृष्णाभिधं
भारद्वाजकुलाम्बुधौ विधुमिव श्रीगौरवास्याम्बुजात् ।

ज्ञात्वाशेषमतं मितेन वचसा सिद्धान्तमुक्तावली-
गूढार्थांस्तनुते यथामति महादेवः परेषां कृते ॥
भाषापरिच्छेदव्याख्यानं चिकीर्षुः श्रीविश्वनाथपञ्चाननो निर्विघ्नपरिसिद्धये कृतस्येश्वरनिर्देशरूपमङ्गलस्य शिष्या अप्येवं कुर्युरिति शिष्यशिक्षायै निबन्धं कुर्वन्नीश्वरं प्रार्थयते । चूडामणीकृतेति ।

End. भानुं प्रणम्य परिभाव्य च शास्त्रसारं मुक्तावलीकिरण एष पिटप्रदिष्टः ।
सदुक्तिभिर्दिनकरेण करेण सोऽयं नीतः प्रकाशपदवीं सुधियां मुदेऽस्तु ॥ १ ॥
मुक्तावलीप्रकाशो यः स्वाज्ञानतिमिरापहः ।
तेन सन्तोषमायातु नीलकण्ठः सतां प्रियः ॥

Colophon. इति श्रीमद्दिनकरभट्टविरचिता न्यायसिद्धान्तमुक्तावलीदीपिका समाप्ता ॥

विषयः । द्रव्यगुणादिसप्तपदार्थप्रतिपादकस्य भाषापरिच्छेदनाम्नो न्यायग्रन्थस्य विश्वनाथपञ्चाननकृतायाष्टीकाया मुक्तावलीनाम्न्या गूढार्थानां विवरणम् ।

No. 869. ध्रुवचरितं ।

Substance, country paper, 9¾ × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 17 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Dhruvacharita. A poetical life of Dhruva, son of king Uttánapáda, who was deprived of his inheritance by a step-mother. By Jayakrishṇa.

Beginning. भर्त्त्रे श्रियः प्रवरपद्मभुवोऽपि पित्रे तस्मै नमो भगवते भवभीतिहन्त्रे ।
येनामरेन्द्रपदतोऽपि पदेतिरम्ये सुस्थापितः स्वपदपद्मरतिर्ध्रुवोऽसौ ॥ १ ॥
स्वायम्भुवाभिधमनोस्तनयः किलासीदुत्तानपाद इति तस्य सुतः सुनीत्यां ।
राजा यदासनगतः सुतमुत्तमन्तमङ्के निधाय मुदमाप तदान्तिकस्थं।
बालं ध्रुवं शिशुतयासनमारुरुक्षुं नादातुमैच्छदवशः क्षणमीक्षितुं वा ॥ २ ॥
अत्रान्तरे सुरुचिराह सुतं सपत्न्या रे मूढधिष्ण्यमिदमुत्तममुत्तमस्य ।
तद्गच्छ साधु तपसा तमनाथबन्धुमाराधयाशुद्दि समोदरमिष्टसिद्धौ ॥ ४ ॥

End. श्रीकृष्णपादपरिचारकबालकृष्णबालेन या विरचिता जयकृष्णनाम्ना ।
सेयं ध्रुवानुचरितेन विचित्रपद्या भूयान्मुदे विरचना सुधियामजस्रं ॥ ९२ ॥

Colophon. श्रीमद्भगवत्परिचारकसत्कुलप्रसूतजयकृष्णविरचिता श्रीमद्भगवत्प्रसादसमासादितध्रुवपदध्रुवचरितरचना सदा सतां मुदे भूयात् ।

विषयः । उत्तानपादाभिधस्य राज्ञः पुत्रस्य ध्रुवस्य तपश्चर्यादिचरित्रवर्णनं ।

No. 870. प्रह्लादचरित्रामृतप्रकरणं, श्रीकृष्णस्तोत्रसहितं ।

Substance, country paper, $10\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 5. Lines, 16 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Prahládacharita. A poetical life of Prahláda, son of Hiraṇyakas'ipu, who, in early youth, devoted himself to the adoration of Vishṇu against the wishes of his father, on account of which he was subjected to very rigorous treatment, and several times exposed to death; but through the grace of Vishṇu, he always escaped unhurt. By Javakṛishṇa. At the end of the work there is a short hymn to Kṛishṇa.

Beginning. आविर्बभूव यः स्तम्भाद्दाविष्कर्तुं स्ववैभवं ।
स जयत्यजितोऽजस्रं प्रह्लादवरदो हरिः ॥ १ ॥
लक्ष्मीनृसिंहपादाब्जमवमत्य सुखप्रदम् ।
चेतोमिलिन्दमन्दत्वं किं रे भ्रमसि मन्दिरे ॥ २ ॥
इन्द्रादिकान् किल पुराखिललोकपाला-
न्निर्जित्य यः खलु चकार गताधिकारान् ।
दैत्याधिपोऽतिबलवान् भुवनत्रयेऽपि
नाम्ना हिरण्यकशिपुः स बभूव भूपः ॥ ३ ॥
तस्यात्मजोऽजपदसन्निधियां समाजे
प्रह्लाद इत्यभिधया प्रथितोऽभवच्च ।
बालोऽप्यबालमतिरादरतः सदा यः
श्रीमस्मृतेरितरविस्मृतिशील आसीत् ॥ ४ ॥
(श्रीकृ॰प्रा॰) नमस्तुभ्यं रमाकान्त प्रपन्नार्त्तिहर प्रभो ।
कृपालो पाहि बालं मामपराधकुलाकुलं ॥ १ ॥

End. श्रीमद्रमेशपरिचारकबालकृष्णबालेन यद्विरचितं जयकृष्णनाम्ना ।
तच्छ्रीनृसिंहपदवैभवचारुचित्रं प्रह्लादसच्चरितमात्मवतां मुदेऽस्तु ॥ ६० ॥

श्रीमत्परिचारककुलप्रसूतजयकृष्णरचितं श्रीमन्नृसिंहप्रसादसम्पन्नं ।
श्रीमत्प्रह्लादसच्चरितं श्रीमद्भगवत्परायणानां सतां सदा मुदेऽस्तु ॥ ६८ ॥

Colophon. इति श्रीमत्प्रह्लादचरितामृतप्रकरणं सम्पूर्णम् ।

(श्रीकृ०परि०) परिचारकवंशजन्मना जयकृष्णेन कृतो हरिस्तवः ।
हरिपादविहारिचेतसां सुजनानां भवतु प्रमोदकृत् ॥ १२ ॥
इति श्रीजयकृष्णेन विरचितं श्रीकृष्णस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । हिरण्यकशिपुदैत्यपुत्रस्य प्रह्लादनाम्नश्चरित्रवर्णनं ।

No. 871. योगशताभिधानं, वा धन्वन्तरिगुणागुणयोगशतं ।

Substance, country paper, 11¼ × 7 inches. Folia, 12. Lines, 7-15 on a page. Extent, 600 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1897. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, slightly soiled. Verse. Incorrect.

Yoga-s'atábhidhána alias *Dhanvantari-guṇáguṇa-yogas'ata.* A work on the practice of medicine, treating of various kinds of fevers, dysentery, derangements of wind and blood, worms in the intestines, gonorrhœa, diseases of women, pregnancy, diseases of the mammæ, diarrhœa, asthma, itch, diseases of the eyes and the ears, boils, diseases of children, &c.—Anonymous.

Beginning. प्रणम्य धन्वन्तरिमादिदेवं वरं मुनीनामपि शालिहोत्रम् ।
परोपकाराय सतां हितार्थं करिष्यते योगशताभिधानम् ॥ १ ॥
कृत्स्नस्य तन्त्रस्य गृहीतधाम्ना चिकित्सता विप्रसृतस्य दूरं ।
विदग्धवैद्यप्रतिपूजितस्य करिष्यते योगशताभिधानं ॥ २ ॥
परीक्ष्य हेत्वामयलक्षणानि चिकित्सितज्ञेन चिकित्सितेन ।
निरामदेहस्य हि भेषजानि भवन्ति युक्तान्यमृतोपमानि ॥ ३ ॥
शरीरनेत्रव्रणरोपणानि विषाणभूतानि च बालतन्त्रं ।
रसायनं पञ्चविधञ्च कर्म चाष्टाङ्गमायुः कथयन्ति वैद्याः ॥ ४ ॥

End. रसाद्रक्तांसमेदोस्थिमज्जाशुक्राणि धातवः ।
समरूप्यामलामूत्रा(?) सहृत्स्वेदादयोऽपि च ॥

Colophon. इति धन्वन्तरिगुणागुणयोगशतं समाप्तम् ॥

विषयः । वातपैत्तिककफज्वरादीनां लक्षणं चिकित्सा च । अतीसारादिचिकित्सा । वातरक्तकृमिप्रमेहादिलक्षणचिकित्साकथनं । स्त्रीरोगनिदानचिकित्सादिकथनं । पूर्णगर्भिणीलक्षणानि । स्तनरोगवातव्याधिचिकित्साकथनं । उदरामयश्वासकासादिचिकित्सा । कण्डूतिनेत्रमुखकर्णरोगादिचिकित्सा । व्रणचिकित्सा, बालकचिकित्सा च ।

No. 872. मुकुन्दविजयः ।

Substance, country paper, $14\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Folia, 53. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1150 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1909. Sk. 1774. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, soiled. Verse. Incorrect.

Mukunda-vijaya. An astrological treatise, containing rules for divining success in warfare, for calculating auspicious and inauspicious days for war; starting for employing charms for destroying enemies, &c.—By S'rí Parama, son of Yadumani, and grandson of Prayága. The work was compiled in the Samvat year 1591, for Rájá Mukunda Sena, son of Rudra Sena, grandson of Chandra Sena, and great-grandson of Rúpanáráyana.—The name of the Rájá's country is not given.

Beginning. अविद्यातिमिरच्छेदी विद्याकरसहस्रकं ।
जगदानन्दकन्दं वै मुकुन्दमिहिरन्नुमः ॥ १ ॥
कमलकुमुदबन्धू लोचने वारवत्या हसितजलधिपैः प्रोज्ज्वलिताङ्गः सलज्जम्(?) ।
हृतवसनसुपीतोत्तुङ्गवक्षोजमीक्ष्य चुषित इव दिशत्वानन्दद्वन्दं मुकुन्दः ॥ २ ॥
विध्वस्तारिकुलान्धकारनिचयः श्रीरूपनारायणो
दोर्दण्डप्रथितप्रतापविभवो भूमण्डलाखण्डलः ।
शौर्यौदार्यगभीरतागुणगणः श्रीखाम्बुराजाम्बुधे-
श्चन्द्रादप्यधिकः कलानिधितया श्रीचन्द्रसेनोऽभवत् ॥ ३ ॥
अर्थिभ्यः प्रतिवासरं वितरणाद्भोनिधेर्यद् यश-
श्चन्द्रव्याहतभास्कराखिलकरात् पूर्णोदयः सर्वदा ।
दुर्गाधीशविमर्दनादिव महाराजाधिराजो गिरेः
क्रुद्धो रुद्रपराक्रमो रणभुवि श्रीरुद्रसेनस्ततः ॥ ४ ॥

तदीयतनयो नद्यैः पृथुरिवाभवत् पार्थिवः
प्रशास्त्युदयपर्वतावधि धरान्तथा भूधरान् ।
सुरद्रुमनिरुप्यमं   इह + + + + + शेषक-
न्मनोरथफलप्रभृन्दमुकुन्दमेनोऽभवत् (?) ॥ ५ ॥
साक्षान्मुकुन्दो धरणीमवाप्य लोकानशेषान्मुदितान् करोति ।
वाग्देवतायाः कमलालयायाः सीमान् विवादाय वपुर्यदीयम् ॥
इति वंशवर्णनम् ।
तस्याज्ञयाशेषविशेषबोधः कृतश्चतुर्धोदितसङ्गरस्य ।
सताम्मुदे श्रीपरमेण सम्यग् विनिश्चयार्थं क्रियतेऽत्र यत्नः ॥
ब्रह्मविष्णुशिवयामलागमानाकलय्य गिरिजानुशासनं ।
रच्यते स्वरविदां सुखावहः श्रीमुकुन्दविजयो जयोदयः ॥

End. चातुरङ्गकतरोऽस्तु घातकं मूलकं स्वरविधिस्तु पत्रकम् ।
+++गमनमुक्तभूमयः सत्फलानि जगदुः पुरातनाः (?) ॥ १८ ॥
श्रीमन्मुकुन्दविजये विजयैकधाम्नि सङ्ग्रामसीम्नि नृपतेः परमोदितेऽस्मिन् ।
घातोपघातरचनाश्चितमन्त्रयन्त्राध्यायः समाप्तिमगमत् किल सप्तमाख्यः ॥ १ ॥
धार्या गले वक्षसि चावधार्या स्वरोक्तिमुक्तामणिचक्रमाला ।
आचार्यसञ्चारकभ्रष्टविचारसभाचमत्कारकरी प्रकाश्या ॥ २ ॥
आसीत् प्रयाग इव पुण्यतनुः प्रयागः सङ्क्ष्यतेर्विदित एष स पारदृश्वा ।
विश्वोपकारकरुणानिलयोपयोगः साक्षादधोक्षज इव प्रथितः पृथिव्याम् ॥ ३ ॥
तस्यात्मजो यदुमणिर्द्युमणिस्तपोभिः ख्यातो यशोभिरधिको विबुधाग्रणी सः ।
कातन्त्रकाव्यगणितागमसंहितानां व्याख्याहृदेक इह तर्कविशुद्धबुद्धिः ॥ ४ ॥
तत्पुत्रः परमः पवित्रहृदयः पात्रे धरित्रीतले
काव्यालङ्कृतिकोषभूषणमणिस्तर्केष्वनल्पश्रमः ।
ज्योतिःशास्त्रचिकित्सितार्जितयशोरापुराणाचितिनी प्रोन्नम-(?)
यज्ञागारविभूषिते सुनिवसन् विद्वद्विनोदोदये ॥
अब्दे चन्द्रनवाशुगेन्दुगणिते १५९१ श्रीविक्रमे भूभृतां
भूत्यै श्रीपरमो मुकुन्दविजयं मान्यो व्यबध्नादमुम् ॥ ५ ॥

Colophon. इति श्रीशाकद्वीपिकुलावतंसपरमप्रियसेन मुकुन्दविजयः कृतः ।

विषयः । अस्मिन् ग्रन्थे नृपतेर्जयपराजयोपायः कथितः । तत्र १ अध्याये, अ इ उ ए ओ इति पञ्चस्वरादिचक्रद्वारा शुभाशुभफलकथनं । २, सर्वतोभद्रचक्रादि-शुभाशुभफलकथनं । ३, युद्धयात्राशुभाशुभविचारार्थं राहुकालानलादि-

चक्रकथनं। ४, चतुरङ्गसैन्यचक्रादिशुभाशुभनिरूपणं। ५, हस्त्यश्वपत्त्यादि-बलाबलविचारकथनादि। ६, मन्त्रयन्त्रद्वारा वैरिमारणप्रकारकथनादि।

No. 873. सर्वानुक्रमणी व्याख्या।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 2. Lines, 17 on a page. Extent, 64 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Sarvánukramaṇí-vyákhyá. A brief abstract of Kátyáyana's Sarvánukramaṇi, or General Index to the Vedas. Anonymous.

Beginning. सर्वानुक्रमणी सैषा कात्यायनमुनेः कृतिः।
व्यक्तं व्याख्यायते भक्त्या जन्मसाफल्यहेतवे॥ १॥
अथ ऋग्वेद इत्यादि कृतीयादि चिष्टुबन्तकं।
इदं शास्त्रमधीयानः प्रणवार्थात्मनामियात्॥ २॥
एकपञ्चाशदृग्वेदे गायत्र्यः शाकलेयके।
सहस्रद्वितयं चैव चत्वार्यैकशतानि तु॥ ३॥

End. रात्री। रात्रिः। कुशिकसौभरः॥ २६॥ सूर्या च साविची। सत्येन सप्तचत्वारिंशत्साविची सूर्यात्मदैवतं॥ २७॥ इति ब्रह्मवादिन्यः॥

Colophon. इति कात्यायनकृते सर्वानुक्रमणी समाप्ता। अग्निमीले वात आवातु षड्वर्गाग्निं नरोऽग्ने ह्यहत्पञ्चवर्गाः प्रकृतान्ययंसयस्याद्यन्तं द्वे विरूपे निहोताद्यन्तं पशुरिति भक्त्या पठेत्। इत्याश्वलायनस्यानुवाकः। प्रागभोजनं समाप्तम्। ऋचस्तु पञ्चलक्षाः स्युः सैकोनशतपञ्चकं। ५००५९९। आद्यन्ते पादार्द्धहतमित्यार्षभगसङ्ख्या॥

विषयः। ऋग्वेदीयानामृचां गायत्र्यादिछन्दसाञ्चानुक्रमणिका।

No. 874. आरण्यपञ्चकं।

Substance, country paper, 10½ × 4¾ inches. Folia, 50. Lines, 9—10 on a page. Extent, 1000 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

A'ranya-pañchaka, alias *Aitareya A'raṉyaka*. The A'raṇyaka of the Rig Veda. This includes the Mahánámni which is generally reckoned as a part of the A'raṇyaka Sañhitá, a section of the Sama Veda. As its name implies, it comprises five A'rányakas or parts, each of which is divided into two or more chapters.

Beginning of the 1st A'ráṇyaka. भूमिमुपस्पृशेद्यऽ इड़ा नमऽ इड़ा नमऽ इत्यादिकः, शान्तिः सुशान्तिर्भवेत्यन्तः सप्तदशपङ्क्त्यात्मकः शान्तिपाठः। ततः प्रथमारण्यकारम्भः। ओ३म्। अथ महाव्रतमिन्द्रो वै वृत्रं हत्वा महानभवद्यन्महाव्रतमभवत्तन्महाव्रतस्य महाव्रतत्वं—

End of the 1st A'rányaka. समानोदर्कं समानोदर्कं वाऽ एतद्धरेतस्याङ्गो रूपमङ्गो रूपम्॥ ३॥ २२॥ इति पञ्चमोऽध्यायः। ओ३म्। इति प्रथमारण्यकं समाप्तम्॥ It contains 5 chapters.

Beginning of the 2nd ditto. ओ३म्। एष पन्थाऽ एतत्कर्मैतद् ब्रह्मैतत्सत्यं——

End of ditto. स्वर्गे लोके सर्वान् कामानाप्त्वाऽमृतः समभवत् समभवत्॥ २५॥ ओ३म्॥ इत्येकादशोऽध्यायः॥

ॐ वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे वाचि प्रतिष्ठितमाविरावीर्म एधि। वेदस्य म आणीस्थ। श्रुतं मे मा प्रहासीरनेनाधीतेन। अहोरात्रान्सन्दधाम्यृतं वदिष्यामि सत्यं वदिष्यामि तन्मामवतु तद्वक्तारमवत्ववतु मामवतु वक्तारमवतु वक्तारम्॥ २६॥ ओम्। इति द्वादशोऽध्यायः। इति द्वितीयारण्यकं (समाप्तम्)। It contains 7 chapters.

Beginning of the 3rd ditto. ओ३म्। अथातः संहिता वा उपनिषत्पृथिवी पूर्वरूपं द्यौरुत्तररूपं——

End of ditto. स एवाध्ययस्ता एताः संहिता नानन्तेवासिने प्रब्रूयान्नासंवत्सरवासिने नाप्रवक्त्रे इत्याचार्याऽ आचार्याः॥ ६॥ १२॥ इति चतुर्दशोऽध्यायः। ओ३म्॥ इति तृतीयारण्यकं समाप्तम्॥ It contains 2 chapters.

Beginning of the 4th ditto. ओ३म्। विदाम मघवन्विदा गातुमनु शंसिषो दिशः। शिक्षा शचीनां पते——

End of ditto. एवा हि शक्रो वशी हि शक्रो वशाँऽ अनु। आयोमन्याय मन्यवऽ उपो मन्याय मन्यवे। उप हि विश्वधा। विद्मा मघवन्विदो३म्॥ १॥ इति पञ्चदशोऽध्यायः। ओ३म्। इति चतुर्थारण्यकं समाप्तम्। It contains 6 chapters.

Beginning of the 5th ditto. ओम्। महाव्रतस्य पञ्चविंशतिसामिधेन्यऽ एकविंशतौ प्रागुपोत्तमायाः——

End of ditto. नास्मिन् कथां वदेत। नास्य रात्रौ च न च कीर्त्तयिषेत्तदिति वा एतस्य महतो भूतस्य नाम भवति। योऽस्यैतदेव नाम वेद ब्रह्म भवति ब्रह्म भवति ॥ २ ॥ १४ ॥ It is divided into 3 chapters.

Colophon. ॐ। इत्यष्टादशोऽध्यायः। इति पञ्चमारण्यकं समाप्तम् ॥

विषयः। १ आरण्यके ५ अध्यायाः। २। ६,–१२, (७) अध्यायाः। ३। १३,–१४ अध्यायौ। ४। १५,–(१) अध्यायः। ५। १६,–१८,(३) अध्यायाः। सर्वे एते अध्याया मिलित्वा अष्टादश भवन्ति। अत्र खण्डभेदेऽप्यध्यायसङ्ख्यैक्यमस्ति।

No. 875. सप्तपदार्थी।

Substance, country paper, 9¼ × 3¾ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 180 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1485. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, old and decayed. Prose. Generally correct.

Saptapadárthí. A brief summary of the seven categories of the Vais'eshika philosophy. The categories are matter, quality, motion, generality, specialty, aggregation, and negation. By S'iváditya. There are two commentaries extant on this work, one entitled Mitabhashiní by Mádhava Sarasvati, and the other, Saptapadártha Vyákhyá, by Hari. The MS. is 446 years old. Hall's Contributions, p. 74.

Beginning. प्रारभ्यते शास्त्रमनुत्तमञ्च सर्व्वार्थसम्पत्तिनिदानयुक्तं।
महेशपादाम्बुजरेणुजुष्टप्रसादपुण्येन शिवांशुमालिना।
हेतवे जगतामेव संसारार्णवसेतवे।
प्रभवे सर्वविद्यानां शम्भवे गुरवे नमः॥
प्रमितिविषयाः पदार्थाः। ते च द्रव्यगुणकर्म्मसामान्यविशेषसमवायाभावाख्याः सप्तैव।

End. सप्तद्वीपा धरा यावद्यावत् सप्तधरा धरा।
तावत् सप्तपदार्थीयमस्तु वस्तुप्रकाशिनी॥

Colophon. इति शिवादित्यविरचिता सप्तपदार्थी लिखि + +

विषयः। द्रव्यगुणकर्मसमवायाभावादिसप्तपदार्थनिरूपणं।

No. 876. पवमानहोमविधिः ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 7. Lines, 9—10 on a page. Extent, 105 s'lokas. Character, Nágara. Date, S'k. 1713. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Pavamána-homa-vidhi. Directions for performing the Pavamána-homa for the expiation of sins. Anonymous.

Beginning. अथ पवमानहोमविधिः । बृहद्विधानभाष्ये । पवमानमन्त्राणां जपादिना सर्वतपोभ्यः श्रेष्ठं श्रूयते ।

End. एवमशीत्यधिकद्विशतोत्तर एकोनविंशत्सहस्राण्याहुतयः सम्पद्यन्ते ।

Colophon. इति पवमानहोमविधिः ।

विषयः । महापातकोपपातकादिनिराशार्थं कृतस्य पवमानमन्त्रजपस्याङ्गीभूतहोमविधिकथनं ।

No. 877. छन्दोमञ्जरी ।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folium, 1. Lines, 34. Extent, 50 s'lokas. Character, Nágara. Date ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Chhandomanjarí. A treatise on Vedic metres. This is entirely different from the elementary treatise on versification of this name by Gaṇgádása, son of the physician Gopáladása, which has been repeatedly printed iṇ Calcutta.

Beginning. अथ छन्दोमञ्जरीप्रारम्भः । अथ अतिजगत्यादिसप्तवर्गे ,पादविशेषा अनुक्रमण्यन्तरोक्ता उच्यन्ते ।

End. यवमध्या ८ । ८ । १२ । ८ । ८ । स यविद्यस्य चर्क्रतिः॥ २ ॥

Colophon. इति छन्दोमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । गायत्र्यादिवैदिकच्छन्दसामुदाहरणीभूतानां ऋचां प्रतीककथनं, तेषां नामोल्लेखपूर्वकपादाक्षरव्यवस्थाकथनञ्च ।

No. 878. योगेशीसहस्रनामस्तोत्रं ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 6. Lines, 12 on a page. Extent, 200 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Yoges'í-sahasranáma-stotra. A metrical list of the thousand names of Yoges'í, a form of Durgá. This is a fragment of the Rudra-yámala Tantra.

Beginning. या तुरीया परा देवी दोषत्रयविवर्जिता ।
सदानन्दतनुः शान्ता सैवाहमहमेव सा ॥ १ ॥
यस्याः संस्मरणादेव क्षीयन्ते भवभीतयः ।
तां नमामि जगद्धात्रीं योगिनीं परयोगिनीम् ॥ २ ॥

End. सत्यं सत्यं पुनः सत्यमुद्धृत्य भुजमुच्यते ।
नानया सदृशी विद्या न देवी योगिनीपरा ॥ ७१ ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामलतन्त्रे विष्णुहरसंवादे योगेशीसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥
देवीं भक्तजनप्रियां सुवदनां खड्गञ्च पात्रं तथा
स्वर्णालङ्कृतलाङ्गलं सुमुशलं हस्तैर्दधानां श्रियं ।
विद्युत्कोटिरवीन्दुकान्तिममलां दन्तासुरोन्मूलिनीं
ब्रह्मेन्द्राद्यभिवन्दिताञ्च वरदां योगेश्वरीं तां भजे ॥

विषयः । योगेशीदेवीसहस्रनामकथनं, तत्पाठफलकीर्त्तनञ्च ।

No. 879. शौनकोक्तवास्तुशान्तिप्रयोगः ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 3. Lines, 12 on a page. Extent, 125 s'lokas. Character, Nágara. Date, S'k. 1718. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

S'aunakokta-vástus'ánti-prayoga. Directions for performing certain rites and ceremonies for the pacification of the nine planets, on the occasion of taking possession of a new dwelling. The directions follow the rules of S'aunaka. Anonymous.

Beginning. अथ शौनकोक्तवास्तुशान्तिप्रयोगो लिख्यते। उक्तक्रमेण गृहं निर्माय ज्योतिःशास्त्रोक्ते शुभे मुहूर्त्ते प्रवेशसमयात् प्राक् सपत्नीको यजमानः कृतनित्यक्रिय इत्यादि।

End. ब्राह्मणैः सह पुण्याहं वाचयित्वा ज्योतिषिकं सन्तोष्य।

Colophon. इति शौनकोक्तवास्तुशान्तिः समाप्ता। (असमापिकाक्रियाप्रयोगात् अस्य समाप्तौ सन्देहः)

विषयः। गृहशान्तिप्रयोगकथनं।

No. 880. यज्ञोपवीतनाशप्रायश्चित्तप्रयोगः।

Substance, country paper, 12 × $4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 2. Lines, 15 on a page. Extent, 50 s'lokas. Character, Nágara. Date, S'K. 1747. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Yajnopavita-nás'a-práyas'chitta-prayoga. Rites to be performed for the expiation of the evil resulting from the accidental destruction, breaking, or soiling by contact with impurities, of the Brahmanical thread. Anonymous.

Beginning. अथ यज्ञोपवीतनाशप्रायश्चित्तं। रत्नमालायां। यज्ञोपवीते त्रुटिते दग्धे नष्टे कटेरधस्ताद्गते। अभ्यङ्गोद्धितस्नानपिष्टमात्वच्चयादान् विना क्षालनार्थमपि कण्ठादुत्तरिते मूत्रपुरीषोत्सर्गकाले कर्णे यज्ञोपवीताधारणे रक्तश्लेष्मसुरामांसविण्मूत्रादिभिरुपहते तस्य त्यागं कृत्वा प्रायश्चित्तमकृत्वा नूतनयज्ञोपवीतं धारयेत्।

End. स्विष्टकृदादिहोमशेषं समाप्य यज्ञोपवीतं समन्त्रकं धारयेत्।

Colophon. इति यज्ञोपवीतनाशप्रायश्चित्तप्रयोगः॥
उपवीतं यज्ञनष्टं गायत्र्याष्टशतं जपेत्।
प्राजापत्यं चरेद्द यद्वा यद्वा गोदानमिष्यते॥ इत्येकप्रकारः।

विषयः। यज्ञोपवीते नष्टे त्रुटिते अमेध्योपहते तत्र प्रायश्चित्तविधानं।

No. 881. गायत्रीहृदयं ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 2. Lines, 17 on a page. Extent, 200 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Gáyatrí-hridaya. Origin, derivation, and meaning of the Gáyatrí, related by Brahmá in reply to a query of Yájñavalkya. This is a Puráṇic account, different from No. 442.

Beginning. अथ गायत्रीहृदयं । नमस्कृत्य भगवान् याज्ञवल्क्यः स्वयम्भुवं परिपृच्छति । त्वन्नो ब्रूहि भगवन् गायत्र्युत्पत्तिं तुरीयं श्रोतुमिच्छामि ब्रह्मज्ञानोत्पत्तिं प्रकृतिं परिपृच्छामि ।

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादिकं न प्राप्तं) ।

विषयः । गायत्र्युत्पत्ति—गायत्र्यर्थादिकथनं ।

No. 882. गायत्र्यष्टोत्तरशतदिव्यनामामृतस्तोत्रं ।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folium, 1. Lines 19. Extent, 42 s'lokas. Character, Nágara. Date, S'K. 1747. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and Verse. Generally correct.

Gáyatrya-ashṭottara-s'ata-divya-námámrita-stotra. A hymn in praise of the 108 names of the Gáyatrí. This is apparently an extract from a Tantra, and, according to it, Vis'vámitra recites the hymn for the edification of Ráma.

Beginning. अस्य श्रीगायत्र्यष्टोत्तरशतदिव्यनामामृतमहामन्त्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषय ऋग्यजुःसामाथर्वाणि च्छन्दांसि गायत्रीसावित्रीसरस्वत्यादयो देवता हलो बीजानि स्वराः शक्तयः, अव्यक्तयः कीलकं मम गायत्रीप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ।

End. रोगिणां रोगशमनं सर्वैश्वर्यप्रवर्द्धनं ।
किमत्र बहुनोक्तेन स्तोत्रं सर्वस्य दर्शनं ॥ २१ ॥

Colophon. इति श्रीविश्वामित्रराघवसंवादे गायत्र्यष्टोत्तरशतदिव्यनामामृतस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । गायत्र्या अष्टोत्तरशतनामकथनं ।

No. 883. अस्थिशुद्धिप्रयोगः ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folium, 1. Lines, 18. Extent, 22 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Asthis'uddhi-prayoga. Directions for performing a rite for the purification of the bones of a deceased parent, in order that thereby the spirit of the parent may be translated to a higher and happier region. Anonymous.

Beginning. अथास्थिशुद्धिः । पुण्यतिथौ मम पितुर्मातुश्च मोक्षपदस्वर्गवासमनुभूय विष्णोः पदसायुज्यपदवीप्राप्त्यर्थमस्थिशुद्धिविधानं करिष्ये ।

End. उदीरतेति मन्त्रेण तिलाज्येनाष्टशतं होमं कुर्यात् । ततो स्नानं कृत्वा दक्षिणां दद्यात् ॥

Colophon. इत्यस्थिशुद्धिप्रयोगः ।

विषयः । मातुः पितुर्वास्थि आदाय पवित्रस्थाने तन्निक्षेपस्य प्रयोगः ।

No. 884. गायत्रीपञ्जरं, गायत्रीवर्णजस्तोत्रसहितं ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 6. Lines, 13 on a page. Extent, 220 s'lokas. Character, Nágara. Date, S'k. 1746. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Gáyatrí-panjara. Origin and derivation of the Gáyatri and the merits of repeating it. An extract from the Vas'ishṭha Sañhitá. Annexed is a hymn in praise of the Gáyatri. Anonymous.

Beginning. अथ गायत्रीपञ्जरप्रारम्भः । भगवन्तं देवदेवं ब्रह्माणं परमेष्ठिनं ।
विधातारं विश्वसृजं पद्मयोनिं प्रजापतिं ॥ इत्यादि ।

(गायत्रीस्तो॰प्रा॰) । अथ गायत्रीवर्णप्रारम्भः । ॐकारस्य त्रयं रूपं श्वेतं पीतञ्च लोहितम् ।

End. किमत्र बहुनोक्तेन शृणु नारद तत्त्वतः ।
यं यं चिन्तयते कामं तं तं प्राप्नोति निश्चितं ॥ ११४ ॥

Colophon. इति श्रीमद्वसिष्ठसंहितायां ब्रह्मनारदसंवादे श्रीमद्गायत्रीपञ्जरं समाप्तम् ॥

(गायत्रीस्तो० समाप्तिवा०)। गायत्रीवर्णजं स्तोत्रं प्रत्यहं पठते नरः।

सर्वपापविशुद्धात्मा ब्रह्मलोके महीयते ॥ २० ॥

इति गायत्रीवर्णजं स्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

विषयः। गायत्रीध्यानादि, गायत्रीवर्णफलं, एतत्पाठफलकथनादि च।

No. 885. विश्वामित्रकल्पः।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 38. Lines, 4 on a page. Extent, 1600 s'lokas. Character, Nágara. Date, S'k. 1746. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Vis'vámitra-kalpa. A Smriti treatise. Contents: meditation of the divine soul immediately on waking from sleep in the morning; meditation of some tutelary divinity; brushing of the teeth and other morning duties; bathing; putting on rosaries of Rudráksha; purification of the body by mantras; the three Sandhyá prayers; reciting of Vedic mantras; purification of food; offerings to the Vis'vedevás; offerings to cows; rules for eating; proper and improper food; altar for the ceremony of initiation in the Gáyatrí; rules for initiation; purification of one's self by repeating the Gáyatrí; diurnal duties; Gáyatrihoma, &c.—The work professes to be a part of the *Vis'vámitra-Sañhitá*, which, however, is a little-known treatise—at least, it has been nowhere quoted.

Beginning. अथ विश्वामित्रकल्पप्रारम्भः। अथ नित्यविधानं।

प्रातरुत्थाय कर्त्तव्यं यद् द्विजेन दिने दिने।

तमहं सम्प्रवक्ष्यामि द्विजानामुपकारकम् ॥ १ ॥

End. अङ्गहीनादिकं कर्म जपो द्विगुण उच्यते।

तर्पणं मार्जनञ्चैव भोजनञ्च चतुर्गुणं ॥

Colophon. इति विश्वामित्रकल्पे नित्यनैमित्तिकादिगायत्रीपुरश्चरणविधानं समाप्तम्।

विषयः। प्रातरुत्थायात्मचिन्तनप्रकारः। देवताध्यानप्रकारः। दन्तधावनादिप्रातःकृत्यं। स्नानविधिः। रुद्राक्षधारणविधिः। भूतशुद्ध्यादिप्रकारः। त्रिकालसन्ध्याविधिः। वेदादिमन्त्रपाठरूपब्रह्मयज्ञकथनादि। अन्नशुद्धिप्रकारादि। प्रस्तुतान्नहोमप्रकारस्वरूपवैश्वदेवकथनादि। गोग्रासादिकथनं। भोजनविधिः। भक्ष्यद्रव्यविधिनिषेधः। दीक्षार्थं वेदीनिर्माणं। दीक्षाप्रकारः। गायत्रीपुरश्चरणविधिः। नित्यकर्मव्यकर्मविधिः। गायत्रीमन्त्रेण होमविधेः कथनादि च।

No. 886. गायत्रीस्तवराजस्तोत्रं ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 2. Lines, 13 on a page. Extent, 65 s'lokas. Character, Nágara. Date, S'K. 1745. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Gáyatrí-stavarája-stotra. A hymn in praise of the Gáyatrí, an extract from the Visvámitra Sañhitá.

Beginnng. अस्य श्रीगायत्रीस्तवराजस्तोत्रमन्त्रस्य नूतनसृष्टिकर्त्ता विश्वामित्र ऋषिर्गायत्री-
छन्दो नानाच्छन्दांसि सकलजननी चतुष्पदा गायत्री परमात्मा देवता इत्यादि ।

End. विश्वामित्रमुद्भृतं हितकरं सर्वार्थसिद्धिप्रदं
स्तोत्राणां परमं प्रभातसमये पारायणं नित्यशः ।
वेदानां विधिवादमन्त्रसकलां सिद्धिप्रदां सम्पदां
सम्प्राप्नोत्यपरं समग्रसुखदा(?) आयुष्यमारोग्यदाम् ॥ २५ ॥

Colophon. इति श्रीविश्वामित्रसंहितायां परमरहस्ये गायत्रीस्तवराजस्तोत्रं सम्पूर्णं ।

विषयः । गायत्र्याः स्तुतिः ।

No. 887. ऋग्वेदसंहिताहोमविधिः ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 10. Lines, 10—11 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nágara, Date, S'K. 1744. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, New. Prose and verse. Generally correct.

Ṛigveda-sañhitá-homavidhi. Directions for performing Ṛig Vedic homas, according to the school of Váskala.—The first two pages contain some excerpts unconnected with the text. The work begins on the 3rd page.

Beginning. अथ कमलाकरभट्टवचनं । तत्र मन्त्रः ।
ब्राह्मणाः सन्तु वै शान्ताः पापात् पान्तु समाहिताः ।
वेदानाञ्चैव दातारस्त्रातारः सर्वदेहिनाम् ॥ १ ॥
(इत्यादिश्लोकत्रयपाठानन्तरं ग्रन्थारम्भः)
नत्वोमामाधवौ देवौ ब्रह्माणं च स्वयम्भुवे ।
ऋग्वेदमन्त्रद्रष्टृंश्च शौनकादींश्च एव च ॥ १ ॥

ऋग्विधानादिकं दृष्ट्वा ऋग्वेदे देवताक्रमम्।

बालकृष्णः श्रोत्रियोऽत्र वक्ष्ये होमविधानकम्॥ २॥

End. जातवेदाग्निं ३। सूर्यं ३। भावयन्तं ३। सञ्ज्ञानं ४। ऋचा ११८ । सूक्ते ४९।

Colophon. इत्यष्टमाष्टकः समाप्तः। इति शाकलसंहितायाः अन्वाधानं समाप्तं।

विषयः। ऋग्वेदपारायणविधानं। ऋग्वेदपारायणकरणप्रकारदर्शनं। एतत्पारायणाङ्गी-भूतहोमादिकथनञ्च।

No. 888. गङ्गास्नानविधिः।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 6. Lines, 10 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Gaṅgâ-snánavidhi. Directions for bathing in the River Ganges. Anonymous.

Beginning. अथ गङ्गास्नानविधिः। यानानि तु परित्यज्य भार्यं पादचरैर्नरैः।

लुठित्वा लोटणेश्चैव कला कर्पाटिकाकृतिम्॥ इति। साष्टाङ्गं प्रणम्य।

End. गङ्गास्नानसाङ्गतासिद्ध्यर्थं गोदानं दत्वा दशाधिकान् ब्राह्मणान् भोजयित्वा तेभ्यो दक्षिणां दत्वा आशिषो गृहीत्वा विष्णुं स्मरेत्।

Colophon. इति गङ्गास्नानविधिः।

विषयः। गङ्गास्नानविधिकथनं।

No. 889. गकारादिगणपतिसहस्रनामस्तोत्रम्।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 9; line 10 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1713. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Gakárádi-gaṇapati-sahasra-náma-stotra. A hymn in praise of Gaṇes'a in which a thousand epithets, each beginning with the letter ग, are strung together. Síva recited the hymn at the request of his consort. The work is alleged to be a section of the Rudrayámala Tantra.

Beginning. कैलासशिखरे रम्ये सुखासीनं त्रिलोचनं ।
प्रणम्य शिरसा नाथं पार्वती पर्यपृच्छत ॥ १ ॥
त्वत्तः श्रुतं पुरा देव गणेशस्य महात्मनः ।
नाम्नां सहस्रं तच्चित्रं गकारादिकमिष्टदम् ॥ २ ॥

End. इति श्रुत्वा महादेवाद्देवी विस्मृतमानसा ।
पूजयामास विधिना गणेश्वरपदद्वयम् ॥ ८२ ॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले शिवपार्वतीसंवादे गकारादिगणपतिसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । गकारादिशब्दघटितगणपतिसहस्रनामकथनं ।

No. 890. महागणपतिसहस्रनामस्तोत्रं ।

Substance, country paper, 12 × $4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 200 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1712. Place of deposit, Calcutta, Bábu Rájendralála Mitra. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Maháganapati-sahasra-náma-stotra. A hymn in praise of Gaṇes'a in which a thousand epithets are strung together. This hymn is said to have been recited by Gaṇes'a himself at the request of his father S'iva, with a view to ensure success in the battle against Tripurásura. It professes to be an extract from the Gaṇes'a Puráṇa.

Beginning. व्यास उवाच । कथं नाम्नां सहस्रं स्वं गणेश उपदिष्टवान् ।
शिवायैतन्ममाचक्ष्व लोकानुग्रहतत्परः ॥ १ ॥
ब्रह्मोवाच । देव एवं पुरा रारातिः पुरत्रयजयोद्यमे ।
अनर्चनाद्गणेशस्य जातो विघ्नाकुलः किल ॥ २ ॥
मनसा संविनिर्धार्य ततस्तद्विघ्नकारणम् ।
महागणपतिं भक्त्या समभ्यर्च्य यथाविधि ॥ ३ ॥
विघ्नप्रशमनोपायमपृच्छदपराजितः ।
सन्तुष्टः पूजया शम्भोर्महागणपतिः स्वयं ॥ ४ ॥
ततस्तस्मै स्वकं नाम्नां सहस्रमिदमब्रवीत् ।
सर्वविघ्नैकहरणं सर्वकामफलप्रदम् ॥ ५ ॥

End. नमो नमः सुरवरपूजिताङ्घ्रये नमो नमो निरुपममङ्गलात्मने ।
नमो नमो विपुलदयैकसिद्धये नमो नमः करिकलभाननाय ते ॥ ४२ ॥

Colophon. इति श्रीमद्गणेशपुराणे उपासनाखण्डे महागणपतिसहस्रनामस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । त्रिपुरासुरवधसमये विघ्ननिरासार्थं शिवस्तुष्टेन गणपतिना प्रोक्तं स्वकीयसहस्र-नामस्तोत्रमिदम् ॥

No. 891. सरस्वतीस्तोत्रम् ।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folia, 5. Line, 11—13 on a page. Extent, 150 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Sarasvati-stotra. A hymn in praise of Sarasvatí, being an extract from the *Sudarsana Sañhitá.* The hymn is designed to ensure the instantaneous acquisition of profound knowledge.

Beginning. अस्य श्रीशुक्लासरस्वतीस्तोत्रमन्त्रस्य आश्वलायन ऋषिः स्रग्धराच्छन्दः श्रीशुक्ला-सरस्वती देवता महाशुक्लसरस्वतीप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः ।

End. सर्वपापविनिर्मुक्तः सुभगो लोकविश्रुतः ।
वाञ्छितं फलमाप्नोति स्वर्लोके नात्र संशयः ॥ १० ॥

Colophon. इति श्रीसुदर्शनसंहितायां पूर्वभागे उमामहेश्वरसंवादे सद्योमतिप्रसादसरस्वती-स्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । सद्योबुद्धिप्रदसरस्वतीस्तोत्रकथनं ।

No. 892. सरस्वतीस्तोत्रं, त्रिपुरसिद्धान्तीयं ।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 150 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Vis'vanátha S'ástrí. Appearance, new. Verse. Correct.

Sarasvatí-stotra. A short hymn in praise of Sarasvatí, said to have been composed by A's'valáyana. It is preceded by certain directions for reciting it in the way which is likely to prove most effectual.

Beginning. अथ साधारणसरस्वतीमन्त्रविधिः । कृतनित्यक्रियः शुक्लाम्बरधरो भूतशुद्ध्या-दि विधाय देशकालौ सङ्कीर्त्त्य ममामुककामनासिद्ध्यर्थं धारणसरस्वतीमन्त्र-जपमहं करिष्ये इति सङ्कल्प्य ।

End. शारदा शारदाम्भोजवदना वदनाम्बुजं ।
सर्वदा सर्वदास्माकं सन्निधिः सन्निधिः क्रियात् ॥ २१ ॥

Colophon. इत्याश्वलायनप्रोक्तं सरस्वतीस्तोत्रं सम्पूर्णम् ।

विषयः । श्रुतधरसरस्वतीमन्त्रजपादिप्रकारः । महासरस्वतीस्तोत्रञ्च । (अत्र सरस्वतीस्तोत्रद्वयं । तत्र महासरस्वतीस्तोत्रस्य आश्वलायनः कर्त्ता ।)

No. 893. अपामार्जनस्तोत्रं ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 7. Lines, 11 on a page. Extent, 175 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1712. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Apámárjana-stotra. A charm for the cure of fever, dysentery, and other diseases. It is an extract from the Vishṇudharma Puráṇa.

Beginning. अथातः सम्प्रवक्ष्यामि अपामार्जनमुत्तमम् ।
पौलस्त्येन तथा प्रोक्तं दाल्भ्यस्य च महात्मनः ॥ १ ॥
भक्तिभावेन सम्पूज्य प्राणिनां हितकाम्यया ।
सर्वरोगत्रिदोषाणां नाशनं मङ्गलप्रदं ॥ २ ॥
योऽन्तः प्रविश्य मम वाचमिमां प्रसुप्तां सञ्जीवयत्यखिलशक्तिधरः स्वधाम्ना ।
अन्यांश्च हस्तचरणश्रवणत्वगादीन् प्राणान्नमो भगवते पुरुषाय तुभ्यम् ॥ ३ ॥

End. पठतां शृण्वताञ्चैव ददाति परमां गतिं ।
निरपेक्षैः प्रकर्त्तव्यं नान्यथा सिद्धिदं द्वयोः ॥ १६० ॥

Colophon. इति श्रीविष्णुधर्मोत्तरे दाल्भ्यपुलस्त्यसंवादे अपामार्जनस्तोत्रं सम्पूर्णं ।

विषयः । ज्वरातीसारादिरोगशान्तिकरमन्त्रविशेषोक्तिः ।

No. 894. दत्तकपुत्रविधानं ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 125 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1714. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Dattakaputra-vidhána. Ceremonial rites to be observed when adopting a son. By Nṛisiñha Bhaṭṭa.

Beginning. अथ दत्तकपुत्रविधानं। शौनकस्मृतौ। इदानीं सम्प्रवक्ष्यामि पुत्रसङ्ग्रहमुत्तमं।
बन्ध्यो मृतप्रजो वापि पुत्रार्थं समुपोष्य च।
आधाय विधिवद्वह्निं गृहोक्तेन वर्त्मना॥ इत्यादि।

End. गुरवे यथाशक्ति दक्षिणां दत्वा अन्येभ्यो ब्राह्मणेभ्यो यथाशक्ति भूयसीं दक्षिणां दत्वा यथाशक्ति ब्राह्मणान् भोजयित्वा आशिषो गृह्णीयात्।

Colophon. इति नृसिंहभट्टविरचितायां दत्तकपुत्रविधानं समाप्तम्।

विषयः। दत्तकपुत्रग्रहणविधिः।

No. 895. वास्तुपूजाविधिः।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folia, 5. Lines, 11 on a page. Extent, 150 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1717. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Correct.

Vástupújá-vidhi. Directions for worshipping the presiding divinity of a dwelling when a new house is about to be occupied. The sage S'ákala is said to be the author of the work.

Beginning. अथ शाकलोक्तवास्तुपूजाविधिः। यथा।
शाकलोऽहं प्रवक्ष्यामि वास्तुपूजाविधिं क्रमात्।
तत्रादौ सम्परिक्षेत भूमिं सदनसिद्धये॥
निर्विवादामपामार्गकण्टक्यादिविवर्जिताम्।
मध्ये निम्नां प्राक्प्रवणां किञ्चित् सर्वत्र उच्छ्रिताम्॥

End. ततस्तस्मिन्नेव दिने शुभे मुहूर्त्ते प्रवेशः। ततः सोत्साहः शिष्टैरिष्टैश्च बन्धुभिः सह भुञ्जीतेति सङ्क्षेपो वास्तुशान्तिप्रयोगः।

Colophon. इति वास्तुशान्तिप्रयोगः समाप्तः॥

विषयः॥ शाकलमतानुयायिवास्तुपूजाविधिकथनं।

No. 896. वास्तुशान्तिः, आश्वलायनगृह्योक्ता ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folium, 1. Lines, 20. Extent, 25 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, fresh. Prose. Correct.

Vástus'ánti. Directions for performing certain rites for overcoming the evil effects of adverse planets on a dwelling. The work professes to be founded on the rules of As'váláyana as given in his Grihya Sútra. By Rámakṛishṇa Bhaṭṭa.

Beginning. इदानीं सूत्रोक्ता वास्तुशान्तिरभिधीयते। सा च द्विजानां पूर्वोक्तया रीत्या समुच्यते। पूर्वोक्तायां लक्ष्मणौ सलक्षणोक्तैव कर्त्तव्या।

End. तैः शिवं वास्तुशिवं वास्तु इत्युक्तम्। सुहृद्वृतो भुञ्जीतेति विशीर्णं गृहसज्जकरणे ह्येतदिष्यते, साधारणशान्तिवत्।

Colophon इति श्रीभट्टरामकृष्णरचिता आश्वलायनगृह्योक्तवास्तुशान्तिः।

विषयः। आश्वलायनगृह्योक्तसङ्क्षिप्तवास्तुशान्तिविधिकथनं।

No. 897. मण्डपपूजा ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 5. Lines, 10 on a page. Extent, 125 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Maṇḍapapújá. Worship of the Maṇḍapa, or Hall of Sacrifice, before commencing the Agnyádhána and other fire sacrifices. The MS. is incomplete.

Beginning. कर्माङ्गत्वेन मण्डपपूजनविधिः। पूर्वस्यां दिशि मण्डपद्वाराद्बहिर्हस्तमात्रे अश्वत्थतोरणं सुहृढनामकं सुशोभननामकं वा शङ्खचिह्नितं।

End. (शेषे खण्डितत्वाच्चरमवाक्यादिकं न लिखितं।)

विषयः। अग्न्याधानादिकार्यानुष्ठानार्थं कृतस्य मण्डपाख्यगृहस्य प्रतिष्ठाविधिकथनं। (मण्डपप्रतिष्ठानन्तरमच अग्निप्रतिष्ठाद्यन्यत्कर्मारम्भो दृश्यते, परन्तु शेषखण्डितत्वान्न तद्विषयप्राप्तिः।)

No. 898. गायत्रीपुरश्चरणविधिः।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 8. Lines, 10 on a page. Extent, 200 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1716. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Correct.

Gáyatrí-purus'charaṇa-vidhi. Directions for performing certain ceremonies for acquiring proficiency and mastery over the Gáyatrí. Anonymous.

Beginning. अथ गायत्रीन्यासप्रारम्भः। ॐ ह्रां आत्मतत्त्वं शोधयामि स्वाहा। ॐ वं परतत्त्वं शोधयामि स्वाहा। ॐ सं ह्रं परात्परतत्त्वं शोधयामि स्वाहा।

End. सुरभिज्ञानशूर्पञ्च योनिः कूर्मोऽथ पङ्कजं।
लिङ्गनिर्वाणमुद्राश्च जपान्तेऽष्टौ च कारयेत्॥
जपं निवेद्य ईश्वरार्पणं कुर्यात्।
यदक्षरपदं भ्रष्टं मात्राहीनञ्च यद्भवेत्।
तत्सर्वं क्षम्यतां देव प्रसीद परमेश्वर॥

Colophon. इति पुरश्चरणविधिः समाप्तः।

विषयः। अङ्गप्रत्यङ्गेषु गायत्र्यक्षरविशेषन्यासकथनं, गायत्रीमानसीपूजा, गायत्रीशापमोचनं, गायत्रीमन्त्रस्य ब्रह्माग्नेयाखादिकरणप्रकारः। गायत्रीजपविधिः। उत्तरन्यासविधिश्च।

No. 899. सङ्क्षेपगायत्रीन्यासप्रयोगः।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 4; lines, 10 on a page. Extent, 100 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1715. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Correct.

Saṅkshepagáyatrí-nyása-prayoga. A brief manual for the adoration of the Divinity through the Gáyatrí. Anonymous.

Beginning. अथ सङ्क्षेपगायत्रीन्यासः। अद्येत्यादि ० कृतपूर्वसङ्कल्पसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वर पूर्वसङ्कल्पितचतुर्विंशतिलक्षात्मकगायत्रीपुरश्चरणमध्ये यथांशेन गायत्रीजपमहं करिष्ये, तदङ्गविहितं शरीरशुद्धिपूर्वकं गायत्रीमन्त्रजपाधिकारसिद्ध्यर्थं पवनभूतशुद्धिप्राणप्रतिष्ठान्तर्मातृकाबहिर्मातृकागायत्रीन्यासांश्च करिष्ये।

End. त्वं मातः सर्वदेवानां प्रीतिदा शुभदा भव ।

शुभं कुरुष्व मे भद्रे यशो वीर्यञ्च सर्वदा ॥ ७ ॥

जपं कुर्यात् । जपान्ते षडङ्गं कृत्वा । मुद्राः ।

सुरभिर्ज्ञानशूर्पञ्च योनि पल्लवपङ्कजं ।

लिङ्गनिर्वाणमुद्राश्च जपान्तेऽष्टौ प्रदर्शयेत् ॥

Colophon. इति सङ्क्षेपगायत्रीन्यासः ।

विषयः । अङ्गप्रत्यङ्गादिषु गायत्र्यक्षरविशेषसङ्क्षिप्तन्यासकथनं, गायत्रीमानसपूजनादि-कथनञ्च ।

No. 900. गायत्रीब्रह्मकल्पः ।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 10—11 on a page. Extent, 275 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1715. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Gáyatrí-brahmakalpa. This work is similar to the last two, and treats of the same subject. It professes to be founded on the Rig-vidhána Bráhmaṇa. Anonymous.

Beginning. अथ ब्रह्मकल्पे गायत्रीकल्पं व्याख्यास्यामः । नारद उवाच ।

गायत्र्याः कीदृशं न्यासं वर्णरूपञ्च कीदृशं ।

ऋषिश्च देवता छन्दो आवाहनविसर्जनं ॥ १ ॥

हृदयञ्च शिखा गोत्रं तथा शीर्षञ्च कीदृशं ।

विनियोगस्तथा कुक्षिं पादौ तु परमेश्वर ॥ २ ॥

ध्यानं मुखञ्च माहात्म्यं पदन्यासविधिं ततः ।

तदहं श्रोतुमिच्छामि ब्रूहि मे कमलासन ॥ ३ ॥

End. गायत्र्या न परं जाप्यं गायत्र्या न परं तपः ।

गायत्रीं जपमानस्य पुनर्जन्म न विद्यते ॥ ४२ ॥

Colphon. इति श्रीऋग्विधाने ब्रह्मनारदसंवादे गायत्रीब्रह्मकल्पः समाप्तः ।

विषयः । गायत्रीध्यानविशेषवर्णनं । आसनशुद्ध्यादिकथनं । गायत्रीमन्त्राक्षराङ्गादि-न्यासप्राणायामादिकथनं । सुमुखसम्पुटादिचतुर्विंशतिमुद्रानामकथनादि । गा-यत्र्यास्त्रैकालिकध्यानं, गायत्रीपूजनप्रकारः । गायत्रीजपोत्तराङ्गन्यासादिकथनं । सन्ध्याङ्गीभूतगायत्रीतर्पणं । गायत्रीजपाङ्गीभूतहोमप्रकारश्च ।

No. 901. स्मार्त्तप्रायश्चित्तप्रयोगः, स्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धारीयः।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folia, 27. Lines, 10 on a page. Extent, 1300 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1715. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Smárta-práyas'chitta-prayoga. A treatise on expiations and purifications. By Divákára Bhátṭa, son of Mahádeva, and grandson of Bhatṭa Rames'vara, who had the soubriquet of Kála.—The author enjoys high reputation as a correct expounder of the Smṛiti, and several standard compilations on law are attributed to him.

Contents: expiations for neglecting certain necessary ablutions and bathing; do. for allowing the proper times for the daily triple prayers to pass without performing the necessary ceremonies for those occasions; do. for the removal of diseases caused by sins; do. for bad dreams; do. for sneezing and yawning; do. for incest; do. for sleeping at the moment of sundown; do. for certain wild birds sitting on the house-top; do. for neglect of the household sacred fire caused by a man's absence from home for more than ten days while earning his livelihood in a foreign country; do. for accidental blowing out of the sacred fire; do. for being called away on a business after commencing a fire sacrifice; do. for irregularities in the performance of Ishṭi sacrifices; do. for the dropping out of burning embers from the altar and other accidents; defects in offerings; expiations in connexion with the *Piṇḍapitriyajña;* purification of sacrificial vessels.

Beginning. अथ स्मार्त्तसूत्रप्रायश्चित्तानि वक्ष्यन्ते। तत्रादावावश्यकविशेषानित्यप्रायश्चित्तानि
वक्ष्यन्ते। तत्रादौ शौचमाह, मनुः।
शौचे यत्नः सदा कार्यः शौचमूलो द्विजः स्मृतः।
शौचाचारविहीनस्य समस्ता निष्फलाः क्रियाः॥ इति। तदेतद्द्विविधं।

End. कर्मसमाप्तिसमयेऽङ्गलोपे ज्ञातेऽज्ञाते वा प्रायश्चित्तमाह, प्रजापतिः।
प्रमादात् कुर्वतां कर्म प्रच्यवेताध्वरेषु यत्।
स्मरणादेव तद्विष्णोः सम्पूर्णं स्यादिति श्रुतिः॥
प्रायश्चित्तान्यशेषाणि ततः कर्मात्मकानि वै।
यानि शेषामशेषाणां (?) कृष्णानुस्मरणं परं॥

Colophon. इति श्रीमत्काळोपनामकभट्टरामेश्वरात्मजमहादेवद्विजवर्यसूनुभट्टदिवाकरविरचितस्मार्त्तप्रायश्चित्तोद्धारे सङ्क्षिप्तप्रयोगरूपेण नित्यनैमित्तिकप्रायश्चित्तानि कारिकाद्युक्तानि निरूपितानि । (इतः परं पञ्चविंशतिपङ्क्त्यात्मकः पाठोऽस्ति । तत्राचमनप्राणायामादिविधिकथनं ।)

विषयः । शौचविधिः, स्नानविधिः, अकरणप्रायश्चित्तं । सन्ध्याकालातिक्रमप्रायश्चित्तं । व्याधिनाशप्रायश्चित्तं । दुःस्वप्नशान्तिः । क्षुज्जृम्भादिशान्तिः । अगम्यागमनप्रायश्चित्तं । स्नापकाले सूर्यास्ते सति प्रायश्चित्तं । आगारोपरि आरण्यकपोतविशेषोपवेशनप्रायश्चित्तं । धनार्जनार्थं प्रवासं गतो दशदिवसेभ्यः परत आगच्छेत् चेत्तत्र प्रायश्चित्तं । अग्निनाशप्रायश्चित्तं । अन्वाहिताग्निर्योगात् ग्रामनुगते प्रायश्चित्तं । इष्टिगतवैगुण्यनिमित्तकप्रायश्चित्तं । आयतनाग्निस्खलनादिबहुविधनैमित्तिककर्मप्रायश्चित्तं । हविर्दोषकथनं । पिण्डपितृयज्ञाद्यकरणे प्रायश्चित्तं । यज्ञपात्रादिशुद्धिः ।

No. 902. प्रातिशाख्यं ।

Substance, country paper, 12 × 4½ inches. Folia, 22. Lines, 10 on a page. Extent, 660 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1719. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose and verse. Generally correct.

Prátis'ákhya. Phonology of the Rig Veda. By S'aunaka. The work comprises three chapters (*Adhyáyas*), and 18 sections, (*Paṭalas.*) Contents: (I), 1, letters; 2, combinations and mutations of vowels; 3, accents; 4 to 6, combinations and mutations of consonants; (II) 7 to 10, circumflex accent; 11, elision of nasals, &c.; 12, compound letters; (III) 13, origin of letters; 14, powers of letters; 15, rules for reading the Veda within certain prescribed times; 16 to 18, metres, their feet and presiding divinities. Two editions of the work have already appeared, one with a French translation in the Journal Asiatique, and the other with a German version in Max Müller's Rig Veda, oder die Heiligen Lieder der Brahmanen. Leipzig, 1856.

Beginning. परावरे ब्रह्मणि यः सदाऊर्वेदात्मानं वेदनिधिं मुनीन्द्राः ।
तं पद्मगर्भः परमं त्वादिदेवं प्रणम्य च लक्षणमाह शौनकः ॥
माण्डूकेयः संहितां वायुमाह तथाकाशं चास्य माक्षव्य एव ।
समानतामभिले चाम्बरे च गलागत्यो विपरिहारं तदेव ॥

अध्यात्मकृष्टो धूरवीरः सुतास वाङ्मनसयोर्विवदन्त्यानुपूर्व्यं ।

End. यश्छन्दसां वेद विशेषमेतं भूतानि च चेष्टुभजागतानि ।

सर्वाणि रूपाणि च भक्तितो यः स्वर्गं जयत्येभिरथामृतत्वम् ॥ १८ ॥

Colophon. इति प्रातः(ति)शाख्येऽष्टादशपटलः । इति तृतीयोऽध्यायः समाप्तः ।

विषयः । १ अध्याये ।—१ पटले, वर्णादिनिर्णयः । २, स्वरसन्धिविचारकथनादि । ३, उदात्तादिस्वरविचारकथनादि । ४, ५, ६, हलसन्धिकथनादि ।

२ अध्याये ।—७, ८, ९, १० पटलेषु, सोदाहरणसुतादिविचारकथनं । ११, नकारादिवर्णलोपविचारः । १२, संयुक्तवर्णविचारः ।

३ अध्याये ।—१३, वर्णोत्पत्तिप्रकारकथनादि । १४, वर्णगुणकथनादि । १५, पारायणप्रकारकथनादि । १६, गायत्र्यादिछन्दःकथनं । १७, १८, छन्दसां दैवतवादनिर्णयकथनं ।

No. 903. अद्भुतशान्तिः ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 4. Lines, 11 on a page. Extent, 166 s'lokas. Character, Nágara. Date, . ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Adbhuta-s'ánti. A fragment of the Adbhuta Bráhmaṇa of the Sáma Veda. The whole of the Adbhuta Bráhmaṇa has been published by Professor Weber in the transactions of the Berlin Academy for 1865.

Beginning. अथ इमाद्भुतशान्तिप्रारम्भः । देवाश्च ह वा असुराश्चेषु लोकेषु लोकेषु स्पर्धन्ते ते देवाः प्रजापतिमुपाधावन् तेभ्य एतां दैवीं शान्तिं प्रयच्छन्ते । ततः शान्तिका असुरानभ्यजयत्ततो वै देवा अभवन् परासुराः ।

End. ब्राह्मणान् भोजयित्वा स्वस्त्ययनं वाचयीत ॥ १२ ॥

Colophon. इत्यद्भुतशान्तिः । (इतः परं "सुमुखश्चेत्यादिः, आचार्यवरणमहं करिष्ये" इत्यन्तः पङ्क्तिचतुष्टयात्मकः पाठोऽस्ति ।)

विषयः । यानच्चादकदेशभङ्गशान्तिः । पश्वाद्यरिष्टशान्तिः । मलभादीनिदोषशान्तिः । दुर्दृश्यादिशान्तिः । अकालफलपुष्पादिशान्तिः । वधिरवर्षादिशान्तिः । पञ्चपदपश्वादिशान्तिः । उल्कापातादिशान्तिः । हीनाधिकाङ्गशान्तिः । अकालगर्भाप्रसवादिशान्तिः । देवतायतनकम्पादिशान्तिः ।

No. 904. शान्तिकल्पदीपिका ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1714. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

S'ántikalpadípiká. Expiations for certain accidents to the sacred household fire. Anonymous. Contents: Expiation for a frog falling into the fire; do. for a chameleon falling into the fire; do. for a buffalo calving on a Wednesday when the moon is in the Múla Nakshatra in the month of Mágha; do. for a mare foaling in the month of Srávaṇa; do. for a cow calving in the month of Bhádra; do. for using abusive language towards respectable people; do. for bad dreams; do. for diseases, fever, dysentery, &c., resulting from sin; do. for suddenly becoming fat or lean; do. for the appearance of comets; do. for eclipses; do. for the union of two months under inauspicious stellar conjunctions; do. for adverse planets; do. for epidemics; do. for boils and epizootics; do. for blight in corn; do. for images of gods perspiring; do. for a sudden breaking down of a tree; do. for two lotuses growing on a single stalk; do. for unseasonable rains, &c.; do. for hot-water rain; do. for sudden springing of water in rivers, tanks, and wells; do. for twins born of cows, buffaloes, and ewes; do. for domestic animals taking their abodes in the wilderness, or wild animals betaking themselves to villages or towns; do. for white-ants attacking a house; do. for animals other than tigers, cats, and snakes, destroying their offspring; do. for cracking or quaking of the earth; do. for injury to the voice of animals used by man as vehicles; do. for halos seen round the sun or moon, and for the fall of meteors.

Beginning. अथ मण्डूकाग्निप्रवेशशान्तिप्रयोगः । यजमानः कृतनित्यक्रियः शुद्धासने सपत्नीक उपविश्याचम्य प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य अस्माकं सदकुटुम्बानां मम गृहे पचनाग्नौ मण्डूकप्रवेशजनितसकलारिष्टशान्त्यर्थं सकलपीडापरिहारार्थं शुभफलप्राप्त्यर्थमाचार्यलिंगद्वारा मण्डूकाद्भुतशान्तिं करिष्ये ।

End. गोसूक्तजपः शान्तिसूक्तरुद्रकपोतसूक्तशकुनसूक्तजपः ।

Colophon. इति निर्घातादिशान्तिः । इति शान्तिकल्पदीपिका समाप्ता ।

विषयः । पचनाग्नौ मण्डूकपतनजन्यशान्तिः । पल्लीशरटपतनशान्तिः । माघे बुधवारे वा

मूलनक्षत्रे महिषी प्रसूते चेत तच्छान्तिः। श्रावणे वडवा प्रसूते चेत् तच्छान्तिः। सिंहस्थे सूर्ये गाः प्रसूते चेत् तच्छान्तिः। मूलाश्लेषानक्षत्रजातबालकशान्तिः। सुवर्णनाशशान्तिः। दग्धवस्त्रशान्तिः। वाक्पारुष्यशान्तिः। दुःस्वप्नशान्तिः। ज्वरशान्तिः। अतीसारादिशान्तिः। अकस्मात् कुम्भस्थूलादिभवनशान्तिः। धूमकेतुशान्तिः। ग्रहणशान्तिः। दुष्टसङ्क्रान्तिशान्तिः। ग्रहयुद्धादिशान्तिः। जनपीडामहाशान्तिः। विस्फोटपशुरोगादिशान्तिः। धान्यादिविकृतिशान्तिः। प्रतिमास्वेदोत्पातादिवैकृतिशान्तिः। अकस्मात् तरुभङ्गादिशान्तिः। एकनालोत्पन्नकमलद्वयादिशान्तिः। अकालवृष्ट्यादिशान्तिः। उष्णोदकवृष्ट्यादिशान्तिः। शुष्कनदीकूपादौ हठाज् जलोत्पत्तौशान्तिः। गोस्त्रीमहिष्यादिषु युग्मादिशावक-प्रसवशान्तिः ग्राम्यारण्यप्राण्यावासविनिमयादिशान्तिः। गृहे वल्मीकोत्पत्त्यादि-शान्तिः। व्याघ्रविड़ालसर्पादिव्यतिरिक्ताः प्राणिनः परस्परं स्वबालकं भक्षयन्ति चेत् तच्छान्तिः। भूविदारभूकम्पादिशान्तिः। वाहनखरादिवैकृत्यशान्तिः। चन्द्रसूर्यमण्डलदर्शननिर्घातोल्कापातादिशान्तिश्च।

No. 905. अशौचनिर्णयः।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 4. Lines, 14—15 on a page. Extent 200 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sk. 1742. Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

As'aucha-nirṇaya. Impurities of the person caused by death or birth in one's family or tribe. By Tryambaka Paṇḍita.

Beginning. गणाधिपं नमस्कृत्य प्रत्यूहादिपविं कविं।
त्र्यम्बकेणाशुबोधाय क्रियते शौचनिर्णयः॥ १॥
अथातः शब्दतश्चेह पौनरुक्त्यं न दुष्यति।
स्फुटबोधाय बालानां ग्रन्थाद्यं रच्यते यतः॥ २॥

End. एतच्च त्रिरात्रं दशाहोर्द्धं संस्कारकरणे ज्ञेयम्। दशाहमध्ये तु शेषदिवसैरेवा-शौचसिद्धेरुक्तत्वात्।

Colophon. इति श्रीयाजुकशिखामणित्र्यम्बकपण्डितकृताशौचनिर्णयः समाप्तः।

विषयः। जननमरणाशौचव्यवस्थाकथनं।

No. 906. नकुलेश्वरीमन्त्रविधानं ।

Substance, country paper, 12 × 4¼ inches. Folia, 2. Lines, 14—15 on a page. Extent, 62 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Asiatic Society. Appearance, new. Prose. Generally correct.

Nakulés'vari-mantra-vidhána. Mantras for the adoration of a form of the goddess Durgá named Nakules'vari, or the "Mistress of the ichneumon." By Tryambaka. The MS. is incomplete.

Beginning. नकुलीवागीश्वरीमन्त्रविधानप्रारम्भः । सुमुखस्येत्यादि । स्वष्टार्थं (?) । नकुली-
वागीश्वरीमन्त्र(स्य) अमुकसङ्ख्यकजपमहं करिष्ये ।

End. (खण्डितत्वाच्छेषवाक्यादि न लिखितं ।)

विषयः । नकुलीवागीश्वरीमन्त्रतत्पुरश्चरणादिकथनं ।

No. 907. शाङ्खायनसूत्रम् ।

Substance, country paper, 9½ × 3¾ inches. Folia, 70. Lines, 9—12 on a page. Extent, 1500 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'áṅkháyana Sútra. The Kalpa Sútra of Sáṅkháyana. The MS. is defective both at the beginning and at the end. Vide No. 665.

Beginning. (प्रथमपत्राभावात् द्वितीयपत्रपाठो लिख्यते)
याश्चैं वचनादन्यदुचैर्न्यायसर्व्वे(?)वचनादुपांश्वित्यादिः ।

End. चित्राश्चित्राभिकृतिभिः । श्रवन् ब्रह्माण्यवसागमन् ॥ २० ॥ विश्वेदेवाः ॥ इत्यन्तः ।

विषयः । १ अध्याये, ऋग्गुचारणे प्लुतादिभेदकथनादि । २, अग्न्याधानकालनिरूपणादि । ३, पौर्णमास्यादीष्टिकथनं । ४, पिण्डपितृयज्ञादिकथनं । ५, अग्नीषोमयाग-कथनादि । ६, महाराचाद्यै जपमन्त्रकथनं । ७, सवनीयेष्टिप्रभृतिकथनादि । ८, आदित्यग्रहेष्ट्यादिकथनञ्च । (अष्टमाध्यायारम्भावधिपत्रपत्रात्मकः पाठोऽस्ति । ततः खण्डितम् ।)

No. 908. दैवतकाण्डः ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches. Folia, 92. Lines, 8—9 on a page. Extent, 1400 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1664. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Correct.

Daivata Káṇḍa. The second part of Yáskás Nirukta, containing Chapters VII to XIII.

Beginning. अथातो दैवतं तद्यानि नामानि प्राधान्यस्तुतीनां तद्दैवमित्याचक्षते ।

End. महते भूताय नमो यास्काय ब्रह्मशुक्लमसीय ब्रह्मशुक्लमसीय ॥ ७ ॥

Colophon. पञ्चमः पादः ।

विषयः । ऋग्दैवमन्त्रभेदनिर्णयः । (सप्तमाध्यायावध्यस्य प्रारम्भः अतः प्रारम्भखण्डितमिदं ।)

No. 909. सौभाग्यतन्त्रं ।

Substance, country paper, $9\frac{1}{2} \times 4$ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 300 s'lokas. Character, Nágara, Date, Sm. 1850. Place of deposit, Varáhanagara, 24-Parganás, Bábu S'ambhuchandra Mukhopádhyáya. Appearance, old; the leaves are worm-eaten. Verse. Incorrect.

Saubhágya Tantra. A Tántric compilation, containing directions for formal recitation (*Páráyaṇa*) of certain *víja mantras* under specified conditions. The word *páráyaṇa* is employed to indicate all formal readings, whether of víja mantras or of particular works, within stated times, or under specified restrictions. The practice is said to have originated since the time of Parikshit, the grandson of Arjuna, who heard the Mahábhárata recited in course of seven days. He was cursed by a Bráhman to be bitten by a serpent in seven days, and, knowing the curse to be infallible, he devoted those days to hearing the mighty deeds of his ancestors as described in the great epic. Portions of the Vedas, the Puráṇas, and the Rámáyaṇa, are now frequently made the subject of páráyaṇa. The time extends from three days to three months. The other conditions are fasting and abstinence of various kinds. In the case of víja mantras the number of times they are to be

repeated within a given time, and in particular postures are the principal conditions. Contents: 1, Time meet for repeating víja mantras. 2, General conditions for repeating mantras. 3, Sixteen primary conditions. 4, Different kinds of Páráyaṇa. 5, Páráyaṇa of the mantras sacred to the Vídyás (forms of Durgá). 6, Páráyaṇa of the name of a god or goddess. 7, A form of Páráyaṇa called *Tattva*; 8, Ditto called *Hañsa*. 9, Ditto called *chakra*. 10, Ditto called *Ramá*. 11, Ditto called *Ámnáya*.

Beginning. अथ + कटक्षानन्दनिष्यन्दाश्रितविग्रहां ।
चिन्मात्ररूपिणीं विद्यां वन्दे स्वानन्दसुन्दरीं ॥
अथ वक्ष्ये विस्तरेण पारायणविधिं परं ।
यस्य विज्ञानमात्रेण साक्षात्परशिवो भवेत् ॥

End. एवं यः कुरुते भक्त्या पारायणक्रमाज्जपः ।
मानुषे वर्त्तमानोपि साक्षात्परशिवः परः ॥

Colophon. इति श्रीमत्सौभाग्यतन्त्रे पारायणविधौ आम्नायपारायणनिरूपणं नामैकादशः पटलः ।

विषयः । १ पटले, जपकालः । २, मन्त्रपारायणलक्षणं । ३, षोड़शाङ्गविधानोक्तवीजतत्त्वकथनादि । ४, पारायणभेदाः । ५, विद्यामन्त्रपारायणकथनादि । ६, नामपारायणकथनं । ७, तत्त्वपारायणकथनादि । ८, हंसपारायणलक्षणकथनादि । ९, चक्रपारायणलक्षणकथनादि । १०, रमापारायणलक्षणकथनादि । ११, आम्नायपारायणलक्षणकथनादि ।

No. 910. रससङ्केतकलिका ।

Substance, country paper, 12¾ × 6½ inches. Folia, 14. Lines, 11 on a page. Extent, 357 s'lokas. Character, Nágara. Date. ? Place of deposit, Varáhanagara, 24-Parganás, Bábu S'ambhuchandra Mukhopádhyáya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Rasasañketa-kaliká. A treatise on the preparation of metallic medicines. By Chámuṇḍa, a Káyastha of the Naigeya clan. The MS. is incomplete, some unknown portion of the end being wanting. Contents: 1, Mercury, its purification and oxidation; tests of perfect oxidation, virtues of its various oxides. 2. Oxidation of iron, gold, copper, &c. 3. Medicinal preparations with poisons. 4. Medicinal preparations with mercury.

Beginning. शिवं नत्वा रसाधीशं चण्डः कायस्थकुलभूः ।
करोति रससङ्केतकलिकाभीष्टसिद्धिदाम् ॥ अथ पारदोत्पत्तिः ।

End. (खण्डितत्वात्परिशमाप्तिवाक्यादिकं नास्ति। ग्रन्थकर्त्तुर्नामद्वयं प्रारम्भवाक्योक्तं, चण्ड इति, "इति नैगमकायस्थचामुण्डकृतायां रससङ्केतकलिकायां प्रथमोल्लासः, एतद्वाक्योक्तं" चामुण्ड इति। कुत्रचित् नैगमेतिविशेषणं न दृश्यते)।

विषयः । १ उल्लासे, पारदशोधनभस्मीकरणप्रकारः। पारदभस्मपरीक्षा। पारदभस्मगुण-कीर्त्तनादि। २, लौहस्वर्णरौप्यताम्रादिधातुभस्मीकरणादिकथनं। ३, विषौष-धकरणप्रकारादि। ४, रसौषधकरणप्रकारादि।

No. 911. मन्त्रचन्द्रिका ।

Substance, country paper, $10\frac{3}{4} \times 4$ inches. Folia, 36. Lines, 11 on a page. Extent, 1100 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1855. Place of deposit, Varáhanagara, 24-Parganás, Bábu S'ambhuchandra Mukhopádhyáya. Appearance, decayed. Prose. Generally correct.

Mantra-chandriká. Víja-mantras of various gods and goddesses and the ritual appropriate for worshipping them. The work is divided into nine chapters (*prákas'as*), and embraces the names, besides those of the leading gods and goddesses, of the planets, and the demoniac attendants of Síva and Durgá.

Beginning. आरक्ताभं त्रिनेत्रं पृथुजठरतरं वेदहस्तान्दधानं
विश्वाणं मौलिदेशे हिमकरशकलं दानधाराक्तकुम्भं ।
ब्रह्मेन्द्राद्यैः समस्तैरमरपरिवृतैः सेवितं शुभ्रदन्तं
भोगीन्द्राढ्यं प्रसन्नं सकलशुभकरं तं भजेहं गजास्यं ॥ १ ॥
आदौ गणपतेर्मन्त्राः शिवायास्तदनन्तरम् ।
ततः कृष्णस्य सूर्यस्य शम्भोरुक्ता यथाक्रमम् ॥ २ ॥
अथ क्रमेण गणेशादीन् स्मृत्वा तेषां मन्त्रा मन्त्रभेदाश्च लिख्यन्ते ।

End. इति विन्यस्य। ओं अग्नये हृत्। अम्बकाय शिरः। ओं त्रिनेत्राय शिखा०। ओं वशिष्ठाय कवच०। ओं अग्निवीर्याय नेत्र०। ओं रुद्रदेवतायास्त्राय फट्। इति मन्त्रैः षडङ्गं विधाय।

Colophon. इति मन्त्रचन्द्रिकायां नवमः प्रकाशः। इति शिवप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । १ प्रकाशे, गणेश—वक्रतुण्ड—वीरगणेश—लक्ष्मीगणेश—शक्तिगणेश—हरिद्रागणेश-मन्त्रादिकथनं। २, वाग्वादिनी—हंसवागीश्वरी—बाला—भैरवी—कामेश्वरी—राजमातङ्गी—मन्त्रादिकथनं। ३, भुवनेश्वरी-दुर्गा—जयदुर्गा—लक्ष्मी—अन्नपूर्णा-मन्त्रादिकथनं। ४, अश्वारूढा—गौरी—ज्येष्ठलक्ष्मी—वह्निवासिनी—शिवदूती—त्रिकण्टकी—वगलामुखी—मन्त्रादिकथनं। ५, उग्रतारा—दक्षिणकालिका—धूमावती—भद्रकाली—महाकाली—उच्छिष्टचाण्डालिनी—धनदयक्षिणी—मन्त्रादिकथनं। ६, वासुदेव—लक्ष्मीवासुदेव—हरिहर—वामन—हयग्रीव—वराह—सुदर्शन—पुरुषोत्तम—मन्त्रादिकथनं। ७, हृषीकेश—श्रीधर—नरसिंह—राम—सीता—लक्ष्मण—हनुमन्—मन्त्रादिकथनं। ८, गोपाल—कामदेव—कार्त्तवीर्यार्जुन—सूर्य—चन्द्र—भौम—बुध—बृहस्पति—शुक्र—शनैश्वर—राहु—केतु—वह्नि—मन्त्रादिकथनं। ९, शिव—दक्षिणामूर्त्ति—मृत्युञ्जय—अघोर—नीलकण्ठ—क्षेत्रपाल—वटुक—त्र्यम्बक—मन्त्रादिकथनं।

No. 912. मयशिल्पं वा प्रतिष्ठातन्त्रं ।

Substance, English paper, 8 × 6 inches. Folia, 98. Lines, 19—20 on a page. Extent, 1900 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Bábu Rájendralála Mitra. Appearance, new. Verse. Incorrect and corrupt.

Maya Mata, alias *Maya S'ilpa*, alias *Pratishṭhá Tantra*. A treatise on architecture founded on the canons of Maya, a Dánava, who is reputed to have built a palace for Yudhishṭhira. The work is written in the Tántric style in anushṭup verses; but it is so full of lacunæ, and obscure terms and phrases that it is in many places unintelligible. The author's name is not given; and the last line and the colophon suggest the idea of the work being incomplete. But such as it is it is the most complete treatise on architecture that has yet come to hand, and I feel grateful to Mr. A. C. Burnell for having procured it for me from the Library of the Rájá of Tanjore. It is remarkable in being less devoted to religious ceremonies and astrological disquisitions than the Mánasára. Contents; 1, Architecture defined. 2—3, Examination and purification of the ground intended to be built upon. 4, Measurement of land. 5, Ascertainment of the points of the compass. 6, Fixing of pegs to demarcate the spots for building. 7, Offerings to gods. 8, Measure of villages and the rules for

laying them out. 9, Ditto of towns. 10, Directions for laying out squares, octagons, &c. 11, Laying the foundation and the ceremonies to be observed on the occasion. 12, Plinth. 13, Base. 14, Pillars. 15, Stone-work. 16, Joining or cementation. 17, Spires or tops of houses. 18, One-storied houses. 19—20, Two-storied houses. 21, Three, four, &c.,-storied houses. 22, Gopuras or gates. 23, Maṇḍapas. 24, Out-offices, barns, treasuries, &c. 25, *Maṇḍapa sabhás*, or open courts. 26, Liṇear Measure—of finger-breadths, &c.

Beginning. प्रणम्य शिरसा देवं सर्वज्ञं जगदीश्वरं ।
तं दृष्ट्वा क्ष्मातलं श्रुत्वा शास्त्रि शास्त्रं यथाक्रमं ॥
तैतलानां मनुष्याणां वस्त्रादीनां सुखोदयम् ।
प्राज्ञो मुनिर्मयः कर्त्ता सर्वेषां वस्तुकर्मणां ॥
आदौ वास्तुप्रकारन्तु भूपरीक्षापरिग्रहम् ।
मानोपकरणं चैव शङ्कुस्थापनमार्गकं ॥
सुपदं सुरविन्यासं बलिकर्मविधिं तथा ।
ग्रामादीनाञ्च विन्यासं लक्षणं नगरादिषु ॥
भूलम्भस्य विधानं च गर्भविन्यासलक्षणं ।
उपपीठविधानं चाधिष्ठानानां च लक्षणं ॥
स्तम्भानां लक्षणं चैव प्रस्तरस्य च लक्षणं ।
सन्धिकर्मविधानं च शिखराणां तु लक्षणं ॥
एकभूमिविधानं च द्वितलस्य तु लक्षणं ।
त्रितलस्य विधानं च चतुर्भूम्यादिलक्षणं ॥
सशालं परिवाराणां गोपुराणां तु लक्षणं ।
मण्डपादिविधिं चैव शालानां चैव लक्षणं ॥
गृहविन्याससमार्गं च गृहवेशनमेव च ।
राजवेश्मविधानं च द्वारविन्यासलक्षणं ॥
यानानां शयनानां च लक्षणं लिङ्गलक्षणं ।
पीठस्य लक्षणं सम्यगनुकर्मविधिं तथा ॥
प्रतिमालक्षणं देवदेवीनां मानलक्षणं ।
चक्षुरुन्मीलनं चैव सङ्क्षिप्याहं यथाक्रमं ॥
अमर्त्याश्चैव मर्त्याश्च यत्र यत्र वसन्ति हि ।
तद्वतस्थिमतश्चै(?)लक्षेदं च वदाम्यहं ॥

भूमिप्रासादजालं च शयनं च चतुर्विधं ।
भूरेव मुख्यवस्तुः स्यात्तत्र जातानि यानि हि ॥
प्रासादादीनि वस्तूनि वस्तुत्वाद्वस्तुसंश्रयात् ।
वस्तून्येव हि तान्येव प्रोक्तान्यस्मिन् पुरातनैः ॥
वर्णगन्धरसाकारा दिक्छब्दस्य शतैरपि ।
परीक्ष्यैव यथायोग्यं गृहीतावधिनिश्चिता ॥
या सा भूमिरिति ख्याता वर्णानां च विशेषतः ।
द्विविधं तत्समुद्दिष्टं गौणमङ्गीत्यनुक्रमात् ॥
ग्रामादित्येव गौणादि भवत्यङ्गी मही मता ।
सभाशालाप्रपारङ्गमण्डपं मन्दिरं तथा ॥
प्रासाद इति विख्यात + शिविका + कालयं ।
स्यन्दनं चैवमानीकं यानमित्युच्यते बुधैः ॥
पञ्चमं चण्डिकाकालपञ्जरं फलकासनं ।
पर्यङ्कं बालपर्यङ्कं शयनं चैवमादिकं ॥
चतुर्णामधिकाराणां भूरेवादौ प्रचक्ष्यते ।

End. त्रितालं किन्नराणां तु मत्स्यानां तु द्वितालकं ॥
अण्डजातं तथैकं स्यात् पिशाचानां तु विंशतिः ।
अङ्गुल्यः सम्यगाख्याताः प्रासादलक्षणं शृणु ॥
इति सुप्रभेदे प्रतिष्ठातन्त्रे क्रियापादेऽङ्गुलिविधानपटल एकोनत्रिंशः ।

विषयः ।— १ अध्याये, वास्तुलक्षणं । २, ३, भूपरीक्षाभूमिशोधनादि । ४, भमानप्रकारः । ५, दिक्साधनादि । ६, शङ्कुद्वारा पीठादिस्थाननिर्देशः ७, देवताबलिः । ८, ग्राममानतत्संस्थापनप्रकारः । ९, नगरमानतत्संस्थापनप्रकारः । १०, अष्टास्र-चतुरस्रवृत्तभूमिकरणप्रकारादि । ११, भूमिमध्यस्थले चतुरस्रगर्त्तखननजलपूरणादिस्वरूपगर्भन्यासविधिकथनं । १२, उपपीठविधानं । १३, अधिष्ठानविधानं । १४, स्तम्भपरिमाणं, तन्निर्माणद्रव्यकथनं । १५, प्रस्तरकर्मकथनं । १६, सन्धि-कर्मकथनं । १७, शिखरकरणादि । १८, एकभूमिगृहविधानं । १९, २०, द्वितलगृहविधानं । २१, त्रितलचतुस्तलादिविधानं । २२, गोपुरविधानं । २३, मण्डपविधानोपदेशः । २४, प्रासादशालादिविधानोपदेशः । धनधान्या-द्यागाराणां स्थानदिङ्निर्णयपरिमाणलक्षणादि च । २५, मण्डपसभाविधानादि । २६, अङ्गुलिमानादिप्रकारः । (अङ्गुल्यः सम्यगाख्याताः प्रासादन्तलक्षणं शृणु, इत्युक्तत्वादसम्पूर्णमिदमित्यनुमीयते ।)

No. 913. सभातरङ्गसारः ।

Substance, English paper, 11 × 5¾ inches. Folia, 37. Lines, 10—11 on a page. Extent, 310 s'lokas. Character, Nágara. Date, Sm. 1926. Sk, 1791. Place of deposit, Varáhanagara, 24-Parganás, Bábu S'ambhuchandra Mukhopádhyáya. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Sabhá-tarangasára. A poetical miscellany. By Jagannátha Mis'ra. Contents: 55 S'lokas in praise of greatness. 3 S. Do. grave men. 48 S. Condemnation of wicked men. 8 S. Praise of merit. 12 S. Do. liberal-mindedness. 22 S. The song of the chátaka. 11 S. The song of the Bhramora (large blackbee). 1 S. Do. silk-cotton-tree 4 S. Do. of the Parrot. 2, Do. the good tree. 8 S. Do. of the Kokila. 5 S. Do. of the crane. 5 S. Do. of the goose. 4 S. Do. of the crow. 9 S. Do. of the elephant. 8 S. Do. of the lion. 5 S. Do. of the deer. 5 S. Do. of the sandal tree. 2 S. Do. of musk. 1 S. Do. gum tree. 8 S. On trees. 7 S. Places unfit for habitation. 8 S. Song of the firefly. 9 S. Song of the moon. 1 S. Song of water. 7 S. Song of the clouds. 4 S. Do. of the lotus. 2 S. Do. of the mountain. 2 S. Disruption of friendship. 3 S. Condemnation of bad poets. 2 S. Do. of flatterers. 8 S. Desire. 2 S. Absence of pride. 2 S. Advantage of one's own place. 3 S. The kind of wife to be divorced. 2 S. Characteristics of a good woman. 4 S. Song of the River. 2 S. Pride condemned. 8 S. Praise of valorous men. 21 S. Advantage of wealth. 22 S. Miserliness condemned. 21 S. Evils of poverty. 6 S. Evils of begging.

Beginning. नत्वा शिवं प्रथमतः प्रणिपत्य चण्डीं वाग्देवतां तदनु तातपदं गुरूंश्च ।
सङ्गृह्यते किमपि यत् सुजनास्तदत्र चेतो विधातु मुदिताः कृपया मयि स्युः ॥ १॥
जगन्नाथेन मिश्रेण तेनैव क्रियतेऽधुना ।
नाम्ना सभातरङ्गोऽयं सङ्ग्रहः सत्सुखावहः ॥ २ ॥

End. आघ्रातं परिलीनमुग्रनखरैः क्षुण्णं स्वयं चर्वितं,
क्षिप्तं यद्दत नीरसत्वकुपितेनेति व्यथां मा कृथाः ।
हे माणिक्य तवैतदेव कुशलं यद्वानरेणाग्रहा-
दन्तःसत्त्वनिरूपणाय सहसा चूर्णीकृतो नाश्मना ॥ ९ ॥

Colophon. इति श्रीसभातरङ्गसारः ।

६ २ ९ १
वीरविक्रमशकस्य वत्सरैः सम्मितैरसद्विनन्दकेवलैः। (१९२६)
१ ९ ७ १
शालिवाहनस्य तथैव धीमत एकनन्दगिरिकेवलैर्युते ॥ (१७९१)
वृषराशिरविगे सितपक्षे सर्पस्वामिनि तिथौ रविवारे।
स्थानकाशिपुरे सुरमणीये लेखितं शुभपुस्तकमेतत् ॥

विषयः। ५५ पद्यैर्महद्व्यक्तिविशेषाणां प्रशंसा। त्रिभिः पद्यैर्धीरजनप्रशंसा। ४८ पद्यैर्दुर्जननिन्दा। ८ पद्यैर्गुणप्रशंसा। १२ पद्यैरुदारव्यक्तिप्रशंसा। २२ चातकान्योक्तिः ११ पद्यैर्भ्रमरान्योक्तिः। १ पद्येन शाल्मल्यन्योक्तिः। ४ पद्यैः शुकान्योक्तिः। २ पद्याभ्यां सद्वृक्षान्योक्तिः। ८ पद्यैः कोकिलान्योक्तिः। ५ पद्यैर्बकान्योक्तिः। ५ पद्यैर्हंसान्योक्तिः। ४ पद्यैः काकान्योक्तिः। ९ पद्यैर्गजान्योक्तिः। ८ पद्यैः सिंहान्योक्तिः। ५ पद्यैर्मृगान्योक्तिः। ५ पद्यैश्चन्दनान्योक्तिः। २ पद्याभ्यां कस्तूर्युक्तिः। १ पद्येन बाबुलान्योक्तिः। ८ पद्यैः सामान्यवृक्षान्योक्तिः। ७ पद्यैः परित्याज्यदेशाद्युक्तिः। ८ पद्यैः खद्योतान्योक्तिः। ९ पद्यैश्चन्द्रान्योक्तिः। १ पद्येन जलान्योक्तिः। ७ पद्यैर्मेघान्योक्तिः। ४ पद्यैः कमलान्योक्तिः। २ पद्याभ्यां पर्वतान्योक्तिः। २ पद्याभ्यां मैत्रीभङ्गहेतुकथनं। ३ पद्यैः कुकविनिन्दा। २ पद्याभ्यां सेवकनिन्दा। ८ पद्यैस्तृष्णावर्णनं। २ पद्याभ्यां निरहङ्कारितावर्णनं। २ पद्याभ्यां स्थानप्रधानाधिकतावर्णनं। ३ पद्यैः परित्याज्यस्त्रीलक्षणनिरूपणं। २ पद्याभ्यामुत्तमस्त्रीलक्षणोक्तिः। ४ पद्यैर्नद्यन्योक्तिः। २ पद्याभ्यां गर्वपरिहारः। ८ पद्यैस्तेजस्विनां प्रतापवर्णनं। २१ पद्यैर्धनप्रशंसा। २२ पद्यैर्धनसञ्चयादिनिषेधः। २१ पद्यैर्दारिद्र्यनिन्दा। ६ पद्यैर्याचकनिन्दा।

No. 914. षोड़शपिण्डदानप्रयोगः।

Substance, country paper, $12\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 4. Lines, 6 on a page. Extent, 45 s'lokas. Character, Bengali, Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Shoḍas'apiṇḍa-dána-prayoga. A treatise on the offering of sixteen funeral cakes to the manes at certain times. Anonymous.

Beginning. अथ षोड़शपिण्डदानप्रयोगः। तत्र संवत्सरप्रदीपे। अमावास्यान्तु(?)कन्यार्के तीर्थप्राप्तौ तथा व्रपः। श्राद्धं कृत्वा विधानेन दद्यात् षोड़शपिण्डकमिति।

End. मित्राणि सख्यः पशवश्च दृचा दृष्टा अदृष्टाश्च कृतोपकाराः ।
जन्मान्तरे ये ममसङ्गताश्च तेभ्यः स्वधापिण्डमहं ददामि ॥
अचोनविंशतिपिण्डे षोड़शपिण्डकं पारिभाषिकं पञ्चःभवत् ।

Colophon. इति षोड़शपिण्डदानं ।

विषयः । अमावास्यायां कन्यार्के तीर्थे च कर्त्तव्यस्य षोड़शपिण्डदानस्य विधिः।

No. 915. जकारभेदः ।

Substance, country yellow paper, 15 × 3¼ inches. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 93 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1661. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Jakárabheda. A vocabulary of words containing the letter ज, designed to point out what words have the letter ज and what the letter य having the sound of ज. By Purushottama.

Beginning. (प्रथमपत्राभावात प्रारम्भवाक्यादिकं नास्ति ।)

End. जयन्ती जानकी जय्यो जिज्ञासा जनको विजः ।
पूजटीसुज+सैव तर्जन्यपि च वर्गजः ॥

Colophon. इति पुरुषोत्तमकृते जकारभेदः समाप्तः ।

विषयः । तालव्यमूर्द्धन्यदन्त्यसकारवतां मूर्द्धन्यणकारवतां वर्गीयजकारवतां च कतिपय शब्दानामत्र सङ्ग्रहः ।

No. 916. पार्थिवलिङ्गपूजनविधिः ।

Substance, country yellow paper, 11¾ × 4½ inches. Folia, 3. Lines, 8 on a page. Extent, 64 s'lokas. Character, Nágara. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Párthivalingapújanavidhi. An extract from one of the Tantras, containing directions for worshipping S'iva in the form of a Lingam made of earth. Anonymous.

Beginning. कथयस्व महाबाहो लोकानां प्रीतिवर्द्धिकाम् ।
एतल्लिङ्गशिवस्यार्चा सूचिता न प्रकाशिता ।

कथयस्वाधुना देव यदि स्नेहोऽस्ति मां प्रति।

End. सहस्रपूजनाद्देवि लभते वाञ्छितं फलम्।

लक्षस्य पूजनाद्देवि शिवत्वं प्राप्नुयाद् ध्रुवं ॥ समाप्तश्चेदम्।

विषयः। सहस्रादिपार्थिवलिङ्गपूजनविधिकथनं।

No. 917. दुर्गोत्सवविवेकः।

Substance, country yellow paper, 15½ × 3 inches. Folia, 15. Lines, 6—7 on a page. Extent, 340 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1766. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Durgotsava-viveka. A treatise on the propriety of worshipping Durgá, in spring and autumn, or the great national rite of the Durga-pujá. By S'úlapáṇi Bhaṭṭácharya. The work forms a part of the author's great compendium of modern Hinduism, called the *Viveka.*

Beginning. नत्वेशानीपदाम्भोजं भ्रमद्भ्रमरशोभितं।

दुर्गोत्सवविवेकस्तु क्रियते शूलपाणिना ॥

End. विशेषतस्तत्र बोधनप्रक्रिया नास्ति।

बोधिताया बोधनासम्भवादिति प्राग् विवृतम्।

होमादिकन्तु पूर्ववज्ज्ञेयमिति दिक्।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीशूलपाणिभट्टाचार्यविरचितो दुर्गोत्सवविवेकः समाप्तः।

विषयः। शरदि वसन्ते च देवीपूजा कथं कर्त्तव्येत्यादेर्विचारः।

No. 918. व्रतकालविवेकः।

Substance, country yellow paper, 15½ × 3 inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 260 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1766. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Prose. Generally correct.

Vratakála-viveka. Times meet for performing vratas or optional fasts. By S'úlapáṇi Bhaṭṭácharya.

Beginning. नानामुनिमतद्वैधजातसंशयहन्तनः।

व्रतकालविवेकोऽयं क्रियते शूलपाणिना ॥

End. कालविशेषानियन्त्रितमित्येतदसम्भवाच ।
प्रतिष्ठाविधानञ्च प्रतिष्ठाविवेकेऽनुसन्धेयम् ।

Colophon. इति साङ्गडियानमहामहोपाध्यायश्रीशूलपाणिविरचितः व्रतकालविवेकः समाप्तः ।

विषयः । व्रतलक्षणकथनादि । व्रतानुष्ठानादिकथनं । व्रतानुष्ठाने विहितकालः । जन्माष्टमीव्रतनिर्णयः । श्रीरामनवमीव्रतनिर्णयः । एकादशीव्रतनिर्णयः । सावित्रीचतुर्दशीव्रतनिर्णयः । शिवरात्रिव्रतनिर्णयः । सङ्क्रान्तिव्रतनिर्णयः । व्रतप्रतिष्ठाकालनिर्णयश्च ।

No. 919. सङ्क्रान्तिनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper, 15½ × 3 inches. Folia, 9. Lines, 6 on a page. Extent, 170 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1766. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new, but soiled. Prose. Generally correct..

Saṅkránti-nirṇaya. Rules for ascertaining the conjunctions of months, or the time when the sun passes from one sign of the zodiac to another, the characters of those conjunctions, what should be done at such times, and what avoided. Anonymous.

Beginning. अथ सङ्क्रान्तिव्यवस्थानिर्णयः । आदौ सङ्क्रां विनिर्णीय ततो राशिस्थनिर्णयम् ।
व्यवस्थानिर्णयं पश्चात् करिष्यामि न संशयः ॥

End. सङ्क्रान्त्यां पक्षयोरन्ते द्वादश्यां निशि सन्ध्ययोः ।
तुलसीं ये विचिन्वन्ति ते छिन्दन्ति हरेः शिरः ॥

Colophon. इति सङ्क्रान्तिनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । नन्दादिसप्तसङ्क्रान्तिनामकथनादि । मेषादिराशिस्थद्वादशसङ्क्रान्तिनिर्णयः । सङ्क्रान्तौ निषिद्धानिषिद्धकर्मकथनादि च ।

No. 920. शुद्धितत्त्वकारिका ।

Substance, country yellow paper, 15½ × 3 inches. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Extent, 360 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1767. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh Verse. Generally correct.

S'uddhitattvakáriká. Memorial verses embodying the canons of Raghunandana's S'uddhitattva, or rules for the observance of mourning, and on personal impurities. By Harináráyaṇa S'armá.

Beginning. सर्व्वस्वरूपं श्रीरामं प्रणम्य भक्तवत्सलं ।
कारिकां शुद्धितत्त्वस्य वितनोति यथामति ॥

End. किन्तु एकादशादौ चेत् श्राद्धं क्रियते तदा प्रेतपदोल्लेखेन ।

Colophon. इति श्रीहरिनारायणशर्म्मकृता शुद्धिकारिका समाप्ता ।

विषयः । जननमरणाशौचनिर्णयः ।

No. 921. अशौचमञ्जरी ।

Substance, country yellow paper, 12½ × 3¾ inches. Folia, 6. Lines, 5—6 on a page. Extent, 60 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1770. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, fresh. Verse. Incorrect.

As'auchamañjarí. Rules regarding mourning and the duties to be attended to during the first ten days after the death of a parent, kinsman, or other person for whom mourning has to be observed. Anonymous.

Beginning. प्रणम्य परमात्मानं नत्वा शम्भुं त्रिलोचनं ।
अशौचनिर्णयं वक्ष्ये प्रेतकर्म्म दशाह्निकं ॥

End. तैलोषध्यजि(नं)चैव पक्वापक्वस्वयंग्रहे ।
पण्येषु चैव सर्व्वेषु नाशौचं मृतसूतके ॥

Colophon. इत्यशौचमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । मरणाशौचनिर्णयः ।

No. 922. पदार्थकौमुदी ।

Substance, country yellow paper, 17 × 3¼ inches. Folia, 199. Lines, 8 on a page. Extent, 7920 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1627. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Padárthakaumudí. A commentary on the Náma-liṅgánus'ás'ana of Amara Siṅha. By Náráyaṇa Chakravartí.

Beginning. हृदि स्थमपि दूरस्थं सर्वमाहृत्य तिष्ठति ।
यन्महः परमं वीजं तदानन्दपदं नुमः ॥
रहः शशिभृता समं विविधकेलिमातन्वती
मुहुः स्मरमहोत्सवे शिवमुखाब्जचुम्बार्थिनी ।
दिगम्बरहृताम्बरा + + + + + मौलेस्थित
ह्रिया नतमुखी सदा चितिधरेन्द्रकन्यावतु ॥
मङ्गलानन्दवीजानि भक्तानामतिसन्नतम् ।
गुरूणां चरणाब्जानि पुनः पुनरुपास्महे ॥
ज्ञात्वा शास्त्रमशेषमादिविदुषामालोक्य नानामतं
हेरम्बाङ्घ्रिष(रोज) युग्ममतलं नत्वानिभक्त्या सुधीः ।
श्रीनारायणपादपद्ममधुलिण्नारायणः श्रीनिधि-
र्यत्नेनामरपञ्जिकां वितनुते सङ्क्षेपतः सत्कविः ॥

End. इह ग्रन्थविस्तरभयान्नोक्तं तत् शिष्टानां पूर्वाचार्याणां च प्रयोगाज्ज्ञेयम् । यथा, स्त्रीपुंसयोः । विप्रचतुष्टयी, विप्रचतुष्टयः । गोधनानि पुंस्यपि नपुंसकेपि । पोटा स्त्रीत्याद्युदाहार्यमूह्यम् ।

Colophon. इति पदार्थकौमुद्याममरकोषटीकायां लिङ्गादिसङ्ग्रहवर्गार्थप्रकाशः । समाप्तोयं ग्रन्थः ।

विषयः । अमरकोषकाण्डत्रयार्थविवरणं ।

No. 923. वस्तुतत्त्वं ।

Substance, country paper, $11\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 38. Lines, 14—15 on a page. Extent, 1090 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1747. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally Correct.

Vastutattva. On the philosophy of the Vaishṇava faith, so treated as to establish the divinity of Kṛishṇa. By Rámasundara Vidyávágís'a. The work was composed in the S'aka year 1727, and originally comprised seven sections, of which the MS. under notice comprehends the last five. Contents: 3. Máyá, Mahattva and other categories described. 4. The great soul defined. 5. Vásudeva defined and described. 6. Brahma without attributes described. 7. Bhagaván described.

Beginning. नन्दात्मजस्य कृष्णस्य साक्षाद्भगवतो मुदा ।
पदचिन्मकरन्दाय नमः संसृतिशान्तये ॥
अथ तत्त्वसारनिरूपणं ।

End. किञ्च प्रमाणवादीनां मन्वादीनामपि तत्परत्वमिति श्रीसनत्कुमारतन्त्रे यथा, चैतो-
क्यमङ्गलकवच इति ।

Colophon. इति वस्तुतत्त्वे भगवत्तत्त्वं नाम सप्तमः परिच्छेदः ॥
ब्रह्मन्नीश हिरण्यगर्भ परमात्मन् वासुदेवाद्वय
ज्ञानश्रीलहरे स्मरेति नियतं निर्भेदतो मे नमः ।
संसारार्णवतारणैकहृदयमतिः साक्षात् परं कारणं
तस्मात्तत्प्रति पण्डितः प्रतिदिनं कुर्वीत यत्नं महत् ॥
एतानि सप्ततत्त्वानि श्रीराधाकान्तशर्मणा ।
कदाचिद्यदि वर्ण्यन्ते पण्डितानां समीपतः ॥
तदा निवेदनं वक्तुः शृणुध्वं सद्विवेकिनः ।
पूर्वापरार्थहर्षैरेव यदि दोषोऽत्र वर्त्तते ॥
शोधितव्यः कृपावद्भिः क्षमध्वं वा दयारताः ।
लिखितं सप्ततत्त्वं वै रामसुन्दरशर्मणा ॥
विद्यावागीशवर्य्येण श्रीमता पुण्यशालिना ।
शाके सप्तयुगाद्रिचन्द्रगणिते मासे मघो वासरे
हर्य्यक्षेऽत्र महेशदियनगरे कृष्णे दशम्यां तिथौ ।
ग्रन्थोऽयं शुभदः शुभो बहुमतः प्रातः समाप्तिं गतः
श्रीरामेश दयानिधान परमानन्दप्रभो पाहि तम् ॥
श्रीकृष्णप्रीतिमुद्दिश्य रचितो यत्नतः ।
अतोऽत्र शब्ददोषोऽपि नैव दोषाय कल्पते ॥

विषयः । (अत्र सप्त परिच्छेदाः । तत्र प्रथमद्वितीयपरिच्छेदौ न स्तः, अतः खण्डितमिदम् ।)
३, परिच्छेदे मायामहत्तत्त्वादिपदार्थनिरूपणपूर्वकं सारतत्त्वनिरूपणं । ४, पर-
मात्मतत्त्वनिरूपणं । ५, वासुदेवतत्त्वनिरूपणं । ६, निर्गुणब्रह्मतत्त्वनिरूपणं ।
७, भगवत्तत्त्वनिरूपणं ।

No. 924. तान्त्रिकपूजापद्धतिः ।

Substance, country paper, $11\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{4}$ inches. Folia, 10. Lines, 12 on a page. Extent, 250 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Tántrikapújá-paddhati. Guide to daily rituals according to the Tantras. Contents: Rules for the threefold Sandhyá worship; washing of the face on such occasions for Vaishṇavas; offering of Argha; certain manipulations called *nyása ;* intellectually placing certain letters of the alphabet on fourteen different lotus-like organs of the body; *nyása* in connexion with different members of the body; intellectually placing certain deities on six different parts of the body; placing of those divinities on the organic and sensuous functions of the body; Práṇáyáma; placing of divinities in their proper places and on their respective seats; intellectual worship; arrangement of the instruments of worship; the worship of the seats of the gods; worship of the gods.

Beginning. अथ तान्त्रिकसन्ध्याप्रयोगः । आचम्य जले गङ्गे चेत्यादिना सूर्यमण्डलात्तीर्थमावाह्य मूलेन कुशेन भूमौ त्रिवारं जलं क्षिपेत् ।

End. संहारमुद्रया कृत्वा(?) तत्तेजः पुष्पैः सार्द्धं स्वहृदयमानयेत् । तत ऐशान्यां चतुष्कोणमण्डलं कृत्वा तत्र निर्माल्यशेषं ॐ विष्वक्सेनाय नम इति दद्यात् ।

Colophon. इति पूजापद्धतिः समाप्ता ।

विषयः । तान्त्रिकसन्ध्याविधिः । वैष्णवाचमनविधिः । सामान्यार्घस्थापनादिविधिः । कराङ्गुलीषु हृदयादिषडङ्गेषु च मातृकान्यासः । शरीरान्तस्थचतुर्दशपद्मे वशषसादिचतुर्वर्णन्यासः । सर्वाङ्गप्रत्याङ्गादिषु मातृकावर्णन्यासः । षडङ्गेषु केशवादिकीर्त्त्यादिदेवताद्वन्द्वन्यासः । पुनस्तत्र प्राणादि-सत्यादितत्त्वन्यासः । प्राणायमः । देवतापीठन्यासः । मानसपूजा । शङ्खस्थापनादिप्रकारः । पीठपूजा । देवतापूजा ।

No. 925. प्राणतोषिणी ।

Substance, country paper, $18\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ inches. Folia, 304. Lines, 13 on a page. Extent, 19,513 s'lokas. Character, Bengali. Date of printing Sk. 1743. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose and Verse. Correct.

Práṇatoshaṇí. A summary of the Tántric cult. The work was compiled by Rámatoshaṇa S'armá, under the patronage of Práṇakrishṇa Vis'vása, a zemindar of Khaḍadaha in the neighbourhood of Calcutta, and printed for private circulation in the S'aka year 1743. The name of the work is made up of the second word of the author's name, and the first of that of the patron. It comprises large extracts from the authentic Tantras.

Beginning. जड़े काव्यं दाची द्रुतमुदकविन्दो जलधितां
पयोधौ पाथोणुत्वमपि न तु सर्वैकवशगाः ।
गिरौ धूलीलेशत्वमचलवरत्वं रजसि वा
विचित्रेच्छाखैरं जयति जयतारेत + + + ॥ इत्यादि ।
(खण्डितत्वात्समाप्तिवाक्यादिकं नास्ति ।)

विषयः । (विषयस्तस्य सूचीपत्रे द्रष्टव्यः ।)

No. 926. लिङ्गादिसङ्ग्रहटीका ।

Substance, country yellow paper, 12½ × 3 inches. Folia, 17. Lines, 7—11 on a page. Extent, 330 sl'okas. Character Bengali. Date, SK. 1759. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose. Generally correct.

Liṅgádisaṅgraha-ṭíká. A commentary on the Liṅgádisaṅgraha,—a treatise on grammar. By Bharata Mallika.

Beginning. सलिङ्ग इत्यादि । सलिङ्गशास्त्रैः पाणिनिवररुचिचन्द्रादिप्रणीतवक्ष्यमाणलिङ्ग-
लक्षणसूत्रसचितैः । इत्यादि ॥

End. इति प्रयोगाच्च लज्जापर्यायत्वेन खोले प्राप्ते पुंस्त्वं । एवमन्यत्रापि ज्ञेयम् । समाप्ता
लिङ्गसङ्ग्रहादिटीका ।

Colophon. इति श्रीभरतमल्लिककृता टीका ।

विषयः । कृत्तद्धितान्तादिशब्दानां लिङ्गनिर्द्धारणपरस्य लिङ्गादिसङ्ग्रहस्य वाक्यार्थविवरणं ।

No. 927. शब्दार्थसारमञ्जरी ।

Substance, country yellow paper, 12½ × 3 inches. Folia, 30. Lines, 6 on a page. Extent, 525 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1761. Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, decayed. Prose. Generally correct.

S'abdárthasára-manjarí. A treatise on the syntax of the Sanskrit language. By Jayakṛishṇa S'armá.

Beginning. हेरम्बचरणद्वन्द्वं विघ्ननाशकरं परं ।
प्रणम्य जयकृष्णेन क्रियते सारमञ्जरी ॥ १ ॥
तत्र प्रथमतः कालनिरूपणम् ।

End. आलोक्य विविधग्रन्थान् विचार्य च पुनः पुनः ।
कृतेयं जयकृष्णेन शब्दार्थसारमञ्जरी ।

Colophon. इति जयकृष्णशर्मविरचितशब्दार्थसारमञ्जरी समाप्ता ।

विषयः । आख्यातार्थनिरूपणं । शाब्दबोधप्रकारः । कारकविचारः । समासवादः । एवंशब्दविचारादि । सर्वनामपदशक्तिविचारः । एवशब्दविचारः । उपसर्गविचारः । क्तप्रत्ययविचारः । नञर्थकथनं । वैषयिकविचारः । पदशक्तिनिरूपणं । शक्तिग्राहकपदार्थनिरूपणं । शब्दविचारः । वाचकत्वस्य लक्षणं । वीप्साविचारः । शाब्दबोधप्रकारान्तरं । एकादिपरार्द्धपर्यन्तसङ्ख्याशब्दविचारः ।

No. 928. गीतगोविन्दटीका ।

Substance, country yellow paper, $12\frac{1}{2} \times 3$ inches. Folia, 34. Lines, 8—11 on a page. Extent, 134 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Gítagovinda Ṭiká. A commentary on the Gítagovínda of Jayadeva. Anonymous.

Beginning. टीका । राधामाधवयो रहःकेलयो जयन्ति । निभृतक्रीडा जययुक्ता भवन्तु इत्यर्थः । कुत्र यमुनाकूले । किम्भूतयोः । इत्थं अनेन प्रकारेण पथस्खलितयोः(?) । नन्दनिदेशमाह । हे राधे तत् तस्मात् त्वमेव इमं श्रीकृष्णं गृहं प्रापय आनय इत्यर्थः ।

End. किम्भूतं । विरहानलदग्धपुरुषं यो मृतस्य वपुर्देहोऽग्निना दह्यते दग्धस्य मृतस्य विनाशस्य पुण्यो भवति इति विनाशः ॥ ५ ॥ (ख०)

विषयः । जयदेवकविविरचितगीतगोविन्दमहाकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 929. बालबोधिनीनाम्नी गीतगोविन्दटीका, मूलसहिता ।

Substance, country paper, 10¼ × 5¾ inches. Folia, 42. Lines, 14—17 on a page. Extent, 2250 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Bálabodhini. A commentary on the Gítagovinda of Jayadeva. Anonymous. Jayadeva is said in this MS. to have been the son of Vámadeva and grandson of Bhojadeva.

Beginning. टीकाप्रा० । श्रीचैतन्यकृपासीधुकणोन्मत्तेन केनचित् ।

टीका सङ्गृह्यते गीतगोविन्दस्य समासतः ।

स्वयं बोद्धुमभिप्रायं जयदेवमहामतेः ।

क्रमेणोपक्रमाद्देषा ग्रथ्यते बालबोधिनी ॥

मूलप्रा० । मेघैर्मेदुरमम्बरं वनभुवः श्यामास्तमालद्रुमै-

र्नक्तं भीरुरयं त्वमेव तदिमं राधे गृहं प्रापय ।

इत्थं नन्दनिदेशतश्चलितयोः प्रत्यध्वकुञ्जद्रुमं

राधामाधवयोर्जयन्ति यमुनाकूले रहःकेलयः ॥

End. टीकाम० । अतः सर्गोयं सम्बृद्धिमदाख्यसम्भोगरसानन्दितः पीताम्बरः प्रिया-धीनत्वेन तद्वर्णवर्णवसनप्रियः श्रीकृष्णो यत्र स इति ।

इति स्वपितृमातृकस्मरणपूर्वकपराशरादिमतज्ञा एवास्याधिकारिण इति तान् प्रत्याशिषयति भोजेति । भोजदेवनामास्य पिता वामदेवीनाम्नी जननी परा-शरादीनां ये प्रियाः तन्मतज्ञास्तेष्वपि ये बन्धवस्तन्मतसारश्रीराधामाधवरहःकेलि-ज्ञानेन बन्धुत्वं प्राप्तास्तेषामेव कण्ठे भूषणवत् सदा गीतगोविन्दाख्यं कवित्वमस्तु ।

मूलम० । यच्छन्ति यावज्जावं शृङ्गारसारस्वतमिह जयदेवस्य विष्वग् वचांसि ।

इति श्रीजयदेवकृतौ गीतगोविन्दे महाकाव्ये स्वाधीनभर्तृकावर्णने सुप्रीतपीता-म्बरो नाम द्वादशः सर्गः ।

श्रीभोजदेवप्रभवस्य वामदेव्यात्मजश्रीजयदेवकस्य । पराशरादिप्रियबन्धुकण्ठे श्रीगीतगोविन्दकवित्वमस्तु ॥

विषयः । जयदेवकविविरचितगीतगोविन्दाख्यमहाकाव्यस्य व्याख्यानं ।

No. 930. पुराणदानमाहात्म्यं ।

Substance, country paper, $10\frac{1}{4} \times 4\frac{3}{4}$ inches. Folia, 6. Lines, 10—11 on a page. Extent, 62 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Calcutta, Government of India. Appearance, new. Verse. Generally correct.

Puráṇa-dána-máhátmya. Nature, character, and extent, of the Puráṇas, and the religious merit of presenting them in MS. to Bráhmaṇas. Anonymous. The style of the work is Puráṇic, and, I suspect, it is an extract from the Matsya Puráṇa. It is narrated by Brahmá in reply to the question of a sage named Matsya.

Beginning. मत्स्य उवाच । पुराणं धर्मशास्त्राणां प्रथमं ब्रह्मणा स्मृतं ।
अनन्तरं च वक्त्रेभ्यो वेदास्तस्य विनिर्गताः ॥
पुराणमेकमेवासीत्तदा कल्पान्तरेऽनघ ।
त्रिवर्गसाधनं पुण्यं शतकोटिप्रविस्तरं ॥
निर्दग्धेषु च लोकेषु वाजिरूपेण वै मया ।
अङ्गानि चतुरो वेदा पुराणन्यायविस्तरः ॥
मीमांसा धर्मशास्त्रं च परिगृह्यात्मसात्कृतं ।
मत्स्यरूपेण (हि) पुनः कल्पादावुदकार्णवे ॥
अशेषमेतत्कथितमुदकान्तर्गतेन च ।
श्रुत्वा जगाद स मुनीन् प्रतिवेदं चतुर्मुखः ॥
प्रवृत्तिः सर्वशास्त्राणां पुराणस्याभवत्ततः ।
कालेनाग्रहणं दृष्ट्वा पुराणस्य ततो नृप ॥
व्यासरूपमहं कृत्वा संहरामि युगे युगे ।
चतुर्लक्षप्रमाणेन द्वापरे द्वापरे सदा ॥
तदाष्टशतधा कृत्वा भूर्लोकेऽस्मिन् विभाव्यते ॥

End. तद् ब्रह्माण्डपुराणन्तु ब्रह्मणा समुदाहृतं ।
योदद्यात्तु व्यतीपाते+ + + + +संयुतं ।
राजसूयसहस्रस्य फलमाप्नोति मानवः ॥ ९८ ॥
चतुर्लक्षमिति प्रोक्तं व्यासेनाद्भुतकर्मणा ॥
मत्पितुर्मम पित्रा च मया तुभ्यं निवेदितम् ॥

Colophon. इति पुराणदानमाहात्म्यम् ।

विषयः । पुराणश्लोकसङ्ख्या, पुराणनामव्युत्पत्तिः, पुराणदानविधिश्च ।

No. 931. काव्यकलापः ।

Substance, white and yellow country paper, 17 × 3 inches. Folia, 7. Lines, 7 on a page. Extent, 214 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Paṇḍit Purushottama Tarkálaṅkára. Appearance, fresh. Prose and verse. Incorrect.

Kávya-kalápa. A romance in prose and verse. By Mahánanda Dhíra. The MS. is a mere fragment and very corrupt.

Beginning. नत्वा श्रीदेवदेवीं त्रिभुवनजननीं श्यामरूपां वरेण्यां
यस्याः क्रोड़े निवसति सदा दिव्यरूपं सुरेशम् ।
आद्यं मेघाघनरुचिरतरं पीतवासं तड़ित् तं (?)
वक्ष्ये काव्यं कलापं कलितप्र+सवं नीलकण्ठस्य वक्त्रात् ॥

End. सा इति वाक्यं कथयित्वा राजपुरतो नयचेष्टां कृतवती ।
ततः श्रीकाव्यकलापो महानन्दधीरेण कथितुमारब्धः ॥

विषयः । (अतःपरमस्यग्रन्थस्याचरत्वादुर्वाच्यम् । तत्राऽयमसमाप्तमिति लक्ष्यते ।
चम्पूकाव्यमेतत् । असम्पूर्णत्वादस्य पुस्तकस्य प्रकरणच्छेदोऽज्ञेयः ।)

No. 932. क्रमसङ्ग्रहः ।

Substance, white and yellow country paper, 19½ × 3½ inches. Folia, 23. Lines, 6 on a page. Extent, 638 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Paṇḍita Purushottama Tarkálaṅkára. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Kramasaṅgraha. The law of succession according to the Bengal school. By S'ríkṛishṇa Tarkálaṅkára Bhaṭṭáchárya.

Beginning. जगदम्बापदद्वन्द्वमापदां चयसाधनम् ।
विश्वकोटिविनिर्माणस्थितिसंहारकारणम् ॥
निधाय हृदये दायाधिकारक्रमसङ्ग्रहः ।

क्रियत पण्डितामोदी श्रीमच्छ्रीकृष्णशर्मणा ॥
अथ दायाधिकारक्रमः—

End. स्वयमूढायान्तु दास्यां तथाविधापत्यस्य विभाज्यत्वमेवेति। आर्त्तसम्मतमप्यत-द्विति ॥

Colophon. इति श्रीश्रीकृष्णतर्कालङ्कारभट्टाचार्यविरचितो दायाधिकारक्रमसङ्ग्रहः समाप्तः ॥

विषयः। अत्र दायाधिकारक्रमादिर्वर्णितः।

No. 933. उत्तरगीता।

Substance, yellow country paper, 14 × 3¼ inches. Folia, 13. Lines, 6 on a page. Extent, 204 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Tarkálaṅkára. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Uttara Gítá. A sequel to the Bhagavat Gitá, treating of theocratic Vedánta philosophy.

Beginning. अर्जुन उवाच। यदेकं निष्कलं ब्रह्म व्योमातीतं निरञ्जनं।
अप्रतर्क्यमविज्ञेयं विनाशोत्पत्तिवर्जितम्॥ १ ॥
कैवल्यं केवलं शान्तं शुद्धमत्यन्तनिर्मलम्।
कारणं योगनिर्मुक्तं हेतुसाधनवर्जितम्॥ २ ॥
हृदयाम्बुजमध्यस्थज्ञानं ज्ञेयस्वरूपकम्।
तत्क्षणादेव मुच्येत यज्ज्ञानाद् ब्रूहि केशव॥ ३ ॥
श्रीभगवानुवाच। साधु पृष्टं महाबाहो बुद्धिमानसि पाण्डव।
यन्मां प्रच्छसि तत्त्वार्थमशेषं तद् ददाम्यहम्॥ ४ ॥

End. भूतवस्तून्यशाश्चिले पुनर्जन्म न विद्यते।

Colophon. इति श्रीमदुत्तरगीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां योगशास्त्रे श्रीकृष्णार्जुनसंवादे वैराग्योदयो नाम तृतीयोऽध्यायः समाप्तः।

विषयः। श्रीकृष्णार्जुनयोः कथोपकथनव्याजेन ज्ञानोपदेशोऽध्यायत्रयात्मकः। तत्र १ अध्याये ब्रह्मनिरूपणम्। २, आत्मानुभवः। ३, वैराग्योदयः। (अस्यान्तिमपत्रे हंसमन्त्रः, तत्साधनप्रयोगादिश्च विद्यते।)

No. 934. श्यामामन्त्राः ।

Substance, country paper, 18 × 3¼ inches. Folia, 13. Lines, 9 on a page. Extent, 432 s'lokas. Character, old Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Paṇḍita Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, very old, with annotations on the margin. Prose and verse. Correct.

S'yámámantráh. A collection of *Vijamantras* of the ten great Vídyás, or manifestations of the Goddess Durgá. Anonymous.

Beginning. अथ श्यामामन्त्राः । तत्र काली तन्त्रे. कामत्रयं वह्निसंस्थं रतिविन्दुसमन्वितं ।
कूर्चयुग्मं तथा लज्जायुगलं तदनन्तरम् ॥
दक्षिणे कालिके चेति पूर्ववीजानि चोच्चरेत्।,
अन्ते वह्निवधून्दद्याद् विद्या राज्ञी प्रकीर्त्तिता ॥
अस्याः पूजाप्रयोगः । प्रातःकृत्यादिकं कृत्वा स्नात्वा मन्त्राचमनं कुर्य्याद् ।
तद्यथा ।

End. इति छिन्नमस्ताप्रकरणम् । भैरवतन्त्रे ।
अथ वक्ष्ये महाविद्याः कालिकायाः सुदुर्लभाः ।
यासां विज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ॥
नात्र चित्ताविशुद्धिः स्यान् न वा मित्रादिदूषणम् ।
न वा प्रयासबाहुल्यं समयासमयादिकं ॥
न वित्तव्ययबाहुल्यं कायक्लेशकरं न च ।
य एनां चिन्तयेन्मन्त्री सर्वकामसमृद्धिदाम् ॥
तस्य हस्ते सदैवास्ति सर्वसिद्धिर्नसंशयः ।
गद्यपद्यमयी वाणी सभायां तस्य जायते ॥
तस्य दर्शनमात्रेण वादिनो निष्प्रभा गताः ।
राजानोऽपि च दासत्वं भजन्ते किं परे जनाः ॥
वन्हेः शैत्यं जलस्तम्भं गतिस्तम्भं विवस्वतः ।
दिवारात्रिव्यत्ययश्च वशीकर्मक्षमो भवेत् ॥
अन्ते च लभते देव्या गणत्वं दुर्लभं नरः ।

Colophon. (समाप्तिसूचकं वाक्यं न विद्यते। परं शेषपङ्क्तिलिखनप्रकारदर्शनात षोड़शतम-
महाविद्यायाः छिन्नमस्तकायाः प्रकरणसमाप्तिपूर्वकफलश्रुतिकथनदर्शनेन शेषव-
क्तव्यस्यापरस्याभावाच्च समाप्तमेवेति गम्यते ।)

विषयः। कालीताराप्रभृतीनां षोड़शानां महाविद्यानां मन्त्राः, सप्रमाणं पूजापद्धत्यादिश्च। (परिच्छेदशून्यम्।)

No. 935. पितृपद्धतिः।

Substance, yellow country paper, 18 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 8 on a page. Extent, 87 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Pandita Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Pitṛipaddhati. An elementary treatise on S'ráddhas, or rites meet for the dead. By Gopála A'chárya.

Beginning. अखिलनिगमवक्षैर्दिव्यवीणां वहन्ती
स्मितविकसितवक्त्रा ज्ञानदीपप्रसन्ना।
अनुकुलफलयुक्ता शाखिनी सेवकानां
हृदि लसतु सदा मे भारती सर्वशुक्ला॥
ध्यात्वा नन्दीश्वरं देवं नत्वा पितृपदद्वयम्।
गोपालो बालतोषाय विलिखेत् पितृपद्धतीः॥
सांवत्सरिकं श्राद्धं सौरेणैव कर्त्तव्यमिति बहुसम्मतम्।

End. अतो गोत्रखगोत्रयोर्विकल्प इति शूलपाणिः॥ ०॥

Colophon. इति गोपालाचार्यविरचितपितृपद्धतौ प्रमाणखण्डो नाम प्रथमपरिच्छेदः॥
ग्रन्थोऽयं लिखितो यत्नात् हरिनारायणशर्मणा॥
ॐ गङ्गा॥ (अत्र समाप्तिवाक्ये प्रथममितिपदश्रुतेरसमाप्तमिदमित्यनुमीयते)।

विषयः। श्राद्धविषयकप्रमाणादिः।

No. 936. तन्त्रसारः।

Substance, red and yellow country paper, 18 × 4½ inches. Folia, 297. Lines, 8—9 on a page. Extent, 13,815 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1773. Place of deposit, Navadvípa, Pundit Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, soiled. Prose and verse. Correct. Copies have also been found at Navadvípa in the possession of Yádavachandra Bhaṭṭáchárya and Yadunátha Sárvabhauma Naiyáyika. Several copies are also available in Calcutta.

Tantrasára A summary of the Tántric cult, comprising mantras, diagrams and rituals for the adoration of the different Hindu divinities, both S'ákta and Vaishṇava. By Kṛishṇánanda Bhaṭṭácharya. The work is held in high estimation, and has been very extensively quoted as a standard authority.

Beginning. नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं ब्रह्मादिसुरवन्दितम्।
गुरुञ्च ज्ञानदातारं कृष्णानन्देन धीमता ॥
तत्तद्ग्रन्थगताद्वाक्याज्ज्ञानार्थं प्रतिपद्य च ।
सौकर्यार्थकृतः सङ्क्षेपात् तन्त्रसारः प्रतन्यते ॥

End. गमनागमने जाङ्ग्रिकी सा तनुयायो फलानि कुण्डली ।
उदिता कुलकामधेनुरेषा भजतां काङ्क्षितकल्पवल्लरीम् ॥
वेदार्थशास्त्रविपरीतविलोकनेन प्रायोभवद्यजनलोपमवेच्य मातः ।
तद्गूढकूटविशदीकरणेषु जातान् मातः क्षमस्व तव पादयुगेषु याचे ॥
यद् यन्मया नाथ विमूढबुद्ध्या स्पष्टीकृतं गुह्यतमन्तु तन्त्रे ।
क्षन्तव्यमेतत् करुणानिधान क्रोधो न चार्हः खलु पामरेषु ॥

Colophon. इति श्रीमहामहोपाध्यायश्रीकृष्णानन्दभट्टाचार्यविरचिते तन्त्रसारे तृतीयपरिच्छेदः ॥ समाप्तोऽयं तन्त्रसारः ॥

विषयः। बहुतरतन्त्रादिभ्यः तान्त्रिकदीक्षादिविषयकप्रमाणान्युद्धृत्य यथाक्रमेणेह सङ्गृहीतः। अत्र त्रयः परिच्छेदाः सन्ति। तत्र प्रथमे, प्रथमं लक्षणचक्रादि, ततो व्यवस्था। तद् यथा—गुरुलक्षणम्, शिष्यलक्षणम्, कुलाकुलचक्रम्, राशिचक्रम्, नक्षत्रचक्रम्, अकथहचक्रम्, ऋणिधनिचक्रम्, अकडमचक्रम्, दीक्षाकालः, वारनियमः, तिथिनियमः, नक्षत्रनियमः, योगनिर्णयः, करणनिर्णयः, लग्ननिर्णयः, निषिद्धमासतिथिनियमः, मालानिर्णयः, मालायां मणिनियमः, आसनभेदाः, मालासंस्कारः, पुरश्चरणम्, भक्ष्यादिनियमः, वर्ज्यद्रव्याणि, भूतलिपिः, स्त्रीणां होमाधिकारः, अन्यप्रकारपुरश्चरणं, पुरश्चरणप्रयोगः, कूर्मचक्रम्, मन्त्राणां दशसंस्काराः, मातृकायन्त्रम्, ग्रहणपुरश्चरणसङ्कल्पः, कलावतीदीक्षाप्रयोगः, चन्द्रसूर्याग्नीनां कलानां नाम, षोडशाङ्गादिधूपः, पञ्चायतनी दीक्षा, सङ्क्षेपदीक्षा, सर्वतोभद्रमण्डलम्, नवनाभमण्डलम्, त्रिखण्डी मुद्रा चेति।

द्वितीये प्रथमं सामान्यपूजादि, ततो मन्त्राः। तद् यथा—सामान्यपूजा, सन्ध्याप्रयोगः, स्नानविधिः, गायत्री, गायत्रीध्यानम्, पूजाप्रयोगः, भुवनेश्वरी

मन्त्राः, अन्नपूर्णा०, त्रिपुरा०, दुरिता०, वज्रप्रस्तारिणी०, दुर्गा०, महिषमर्दिनी०, जयदुर्गा०, शूलिनी०, वागीश्वरी०, पारिजातसरस्वती०, गणेश०, हेरम्ब०, हरिद्रागणेश०, लक्ष्मी०, महालक्ष्मी०, सूर्य०, अजपा०, विष्णु०, श्रीराम०, श्रीकृष्ण०, बालगोपाल०, वासुदेव०, हयग्रीव०, नृसिंह०, हरिहर०, वराह०, शिव०, मृत्युञ्जय०, चिन्तामणि०, नीलकण्ठ० चण्ड०, क्षेत्रपाल०, वटुक०, त्रिपुरभैरवी०, सम्पत्प्रदाभैरवी०, कौलेशीभैरवी०, सकलसिद्धिदाभैरवी०, चैतन्यभैरवी०, भयविध्वंसिनीभैरवी०, कामेश्वरीभैरवी०, षट्कूटाभैरवी०, नित्यभैरवी०, रुद्रभैरवी०, भुवनेश्वरीभैरवी०, सकलेश्वरीभैरवी०, त्रिपुरबाला०, नवकूटबाला०, अन्नपूर्णेश्वरीभैरवी०, श्रीविद्या०, कामराज०, लोपामुद्रा०, मनूपासिता०, कुबेरोपासिता०, चन्द्रोपासिता०, द्वितीयलोपामुद्रा०, वैष्णवीषट्कूटा०, नन्दिपूजिता०, सूर्योपासिता०, इन्द्रोपासिता०, शङ्करोपासिता०, दुर्वासउपासिता०, पञ्चमीविद्या०, पारिभाषिकषोडशी०, महाषोडशी०, बीजावलिषोडशी०, कमलासुन्दरी०, भुवनसुन्दरी०, वाक्सुन्दरी०, शक्तिसुन्दरी०, श्री०, प्रचण्डचण्डिका०, श्यामा०, गुह्यकाली०, भद्रकाली०, श्मशानकाली०, महाकाली०, तारिणी०, एकजटा०, नीलसरस्वती०, कुब्जिका०, उग्रतारा०, महानीलसरस्वती०, ताराषोढा०, अष्टतारिणीमन्त्राः, रहस्यपुरश्चरणम्, वीरसाधनम्, अधिकारिलक्षणम्, चितालक्षणम्, शवसाधनम्, विद्याभेदकथनम्, चण्डोग्रशूलपाणिमन्त्राः, मातङ्गी०, उच्छिष्टचाण्डालिनी०, धूमावती०, भद्रकाली०, धनदा०, श्मशानकाली०, वगलामुखी०, कर्णपिशाचीमन्त्राः, सिद्धिलक्षणम्, मञ्जुघोषः, तारिणीकल्पः, सारस्वतकल्पः, कात्यायनीकल्पः, दुर्गामन्त्राः, गौरी०, विशालाक्षी०, राजमुखी०, इन्द्र०, गरुड़०, माला०, विषहराग्नि०, हनुमत्कल्पः, हनुमद्वीरसाधनम्, आर्द्रपटी, श्मशानभैरवीमन्त्रः, ज्वालामालिनी०, महाकाली०, तत्प्रयोगः, ज्वालामालिनीप्रयोगः, निगड़मोचणम्, त्रिटिमन्त्रः, त्र्यम्बक०, मृतसञ्जीवनी०, आकर्षणम्, विद्वेषणम्, उच्चाटनम, सुखप्रसवमन्त्रः, अदर्शनम्, योगिनीसाधनम्, योगिनीसाधनकालः, तत्राधिकारिनिर्णयः, पूजाधारः, यन्त्रसंस्कारः, चक्रप्रतिष्ठाप्रयोगश्चेति ।

तृतीये जपहोमप्रकाराद्युपदेशो यन्त्रादिलिखनप्रकारादयश्च । तद्यथा— प्रकीर्णकम्, पूजायां विहितनिषिद्धम्, पञ्चशुद्धिः, मन्त्रसिद्धेरुपायः, मन्त्रसिद्धिलक्षणम्, मन्त्रदोषाः, मन्त्रदोषशान्तिः, होमार्थं कुण्डनिर्णयः, नवकुण्डानि, कुण्डानां विशेषफलम्, काम्यहोमार्थं कुण्डनिर्णयः, नागशिरआदिनिर्णयः, नवकुण्डयोनिनियमः, नमोऽन्ते नमोदद्यादित्यादिविचारः, नित्यहोमः, सङ्क्षेप-

होमः, हृद्धोमः, होमद्रव्यप्रमाणम्, षट्कर्मलक्षणम्, आसनम्, ग्रथन-विदर्भ-सम्पुट-रोधन-योग-पल्लवनिर्णयः, षट्कर्ममन्त्रलिखने द्रव्यम्, शान्तिकादौ पात्रनियमः, भूतानां मण्डलानि, भुवनेश्वर्याः स्तवकवचानि, अन्नपूर्णायाः०, त्रिपुटायाः०, दुर्गायाः०, महिषमर्दिन्याः०, लक्ष्म्याः०, सरस्वत्याः०, गणेशस्य०, हरिद्रागणेशस्य०, सूर्यस्य०, विष्णोः०, श्रीरामस्य०, श्रीकृष्णस्य०, गोपालस्य०, नृसिंहस्य०, शिवस्य०, वटुकस्य०, भैरव्याः०, श्रीविद्यायाः०, महात्रिपुरसुन्दर्याः०, प्रचण्डचण्डिकायाः०, काल्याः०, तारायाः०, वगलामुख्याः०, चतुःषष्ट्युपचाराः, अष्टादशोपचाराः, षोड़शोपचाराः, दशोपचाराः, पञ्चोपचाराः, निर्माल्यकथनम्, त्रिपुरसुन्दर्याः षोड़शोपचाराः, रुद्राक्षमाहात्म्यम्, रुद्राक्षप्रतिष्ठा, रुद्राक्षसंस्कारः, परिभाषा, विष्ण्वाराधनमन्त्राः, विष्णुविषये नैमित्तिकादिकर्मभङ्गप्रायश्चित्तम्, शिवभक्तिविषये नैमित्तिकादिकर्मभङ्गप्रायश्चित्तम्, पञ्चप्रकार इज्या, वैष्णवानां द्वादशशुद्धिः, द्वादशतिलकानि, योगाङ्गासनानि, मुद्राः; घटार्गलायन्त्रम्, त्वरिता०, नवदुर्गा०, लक्ष्मी०, भैरवी०, त्रिपुरागायत्री०, त्रिपुरा०, श्रीविद्या० गणेश०, श्रीराम०, नृसिंह०, गोपाल०, कृष्ण०, शिव०, काली०, शान्तिकादौ तारायन्त्रम्, यन्त्रलिखनद्रव्यम्, शान्त्युदकस्नानम्, सङ्क्षेपतः सर्वदेवानां नित्यपूजाविधिः, नैमित्तिकविधिः, चरणामृतमाहात्म्यम्, स्त्रीनपुंसकमन्त्राणां लक्षणम्, शुद्धप्रबोधकालः, योगाङ्गासनानि, श्रीविद्यायजनम्, प्रयोगविधिः, भुवनेश्वरी०, त्वरिता०, दुर्गा०, सरस्वती०, लक्ष्मी०, गणेश०, सूर्य०, श्रीराम०, कृष्ण०, दधिवामन० हयग्रीव०, नृसिंह०, वराह०, मृत्युञ्जय०, दक्षिणमूर्त्ति०, भैरवी०, सुन्दरी०, त्रिपुरा०, छिन्नमस्ता०, श्यामा०, काम्यतर्पणम्, निग्रहाद्युपायाः, वेतालसिद्धिः, बालकसंस्कारः, शान्तिमन्त्रः, छागादिबलिः, कुलाचारः, दूतीयागः, यजनप्रकारः, द्रव्यशुद्धिः, शक्तिशोधनम्, वीराणां पुरश्चरणम्, मन्त्रिणां मन्त्रस्नाननिरूपणम्, सन्ध्या, शवपूजा, पञ्चमकारयजनप्रकारः, तत्प्रक्रिया, ग्रन्थकृतकृतस्वदोषक्षमापणञ्चेति ।

इह बहुतरयन्त्राणि चित्रितानि सन्ति ॥

No. 937. दुर्गभञ्जनम् ।

Substance, country yellow paper, 19 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 84. Lines, 8 on a page. Extent, 4200 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Durgabhañjana. A treatise on Smṛiti rites, illucidating doubtful points, and solving many moot questions regarding proper times for performing particular ceremonies. By Chandras'ekhara S'armá, a Várendra Bráhmaṇa of Navadvípa. The work is divided into four chapters, (lit. forts). The first treats of the age of the moon, and the proper times when particular ceremonies ordained for specifical days of the moon, should be performed. The second treats of months, their conjunctions, and the ceremonies appertaining to them. The third is devoted to resolutions to perform ceremonies, persons qualified to perform them, and the details thereof. Prominent mention is made in this chapter of the rules for commencing the Durgá pújá. The fourth has for its subjects, optional fasts and penances.

Beginning. भजत भजत कृष्णं गोपनारीसतृष्णं
निखिलभुवनवन्द्यं नन्दगोपाभिनन्द्यम् ।
सुकृतिहृदयवन्द्यं प्रेमभक्त्यैकगम्यं
सकलललितगेहं सच्चिदानन्दगेहम् ॥
याता माता मया किं नवदधि विधृतं भुज्यते नेति मत्वा
दृष्ट्वा तद्वृत्तमाशु प्रियतमतनयाभुङ्क्ष्व वत्सेत्युवाच ।
लब्ध्वा मातुः प्रसादं सपदि गतभयं स्मेरवक्त्रं वदन्तं
मातर्दोषो न मेऽयं बलकृतमिति तं नन्दसूनुं नमामि ॥
सदानन्दमयीं स्मृत्वा चन्द्रशेखरशर्मणा ।
वरेन्द्रान्वयसम्भूतनवद्वीपनिवासिना ॥
श्रीकृष्णप्रीतये गूढशास्त्रार्थस्याभिसन्धितः ।
स्मृतीनां क्रियते दुर्गभञ्जनं बुधरञ्जनम् ॥
अथ तिथेर्दुर्गभञ्जनम् । तत्र, राशिचक्रचलत्सूर्यावधिकं वाश्रयविकर्षप्रयो-
जकतादृशचन्द्रक्रिया तिथिः । तथाहि—

End. वियोगे पारणं कुर्युर्मुनयो ब्रह्मवादिन इति। वियोगे उभयोर्विच्छेदे तद्योगस्य उपस्थितत्वात् स च एकतरचयादपि भवतीति ॥ ० ॥

Colophon. श्रीहरिनारायणशर्मणः पुस्तकमिदं स्वाचरञ्च इति ॥ ० ॥ यथा दृष्टमित्यादि ॥

विषयः। अत्र चत्वारि परिच्छेदाः। प्रथमं तिथिदुर्गभञ्जनम्। तत्र राशिचक्रस्य द्वैरूप्यता, अमाषोड़शभागेनेत्यादिवचनार्थः, अष्टम्यांशे चतुर्दश्या इति वचनव्याख्या, चन्द्रकलास्वरूपः, देवतानां कलानिर्णयः, तिथिखण्डविशेषनियमश्चेति। द्वितीयं मासादुल्लेखदुर्गभञ्जनम्। तत्र निमित्तोल्लेखविचारः, इषोत्सर्गादिविचारः, मासाद्युल्लेखविचारश्चेति। तदेतत् खण्डद्वयात्मकं प्रथमखण्डम्। सङ्कल्पस्मृतिदुर्गभञ्जनाख्यतृतीयपरिच्छेदारम्भे पृथङ्मङ्गलाचरणदर्शनात्; तथाहि—"सदानन्दमयीं स्मृत्वा चन्द्रशेखरशर्मणा। सङ्कल्पस्मृतिदुर्गानां भञ्जनं क्रियतेऽधुना॥" इति। तत्र च काम्यकर्मणि सङ्कल्पः, निष्कामानां काम्येऽपि सङ्कल्पाभावः. सुगमसङ्कल्पः, अधिकारिलक्षणम्, विशिष्टफलं प्रति कामनाधिकारः, काम्यकर्मणि रागिणां प्रीतिकामनायां तत्फलप्राचुर्य्यम्, सङ्कल्पनिरूपणम्, जन्मतिथिविहिताश्वत्थामादिपूजनफलं, सङ्कल्पवाक्यरचना, सङ्कल्पवाक्ये फलभागिन एव नामगोत्राद्युल्लेखो न तु प्रतिनिधेः, सङ्कल्पकालः, सप्तम्यादिमहाष्टम्यादिकल्पे षष्ठ्यां बोधनम्, विशेषबाधकाभाव एव प्रकरणाद् वाक्यस्य बलवत्त्वम्, दिवसाद्यन्तनाड़ीचतुष्टयस्य सन्ध्यात्वकीर्त्तनम्, सायंसन्ध्यायाः प्राशस्त्यादिकम्, उपवाससङ्कल्पकालः, ग्रस्तान्ते पुत्रताभोजनान्तरम्, ग्रहणनिमित्तकस्नानादिकार्य्यम्, नैमित्तिकानि काम्यानि च कर्माणि चेति। चतुर्थं व्रतदुर्गभञ्जनम्। तत्र—अष्टमी, जन्माष्टम्युपवासो नित्यः, जन्माष्टम्युपवासफलम्, व्रतकालव्यवस्था, पारणव्यवस्थादिश्चेति।

No. 938. प्रायश्चित्तव्यवस्थासङ्क्षेपः।

Substance, country yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 14. Lines, 6—7 on a page. Extent, 539 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1728. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Práyas'chitta-vyavasthá-saṅkshepa. A summary of the laws bearing on expiations. This and the following five works are evidently due to the same author, who attempted to produce a series of manuals like the *Tattvas* of Raghunandana, or the *Vivekas* of S'úlápaṇi, but his name does not appear in the codices under notice.

Beginning. अथ प्रायश्चित्तव्यवस्थासङ्क्षेपः। तत्रादौ प्रायश्चित्तलक्षणम्। तथाच हारीतः। प्रयतत्वाद्दोपचितमशुभं नाशयतीति प्रायश्चित्तम्।

End. तथाच पौत्रभ्रात्रादिना क्रियमाण—(इतः खण्डितम्)

विषयः। प्रायश्चित्तलक्षणादिः, पातकानि, अतिपातकप्रायश्चित्तम्, महापातकप्रायश्चित्तम्, ब्रह्मवधप्रायश्चित्तम्, सुरापानप्रायश्चित्तम्, स्वर्णस्तेयप्रायश्चित्तम्, गुर्वङ्गनागमनप्रायश्चित्तम्, पतितसंसर्गप्रायश्चित्तम्, गोवधप्रायश्चित्तम्, प्रायश्चित्तपूर्वाहकृत्यम्, बाल्यादिभेदेन प्रायश्चित्तभेदः, ज्ञानकृतादिनिरूपणम्, ब्राह्मणस्वामिकगोवधप्रायश्चित्तम्, एकहायन्यादिगोवधप्रायश्चित्तं, बोधनादिनिमित्तकगोवधप्रायश्चित्तम्, अण्लवनिमित्तकगोवधप्रायश्चित्तम्, गोवधापवादः, क्षत्रियादिवधप्रायश्चित्तम्, स्त्रीवधप्रायश्चित्तम्, गर्भवधप्रायश्चित्तम्, मार्जारादिवधप्रायश्चित्तं, मत्स्यादिवधप्रायश्चित्तम्, मण्डपोद्यानादिदेवतडागादिभेदनप्रायश्चित्तम्, अभिचारप्रायश्चित्तञ्चेति।

No. 939. तिथिव्यवस्थासङ्क्षेपः।

Substance, country yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 51. Lines, 6 on a page. Extent, 1836 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Tithi-vyavasthá-sankshepa. A summary of the laws regarding the moon's age, with references to the ceremonies to be performed on particular lunar days.

Beginning. प्रायःसङ्कल्पानामेव कर्मणामारम्भकत्वादादौ स एव निरूप्यते।

End. अनामावास्याष्टमीव्यतिरिक्ता द्वादशतिथयः शुक्ला ग्राह्याः। एतास्तु पौर्णमास्यन्तमासो ग्राह्यः॥

Colophon. इति तिथिव्यवस्थासङ्क्षेपः समाप्तः।

विषयः। सङ्कल्पनिरूपणम्, मलमासो रविसङ्क्रान्तिशून्यः, विधिश्चतुर्विधः, अर्थवादः, निषेधपर्युदासौ, विकल्पः, जन्मतिथिव्यवस्था, प्रतिपद्-द्वितीया-तृतीया-चतुर्थी-पञ्चमी-षष्ठी-सप्तमी-कृत्यम्, माघसप्तमी, अष्टमी, कृष्णजन्माष्टमी, पारणकालः, दूर्वाष्टमी, भीष्माष्टमी, अशोकाष्टमी, नवमी, श्रीरामनवमी, दशमी, दुर्गोत्सवः, बलिदानम्, धूपाः, उपचाराः, षोड़शोपचाराः, एकादशी,

चातुर्मास्यव्रतारम्भः, आरब्धव्रतत्यागे प्रायश्चित्तं, मत्स्यादित्यागफलम्, हरिशयनादिव्यवस्था, द्वादशी, श्रवणद्वादशी, त्रयोदशी, वारुणत्रयोदशी, चतुर्द्दशी, सावित्रीचतुर्द्दशी, अनन्तव्रतम्, शिवचतुर्द्दशी, मदनचतुर्द्दशी, पौर्णमासी, महाज्यैष्ठी, कोजागरः, रविसङ्क्रान्तिरात्रिसङ्क्रमणव्यवस्था, कार्त्तिककृत्यम्, ग्रहणम्, अमावास्या, अर्द्धोदययोगः, युगाद्याः, युगाद्यारहस्यञ्चेति ।

No. 940. उद्वाहव्यवस्थासङ्क्षेपः ।

Substance, country yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 79 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Udváha-vyavasthá-sankshepa. A summary of the laws regarding marriage.

Beginning. अथोद्वाहव्यवस्थासङ्क्षेपः । तत्र सापिण्ड्यं निरूप्यते ।

End. वरे मृते कन्या देवराय प्रदातव्या । एतच्च कन्यानुमतौ । वाग्दत्ताया अपि कन्यायाः कुमारीवद् विवाहः ॥ ० ॥

Colophon. इत्युद्वाहव्यवस्थासङ्क्षेपः ॥

विषयः । सापिण्ड्यनिरूपणादिः, पितृबान्धवादिनिर्णयश्चेति ।

No. 941. श्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः ।

Substance, country yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 37. Lines, 6 on a page. Extent 1207 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'ráddha-vyavasthá-sankshepa. A summary of the laws regarding the various s'ráddhas, or offerings to the manes.

Beginning. अथ श्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः । विप्रेभ्यो दद्यादग्नौ जलेपि वेत्यनेन तस्यापि ब्राह्मणस्वीकारपर्य्यन्तं, स्वीक्रियते तदा पित्रे वलिदानेऽतिव्याप्तिः ।

End. येन सेतुनानेकेषामुपकारः क्षेत्रिणश्चाल्पपीड़ा स सेतुः क्षेत्रिणा न निराकरणीयः ।

Colophon. इति श्राद्धव्यवस्थासङ्क्षेपः ॥

विषयः । श्राद्धलक्षणविचारः, देवतालक्षणम्, यागलक्षणम्, साहित्यलक्षणम्, तन्त्रतालक्षणम्, नवान्नश्राद्धकालः, मघाचयोदशीश्राद्धम्, अम्बयुकक्लष्णपचश्राद्धम्, शस्त्रहतचतुर्द्दशीश्राद्धम्, अष्टकाश्राद्धम्, श्राद्धवेला, मलमासे कर्त्तव्यम्, मलमासनिषिद्धकर्माणि, अमावस्याश्राद्धवेला, प्रतिमासे पार्वणासमर्थस्य पार्वणव्यवस्था, निमन्त्रणव्यवस्था, दर्भाः, श्राद्धशेषभक्षणे नियमविधिः, आमान्नव्यवस्था, जीवत्पितृकश्राद्धम्, माभिककालः, मासिकसपिण्डीकरणयोरपकर्षः, पिण्डमिश्रीकरणम्, विप्रपतितस्तताह्वाविदितयोः श्राद्धकालः, स्तताह्वाज्ञाने श्राद्धदिनमासनिर्णयः, एकोद्दिष्टकालनिर्णयः, अम्बुघटश्राद्धम्, सपिण्डीकरणम्, श्राद्धेऽधिकारिनिरूपणम्, वृद्धिश्राद्धव्यवस्था, शूद्रकर्त्तृकतर्पणवाक्यम्, वृद्धिनिर्णयः, अक्षतवृद्धिः, ऋधिविधिः, प्रतिभूः, स्वामिकविक्रयः, सम्भूय समुत्थानम्, दत्ताप्रदानिकं, भृतकविधिः, भाटकविधिश्चेति ।

No. 942. दायव्यवस्थासङ्क्षेपः ।

Substance, country yellow paper, 19 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 14. Lines, 6 on a page. Extent, 456 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Dáya-vyavasthá-sañkshepa. A summary of the laws regarding succession and inheritance.

Beginning. अथ दायव्यवस्थासङ्क्षेपः । तत्र पितृणामेकैकस्मिन् द्रव्ये एकैकस्य स्वत्वं न तु सर्व्वेषाम् ।

End. आकालिकं निमित्तकालमारभ्य परदिने तत्कालपर्य्यन्तं, सज्योतिः दिनमानं रात्रिमानञ्चेत्यर्थः ॥ ॐ गुरवे नमः ॥

Colophon. (समाप्तिवाक्यमिह न दृश्यते परं लेखभङ्ग्या समाप्तमेवेति प्रतीयते)

विषयः । पित्रादीनां स्वत्वनिर्णयः, पितृकृतपितामहधनविभागः, पितृकृतस्वोपार्जितधनविभागः, विभागानर्हाः, विभाज्यानि, स्त्रीधननिरूपणम्, दानविक्रयाधिकारः, स्त्रीधनविभागः, अप्रजास्त्रीधनाधिकारः, विभागानन्तरं जातविभागः, पुत्रिकानन्तरजातौरसविभागः, अपुत्रधनविभागः, संसृष्टिविभागः, विभागकालापकृतिविभागः, पितृधनविभागकालः, पितृस्वत्वनिवृत्तौ भ्रातृकृतविभागव्यवस्था, पितृकृतपैतामहधनविभागः, समयाशुद्धिनिर्णयश्चेति ।

No. 943. शुद्धिव्यवस्थासङ्क्षेपः ।

Substance, country yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 30. Lines, 7 on a page. Extent, 1155 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'uddhi-vyavasthá-sankshepa. A summary of the laws regarding mourning, and the duties appertaining to that state.

Beginning. अथ शुद्धिव्यवस्थासङ्क्षेपः। तत्रादौ शुद्धिपदार्थो निरूप्यते। तत्र विहितकर्मार्हत्वप्रयोजको धर्मविशेषः शुद्धिः ।

End. युगाद्यावयने पुण्ये मन्वाद्या च विशेषतः ।

Colophon. इति शुद्धिव्यवस्था समाप्ता ।

विषयः । शुद्धिलक्षणादिः, सहमरणानुमरणयोर्व्यवस्था, अनयोरशौचसङ्करः, आतक्रान्ताशौचम्, अशौचे विधिनिषेधौ, अशौचसङ्करः, गर्भस्रावाशौचम्, स्वाशौचम्, बालाद्यशौचम्, विदेशस्थाशौचम्, सपिण्डाद्यशौचम्, मातामहाद्यशौचम्, मृत्युविशेषाशौचम्, अशौचापवादः, शवानुगमनाशौचम्, अस्थिसञ्चयाङ्गस्पर्शयोः कालः, द्रव्यशुद्धिः, वापीकूपतडागेषु मृते जलशुद्धिः, गृहमरणे गृहस्यशुद्धिः, सूतिकादिमरणे दाहव्यवस्था, पर्णनरदाहव्यवस्था, मुमूर्षुकृत्यम्, प्रेततर्पणव्यवस्था, पुत्रस्य वर्षकृत्यम्, पिण्डदानम्, अन्तिमदिनकृत्यम्, अशौचान्तद्वितीयदिनकृत्यम्, वृषोत्सर्गकालः, वृषलक्षणम्, अस्यैव प्रयोगविशेषः, दानव्यवस्था, दानभाषा, दानपरिपाटी, दानप्रयोगः, प्रेतक्रियाधिकारिणः, दत्तककरणपरिपाटी, मृतक्रिया त्रिविधा, विपुलगृहदानम्, वृहदामान्नदानञ्चेति ।

No. 944. उद्वाहव्यवस्था अथवा सम्बन्धव्यवस्थाविकाशः ।

Substance, country yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 10. Lines, 7 on a page. Extent, 437 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Udváha-vayavasthá alias *Sambandha-vyavasthá-vikás'a.* A treatise on marriage. Anonymous. This is different from the work noticed under No. 649.

Beginning. अथोद्वाहव्यवस्था। तत्र भार्यात्वसम्पादकग्रहणं विवाहः। भार्यात्वञ्च विवाहजन्य-

कन्यात्वनिवृत्तिसंस्कारविशेषो वरनिरूपितः, अमुकस्य भार्यात्वमिति प्रतीतेः। अयमेव चूड़ादिसंस्कारवत् विवाहसंस्कारोऽपि लाघवात्।

End. षट्सङ्ख्यासङ्केताङ्कवद् वक्ररेखया खियं लिखेत्।

Colophon. इति सम्बन्धव्यवस्थाविकाशः।

विषयः। विवाहलक्षणादिविचारः। ६४९ अङ्कीयग्रन्थादयं भिन्नः।

No. 945. अनुमानदीधितिटिप्पनीपूर्वभागः।

Substance, country yellow paper, 20 × 5 inches. Folia, 149. In 7 parts. Lines, 9 on a page. Extent, 7375 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1721. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old and decayed. Prose. Correct.

Anumána-dídhiti-ṭippaní. A gloss on the commentary of Raghunátha Siromaṇi on the first book of Gañges'a Upádhyáya's great Nyáya work the *Chintámaṇi.* By Jagadís'a Tarkálañkára. This MS. comprises 13 out of the 25 sections of the work. Nos. 507 to 511 are portions of this work. (Ante I, p. 293).

Beginning. सस्मितानन सरोजमङ्गणे रिङ्गमाणमतिलोलकुण्डलम्।
रोचनोल्लसितभालमस्तु मे कैशवं मनसि शैशवं वपुः॥
प्राचैरनुचितविविधचोद्यैः कलुषीकृतोऽपि अधुना।
दीधितियुतमणिरेष श्रीजगदीशप्रकाशितः स्फुरतु॥
परमात्मने सर्वांतर्यात्मने नमः।

End. ननु प्रकृतस्थले विशिष्टप्रत्यक्षजनकत्वमेव नास्तीत्याह विशिष्टसामग्रीति।

Colophon. इति श्रीलश्रीजगदीशतर्कालङ्कारभट्टाचार्यविरचिता सामान्यलक्षणा समाप्ता
शके चन्द्रमेन्नागविधुमित आदित्यतनये
नभस्यीये सप्ताहनि च सुरनाथं हृदि वहन्।
दशम्यां शुक्लायां कुसुरकमलानाथ इमकं
प्रयत्नेनालेखीन्निजपरिपठनायेति पुस्तम्॥
कदा वाराणस्यामिह सुरधुनीरोधसि वसन्
वसानः कौपीने शिरसि निदधानोऽञ्जलिपुटम्।
अये गौरीनाथ त्रिपुरहर शम्भो त्रिनयन
प्रसीदेत्याक्रोशन् निमिषमिव नेष्यामि निवसान्॥

विषयः । जगदीशतर्कालङ्कारकृततत्त्वचिन्तामणिदीधितिटिप्पन्या द्वितीयखण्डम् "अनुमानदीधितिटिप्पनीति" तस्यैषः पूर्वो भागो व्याप्तिकाण्डमिति प्रसिद्धम् । अत्र—१ अनुमितिः, २ व्याप्तिपञ्चकम्, ३ सिंहव्याघ्री, ४ पूर्वपक्षः, ५ व्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावः, ६ सिद्धान्तलक्षणम्, ७ अवच्छेदकनिरुक्तिः, ८ विशेषनिरुक्तिः (अथवा विशेषव्याप्तिः), ९ अतएवचतुष्टयी, १० व्याप्तिग्रहोपायः, ११ तर्कः, १२ व्याप्त्यनुगमः, १३ सामान्यलक्षणेति त्रयोदशपरिच्छेदाः सन्ति । तदत्र पुस्तके द्वितीयादिपरिच्छेदत्रिकं खण्डितम् । अनुमितिपरिच्छेदेऽपि सप्तमपक्षतः परस्तात् खण्डितञ्च ।

No. 946. कातन्त्रवृत्तिपञ्जिका, परार्द्धा ।

Substance, country paper, 14 × 2½ inches. Folia, 96. Lines, 9 on a page. Extent, 4644 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1400. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Kátantra-vṛitti-pañchiká. A gloss on Durga Siñha's commentary on the Sanskrit grammar called Kátantra. By Trilochana Dása. The MS. contains the only second half of the work. Durga Siñha's work has been noticed under No. 510, *ante* I, p. 296.

Beginning. प्रारम्भपत्रस्य प्रथमोभागश्छिन्नः खण्डितः । ततश्च पङ्क्त्यपरार्द्धे—अथाख्यानन्तर्यार्थ एव गृह्यते तथाहि प्रश्नः पर्य्यन्तयोग उच्यते ।

End. आव । अत्रापि द्वे इत्यनुवर्त्तते द्विवचनसन्निधानात् उत्तरश्चव्दोयं पूर्ववत् ।

Colophon. इति त्रिलोचनदासकृतायां •(इतः खण्डितम्) ।

विषयः । कलापव्याकरणीयतिङन्तादिद्वितीयभागस्य व्याख्यानम् ।

No. 947. सर्वतोभद्रमण्डलम् ।

Substance, country paper, 14 × 2½ inches. Folium 1. Lines, 16. Extent, 31 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1400. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Sarvato-bhadra-mandala. A description of a mystic diagram so called. It is held in high estimation in astrological works for casting nativities, and calculating future events in the life of man.

Beginning. चतुरस्रे चतुःकोष्ठे कर्णसूत्रसमन्विते । चतुर्ष्वपि च कोष्ठेषु कर्णसूत्रचतुष्टयम् ।
End. तिस्रो रेखा वहिः कुर्यात् सितरक्तासितैः क्रमात् । मण्डलं सर्वतोभद्रमेतत् सा-
धारणं स्मृतम् ।
विषयः । सर्वतोभद्रमण्डलप्रणयनप्रयोगः ।

No. 948. एकाक्षरकोषः ।

Substance, country paper, 12 × 3 inches. Folia, 2. Lines, 6 on a page. Extent, 34 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Verse. Correct. Copies have been found at Vikramapura, Ḍháká, with Paṇḍit Kálíkumár Bhaṭṭácharya, and in Calcutta, with the Honorable Rája Jotindramohan Tagore Báhádur, and in the Library of the late Rájá Sir Rádhákánta Deva Bahádur.

Ekákṣharakosha. A vocabulary of words of one syllable or one Sañskṛit letter each. By Purushottama Deva. The work is of some repute. Professor Aufrecht in his Bodleian Catalogue gives the following account of this work. " Major numerus earum vocum, quas Purushottama hoc libello collegit, e mystica doctrina delectus videtur, Cf. supra, p. 97. n. 3. In quibusdam exemplis, ut si *ga* esse *gaṇapati* et *gandharva*, *cha* significare *chandramas* et *choara*, *ta taskara*, *dha dhana*, *ya yama*, *va váta* et *veruṇa* esse dicuntur, facile vides lusum hunc esse, ubi nomina prima ipsorum syllaba significentur. Aliae voces radices sunt, quae in compositorum fine adjectivorum locum tenent, ut *ga* (*gita*), *cha* (*cheda*, *chedana*), *da* (*dána*, *dátṛi*). Minor pars re vera nomina vel particulæ sunt, et ab optimis quibusque scriptoribus usurpantur, velut *kha*, *bha* (*nakshatra*), *bhá* (*dípti*), *sam* (*kalyáṇa*), etc.

Beginning. कः प्रजापतिरुद्दिष्टो को वायुरिति शब्दितः ।
कश्चैवात्मा समाख्यातः प्रकाशे क उदाहृतः ॥
End. क्षमिति स्यात् परं ब्रह्म क्षः स्याच्चैव महेश्वरः ।
Colophon. इति पुरुषोत्तमदेवकृत एकाक्षरकोषः सम्पूर्णः ।
विषयः । एकाक्षराणां बह्वर्थानां शब्दानां परिचयः ।

No. 949. शुद्धिविवेकः ।

Substance, country paper, 13 × 2½ inches. Folia, 94. Lines, 6 on a page. Extent, 2456 s'lokas. Character, old Bengali. Date, SK. 1533. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'uddhi-viveka. A treatise on purification and mourning. By Aniruddha.

Beginning. प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं पूर्वाचार्य-प्रकीर्त्तिता ।
व्याख्या मन्वादिशास्त्राणां समालोच्य विविच्यते ॥
विशुद्धिरनिरुद्धेन स्वबोधविभवावधि (?) ।
बोधार्थमल्पबुद्धीनां प्रवुद्धानान्तु तुष्टये ॥

End. अनेनाप्यविशुद्धस्य न कार्यमित्युक्तमतः कथमशुद्धस्याप्यात्मघातिनोपि संवत्सरे परिक्रियते ।

Colophon. महोपाध्यायश्रीअनिरुद्धकृता विशुद्धा * * * * समाप्ता ॥ श्रीः ॥ सुरापगातीर विहार * * के———.कृतानिरुद्धेन———चिनेचनेचद्वयशीतभानुना, शकस्य वर्षे———लिलेख

विषयः । जननमरणाद्यशौचनिर्णयः ।

No. 950. शार्ङ्गधरपद्धतिः ।

Substance, country red and yellow paper, 13 × 5½ inches. Folia, 269. Lines, 8—9 on a page. Extent, 7263 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Verse. Correct.

S'árngadhara Paddhati. A collection of miscellaneous poems, descriptive of various objects. A part of the work is devoted to ornithomancy, chaomancy and other forms of divination ; another to bows and arrows—their merits and demerits: the bulk is made up of amatory verses. By S'árngadhara, son of Dámodara, and grandson of Rághava Deva, who was the court poet of Hammira, the Chauhan king of Sambher or Harowti, who flourished in the 12th century, and is repeatedly mentioned in

Chand's history of Príthvíráj : he was killed in the year 1192 A. D. S'árṅgadhara has high reputation as a great poet, and was the author of several works, two of which (one on medicine, and the other on arms and military tactics) have been already noticed (Nos. 360 and 790). The MS. is incomplete.

Beginning. यस्मिन् बुद्बुदसङ्करा इव ब्रह्माण्डखण्डाः क्वचिद्,
भान्ति क्वापि च शीकरा इव विरिञ्च्याद्याः स्फुरन्ति भ्रमात्।
चिद्रूपा लहरीव विश्वजननी शक्तिः क्वचिद् द्योतते,
स्वानन्दामृतनिर्भरं शिवमहापाथोनिधिं तं नुमः ॥ १ ॥
पुरा शाकम्भरीदेशे श्रीमान् हम्मीरभूपतिः ।
चाहुवाणान्वये जातः ख्यातः शौर्य्य इवार्जुनः ॥ २ ॥
तस्याभवत् सभ्यजनेषु मुख्यः परोपकारव्यसनैकनिष्ठः ।
पुरन्दरस्येव गुरुर्गरीयान् द्विजाग्रणी राघवदेवनामा ॥ ३ ॥
गोपालदामोदरदेवदाससञ्ज्ञा बभूवुस्तनयास्तदीयाः ।
नेत्रावतारा इव चन्द्रमौलेरपाकृतध्वान्तगुणास्त्रयोऽपि ॥ ४ ॥
तेषां मध्ये यस्तु दामोदरोऽभूदुत्पाद्य त्रीनात्मजान् वीतरागः ।
भागीरथ्यां शुद्धदेहं विहाय ज्ञानादात्मन्येव निष्ठां जगाम ॥ ५ ॥
ज्येष्ठः शार्ङ्गधरस्तेषां लघुर्लक्ष्मीधरस्तथा ।
कृष्णोऽनुजस्ततस्तेषां त्रयस्त्रेताग्नितेजसः ॥ ६ ॥
जयति शार्ङ्गधरस्त्रिपुरापदद्वयकुशेशयलुब्धमधुव्रतः ।
सरससूक्तिसुधौघकलानिधिः कविकरीन्द्रकदम्बमृगाधिपः ॥ ७ ॥
यद्यपि गुणौघनिलयः खलशैलध्वंसने जिष्णुः ।
तदपि विमलहृदयान्तरसज्जनलोकस्य यशोऽसौ ॥ ८ ॥
ते सज्जनाः सुकविशाखिकविलपुष्पाण्यादाय गुम्फितवतः स्वगुणैर्ममैतत् ।
सन्धारयन्तु कुसुमोज्ज्वलहाररूपं कण्ठे सुभाषितमपास्तसमस्तदोषम् ॥ ९ ॥
न शार्ङ्गधरपद्धतिः खलजनस्य योग्या भवेत्
सुभाषितरसोर्मयः सुकृतिलोकपेया यतः ।
सुधामदितिनन्दना दिवि पिबन्ति हृष्टामरा-
स्तथैव तमसः शिरो झटिति खण्डितं श्रूयते ॥ १० ॥
आनन्दाय सतां भूयात् सुभाषितमिदं मम ।

पृथक् पद्धतिसम्मिश्रं परिच्छेदैर्मनोरमम् ॥ ११ ॥
आर्यैर्मद्विहितैः पद्यैः कियद्भिरपरैरपि ।
युता पद्धतिरेषास्तु सज्जनानन्ददायिनी ॥ १२ ॥

End. मन्दोऽयं मलयानिलः किसलयं चूतद्रुमाणां वन
साम्प्रतकोकिलकूजितं विचकिलामोदः पुराणं मधु,
वाणानि धिनोति घरं (?) (इतः परं न लिखितम्, नत एव खण्डितम्, लेखनाभावे च धादर्शालाभ एव हेतुरिति च गम्यते, शेषाक्षरलिपिभङ्गीदर्शनाच्छेद (·)-चिह्नसमालङ्कृतत्वाच्च) । •

विषयः । कविना स्वप्रणीतान् पूर्वकविगणभाषितांश्च श्लोककाव्यानिह यथायथ पद्धत्यनुसारेण ग्रथितं, तद्साबुत्कृष्टतरः काव्यसङ्ग्रहः सम्पन्नः । अत्र—१ कविवंशवर्णनम्, २ अनुक्रमः, ३ नमस्कृतिः, ४ आशीः, ५ सुभाषितप्रशंसा, ६ काव्यप्रशंसा, ७ सामान्यकविप्रशंसा, ८ विशिष्टकविप्रशंसा, ९ कुकविनिन्दा, १० पण्डितप्रशंसा, ११ कुपण्डितनिन्दा, १२ महतां प्रशंसा, १३ धीरप्रशंसा, १४ सज्जनप्रशंसा, १५ मनस्विप्रशंसा, १६ उदारप्रशंसा, १७ तेजस्विप्रशंसा, १८ गुणप्रशंसा, १९ सन्तोषप्रशंसा, २० संसर्गप्रशंसा, २१ धनप्रशंसा, २२ दुर्जननिन्दा, २३ कृपणनिन्दा, २४ याचकनिन्दा, २५ दरिद्रनिन्दा, २६ मूर्खनिन्दा, २७ तृष्णानिन्दा, २८ लोभनिन्दा, २९ दैवाख्यानम्, ३० उद्यमाख्यानम्, ३१ प्रकीर्णकाख्यानम्, ३२ समस्याख्यानं, ३३ प्रहेलिका, ३४ अपह्नुतिः, ३५ कूटः, ३६ क्रियादिगुप्तचिचाख्यानम्, ३७ प्रश्नोत्तराख्यानम्, ३८ जातिः, ३९ सदाचारः, ४० धर्मनिवृत्तिः, ४१ पातकनिवृत्तिः, ४२ सूर्यान्योक्तयः, ४३ चन्द्रान्योक्तयः, ४४ मेघान्योक्तयः, ४५ वाय्वन्योक्तिः, ४६ हंसान्योक्तयः, ४७ मधुकरान्योक्तयः, ४८ कोकिलान्योक्तयः, ४९ चातकान्योक्तयः, ५० मयूरान्योक्तयः, ५१ शुकान्योक्तिः, ५२ काकान्योक्तिः, ५३ वकान्योक्तिः, ५४ खद्योतान्योक्तिः, ५५ सिंहान्योक्तिः, ५६ गजान्योक्तिः, ५७ मृगान्योक्तिः, ५८ करभान्योक्तिः, ५९ वृषभान्योक्तिः, ६० सामान्यवृक्षान्योक्तिः, ६१ कल्पवृक्षः, ६२ पर्वतान्योक्तिः, ६३ अगस्त्यान्योक्तिः, ६४ समुद्रान्योक्तिः, ६५ रत्नान्योक्तिः, ६६ सरोवरान्योक्तिः, ६७ तड़ागान्योक्तिः, ६८ कमलान्योक्तिः, ६९ कूपान्योक्तिः, ७० मरुस्थलान्योक्तिः, ७१ दावानलोक्तिः, ७२ सङ्कीर्णान्योक्तिः, ७३ सामान्यराजप्रशंसा, ७४ विशिष्टराजप्रशंसा, ७५ अरिपलायनम्, ७६ राजनीतिः, ७७ नीतिः, ७८ मिश्रकनीतिः, ७९ गजप्रशंसा, ८० भद्रलक्षणम्, ८१ मन्दलक्षणं, ८२ मृगलक्षणम्,

८३ भिन्नलक्षणम्, ८४ अश्वप्रशंसा, ८५ खड्गलक्षणम्, ८६ खड्गप्रशंसा, ८७ धनुर्वेदः, ८८ [तत्र—(क)धनुर्दानविधिः, (ख) आचार्यलक्षणम्, (ग) चापप्रमाणम्. (घ) गुणलक्षणम्, (ङ) शरलक्षणम्, (च) फलकलक्षणम्, (छ) नाराचनालीकस्थानम्, (ज) मुष्ट्याकर्षणम्, (झ) गुणमुष्टिः, (ञ) अनध्यायाः, (ट) दृढभेदितादियुद्धलक्षणम्] गान्धर्वशास्त्रम्। ८९ वृक्षशास्त्रम् [तत्र-(क) उपवनविनोदः, (ख) तरुमहिमा, (ग) भूमिनिरूपणम्, (घ) बीजोप्तिविधिः, (ङ) निषेवणम्, (च) द्रुमरक्षा, (छ) उपवनक्रिया, (ज) कूपार्थं भूमिपरीक्षणम्। ९० शाकुनज्ञानम् [तत्र-(क) भूपतिप्रश्नचेष्टा, (ख) वरकन्याप्रश्नः, (ग) वर्षाप्रश्नः, (घ) राज्ञो जयप्रश्नः (ङ) राज्ञः सन्तानप्रश्नः, (च) विविधप्रश्नः, (छ) रोगिप्रश्नः, (ज) शकुनं, (झ) शिवारुतम्, (ञ) पक्षी, (ट) अङ्गस्फुरणम्, (ठ) सङ्कीर्णशकुनानि, (ड) यात्रानियमः, (ढ) शुभाशुभविचारः, (ण) उलूकपिङ्गले, (त) काकशब्दः, (थ) हंसाचारः, (द) तित्तिरिरावः, (ध) लट्वारावः, (न) करायिकारावः, (प) वृकरावः, (फ) हरिणरावः, (ब) नकुलरावः, (भ) मिश्रशकुनानि, (म) क्षुतम्, जाङ्गिकशकुनं वा, (य) दिशां स्वभावकथनम्, (र) स्वरोदयः], ९१ पशूनां लक्ष्म चिकित्से [(क) छागानाम्, (ख) शुनकानाम् (ग) गवाम्, (घ) यूथरक्षा, (ङ) पशुवशीकरणम्] स्थावरजङ्गमविषापहरणम्, ९२ भूतविद्या, ९३ कल्पस्थानम्, ९४ केशरञ्जनम्, ९५ शृङ्गारनिर्देशः, ९६ स्त्रीप्रशंसा, ९७ स्त्रीपुरुषजातिभेदलक्षणानि, ९८ स्त्रीपुरुषसंयोगशक्तिः, ९९ स्त्रीसेवाप्रकारः, १००। सङ्केतस्थानादिविवरणम् [तत्र—(क) सङ्केतस्थानविवरणम्, (ख) हावादिविवरणम्, (ग) स्त्रीपुरुषवशीकरणम्, (घ) द्रावणम्, (ङ) वीर्य्यस्तम्भः, (च) कुसुमजननम्, (छ) गर्भपातरक्षा, (ज) सुखप्रसूतिः, (झ) यौवनरक्षा, (ञ) मुखवासजलवासौ, (ट) अङ्गरागः, (ठ) धूपप्रकरणम्]। १०१ बालावर्णनम्, १०२ युवतीवर्णनम्, १०३ तरुणीवर्णनम्, १०४, समग्रस्त्रीप्रशंसनम् तत्र—(क) ललाटवर्णनम्, (ख) भ्रूवर्णनम्, (ग) नासावर्णनम्, (घ) कपोलवर्णनम्, (ङ) अधरवर्णनम्, (च) दन्त-वर्णनम्, (छ) स्मितवर्णनम्, (ज) मुखवर्णनम्, (झ) मुखवर्णनम्, (ट) कण्ठवर्णनम्, (ठ) बाहुवर्णनम्, (ड) करवर्णनम्, (ढ) अङ्गुलीवर्णनम्, (ण) स्तनवर्णनम्, (त) मध्यवर्णनम्, (थ) बलित्रयवर्णनम्, (द) नाभिवर्णनम्, (ध) जघवर्णनम, (न) जङ्घावर्णनम्, (प) चरणयुगलवर्णनम्, (फ) नखश्रेणिवर्णनम्, (ब) गमनवर्णनम्, (भ) कान्तिवर्णनम्, (म) सामग्रीस्वरूपवर्णनम्] १०५। विप्रलम्भकशृङ्गारे—(क) प्रियप्रस्था-

नवर्णनम्, (ख) श्यामावस्थाकथनम्, १०६ (क) नायिकावचनम्, (ख) नायकवचनम्, (ग) नायिकां प्रति मानम्, १०७ विरहिण्यवस्थावर्णनम्, १०८ नायिकान्तिके सखीवचनम्, १०९ वियोगिनीप्रलापाः, ११० नायकं प्रति दूतीप्रेषणम्, १११ वियोग्यवस्थावर्णन-प्रलापाख्याने, ११२ नायकस्याग्रे दूत्युक्तिः, ११३ नायिकां प्रति दूत्युक्तिः, ११४ दूती-नायिकासंवादः, ११५ शृङ्गारे परस्परविलोकनम्, ११६ प्रियातिथ्यादिकम्, ११७ मानिनीमानवर्णनम्, ११८ कलहोक्त्यादिकथनम्, ११९ मिथुनस्योक्तयस्तथा, १२० प्रियस्य मिथ्यानुनयो, १२१ परस्परं प्रसादः, १२२ सूर्यास्ते चक्रदुःखम्, १२३ तमसो वर्णनम्, १२४ अभिसारीणां सञ्चारः, १२५ शशाङ्कोदयवर्णनम्, १२६ पानगोष्ठीकथनम्, १२७ (क) चाटुप्रभृतिवर्णनम्, (ख) सुरतप्रशंसा, १२८ नववधूक्रीड़ायां सखीवाक्यम्, १२९ सुरतकेलिकथनम्, १३० विपरीतरतिवर्णनम्, १३१ सुरतनिवृत्तिः, १३२ मध्यरात्रिक्रीड़ानायिकानुनयाः, १३३ प्रभातसमयोक्तयः, १३४ प्रभातवर्णनम्, १३५ (क) प्रभातानिलवर्णनम्, (ख) प्रभातोदयवर्णनम्, १३६ रात्रिसंयोगचेष्टायाः प्रातः प्रकटनम्, १३७ (क) मिश्रकशृङ्गारवर्णनम्, (ख) सतीवर्णनम्, (ग) कुलवधूवर्णनम्, १३८ असतीचरितम्, १३९ वसन्तादेर्वर्णनम्, १४० ग्रीष्मादेर्वर्णनम्, १४१ वर्षादेर्वर्णनम्, १४२ शरदादेर्वर्णनम्, १४३ हेमन्तादेर्वर्णनम्, १४४ शिशिरादेर्वर्णनम्, १४५ सम्मिश्राणाम्, १४६ जलकेलिः, १४७ प्रपोक्तिः, १४८ दोलाकेलिः, १४९ भ्रमरिकाक्रीड़ा, १५० कन्दुकक्रीड़नम्, १५१ नेत्रसम्मीलनम्, १५२ क्रीड़ा, १५३ सम्मिश्रोक्तयः, १५४ भयानकरसोक्तयः, १५५ वीभत्सरसोक्तयः, १५६ रौद्ररसोक्तयः, १५७ शान्तरसे—वैराग्यस्य प्रशंसनम्, १५८ अनित्यतावर्णनम्, १५९ विषयादिविड़म्बनवर्णनम्, १६० पश्चात्तापवर्णनम्, १६१ कालचरितवर्णनम्, १६२ विवेककथनम्, १६३ उपदेशः, १६४ कालसङ्ख्या, १६५ शारीरम्, १६६ चतुर्विधयोगे—योगत्रयनिरूपणम्, १६७ गोरक्षादिसाधितहठयोगवर्णनम्, १६८ मार्कण्डेयादिसाधितहठयोगप्रकरणम्, १६९ मनःस्थैर्यप्रभावः, १७० अष्टसिद्धिवर्णनम्, १७१ योगिचर्य्याकथनम्, १७२ अरिष्टजं ज्ञानम्, १७३ विदेहमुक्तिकथनञ्चेति परिच्छेदाः।

[अत्र तु पुस्तके वसन्तवर्णनस्य कियदंशं यावद् दृश्यन्ते, ततः सार्द्धचतुस्त्रिंशत्-परिच्छेदानामभावः।]

No. 951. प्रायश्चित्ततत्त्वादर्शः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 13. Lines, 8—10 on a page. Extent, 630 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikrampura, Ḍháká, Kálíkṛishṇa Gañgopádhyáya. Appearance, old. Prose. Correct.

Práyas'chittatattvádars'a. A commentary on Raghunandana's treatise on purification and expiations. By Vishṇuráma Siddhántavágís'a, son of Jayadeva Vidyávágís'a, and grandson of Kavindra Bhaṭṭácháryya.

Beginning. प्रणम्य विष्णुरामेण परमात्मानमव्ययं ।
प्रायश्चित्तस्य यत्तत्त्वं तस्य व्याख्या वितन्यते ॥
(तद्व्याख्या परितन्यते वा) ॥
तत्र ग्रन्थारम्भेऽभिमतं देवं नमस्करोति प्रणम्यति ॥
तत्त्वन्तु विविधमुनिवाक्यार्थावलोकनपूर्वकपक्षाङ्गाधिकरणाधीनव्यवस्थासङ्ग्रहः ॥
तत्र प्राधान्येन यद्वक्तव्यं तत् सङ्कलयन्नाह, प्रायश्चित्तस्येत्यादि ॥

End. प्रायश्चित्तान्तरन्तु प्रायश्चित्तविवेकाद्‌वगन्तव्यमिति ॥

Colophon. इति कविचन्द्रभट्टाचार्यात्मजजयदेवविद्यावागीशसुतश्रीविष्णुरामसिद्धान्तविरचितः प्रायश्चित्तादर्शः समाप्तः ।

विषयः । रघुनन्दनकृतप्रायश्चित्ततत्त्वव्याख्यानं ।

No. 952. श्राद्धतत्त्वादर्शः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 10. Lines, 5—8 on a page. Extent, 370 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájnagara, Vikrampura, Ḍháká, Kálíkṛishṇa Gañgopádhyáya. Appearance, old. Prose. Correct.

S'ráddhatattvádars'a. A commentary on the S'ráddhatattva of Raghunandana. By Vishṇuráma Siddhántavágís'a, the author named in the last preceding notice. The MS. is incomplete.

Beginning. प्रणम्य कमलाकान्तं विष्णुरामेण धीमता ।
व्याख्यानं श्राद्धतत्त्वस्य तन्यते विदुषां मुदे ॥

तचादौ ग्रन्थमारभमाणोभिमतदेवतां नमस्करोति, प्रणम्येत्यादि ॥

तत्त्वं विविधमुनिवाक्यादि ॥

End. एतदभिप्रेत्य पूर्वस्तततिथिं विद्यायेत्युक्तं ॥ इत्यतः खण्डितः ॥

विषयः आत्मतत्त्वव्याख्यानं ।

No. 953. सदाचारप्रकरणं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 6—7 on a page. Extent, 89 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkṛishṇa Gañgopádhyáya. Appearance, old. Verse. Correct.

Sadácháraprakaraṇa. A metrical treatise on the duties of ascetics. By S'añkara A'chárya. Hall's *Contributions*, p. 142.

Beginning. सच्चिदानन्दकन्दाय जगदङ्कुरहेतवे ।

सदोदिताय पूर्णाय नमोऽनन्ताय विष्णवे ॥ १ ॥

सर्ववेदान्तसिद्धान्तैर्ग्रथितं निर्म्मलं शिवं ।

सदाचारं प्रवक्ष्यामि योगिनां ज्ञानसिद्धये ॥ २ ॥

End. सदाचारमिमं नित्यं योऽनुसन्दधते बुधः ।

संसारसागराच्छीघ्रं मुच्यते नात्र संशयः ॥ ५५ ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचितं सदाचारप्रकरणं समाप्तम् ।

विषयः । योगिसदाचारवर्णनं ।

No. 954. वेदान्तशास्त्रसङ्क्षिप्तप्रक्रियानिरूपणम् ।

Substance, country yellow paper. Folia, 9. Lines, 9—10 on a page. Extent, 427 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká. Kálíkṛishṇa Gañgopádhyáya. Appearance, old. Verse. Correct.

Vedánta s'ástra sankshipta-prakriyá-nirupaṇa alias *Prakriyá-nirúpaṇa.* A metrical epitome of the Vedánta doctrine. By S'añkara A'chárya.

Beginning. चित्सदानन्दरूपाय सर्वधीवृत्तिसाक्षिणे ।

नमो वेदान्तवेद्याय ब्रह्मणेऽनन्तरूपिणे ॥

यदज्ञानादिदं भाति यज्ज्ञानाद्विनिवर्त्तते ।
नमस्तस्मै चिदानन्दवपुषे परमात्मने ॥

End. यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।
तस्यैते कथिता ह्यर्थाः प्रकाशन्ते महात्मनः ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यविरचितं वेदान्तशास्त्रसंक्षिप्तप्रक्रिया-निरूपणं समाप्तम् ॥

विषयः । वेदान्तप्रक्रियाकथनं ।

No. 955. ब्रह्मोपनिषत्, अथर्ववेदीया ।

Substance, country yellow paper. Folia, 2. Lines, 6—7 on a page. Extent, 59 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place, of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkṛishṇa Gañgopádhyáya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Brahma Upanishad. A description of Brahma. This is alleged to be an Upanishad of the Atharva Veda. It does not, however, correspond with the work of this name described under No. XXIII.

Beginning. अथास्य पुरुषस्य च चत्वारि स्थानानि भवन्ति, नाभिहृदयकण्ठमूर्द्धेति ।
तत्र चतुष्पादं ब्रह्म विभाति, जागरितं स्वप्नं सुषुप्तं तुरीयमिति ॥

End. आत्मविद्यातपोमूलं तद् ब्रह्मोपनिषत् परं ।
सर्वात्मैकत्वरूपेण तद् ब्रह्मोपनिषत् परं,
तद् ब्रह्मोपनिषत् परमिति ॥ २ ॥

Colophon. इति अथर्ववेदीया ब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । ब्रह्मनिरूपणं ।

No. 956. ब्रह्मज्ञानं ।

Substance, country yellow paper. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 20 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkṛishṇa Gañgopádhyáya. Appearance, old. Verse. Correct.

Brahmajnána. A poem on the essence of the Vedánta doctrine. By S'ankara A'chárya. The title of the poem is doubtful. I believe it is generally known by another name, but what that is I cannot now ascertain.

Beginning. नाहं कर्त्ता न कारयिता वा न कार्य्यं

नाहं भोक्ता न भोजयिता न च भोज्यं ।

नाहं दुःखं दुःखयिता वा न च दुःखी

सोऽहं प्रत्यक् चित्स्वरूपोऽहमात्मा ॥

End. ·का बुद्धिः काथवा हानिर्मम चात्मस्वरूपिणः ।,

भजते भोगमेवाभिर्नकार्यायोपकल्पते ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यविरचितं ब्रह्मज्ञानं समाप्तम् ॥

विषयः । ब्रह्मज्ञाननिरूपणं ।

No. 957. अद्भुतोपनिषत् ।

Substance, country yellow paper. Folium, 1. Lines, 12. Extent, 24 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkṛishna Gañgopádhyáya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Adbhuta Upanishad. An Upanishad on the duties of ascetics, treating of various forms of Yoga penance. The MS. does not say to what Veda it is affiliated. Apparently it is apocryphal.

Beginning. यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानसमाध्यष्टाङ्गयोगः ।,

End. निर्वाणपदमाश्रित्य योगी कैवल्यमश्नुते, योगी कैवल्यमश्नुते ।

इति च एवं वेद इत्युपनिषत् ॥

Colophon. इत्यद्भुतोपनिषत् समाप्ता ॥

विषयः । योगप्रक्रियाकथनं ।

No. 958. मनीषापञ्चक ।

Substance, country yellow paper. Folium, 1. Lines, 10. Extent, 6 s lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkṛishna Gañgopádhyáya. Appearance, old. Verse. Correct.

Manísháparchaka. A discussion between S'añkara A'chárya and a Chaṇḍála, on caste distinctions and the Vedántic doctrine. The work is alleged in the text to have been composed by S'añkara himself.

Beginning. कदाचित् शङ्कराचार्य्यः काशीं प्रति पुरीं ययौ ।

तस्य ज्ञानपरीक्षार्थं कश्चिद् देवः समागतः ॥

चण्डालरूपिणं दृष्ट्वा गच्छ गच्छेति चाब्रवीत् ।

यथोक्तवन्तमाचार्य्यं स देवः पुनरब्रवीत् ॥

End. यत्साख्याम्बुधिलेशलेशत इमे शक्रादयो निर्वृता
यच्चित्ते नितरां प्रशान्तिकलने लब्धाम्बुधिर्निर्वृतः ।
यस्मिन्नित्यसुखाम्बुधौ गलितधीर्ब्रह्मैव न ब्रह्मविद्
यः कश्चित् स सुरेन्द्रवन्दितपदो नूनं मनीषा मम ॥ ५ ॥

Colophon. इति श्रीशङ्कराचार्य्यकृतं मनीषापञ्चकं समाप्तं ।

विषयः। ब्रह्मजातीयब्रह्मविद्याविषयकदेवचण्डालयोः कथोपकथनं ।

No. 959. विवेकचूडामणिः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 31. Lines, 5—7 on a page. Extent, 868 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkṛisṇa Gaṅgopádhyáya. Appearance, old. Verse. Generally correct.

Viveka chúḍámaṇi. A poetical exposition of the Vedanta doctrine. By S'aṅkara A'chárya.

Beginning. सर्ववेदान्तसिद्धान्तगोचरं तमगोचरं।
गोविन्दं परमानन्दं सद्गुरुं प्रणतोऽस्म्यहम् ॥ १ ॥
जन्तूनां नरजन्म दुर्लभमतः पुंस्त्वं ततो विप्रता
तस्माद् वैदिककर्म्ममार्गपरता विद्वत्त्वमस्मात् परं ।
आत्मानात्मविवेचनं स्वनुभवो ब्रह्मात्मना संस्थिति-
र्मुक्तिर्नो शतजन्मकोटिसुकृतैः पुण्यैर्विना लभ्यते ॥ २ ॥

End. संसाराध्वनितापभानुकिरणप्रोद्भूतदाहव्यथा-
खिन्नानां जलकाङ्क्षया मरुभुवि भ्रान्त्या परिभ्राम्यतां ।
अत्यासन्नसुधाम्बुधिं सुखकरं ब्रह्माद्वयं दर्शय-
न्त्येषा शाङ्करभारती विजयते निर्वाणसन्दायिनी ॥ ५८२ ॥

Colophon. इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य्यश्रीगोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीशङ्कर-
भगवत्पादकृतो विवेकचूडामणिः समाप्तः ॥

विषयः। ब्रह्मज्ञानप्रशंसा ।

No. 960. गुर्वष्टकम्, सटीकं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 6. Lines, 6—10 on a page Extent, 330 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkrishṇa Gaṅgopádhyáya. MSS. or this work are common enough: the codices in the Libraries of the Asiatic Society, and of the Sanskrit College, of Calcutta are generally correct Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'ukáshṭaka. A poem in eight stanzas in praise of the Vedánta philosophy. Attributed to S'uka Deva, son of Vyása. The text is explained in an elaborate commentary by Gaṅgádharendra Sarasvatí.

Beginning. (मू०) भेदाभेदौ सपदि गलितौ पुण्यपापे विशीर्णे
मायामोहौ क्षयमधिगतौ नष्टसन्देहवृत्तिः।
शब्दातीतं त्रिगुणरहितं प्राप्य तत्त्वावबोधं
निस्त्रैगुण्ये पथि विचरतः को विधिः को निषेधः ॥ १ ॥

End. (मू०) सत्यं सत्यं परममसृतं सर्वकल्याणरूपं
मायारण्ये दहनमनिलं भ्रान्तिनिर्वाणदीपं।
तेजोरूपं निगमसदनं व्यासपुत्राष्टकं यः
प्रातःकाले पठति मनसा याति निर्वाणमार्गं ॥ ९ ॥

विषयः। ब्रह्मज्ञानप्रशंसा।

No. 961. शतरुद्रीयं, सभाष्यं।

Substance, country yellow paper. Folia 13. Line 10—11 on a page. Extent, 786 s'lokas. Character, Bengali Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikramapura, Ḍháká, Kálíkṛishṇa Gañgopádhyàya. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'atarudríya. The S'atarudríya hymn of the White Yajur Veda with the commentary of Sáyana A'chárya. The text is published in Dr. Weber's edition of the Veda, and a translation in Muir's Sanskrit Texts IV.

Beginning. (मू०) ॐ नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ॥ १ ॥
या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः।
शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय ॥ २ ॥

(भा०) यस्य निश्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत्।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरं ॥
इष्टकाचितयः सर्वास्तुर्ये हि समापिताः।
रुद्राध्याये पञ्चमे तु चित्याग्नौ होम उच्यते ॥

End. (मू०) नमो रुद्रेभ्यो ये दिवि येषां वर्षमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्द्ध(गा)स्तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि ते यो जम्भे दधामि। इत्येकादशोऽनुवाकः ॥

(भा०) हे रुद्रा वो युष्माकं जम्भे विदारितास्ये दधामि स्थापयामि।

Colophon. इति सायनाचार्य्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे यजुःसंहितायां चतुर्थकाण्डे पञ्चमप्रपाठके एकादशोऽनुवाकः समाप्तः ।

विषयः । रुद्रमहिमा ।

No. 962. श्रुतिस्तुतिव्याख्यानं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 34. Lines, 4—6 on a page. Extent, 816 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Mahárájanagara, Vikrampura, Ḍháká, Kálíkrishṇa Gañgopádhyáya. Appearance, old. Verse. Incorrect.

S'ruti-stuti-vyákhyána. A gloss, by Raghunátha Chakravartí, on S'añkara's commentary on the *S'ruti-stuti* or "praise of the S'ruti," of S'rídhara.

Beginning. बालानामुपकाराय श्रीधरीयश्रुतिस्तुतेः ।
व्याख्या व्याख्यायते कापि रघुनाथेन केन च ॥ १ ॥
सतामिति । सतो हेतुः सत इत्यादिना ।

End. इत्यशेषसमाम्नायेत्यनोपनिषद्भिन्नो वेदभागः समाम्नायः ।
आनन्दवनयेत्यादिग्रन्थान् दृष्ट्वा श्रुतिस्तुतौ ।
रघुनाथः लिखन् व्याख्यां श्रुतेः शङ्करभाषणां ॥ ४२ ॥

Colophon. इति श्रीरघुनाथचक्रवर्त्तिविरचितं श्रुतिस्तुतिव्याख्यानं समाप्तम् ।

विषयः । श्रीधरकृतायाः श्रुतिस्तुतेः शङ्कराचार्य्येण यत् भाष्यं कृतं तदनुगामिनी व्याख्येयं ।

No. 963. प्रायश्चित्तनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper. Folia 30. Lines, 3—7 on a page. Extent, 1443 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1698. Place of deposit, Ḍháká Vikrampura, Gañgácharaṇa Tarkaratna, Appearance, old. Prose. Correct.

Práyas'chitta nirṇaya. A summary of Raghunandana's digest of the laws relating to expiations. By Gopála Nyáyapañchánana. It is one of a series of digests prepared by the author under the title of Nirṇaya. The total number of these digests is not known, but five have been met with. (Nos. 963 to 967). The practice of writing such digests under one general name has been common among Indian jurists, the number of separate works under each name extending from three to twenty-seven. The following list comprises the names of some of those which are most frequently met with.

Common title.	*Author's name*
A'dars'a,	A'ditya S'uri.
Ditto,	Jaydeva Paṇḍita.
A'loka,	Gopála Panchánana.
Chandriká,	Divákara.
Ditto,	Gautama.
Ditto,	Vedáñga Ráya.
Chintámaṇi,	Váchaspati Mis'ra.
Ditto,	Gañges'vara.
Didhiti,	Ananta Deva.
Dípiká,	?
Kamalákara,	Kamalákara Mis'ra.
Kaumudí,	Govindánanda.
Kaustubha,	Anantadeva.
Mayukha,	Nílakaṇṭha.
Mimáñsá,	Nanda Paṇḍita,
Nirṇaya,	Nanda Paṇḍita.
Ditto,	Gopála Nyáyapañchánana.
Ditto,	Bhaṭṭojí Dikshita.
Párijáta,	Ananta Bhaṭṭa.
Pradípa,	Nágadeva.
Prakás'a,	Mitramis'ra Paṇḍita.
Rahasya,	Ramánátha.
Ratna,	Kamalákara.
Ratnákara,	Chandes'vara.
Ditto,	Gopinátha Bhaṭṭa.
Samuchchaya,	?
Sangraha,	Dalapatirája.
Sára,	Nágojí Bhaṭṭa.
Ditto,	Tryambaka.
Ditto,	Dalapatirája.
Sarvasva,	Haláyudha.
Saukhya,	Anonymous.
Sindhu,	Kás'ínátha Upádhyáya.
Tattva,	Raghunandana.
Vidhi,	Kamalákara.
Viveka,	S'úlapáṇi.
Vyavasthá-sañkshepa,	Anonymous.

Beginning. नत्वा कृष्णपदद्वन्द्वं निर्णयो मुनिसम्मतः ।
प्रायश्चित्तकदम्बानां गोपालेन वितन्यते ॥
अथ प्रायश्चित्तनिर्णयः । तत्र हारीतः । प्रयतत्वादित्यादि ।

End. • + + लक्षणप्रामाण्यापत्तिरिति सर्वं रमणीयमिति ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोपालन्यायपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरचितः प्रायश्चित्तनिर्णयः समाप्तः ।

विषयः । १ प्रायश्चित्तलक्षणं, २ बाल्यादिभेदे प्रायश्चित्तं, ३ विद्वद्विप्रस्त्र्यादीनां मुण्डननिषेधः, ४ नवविषपापानि, ५ धेनुमूल्यनिर्णयः, ६ प्राजापत्यव्रतनिर्णयः, ७ ब्राह्मणस्वामिकसाक्षादज्ञानकृतचतुर्हायन्यादिगोवधव्रतनिर्णयः, ८ क्षत्रियस्वामिकगोवधनिर्णयः, ९ प्रायश्चित्तपूर्वकृत्यं, १० वध्यसम्बन्धिगोवधव्रतनियमः, ११ शूद्र° स्वामिकगोवधव्यवस्था, १२ उत्सर्गवाक्यकथनं, १३ गर्भिण्यादिवधप्रायश्चित्तं, १४ गवां निपातने गर्भनाशप्रायश्चित्तं, १५ यतिब्राह्मणादिवधप्रायश्चित्तं, १६ एकहायन्यादिवधप्रायश्चित्तं, १७ एकप्रयत्नकृतबहुगोवधप्रायश्चित्तं, १८ बहुकर्त्तकैकगोवधप्रायश्चित्तं, १९ तत्र सङ्क्षेपः, २० वाचनिकदक्षिणानिर्णयः, २१ पञ्चविधबोधननिर्णयः, २२ बोधनादिनिमित्तकव्रतं, २३ अस्थिभङ्गादिप्रायश्चित्तं, २४ उत्सृष्टवृषभादिवधादिप्रायश्चित्तं, २५ अपालननिमित्तकगोवधप्रायश्चित्तं, २६ वस्तुस्थाने विक्रयादिप्रायश्चित्तं ।

No. 964. तिथिनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 21. Lines, 5—7 on a page. Extent, 877 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1698. Place of deposit, Vikrampurá, Ḍháká Gañgácharaṇa Tarkaratṇa. Appearance, old. Prose. Correct.

Tithi-nirṇaya. A summary of Raghunandana's digest of the laws relating to the ages of the moon suitable for the performance of religious ceremonies. By Gopála Nyáyapanchánana.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाम्भोजसङ्गेन सुचेतसा ।
क्रियते निर्णयस्तिथ्या गोपालेन सुधीमता ॥
अथ तिथिनिर्णयः । तिथेस्तु द्वादशभिर्भागैश्चन्द्रक्रियोपलक्षितः कालविशेषः । यथा अर्काद् विनिःसृतः प्राचीमित्यादि ।

End. (शेषेऽस्पष्टं, जीर्णत्वात् ।)

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीगोपालन्यायपञ्चाननभट्टाचार्य्यविरचिततिथिनिर्णयः समाप्तः।

विषयः। तिथितत्त्वकथनं।

No. 965. विवादनिर्णयः।

Substance, country yellow paper. Folia, 20. Lines, 3—6 on a page. Extent, 420 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1698. Place of deposit, Vikrampura, Ḍháká, Gañgácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Viváda-nirṇaya. A summary of Raghunandá's digest of the laws relating to Jurisprudence. By Gopála Nyáyapañchánana.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाम्भोजं ध्यात्वा गोपालशर्म्मणा।

अष्टादश (स्थानां) तत्त्वानां निर्णयोऽत्र निगद्यते॥

अथ विवादनिर्णयः। निर्णयस्तु सदुक्तिकः करणीयः।

End. (ग्रन्थशेषे परिसमाप्तौ च विलुप्तं।)

विषयः। १ व्यवहारलक्षणं, २ अष्टादशविवादपदानि, ३ ऋणादानं, ४ दासादिभ्य उद्धारादिनिषेधः, ५ ऋणादिदानप्रकारप्रभृतयः।

No. 966. दायनिर्णयः।

Substance, country yellow paper. Folia, 22. Lines, 6 on a page. Extent, 693 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1689. Place of deposit, Vikramapura, Ḍháká, Gañgácharana Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Dáya-nirṇaya. A summary of Raghunandana's digest of the laws relating to inheritance. By Gopála Nyáyapañchánána.

Beginning. श्रीकृष्णचरणाम्भोजं ध्यात्वा गोपालशर्म्मणा।

वितन्यते विवादेषु दायभागस्य निर्णयः॥

अथ दायभागनिर्णयः। दायभागो यावत्सम्बन्धिधनविभागः। मनुना। एष स्त्रीपुंसयो राज्ञा इत्यादि।

End. शेषे पत्रमेकं विलुप्तं।

विषयः। दायभागव्यवस्था।

No. 967. शुद्धिनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper. Folia 7. Lines, 6 on a page. Extent, 220 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1689. Place of deposit, Vikrampura Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna, Appearance, old. Prose. Correct.

S'uddhi-nirṇaya. A summary of Raghunandana's digest of the laws relating to purifications. By Gopála Nyáyapanchánana.

Beginning. प्रथमपत्रं विलुप्तं ।

End. शेषपत्रमपि विलुप्तं ।

विषयः । मरणाशौचशुद्धिनिर्णयकथनादिः ॥

No. 968. आचारनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 19. Lines, 6 on a page. Extent, 598 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1689. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

A'chára-nirṇaya. A short summary of the religious duties which a strict Hindu is bound to observe. By Gopála Nyáyapanchánana.

Beginning. आचारस्य श्रेयःसाधनत्वमाह ॥ हारीतः———(अस्पष्टं)

End. आपस्तम्बः ———ति—(इत्यतः खण्डितः ।

विषयः । वर्णाश्रमाचारकथनादिः ।

No. 969. सङ्क्रान्तिनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 157 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1689. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháka, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Sankránti-nirṇaya. A summary of the rules regarding the calculation of the passage of the sun from one sign of the zodiac to another. By Gopála Nyáyapanchánana.

Beginning. (प्रथमपत्रस्य प्रथमपङ्क्तिर्विलुप्ता ।)

End. अत्र विषुवस्य पुण्यविशेषजनकत्वात् मेषादाविति विषुवसङ्क्रान्तिपुण्यकालपरं । अन्यथा कालद्वयकल्पनापत्तेः ।

विषयः । सङ्क्रान्तिगणना ।

No. 970. व्याप्तिग्रहोपायप्रभृतीनां भट्टाचार्य्यटीका ।

Substance, country yellow paper. Folia, 149. Lines, 5—9 on a page. Extent, 8381 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of Deposit, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Vyáptigrahopáyaṭíká. A gloss on that portion of Ṛaghunátha's commentary on the Anumána-chintámaṇi of Gañges'a which refers to inherent presence. By Gadádhara Bhaṭṭácharya. Vide ante I, p. 295.

Beginning. उपायाभावप्रयुक्तव्याप्तिनिश्चयाभावेनानुमानप्रामाण्यं न निर्व्वहतीति चार्व्वाकपूर्व्वपक्षे भूयःसाध्यसाधनसहचारदर्शनं व्याप्तिग्राहकमिति जरन्नैयायिकसिद्धान्त इत्यादि ।

End. अथ तस्याः प्रत्यक्षत्वाभावे युक्त्यन्तरमेव वाऽनुसन्धेयमिति ।

विषयः । व्याप्तिनिश्चयस्य उपायकथनं ।

No. 971. उपाधिवादटिप्पनी ।

Substance, country yellow paper. Folia, 21. Lines, 6—7 on a page. Extent, 716 s'lokas. Character, Bengali. Date ? Place of deposit, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Upádhiváda Ṭippaṇí. Jagadís'a Tarkálañkára's notes on the Upádhiváda chapter of Raghunátha S'iromaṇi's commentary on the Chintámaṇi of Ganges'a. Vide ante I p. 295.

Beginning. स्वीयहेतोर्व्वाच्यत्वस्येव परकीयहेतोः सोपाधिकत्वस्यापि ज्ञापने वादिनिग्रहसम्भवाद्विजयलक्षणैककार्य्यकारित्वसङ्गत्या व्याप्तिज्ञानविरोधज्ञानार्ज्जकत्वरूपप्रसङ्गसङ्गत्या व्याप्त्यनन्तरमुपाधिं निरूपयितुमाह उपाधिज्ञानादिति ।

End. अत एवाह एवमिति पक्षेतरत्वविशिष्टसाध्यसामग्रीसत्त्वादिकमपि अप्रसिद्धानुमाने सोपाधित्वेन उद्भाव्यं कथकाद्सम्प्रदायविरोधादिति भावः ।

Colophon. इति उपाधिवादटिप्पनी सम्पूर्णा ।

विषयः । परकीयव्याप्तिविघटकतया उद्भावनीयस्य उपाधेर्निरूपणम् ।

No. 972. प्रश्नोत्तरमाला ।

Substance, country yellow paper. Folia 2. Lines, 8 on a page. Extent 38 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1762. Place of deposit, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharana Tarkaratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Prasnottaramálá. Vedantic catechism. By S'añkara Áchárya.

Beginning. अपारसंसारसमुद्रमध्ये सम्मज्जतो मे शरणं किमस्ति ।
गुरोः कृपालोः कृपया वदैतद् विश्वेशपादाम्बुजदीर्घनौका ॥ १ ॥
बद्धो हि को यो विषयानुरक्तः का वा विमुक्तिः विषयाद् विरक्तिः ।
को वास्ति घोरो नरकः स्वदेहे तृष्णाक्षयः स्वर्गपदं किमस्ति ॥ २ ॥

End. कण्ठं गता वा श्रवणं गता वा प्रश्नोत्तराख्या मणिरत्नमाला ।
तनोतु मोदं विदुषां सुरम्या रमेशगौरीशकथेव सद्यः ॥ ३२ ॥

Colophon. इति श्रीमच्छङ्कराचार्य्यविरचिता प्रश्नोत्तरमाला समाप्ता ।

विषयः । प्रश्नोत्तरमुखेन वेदान्तसारवार्त्ताकथनं ।

No. 973. पाशककेरली ।

Substance, country yellow paper. Folia 8. Lines, 10 on a page. Extent, 220 s'lokas. Character Bengali. Date, Sm. 1905. Place of deposit, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharana Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Pâs'aka-keralí. Cleromancy or divination by the cast of the dice. By Garga Rishi.

Beginning. भगवति कूष्माण्डि मातङ्गिनि स्वकार्य्यप्रसाधिनि सर्वकार्य्यनिमित्तप्रकाशिनि
एह्येहि सत्वरं वद वद वरदे वरदे लेहि लेहि मातङ्गिनि सत्यं ब्रूहि स्वा
महादेवं नमस्कृत्य केरलज्ञानभास्करं ।
प्रवक्ष्ये सद्गुणोदिष्टं ज्ञेयं धेयं शुभाशुभम् ॥ १११ ॥
पदं पदं + वीणा + पतिता शोभनं तव ॥
शुभं वा दृश्यते तच्च सर्वारम्भेषु चिन्तितम् ।
सङ्ग्राम सर्वलाभश्च व्यवहारेण सम्पदः ॥

End. यः पुरासीज्जगद्वन्द्यो गर्गो नाम महामुनिः ।
तेन स्वयं विनिर्णीता सत्या पाशाककेरली ॥

Colophon. इति श्रीगर्गर्षिकृता पाशककेरली समाप्ता ।

विषयः । निक्षिप्तपाशकाङ्कानुसारेण प्रश्नशुभाशुभफलकथनं ।

No. 974. अनुमितिमानसवादार्थः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 9. Lines, 5—8 on a page. Extent, 502 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumiti-mánasa-vádártha. A treatise on Inference. By Gaḍádhara Bhattácharya. This and the four following are parts of a series of sixty-four special treatises on the Nyáya which the author is reported to have written in addition to his larger works. Hall's Contributions, 41.

Beginning. लिङ्गपरामर्शानन्तरं विलक्षणानुमित्यात्मकप्रतीत्युदयात् तत्करणतया तस्य विलक्षणप्रमाणान्तरता तदेवानुमानमित्यभिधीयते ।
वह्निव्याप्यधूमवान् पर्वत इति परामर्शानन्तरं तदात्मकविशेषदर्शनमूलक-पर्वतो वह्निमानित्याकारकप्रत्यक्षनिर्णयादेव वह्न्यादिगोचरप्रवृत्त्युपपत्तेः, इत्यादि ।

End. अतोऽनुमानं न पृथक्करणमिति दिक् ।

Colophon. इति अनुमितिमानसस्य वादार्थः समाप्तः ।

विषयः । अनुमितेः प्रमाणान्तरताविरहविषयो विचारः ।

No. 975. नव्यमतवादार्थः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 15. Lines, 8 on a page. Extent, 885 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká. Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Navya-mata-vádártha. A treatise on the new school of Nyáya with reference to Inference. By Gadádhara Bhaṭṭácharya.

Beginning. अनुमितिं प्रति पर्वतीयधूमव्यापको वह्निरित्याकारकपरामर्श एव हेतुः । न तु वह्निव्याप्यधूमवान् पर्वत इत्याकारकः ।

End. ज्ञानसामान्यानुत्पादस्यानुभवविरुद्धत्वात् सामग्रीसम्बन्धकार्य्योत्पत्तेर्वा(?)कल्पनाभावात् इतिमत्त्वं ।

Colophon. इति नव्यमतस्य वादार्थः समाप्तः ।

विषयः । नव्यमतोपरि अनुमितिकारणताविषयो विचारः ।

No. 976. रत्नकोषवादार्थः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 27. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1290 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Ratna-kosha-vádártha. On the knowledge of the invisible through Inference. By Gadádhara Bhaṭṭácharya.

Beginning. परोक्षज्ञानं निश्चय एवेति सिद्धान्तः। रत्नकोषकारस्तु सत्प्रतिपक्षसम्वलन-दशायां संशयात्मिकामनुमितिं स्वीकरोति इत्यादि ।

Colophon. इति न किञ्चिदनुमितेः संशयत्वापत्तेरिति कृत(मल)मतिविस्तरेण इति ।

विषयः । परोक्षज्ञानस्य निश्चयरूपताप्रतिपादको विचारः ।

No 977. व्याप्त्यनुगमवादार्थः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 3—8 on a page. Extent, 270 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Vyáptyanugama-vádártha. A treatise on the perception of the major term. By Gadádhara Bhaṭṭácharya.

Beginning. अनुमितित्वावच्छिन्नं प्रति कीदृग् व्याप्तिविशिष्टपक्षधर्म्मताज्ञानं हेतुः, इत्यादि ।

End. न च भेदेन, वह्निमान् धूमादित्यादावव्याप्तेर्दुर्वारत्वादित्याशयो दीधितिकारस्येति सङ्क्षेपः ।

Colophon. इति श्रीन्यायवागीशभट्टाचार्य्यविरचितो व्याप्त्यनुगमवादार्थः समाप्तः ।

विषयः । अनुमितिकारणीभूतज्ञानविषयीभूताया व्याप्तेरनुगमप्रकारविषयो विचारः ।

No. 978. कारणतावादार्थः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 22. Lines, 8 on a page. Extent, 1342 s'lokas. Character, Bengali. Date, SK. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Káraṇatá-vádártha. A treatise on causation. By Gadádhara Bhaṭṭácharya.

Beginning. अथ निखिलेष्वपि वैदिकेषु लौकिकेषु च कर्म्मसु तत्तत्फलस्य कारणत्वं निश्चयवन्तस्तत्रभवन्तः प्रवर्त्तन्ते न तु तदनाकलयन्तः। तत्र किं नाम कारणत्वं, न तावत् फलाव्यवहितपूर्ववर्तित्वं, अतिप्रसङ्गात् इत्यादि।

End. ननु संयोगजसंयोगं प्रति अवयवसंयोगस्य संयोगात्मावयवसंयोगात्मा (?)——— (इत्यतः खण्डितः।)

विषयः। कारणताविषयो विचारः।

No. 979. विरोधिविचारः।

Substance, country yellow paper. Folia, 19. Lines, 7—8 on a page. Extent, 1014 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Virodhi-vichára. Fallacies or hindrances to logical sequence,—a Nyáya dissertation. By Rámachandra Nyáyavágís'a.

Beginning. स्वधर्म्मितावच्छेदकविशिष्टबुद्धेः समानधर्म्मितावच्छेदककग्राह्याभावनिश्चयो विरोधीति तदभावो हेतुः।

End. अथ उक्तव्यापकसम्बन्धेन व्याप्यहेतुताकवह्नित्वादिमत्ताभेदस्य सहकारितयैवोपपत्तेरिति दिक्।

विषयः। प्रतिबध्यप्रतिबन्धकभावविषयो विचारः।

No. 980. योग्यताविचारः।

Substance, country yellow paper. Folia, 5. Lines, 8—9 on a page. Extent, 196 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Yogyatávichára. A Nyáya treatise on the relation of words to their meanings. By Rámachandra Nyáyavágís'a.

Beginning. अयोग्यतानिर्णयदशायां शाब्दबोधानुदयाद् योग्यताज्ञानस्य शाब्दबोधहेतुता कल्प्यते, तत्र यत्संसर्गकयदवच्छिन्नहत्त्व्यभावप्रतियोगितानवच्छेदकत्वं यत्र-

र्थ्मनिष्ठं तद्धर्म्मावच्छिन्नविशेष्यकतत्संसर्गकतद्धर्म्मावच्छिन्नो वा बाध(?)स्तद्धर्म्माव-च्छिन्नस्य योग्यता इति प्राञ्चः ।

End. इत्यपि नाविरलक्रमोत्पन्नानामुपस्थितीनामुपद्रवस्थानासम्भवेन प्रत्यचासम्भवात् ।

Colophon. (परिसमाप्तिसूचकवाक्यं नास्ति ।)

विषयः । शाब्दबोधहेतुभूतयोग्यतानिर्वचनं ।

No. 981. विधिवादविचारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 22. Lines, 5—8 on a page. Extent, 1342 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. *1598. Place of* deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratana. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vidhi-váda-vichára. A Nyáya treatise on the nature of Sástric injunctions. By Rámachandra Nyáyavágís'a.

Beginning. ओदनकामः पचेत, स्वर्गकामो यजेत, इत्यादिविधिवाक्यं पाकयागादौ प्रवर्त्तकं तस्य च तथात्वं न साक्षात्, अव्युत्पन्नानां ततोऽप्रवृत्तेः । किन्त्वर्थज्ञानद्वारेति तस्य प्रवर्त्तकज्ञानजनकत्वोपपत्तये प्रवर्त्तकज्ञानविषये विधिलिङः शक्तिरिति सर्वेषामेवानुमतम् ।

End. अथ कश्चित् प्रतियोगिगोचरद्वेषेण सहकृतं स्वधर्म्मिकद्धतिसाधनताज्ञानं स्व-गोचरचिकीर्षाप्रवृत्तिहेतुः सप्रतियोगित्वञ्च अभावस्यापीति प्राञ्चः ।

Colophon. इति विधिवादविचारः समाप्तः ।

विषयः । स्वर्गकामो यजेतेत्यादिविधिवाक्यार्थविषयो विचारः ।

No. 982. अभिधावादविचारः ।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 9—10 on a page. Extent, 78 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1598. Place of deposit, Vaṭesvara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Abhidhá-váda-vichára. A Nyáya treatise on deviation from general rules. By Rámachandra Nyáyavágís'a.

Beginning. लिङ्समवेताभिधाभिधं पदार्थान्तरं लिङर्थः प्रवर्त्तनात्वेन तज्ज्ञानस्यैव शब्दाधानप्रवृत्तौ हेतुः। तथाहि प्रवृत्तिसामान्येनेष्टसाधनताज्ञानस्य हेतुत्वसम्भवः।

End. उक्तशाब्दबोधानन्तरञ्च स्वर्गकामनावन्तं प्रति विधिधर्म्म(?)यागे प्रवर्त्तयति इति प्रतिशब्दते (?) ततो यागे प्रवर्त्तत इति वदन्ति।

Colophon. इति अभिधावादविचारः समाप्तः।

विषयः। विधिलिङाद्यर्थाभिधाविषयो विचारः।

No. 983. आसत्तिरहस्यं।

Substance, country yellow paper. Folia, 12. Lines, 5—9 on a page. Extent, 911 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Incorrect.

Ásatti-rahasya. On logical relations. By Rámachandra Nyáyavágís'a.

Beginning. गिरिर्भुक्तमग्निमान् देवदत्तेन इत्यत्रानासन्नगिरिरग्निमत्पदात्(?)गिर्य्यग्निमत्पदार्थयोरित्यादि।

End. प्रकारतादीनां तत्रानुगमे तादृशानुमित्यादीनां बाधात् प्रतिबध्यत्वप्रसङ्गो विशेष्यतया प्रकारताया एव तादृशप्रतिबध्यप्रतिबन्धकभावावच्छेदकत्वात् इति दिक्।

Colophon. इति आसत्तिरहस्यं समाप्त।

विषयः। शाब्दबोधे कारणीयभूतायाः आपत्तेर्निरूपणम्।

No. 984. शब्दनित्यता।

Substance, country yellow paper. Folia, 3. Lines, 9 on a page. Extent, 189 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1598. Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Ḍháká, Gangácharaṇa Tarkaratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

S'abda-nityatá. On the eternity of sound. By Rámachandra Nyáyavágís'a.

Beginning. वर्णात्मकः शब्दो नित्यो न वेतिविप्रतिपत्तिः। अत्र मीमांसाकारा वर्णात्मकशब्दानामुत्पत्तिविनाशकल्पने गौरवान्नित्यत्वमेव स्वीकुर्वन्ति इत्यादि।

End. न च प्रतिककारखकारादिसाधनभावलेनैकप्रति न्यकताकल्पने लाघवमिति सङ्क्षेपः ।

Colophon. समाप्तश्चायं शब्दनित्यताविचारः ।

विषयः । शब्दस्य नित्यताप्रतिपादनं ।

No. 985. पथ्यविधानं ।

Substance, country yellow paper. Folia, 6. Lines, 7 on a page. Extent, 89 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Vaṭes'vara, Vikramapura, Dhaká, Gañgácharaṇa Tarkaratṇa. Appearance, old. Prose. Correct.

Pathyavidhána. On Dietetics, pointing out the evil effects likely to arise from certain articles of food, and their antidotes. Anonymous.

Beginning. यो रावणं रणमुखे भुवनैकभारं
हत्वा चकार जगतः परमोपकारं ।
यं ब्रह्म अभिदधिरे परतोऽपि पारं
तं नौमि मैथिलसुताहृदयैकनाथं ॥ १ ॥
नारीकेलफलेषु तण्डुलमथ चीरं रसाले हितं
जम्बीरोत्थरसो घृते समुचितः सर्पिस्तु मोचाफले ।
गोधूमेषु च कर्कटी हिततमा मांसाशने काञ्जिकं
नारङ्गे गुड़भक्षणं प्रकल्पितं पिण्डालुकं कोद्रवे ॥ २ ॥

End. कोष्णाम्बु पित्तास्तभवे हि (इत्यतः खण्डितं) ।

विषयः । कस्मिन् द्रव्ये किं द्रव्यमुपकारकमित्याद्यत्र विचार्यते ।

No. 986. कृत्यकालविनिर्णयः ।

Substance, country yellow paper, 19 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 30. Lines, 8 on a page. Extent, 1155 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

Krityakálavinirṇaya. A disquisition cn what times are most appropriate for the proformance of particular ceremonies, and a calendar of fasts and feasts. By S'ríuátha S'armá, son of S'ríkara Áchárya.

Beginning. श्रीगोविन्दपदाम्भोजद्वन्द्वसद्वन्द्वसाधनम् ।
वन्दे वृन्दारकधुनीमकरन्दमनोहरम् ॥
श्रीकराचार्यपुत्रेण श्रीमच्छ्रीनाथशर्म्मणा ।
प्रीतये विदुषां चक्रे कृत्यकालविनिर्णयम् ॥
श्रौते विधौ कालकृतो विरोधः प्रायः सदैव प्रथितो बुधानाम् ।
अतस्तदुच्छेदकृते मुनीनां विचार्य्य वाचो विदधाति तत्त्वम् ॥
नानाविदेशिविदुषां मतमाकलय्य चोदत्तमं यदभिलिख्य समर्पयामि ।
श्रद्धां बुधा विपथगङ्गुलिकाप्रवाहे दूराद्विहाय कुरुतादरमत्र गाढम् ॥
इह खलु नित्यनैमित्तिकादियावद्वैदिककर्माणि तत्तत्कालविशेषाङ्गकानि श्रूयन्ते ।

End. वैशाखमासस्य तु या तृतीया नवम्यसौ कार्त्तिकशुक्लपक्षे
नभस्यमासस्य तमिस्रपक्षे त्रयोदशी पञ्चदशी च माघे ।
एता युगाद्याः कथिताः पुराणैरनन्तपुण्यास्तिथयश्चतस्रः
पानीयमप्यत्र तिलैर्विमिश्रं दद्यात् पितृभ्यः प्रयतो मनुष्यः ॥
श्राद्धं कृतं तेन समाः सहस्रं रहस्यमेतत् पितरो वदन्ति ।
इति विष्णुपुराणीयवचने पञ्चदशीत्यत्र तमिस्रपदानुषङ्गान्माघमासीयामावस्या—
——(अतः परं खण्डितम्)

विषयः । कस्य कार्य्यस्य कः कालो मुख्यः को वा अमुख्यः, वत्सर-मासर्त्तु-तिथ्यादीनाञ्च कः स्वरूपः, इत्यादीनां विचारपूर्व्वकं स्मृत्यादिभ्यः प्रमाणमुद्धृत्य व्यवस्थापनम्, वैशाखादिषु कस्याञ्च तिथौ किं कर्त्तव्यमित्यादिनिरूपणञ्च । (अत्र प्रकरण-च्छेदो नास्ति) ।

No. 987. अशौचसङ्क्षेपः ।

Substance, country yellow paper, 19 × 3 inches. Folia, 18. Lines, 7 on a page. Extent, 645 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1732; Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

As'aucha-sankshepa. A summary of the laws relating to impure states of the person resulting from birth, death, and other causes. By Madhusúdana Váchaspati. The work is of considerabie repute, but scarce. Contents:—Impurities resulting from menstruation; do. from miscarriage or abortion; do. from death of infants; do. among Súdras; do. from

death of wives ; do. from the performance of Sati ; do. from the conjunction of two or more mournings ; do. from death under particular circumstances ; do. from death of Sapindas ; do. from death of persons in a foreign country. Impurity of the person defined. Impurity resulting from following the funeral procession of a stranger. Cremation of an image made of leaves in the case of a person whose corpse has not been burnt according to the rules of the S'ástra ; person who should burn such a figure ; the proper day for such a cremation ; persons not entitled to perform this ceremonial. What should be avoided as causing impurity of the person. Impurity caused by contact ; do. by hemorrhage. Especial impurities. Diet during mourning. The MS. contains several marginal notes.

Beginning. नत्वा सीतापतिं रामं कामदं करुणामयम् ।
प्रवीत्यशौचसङ्क्षेपं चट्टः श्रीमधुसूदनः ॥
तत्रादौ रजस्वलाशौचम् । यथा मनुः ।——
"शुद्धा भर्त्तुश्चतुर्थेऽह्नि अशुद्धा दैवपैत्रयोः ।
दैवे कर्मणि पैत्रे च पञ्चमेऽहनि शुद्ध्यति" ॥
भर्त्तुर्लौकिके कर्मणि त्र्यहात् परं शुद्धा, भर्त्तुरित्युपलक्षणम् । दैवे पैत्रे कर्मणि चतुर्थदिनात् परमित्यर्थः । अथ गर्भस्रावाशौचम् ।

End. अन्यच्च शुद्धितत्त्वादौ अनुसन्धेयम् । ग्रन्थगौरवभिया न लिखितम् ।

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीयुतमधुसूदनवाचस्पतिविरचितोऽशौचसङ्क्षेपः समाप्तः ।

विषयः । रजस्वलाशौचम्, गर्भस्रावाशौचम्, बालाशौचम्, शूद्रबालाशौचम्, स्त्र्यशौचम्, सहमरणाशौचम्, अशौचसङ्करः, मृत्युविशेषाशौचम्, सपिण्डाशौचम्, विदेशस्थाशौचम्, अङ्गास्पृश्यत्वनिर्णयः, परानुगमनाशौचम्, पर्णनरदाहः, तत्कर्तृनिर्णयः, तद्दिननिर्णयः, क्रियानधिकारिणः, वर्ज्यावर्ज्यम्, स्पर्शाशौचम्, रक्तपाताशौचम्, अशौचविशेषः, अक्षारलवणञ्च

No. 988. श्राद्धकल्पः ।

Substance, country yellow paper, 19 × 3 inches. Folia, 23. Lines, 7 on a page. Extent, 1006 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1734. Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'ráddha-kalpa. A treatise on Sráddhas appropriate to followers of the Sáma Veda. By S'rídatta. Contents :—duties to be observed on the day preceding a s'ráddha ; do. on the day of the s'ráddha. Explanations of the technicalities of s'ráddha. Rules for the performance of funerals. General rules for performing a s'ráddha. Optional duties. General rules for performing an ashṭaka s'ráddha ; ritual for do. Special rules with reference to s'ráddhas performed on other than the fixed days. Things and acts forbidden or enjoined at s'ráddhas. Sráddha on the 11th day of the moon. S'ráddha on auspicious occasions, as marriage &c. Persons enjoined to perform s'ráddhas. The MS. has a large number of marginal notes by a different author.

Beginning. स्मृतिगृह्यपुराणादिभूपगोपालसम्मतम् ।
सतां वाक्यानि चालोक्य छन्दोगश्राद्धमुच्यते ॥
श्वः श्राद्धं करिष्यमाणो रजकद्वारा वासः क्षालयेत्, दन्तवक्त्रशिरोमलान्यपकृष्य स्नात्वा निरामिषमेकवारं भुञ्जीत ।

End. असाध्व्यां पत्न्यां सत्यां सोदर्यादेरेवाधिकारः, पितृमातृसपिण्डाद्यभावे अपतिताथास्तस्या अप्यधिकारः, इति सर्वं समञ्जसम् ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीश्रीदत्तविरचितः श्राद्धकल्पः समाप्तः ।

विषयः । सामवेदीनां श्राद्धव्यवस्थापकोऽयं ग्रन्थः । तथा हि तेषां—श्राद्धपूर्वदिनकृत्यम्, श्राद्धदिनकृत्यम्, श्राद्धीयसाधारणकृत्यनियमात्मिका परिभाषा, ब्राह्मणसत्कारादिप्रयोगः, सामान्यतः श्राद्धप्रयोगः, काम्यकृत्यानि । अष्टकादिश्राद्धानां सामान्यविधिः, तत्प्रयोगश्च । अपरपक्षतिथिनिमित्तककाम्यश्राद्धव्यवस्थादिः । श्राद्धेषु निषिद्धानि, विहितनिषिद्धानि च । एकादशाहैकोद्दिष्टप्रयोगः । नान्दीमुखादिश्राद्धप्रयोगः । अधिकारिनिर्णयश्च ।

No. 989. उड्डीशतन्त्रम् ।

Substance, country yellow paper, 13½ × 3 inches. Folia, 21. Lines, 7 on a page. Extent, 496 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Uḍḍís'a Tantra. A Tantra of the Kaula class, treating of sorcery of different kinds. The subjects treated of are :—rites for bringing people

under subjection; do. making people of unsettled mind; do. benumbed; do. enamorated; do. for ensuring peace; do. for fattening; do. for destroying vision; do. for destroying the mind; do. audition; do. do. reason; do. for neglect of duty; do. producing pains; do. stoppage of an undertaking; do. for stopping the course of water; do. for bringing on blindness; do. do. mutilation; do. do. contractions of the body; do. do. dumbness; do. do. deafness; do. do. devilish fevers; do. for preventing evils of any kind; do. for destroying curds and honey; do. for making horses and elephants frantic; do. for inviting serpents to the domicile of an enemy; do. for inviting men to do; do. destroying corn crops; do. leaves of trees; do. for bringing on miscarriage, &c. &c. The work is divided into eleven chapters.

Beginning. * * देवाय नमः। उड्डीशेन समाकीर्णे * * ब्रन्दसमाकुले।
प्रणम्य शिरसा देवी गौरी पृच्छति शङ्करम्॥

End. एकान्ते जप्तव्या श्रद्धायुक्तेन ध्यातव्या ॥०॥

Colophon. इत्युड्डीशे हरमेखलायामेकादशः पटलः ॥०॥ सम्पूर्णश्चायं ग्रन्थः।

विषयः। इहैकादशपटलाः सन्ति। तत्र १ पटले, वशीकरणम्। २, उच्चाटनम। ३, स्तम्भनम्। ४, मोहनम्। ५, शान्तिकम्। ६, पौष्टिकम्। ७, चक्षुर्हानिः। ८, मनोहानिः। ९, श्रुतिहानिः। १०, ज्ञानहानिः। ११, क्रियाहानिः। १२, कीलकम्। १३. कार्यस्तम्भः। १४, जलस्तम्भः। १५, अन्धीकरणम्। १६, लूनीकरणम्। १७, गात्रसङ्कोचनम्। १८, मूकीकरणम्। १९, वधिरीकरणम्। २०, भूतज्वरकरणम् २१, शस्त्रशास्त्रकरणम्। २२, सर्वापद्विनाशनम्। २३, दधिमधुविनाशनम्। २४, मद्यकरणम्। २५, गजवाजिप्रकोपनम्। २६, भुजङ्गानामाकर्षणम्। २७, मानवानामाकर्षणम्। २८, शस्यविनाशनम्। २९, पर्णविनाशनम्। ३०, गर्भकरणम्। ३१, परशुप्रवेशनम्। ३२, निष्पन्दनम्—इत्यादीनाम् मन्त्राः, मन्त्रजपसङ्ख्यादयश्च, अनन्तरं कस्यां तिथौ कस्य कर्मणोऽनुष्ठानं कर्त्तव्यं किं वा कस्य मन्त्रस्य लेखन्यादिकमिति मन्त्रसिद्धिप्रकारः।

No. 9:0. शत्रुविमोचनं नाम वगलामुखीकवचम्।

Substance, country yellow paper, 14 × 5 inches. Folium, 1. Lines, 20 Extent, 98 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Written with red ink. Verse. Generally correct.

S'atruvimochana alias *Vagalámukhi-kavacha.* A hymn in praise of Vagalámukhí, esteemed as a charm for ridding oneself of his enemies. An extract from the Rudra-jámala Tantra.

Beginning. अथ वगलामुखीकवचम्। देव्युवाच।

वगलाया महादेव्या या या विद्याः प्रकाशिताः।

श्रुतास्त्वाधिगताः सर्वाः श्रोतुमिच्छामि साम्प्रतम्॥

End. देवीश्रीवगलापाठात् सर्वाः सिध्यन्ति सिद्धयः॥

Colophon. इति श्रीरुद्रयामले उमामहेश्वरसंवादे वगलामुखीशत्रुमोचनं नाम समाप्तम्।

विषयः। वगलामुखीमन्त्रैरात्मरक्षा।

No. 991. कामरत्नम्।

Substance, country-made reddish yellow paper, 13 × 5 inches. Folia, 35. Lines, 12 on a page. Extent, 892 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Incorrect.

Káma-ratna. A treatise on sorcery and erotics, made up of extracts from the Tantras. The MS. is incomplete.

Beginning. यस्येश्वरस्य विमलं चरणारविन्दं संसेव्यते विबुधसिद्धमधुव्रतेन।

निर्वाणसूचकगुणाष्टकवर्गपूर्णं (श्री)शङ्करं सकलदुःखहरं नमामि॥

कामरत्नमिदं चित्रं नानातन्त्रार्णवान्मया।

वश्यादिषट्‌कर्मोमन्त्रसाधनान्तं समुद्धृतम्॥

End. एतन्मन्त्रद्वयेन वालुकाभिः सह श्वेतसर्षपान् सप्तवाराभिमन्त्र्य चेत्—इत्यतः परं खण्डितम्। दशमप्रकरणावधि।

विषयः। १ प्रथमोपदेशप्रकरणे—(क) वशीकरणादिकर्मणाम् ऋतुनिर्णयः, तिथिनिर्णयः, नक्षत्रनिर्णयः, अङ्गुलिनिर्णयः, साधारणप्रयोगश्च। (ख) वशीकरणप्रयोगः—तत्र सर्वजनवशीकरणम्, राजवशीकरणमित्यादि। २ द्वितीयोपदेशप्रकरणे—सर्वजनाकर्षणाद्याकर्षणप्रयोगाः। ३ तृतीयोपदेशप्रकरणे—युद्धजयादिव्याधिनिवारणप्रयोगाः। ४ चतुर्थोपदेशप्रकरणे—शत्रुमुखस्तम्भनादिशुक्रस्तम्भनपर्यन्तानां विविधस्तम्भनकार्याणां प्रयोगाः। ५ पञ्चमोपदेशप्रकरणे—सर्वजनमोहनादि-केशरञ्जनान्त-मोहनप्रयोगाः। ६ षष्ठोपदेशप्रकरणे—वाजीकरणप्रयोगः।

७ सप्तमोपदेशप्रकरणे—गाढ़ीकरण-स्त्री-द्रावण-लिङ्गस्थूलीकरण-दृढ़ीकरण-स्तनवर्द्धनोत्थान-योनिसंस्कार-लिङ्गसंस्कार-लोमशातनादीनां प्रयोगाः। ८ अष्टमोपदेशप्रकरणे—खण्डीकरण-साम्य-भगबन्धन-भगमोचन-नष्टपुष्पापुष्पकरण-गर्भस्रावण-बहुरक्तपातनिवारण-बन्ध्यागर्भधारण-मृतवत्साचिकित्सन-गर्भस्रावरक्षण-शुष्कगर्भनिवारण-सुखप्रसव-पथ्यरक्षण-दुर्भगाकरण-कलहकरणान्तानां प्रयोगाः। ९ नवमोपदेशे—सर्वारिष्टविनाशपूर्वकरक्षादिप्रयोगाः दशमादिप्रकरणान्यपि सन्तीति सम्भाव्यते परमस्य पुस्तकस्य खण्डितत्वान्नोपलभ्यते तत एव तदीयविषयाश्चेदानीमज्ञेयाः।

No. 992. यज्ञसूत्रप्रमाणम्।

Substance, country paper, 12 × 3 inches. Folium, 1. Lines 20. Extent, 34 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Yajñasútra-pramáṇa. Rules regarding the length and number of cords to be used in making sacrificial cords for the three twice-born classes. An extract from the Mátriká bheda Tantra.

Beginning. श्रीचण्डिकोवाच। यज्ञसूत्रधारणेन भूपूज्यो नात्र संशयः।
इदानीं यज्ञसूत्रस्य विधानमपि कथ्यताम्॥ श्रीशङ्कर उवाच।

End. एतत् सङ्केतमज्ञात्वा यः कुर्यात् सूत्रधारणम्।
स चण्डालसमो देवि यदि व्याससमो भवेत्॥

Colophon. इति मातृकाभेदतन्त्रे एकादशः पटलः।

विषयः। मातृकाभेदतन्त्रस्यैकादशतमपटलात्मकमिदम्। अत्र हि कियत्परिमितदीर्घं यज्ञोपवीतं धार्य्यं, इत्यादेरेव विधिः।

No. 993. दुर्गानामफलम्।

Substance, country made yellow paper, 14 × $3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 50 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Durgánáma-phala. Merit of reciting the name of *Durgá* a great number of times.

Beginning. अथ दुर्गानामफलम्। तवर्गस्य तृतीयो वर्णः पञ्चमस्वरसंयुतः।
कवर्गस्य तृतीयो यो रेफस्तस्योपरि प्रिये।
द्वितीयस्वरसंयुक्तं नामेदं परिकीर्त्तितम्॥

End. भवानीसन्निधौ यस्तु वाराणस्यां जपं चरेत्।
दरिद्रोऽपि धनी भूत्वा शिवलोके महीयते॥

Colophon. इति दुर्गानाममाहात्म्यं समाप्तम्।

विषयः। दुर्गेतिनामोच्चारणमाहात्म्यवर्णनम्।

No. 994. स्वरूपाख्यस्तोत्रम्।

Substance, country paper, 11 × 3½ inches. Folia, 7. Lines, 36 on a page. Extent, 63 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Svarúpákhya-stotra. A hymn in praise of Durgá used as a charm. An extract from the Phetkárí Tantra.

Beginning. श्रीकण्ठामरकेशवर्णघटितं चन्द्रार्द्धचूड़ोज्ज्वलम्,
वीजं यत् परमं गुणत्रयमयं कामप्रदं कर्म्मदम्।
मातः शङ्करवल्लभे प्रतिदिनं ध्यायन्ति ये ये सदा,
ते ते यान्ति चिदात्मकं हरिहरब्रह्मादिसाम्यं मुदा॥ १॥

End. इदं स्तोत्रं मातः सुपठति दिवारात्रिमनिशम्,
स सर्वज्ञो योगीश्वरनिकरसन्तर्कमनलम्।
जड़ोऽपि त्वद्रूपं जननि यदि सञ्चिन्त्य मनसा,
त्वदग्रे भूयोभिः क्षितिपतिसमानः क्षितितले॥ २५॥

Colophon. इति फेत्कारिणीये आगमसारे महातन्त्रे ताराखण्डे महाकालविरचितं स्वरूपाख्यस्तोत्रं समाप्तम्॥

विषयः। मायावीजोद्धारपुरःसरपूजादिकथनसहिता भगवत्याः स्तुतिः।

No. 995. बद्धयोनिमहामुद्राकथनम् ।

Substance, English (foolscap) paper, 14 × 4 inches. Folia, 5. Lines, 8 on a page. Extent, 150 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, fresh. Verse. Generally correct.

Baddhayoni-mahámudrá-kathana. An extract from the Todala Tantra, giving the ritual for performing a disgustingly obscene religious ceremony.

Beginning. श्रीदेव्युवाच । देवदेव महादेव संसारार्णवतारक ।
बद्धयोनिं महामुद्रां कथयस्व महानिधे ॥

End. इत्येतत् कथितं देवि ! किमन्यच्छ्रोतुमिच्छसि ॥

Colophon. इति तोड़लतन्त्रे पार्वतीश्वरसंवादे चतुर्थोऽध्यायः ।

विषयः । तोड़लतन्त्रस्य तृतीय-चतुर्थपटलात्मकोऽयम् । इह प्रथमे तारापूजनोपयोगिन्याः बद्धयोनिनामकमुद्रायाः स्वगुदच्छिद्रे स्वलिङ्गप्रवेशनरूपायाः स्वरूपोपदेशः, मन्त्रादिः, तज्जपादिप्रकारश्च । ततस्तारापूजनपद्धतिः ।

No. 996. श्मशानकालीमन्त्रः ।

Substance, foolscap paper, 14 × 4 inches. Folia, 4. Lines, 7 on a page. Extent, 119 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, fresh. Notes on the margin. Prose and verse. Correct.

S'mas'ánakálí-mantra. A manual for the worship of the goddess Kálí on a burning-ground at night.

Beginning. अथ श्मशानकालीमन्त्रः । तदुक्तं कालीतन्त्रे ।
वाणीं मायां तथा लक्ष्मीं कामवीजमतः परम् ।
कालिके सम्पुटत्वेन चतुष्कं वीजमालिखेत् ॥

End. सुखप्रसन्नसरोरुहाम् ॥

विषयः । श्मशानकाल्या वीजमन्त्रः, तस्याः पूजादिपद्धतिः, आनुषङ्गिकं वगलामुखीध्यानादिकथनञ्च ।

No. 997. विपरीतप्रत्यङ्गिरा ।

Substance, country yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 9. Lines, 7 on a page. Extent, 192 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Viparíta-pratyańgirá. A manual for the worship of Kálí, under a peculiar form. Compiled from some of the leading Tantras, by Mahádeva Vedántavágís'a.

Beginning. महेश्वर उवाच । शृणु देवि महाविद्यां सर्वसिद्धिप्रदायिकाम् ।
यस्या विज्ञानमात्रेण शत्रुवर्गा लयं गताः ॥
विपरीता महाकाली सर्वभूतभयङ्करी ।
यस्याः प्रसङ्गमात्रेण कम्पते च जगत्त्रयम् ॥

End. तेषां मन्त्रतन्त्रयन्त्रालोकान् प्राणान् हर२ हारय२ स्वाचारमपनय२ ब्रह्मास्त्रादीनि व्यर्थीकुरु२ ॐ२ फेत्२ ठ२ फट्२ ॐ ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीश्रीमहादेववेदान्तवागीशसङ्गृहीतसप्ततिलचसुरतन्त्रनिर्दिष्टविपरीतप्रत्यङ्गिरा समाप्ता ॥

विषयः । कालिकायाः प्रलयकालीनमूर्त्त्याः ध्यानपूजापद्धत्यादिः ।

No. 998. महाशङ्खमालासंस्कारः ।

Substance, country yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 3. Lines, 5 on a page. Extent, 54 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose, and verse. Generally correct.

Mahás'ańkhamálá-sańskára. Rules for the purification and use of a rosary of shells when engaged in the worship of one of the different forms of S'aktí.

Beginning. अथ मालासंस्कारः । सनत्कुमारीये । कार्पाससम्भवं सूत्रं धर्मकामार्थमोचदम् ।
तच्च विप्रेन्द्रकन्याभिर्निर्मितञ्च सुशोभनम् ॥
शुक्लं रक्तं तथा पीतं कृष्णं वर्णेषु च क्रमात् ।
सर्वेषामेव वर्णानां रक्तं सर्वेप्सितप्रदम् ॥

End. दक्षिणादिभिर्गुरुं परितोष्याच्छिद्रावधारणं कुर्यात्।

Colophon. इति महाशङ्खमालासंस्कारः।

विषयः। शक्तिपूजोपकरणशङ्खमालायाः स्वरूपम्, तस्याः शोधनस्य प्रयोगः, धारणपद्धत्यादिश्च।

No. 999. पीठनिरूपणम्।

Substance, country yellow paper, 14 × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 76 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvipa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Verse. Incorrect.

Píṭhanirúpaṇa. Notice of the fifty-two sacred spots where the body of Sati fell when dismembered by her lord, S'iva, at the feast of Daksha. Probably an extract from one of the Tantras.

Beginning. देव्युवाच। शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि दयार्द्रो भक्तवत्सलः।
यानयान् विना न सिद्ध्यन्ति * * * * * तत् क्रियाः॥
पञ्चाशदेकपीठानि चैवं भैरवदेवताः।
प्रधानपीठकं तत्र तथा भैरवदेवता॥

End. साधकाय कुलीनाय सन्तो मन्त्रार्थसिद्धये।
दद्याच्चैव महादेव चान्यथा पतनं भवेत्॥

Colophon. इति देवदेवीसंवादे पीठनिरूपणं समाप्तम्।

विषयः। सतीतिनाम्ना प्रसिद्धया भगवत्या कदाचित् स्वदेहे त्यक्ते महादेवेन तमेव देहं खण्डखण्डीकृत्य विभिन्नदेशे प्रक्षिप्ताः त एव पीठानि इत्युच्यन्ते तेषामेव निरूपणं, कुत्र कुत्र किं किं नाम्नास्तीति निर्द्धारणम्।

No. 1000. कृत्यमहार्णवः, अथवा कृत्यमहार्णवीयवर्षकृत्यतरङ्गः।

Substance, country yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 69. Lines, 9 on a page. Extent, 2,939 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Generally correct.

Kṛityamahárṇava alias *Varshakṛityataraṅga.* A calendar of feasts and fasts on particular days of the moon from the month of Chaitra to Phálguṇa. By Mahárája Harinaráyaṇa.

Beginning. ॐ नमो गणेशाय । ब्रह्मपुराणानुसारेण शुक्लादिचैचस्य प्राक्कृत्यादौ स एव कृत्यद्वारा निरूप्यते । तत्र महाभारते ।

End. अथवा घृतकुम्भोपरिस्थगव्यघृतनवनीतपूरितमत्स्यस्य ब्राह्मणाय दानं कर्त्तव्यमिति ।

मिथिलावलयविलोजश्रीहरिनारायणस्य कृतिरेषा ।

प्रकाशिता तु यावद् भुवने विष्णोर्विलोचने ग+णे ॥

Colophon. इति श्रीमहाराजाधिराजश्रीहरिनारायणविरचिते कृत्यमहार्णवे वर्षकृत्यतरङ्गः समाप्तः ।

विषयः । चैत्रादिद्वादशमासानां यत्र तिथ्यादौ यत् कार्यं यथा यत्प्रमाणात् कर्त्तव्यं तस्य विशद्व्यवस्था ।

No. 1001. हारलता ।

Substance, country yellow paper, $19\frac{1}{3} \times 3\frac{1}{2}$ inches. Folia, 63. Lines, 8 on a page. Extent, 2,652 s'lokas Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, the first forty pages are old, the remainder new. Prose and verse. Correct.

Háralatá. A treatise on impurity of the person resulting from a birth or death in one's family, and on duties appertaining to mourning. By Aniruddha Bhaṭṭa. This is a leading authority on the subject it treats of, and is frequently quoted; but good MSS. of it are rare.

Beginning. प्रणम्य पुण्डरीकाक्षं पूर्वाचार्यप्रवर्त्तिता ।

व्याख्या मन्वादिशास्त्राणां समालोच्य विविच्यते ॥

विशुद्धिरनिरुद्धेन स्वबोधविभवावधि ।

बोधार्थमल्पबुद्धीनां प्रबुद्धानाञ्च तुष्टये ॥ मनुः——

End. अतः कथमविशुद्धस्यैवात्मघातिनोऽपि संवत्सरोपरि क्रियते इति ।

सुरापगातीरविहारपाटके निवासिना भट्टकपार्थवेदिना ।

कृतानिरुद्धेन सतामुरःस्था विराजतां हारलतेयमर्पिता ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायश्रीअनिरुद्धभट्टकृता हारलता समाप्ता ॥

विषयः । जननाशौचादिव्यवस्था, सपिण्डादिलक्षणम्, शोकापनोदनादिकम्, पिण्डोदकदानादिकञ्च ।

No. 1002. शुद्धिव्यवस्थासङ्क्षेपः ।

Substance, country yellow paper, 19 × 3½ inches. Folia, 31. Lines, 7 on a page. Extent, 1681 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1729. Place of deposit, Navadvípa. Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Prose and verse. Correct.

S'uddhi-vyavasthá-sańkshepa. A digest of the laws relating to mourning, impurities, and purification, similar in many respects to the last preceding work. No. 325 (*Ante* vol. I, p. 184) of this name is a different work.

Beginning. अथ शुद्धिव्यवस्थासङ्क्षेपः । तत्रादौ शुद्धिपदार्थो निरूप्यते ।

End. युगाद्यायने पुण्ये मन्वादौ च विशेषतः ॥

Colophon. इति शुद्धिव्यवस्था समाप्ता ।

विषयः । शुद्धिविषयकव्यवस्थासङ्ग्रहः । तथा चात्र—शुद्धिपदार्थनिरूपणम्, सहमरणानुमरणयोर्व्यवस्था, अनयोरशौचसङ्करः, अतिक्रान्ताशौचम्, अशौचे विधिनिषेधौ, अशौचसङ्करः, गर्भस्रावाशौचम्, स्त्र्यशौचम्, बालाद्यशौचम्, विदेशस्थाशौचम्, सपिण्डाशौचम्, मातामहाद्यशौचम्, मृत्युविशेषाशौचम्, अशौचापवादः, शवानुगमनाशौचम्, अस्थिसञ्चयाङ्गास्पर्शयोः कालः ; द्रव्यशुद्धिः, वापीकूपतड़ागेषु मृते जलशुद्धिः, गृहमरणे गृहस्य शुद्धिः, सूतिकादिमरणे दाहव्यवस्था, पर्णनरदाहव्यवस्था, मुमुर्षुकृत्यम्, प्रेततर्पणव्यवस्था, पुत्रकर्तृकवर्षकृत्यम्, पिण्डदानम्, अन्तिमदिनकृत्यम्, अशौचान्तद्वितीयदिनकृत्यम्, वृषोत्सर्गकालः, वृषलक्षणम्, अस्यैव प्रयोगविशेषः, दानव्यवस्था, दानाभावाः, दानपरिपाटी, प्रेतक्रियाधिकारिणः, दत्तककरणपरिपाटी, मृतक्रियायाः त्रिविधत्वं, विपुलगृहदानम्, वृहद्दामाब्रदानञ्च ।

No. 1003. अनुमितिटिप्पनी ।

Substance, country yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 75. Lines, 8 on a page. Extent, 3375 s'lokas. Character. Bengali, Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct. Notes on the margin.

Anumiti Ṭippaní. A very complete and correct copy of the first part of Gadádhara's gloss on Raghunátha's commentary on the Anumána Chintámani of Gañges'a. (*Vide ante* vol. I, p. 286).

Beginning. अभिवन्द्य मुक्तः समादरात् यदपाथोजयुगं पुरद्विषः ।
विवृणोति गदाधरः सुधीरतिदुर्बोधगिरः शिरोमणेः ॥
प्रारीप्सितग्रन्थसमाप्तिपरिपन्थिप्रत्यूहध्वंसपटीयसीं परमेश्वरप्रणतिमादौ निबध्नाति ओमित्यादिसमस्तैः——

End. प्रसङ्गेन सम्भावनायाप्रमात्वेन तद्व्यवस्थापकप्रमाणाभावादिति भावः ।

Colophon. इति गादाधरानुमितिरहस्यं सम्पूर्णम् ॥

विषयः । श्रीमन्महामहोपाध्यायगङ्गेशोपाध्यायकृत-"चिन्तामणि"-नाम-न्यायग्रन्थस्य प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्देतिखण्डचतुष्टयात्मकस्य, रघुनाथशिरोमणिकृत—"दीधिति"-नाम-टीकायाः, गदाधरभट्टाचार्यकृतं यद् व्याख्यानं तदेव टीकोपरिस्थत्वात् टिप्पनीत्युच्यते; सा तु अनुमानखण्डीया ऊनविंशप्रकरणात्मिका, तत्र चतुर्दशपरिच्छेदैः प्रथमो भागः । तद्यथा——१, अनुमितिः । २, व्याप्तिपञ्चकम् । ३, सिंहव्याघ्रौ । ४, पूर्वपक्षः । ५, व्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावः । ६, सिद्धान्तलक्षणम् । ७, अवच्छेदकत्वनिरुक्तिः । ८, सामान्याभावः । ९, विशेषव्याप्तिः । १०, व्याप्त्यनुगमः । ११, अतएव चतुष्टयी । १२, व्याप्तिग्रहोपायः । १३, तर्कः । १४, सामान्यलक्षणेति । अयमेव भागो व्याप्तिवाद उच्यते । तस्यैवेदं—प्रथमप्रकरणम्, अत्र च अनुमितिविचारः कृतो विस्तरात् ॥

No. 1004. आचार्यानुमानपत्रिका ।

Substance, country yellow paper, 18 × 3½ inches. Folia, 2. Lines, 7 on a page. Extent, 73 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyáratna. Appearance, fresh. Prose. Correct.

A'cháryánumána-patriká. A gloss on the Anumána-didhiti of Raghunátha. Anonymous.

Beginning. या स्वनिरूपकज्ञाननिरूपितविषयतावच्छेदकता——

End. तादृशजनकताविशिष्टजनकताशून्यत्वमित्यादिरीत्या इति ध्येयम् ॥०॥

विषयः । अनुमानखण्डीयदीधितिग्रन्थस्याचार्यानुमानप्रकरणस्य, या गादाधरी, तत्र फक्किकाविचारः ।

No. 1005. आचार्यानुमानटिप्पनीपत्रिका ।

Substance, country yellow paper, 18 × 3½ inches. Folium, 1. Lines, 16 on a page. Extent 40 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, Fresh. Prose. Correct.

A'charyánumána-ṭippaní-patriká. A mere fragment of a gloss on Mathuránátha's commentary on the Anumána Chintámani of Gaṅges'a. Anonymous.

Beginning. विधेयत्वतत्समानकालीनत्वधर्मितावच्छेदकापन्नतदवच्छेदकावच्छिन्नविषयताया-
मेकविषयतानिरूपितत्वमित्यस्य——

End. ज्ञायमानतद्विशेषजन्यापर्यवसितव्याप्तिशरीरस्वसमानकालीनत्वधर्मितावच्छेदक-
तावच्छिन्नविषयतापरमिति भावः ॥०॥

विषयः । अनुमानखण्डीयदीधितिग्रन्थस्याचार्यानुमानप्रकरणस्य या माथुरी, तत्र फक्कि-
काविचारः ।

No. 1006. अनुमानदीधितिटिप्पनी, द्वितीयो भागः ।

Substance, country made white, red and yellow paper, 18 × 4 inches. Folia, 329. Lines, 8—9 on a page. Extent, 15 175 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa Purushottama, Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Anumána-didhiti Ṭippaní. Gloss on the Anumána-didhiti of Raghunátha Siromaṇi. By Gadádhara. The MS. contains only the second part of the work, which comprises fifteen chapters.

Beginning. मूले व्याप्तिपक्षधर्मतयोः सङ्गत्यप्रदर्शनन्यूनतां परिजिहीर्षुस्तयोरेककार्यकारित्व-
सङ्गतिं दर्शयन् व्याप्त्यनन्तरमित्यादिमूलमवतारयति अनुमितीति ।

End. प्रतियोगितावच्छेदकावच्छिन्नवैयधिकरण्यनिवेशनमनर्थकं स्यादिति दिक् ॥

गिरीन्द्रदुहितुर्नमत्सुरवरावतंसीभवत्-
पदाम्बुजरजःकणाकलिततीक्ष्णधीसम्पदा ।
गदाधरविनिर्मिता कठिनदुर्गतर्काटवी-
नवीनपदवीं वदन् वितनुतां सदा धीमताम् ॥

Colophon. इत्यनुमानदीधितिटिप्पनी समाप्ता ॥

विषयः । श्रीमन्महामहोपाध्यायगङ्गेशोपाध्यायकृत-"चिन्तामणि"-नाम-न्यायग्रन्थस्य प्रत्यक्षानुमानोपमानशब्देतिखण्डचतुष्टयात्मकस्य, रघुनाथशिरोमणिकृत-"दीधिति"-नाम-टीकायाः, गदाधरभट्टाचार्य्यकृतं यद् व्याख्यानं तदेव टीकोपरिस्थत्वात "टिप्पनी" इत्युच्यते। अनुमानखण्डीयायास्तस्या एवायं द्वितीयो भागः। अत्र पञ्चदशपरिच्छेदाः सन्ति।

१, पक्षता, २, (क) परामर्शः, ३, (ख) आचार्य्यानुमानम्; ४, (क) केवलान्वयी। ५, (ख) केवलव्यतिरेकी। ६, (ग) अन्वयव्यतिरेकी; ७, अवयवः, ८, सामान्यनिरुक्तिः, ९, (क) सव्यभिचारः, १०, (ख) साधारणम्, ११, (ग) असाधारणम्, १२, (घ) अनुपसंहारी, १३, विरोधः, १४, सत्प्रतिपक्षः, १५, बाधः। (सामान्यनिरुक्त्यादयस्तु "हेत्वाभास"-प्रकरणेपि व्यवह्रियन्ते)। एतैः पञ्चदशभिरेतत्पूर्वभागगतैश्च प्रकरणैः अनुमानप्रमाणं विचारितम् ॥

No. 1007. व्याप्तिपञ्चकटिप्पनी।

Substance, country made red and yellow paper, 18 × 4½ inches. Folia, 10. Lines, 10 on a page. Extent, 426 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Twenty to thirty MSS. of this work are easily obtainable in Calcutta and Nuddea. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vyáptipanchaka Ṭippaní. This is the title of the first portion of Gadádhara's gloss on the *Anumána-didhiti.* The second is noticed in the last preceding No.

Beginning. ओं शिवम्। सर्वसिद्धमनुमानप्रामाण्यव्यवस्थापकयुक्तिप्रदर्शनं व्याप्तिनिश्चये सतीत्यन्वयः।

End. हेतुतावच्छेदकसम्बन्धातिरिक्तहेतुप्रतियोगिकसम्बन्धान्यविशेषणताविशेषसम्बन्धादिना वृत्तिप्रसिद्धावेव नाव्याप्तिरिति ध्येयम्। श्रीहरिः शरणम्॥

विषयः । यत्र यत्र धूमस्तत्र तत्र वह्निरस्त्येवेतिव्याप्तेः पञ्चविधलक्षणानि। एषोऽनुमानदीधितिटिप्पन्याः द्वितीयपरिच्छेदः।

No. 1008. सिंहव्याघ्रटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, some leaves red, others yellow, 18 × 4⅓ inches. Folia, 2. Lines, 9 on a page. Extent, 85 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Siñhavyághra Ṭippaní. This is the third portion of the work above-named.

Beginning. साध्यासामानाधिकरण्यानधिकरणत्वलक्षणे यदि तदधिकरणाद्दत्तित्वरूपासामानाधिकरण्यं निवेश्यते तदा द्रव्यं सत्त्वादित्यादावतिव्याप्तिः ।

End. अन्यथा घटानधिकरणत्वं साध्याभाववद्वृत्तित्वमित्यादौ । (इतः परं न लिखितम् ।)

विषयः । सिंहव्याघ्रनामकपण्डितद्वयकृतव्याप्तिद्वयलक्षणं केवलान्वयिन्यव्याप्त्या दूषितम् । एषोऽनुमानदीधितिटिप्पन्यास्तृतीयः परिच्छेदः ।

No. 1009. सिद्धान्तलक्षणटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, some red, others white, others yellow, 18 × 4½ inches. Folia, 41. Lines, 8—9 on a page. Extent 1775 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Siddhánta-lakshaṇa Ṭippaní. This is the sixth portion of the work above-named.

Beginning. प्रतियोगितावच्छेदकावच्छिन्नं यन्न भवति इति यथाश्रुतमूलात् यत्पदार्थं साध्यप्रतियोगितावच्छेदकावच्छिन्नान्यत्वं प्रतीयते——

End. तादृशवुद्धित्वविशिष्टाभावज्ञानविरोधितानुप——(इतः परं खण्डितम् ।)

विषयः । अनुमितिकारणीभूतज्ञानविषयीभूतव्याप्तेः सिद्धान्तं लक्षणं विचारपूर्वकं निर्णीतम् । तदिदं अनुमानदीधितिटिप्पन्याः षष्ठं प्रकरणम् ।

No. 1010. तर्कटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, 18 × 4 inches. Folia, 26. Lines, 8 on a page. Extent, 1092 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Tarka Ṭippaní. This is the ninth part of the work above-named.

Beginning. तर्कात् यत्रानुमित्यौपयिकव्याप्तिनिश्चयविरोधिशङ्कानिवृत्तिरूपेयते तत्र——

End. शब्दादिनेति। आदिना अनुमानपरिग्रहः। यद्यपि संशयप्रतिबन्धक (इतः खण्डितम्) ।

विषयः। व्याप्तिनिश्चयप्रतिबन्धकव्यभिचारसंशयनिराकरणं ।

No. 1011. व्याप्त्यनुगमटिप्पनी ।

Substance, country-made paper, some red, others white, others yellow, 18 × $4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 17. Lines, 8—9 on a page. Extent 736 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Generally correct.

Vyáptyanugama Ṭippaní. This is the tenth portion of the work above-named.

Beginning. लाघवादित्यस्य हेतुं पूरयति प्रतियोगीति ।

End. धर्मव्यापकतावच्छेदकत्वपर्य्यन्तनिवेशनविरोधादिति ॥

Colophon. इति व्याप्त्यनुगमटिप्पनी समाप्ता ॥

विषयः। अनुमितिकारणतावच्छेदके कीदृशव्याप्तिप्रवेशे लाघवमिति विचारः। एष हि अनुमानदीधितिटिप्पन्या दशमः परिच्छेदः।

No. 1012. सामान्यलक्षणादीधितिटिप्पनी ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 4 inches. Folia, 186. Lines, 7—8 on a page. Extent, 9,300 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

Sámánya-lakshnádidhitianta Ṭippaní. This is the eleventh part of the work above-named.

Beginning. (अनुमिति-व्याप्तिपञ्चक-सिंहव्याघ्री-पूर्वपक्षेतिपरिच्छेदचतुष्टये आदौ खण्डितम्, ततो व्यधिकरणधर्मावच्छिन्नाभावपरिच्छेदमारभ्यायन्तमस्ति, तत्प्रथमम्——) नन्वीश्वरेच्छारूपस्य वाच्यत्वस्य गुणत्वादिसमवायित्वात् तद्व्यधिकरणो धर्मो न समवायित्वमित्यत आह——वाच्यत्वमिति ।

End. स्वाश्रयस्य प्रत्यक्षेण व्यभिचारप्रसङ्गादिति भावः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्याय श्रीयुतजगदीशतर्कालङ्कारभट्टाचार्यकृता सामान्यलक्षणादीधित्यन्तटिप्पनी सम्पूर्णा ॥

विषयः । सामान्यलक्षणान्तानुमानदीधितेः व्याख्यानं ।

No. 1013. शब्दालोकरहस्यम् ।

Substance, country paper, 18 × 3 inches. Folia, 162. Lines, 7—8 on a page. Extent, 9,072 s'lokas. Character, old Bengali. Date, Sk. 1608. Place of deposit, Navadvípa, Ajita Nyáyaratna. Appearance, old. Prose. Correct.

S'abdáloka Rahasya. A gloss, by Mathuránátha, on Pakshadhara's commentary entitled Áloka, on the fourth part of the Chintamaní of Gañges'a. The MS. is incomplete.

Beginning. कुञ्चिताधरपुटेन पूरयन् वंशिकां प्रचलदङ्गुलीततिः ।
मोहयन्निखिलवामलोचनां पातु कोऽपि नवनीरदच्छविः ॥
श्रीमता मथुरानाथतर्कवागीशधीमता ।
शब्दमणिपरिच्छेदालोको व्याख्यायते स्फुटम् ॥

End. तत्र नियमस्य स्वरूपयोगत्वगर्भत्वान्न व्यभिचार इति ध्येयम् ॥

Colophon. इति शब्दालोकरहस्येऽपूर्ववादरहस्यम् ॥०॥

विषयः । न्यायशास्त्रीयशब्दखण्डचिन्तामणेरालोकाख्या या टीका पक्षधरमिश्रेण कृता, तस्या एव व्याख्यानमेतत् । अत्र शब्दलक्षणादयो बहवः परिच्छेदाः । इह तु पुस्तके——शब्दलक्षणवादः, शब्दप्रामाण्यवादः, पूर्वपक्षवादः, अत्याध्याहार-पूर्वपक्षः, आसत्तिवादः, तात्पर्यवादः, शब्दानित्यतापूर्वपक्षः, शब्दानित्यतावादः उच्छन्नप्रच्छन्नवादः, विधिवाद-पूर्वपक्षः, विधिवादः, अपूर्ववादश्चेति विद्यन्ते—(इतः खण्डितम् शक्तिवाद-मुक्तिवादप्रभृतिकं)

No. 1014. पद्मञ्जरी ।

Substance, country paper, 11 × 3 inches. Folia, 26. Lines, 27 on a page. Extent, 421 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Vrajanátha Vidyáratna. Appearance, old. Verse. Correct.

Padamanjarí. Poems in praise of Krishṇa and his amours. By Krishṇa S'armá.

Beginning. मङ्गल्यानां प्रधानं यमभयतमसां शारदं शर्वरीशं
पीयूषपाणां निधानं मुनिगणमनसामेकविश्रामधाम ।
संसाराब्धिं तितीर्षोस्तरणिमतिधनं नारदादेर्महर्षे-
र्लक्ष्मीवन्द्यारविन्दं स्मर हरिचरणद्वन्द्वमानन्दकन्दम् ॥

End. अलङ्कारं विनाप्येतं पद्यं नन्दयते चिरं ।
क्षणं हृदयमागत्य मुकुन्दचरणं यथा ॥ २४१ ॥
निर्म्मितं भुवि यत्नना श्रीलश्रीकृष्णशर्म्मणा । (इतः पङ्क्त्येकं पङ्क्तिद्वयं वा खण्डितं)

विषयः । भक्तिरसात्मकं काव्यमेतत् । अत्रैकचत्वारिंशदधिकद्विशतसङ्ख्याकानि पद्यानि विद्यन्ते, तत्र च सर्वत्र हरिचरणारविन्दस्यैव वर्णनम् ।

No. 1015. पदाङ्कदूतः ।

Substance, country-made yellow paper, 17 × 3 inches. Folia, 4. Lines, 5 on a page. Extent, 116 s'lokas. Character, Bengali. Date, Sk. 1641. Place of deposit, Navadvípa, Ajita Nyáyaratna. Appearance, old. Verse. Correct. Notes on the margin.

Padánkadúta. A poem in which a certain shepherdess requests the foot-prints of Krishṇa to carry to him message of her grief at his absence, written in imitation of the Meghaduta of Kálidása. By S'ríkrishṇa Sárvabhauma. The poem was written in the year 1641, S'áka. The work has been more than once printed in Calcutta.

Beginning. गोपीभर्त्तुर्विरहविधुरा काचिदिन्दीवराक्षी——

End. मूर्खा एव क्षणिकमनिशं विश्वमाहुर्न धीरा
+खेऽस्माकं हरिविरहजः सर्वदैवास्ति चित्ते ।

नान्यः शब्दो वचनमपि यत् तादृशं तस्य किन्तु
देमैवास्यत् प्रियतमकृतं तच्च गोपाङ्गनासु ॥ ४५ ॥
शाके नायकवेदषोड़शमिते श्रीकृष्णः शर्म्मा स्मरन्
आनन्दप्रदनन्दनन्दनपदद्वन्द्वारविन्दं हृदि ।
चक्रे कृष्णपदाङ्कदूतवचनं विद्वन्मनोरञ्जनं
श्रीलश्रीयुतरामजीवनमहाराजाधिराजादृतः ॥

Colophon. इति महामहोपाध्यायनवद्वीपनिवासिश्रीश्रीकृष्णसार्वभौमविरचितः पदाङ्कदूतः समाप्तः ॥

विषयः । श्रीकृष्णपदचिह्नं प्रति गोप्युक्तिः ।

No. 1016. स्वत्वव्यवस्थार्णवसेतुबन्धः ।

Substance, country yellow paper, 17½ × 3½ inches. Folia, 5. Lines, 6 on a page. Extent, 155 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Ajita Nyáyaratna. Appearance, very old. Prose and verse. Correct.

Svatvavyavasthárṇava-setubandha. A treatise on inheritance. By Raghunátha Sárvabhauma Bhaṭṭácharya. Contents: I, Partition; II, Inheritance of persons long absent from home; III, Property secreted by some one at the time of partition, but subsequently discovered, how to be partitioned; IV, Women's property; V, Heirs to women's property; VI, Heirs of childless persons.

Beginning. पित्राद्यनन्तरं तद्धने पुत्रादिसम्बन्धाधीनो विभागः ।

End. प्रागुक्तसप्तमपुरुषपर्यन्तानां विभागदानन्तु विभिन्नदेशादागतानामिति न विरुद्धमिति शिवम् ॥

Colophon. इति श्रीरघुनाथसार्वभौमभट्टाचार्य्यविरचितस्वत्वव्यवस्थार्णवसेतुबन्धः समाप्तः ॥

विषयः । दायानां सङ्क्षेपतोऽधिकारिनिरूपणम् । अत्र षट्परिच्छेदाः सन्ति । १, विभागादिनिरूपणम् । २, चिरप्रोषितविभागव्यवस्था । ३, विभागकाले निह्नुतावगतद्रव्यविभागव्यवस्था । ४, स्त्रीधननिरूपणम् । ५, स्त्रीधनाधिकारिणः । ६, अपुत्रधनाधिकारिणश्चेति ।

No. 1017. यथार्थमञ्जरी।

Substance, country-made yellow paper, 11½ × 4½ inches. Folia, 41. Lines, 12 on a page. Extent 1291 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct. Notes on the margin.

Yathárthamanjarí. Essays on Vaishṇavite philosophy. By Rámánanda Tírtha. After the colophon, the author gives a list of forty-seven different works which he had compiled. These are: 1, Tantrasára, 2, Iñánavaibhavákhyatantra, 3, Kuṇḍatatva prakás'a, 4, Chakraṭíká, 5, Vedamátriṭíká, 6, Mohamudgaraṭíká, 7, Gítáṭíká, 8, Mahimna-stotraṭíká, 9, Vedántasáraṭíká, 10, S'ántis'atakaṭíká, 11, Iñánárnavi, 12, Rámatatvaprakás'á, 13, Adhmyátmaprakás'a, 14, Adaitaprakás'a, 15, Yogávalí, 16, Bhágavatás'ya, 17, Adhyátmarámáyaṇaṭippaní, 18, Sañgítasiddhánta, 19, A'nandaṭíká, 20, Adhyatmávindu, 21, Yatibhágavata, 22, Vedánta-sutra-a-ratnákhyáṭíká, 23, Sáñkhya padárthagáthá, 24, A'nandapuspádvaya, 25, A'tmatattva, 26, S'rírámakávya, 27, Yatibhushaṇí, 28, S'rís'aktivádakáliká, 29, S'ástrasára, 30, Nṛipabhushaṇí, 31, Válmikarámáyanakúṭaṭíká, 32, Raudríyaṭíká, 33, Sahasra-námamálá, 34, Gītádisáraṭíká, 35, Sandhyávidhimantrasamuhaṭíká, 36, Devísaṭíká, 37, Vishṇusuktaṭíká, 38, Vichárárka Tíká, 39, Kalápas'astrasañgraha, 40, Pravodhachandrodaya-sañgraha, 41, Sáktasarvasva-lokábhidhána, 42, Vás'ishṭa gudlíártha-gadya, 43, Gításaya, 44, Srímtistuti-ṭippaní, 45, Adaitarahasyacharamámrata, 46, Manvarthasára, 47, Yatharthamanjarí, 48, Sattatvavindu.

Beginning. व्रजेशनन्दनं वन्दे व्रजे यास्य प्रजाङ्गनाः ।
व्रजेन्द्रतनयान् वेणुं यमुनां व्रजकाननम् ॥

End. स्वरूपः स एवात्मा स प्रभुः परमो मतः ॥

Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृता यथार्थमञ्जरी समाप्ता ॥०॥
तन्त्रस्य सारो ज्ञानवैभवाख्यतन्त्रं, तथा कुण्डतत्त्वप्रकाशः ।
चक्रस्य टीका तथा वेदमातुर्मोहमुद्गराख्यस्य गीतामहिम्नोः ॥
वेदान्तसारस्य शान्तेः शतस्य ज्ञानार्णो रामतत्त्वप्रकाशः ।
अध्यात्मसारोऽद्वैतप्रकाशो योगावलिर्भागवताशयोऽपि ॥
अध्यात्मरामायणटिप्पनी च सङ्गीतसिद्धान्त आनन्दटीका ॥

अध्यात्मविन्दुर्यतिभागवत्यं वेदान्तसूत्रस्य रत्नाख्यटीका ॥
पदार्थगाथा च साङ्ख्यस्य काचिदानन्दपुष्पाद्वयमात्मतत्त्वम् ।
श्रीरामकाव्यं यतिभूषणी च श्रीशक्तिवादः कलिकेति काचित् ॥
शास्त्रस्य सारो न्टपभूषणी च वाल्मीकिरामायणकूटटीका ।
रौद्रीयटीका च सहस्रनाम-माला च गीतादिसारस्य टीका ॥
सन्ध्याविधेर्मन्त्रसमूहटीका देव्यास्तथा विष्णुसूक्तस्य टीके ।
तथा विचारार्कतदीयटीके कलापशास्त्रस्य च सङ्ग्रहोऽपि ॥
प्रबोधचन्द्रोदयसङ्ग्रहस्य सुशान्तसर्वस्वलोकाभिधाने ।
वाशिष्ठगूढार्थगद्यः कथानां गीताशयोऽन्तर्थजनाङ्कसञ्ज्ञे ॥
श्रुतिस्तुतेष्टिप्पनिका कथास्याद्वैतरहस्यं चरमामृतस्य ।
मन्वर्थसारस्य यथार्थसञ्ज्ञयाख्यस्य सतत्त्वविन्दुः कृता मे ॥ ६० ॥

विषयः । रसतत्त्वम्, भक्तितत्त्वम्, सिद्धान्ततत्त्वम्, शैवप्रशंसा, शाक्तप्रशंसा, द्वैतज्ञान-प्रशंसा, ज्ञानप्रशंसा, जगन्मिथ्याकथनम्, द्वैतवेदमिथ्याकथनम्, मुक्तौ द्वैता-भावः, जीवत्वस्याभावः, मुक्तिप्रशंसा, मुक्तेः स्वतःसिद्धत्वम्, मुक्तिस्वरूपम्, मुक्ति-कारणं भक्तिः, मुक्तिस्वरूपकारणम्, अद्वैतमहिमा, तत्र शङ्कराचार्यप्रमाणम्, ब्रह्मनिरूपणम्, सृष्टिपूर्वरूपम्, विधेर्नित्यत्वम्, विष्णोर्नित्यत्वम्, तत्र लक्ष्मी-तत्त्वम्, शिवस्य नित्यत्वम्, सूर्यस्य नित्यत्वम्, अग्नेर्नित्यत्वम्, गणेशस्य नित्य-त्वम्, दुर्गाया नित्यत्वम्, वासुदेवस्य नित्यत्वम्, श्रीरामस्य नित्यत्वम्, ब्रह्मण एकत्वम्, ईश्वराणामभेदः, गुणानामभेदः, शिवस्य विशेषतत्त्वम्, शिवलिङ्गतत्त्वम्, भस्मप्रशंसा, दुर्गामाहात्म्यम्, शक्तीनामभेदः, तत्र विद्याऽविद्यैक्यम्, श्रीरामतत्त्वम्, सीतातत्त्वम्, सूर्यतत्त्वम्, दुर्गाया महाप्रशंसा, मुक्तेराद्गिणना, सदागमप्रामाण्यम्, युगावताराः, माया-प्रामाण्यञ्चेति ॥

No. 1018. स्वल्पाद्वैतप्रकाशः ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{3} \times 4\frac{1}{3}$ inches. Folium, 1. Lines, 30 on a page. Extent, 56 s'lokas. Character, Bengalí. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance, fresh. Prose and verse. Correct.

Svalpádvaita-prakás'a. A commentary on the Vedánta aphorisms of Vyása, as explained by Mádva Áchárya and Rámánuja Áchárya. By Tirtha Swámí. The MS. is incomplete, containing only the first part.

Beginning. वन्देऽहं परमात्मानं गोचरागोचरात्मकम् ।
नास्तिकास्तिकभावानामभिन्नं चेतनामयम् ॥
End. सूत्रसङ्ख्या पञ्चशतं षट्पञ्चाशत्समन्वितम् ।
जीवानां भाषकत्वेन भाष्यं शारीरकं मतम् ॥
माध्वरामानुजौ भाष्यकारावपि च भास्करः ।
चतुःसूत्री च वेदान्तः प्रथमः परिकीर्त्तितः ॥
Colophon. इति तीर्थस्वामिकृतस्वल्पाद्वैतप्रकाशः समाप्तः ॥
विषयः । वेदान्तसूत्रव्याख्यानं ।

No. 1019. अद्वैतरहस्यम् ।

Substance, country-made yellow paper, $11\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches. Folia, 2. Lines, 15 on a page. Extent, 112 s'lokas. Character, Bengali. Date, ? Place of deposit, Navadvípa, Purushottama Nyáyaratna. Appearance fresh. Prose and verse. Correct.

Advaita-rahasya. A dissertation on the nondual theory of the Vedánta. By Rámánanda Tírtha. The writer was a celebrated Vedántist of his time, and author of several works, mostly commentaries.

Beginning. अथ कर्मणो ब्रह्मत्वम् । सन्ध्योपनिषदि परमात्मलक्षणे सर्वकर्मात्मकः सदा ।
End. अष्टावक्रीये च आत्मा त्वं मुक्त एवासि किं विमृष्य करिष्यसि ॥
Colophon. इति श्रीरामानन्दतीर्थकृताद्वैतरहस्योत्तरपादः समाप्तः ॥
विषयः । अध्यात्मविषयक उपदेशः ।

CLASSIFICATION.

I.—Veda S'a'stra.
- a. S'añhitá (hymns).
- b. Bráhmaṇa (ceremonials).
- c. A'raṇyaka (do. appropriate for forest life).
- d. Upanishad (theology).
- e. Vaidika (Sútras, rituals, phonetics, &c.)

II.—Aitiha'sika S'a'stra.
- a. Itihása (history).
- b. Puráṇa, (ancient legends).

III.—Ka'vya S'a'stra.
- a. Kávya (poems).
- b. Náṭaka (drama).
- c. Champú (poetico-prose compositions).
- d. Kosha (miscellaneous poetical collections).
- e. Upákshyáṇa (tales and romances).

IV.—Abhidha'na S'a'stra (lexicography).

V.—Vya'karaṇa S'a'stra (grammar).

VI.—Chhandás S'a'stra (versification).

VII.—Alanka'ra S'a'stra (rhetoric).

VIII.—Jyotisha S'a'stra (astronomy and astrology).

IX.—Smriti S'a'stra (law, civil and canonical).

X.—Sangi'ta S'a'stra (music).

XI.—S'ilpa S'a'stra (arts).

XII.—Ka'ma S'a'stra (erotics).

XIII.—Darsa'na S'a'stra (philosophy).
- a. Sáñkhya (hylotheistic).
- b. Nyáya (dialectic).
- c. Vais'eshika (physical).
- d. Mimáñsá (ritualistic).
- e. Vedánta (monotheistic).
- f. Yoga (theocratic).
- g. Aparadársanika (minor systems of philosophy).

XIV.—Bhakti S'a'stra (faith).

XV.—Tantra S'a'stra (mysticism).

XVI.—Vaidyaka (medical works).

XVII.—Jaina S'a'stra (Jain religion).

XVIII.—Bauddha S'a'stra (Buddhist religion).

XIX.—Anirdishṭa (miscellaneous).

CLASSIFIED INDEX.

I.—Veda S'a'stra

1.—*a. Sañhitá.*

1.—*b. Bráhmaṇa.*

1.—*c. A'raṇyaka.*

1.—*d. Upanishad.*

1.—*e. Vaidika.*

II.—Aitiha'sika S'a'stra.

2.—*a. Itihása.*

2.—*b. Puráṇa.*

III.—Ka'vya S'a'stra.

3.—*a. Kárya.*

V.—VYA'KARAṆA.

VI.—Chhandas.

	No.	Page
Chhandomañjarí, ...	877,	282
Vritta-ratnákara-setu, . . .	712.	126

VII.—Alanka'ra.

	No.	Page
Chandráloka, ...	605, 772,	177, 52
Gunálaṅkára-dosha, ...	639,	71
Kávya-chandriká, ...	639,	71

VIII.—Jyotisha.

	No.	Page
Bhásvatí, ...	785,	189
Bhuvana-dípaka, ...	850,	249
Bhuvana-dípaka Ṭika, ...	762,	169
Daivajṇa-chintámaṇí, ...	787,	192
Jagachchandriká, ...	759,	165
Ketúdaya-phala, ...	859,	258
Kos'alágama, ...	771,	177
Koṭa-chakra, ...	534,	8
Kurma-chakra, ...	533,	7
Laghu-játaka, ...	813,	214
Lagna-chandriká, ...	856,	257
Mukunda-vijaya, ...	872,	277
Pras'na-vaishṇava, ...	784,	189
Pás'aka-keralí, ...	973,	355
Ratna-dípaka, ...	713,	127
S'akunárṇava, ...	535,	8
Samara-sára, ...	799,	204
Saṅhitá-vṛitti, ...	590,	42
S'ántikatattvámṛita, ...	536,	9
Sárvati-bhadra-maṇḍala, ...	997,	393
S'ishyahitábhidáṭíká, ...	813,	214
Tájika-bhushaṇa, ...	554,	20
Udbodha-chandriká, ...	596,	47
Vishṇu S'iddhánta, ...	582,	37
Yoginí-das'á-phala, ...	857,	257

IX.—Smriti S'a'stra.

13.—*c. Vais'eshika.*

13.—*d. Mimáñsá.*

13.—*e. Vedánta.*

XV.—Tantra S'a'stra.

INDEX TO VOL. II.

First page of a MS. of the Saptapadārthī dated Samvat 1458 = A.D. 1401.

न्ताशान व

लिङ्गिनादेवाकेवलादुत्पत्तिरिति । अपरं तु सकलं शास्त्रं निर्वाणाधिगतमेवाविशि-
मन्यव्यावृत्तिः समानाधिकरणं व्यावर्त्तकं विशेषणं । एकविभक्त्यन्तपदवाच्यत्वं स
नाधिकरणत्वं । व्यधिकरणमवच्छेदकमुपलक्षणं । भिन्नविभक्त्यन्तपदवाच्यत्वं व्य
धिकरणत्वं । जातिव्यासक्तिरधिकरणत्वं । समस्तमूर्त्तसंयोगित्वं विभुत्वं । विभु
त्वाः सम्बन्धास्तु वस्तुभिः । स्वविशेषमानाधाराधेययोः सम्बन्धः स्वरूपमिति
साधनानिधानात्मकं शास्त्रमिति । सप्तद्वीपाधरा यावद्यावद्वसुन्धराधराः । ता
वदेषा यमस्तु वस्तुप्रकाशिनी ॥ ७ ॥ इति शिवादित्यविरचिता सप्तपदार्थी । लिखि-
संवत् १४५८ वर्षे माघवदि ६ अनंतर संग्रामं नियोस्तु दिने । घे ककल्यवल्लीपु
त्र्या मातृशानीया गोविन्दस्यात्मजेन गहमावरणा निजस्वाध्यायनाय सप्तप
लि लिखिता ॥ ७ ॥ ७

Facsimile of a MS of the Mádhavanala-katha.
Daled, Samvat 1587 = A.D. 1530.

माध० ॥ श्री ॥ ॐ नमो भगवते श्रीवासुदेवाय ॥ ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ [illegible]
मां सर्व[illegible] [illegible] कथामिमां ॥ [illegible] ॥ [illegible]
१ [illegible] सत्तु[illegible] [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] संसार तिलक[illegible] पुष्पावती नाम नगरी तत्र राजा गोविन्दचन्द्र नाम तस्य राम ॥
राज्ञी [illegible] महादेवी [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] १
[illegible]
[illegible]

First page of a MS. of the Upagrantha Sûtra dated Samvat 1642 = A. D. 1586.

थ
१ श्रीगौतमस्वामिनेनमः॥ अथधर्मसंग्रहणिरत्नाद्देशोत्तोत्रीपंचाशात्४शतेविशेषसत्का
समस्तानामेप्रत्येकमष्टाधिकनियमोऽप्यतिष्टेमनवतमुख्यानित्रिपंचाशोद्धाचत्वारि८
शानिचत्वार्यंतिरात्रेसवनानांमन्तिवादेष्टेस्तानिमनुष्यस्थानदेवतेयानिसप्तव
तुरुत्तराशीतिगाथायत्रीजगतोद्वहत्यपद्यस्मिवकुमोवह्यपत्तपवृक्षमोमेवसप्तमी
येकेनश्लोकेदोनिरितिषष्टिश्लिष्टेभस्तासा८सिद्धित्रयोतिवि८मतिगाथेयश्४पंच
चत्वारि८शतांवृहत्पाधारसूत्रशाककुमश्वतस्त्वनिर्गायत्रीनिसत्ताच्छत्पस्ता८स
प्तपंचाशतंतपष्ठाद्वरातिगायत्र्यास्तेसातास्त्रिष्टुब्भवतिनश्चैशानपुरोत्रिमांदशपथ

First page of a MS. of the Śulvasūtravivaraṇa.
dated Samvat 1646 = A.D. 1590.

श्री० श्रीगणेशाय नमः यस्य लीलाकटाक्षेन दंजन्मास्थितिनपंकजेत ॥ आमं देकर
१ सर्वदैन्नमुमासहितं शिवं ॥१॥ श्रीनृसिंहं नमस्कृत्य णं मत्कात्य वसुल्बस्य
निर्वचिनु मा प्रकृत्य नुसारिणी ॥२॥ श्रीमत्कात्यायनकृपं चदशकृष्णाखा साधारणंक
र्म स्वं विरच्य तत्र वकोंष्ठितं वेधादिमानोपयोगित्या सुल्बपरिशिष्टं चिकीर्षुः प्रतिजा
नीते ॥ रज्जुसमासं व्याख्यामः ॥ रज्वा समस्यते संक्षिप्यते यः प्रदेशः स रज्जुसमासः
समासो यस्मिन्प्रपलेरुकः । तत्र रज्वा तत्र रज्जुनिर्दिष्टं दीर्घ नित्यादि वक्ष्यमाणा
न्यायः रज्वा संक्षिप्यते विस्तार्यते च यथा तंप्रकारं कथयिष्यामः इत्यर्थः । यद्वा रज्जोः
समासः सम्यगसनं क्षेपणं तेनानुगुणाः या साधारणाः रज्जुसमासस्तं व्याख्यामः प्रतिज्ञेयं । वा
ख्यामो व्याख्यास्यामहे नायाज्ञानार्थप्रज्ञातसंबंधप्रयोजनाभिधेयवर्तितद्व्यकत्वेः ॥ प्रश्नस्य २
शादेशाद्दशदः श्रूयते । तथाहि संग्रहीता इत्येवमादावत्रज्ञानार्थमाह ॥

॥श्रीगणेशाय नमः॥ अथ चातुर्मास्यानां हौत्रम्॥ अग्न्वा इन्द्रणीमा वैश्वानरपार्जन्येष्टि
र्वा॥ नमः प्रवक्त्र इत्यादि॥ अयं व इत्या सामिधेन्यः॥ आ वा हने प्रकृतं सर्वमग्निं वैश्वा
नरं मा वह॥ पर्जन्यमावह॥ देवां इत्यादि॥ यजमानस्य स्वाहाग्निं स्वाहा सोमं स्वा
॥१॥ हाग्निं वैश्वानरं स्वाहा पर्जन्यं स्वाहा देवां इत्यादि॥ यार्त्विजावाङ्यनागोमस्ता ॥१॥
नां वैश्वानरमृतस्य ज्योतिषस्पतिं॥ अजस्रं घर्ममीमहे॥ प्येष्टजामतेमति वै
श्वानरं वैश्वानरस्य सुमतौ स्याम राजा हि कं भुवनानामभिश्रीः॥ इतो जातो वि
श्वमिदं विचष्टे वैश्वानरो यतते सूर्येण॥ वै० पर्जन्याय प्रगायत दिवस्पुत्राय मी

Sharada Prakashan
DELHI-110052